67(5Каз)
К 14

ҚАЗАҚ ССР ЗАҢДАРЫНЫҢ ЖИНАҒЫ

•

СВОД ЗАКОНОВ КАЗАХСКОЙ ССР

ТОМ 12

Барлық елдердің пролетарлары, бірігіңдер!

ҚАЗАҚ ССР ЖОҒАРҒЫ СОВЕТІНІҢ ПРЕЗИДИУМЫ
ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІ

ҚАЗАҚ ССР ЗАҢДАРЫНЫҢ ЖИНАҒЫ

12-том

АЛМАТЫ

67. 99/2К/06
С 17

ҚАЗАҚ ССР ЗАҢДАРЫНЫҢ
ЖИНАҒЫН БАСЫП ШЫҒАРУ
ЖӨНІНДЕГІ КОМИССИЯ:

Досполов Д. (председатель),
Қадырова З. Ж., Изюмников В. Қ.,
Елемесов Ғ. Б., Айтмұқанбетов Т. Қ.,
Бацула А. Е., Қасымқанов Ә. Қ., Карбовский Э. С.,
Ахметов З. А.

К $\frac{1203030000-202}{401(05)-87}$ 83—87

67. 99/2К/06

V-БӨЛІМ

СОТ ӘДІЛДІГІ, АРБИТРАЖ ЖӘНЕ ПРАВО ТӘРТІБІН ҚОРҒАУ ТУРАЛЫ ЗАҢДАР

5 - т а р а у

ҚОҒАМДЫҚ ТӘРТІПТІ ҚОРҒАУ МӘСЕЛЕЛЕРІ. ІШКІ ІСТЕР ОРГАНДАРЫ

§ 1. ҚОҒАМДЫҚ ТӘРТІПТІ ҚОРҒАУДЫҢ ЖАЛПЫ МӘСЕЛЕЛЕРІ

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІ ТУРАЛЫ [1]

ҚАЗАҚ ССР-інің
1979 жылғы 14 декабрьдегі
ЗАҢЫ

(Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары 1979, ж., № 52)

13-статьяның 1-пункті

ҚАЗАҚ ССР ХАЛЫҚ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛЫСТЫҚ СОВЕТІ ТУРАЛЫ [2]

ҚАЗАҚ ССР-інің
1980 жылғы 13 ноябрьдегі
ЗАҢЫ

(Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1980 ж., № 48, 185-ст.)

5-статьяның бірінші бөлігі, 30-статьяның 1, 11 және 15-пункттері, 48-статьяның екінші бөлігі

ҚАЗАҚ ССР ХАЛЫҚ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ АУДАНДЫҚ СОВЕТІ ТУРАЛЫ [3]

ҚАЗАҚ ССР-інің
1971 жылғы 21 июльдегі
ЗАҢЫ

(1979 жылғы 14 декабрьдегі Заңының редакциясы бойынша —
Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1979 ж., № 52)

3-статья, 28-статьяның 1, 7, 12-пункттері, 69-статьяның 1, 5-пункттері

ҚАЗАҚ ССР ХАЛЫҚ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ҚАЛАЛЫҚ, ҚАЛАДАҒЫ АУДАНДЫҚ СОВЕТІ ТУРАЛЫ [4]

ҚАЗАҚ ССР-інің
1971 жылғы 21 июльдегі
ЗАҢЫ

(1979 жылғы 14 декабрьдегі Заңының редакциясы бойынша —
Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1979 ж., № 52)

26-статьяның 1, 7, 12-пункттері, 31-статьяның 9-пункті, 74-статьяның 1, 5-пункттері

---

[1] 1-томның 145-бетін қарацыз.
[2] 1-томның 163-бетін қарацыз.
[3] 1-томның 191-бетін қарацыз.
[4] 1-томның 221-бетін қарацыз.

ҚАЗАҚ ССР ХАЛЫҚ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ПОСЕЛКЕЛІК, СЕЛОЛЫҚ, АУЫЛДЫҚ СОВЕТІ ТУРАЛЫ [1]

ҚАЗАҚ ССР-інің
1968 жылғы 20 декабрьдегі
ЗАҢЫ

(1979 жылғы 14 декабрьдегі Заңының редакциясы бойынша — Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1979 ж., № 52)

24-статьяның 1, 5, 7-пункттері, 57-статьяның 1, 3-пункттері

ЖОЛДАСТЫҚ СОТТАР ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕНІ ЖӘНЕ ЖОЛДАСТЫҚ СОТТАРДЫҢ ЖҰМЫСЫ ЖӨНІНДЕГІ ҚОҒАМДЫҚ СОВЕТТЕР ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕНІ БЕКІТУ ТУРАЛЫ [2]

ҚАЗАҚ ССР ЖОҒАРҒЫ СОВЕТІ ПРЕЗИДИУМЫНЫҢ
1977 жылғы 28 марттағы
УКАЗЫ

(Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1977 ж., № 14)

Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумы қ а у л ы е т е д і:

1. Жолдастық соттар туралы Ереже бекітілсін.

2. Жолдастық соттардың жұмысы жөніндегі қоғамдық советтер туралы Ереже бекітілсін.

Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының 1977 жылғы 28 марттағы Указы бойынша
БЕКІТІЛГЕН

ЖОЛДАСТЫҚ СОТТАР ТУРАЛЫ
Е Р Е Ж Е

1. Жолдастық соттардың міндеттері және оларды ұйымдастыру тәртібі

1-статья. Жолдастық соттар — бұл қоғамдық сайлау органдары болып табылады, олар азаматтарды еңбекке коммунистік көзқарас, социалистік меншікке ұқыпты қарау, социалистік тұрмыс ережелерін сақтау, азаматтардың коллектившілдік және жолдастық өзара көмек сезімін дамыту, совет адамдарының абыройы мен ар-ожданын құрметтеу рухында тәрбиелеуге белсенді түрде көмектесуге тиіс. Жолдастық соттардың жұмысындағы ең басты міндет — право тәртібін бұзушылықты болғызбау, адамдарға ұғындыру және ықпал жасау, қоғамға жат теріс қылықтардың қандайына болса да төзгісіз жағдай жасау жолымен тәрбиелеу болып табылады. Жолдастық соттар коллективтің сеніміне бөленіп, оның еркін білдіреді және соның алдында жауапты.

2-статья. Кәсіпорындардағы, мекемелердегі, ұйымдардағы, жоғары және арнаулы орта оқу орындарындағы жолдастық соттар жұмысшылардың, қызметшілердің немесе оқушылардың жалпы жиналысының шешімі бойынша құрылады.

Колхоздардағы, тұрғын үй — пайдалану ұйымдары қызмет көрсететін немесе көше комитеттері біріктіретін үйлердегі, сондай-ақ посел-

---

[1] 1-томның 254-бетін қараңыз.

[2] 3-статья және Қосымша Қазақ ССР Заңдарының жинағына енгізуге жататын нормалары болмағандықтан келтірілмеді.

келер мен селолық елді мекендердегі жолдастық соттар колхоз мүшелерінің жалпы жиналысының, үй тұрғындарының немесе халық депутаттарының тиісті Советтері атқару комитеттерінің келісімі бойынша поселке, село, ауыл азаматтарының жалпы жиналысының (жиынының) шешімі бойынша құрылады.

Ірі коллективтерде жолдастық соттар кәсіпорындардың цехтарында, совхоздардың бөлімшелерінде, колхоздардың бригадаларында және басқа кейбір бөлімшелерде құрылуы мүмкін.

Жолдастық соттар кемінде 50 адамы бар коллективтерде құрылады. Кейбір реттерде жоғары тұрған кәсіподақ органының немесе халық депутаттарының тиісті жергілікті Советінің атқару комитетінің келісімі бойынша жолдастық соттар саны 50 адамнан кем коллективтерде де құрылуы мүмкін.

3-статья. Жолдастық соттың құрамына өзінің іскерлік және моральдық қасиеті жағынан жолдастық соттың алдына қойылған міндеттерді ойдағыдай орындай алатын азаматтар сайлана алады. Жолдастық соттың әрбір мүшесі жоғары тәртіптілік пен ұйымшылдықты көрсетуге, право тәртібін бұзушылыққа және қоғамға жат теріс қылықтарға төзбестікпен қарауға, өз қызметінде заңды қатаң басшылыққа алып отыруға міндетті.

4-статья. Жолдастық соттың мүшелігіне кандидаттарды партия, кәсіподақ, комсомол және басқа қоғамдық ұйымдар, сондай-ақ жеке азаматтар ұсынады.

Жолдастық соттың мүшелігіне кандидаттардың тізімі жалпы жұртшылықтың танысуы үшін ілініп қойылады.

5-статья. Жолдастық соттар еңбек коллективтерінің жалпы жиналыстарында және тұрған жері бойынша азаматтардың жиналыстарында (жиындарында)екі жыл мерзімге сайланады.

Жолдастық соттардың сайлауы жөніндегі жиналыстарды тиісінше кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың кәсіподақ комитеттері, халық депутаттары жергілікті Советтерінің атқару комитеттері шақырады.

Жолдастық сотты сайлау күні туралы алдын-ала хабарландырылады.

Жолдастық сотты сайлауға қатысатын азаматтар кандидаттардың қайсысына болса да дәлелді отвод жариялауға, сондай-ақ жаңа кандидаттарды ұсынуға праволы. Отводты қанағаттандыру немесе қанағаттандырмау туралы мәселе жиналысқа қатысушылардың көпшілік дауысымен шешіледі.

Басқа кандидаттарға қарағанда көп дауыс алған және жиналысқа қатысқандардың тең жартысынан астамы дауыс берген адамдар жолдастық соттың құрамына сайланды деп есептеледі.

Сот мүшелерінің санын жиналыс белгілейді, алайда олардың саны бес адамнан кем болмауға тиіс. Соттың мүшелері өз құрамынан ашық дауыс беру жолымен жолдастық соттың председателін, оның орынбасарларын және соттың секретарын сайлайды.

Жолдастық соттың құрамына сайланған адамдарға жолдастық сотқа басшылық жасау ісі жүктелген орган арнаулы куәлік береді.

6-статья. Жолдастық соттар жылына кем дегенде бір рет еңбек коллективтерінің жалпы жиналыстарының алдында өзінің қызметі жөнінде есеп беріп тұрады.

Жолдастық соттың мүшесі өзіне көрсетілген сенімді ақтамаған ретте оны жалпы жиналыс мерзімінен бұрын кері шақырын алуы мүмкін. Кері шақырын алу туралы мәселе жолдастық соттың кері шақырылын алынатын мүшесін қатыстыра отырып талқыланады.

Егер жалпы жиналысқа қатысқандардың көбі кері шақырып алуға дауыс берсе, жолдастық соттың мүшесі кері шақырылып алынған деп есептеледі.

Жолдастық соттың мүшесін жұмыстан шығарған немесе денсаулық жағдайына байланысты немесе басқа да дәлелді себептермен өз міндетін атқара алмайтын ретте, оны жолдастық соттың мүшесі міндетінен босатуды кәсіподақ органы немесе халық депутаттарының тиісті жергілікті Советтің атқару комитеті жүргізеді.

Жолдастық соттың кері шақырылып алынған немесе басқа себептермен шығып қалған мүшелерінің орнына жаңадан мүшелер сайлау осы Ереженің 2—5-статьяларында көрсетілген тәртіппен жүргізіледі.

II. Жолдастық соттар қарайтын істер

7-статья. Жолдастық соттар мынадай істерді қарайды:

1) дәлелсіз себептермен қыдырымпаздық жасау (оның ішінде жұмыс күні бойына үш сағаттан астам жұмыста болмау), жұмысқа мас күйде келу; жұмысқа кешігіп келу немесе жұмыстан ерте кетіп қалу және еңбек тәртібін басқадай бұзу туралы; жұмысты адал орындамау не қызметкердің өз міндеттеріне адал қарамауы салдарынан жұмыстың тоқтап қалуы туралы;

2) көшелерде, стадиондарда, сквердерде, парктерде, қоғамдық транспорттың барлық түрінде және халық депутаттары жергілікті Советінің атқару комитеті спирт ішімдіктерін күйын сатуға рұқсат еткен сауда және қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарынан басқа қоғамдық орындарда спирт ішімдіктерін ішу туралы; қоғамдық орындарға адамгершілік абыройды және қоғамдық адамгершілікті қорлайтындай мас күйде келу туралы;

3) өндірісте (жұмыс орнында, кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың бөлмелері мен территориясында) спирт ішімдіктерін ішу туралы немесе жұмысқа мас күйде келу туралы;

4) шеберлердің, учаске, смена, цех бастықтарының және басқа басшылардың өздеріне бағынышты қызметкерлермен бірге өндірісте спирт ішімдіктерін ішуге қатысуы туралы немесе мас күйде жүрген адамдарды жұмысқа қатыстырмау шараларын қолданбауы туралы, не өздеріне бағынышты қызметкерлердің спирт ішімдіктерін ішу немесе жұмысқа мас күйде келу жағдайларын жасыруы туралы;

5) жасы толмаған баланы ата-анасының немесе өзге адамдардың мас күйге жеткізуі туралы, егер бұл әрекеттер өзінің сипаты жағынан қылмыстық жауаптылыққа әкеп соқтырмайтын болса;

6) сауда кәсіпорындары мен қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындары қызметкерлерінің арақ және басқа спирт ішімдіктерін сату ережелерін бұзуы туралы;

7) самогонды, чачаны, арақты, тұт арағын, браганы және үйде жасалған басқа күшті спирт ішімдіктерін сатып алғаны туралы;

8) еңбек қорғау (хауіпсіздік техникасы, өндірістік санитария, еңбек гигиенасы) және өрттен қорғау жөніндегі талаптарды сақтамау туралы, қылмыстық жауаптылыққа әкеп соқтыратын реттер бұған кірмейді;

9) адамның өз міндеттеріне адал қарамауы салдарынан жабдықты, инвентарьды, аспаптарды, материалдарды және өзге мемлекеттік немесе қоғамдық мүлікті жоғалтқаны, бүлдіргені туралы, егер бұл қылмыстық жауаптылыққа әкеп соқтырмайтын болса;

10) мемлекеттік кәсіпорынға, мекемеге, ұйымға, колхозға, сондай-ақ кооперативтік немесе басқа қоғамдық ұйымға қарасты транспорт

құралдарын, ауыл шаруашылық техникасын, станоктарды, аспаптарды, шикізатты және басқа мүлікті жеке мақсатына өз бетімен пайдаланғаны туралы, егер бұл әрекеттер аталған кәсіпорындарға, мекемелер мен ұйымдарға елеулі залал келтірмеген болса;

11) пайда табу мақсатымен шамалы мөлшерде арақ және басқа спирт ішімдіктерін, сондай-ақ халық тұтынатын товарлар мен ауылшаруашылығы өнімдерін, касса және товар чектері мен талондарын, ойын-сауық орындары мен басқа кәсіпорындарға билеттер, кітаптар, ноталар, грампластинкалар, магнитофон, видеофон кассеттерін және өзге құнды заттар сатып алу және қайта сату туралы, егер танған пайдасының мөлшері отыз сомнан аспайтын болса;

12) ұсақ бұзақылық туралы, бірінші рет жасалған мемлекеттік немесе қоғамдық мүлікті ұсақтап ұрлағандық туралы, айыпкер мен жәбірленуші бір коллективтің мүшесі болған ретте, азаматтардың өзіндік меншігіндегі бағасы шамалы тұтыну және тұрмыстық заттарын ұрлағандық туралы.

Ескерту. 11, 12-тармақтарда атап өтілген істерді ішкі істер, прокуратура органдары және сот (судья), ал мемлекеттік немесе қоғамдық мүлікті ұсақтап ұрлағандық туралы істерді — сондай-ақ кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың әкімшілігі, колхоз басқармалары ол туралы прокурорға хабарлай отырып, жолдастық сотқа жібереді.

Право бұзушының жұмыс істейтін, тұратын немесе оқитын жерінде жолдастық сот болмаған ретте іс заңда белгіленген тәртіппен аудандық (қалалық) халық сотында қаралады;

13) қорлау, жала жабу, ұрып-соғу және денсаулықтың бұзылуына әкеп соқтырмайтындай түрде денеге жеңіл жарақат түсіру туралы, егер бұл әрекеттер бірінші рет жасалған болса, балағаттау туралы;

14) ата-аналардың немесе олардың орнындағы адамдардың балаларды тәрбиелеу жөніндегі міндеттерін орындамауы немесе ойдағыдай орындамауы туралы; он алты жасқа дейінгі жасөспірімдердің қоғамдық орындарға мас күйде келуі немесе олардың спирт ішімдіктерін ішуі; балалардың ата-аналарға лайықсыз көзқарасы; семьядағы лайықсыз тәртібі; әйелге лайықсыз көзқарас туралы;

15) тұрғын үйлер мен адам тұрмайтын үйлерді және коммуналдық жабдықтарды бүлдіргендік туралы; өрт хауіпсіздігі ережелерін сақтамағандық туралы;

16) пәтерлер мен жатақханаларда ішкі тәртіп ережелерін бұзғандық туралы; тұрғындардың қосалқы үйлерді, үй қызметі орындарын пайдалану, коммуналдық қызметке ақы төлеу, көшпілік пайдаланатын орындарды ағымдық жөндеуден өткізу шығындарын төлеу жөніндегі даулары туралы;

17) екі немесе бірнеше азаматтың ортақ меншігі болып табылатын құрылыстарды пайдалану тәртібі туралы; колхозшы үйінің мүлкін бөлу және колхозшы үйінен сыпы алып шығу туралы; дауласушы тараптар істі жолдастық сотта қарауға келіскен жағдайда жұбайлардың арасында мүлік бөлу туралы;

18) ағаштарды және басқа жасыл желектерді бүлдіргендік туралы; орман тәртібін бірінші рет аздап бұзудан келтірілген залалды өндіріп алу туралы, егер келтірілген залал үшін өндіріп алынатын соманың мөлшерін қолданылып жүрген баға бойынша есептегенде залал отыз сомнан аспайтын болса;

19) дауға қатысушылар істі жолдастық сотта қарауға келіскен жағдайда азаматтардың арасындағы мөлшері елу сомға дейінгі мүліктік даулар туралы;

20) әкімшілік право бұзушылық туралы, егер әкімшілік тәртіппен штраф салуға право берілген органдар немесе лауазымды адамдар материалды жолдастық соттың қарауына беру қажет деп таныса.

Жолдастық сот сондай-ақ қоғамға онша хауіпті емес қылмыс пышандары бар, бірінші рет жасалған іс-әрекеттер туралы істерді қарауы мүмкін, егер ішкі істер органдары, прокуратура немесе сот қолданылып жүрген заңдарға сәйкес мұндай істің материалдарын жолдастық соттың қарауына беретін болса [1].

8-статья. Жолдастық соттар үкім, сот шешімдері шығарылған, тәртіптік немесе әкімшілік жаза қолданылған істерді немесе жолдастық соттың өз компетенциясы шеңберінде шешім қабылдаған істерді қарауға правосы жоқ.

III. Жолдастық соттарда істерді қарау тәртібі

9-статья. Жолдастық соттарда істерді қарау тәртіп бұзушының жұмыс істейтін, оқитын немесе тұратын жері бойынша жүргізіледі.

10-статья. Жолдастық соттар істерді мынандай тәртіппен қарайды:

1) еңбек коллективтері берген материалдар бойынша [2];

2) кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың, цехтардың кәсіподақ комитеттерінің, қоғамдық тәртіпті қорғау жөніндегі ерікті халық жасақтарының, халықтық бақылау топтары мен постыларының тұрғылықты жерлері бойынша азаматтар жиналыстарының (жиындарының), қоғамдық поселкелік, селолық, ауылдық, учаскелік, көше, квартал, үй комитеттерінің және басқа қоғамдық ұйымдардың ұсынуы бойынша;

3) халық депутаттарының жергілікті Советтері атқару комитеттерінің, халық депутаттарының аудандық, қалалық, қаладағы аудандық, поселкелік, селолық, ауылдық Советтері атқару комиттерінің жанындағы әкімшілік комиссияларының және Советтердің тұрақты комиссияларының ұсынуы бойынша [3];

4) мемлекеттік органдардың, кәсіпорындар, мекемелер, ұйымдар басшыларының және колхоз басқармаларының, сондай-ақ тәртіптік жаза қолдануға правосы бар басқа да қызмет адамдарының хабарлауы бойынша;

5) сот, прокурор берген, сондай-ақ прокурордың келісімімен тергеуші мен анықтама органы берген материалдар бойынша;

6) азаматтардың арыздары бойынша;

7) жолдастық соттың өз инициативасы бойынша.

11-статья. Жолдастық сот істерді іс түскен күннен бастап 15 күн мерзімнің ішінде қарайды. Ұсақ бұзақылық, аздан талан-таражға салу және майда алыпсатарлық туралы істерді жолдастық соттар іс түскен күннен бастап 10 күн мерзімнің ішінде қарайды. Істің қаралатын уақыты мен орнын жолдастық соттың председателі белгілейді, ол туралы азаматтарға кеңінен хабарландырылады.

12-статья. Іс жолдастық сотта қаралғанға дейін, қажет болған реттерде келіп түскен материалдар тексеруден өтуге тиіс.

Кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың басшылары, сондай-ақ басқа да қызмет адамдары мен азаматтар жолдастық соттың талап

---

[1] 7-статьяға 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

[2] 10-статья 1-пунктпен 1984 ж. 28 августағы Указымен толықтырылды (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 36, 447-ст.).

[3] 10-статьяның 3-пунктіне 1982 ж. 29 декабрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1983 ж., № 2, 14-ст.).

етуі бойынша іске байланысты қажетті мәліметтер мен документтерді беруге міндетті.

Соттың председателі немесе оның орынбасары жауапқа тартылатын адамды, жәбірленушіні және азаматтық-праволық дауға қатысушыларды қолда бар материалдармен таныстырады және істі жолдастық сотта қарауға негіздер болған кезде, соттың мәжілісіне куә ретінде кім шақырылуға тиіс екенін белгілейді. Сотқа тартылатын адамның, жәбірленушінің, сондай-ақ сот қарап отырған азаматтық-праволық дауға қатысушылардың қосымша документтер сұратып алғызуға және куәлар шақыру туралы өтініш жасауға правосы бар.

Істі тәртіп бұзушының тұрған жері бойынша қараған кезде жолдастық сот қажет болған реттерде жолдастық соттың мәжілісіне тәртіп бұзушы жұмыс істейтін коллективтің өкілін қатыстыруды қамтамасыз ететін шаралар қолданады.

13-статья. Жолдастық соттың мәжілістері және сот мүшелерінің істі қарауға байланысты тапсырмаларды орындауы жұмыстан тыс уақытта жүргізіледі.

Істер жолдастық соттың кемінде үш мүшесі қатысқан құрамда жұртшылықтың алдында қаралады, алайда, барлық реттерде олардың саны тақ болуға тиіс.

Жолдастық сотқа тартылған адам, жәбірленуші және азаматтық-праволық дауға қатысушылар жолдастық соттың председательдік етушісі немесе мүшесі бұл істің қалай шешілуіне жеке басы мүдделі деп есептеуге негіз болатындай мән-жайлар бар болса, жолдастық соттың председательдік етушісіне және мүшелеріне отвод жариялай алады.

Жарияланған отводты қанағаттандыру немесе оны қанағаттандырмау туралы мәселені сол істі қарап отырған жолдастық соттың бүкіл құрамы шешеді.

Жолдастық сотта істерді қараған кезде сотқа тартылатын адам, жәбірленуші және азаматтық-праволық дауға қатысушылар тең правомен пайдаланылады.

Жолдастық сот қолда бар материалдарды қарайды, сотқа тартылатын адамның, жәбірленушінің, азаматтық-праволық дауға қатысушылардың және куәлардың жауаптарын тыңдайды. Мәжіліске қатысып отырған адамдар сұрақтар бере алады және қаралып отырған іс бойынша сөйлей алады.

Жолдастық сот протокол жүргізеді, оған мәжілістің председательдік етушісі мен секретары қол қояды.

14-статья. Азаматтар жолдастық соттың шақыруы бойынша келуге міндетті. Егер жолдастық сотқа тартылатын адам, жәбірленуші немесе азаматтық-праволық дауға қатысушы адам мәжіліске келмей қалса сот келмей қалудың себептерін анықтауға және анықталған мән-жайларға қарай екінші рет істі қарауды тағайындауға тиіс. Ол адам дәлелсіз себептермен екінші рет келмей қалған ретте, жолдастық сот істі оның қатысуынсыз жүргізе алады.

15-статья. Жолдастық сот істі қараған және шешім қабылдаған кезде қолданылып жүрген заңдарды, осы Ережені және өзінің қоғам алдындағы борышын сезінгендігін басшылыққа алады. Жолдастық соттың шешімі сол істі қарауға қатысып отырған сот мүшелерінің көпшілік дауысымен, соттың құрамына бөгде адамдардың ықпал жасауын болғызбайтындай жағдайда қабылданады. Шешімде істің қаралған уақыты мен орны, жолдастық соттың аты мен құрамы, ісі қаралып отырған адам туралы мәліметтер, право тәртібін бұзушылықтың мазмұны немесе азаматтық праволық даудың сипаты, шешімнің негіздері және жолдастық сот сүйеніп отырған дәлелдер, сот белгілеген қоғам-

дық ықпал жасау шаралары немесе ақтап жіберу туралы мәлімет, немесе азаматтық-праволық дауларды қараудың нәтижелері, сондай-ақ шешімге шағым беру мерзімі мен тәртібі көрсетіледі.

Жолдастық соттың шешіміне оны шығаруға қатысушылар — соттың председательдік етушісі мен мүшелері қол қояды, ол шешім көпшілік алдында жарияланады және коллективте хабарландырылады.

IV. Жолдастық соттар қолданатын қоғамдық ықпал жасау шаралары

16-статья. Жолдастық сот айыпкерге мынандай ықпал жасау шараларының бірін қолдана алады:

1) жәбірленушіден немесе коллективтен көпшілік алдында кешірім сұрауға міндеттеу;

2) жолдастық ескерту жариялау;

3) жұрт алдында айыбын бетіне басу;

4) баспасөзде жариялап немесе жарияламай-ақ жұрт алдында сөгіс жариялау;

5) егер жасаған теріс қылығы еңбек тәртібін бұзуға байланысты болмаса, 10 сомға дейінгі мөлшерде ақшалай штраф салу, ал мемлекеттік немесе қоғамдық мүлікті ұсақтап ұрлағаны, 16-жасқа дейінгі жас өспірімдердің қоғамдық орындарға мас күйінде келуі немесе олардың спирт ішімдіктерін ішуі туралы істер бойынша, сондай-ақ осы Ереженің 7-статьясының 2—7, 11-тармақтарында көзделген реттерде — 50-сомға дейінгі мөлшерде штраф салу [1];

6) кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның басшысы алдында еңбек тәртібін бұзуға айыпты адамды еңбек туралы қолданылып жүрген заңдарға сәйкес ақы аз төленетін жұмысқа ауыстыру туралы немесе оның қызметін кішірейту туралы мәселе қою;

7) кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның басшысы алдында қолданылып жүрген заңдарға сәйкес тәрбиелеу қызметін немесе ақша және товарлы құнды заттармен тікелей байланысты жұмыс атқаратын адамды, егер жолдастық сот бұл адамның жасаған теріс қылықтарының сипатын ескере отырып, оған бұдан былай бұл жұмысты сеніп тапсыру мүмкін емес деп тапса, оны жұмыстан шығару туралы мәселе қою.

Айыпкерге осы статьяда белгіленген ықпал жасау шараларын қолданумен бірге жолдастық сот, заңда көзделгені реттерде, кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның әкімшілігі алдында және кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның кәсіподақ комитетінің алдында айыпкерді жұмыстың жылдық қорытындылары бойынша сыйлықтан толық немесе ішінара айыру, демалыс үйіне немесе санаторийге жеңілдікпен берілетін жолдамадан айыру туралы, сондай-ақ тұрғын үй алу кезегін кейінге қалдыру туралы мәселе қоя алады.

Осы статьяның 1—7-тармақтарында көзделген ықпал жасау шараларын қолданумен қатар жолдастық сот, егер заңдарда залалды өндіріп алудың басқа тәртібі белгіленбеген болса, айыпкерді оның заңсыз істерімен келтірген 50 сомға дейінгі мөлшердегі залалын өтеуге міндеттей алады.

Мемлекеттік немесе қоғамдық мүлікті аздан талан-таражға салғандық туралы істер бойынша жолдастық сот ондай шешімнің орындалу мерзімін белгілей отырып, барлық реттерде айыпкерді келтірген материалдық залалын толық өтеуді міндеттеуге тиіс; майда алыпсатарлық туралы істер бойынша — майда алыпсатарлық заттарын мемлекеттің кірісіне беру туралы шешім шығаруға тиіс.

---

[1] 16-статьяның 5-пунктіне 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

17-статья. Егер айыпкер өз кінәсін шын жүректен мойындап, коллективтен немесе жәбірленушіден көпшілік алдында кешірім сұраса және келтірген залалын өз еркімен өтесе, жолдастық сот істі көпшілік алдында қараумен ғана тыя алады және 16-статьяда көрсетілген қоғамдық ықпал жасау шараларын қолданбауына да болады.

Соттау үшін негіз болмаған ретте, жолдастық сот жауапқа тартылған адамды ақтайды.

Мүліктік немесе басқа азаматтық-праволық дауларды қараған кезде жолдастық сот арызданған талапты толық немесе ішінара қанағаттандырады немесе оны қанағаттандырудан бас тартады.

Азаматтық-праволық дауға қатысушыларды татуластырған ретте, ал қорлау, жала жабу, ұрып-соғу және денеге жеңіл жарақат түсіру туралы істер бойынша жәбірленушіні жауапқа тартатын адаммен татуластырған кезде жолдастық сот іс жүргізуді тоқтату туралы шешім қабылдайды.

Егер іс тәртіп бұзушының тұрған жері бойынша қаралған болса, жолдастық сот өз шешімін сол адам жұмыс істейтін немесе оқитын жеріндегі қоғамдық ұйымдарға хабарлай алады.

Әкімшілік комиссиялары, сот (судья), прокурор, сондай-ақ прокурордың келісімімен тергеуші және анықтама органы жіберген материалдар бойынша жолдастық сот істі қараудың нәтижелері туралы бұл органдарға 10 күн мерзімнің ішінде хабарлауға міндетті [1].

Жолдастық сот тәртіп бұзуға ықпал еткен өздері анықтаған себептер мен жағдайлар туралы қоғамдық ұйымдар мен қызмет адамдарына хабарлап отырады. Аздан талан-таражға салушылыққа және басқа право тәртібін бұзушылыққа ықпал еткен себептер мен жағдайларды жою жөнінде қолданылған шаралар туралы қызмет адамдары мен қоғамдық ұйымдар жолдастық сотқа бір ай мерзімнің ішінде хабарлауға міндетті.

18-статья. Егер жолдастық сот істі қараған кезде право тәртібін бұзушыны қылмыстық немесе әкімшілік жауапқа тарту қажеттігі туралы тұжырымға келсе, ол материалдарды тиісті органдарға беру туралы шешім қабылдайды.

Егер право тәртібін бұзушы алкоголик немесе наркоман болса, жолдастық сот ондай адамға қоғамдық ықпал жасау шараларын қолданумен қатар, оны заңда белгіленген тәртіппен еріксіз емдеу туралы мәселе қояды.

Егер мүліктік немесе басқа азаматтық-праволық дауды қараған кезде жолдастық сот бұл істі күрделі болғандықтан оны шешу мүмкін емес деген тұжырымға келсе, ол істі аудандық (қалалық) халық сотына жібереді.

19-статья. Жолдастық соттың шешіміне өзіне шешім шығарылған адам, жәбірленуші және азаматтық-праволық дауға қатысушылар шешім шығарылған күннен бастап 7 күннің ішінде кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның кәсіподақ комитетіне немесе халық депутаттары жергілікті Советінің атқару комитетіне шағым бере алады. Аталған органдар жолдастық соттың шешімі қолданылып жүрген заңдарға, осы Ережеге немесе істің мән-жайына қайшы келетінін анықтағаннан кейін шешімді жояды және материалды сол жолдастық соттың өзіне қайта карауға жібереді немесе іс жүргізуді қысқартып тастайды.

Шағымның берілуі шешімнің орындалуын тоқтата тұрады.

20-статья. Жолдастық соттың келтірілген залалды өтету туралы,

---

[1] 17-статьяның алтыншы бөлігіне 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

штраф салу немесе басқа мүліктей өндіріп алу туралы шешімі шешімде көрсетілген мерзімде орындалуға тиіс. Жолдастық сот өз шешімдерінің орындалуына бақылау жасайды. Шешім белгіленген мерзімде орындалмаған кезде, сондай-ақ майда алыпсатарлық заттарды мемлекеттің кірісіне беру туралы жолдастық соттың шешімін орындау үшін жолдастық соттың председателі істі халық судьясына жібереді, ол келіп түскен материалдарды және шешімнің заңдылығын тексергеннен кейін орындау қағазын береді.

Жолдастық соттың шешімі заңсыз болған ретте халық судьясы оның себептерін көрсеткен қаулысы мен орындау қағазын беруден бас тартады, ол туралы жолдастық сотқа және жолдастық соттың шешімін жою туралы мәселені қарау үшін тиісті кәсіподақ комитетіне немесе халық депутаттары Советінің атқару комитетіне хабарлайды.

Штраф салынған адамдардан өндіріліп алынған қаржылар заңда белгіленген тәртіппен мемлекеттің бюджетіне түседі.

Жолдастық соттың штраф салу туралы шешімі шешім шығарылған күннен бастап үш айдың ішінде орындалмаса, ол орындалуға жатпайды.

21-статья. Жолдастық соттың ескерту, жұрт алдында айыбын бетіне басу немесе жұрт алдында сөгіс жариялау туралы шешімі бір жыл бойына күшінде болады. Егер жолдастық сот қоғамдық ықпал жасау шараларын қолданған адам бір жылдың ішінде жаңадан право тәртібін бұзбаса немесе қоғамға жат теріс қылық жасамаса, қоғамдық ықпал жасау шаралары оған қолданылмаған болып саналады.

Жолдастық сот қоғамдық ұйымдардың, кәсіпорын, мекеме басшысының, колхоз басқармасының өтініші бойынша, жолдастық сотқа тартылған адамның арызы бойынша, сондай-ақ өзінің жеке инициативасы бойынша қоғамдық ықпал жасау шараларын жылдық мерзім бітпей-ақ алып тастауға правосы бар. Бұл туралы қабылданған шешімдер коллективке хабарландырылады.

V. Жолдастық соттарға басшылық ету

22-статья. Аудандардың, қалалардың, қалалардағы аудандардың, селолардың, ауылдардың, поселкелердің территориясындағы барлық жолдастық соттардың қызметіне басшылықты тиісінше халық депутаттарының аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық, поселкелік, селолық, ауылдық Советтері жүзеге асырады.

Кәсіпорындарда, мекемелерде, ұйымдарда, жоғары және арнаулы орта оқу орындарында жолдастық соттардың жұмысына тиісті кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың, цехтардың кәсіподақ комитеттері тікелей басшылық жасайды.

Колхоздарда, тұрғын үй-пайдалану ұйымдары қызмет көрсететін немесе көше комитеттері біріктіретін үйлерде, сондай-ақ поселкелер мен селолық елді мекендерде жолдастық соттардың жұмысына халық депутаттарының тиісті жергілікті Советтері мен олардың атқару комитеттері басшылық жасайды.

Жолдастық соттардың қызметіне басшылық жасауды және оның жұмысына бақылау жасауды жүзеге асыру үшін халық депутаттары жергілікті Советтерінің атқару комитеттеріне, кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың кәсіподақ комитеттеріне көмектесу, жолдастық соттарға методикалық көмек көрсету, олардың қызметін үйлестіріп отыру, оқу және жұмыс тәжірибесін алмасу мақсатымен халық депутаттарының аудандық, қалалық (ауданға бөлінбейтін қалаларда), қа-

лалардағы аудандық Советтері атқару комитеттерінің жанынан жолдастық соттардың жұмысы жөніндегі қоғамдық советтер құрылады.

Жолдастық соттарға юстиция, прокуратура және сот органдары заң көмегін көрсетіп отырады.

23-статья. Жолдастық соттарға техникалық қызмет көрсету тиісінше кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың, тұрғын үй-пайдалану ұйымдарының әкімшілігіне, колхоздардың басқармаларына, халық депутаттары Советтерінің тиісті атқару комитеттеріне жүктеледі.

Жолдастық соттар жылына бір рет халық депутаттары Советінің тиісті атқару комитетіне өздері қараған істердің саны мен оның сипаты туралы және қабылданған ықпал жасау шаралары туралы мәліметтер беріп отырады.

24-статья. Істерді қарауға және еңбек коллективтерінде профилактикалық жұмыс жүргізуге белсенді түрде қатысатын жолдастық соттардың председательдерін, председательдерінің орынбасарларын, секретарьлары мен мүшелерін халық депутаттары жергілікті Советінің атқару комитеті, кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың кәсіподақ комитеті немесе олардың ұсынысы бойынша кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың әкімшілігі көтермелейді:

алғыс жариялайды;

Құрмет грамотасымен наградтайды;

бағалы сыйлық немесе ақшалай сыйлық береді;

мерзімі үш күнге дейін қосымша ақы төленетін демалыс береді;

санаторийге немесе демалыс үйіне жеңілдікпен жолдама береді.

Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының 1977 жылғы 28 марттағы Указы бойынша
БЕКІТІЛГЕН

ЖОЛДАСТЫҚ СОТТАРДЫҢ ЖҰМЫСЫ ЖӨНІНДЕГІ ҚОҒАМДЫҚ СОВЕТТЕР ТУРАЛЫ
ЕРЕЖЕ

1. Жолдастық соттардың жұмысы жөніндегі қоғамдық советтер халық депутаттарының аудандық, қалалық (ауданға бөлінбейтін қалаларда), қалалардағы аудандық Советтерінің жанынан құрылады.

2. Қоғамдық советтер жолдастық соттардың жұмысын ұйымдастыруда, кәсіпорындарда, мекемелерде, ұйымдарда, жоғары және арнаулы орта оқу орындарда, колхоздарда, тұрғын-үй пайдалану ұйымдары қызмет көрсететін немесе көше комитеттері біріктіретін үйлерде, сондай-ақ поселкелер мен селолық елді мекендерде жолдастық соттардың қызметіне басшылық жасауды және бақылау жасауды жүзеге асыруға халық депутаттарының тиісті Советтерінің атқару комитеттеріне, кәсіптік одақтарының комитеттеріне көмек көрсетуге тиіс.

3. Жолдастық соттардың жұмысы жөніндегі қоғамдық советтердің негізгі міндеттері мыналар болып табылады:

жолдастық соттардың жұмысын ұйымдастыруды жақсартуға көмектесу және олардың қызметінің тиімділігін арттыру;

жолдастық соттардың жұмысын үйлестіріп отыру, олардың заңдылықты сақтауын және азаматтардың праволарын қорғауын қамтамасыз ету;

жолдастық соттардың сайлауын және олардың есеп беруін өткізу-

ге көмек көрсету, сондай-ақ жолдастық соттардың право тәртібін бұзушылықты бақылау ісінде басқа қоғамдық ұйымдармен бірігіп жұмыс істеуіне көмек көрсету;

жолдастық соттардың председательдерінің және мүшелерінің заңдарды оқып-үйренуін ұйымдастыру;

жолдастық соттардың жақсы жұмыс тәжірибесін зерттеу практикасын талдап қорыту және тарату.

4. Қоғамдық советтің құрамын халық депутаттарының аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Советінің атқару комитеті екі жыл мерзімге бекітеді.

5. Қоғамдық советтер советтің председателінің, председателінің орынбасарының, секретарының және мүшелерінің құрамында жұмыс істейді. Советтің мүшелерінің саны жұмыстың көлеміне қарай белгіленеді.

6. Қоғамдық советтердің қызметі жұртшылықты кеңінен қатыстыра отырып жүзеге асырылады.

7. Қоғамдық советтер халық депутаттарының тиісті Советтерінің атқару комитеттерінің алдында жауапты және кемінде жылына бір рет жасаған жұмысының нәтижелері туралы олардың алдында есеп беріп отырады.

8. Жолдастық соттардың жұмысы жөніндегі қоғамдық советтер өз қызметінде осы Ережені, жолдастық соттар туралы Ережені және басқа нормативтік актілерді басшылыққа алады.

9. Жолдастық соттардың жұмысы жөніндегі қоғамдық советтердің жұмысына басшылықты оның председателі және председательдің орынбасары жүзеге асырады. Қоғамдық советтің іс қағазын және документтерін сақтауды советтің секретары жүргізеді.

10. Қоғамдық советтер олардың мәжілістерінде бекітілген жоспарлар бойынша жұмыс істейді.

11. Жолдастық соттардың жұмысы жөніндегі қоғамдық совет:

а) жолдастық соттардың председательдерінің және мүшелерінің заңды оқып-үйренуін ұйымдастырады: қазіргі бар заңдарды қолдану, жолдастық соттардың жұмыс тәжірибесін алмасу, азаматтарға коммунистік тәрбие беруде олардың қатысуы жөнінде семинарлар мен кеңестер өткізіп тұрады;

б) халық депутаттарының Советі атқару комитетінің тапсыруы бойынша жолдастық соттардың жұмысын үнемі тексеріп тұрады, жолдастық соттардағы істермен және материалдармен танысады, жолдастық соттардың өздері қараған істерінің саны мен сипаты туралы және қабылданған ықпал жасау шаралары туралы жолдастық соттардың жылына бір рет беріп отыратын мәліметтерін зерттейді және жинақталған мәліметтерді халық депутаттары Советінің атқару комитетіне береді;

в) жолдастық соттардың сайлауын және есеп беруін өткізуге көмек көрсетеді;

г) халық депутаттарының аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Советі атқару комитетінің тапсыруы бойынша жолдастық соттардың шешіміне берілген шағымдарды тексереді және тексеру нәтижелері бойынша өзінің ұсыныстарын енгізеді;

д) жолдастық соттардың жұмысы туралы жолдастық соттар председательдерінің хабарларын тыңдайды және кемшіліктерді жою әрі олардың қызметін жақсарту жөнінде ұсыныстар береді;

е) халық депутаттарының жергілікті Советі атқару комитетінің, кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның кәсіподақ комитетінің қарауына ашылған кемшіліктерді жою және жолдастық соттардың қызметін одан әрі жетілдіру туралы, сондай-ақ жолдастық соттардың істің мән-

жайына немесе қолданылып жүрген заңдарға қайшы келетін шешімдерін жою туралы ұсыныстар енгізеді;

ж) халық депутаттарының жергілікті Советтері атқару комитеттерінің, кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың кәсіподақ комитеттерінің алдына белсенді қызмет атқарып жүрген жолдастық соттардың председательдері мен мүшелерін көтермелеу туралы мәселе қояды;

з) жолдастық соттардың қызметін баспасөзде, радио, телевизия арқылы және басқа информация құралдары арқылы жариялап отыруға шаралар қолданады.

КПСС ОРТАЛЫҚ КОМИТЕТІ МЕН СССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ «ҚОҒАМДЫҚ ТӘРТІПТІ ҚОРҒАУ ЖӨНІНДЕГІ ЕРІКТІ ХАЛЫҚ ЖАСАҚТАРЫНЫҢ ҚЫЗМЕТІН ОДАН ӘРІ ЖЕТІЛДІРУ ТУРАЛЫ» 1974 ЖЫЛҒЫ 20 МАЙДАҒЫ № 379 ҚАУЛЫСЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТУРАЛЫ [1]

ҚАЗАҚСТАН КП ОРТАЛЫҚ КОМИТЕТІ МЕН
ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ
1974 жылғы 7 июньдегі
№ 332 ҚАУЛЫСЫ

(Қазақ ССР ҚЖ, 1974 ж., № 14, 67-ст.)

Қазақстан КП Орталық Комитеті мен Қазақ ССР Министрлер Советі қаулы етеді:

1. (Үшінші абзац) Қазақстан КП облыстық, қалалық, аудандық комитеттеріне, еңбекшілер депутаттары жергілікті Советтерінің атқару комитеттеріне халық жасақтарына басшылық етуде орын алып отырған кемшіліктерді жою; үлгілі қоғамдық тәртіп орнату жолындағы қозғалысқа еңбекшілердің белсене қатысуын қамтамасыз ету; азаматтардың праволары мен заңды мүдделерін қорғауда және қоғамдық тәртіпті қамтамасыз етуде халық жасақтарының ролі мен маңызын күшейтуге тынбастан күрес жүргізу; оларға көбірек көмек көрсетіп, көңіл бөлу, ерікті халық жасақтарының жұмысының жайы мен тиімділігі үшін партия, совет, кәсіподақ, комсомол ұйымдарының, әкімшілік органдардың, шаруашылық басшыларының ролі мен жауапкершілігін арттыру міндеттелсін.

2. Қазақстан КП облыстық, қалалық және аудандық комитеттері, еңбекшілер депутаттарының облыстық, қалалық, аудандық Советтерінің атқару комитеттері халық жасақтарының право бұзушылықтарды болдырмау және оларға тыйым салу жөніндегі қызметін жақсартуға бағытталған нақты шараларды әзірлеп, жүзеге асыратын болсын; олардың әкімшілік органдармен, жұртшылықтың және милицияның тірек пункттерімен, право бұзушылықтарды болдырмау жөніндегі советтермен, милицияның балалар бөлмелерімен, жолдастық соттармен және қоғамдық тәртіпті қорғауға қатысушы басқа да ынталы қоғамдық ұйымдармен тығыз байланыста жұмыс істеуін қамтамасыз етсін; еңбек коллективтерінде және азаматтардың тұрған жерлерінде тәрбие жұмысын күшейту үшін жасақтарды пәрменді пайдалансын. Ерікті халық

[1] 1-пункттің бірінші, екінші абзацтары, 3-пункттің «б» және «в» тармақтары, 5, 12-пункттер, 15-пункттің екінші абзацы және 17-пункт Қазақ ССР Заңдарының жинағына енгізуге жататын нормалары болмағандықтан келтірілмеді.

16-пункт КПСС Орталық Комитеті мен СССР Министрлер Советінің 1974 ж. 20 майдағы № 379 қаулысының нормаларын қайталайтын болғандықтан келтірілмеді (СССР Заңдары жинағының 10-томын қараңыз).

жасақтарының қызметін одан әрі жақсарту мәселелері партия комитеттерінің бюро мәжілістері мен пленумдарында, еңбекшілер депутаттары жергілікті Советтерінің атқару комитеттері мен сессияларында үнемі қаралып отырсын. 1974 жылдың аягына дейін жасақшылардың аудандық, қалалық және облыстық слеттері өткізілсін.

3. Қазақстан КП облыстық, қалалық, аудандық комитеттері, еңбекшілер депутаттары жергілікті Советтерінің атқару комитеттері, кәсіподақ және комсомол органдары ерікті халық жасақтарын ұйымдық жағынан нығайту және олардың қызметін жетілдіру жөнінде қажетті шаралар алатын болсын. Осы мақсатта:

а) ерікті халық жасақтарының қоғамға жат құбылыстарға қарсы және социалистік заңдылықтарды бұзушылыққа қарсы күрестегі ролі мен маңызы туралы республика халқының арасында кең түсінік жұмысы өрістетілсін;

г) халық жасақтарының негізгі күш-жігері көшелерде, алаңдарда және басқа қоғамдық орындарда үлгілі қоғамдық тәртіптің сақталуына, бұзақылық, маскүнемдік фактілерін және қоғамға жат басқа да құбылыстарды батыл тыюға жұмылдырылсын; социалистік меншікті түгел сақтауға, кәмелетке толмағандардың арасында право бұзушылықтарға тыйым салуға және автотранспорт уақиғаларымен күресуге жасақтардың күш-жігері нәрменді бағытталып отырсын; право бұзушылар арасында дербес, тәрбие және профилактикалық жұмыс жүргізуде жасақтардың мүмкіндіктері кеңінен пайдаланылсын.

4. Халық жасақтарын басқару еңбекшілер депутаттарының аудандық, қалалық, поселкелік, селолық және ауылдық Советтерінің атқару комитеттеріне жүктелсін.

Оларға жасақтардың қызметін күнбе-күн бағыттап, бақылап отыру, материалдық-техникалық жағынан қамтамасыз ету және транспорт мәселелерін шешу, жасақшылардың өз міндеттерін орындауы кезінде олардың қалалық жолаушылар транспортында тегін жүру тәртібін белгілеу міндеттелсін.

Еңбекшілер депутаттары Советінің атқару комитеті председателінің орынбасарларының бірі ерікті халық жасақтарының жұмысы үшін жауапты болып бекітілсін. Ерікті халық жасақтары қызметінің мәселелері жөніндегі ағымдағы жұмысты жүзеге асыру және шешімдердің орындалуын бақылау үшін жергілікті бюджеттердің мемлекетік өкімет және мемлекеттік басқару органдарын ұстауға арналған қаржысы есебінен еңбекшілер депутаттарының аудандық, қалалық Советінің атқару комитеті аппаратының құрамына (қажет болғанда) басқа жұмыстан босатылған қызметкер енгізілсін.

6. Партия комитеттері жасақтардың қызметіне партиялық бақылауды күшейтсін, бұл істе бастауыш партия ұйымдарының ролі мен жауапкершілігін арттырсын. Жасақтардың жұмысы және оларға коммунистердің қатысуы туралы мәселелер партия комитеттерінің, партбюролардың мәжілістерінде, партия ұйымдарының жиналыстарында үнемі қаралатын болсын. Жасақшыларда тапсырылған іске жауапкершілік сезімін, идеялық, саяси және моральдық жоғары сананы, әрқашанда және барлық жерде социалистік заңдылық пен праволық тәртіпті күзетуге даяр тұруға тәрбиелеу жөніндегі жұмыс жақсартылсын.

7. Кәсіподақтардың Қазақ республикалық советі, Қазақстан ЛКСМ Орталық Комитеті мен олардың жергілікті жерлердегі органдары ерікті халық жасақтарының қызметіне кәсіподақ және комсомол ұйымдарының анағұрлым белсене қатысуын қамтамасыз етсін, право бұзушылықтарға қарсы күресте олардың ролі мен жауапкершілігін арттырсын. Кәсіподақ мүшелері мен комсомолдардың жасақтарда өз міндеттерін

орындауы үнемі бақылансын, жасақтардың командирлері мен жасақшылардың есептері кәсіподақ және комсомол жиналыстарында жүйелі түрде тыңдалып отырсын.

Жасөспірімдерге коммунистік тәрбие беруді жақсарту және олардың арасында қоғамға жат құбылыстарға тыйым салу үшін ұстаздық барынша дамытылып, көтермеленетін болсын.

8. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігіне және оның жергілікті жерлердегі органдарына қоғамдық тәртіпті қорғау жөнінде милиция органдарының ерікті халық жасақтарымен тығыз байланыста жұмыс істеуін ұйымдастыру, право бұзушылыққа қарсы күреске және профилактикалық жұмысты жүргізуге жасақшыларды шебер қатыстыру міндеттелсін. Қылмысқа қарсы және қоғамға жат құбылыстарға қарсы күрестің жайы туралы еңбекшілер коллективтеріне, тірек пункттерге, жасақтар штабтарына үнемі хабарланып отырылсын. Әрекеттің болмауы және социалистік қоғам тіршілігі нормаларын бұзушы адамдарға шаралардың қолданылмауы фактілеріне принципті түрде көңіл қойылсын. Милицияның ерікті халық жасақтарымен өзара бірлесе жұмыс істеуін ұйымдастыруға жауапты арнаулы қызметкерлер бөлінсін. Ерікті халық жасақтарының штабтары мен оперативтік отрядтар жедел жұмыс істейтін радиоаппаратурамен, электромегафондармен және қоғамдық тәртіпті қорғау үшін пайдаланылатын басқа да техникалық құралдармен белгіленген тәртіп бойынша қамтамасыз етілсін.

9. Партия, совет ұйымдары, ішкі істер, прокуратура органдары, соттар ерікті жасақтарға жұмысты ұйымдастыруда және жоспарлауда, жасақшыларға праволық тәрбие беруде, оларға право бұзушылықтарға қарсы күрестің формалары мен әдістерін үйретуде қажетті көмекті үнемі көрсетіп отыратын болсын.

10. Партия, совет, әкімшілік органдары, комсомол, кәсіподақ ұйымдары, шаруашылық басшылары жасақшылардың инициативасын барынша қолдап отырсын, право бұзушылықтар туралы жасақтардың дабылын және олардың қоғамдық тәртіпті нығайту жөніндегі ұсыныстарын елеусіз қалдырмасын; жасақшыларды моральдық және материалдық көтермелеу шараларын көбірек пайдаланысын, олардың таңдаулыларына тұрғын үй, санаторийлер мен демалыс үйлеріне арзандатылған жолдамалар және басқа жеңілдіктер мен артықшылықтар алуға басқалардан артық право берілсін, қоғамдық борышын орындау кезінде ерлік пен батырлық көрсеткен жасақшыларды СССР-дің ордендерімен және медальдарымен наградтауға ұсынсын.

Әкімшілік органдар жасақшылардың қоғамдық тәртіпті қорғау жөніндегі міндеттерді орындауы кезінде оларға қатер төндірілген әрбір уақиғаға ерекше мән беріп, айыпты ларды заңдарда көрсетілген жауапкерлікке тартып отырсын.

11. Облыстар мен Алматы қаласының үлгілі қоғамдық тәртіп орнату жолындағы республикалық социалистік жарысы ұйымдастырылсын.

Жарыста озып шыққандарды көтермелеу үшін Қазақстан КП Орталық Комитетінің, Қазақ ССР Министрлер Советінің, Кәсіподақтардың Қазақ республикалық советі мен Қазақстан ЛКСМ Орталық Комитетінің 5 мың сом мөлшерінде ақшалай сыйлық қоса берілетін ауыспалы Қызыл туы белгіленсін.

Сыйлықты төлеуге арналған шығындар жыл сайын тиісті облыстар мен Алматы қаласының жергілікті бюджеттері есебінен жасалсын.

Үлгілі қоғамдық тәртіпті орнату жолындағы республикалық социалистік жарыстың осыған қосылған Шарттары бекітілсін.

Мынадай ұсынылсын:

а) Қазақстан КП облыстық комитеттері мен облыстық атқару комитеттеріне — қалалар мен аудандардың үлгілі қоғамдық тәртіп орнату жолындағы жарысын ұйымдастыру;

б) Қазақстан ЛКСМ Орталық Комитетіне — республиканың таңдаулы оперативтік отряды үшін ауыспалы Қызыл ту белгілеу;

в) Қазақ ССР Ішкі істер министрлігіне — жұртшылық пен милицияның таңдаулы тірек пункттері үшін көтермелеу сыйлықтарын белгілеу.

13. Республикалық газеттер мен журналдардың редакциялары, Қазақ ССР Министрлер Советінің Телевизия және радио хабар жөніндегі мемлекеттік комитеті, Республикалық «Білім» қоғамы жұртшылық пен еңбек коллективтеріпің праволық тәртіп пен социалистік заңдылықты нығайтудағы ролін кеңінен насихаттасын, ерікті халық жасақтары мен олардың штабтарының жұмысын жан-жақты және айқын көрсетіп отырсын, таңдаулы жасақтар мен жасақшылардың тәжірибесін, оларға партия және совет органдары тарапынан басшылық жасау практикасын қорытып, тарататып болсын.

Қазақ ССР Министрлер Советінің Кинематография жөніндегі мемлекеттік комитеті тәртіпті қорғауға жұртшылықтың қатысуыпа және ерікті халық жасақтарының қызметіне арналған көркем және документті фильмдер шығаруды көздесін.

14. Ерікті халық жасақтары туралы Ережеспің 36-пунктінде көзделген қаржы есебінен облыстық атқару комитеттері мен Алматы қалалық атқару комитетінің заказдары бойынша халық жасағының омырауға тағатын белгісін жасап шығару — Қазақ ССР Жергілікті өнеркәсіп министрлігіне, ал куәліктерді жасап шығару Қазақ ССР Министрлер Советінің Баспа, полиграфия және кітап саудасы істері жөніндегі мемлекеттік комитетіне жүктелсін.

Қазақ ССР Мемлекеттік Жоспарлау комитеті белгілер мен куәліктерді жасап шығаруға қажетті материалдарды Қазақ ССР Жергілікті өнеркәсіп министрлігі мен Қазақ ССР Министрлер Советінің Баспа, полиграфия және кітап саудасы істері жөніндегі мемлекеттік комитетіне бөліп отырсын.

15. Ерікті халық жасақтарының қызметін праволық реттеуді одан әрі жетілдіру мақсатында Қазақ ССР-інің қоғамдық тәртіпті қорғау жөніндегі ерікті халық жасақтары туралы осыған қосылған Ереже бекітілсін.

Қазақстан КП Орталық Комитеті мен Қазақ ССР Министрлер Советінің 1974 жылғы 7 июньдегі № 332 ҚАУЛЫСЫМЕН БЕКІТІЛГЕН

ҚАЗАҚ ССР-інің ҚОҒАМДЫҚ ТӘРТІПТІ ҚОРҒАУ ЖӨНІНДЕГІ ЕРІКТІ ХАЛЫҚ ЖАСАҚТАРЫ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

Кемелденген социалистік қоғам экономикалық және әлеуметтік зор өзгерістер жағдайында біздің елімізде әрбір азаматтың саналылығын және қоғам алдындағы жоғары жауапкершілік сезімін қалыптастыру, тәртіп пен ұйымшылдықты қамтамасыз ету, социалистік праволық тәртіп пен заңдылықты барынша нығайту міндеті барған сайын зор маңыз алып отыр.

Осы міндетті шешуде органдармен және қоғамдық ұйымдармен қатар ерікті халық жасақтары маңызды роль атқарады. Еңбекшілердің

инициативасы бойынша құрылған халық жасақтары қоғамдық тәртіпті нығайту жөніндегі жұмысқа белсене қатысуда, социалистік қоғам тіршілігі ережелерін бұзушылыққа қарсы және қоғамға жат басқа да құбылыстарға қарсы күрес жүргізуде. Олар өз қызметімен халықтың қалың бұқарасы алдында бедел мен құрметке ие болды.

Өз қатарына мыңдаған алдыңғы қатарлы және саналы азаматтарды біріктірген ерікті халық жасақтарының жұмысы еліміздің мемлекеттік және қоғамдық өміріне еңбекшілердің кеңінен және барған сайын көптеп қатысуына негізделген советтік құрылыс демократизмінің жарқын үлгісі болып табылады.

I. Жалпы ережелер

1. Қоғамдық тәртіпті қорғауды және право бұзушылыққа қарсы күресті күшейту үшін ерікті халық жасақтарын еңбекшілер коллективтері кәсіпорындарда, мекемелерде, ұйымдарда құрады, сондай-ақ олар азаматтардың тұрған жерінде құрылады.

2. Ерікті халық жасақтарының барлық қызметі социалистік заңдылықты қатаң сақтауға негізделеді. Жасақтар өз жұмысында СССР-дің, Қазақ ССР-інің заңдарын, СССР Министрлер Советі мен Қазақ ССР Министрлер Советінің қаулылары мен жарлықтарын, мемлекеттік өкімет пен мемлекеттік басқарудың жергілікті органдарының шешімдері мен жарлықтарын, сондай-ақ осы Ережені басшылыққа алады.

3. Халық жасақтары өндірістік-территориялық принцип бойынша кәсіпорындарда, құрылыстарда, транспортта, колхоздарда, совхоздарда, мекемелерде, ұйымдарда, оқу орындарында, тұрғын үй пайдалану конторларында, үй басқармаларында, жатақханаларда және басқаларында құрылады.

4. Ерікті халық жасақтарына өзінің іскерлік және моральдық-саяси қасиеттері бойынша жасақ алдына қойылған міндеттерді ойдағыдай орындай алатын алдыңғы қатарлы жұмысшылардың, колхозшылардың, қызметшілердің, студенттердің, оқушылардың, пенсионерлердің ішінен СССР-дің 18 жасқа толған азаматтары қабылданады.

5. Ерікті халық жасақтарына басшылықты еңбекшілер депутаттарының Советтері мен олардың орындаушы және жарлық беруші органдары жүзеге асырады.

6. Мемлекеттік органдар, қоғамдық ұйымдар мен қызмет адамдары ерікті халық жасақтарының қоғамдық тәртіпті нығайту және право бұзушылыққа қарсы күресу жөніндегі қызметінде оларға барынша жәрдемдеседі және көмек көрсетеді.

7. Халық жасақшыларының заңды қызметіне қарсылық көрсету, халық жасақшыларының қоғамдық тәртіпті қорғау жөніндегі қызметіне байланысты олардың өміріне, денсаулығы мен адамгершілігіне қастық әрекет жасау ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заңдарына сәйкес жауапқа тартылады.

II. Ерікті халық жасақтарының негізгі міндеттері мен қызметтері

8. Ерікті халық жасақтарының негізгі міндеттері азаматтардың праволары мен заңды мүдделерін қорғау, право бұзушылықты болдырмауға белсене қатысу, қоғамдық тәртіпті, социалистік меншікті қорғау, совет адамдарын заңдарды және социалистік қоғам тіршілігінің ережелерін құрметтеу рухында тәрбиелеу жөніндегі жұмысқа қатысу болып табылады.

9. Ерікті халық жасақтары өздеріне осы Ереженің 8-пунктінде

жүктелген міндеттерді орындай отырып және қолданылып жүрген заңдарды басшылыққа алып:

а) көшелерде, алаңдарда, парктерде, транспорт магистральдарында, вокзалдарда, пристаньдарда, аэропорттарда және басқа қоғамдық орындарда қоғамдық тәртіпті қорғауға, сондай-ақ әр түрлі көпшілік шараларды жүргізген кезде тәртіптің сақталуына қатысады;

б) ішкі істер, прокуратура, юстиция органдары мен соттардың қоғамдық тәртіпті қорғауды нығайту және право бұзушылыққа қарсы күресу жөніндегі қызметінде оларға жәрдемдеседі;

в) бұзақылыққа, маскүнемдікке, самогон қайнатушылыққа, мемлекеттік және қоғамдық мүлікті, сондай-ақ азаматтардың жеке мүлкін ұрлаушылыққа, сауда ережелерін бұзушылыққа, алыпсатарлыққа және басқа право бұзушылыққа қарсы күреске қатысады;

г) социалистік қоғам тіршілігі ережелерін сақтау және қоғамға жат әрекеттерді болдырмау жөнінде еңбек коллективтері мен халық арасында тәрбие жұмысын жүргізуге қатысады;

д) балаларды бақылаусыз қалдыруға және кәмелетке толмағандардың право бұзушылығына қарсы күреске қатысады;

е) транспорт пен жаяулардың жолда жүру хауіпсіздігін қамтамасыз етуге және жол-транспорт уақиғаларын болдырмауға қатысады;

ж) бақытсыз жағдайға душар болған немесе право бұзушылықтан зардап шеккен, сондай-ақ қоғамдық орындарда дәрменсіз халде қалған адамдарға шұғыл көмек көрсету жөнінде шаралар алады; стихиялық апаттар кезінде және басқа төтенше жағдайларда адамдарды мүлікті құтқаруға және қоғамдық тәртіптің сақталуына қатысады;

з) СССР-дің мемлекеттік шекарасын қорғауда шекаралық әскерлерге көмек көрсетеді;

и) табиғат байлықтарын қорғау мен сақтау жөнінде шаралар жүргізуге, браконьерлікке және аң аулау мен балық аулау ережелерін бұзушылыққа қарсы күреске қатысады.

III. Ерікті халық жасағын құру және оның жұмысын ұйымдастыру тәртібі

10. Ерікті халық жасағы жасаққа кіруге тілек білдірген адамдардың ұйымдастыру жиналысында құрылады, жиналысты партия, совет, кәсіподақ, комсомол ұйымдарының және басқа қоғамдық ұйымдардың өкілдерінен құралған инициативалық топ кәсіпорындарда, мекемелерде, ұйымдарда шақырады.

11. Жұмыс істейтін және оқитын адамдары көп өндірістік бірлестіктерде (комбинаттарда), кәсіпорындарда, мекемелерде, ұйымдар мен оқу орындарында ерікті халық жасақтарының аудандық, қалалық штабтарының шешімі бойынша өндірістердің (филиалдардың), цехтардың, бөлімдердің, учаскелердің, бригадалардың, факультеттердің және басқаларының жасақтары, сондай-ақ осы жасақтарды басқару үшін штабтар құрылады.

12. Аудандық, қалалық, селолық, ауылдық, поселкелік штабтың ұсынуы бойынша ерікті халық жасақтары еңбекшілер депутаттары аудандық, қалалық, селолық, ауылдық, поселкелік Советінің атқару комитетінде тіркеледі. Жасақты тіркеген кезде оны құрудың белгіленген тәртібінің сақталуы тексеріледі.

Жекелеген ерікті халық жасақтарын тарату немесе қайта құру еңбекшілер депутаттары аудандық, қалалық, селолық, ауылдық, поселкелік Советінің атқару комитетіне алынған шешім туралы хабарлана оты-

рып, аудандық, қалалық, селолық, ауылдық, поселкелік штабтың шешімі бойынша жүргізіледі.

13. Халық жасағына қабылдау өз арызы негізінде және жасаққа кіруге тілек білдірген азаматтың жұмыс істейтін, оқитын немесе тұратын орнындағы партия, совет немесе комсомол ұйымының кепілдемесі болғанда ғана жасақшылардың жалпы жиналысында немесе жасақ штабының мәжілісінде қатаң еріктілік негізінде жеке-жеке алу тәртібімен жүргізіледі.

14. Әрбір жасақшы праволық тәртіпті қорғауды және право бұзушылыққа қарсы күресті қамтамасыз ету жөніндегі өзінің қоғамдық борышын адал және дұрыс орындауға салтанатты уәде (тексі қосымша берілін отыр) қабылдайды. Салтанатты уәде партия және совет органдарының, қоғамдық ұйымдар мен еңбекшілер коллективтерінің өкілдері шақырылған жалпы жиналыста қабылданады.

Жасаққа алынған азаматтарға салтанатты уәдені қабылдағанға дейін осы уәденің маңызы түсіндіріледі, оларға осы Ережені, қоғамдық тәртіпті қорғаудың және право бұзушылыққа қарсы күрестің тәртібін белгілейтін заң актілерін және басқа нормативтік актілерді, халық жасақтары жұмысының формалары мен әдістерін үйрету ұйымдастырылады.

Өз міндеттерін, праволарын жете меңгерген және салтанатты уәде қабылдаған жасақшыға жасақ штабының командирі немесе бастығы жасақшының белгіленген үлгідегі куәлігін, омырауға тағатын белгісін және жасақшының негізгі міндеттері мен праволары, сондай-ақ қоғамдық тәртіпті қорғау жөніндегі аса маңызды заң қағидалары баяндалған естелігін тапсырады. Тек осыдан кейін ғана жасақшы өз міндеттерін орындауға жіберіледі.

15. Жасақшы атағына сыйыспайтын қылық істеген немесе өз міндеттерін орындамайтын жасақшы халық жасағынан шығарылады. Шығару туралы шешім жасақшылардың жалпы жиналысында немесе жасақ штабының мәжілісінде қабылданады; жасақтан шығарылған адам жасақшының куәлігі мен омырауға тағатын белгісін тапсырады.

Жасақшының міндеттерін орындаудан өздерін босату туралы өтініш айтқан жасақшылар жасақтың құрамынан шығып қалады. Оның шығуы туралы шешімді штаб қабылдайды; жасақ құрамынан шыққан адам жасақшының куәлігі мен омырауға тағатын белгісін штабқа тапсырады.

Жұмыс істейтін, оқитын немесе тұрған жерінің ауысуымен байланысты халық жасағының құрамынан шыққан жасақшыларды өз арызының және бұрын олар құрамында болған жасақтың штабы немесе командирі берген мінездеменің негізінде жаңа жұмыс істейтін, оқитын немесе тұратын жерінде жасаққа қабылдауға болады.

16. Ерікті халық жасағын жасақ командирі мен оның орынбасарлары басқарады, олар жасақшылардың жалпы жиналысында ашық дауыспен екі жыл мерзімге сайланады.

50-ден көп жасақшысы бар жасақты оның жұмысын басқару үшін нақ сол мерзімге жасақ штабы сайланады.

17. Аудан, қала шегінде ерікті халық жасақтарының жұмысын оперативті басқару үшін қалалық партия комитетінің және еңбекшілер депутаттарының аудандық, қалалық советі атқару комитетінің шешімімен партия, совет және басқа мемлекеттік органдар мен қоғамдық ұйымдардың өкілдерінен, жекелеген халық жасақтары штабтарының бастықтарынан (командирлерінен) және жасақшылардың ерікті халық жасақтарының аудандық, қалалық штабы құрылады. Селолық, ауылдық Советтің, поселкенің шегінде еңбекшілер депутаттарының селолық,

ауылдық, поселкелік Советі атқару комитетінің шешімімен ерікті халық жасақтарының селолық, ауылдық, поселкелік штабы құрылады.

Ерікті халық жасақтарының аудандық, қалалық, селолық, ауылдық, поселкелік штабының бастығын еңбекшілер депутаттарының тиісті Советінің атқару комитеті бекітеді.

Қалалардың микроаудандарындағы, сондай-ақ жекелеген елді мекендердегі ерікті халық жасақтарының жұмысын басқару үшін ерікті халық жасақтарының аудандық, қалалық штабының шешімі бойынша тиісті штабтар құрылуы мүмкін.

18. Ерікті халық жасақтарының право бұзушылықтың жекелеген түрлеріне қарсы күресу жөніндегі жұмысын жақсы ұйымдастыру мақсатында жасақтардың аудандық, қалалық штабының шешімімен жасақтардың құрамында, социалистік меншікті ұрлауға және жалдаптыққа қарсы күресу жөніндегі, кәмелетке толмағандардың право бұзушылығын болдырмау жөніндегі, көшеде жүру хауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі және ерікті халық жасақтары қызметінің басқа да бағыттары жөніндегі арнаулы жасақтар немесе арнаулы топтар құрылады.

Жасақтардың аудандық, қалалық штабтарының жанынан халық жасақтарының оперативтік құрама отрядтары құрылуы мүмкін.

19. Жастар мен кәмелетке толмағандардың право бұзушылығына қарсы күресу үшін жасақтардың аудандық және қалалық штабының және аудандық, қалалық комсомол комитетінің шешімі бойынша ерікті халық жасақтарының арнаулы бөлімшелері ретінде комсомолец жасақшылардан оперативтік комсомол отрядтары құрылуы мүмкін. Оперативтік комсомол отрядтарын ұйымдастырудың және олардың қызметінің тәртібін ВЛКСМ Орталық Комитеті белгілейді.

20. Ерікті халық жасақтарының аудандық, қалалық штабтарының қызметін үйлестіру, олардың озық жұмыс тәжірибесін қорыту мен тарату және оларға қажетті методикалық көмек көрсету үшін Қазақстан КП облыстық комитеттері мен облыстық атқару комитеттерінің, Қазақстан КП Алматы қалалық комитеті мен қалалық атқару комитетінің шешімі бойынша облыстарда және Алматы қаласында партия, совет органдарының және басқа мемлекеттік органдар мен қоғамдық ұйымдардың өкілдерінен, ерікті халық жасақтарының аудандық және қалалық штабтарының бастықтарынан ерікті халық жасақтарының облыстық, Алматы қалалық штабтары құрылады.

IV. Халық жасақшысының міндеттері мен праволары

21. Халық жасақшысы мынаны істеуге міндетті:

а) қоғамдық тәртіпті қорғауға, право бұзушылықты болдырмау, азаматтарды совет заңдары мен социалистік қоғам тіршілігі ережелерін сақтау рухында тәрбиелеу жөніндегі жұмысқа белсене қатысуға, ішкі істер, прокуратура, юстиция органдарының және соттың право бұзушылыққа қарсы күресу жөніндегі қызметінде оларға көмек көрсетуге;

б) барлық жерде — жұмыста, оқу орнында, көшеде, қоғамдық орында азаматтардың ар-намысын, адамгершілігін, сондай-ақ азаматтардың, кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың праволары мен заңды мүдделерін қорғауға, азаматтармен сөйлескенде әдепті және сыпайы болуға; қылмысты қастық әрекеттерді және қоғамға жат басқа да әрекеттерді тоқтату үшін заңда көзделген шешуші және батыл шараларды алуға;

в) еңбекте, оқуда, тұрмыста үлгі болуға, өзінің идеялық, мәдени және жалпы білім дәрежесін үнемі арттырып отыруға;

г) тапсырмаларды орындаған кезде жасақтың командирі мен оның штабының талаптарын, сондай-ақ қоғамдық тәртіпті қорғау жөнінде бірлескен шаралар жүргізген кезде милиция қызметкерлерінің нұсқауларын дәл және адал орындауға;

д) заң актілерін және басқа праволық актілерді қатаң орындауға, право бұзушылықпен күресудің формалары мен әдістерін табандылықпен меңгеруге, совет заңдары жөніндегі білімін үнемі молайтып отыруға;

е) әзірленіп жатқан немесе жасалған қылмыстардың өзіне мәлім болған фактілерін, стихиялық апаттардың шығуы туралы немесе азаматтардың, кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың хауіпсіздігіне қатер төндіретін басқа да төтенше жағдайлар туралы жасақтың штабына, милиция органына және басқа тиісті мемлекеттік органдар мен қоғамдық ұйымдарға кезінде хабарлауға, сондай-ақ олардың зиянды зардаптарын болдырмау үшін шаралар алуға;

ж) міндеттерді орындау кезінде жеңіне шүберек белгіні байлап жүруге, жасақшының куәлігі мен омырауға тағатын белгісін өзімен бірге алып жүруге;

з) еңбекшілер депутаттары Советінің депутаты айтқан кезде депутат ашқан право бұзушылыққа тыйым салуда оған көмек көрсетуге;

и) өзін жасақ құрамына ұсынған қоғамдық ұйымның алдында өз жұмысы туралы үнемі есеп беріп отыруға.

22. Халық жасақшысының мынадай нравосы бар:

а) азаматтардан белгіленген қоғамдық тәртіпті сақтауды және право бұзушылықты тоқтатуды талап етуге;

б) милиция қызметкерлері немесе осыған уәкілдігі бар басқа да адамдар болмаған кезде протоколды жасақ штабының бастығына (командиріне) кейіннен бере отырып, қоғамдық тәртіп қасақана бұзылған немесе право бұзушылық азаматқа, кәсіпорынға, мекемеге, ұйымға мүліктік немесе басқа зиян келтірген реттерде протокол жасауға;

в) право бұзушылықтың жағдайларын немесе соған қатысы бар екенін айқындау үшін жеке адамды анықтау қажет болған реттерде қоғамдық тәртіпті бұзушылардан паспортын немесе жеке басын куәландыратын басқа документтерін көрсетуін талап етуге;

г) право бұзушылыққа жол бермеу мақсатында басқа ықпал жасау шаралары таусылғанда, сондай-ақ тәртіп бұзушының жеке басын анықтау және егер протоколды тәртіп бұзылған жерде жасауға мүмкіндік болмаса, протокол жасау үшін милицияға немесе ерікті халық жасағының штабына тәртіп бұзған адамдарды жеткізуге; мұның өзінде жеткізілген адамның жасақ штабында болуы бір сағаттан ұзаққа созылмауға тиіс;

д) право бұзушылыққа тыйым салған кезде тәртіп бұзушылардан тәртіп бұзу құралдарын, кейін оларды кідіртпестен милицияға тапсыра отырып, алып қоюға;

е) клубтарға, стадиондарға, кинотеатрларға және басқа қоғамдық орындарға жасырынып жүрген тәртіп бұзушының ізіне түсу, оларда болған тәртіп бұзушылықты тоқтату үшін кіруге, сондай-ақ оларға қоғамдық тәртіпті қамтамасыз ету жөніндегі міндеттерін орындау үшін осы орындардың әкімшілігінің келісімімен кіруге;

ж) қоғамдық тәртіпті қорғау жөніндегі міндеттерін орындау кезінде кезекшілік уақытына арнап берілген арнаулы жүріс билеттерімен қалалық жолаушылар транспортында (таксилерді қоспағанда) тегін

жүру правосын еңбекшілер депутаттарының тиісті Советінің атқару комитеті белгілеген тәртіп бойынша пайдалануға:

з) кешеуілдетуді көтермейтін реттерде қоғамдық орындарда дәрменсіз халде қалған адамдарды, сондай-ақ бақытсыз жағдайға душар болған немесе право бұзушылықтан зардап шеккен және осыған байланысты шапшаң медициналық көмекті керек ететін адамдарды емдеу мекемелеріне жеткізу үшін транспорт құралдарын (арнаулы және дипломатиялық автомобильдерден басқа) пайдалануға;

и) қоғамдық тәртіпті қорғау жөніндегі міндеттерін орындау кезінде кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың телефондарын тегін пайдалануға;

к) көшеде жүру ережелерін бұзған автотранспорт құралдарының, тракторлар мен басқа да өздігінен жүретін машиналардың жүргізушілерінен транспорт құралдарын басқаруға право беретін документтерді талап етуге, осы транспорт құралдарын мас күйінде немесе жүргізушінің документтерінсіз жүргізгендерді ең жақын жердегі милиция органына алып келуге.

23. Халық жасақшысы қоғамдық тәртіпті қорғау жөніндегі міндеттерін орындаумен байланысты уақытша еңбекке жарамсыз болып қалған реттерде жасақшыға, жұмыс стажына қарамастан, уақытша еңбекке жарамсыздығына байланысты берілетін жәрдем ақша табысының 100 проценті мөлшерінде төленеді, ал пақ осындай себеппен еңбек қабілетін тұрақты немесе ұзақ уақытқа жойған ретте оған еңбекте зақымданудың немесе кәсіби аурудың салдарынан еңбекке жарамсыз болған жұмысшылар мен қызметшілер үшін белгіленген мөлшерде мүгедектігі бойынша пенсия тағайындалады.

Қоғамдық тәртіпті қорғау жөніндегі міндеттерін орындау кезінде қаза тапқан жасақшының семья мүшелеріне еңбекте зақымданудан немесе кәсіби аурудан қайтыс болған жұмысшылар мен қызметшілердің семьялары үшін белгіленген мөлшерде асыраушысынан айрылуына байланысты пенсия тағайындалады.

Жасақшы мен оның семья мүшелері жоғарыда көрсетілген жағдайларда келтірілген зиянның орнын толтыруды белгіленген тәртіп бойынша талап етуге праволы.

V. Ерікті халық жасақтары жұмысының формалары мен әдістері

24. Ерікті халық жасақтары өз қызметін мынадай жолмен жүзеге асырады:

а) көшелерге, алаңдарға, парктер мен басқа да қоғамдық орындарға шолғын жасау және күзеттер қою, право бұзушылықты және оны жасаған адамдарды табу жөнінде рейдтер жүргізу арқылы;

б) право бұзушылыққа жол берген адамдармен дербес тәрбие жұмысын жүргізу, осындай адамдарға жасақшылардың қамқорлығын белгілеу; азаматтарға заңдар мен социалистік қоғам тіршілігі ережелерін түсіндіру, право бұзушылыққа жол беруші кәмелетке толмағандардың ата-аналарымен және басқа жақын туыстарымен әңгімелер өткізу арқылы;

в) право бұзушыларға материалдар ресімдеу, осы материалдарды тиісті мемлекеттік органдар мен қоғамдық ұйымдарға жіберу арқылы;

г) право бұзушылықты болдырмау және қоғамға жат қылықтар жасаған адамдарға ықпал жасау мақсатында сатиралық плакаттар, қабырға газеттері мен фотовитриналар шығаруды ұйымдастыру, баспасөз, радио және телевизия құралдарын пайдалану арқылы;

д) право бұзушылар мүшелері болып тұрған қоғамдық ұйымдар-

дың, еңбекшілер коллективтерінің өкілдерін шақыра отырып, право бұзушылардың тәртібін жасақ штабының мәжілістерінде талқылау арқылы.

VI. Ерікті халық жасақтарының қызметіне басшылық жасау

25. Еңбекшілер депутаттарының аудандық, қалалық, поселкелік, ауылдық және селолық Советтері мен олардың атқару комитеттері ерікті халық жасақтарына басшылықты өз компетенциясы шегінде жүзеге асыра отырып, олардың қызметін ұйымдастырады және бағыттайды, жасақтарды нығайтуға және жасақшылар қатарына еңбекшілердің таңдаулы өкілдерін тартуға шаралар алады, жасақтардың қызметінде заңның сақталуын қамтамасыз етеді, праволық тәртіпті қорғауға қатысушы мемлекеттік және қоғамдық ұйымдармен олардың бірлесіп әрекет етуін ұйымдастырады, жасақтар штабтарының командирлері мен бастықтарының хабарлары мен есептерін, сондай-ақ кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың қандай ведомствоға бағынатынына қарамастан олардың басшыларының жасақтар жұмысының мәселелері жөніндегі хабарлары мен есептерін тыңдайды, жасақтарды материалдық-техникалық жағынан қамтамасыз ету мәселелерін шешеді.

26. Жасақшылардың жұмысына оперативті басшылықты ерікті халық жасағының штабы (командирі) жүзеге асырады, ол:

а) жасақты топтастыру мен нығайту жөнінде жұмыс жүргізеді, жасақшыларды жоғары тәртіптілікке, қоғамдық борыш, жолдастық пен жанқиярлық сезіміне тәрбиелейді, жасақшыларды ұсынған қоғамдық ұйымдармен үнемі байланыс жасап тұрады;

б) жасақшылардың совет заңдарының негізін үйренуін, жасақшылардың дене шынықтырумен шұғылдануын, оларға право бұзушылыққа қарсы күрестің формалары мен әдістерін үйретуді ұйымдастырады;

в) жасақтың жұмысын жоспарлайды, жасақшыларға нұсқау береді және олардың қызметін бақылайды жасақтың жұмыс нәтижелерінің есебін жүргізеді, жасақшылардың жиналысында талқылау үшін жасақты ұйымдастыру мен олардың қызметінің мәселелерін әзірлейді;

г) право бұзушылықтар туралы жасақшылар жасаған протоколдарды қарайды және оларды тиісті мемлекеттік органдарға немесе қоғамдық ұйымдарға жібереді;

д) өз жұмысы туралы жасақшылар алдында және жасақтың жұмысы туралы кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың тиісті коллективтері алдында, сондай-ақ еңбекшілер депутаттарының тиісті Советі мен оның атқару комитеті алдында жылына кемінде бір рет есеп береді;

е) ерекше көзге түскен жасақшыларды көтермелеу туралы кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың басшыларының алдында, сондай-ақ қоғамдық ұйымдардың алдында ұсыныс жасайды.

27. Жасақтардың аудандық, қалалық, селолық, ауылдық, поселкелік штабы:

а) жасақтарды құру мен олардың қызметін жетілдіру жөнінде ұйымдастыру жұмысын жүргізеді;

б) ерікті халық жасақтарының жұмысын жоспарлайды, жасақтардың бірлесіп әрекет ету жөніндегі шараларды әзірлейді, жасақтардың күшін олардың қызмет жүргізетін территориясы мен бағыттары бойынша бөледі, жасақтар басшыларының оқуын ұйымдастырады;

в) жасақтардың қызметін тексереді, ашылған кемшіліктерді жоюға шаралар алады, жақсы жұмыс тәжірибесін қорытады және таратады;

г) право бұзушылықты болдырмау жөніндегі шараларды әзірлеуге және жүзеге асыруға қатысады, осы мақсатта право бұзушылықтың себептері мен оларды тудыруға жәрдемдескен жағдайларды жою туралы ұсыныстарды мемлекеттік органдарға және қоғамдық ұйымдарға енгізеді;

д) ерекше көзге түскен жасақшылар мен жасақтарды көтермелеу туралы еңбекшілер депутаттары жергілікті Советтерінің атқару комитеттері, кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың басшылары алдында, сондай-ақ қоғамдық ұйымдар алдында ұсыныс жасайды:

е) жасақшылардың байқаулары мен слеттерін өткізеді;

ж) жасақтар штабының жұмысы туралы еңбекшілер депутаттарының тиісті аудандық, қалалық, селолық, ауылдық, поселкелік советі мен оның атқару комитеті алдында есеп береді.

28. Ерікті халық жасақтарының облыстық, Алматы қалалық штабы:

а) аудандық, қалалық, поселкелік, ауылдық, селолық штабтар мен жекелеген жасақтардың қызметінің жақсы тәжірибесін қорытады және таратады, олардың жұмысында қажетті методикалық көмек көрсетеді;

б) жасақтар штабтарының жұмысын тексереді және ашылған кемшіліктерді жоюға шаралар алады;

в) жасақшылардың облыстық, қалалық слеттерін өткізеді, жасақтардың аудандық, қалалық штабы басшыларының оқуын ұйымдастырады;

г) қоғамдық тәртіпті қорғау және право бұзушылыққа қарсы күресу мәселелері туралы ұсыныстарды тиісті мемлекеттік органдар мен қоғамдық ұйымдарға енгізеді;

д) жасақтар штабының жұмысы туралы еңбекшілер депутаттары облыстық, Алматы қалалық Советінің атқару комитеті алдында есеп береді.

VII. Ішкі істер, прокуратура, юстиция органдары мен соттардың ерікті халық жасақтарымен бірлесіп жұмыс істеуі

29. Ішкі істер, прокуратура, юстиция органдары мен соттар ерікті халық жасақтарына жүктелген міндеттерді орындауда оларға барынша көмек көрсетіп, қолдайды, халық жасақтары штабтарының командирлері мен бастықтарына право бұзушылық туралы жасақтардың қызметі үшін қажетті информация береді, жасақшыларға нраволық тәрбие беру жөнінде жұмыс жүргізеді, оларды методикалық құралдармен және заң-анықтама әдебиетімен қамтамасыз етуде көмек көрсетеді, жасақшылардың жалпы жиналыстарының, байқауларының, слеттерінің жұмысына, жасақтар штабтарының мәжілістеріне қатысады.

30. Ішкі істер органдары ерікті халық жасақтарымен күнбе-күн бірлесіп жұмыс істеуді ұйымдастыруды қамтамасыз етеді, қажетті реттерде жасақшыларға нұсқау береді, оларға право бұзушылыққа қарсы күресудің формалары мен әдістерін үйретеді, жасақтардың жұмысын жоспарлау мен оның есебін жүргізуде оларға методикалық көмек көрсетеді, жасақтар штабтарымен келісе отырып, қоғамдық тәртіпті қорғау және право бұзушылықты болдырмау жөнінде бірлескен шаралар жүргізеді. Мұндай шараларды жүргізген уақытта жасақшылардың жұмысына оперативті басшылықты ішкі істер органдарының тиісті қызмет адамдары жүзеге асырады.

VIII. Көтермелеу және жазалау шаралары

31. Право бұзушылыққа қарсы күреске белсене қатысушы халық жасақшыларын еңбекшілер депутаттары жергілікті Советтерінің атқару комитеттері және тиісті мемлекеттік органдар, мекемелер, кәсіпорындар мен қоғамдық ұйымдар өз компетенциялары шегінде былайша көтермелейді:

алғыс жариялайды;

Құрмет грамотасымен наградтайды;

Құрмет кітабына жазады;

Құрмет тақтасына жазады;

сыйлық немесе ақшалай сыйлық береді;

омырауға тағатын «Үздік жасақшы» белгісімен наградтайды;

үш күнге дейінгі мерзімге ақы төленетін қосымша демалыс береді;

тұрғын үй алуға артықшылық право береді;

санаторийге немесе демалыс үйіне арзандатылған бағамен жолдама береді.

Өзінің қоғамдық борышын орындаудағы ерекше қызметі және мұның өзінде көрсеткен ерлігі мен батырлығы үшін халық жасақшылары қолданылып жүрген заңдарға сәйкес ССР Одағының ордендерімен және медальдарымен наградтауға ұсынылады.

Ақы төленетін қосымша демалыс, тұрғын үй алуға артықшылық право, санаторийге немесе демалыс үйіне арзандатылған бағамен жолдамалар ерекше көзге түскен жасақшыларға жасақтар штабтарының (командирлерінің) халық жасақтарының аудандық, қалалық штабымен келісілген дәлелді ұсыныстары бойынша беріледі. Мұның өзінде жасақшылардың кезекшілікке шығуының саны мен ұзақтығы оның право бұзушылыққа қарсы күресу жөніндегі жұмысының нақты нәтижелері, сондай-ақ жасақшының еңбек көрсеткіштері мен жеке басының мінез-құлқы есепке алынады.

Жасақшыларға ақшалай сыйлық немесе сыйлық беру кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың коллективтеріне сыйлық беруге арнап көзделген қаржы есебінен жүргізіледі.

32. Жасақшыларды көтермелеу туралы хабарландыру жасақшылардың жиналысында, слеттерінде, кәсіпорындар, мекемелер мен ұйымдар коллективтерінің жиналыстарында салтанатты жағдайда жасалады.

33. Жұмыста ең жақсы нәтижелерге жеткен халық жасағын еңбекшілер депутаттары жергілікті Советінің атқару комитеті ауыспалы Қызыл тумен, вымпелмен немесе Құрмет грамотасымен наградтайды.

34. Өз міндеттеріне адал қарамайтын жасақшыларға жалпы жиналыстың немесе жасақ штабының шешімі бойынша мынадай жазалар қолдануға болады:

ескерту;

сөгіс;

қатаң сөгіс;

жасақтан шығару.

Жасақшының жасақтан шығарылғаны туралы оған кепілдеме берген қоғамдық ұйымға хабар беріледі.

IX. Ерікті халық жасақтарын материалдық-техникалық жағынан қамтамасыз ету

35. Кәсіпорындар, мекемелер мен ұйымдар осы кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың ерікті халық жасақтарын қажетті үй-жай-

лармен, телефон байланысымен, мебельмен және инвентарьмен қамтамасыз етеді.

Ерікті халық жасақтарының облыстық, аудандық, қалалық, селолық, ауылдық, поселкелік штабтарын, микроаудандар мен елді мекендердің жасақтарының штабтарын, құрама оперативтік отрядтарды, сондай-ақ халық жасақтарының комсомолдық оперативтік отрядтарын еңбекшілер депутаттары Советтерінің тиісті атқару комитеттері қызмет үйлерімен, телефон байланысымен және инвентарьмен қамтамасыз етеді.

36. Кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың ерікті халық жасақтарының қызмет үйлерін ұстауға, мебель, инвентарь, арнаулы әдебиет, көрнекі құралдар, куәлік бланкілерін, омырауға тағатын белгілер мен жасақшының шүберек белгісін алуға арналған шығындар, сондай-ақ жасақтардың қызмет істеуін қамтамасыз етуге қажетті телефон, почта шығындары және басқа шығындар тиісті кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың қаржысы есебінен жұмсалады.

Ерікті халық жасақтарының облыстық, аудандық, қалалық, селолық, ауылдық, поселкелік штабтары, микроаудандар мен елді мекендердің жасақтарының штабтары, құрама оперативтік отрядтар, сондай-ақ халық жасақтарының комсомолдық оперативтік отрядтары бойынша аталған шығындар еңбекшілер депутаттарының тиісті Советтерінің бюджеттерінің қаражаты есебінен жұмсалады.

37. Кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың басшылары, еңбекшілер депутаттары Советтерінің атқару комитеттері ерікті халық жасақтарына және жасақтардың штабтарына кезекшілік кезеңіне арнап транспорт құралдарын бөледі.

38. Ішкі істер органдары қажетті реттерде ерікті халық жасақтарының штабтарына кезекшілік кезеңіне арнап жедел жұмыс істейтін радио құралдарын және басқа техникалық құралдарды СССР Ішкі істер министрлігі белгілеген тәртіп бойынша бере алады.

X. Социалистік заңдылықтың сақталуын қадағалау

39. Ерікті халық жасақтарының қызметінде заңдардың дәл орындалуын қадағалауды прокуратура органдары СССР-дегі прокурорлық қадағалау туралы Ережеге сәйкес жүзеге асырады.

Қазақ ССР-інің қоғамдық тәртіпті қорғау жөніндегі ерікті халық жасақтары туралы Ережеге

ҚОСЫМША

ҚОҒАМДЫҚ ТӘРТІПТІ ҚОРҒАУ ЖӨНІНДЕГІ ЕРІКТІ ХАЛЫҚ ЖАСАҒЫ МҮШЕСІНІҢ САЛТАНАТТЫ УӘДЕСІ

Мен, Советтік Социалистік Республикалар Одағының азаматы, ерікті халық жасағының мүшелігіне кіре отырып, өз жолдастарымның алдында былай деп салтанатты уәде беремін: ержүрек, қырағы және тәртіпті жасақшы боламын, қоғамдық тәртіпті бұзушылыққа және право бұзушылыққа қарсы ымырасыз күрес жүргіземін, социалистік заңдылықты қатаң сақтаймын, еңбек пен тұрмыста үлгі боламын.

Мен өзіме жүктелген барлық міндеттерді абыройлы және адал

орындауды, азаматтардың праволары мен заңды мүдделерін жанқиярлықпен қорғауды, совет қоғамы мүдделерінің күзетінде тұруды, өзімнің барлық қызметімде өз халқыма, социалистік Отаныма және коммунистік құрылыс ісіне қалтқысыз берілуді міндеттенемін.

Қазақстан КП Орталық Комитеті мен Қазақ ССР Министрлер Советінің 1974 жылғы 7 июньдегі № 332 қаулысымен

БЕКІТІЛГЕН

ҮЛГІЛІ ҚОҒАМДЫҚ ТӘРТІП ОРНАТУ ЖОЛЫНДАҒЫ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ СОЦИАЛИСТІК ЖАРЫСТЫҢ ШАРТТАРЫ

Еңбекшілерге коммунистік тәрбие беруді жақсарту және қоғамдық тәртіпті қорғауда республика халқының белсенділігін арттыру мақсатында үлгілі қоғамдық тәртіп орнату жолындағы социалистік жарыстың мынадай шарттары белгіленсін:

а) еңбек коллективтерінің үлгілі қоғамдық тәртіп орнату жолындағы қозғалысы мейлінше кең өрістетілген, еңбек тәртібін сақтау жөнінде ең жақсы нәтижелерге қол жеткен; ерікті халық жасақтары, жұртшылық пен милицияның тірек пункттері, право бұзушылықтарды болдырмау жөніндегі советтер, жолдастық соттар және басқа қоғамдық ұйымдар тиімді жұмыс істейтін;

б) қоғамға жат құбылыстарды тыю және түбірімен жою жөнінде әкімшілік органдар жұртшылықпен тығыз байланыста жұмыс істейтін; праволық білімдерді насихаттау мен халыққа праволық тәрбие беру пәрменді жүргізілетін; еңбек коллективтерінде және азаматтардың тұрған жерінде әкімшілік органдардың хабарламалары мен ұсыныстарына дұрыс және принципті көңіл қою қамтамасыз етілген;

в) қылмыстық оқиғалардың саны азайған, қылмысқа қарсы күресте неғұрлым жоғары нәтижелерге қол жеткен, социалистік меншікті түгел сақтау ең жақсы қамтамасыз етілген;

г) жол жүрісіндегі хауіпсіздік жөнінде ең жақсы нәтижелерге қол жеткен

облыс немесе Алматы қаласы республикалық социалистік жарыста озып шыққан болып саналады.

Социалистік жарыстың қорытындыларын Қазақ ССР Прокуратурасының, Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі мен Қазақ ССР Юстиция министрлігінің ұсынуы бойынша жыл сайын 15 февральда Қазақстан КП Орталық Комитеті, Қазақ ССР Министрлер Советі, Кәсіподактардың Қазақ республикалық советі мен Қазақстан ЛКСМ Орталық Комитеті шығарады.

ОМЫРАУҒА ТАҒАТЫН «ҚАЗАҚ ССР-ІНІҢ ОЗАТ ЖАСАҚШЫСЫ» БЕЛГІСІН БЕЛГІЛЕУ ТУРАЛЫ[1]

ҚАЗАҚСТАН КП ОРТАЛЫҚ КОМИТЕТІ МЕН ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ 1966 жылғы 3 декабрьдегі № 838 ҚАУЛЫСЫ

(Қазақ ССР Жоғарғы Советі мен Үкіметінің Ведомостары, 1967 ж., № 3)

ҚПСС Орталық Комитеті мен СССР Министрлер Советінің «Қылмыс жасаушылыққа қарсы күресті күшейту жөніндегі шаралар туралы» 1966 жылғы 23 июльдегі № 571 қаулысына сәйкес Қазақстан КП Орталық Комитеті мен Қазақ ССР Министрлер Советі **қаулы етеді:**

1. Омырауға тағатын «Қазақ ССР-інің Озат жасақшысы» белгісі белгіленсін.

2. Омырауға тағатын «Қазақ ССР-інің Озат жасақшысы» белгісінің ұсынылып отырған сипаттамасы мен ол туралы Ереже бекітілсін.

Қазақстан КП Орталық Комитеті мен Қазақ ССР Министрлер Советінің 1966 жылғы 3 декабрьдегі № 838 қаулысымен

БЕКІТІЛГЕН

ОМЫРАУҒА ТАҒАТЫН «ҚАЗАҚ ССР-інің ОЗАТ ЖАСАҚШЫСЫ» БЕЛГІСІ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

1. Омырауға тағатын «Қазақ ССР-інің Озат жасақшысы» белгісін Қазақстан КП Орталық Комитеті мен Қазақ ССР Министрлер Советі белгілейді.

2. Омырауға тағатын «Қазақ ССР-інің Озат жасақшысы» белгісімен мыналар наградталады:

— қалалық және аудандық штабтардың бастықтары мен мүшелері, ерікті халық жасақтарының командирлері, штаб бастықтары, оператнвті комсомол жасақтарының (отрядтарының) командирлері мен комиссарлары — штабтардың жұмысын жетік ұйымдастырғаны, ерікті халық жасақтары мен оператнвті комсомол отрядтарының қызметін шебер басқарғаны, сондай-ақ олардың қылмыс жасаушылыққа қарсы күрес жүргізу мен қоғамдық тәртіпті қорғау жұмысындағы жоғары көрсеткіштері үшін;

— ерікті халық жасақтарының мүшелері — қоғамдық тәртіпті қорғау жөніндегі өз міндеттерін адал орындағаны, право тәртібін бұзушылықтың алдын-алу және оны болдырмау, бұзақылар мен басқа да қоғамға жат элементтерді ұстау жөніндегі жұмыста жеке инициатива көрсетіп, жоғары көрсеткіштерге жеткені үшін;

— оперативті комсомол жасақтарының (отрядтарының) мүшелері — көшелер мен басқа да қоғамдық жерлерде жасөспірімдер мен жастар арасындағы право тәртібін бұзушылықтың алдын-алу және оны болдырмау жөніндегі жұмысқа белсене қатысқаны, балалардың бақылаусыздығының алдын-алу жөніндегі профилактикалық жұмысты ұйымдастыру мен жүргізу ісінде милицияның балалар бөлмелеріне, үй және көше комитеттеріне көмек көрсеткені үшін.

[1] 3-пункт Қазақ ССР Заңдарының жинағына енгізуге жататын нормалары болмағандықтан келтірілмеді.

Штабтардың қызметіне баға берген кезде қалада, ауданда, микроауданда (учаскеде) қоғамдық тәртіптің сақталу жағдайын, жасақтар жұмысына ұйымдық басшылықтың дәрежесін, право тәртібін бұзушылықтың алдын алу және оны болдырмау жөніндегі жұмыс көрсеткіштерін, сондай-ақ қылмыс жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды жою жөніндегі профилактикалық жұмыстың жағдайын негізге алу керек.

Ерікті халық жасақтарының жекелеген мүшелері мен оперативті комсомол жасақтары мүшелерінің жұмысы олардың қоғамдық тәртіпті сақтауға тікелей қатысуына және ондағы белсенділік дәрежесіне қарай, социалистік заңдылықты, азаматтарға кішіпейіл және сергек болудың белгіленген ережелерін қатаң сақтай отырып, право тәртібін бұзушылықты тыюы мен қылмыскерлер ұстауының санына қарай бағаланады.

3. Омырауға тағатын «Қазақ ССР-інің Озат жасақшысы» белгісімен еңбекшілер депутаттарының қалалық және аудандық Советтері атқару комитеттерінің ұсынысы бойынша облыстық атқару комитеттері мен Алматы қалалық атқару комитеті наградтайды.

4. Омырауға тағатын «Қазақ ССР-інің Озат жасақшысы» белгісі жасақшылардың жиналыстарында, слеттерінде немесе наградталған адамдар жұмыс істейтін жердегі коллективтің жалпы жиналыстарында салтанатты жағдайда тапсырылады.

Омырауға тағатын белгімен бірге «Қазақ ССР-інің Озат жасақшысы» белгісін тағуға право беретін куәлік беріледі. Белгі омыраудың оң жағына тағылады.

5. Жасақшыларды омырауға тағатын «Қазақ ССР-інің Озат жасақшысы» белгісінен айыру, наградтау жөнінде материал ұсынған ұйымдардың ұсынысы бойынша тиісті облыстық атқару комитеттері мен Алматы қалалық атқару комитетінің шешімімен жүзеге асырылады.

Казақстан КП Орталық Комитеті мен Қазақ ССР Министрлер Совстінің 1966 жылғы 3 декабрьдегі № 838 қаулысымен

БЕКІТІЛГЕН

ОМЫРАУҒА ТАҒАТЫН «ҚАЗАҚ ССР-інің ОЗАТ ЖАСАҚШЫСЫ» БЕЛГІСІНІҢ СИПАТТАМАСЫ

Омырауға тағатын «Қазақ ССР-інің Озат жасақшысы» белгісімен жапырақтарынан өрілген венок үстіне қойылған қалқанды бейнелейді. Белгінің жалпы көлемі 40×30 мм.

Қалқан — төмен қараған сүйір бұрышының жан-жағы біршама жұмырлау және жоғары бұрыштары қиылған тік үш бұрышты дөңес металл пластинка. Қалқанның көлемі 40×25 мм.

Пластинканың (қалқанның) шет-шетінде ақ түсті эмаль жалатылған, ені 4 миллиметрлік жиек бар, онда қызыл түсті эмальмен «Озат жасақшы» деген жазу жазылған. Пластинканың жоғарғы бөлегінде көлемі 7 миллиметрлік (сызылған шеңбер диаметрінде) қызыл түсті эмаль жалатылған бесбұрышты жұлдыз бар.

Пластинканың орталық бөлегіне қызыл түсті эмаль жалатылған, оны Қазақ ССР-інің жалауын бейнелейтін көгілдір эмальды көлденең жолақ қиып өтеді. Көгілдір жолақ үстінде «Каз. ССР» деген жазу

бар, ал жолақтың астыңғы жағында — сарғыш түсті металдан жасалған орақ пен балға бейнесі бар.

Пластинка астынан шығып тұрған емен жапырақтары веноғы оны екі жағынан белгінің жалпы көлемінің 30 миллиметрі мөлшерінде көмкеріп тұр.

Бүкіл белгі сарғыш түсті металдан біртұтас штамппен жасалған.

«Қазақ ССР-інің Озат жасақшысы» белгісі омыраудың оң жағына тағылып, түйреуішпен бекітіледі.

ҚАЗАҚ ССР-інің ТӘРТІП ҚОРҒАУ ҚОҒАМДЫҚ ПУНКТТЕРІ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕНІ БЕКІТУ ТУРАЛЫ

ҚАЗАҚ ССР ЖОҒАРҒЫ СОВЕТІ ПРЕЗИДИУМЫНЫҢ
1980 жылғы 17 июльдегі
УКАЗЫ

(Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1980 ж., № 31)

Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумы қаулы етеді:

Қазақ ССР-інің тәртіп қорғау қоғамдық пункттері туралы Ереже бекітілсін.

Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының 1980 жылғы 17 июльдегі Указы бойынша
БЕКІТІЛГЕН

ҚАЗАҚ ССР-інің ТӘРТІП ҚОРҒАУ ҚОҒАМДЫҚ ПУНКТТЕРІ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

Социалистік заңдылық пен право тәртібін одан әрі нығайту жөніндегі міндеттерді ойдағыдай шешу право бұзушылықты жоюда жұртшылықты кеңінен қатыстыруды, оның белсенділігін арттыруды талап етеді. Бұл міндеттерді жүзеге асыруда тәртіп қорғау қоғамдық пункттері зор роль атқарады.

Еңбекшілердің инициативасы бойынша құрылған тәртіп қорғау қоғамдық пункттері право бұзушылықты болғызбау, совет адамдарын саналы тәртіптілік, заңдарды қатаң сақтау және социалистік тұрмыс ережелерін құрметтеу рухында тәрбиелеу жөніндегі жұмыста қоғамдық ынталы органдар мен еңбек коллективтерінің күш-жігерін біріктіруге жәрдемдеседі, СССР Конституциясы мен Қазақ ССР Конституциясында баяндалған қоғамға жат қылықтарға ымырасыз болу, қоғамдық тәртіпті қорғауға барынша көмектесу міндеттілігін азаматтардың жүзеге асыруы үшін жағдай жасайды.

I. Жалпы ережелер

1. Тәртіп қорғау қоғамдық пункттері ерікті халық жасақтарының штабтарын, жолдастық соттардың, үй (көше, село) комитеттерінің, жасы толмағандардың істері жөніндегі қоғамдық инспекциялардың, басқа да қоғамдық ынталы органдар мен еңбек коллективтерінің қоғамдық тәртіпті қорғау жөніндегі жұмысында күш-жігерін біріктіру және өздеріне бекітіліп берілген территорияда право бұзушылықтарға

профилактика жасау, олардың мемлекеттік ұйымдармен өзара қарым-қатынасын жақсарту үшін құрылады.

2. Аталған тәртіп қорғау қоғамдық пунктінде қоғамдық ынталы органдар мен еңбек коллективтерінің келісілген қызметін қамтамасыз ету үшін тәртіп қорғау қоғамдық пунктінің советі құрылады.

Тәртіп қорғау қоғамдық пункті советінің жанынан оның жұмысына ыңғайлы болу үшін қажет болған ретте әртүрлі секциялар құрылуы мүмкін.

3. Аталған тәртіп қорғау қоғамдық пунктіндегі қоғамдық ынталы органдар белгіленген компетенция шеңберінде қызмет атқара отырып, өзінің ұйымдастырушылық дербестігін сақтайды. Учаскелік милиция инспекторларының және басқа да мемлекеттік ұйымдар өкілдерінің тәртіп қорғау қоғамдық пункттеріндегі жұмыспен байланысты қызмет міндеттері тиісті нормативтік актілермен белгіленеді.

Мемлекеттік органдар мен лауазымды адамдар қоғамдық пункттер советтеріне олардың қоғамдық тәртіпті қорғау және право бұзушылықты профилактикалау жөніндегі қызметіне барынша ықпал жасап, көмек көрсетеді.

Тәртіп қорғау қоғамдық пунктінде учаскелік милиция инспекторларына және басқа да мемлекеттік ұйымдардың лауазымды адамдарына олардың право тәртібін нығайту саласындағы өз міндеттерін орындауы үшін қажетті жағдайлар жасалады.

4. Тәртіп қорғау қоғамдық пункттері советтерінің жұмысына басшылықты халық депутаттарының аудандық, қалалық (ауданға бөлінбейтін қалаларда), қалалардағы аудандық, поселкелік, селолық және ауылдық Советтері мен олардың атқару комитеттері жүзеге асырады.

Халық депутаттарының Советтері және олардың атқару комитеттері тәртіп қорғау қоғамдық пункттері советтерінің қызметін ұйымдастырып, бағыттап отырады; олардың мемлекеттік органдармен, қоғамдық ұйымдармен және қоғамдық ынталы органдармен өзара қарым-қатынасын қамтамасыз етеді; қоғамдық пункттер советтерінің жұмысы туралы есептерді, сондай-ақ қай ведомствоға бағынатынына қарамастан, кәсіпорындар, мекемелер мен ұйымдар басшыларының тәртіп қорғау қоғамдық пункттері советтеріне көмек көрсетуі мәселелері жөніндегі хабарларын тыңдайды.

5. Ішкі істер органдары тәртіп қорғау қоғамдық пункттерін нұсқау-методикалық құралдармен және заң әдебиетімен қамтамасыз етеді, қоғамдық пункттер советтеріне олардың қызметі үшін қажетті осы пункт бекітіліп берілген территориядағы қоғамдық тәртіптің жайы туралы хабар беріп отырады. Аталған хабардың көлемі мен мазмұнын тиісті ішкі істер органдарының басшылары белгілейді.

II. Тәртіп қорғау қоғамдық пункттерін құру және олардың советтерін ұйымдастыру

6. Тәртіп қорғау қоғамдық пункттерін құру және тарату туралы шешімді қоғамдық ұйымдардың, қоғамдық ынталы органдар мен еңбек коллективтерінің ұсынысы бойынша халық депутаттарының аудандық, қалалық (ауданға бөлінбейтін қалаларда), қалалардағы аудандық, поселкелік, селолық және ауылдық Советтерінің атқару комитеттері қабылдайды.

7. Тәртіп қорғау қоғамдық пункттері қалаларда, әдетте, халқының жалпы саны 10—15 мыңнан аспайтын тұрғын үй-пайдалану конторлары (үй басқармалары) территорияларының шекараларында, ал селолық жерде — халық депутаттарының поселкелік, селолық және ауылдық

Советтері не жекелеген елді мекендер территорияларының шекараларында құрылады.

8. Тәртіп қорғау қоғамдық пунктінің советі халық депутаттарының тиісті Советі атқару комитетінің шешімі бойынша тәртіп қорғауға және осы қоғамдық пунктке бекітіліп берілген территорняда право бұзушылықтарға қарсы күресуге қатысатын қоғамдық ұйымдар, қоғамдық ынталы органдар, еңбек коллективтері, сондай-ақ мемлекеттік ұйымдар ұсынған адамдардың арасынан советтің председателі, оның орынбасарлары және мүшелері құрамында бекітіледі. Советтің құрамына еңбек коллективтерінің, ерікті халық жасақтарының, жолдастық соттардың, үй (көше, село) комитеттерінің, жасы толмағандардың істері жөніндегі қоғамдық инспекциялардың, басқа да қоғамдық ынталы органдардың өкілдері, жергілікті тұрғындардың арасынан қоғамдық тәртіпті қорғауға неғұрлым белсенді қатысушылар, сондай-ақ учаскелік милиция инспекторлары және өзге де лауазымды адамдар ұсынылады.

III. Тәртіп қорғау қоғамдық пункті советінің өкілдігі мен қызмет тәртібі

9. Тәртіп қорғау қоғамдық пунктінің советі қолданылып жүрген заңдарды және осы Ережені басшылыққа ала отырып:

қоғамдық пунктке бекітіліп берілген территорняда қоғамдық тәртіптің жайын зерттейді, осы территорияда қоғамдық тәртіпті қорғауды күшейту және право бұзушылықты профилактикалау мәселелері жөнінде ұсыныстар әзірлеп, тиісті мемлекеттік органдарға, қоғамдық ұйымдар мен қоғамдық ынталы органдарға енгізеді;

қоғамдық тәртіпті қорғау және право бұзушылықты профилактикалау жөнінде аталған қоғамдық ынталы органдардың қоғамдық пунктінде және еңбек коллективтерінде, сондай-ақ мемлекеттік ұйымдардың лауазымды адамдарының өзара тұрақты қарым-қатынасын және жұмыс тәжірибесін алмасуын орнатуға жәрдемдесіп отырады;

қоғамдық пункттің территориясында қоғамдық тәртіпті қорғауды қамтамасыз етуде тиісті ішкі істер органдарына, ерікті халық жасақтарының командирлері мен штабтарына көмектесіп, бұл іске жергілікті тұрғындарды тартады;

қоғамдық пунктке бекітіліп берілген территорняда тұратын халық арасында праволық білімдерді насихаттау жөніндегі жұмысқа қатысады. Осы мақсатта «Білім» қоғамы лекторларының, ішкі істер органдары, прокуратура мен сот қызметкерлерінің праволық тақырыптарда сөз сөйлеуін ұйымдастыруға көмектеседі, халыққа праволық тәрбие беру үшін жұмыстың басқа да формаларын пайдаланады;

қоғамға жат арамтамақтықпен өмір сүретін адамдарды әшкерелеу жөніндегі жұмыста мемлекеттік органдар мен қоғамдық ұйымдарға көмектеседі, бұл адамдардың жұмысқа орналасуына немесе оқуға түсуіне көмек көрсетеді, олармен тәрбие жұмысын жүргізеді; тұрғындардың жиналыстарында, тәртіп қорғау қоғамдық пункті советінің мәжілістерінде қасастық арамтамақтардың мінез-құлқын талқылауды ұйымдастырады;

маскүнемдікке және алкоголизмге қарсы күресте мемлекеттік органдар мен қоғамдық ұйымдарға көмек көрсетеді; алкогольге қарсы насихатқа, қоғамдық пункт территориясында спирт ішімдіктерімен сауда жасау ережелерін сақтауды бақылауға, самогон қайнату жағдайларын ашуға байланысты шаралар жүргізуге қатысады. Қәнігі алкоголиктерді тауып, белгіленген тәртіп бойынша емдеуге жіберуде

қоғамдық ұйымдарға, еңбек коллективтері мен медицина мекемелеріне көмек көрсетеді;

қоғамдық ынталы орғандардың және еңбек коллективтерінің аталған қоғамдық пунктінде право бұзушылармен жеке тәрбие жұмысын жүргізу, оларға халық жасақшыларының, еңбек коллективтері өкілдерінің және жергілікті тұрғындардың қамқорлығын белгілеу жөніндегі; бас бостандығынан айыру орындарынан босатылған адамдарға әкімшілік қадағалауды жүзеге асыру жолында жекелеген шаралар жүргізуде милицияға көмек көрсету жөніндегі жұмысты үйлестіріп отырады. Қоғамдық тәртіпті бұзатын және қоғамға жат басқа да қылықтар жасайтын адамдардың тәртібін тұрғындардың жиналыстарында, тәртіп қорғау қоғамдық пункті советінің мәжілістерінде талқылауды ұйымдастырады;

қажет болған реттерде право бұзушылардың материалдарын тиісті мемлекеттік органдар мен қоғамдық ұйымдарға, жолдастық соттар мен үй (көше, село) комитеттеріне жібереді;

балалардың бақылаусыз қалуына және жасы толмағандардың право бұзушылығына қарсы күрес жүргізу, балалар мен жасөспірімдерді тәрбиелеу жөніндегі жұмыста мемлекеттік органдар мен қоғамдық ұйымдарға көмектеседі. Осы мақсатта жасы толмағандардың қоғамдық орындардағы мінез-құлқын қадағалауды жүзеге асыруға қатысады; балаларға теріс тәрбиелік ықпал жасайтын ата-аналардың тәртібін талқылайды, қажет болған реттерде тиісті мемлекеттік және қоғамдық ұйымдардың алдына мұндай ата-аналарды белгіленген жауапқа тарту туралы мәселе қояды; право бұзушылықты жасайтын балалар мен жасөспірімдерге қамқорлық көрсету туралы ұсыныс енгізеді, тұрған жері бойынша балалар мен жасөспірімдердің мәдени демалысын ұйымдастыруға жәрдемдеседі; ата-аналар арасында педагогтық білімдерді насихаттауға қатысады;

қоғамдық тәртіпті нығайту мәселелерін талқылау және социалистік тұрмыс ережелерін сақтау үшін тұрғындардың жиналыстарын (жиындарын) өткізуге халық депутаттарының поселкелік, селолық және ауылдық Советтерінің атқару комитеттеріне, үй (көше, село) комитеттеріне көмек көрсетеді;

аталған қоғамдық ынталы орғандардың, еңбек коллективтері мен мемлекеттік ұйымдардың лауазымды адамдарының өзара қарым-қатынасын қамтамасыз ету үшін, сондай-ақ қоғамдық тәртіптің бұзылуы туралы азаматтардың арыздары мен хабарлары бойынша тиісті шаралар қолдану үшін қоғамдық пунктте совет мүшелерінің кезекшілігін ұйымдастырады;

совет мүшелерінің қоғамдық тәртіпті нығайту және право бұзушылықты профилактикалау жөнінде өздеріне жүктелген міндеттерді орындау және совет белгілеген шараларды орындау туралы хабарларын тыңдайды;

қоғамдық тәртіпті қорғау жөніндегі жұмысқа және тәртіп қорғау қоғамдық пунктінің территориясында право бұзушылықтарға қарсы күреске белсене қатысып жүрген азаматтарды көтермелеу туралы халық депутаттарының аудандық, қалалық, қаладағы аудандық, поселкелік, селолық және ауылдық Советтері атқару комитеттерінің және тиісті мемлекеттік органдардың, кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың алдында өтініш жасайды.

10. Қоғамдық тәртіптің бұзылуы туралы тәртіп қорғау қоғамдық пунктіне ауызша және жазбаша келіп түскен арыздар мен хабарлар тіркеледі, ал оларда көрсетілген жағдайлар тексеріледі.

Қоғамдық пункт советі мүшелерінің арыздар мен хабарлар бойын-

ша шаралар қолдану үшін азаматтарды әңгімелесуге шақыруға және арыздар мен хабарларда баяндалған нақты фактілер жөнінде олардың түсінік берулерін талап етуге правосы бар.

Право бұзушының тәртібін советтің мәжілісінде талқылау оның жұмыс істейтін, оқитын немесе тұратын жері бойынша коллектив не қоғамдық ұйым өкілдерінің қатысуымен жүргізіледі.

11. Тәртіп қорғау қоғамдық пунктінің советі өзінің компетенциясына жатқызылған мәселелерді өз мәжілістерінде қарайды.

Советтің мәжілістеріне оның құрамына енбейтін мемлекеттік органдар мен қоғамдық ұйымдардың өкілдері қатыса алады.

Тәртіп қорғау қоғамдық пункті советінің жұмысы жоспарланып отырады.

Совет мәжіліске оның мүшелерінің кемінде үштен екісі қатысқан ретте шешім қабылдауға праволы. Шешім мәжіліске қатысушы совет мүшелерінің көпшілік даусымен қабылданады.

Совет шешімі ұсынушы сипатта болады.

IV. Тәртіп қорғау қоғамдық пункттерін материалдық-техникалық қамтамасыз ету

12. Тәртіп қорғау қоғамдық пункттерін қажетті үй-жайлармен, телефон байланысымен, мебельмен, заң әдебиетімен, газеттермен және журналдармен, инвентарьмен және көрнекі құралдармен қамтамасыз етуді халық депутаттарының аудандық, қалалық, қаладағы аудандық, поселкелік, селолық және ауылдық Советтерінің атқару комитеттері тиісті қоғамдық пункттердің территориясында еңбек коллективтері қоғамдық тәртіпті қолдап отыру жөнінде жұмыс жүргізетін кәсіпорындармен, мекемелермен және ұйымдармен бірлесіп жүзеге асырады.

13. Тәртіп қорғау қоғамдық пунктінің үй-жайларын жөндеу және оларды тиісті санитариялық жағдайда ұстау балансында осы үй-жайлар бар үй басқармаларының (тұрғын үй-пайдалану конторларының) және ұйымдардың есебінен жүргізіледі.

ЖАСЫ ТОЛМАҒАНДАРДЫҢ ІСТЕРІ ЖӨНІНДЕГІ КОМИССИЯЛАР ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

ҚАЗАҚ ССР ЖОҒАРҒЫ СОВЕТІ ПРЕЗИДИУМЫНЫҢ
1967 жылғы 26 августағы УКАЗЫМЕН бекітілген

(Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының 1985 ж. 22 октябрдегі Указының редакциясы бойынша — Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45-460-ст.)

I. Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялардың міндеттері және оларды ұйымдастыру тәртібі

1-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялардың басты міндеттері жасы толмағандардың қадағалаусыз қалуының, право бұзушылығының алдын алу, балалар мен жасөспірімдерді орналастыру және олардың праволарын қорғау жөніндегі жұмысты ұйымдастыру, аталған мәселелер бойынша мемлекеттік органдар мен қоғамдық ұйымдардың күш-жігерін үйлестіру, жасы толмағандардың право бұзушылығы туралы істерді қарау және Қазақ ССР Ішкі істер министрлігінің мекемелері мен арнаулы оқу-тәрбиелеу мекемелеріндегі жасы толмағандарды күтіп-бағу жағдайларын және олармен тәрбие жұмысын жүргізуді бақылау ісін жүзеге асыру болып табылады.

2-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялар халық депутаттарының облыстық, Алматы қалалық, аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық Советтері атқару комитеттерінің жанынан және Қазақ ССР Министрлер Советінің жанынан құрылады.

Ерекшелік ретінде жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялар аудан орталықтарынан едәуір шалғайда орналасқан халық депутаттарының поселкелік Советтері атқару комиттерінің жанынан құрылуы мүмкін. Бұл комиссияларды құру туралы мәселені халық депутаттары облыстық Советінің атқару комитеті шешеді.

Жасы толмағандардың істері жөніндегі поселкелік комиссиялардың жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық (ауданға бөлінбейтін) комиссиялардікі сияқты праволары мен міндеттері бар.

3-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі облыстық, Алматы қалалық, аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссияларды халық депутаттарының тиісті Советі құрады және комиссиялардың құрамын ол өкілеттік ететін мерзімге бекітеді.

Қазақ ССР Министрлер Советі жанындағы жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссияны Қазақ ССР Министрлер Советі құрады және комиссияның құрамын Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумы олар өкілеттік ететін мерзімге бекітеді.

4-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялар өзінің бүкіл қызметінде халық депутаттары тиісті Советтерінің және олардың атқару комитеттерінің, Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының, Қазақ ССР Министрлер Советінің алдында жауапты және оларға есеп беріп отырады.

Халық депутаттары Советтерінің атқару комитеттері жасы толмағандардың істері жөніндегі тиісті комиссиялардың құрамына өзгеріс жасай алады, ол өзгеріс кейіннен халық депутаттары Советінің бекітуіне енгізіледі.

Комиссиялар өз жұмысы туралы қоғамдық ұйымдар мен еңбек коллективтеріне ұнемі хабарлап тұрады.

5-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялар комиссияның председателі (халық депутаттары тиісті Советінің атқару комитеті председателінің орынбасары, Қазақ ССР Министрлер Советі Председателінің орынбасары), председателінің орынбасары, жауапты секретары және 6—12 мүшесі құрамында жұмыс істейді.

Комиссияның құрамына Советтердің депутаттары, кәсіподақ, комсомол және басқа қоғамдық ұйымдардың өкілдері, сондай-ақ халыққа білім беру, кәсіптік-техникалық білім беру, денсаулық сақтау, әлеуметтік қамсыздандыру, ішкі істер органдарының, мәдени-ағарту және басқа мекемелердің қызметкерлері кіреді.

Күнделікті жұмысты жүргізу және комиссия шешімдерінің орындалуын бақылау үшін жасы толмағандардың істері жөніндегі облыстық, Алматы қалалық, аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссияларына басқа жұмыстан босатылған жауапты секретарь, ал қажет болған жағдайда — сондай-ақ балалармен жұмыс істеу жөніндегі инспектор қызметі енгізіледі.

6-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялардың қызметі жұртшылықтың кеңінен қатысуы арқылы жүзеге асырылады.

Комиссиялардың жұмысына кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың кәсіподақ комитеттерінің, комсомол комитеттерінің, мектептер жанындағы ата-аналар комитеттерінің, мектептер мен оқу-тәрбиелеу мекемелері жанындағы советтердің және басқа қоғамдық ынталы органдардың, балалар үйлері мен мектеп-интернаттардың қам-

қоршылық советтерінің, ерікті халық жасақтарының, көше, үй комитеттерінің өкілдері және басқа да жұртшылық өкілдері қатыстырылады.

Комиссиялар жұмысқа қатыстырылған активтің ішінен жасы толмағандардың арасында жұмыс жүргізу жөніндегі қоғамдық инспекторлар мен қоғамдық тәрбиешілерді бөледі.

Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялар өз компетенциясына жатқызылған барлық мәселелер бойынша халық депутаттары Советтерінің тұрақты комиссияларымен, прокуратура, ішкі істер органдарымен және сотпен өзара бірлесіп жұмыс істейді.

7-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялар өз компетенциясына жатқызылған мәселелер бойынша қаулылар қабылдайды, бұл қаулылар барлық мемлекеттік кәсіпорындар, мекемелер, қоғамдық ұйымдар, лауазымды адамдар мен азаматтар үшін міндетті.

Мемлекеттік кәсіпорындар, мекемелер, қоғамдық ұйымдар мен лауазымды адамдар комиссияның қаулысын орындауға байланысты қолданылған шаралар туралы жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссияға екі апта мерзімнің ішінде хабарлауға міндетті.

II. Жасы толмағандардың қадағалаусыз қалуы мен право бұзушылығының алдын алу. Жасы толмағандарды орналастыру

8-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссиялар халыққа білім беру, денсаулық сақтау, әлеуметтік қамсыздандыру, мәдениет, ішкі істер органдары мен мекемелерінің, аудандағы (қаладағы) басқа да кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың, сондай-ақ балалармен және жасөспірімдермен тұрғылықты жері бойынша жұмыс жүргізетін ұйымдастырушы-педагогтардың, өздеріне балалар мен жасөспірімдерді тәрбиелеу, оларды орналастыру, денсаулығын нығайту, жасы толмағандардың қадағалаусыз қалуы мен право бұзушылығының алдын алу, олардың праволарын қорғау жөніндегі міндеттер жүктелген қоғамдық органдардың күш-жігерін біріктіріп, үйлестіріп отырады.

Жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссиялар жасы толмағандардың қадағалаусыз қалуы мен право бұзушылығының алдын алу, оларды орналастыру және балалар мен жасөспірімдердің мәдени демалысын ұйымдастыру, сондай-ақ жасы толмағандарды заңдар мен социалистік тұрмыс ережелерін сыйлау әрі сақтау рухында тәрбиелеуге көмек көрсету жөніндегі шараларды жасайды және оларды тиісті мемлекеттік органдар мен қоғамдық ұйымдар арқылы жүзеге асырады.

9-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссиялар халыққа білім беру, кәсіптік-техникалық білім беру, әлеуметтік қамсыздандыру, ішкі істер органдарымен бірлесе отырып және жұртшылықтың кеңінен қатысуымен ата-анасыз қалған балалар мен жасөспірімдерді; балаларын тәрбиелеу үшін тиісті жағдай жасамайтын ата-аналары немесе олардың орнындағы адамдары бар жасы толмағандарды; мектепті тастап кеткен және жұмыс істемейтін жасөспірімдерді, сондай-ақ мемлекеттік және қоғамдық көмекті қажет ететін басқа да жасы толмағандарды анықтап, есепке алады және оларды орналастыруға шаралар қолданады.

Жасы толмағандарды орналастырудың формасы көрсетілген комиссияның қаулылары:

балаларды жалпы білім беретін мектептерге, мектеп-интернаттарға, балалар үйлеріне, ақыл-есі кем балаларға, саңырау-мылқаулар мен

соқырларға арналған мектептерге және өзге тиісті тәрбиелеу мекемелеріне, кейіннен қорғаншы, қамқоршы, патронат белгілеу немесе бала ғып алу үшін, еңбекшілердің семьяларына орналастыру үшін оқу бөлімдері мен басқа да мемлекеттік және қоғамдық ұйымдарға;

ақыл-есі кем балаларға арналған балалар үйлеріне және кемтар балаларға арналған балалар үйлеріне орналастыру үшін әлеуметтік қамсыздандыру органдарына;

жасы толмағандарды кәсіптік-техникалық оқу орындарына орналастыру үшін кәсіптік-техникалық білім беру басқармаларына;

жұмысқа қабылдау үшін кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың басшыларына жіберіледі.

10-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссиялар емдеу-тәрбиелеу мекемелерінде, мектеп-интернаттарда, балалар үйлерінде және кәсіптік-техникалық оқу орындарында балалар мен жасөспірімдерді күтіп-бағу, тәрбиелеу мен олардың денсаулығын қорғау жағдайларын, тұрғылықты жері бойынша балалар мен жасөспірімдердің мәдени демалысын ұйымдастыруды, сондай-ақ қажет болған реттерде, жалпы білім беретін мектептерде, өзге оқу орындарында, мәдени-ағарту мекемелері мен спорт ұйымдарында жасы толмағандармен жүргізілетін тәрбие жұмысын бақылауды жүзеге асырып отырады.

Жалпы білім беретін мектептің сегіз класын бітірмеген жасы толмаған баланы жұмыс істейтін жастарға арналған жалпы білім беретін орта мектепке ауыстыруға немесе көшіруге жасы толмағандардың істері жөніндегі тиісті комиссияның келісімімен ғана жол беріледі, комиссия бұл мәселені шешкен кезде, қажет болған реттерде, бір мезгілде оны еңбекке орналастыруға да шара қолданады.

Жасы толмаған баланы жалпы білім беретін мектептен немесе өзге оқу орнынан шығару жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қаладағы аудандық комиссияның келісімімен ғана жүргізілуі мүмкін.

11-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комисснялар кәсіпорындар, мекемелер мен ұйымдар әкімшілігінің жасы толмағандар үшін белгіленген жұмыс режимі мен жағдайларын сақтауын, олармен жүргізілетін тәрбие жұмысының жайын, оларға қажетті материалдық-тұрмыстық жағдайлар жасалуын және олардың жалпы білім, мәдени және кәсіби дәрежесін арттыру үшін жағдайлар жасалуын бақылауды жүзеге асырып отырады.

18 жасқа толмаған адамдарды әкімшіліктің инициативасы бойынша жұмыстан шығару жұмыстан шығару туралы жалпы ережені сақтай отырып және жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қаладағы аудандық комиссияның келісімімен ғана жүргізілуі мүмкін. Жасы толмаған баланы жұмыстан шығаруға рұқсат беру туралы мәселе комиссияның мәжілісінде қаралады.

Жасы толмағандар өз еркі бойынша жұмыстан босату туралы өтініш жасап арыз берген барлық реттерде кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың әкімшілігі бұл туралы жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссияға үш күн мерзімнің ішінде хабарлауға міндетті, сөйтіп комиссия заңда белгіленген мерзімнің ішінде жұмыстан кету туралы арыз берудің нақты себептерін анықтап, жасы толмаған баланы бұрынғы жұмысында қалдыруға не оны басқа кәсіпорынға, мекемеге, ұйымға жұмысқа орналастыруға шаралар қолдана алатындай болуы керек.

12-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссиялар осы ауданның, қаланың, қаладағы ауданның территориясындағы балалар мен жасөспірімдерге арналған арнаулы оқу-тәрбиелеу мекемелерінің, жасы толмағандарға арналған еңбекпен тәрбиелеу колонияларының, ішкі істер органдарының жасы толмағандардың істері жөніндегі инспекцияларының, жасы толмағандарға арналған қабылдау-бөлу орындарының тәрбие және сауықтыру жұмысының, жалпы білім беру және кәсіптік-техникалық оқыту ісінің жүргізілуін, күтіп-бағу жағдайларын және еңбектің дұрыс ұйымдастырылуын ұдайы бақылауды жүзеге асырып отырады, сондай-ақ аталған жұмыстарды жүргізуде бұл мекемелерге көмек көрсетеді.

13-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссиялар жасы толмағандардың істері жөніндегі инспекциялармен бірлесе отырып, тәрбиелік ықпал жасау немесе әкімшілік жазалау шаралары қолданылған, бас бостандығынан айырумен байланысты емес жазаға сотталған, шартты түрде сотталған және жазаны өтеуден шартты түрде мерзімінен бұрын босатылған жасы толмағандардың мінез-құлқын, арнаулы оқу-тәрбиелеу және емдеу-тәрбиелеу мекемелерінен оралған немесе жасы толмағандарға арналған еңбекпен тәрбиелеу колонияларында жазасын өтеп қайтқан жасы толмағандардың мінез-құлқын бақылауды жүзеге асырады, сондай-ақ осы жасы толмағандарды есепке алады.

Тәрбиелік сипаттағы еріксіз шаралар не бас бостандығынан айырумен байланысты емес жазалау шаралары, сондай-ақ шартты түрде соттау немесе шартты түрде мерзімінен бұрын босату шаралары қолданылған барлық реттерде үкімнің немесе ұйғарымның көшірмесін сот жасы толмаған баланың тұрғылықты жеріндегі жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссияға жібереді.

Комиссиялар қажет болған реттерде жасы толмағандарды еңбекке орналастыруға немесе оларды оқу орындарына жіберуге шаралар қолданады.

14-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссиялардың мынадай нравосы бар:

а) мектеп-интернаттарда, балалар үйлерінде, кәсіптік-техникалық оқу орындарында, балалар мен жасөспірімдерге арналған арнаулы оқу-тәрбиелеу және емдеу-тәрбиелеу мекемелерінде, жасы толмағандардың істері жөніндегі инспекцияларда, жасы толмағандарға арналған қабылдау-бөлу орындарында және жасы толмағандарға арналған еңбекпен тәрбиелеу колонияларында балалар мен жасөспірімдерді күтіп-бағу, тәрбиелеу және олардың денсаулығын қорғау жағдайларын тексереді;

б) жалпы білім беретін мектептерде және басқа оқу орындарында, мәдени-ағарту мекемелерінде, тұрғын үй-пайдалану ұйымдарында, сондай-ақ жасы толмағандар жұмыс істейтін кәсіпорындарда, мекемелер мен ұйымдарда балалармен және жасөспірімдермен жүргізілетін тәрбие және сауықтыру жұмысының қалай жолға қойылғанын тексереді;

в) кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың әкімшілігінен комиссияның жұмысына қажетті деректер тапсыруды талап етеді;

г) комиссияның мәжілістерінде балалар мен жасөспірімдерді күтіп-бағу, тәрбиелеу және олардың денсаулығын қорғау жағдайларына қатысты мәселелер жөнінде кәсіпорындар, мекемелер мен ұйымдар әкімшілігінің хабарларын тыңдайды;

д) жасы толмағандардың өздерін қабылдайды, олардың шағымдары мен арыздарын қарайды, олардың жеке ісімен танысады;

е) жасы толмағандарды қайта тәрбиелеу ісіне жұртшылықты қатыстырады және қоғамдық тәрбиешілерді тағайындайды.

ж) балалар мен жасөспірімдерді тәрбиелеу, олардың денсаулығын қорғау, жасы толмағандарды өндірістік оқыту, жұмысқа орналастыру, оқуға жіберу мәселелері жөнінде мемлекеттік кәсіпорындарға, мекемелер мен қоғамдық ұйымдарға ұсыныспен барады;

з) жасы толмағандар жөнінде кешірім беру туралы өтініш жасайды, жаза қолданбау туралы, жеңілірек жаза қолдану туралы, шартты түрде соттау туралы, соттылығын мерзімінен бұрын алып тастау туралы сотқа ұсыныс енгізеді; жазаны орындауды жүргізетін органдармен бірлесіп, Қазақ ССР-інің Қылмыстық кодексінің 47-статьясында және Қылмыстық істер жүргізу кодексінің 354-статьясында көзделген негіздер бойынша жасы толмағандарды жазаны өтеуден шартты түрде мерзімінен бұрын босату, жазаның өтелмеген бөлігін жеңілірек жазамен ауыстыру, сотталған жасы толмағандарды еңбекпен тәрбиелеу колониясынан еңбекпен түзеу колониясына, жалпы режимдегі еңбекпен тәрбиелеу колониясынан күшейтілген режимдегі еңбекпен тәрбиелеу колониясына көшіру туралы сотқа ұсыныс енгізеді; ішкі істер органымен бірлесіп, Қазақ ССР-інің Қылмыстық кодексінің 41-1-статьясында көзделген тәртіппен жасы толмағандар жөніндегі бас бостандығынан айыруға шығарылған үкімнің орындалуын кейінге қалдыруды жою туралы сотқа ұсыныс енгізеді; сотталған жасы толмағандардың еңбекпен тәрбиелеу колониясына келтірген залалын өтеуі туралы материалдарды қарайды;

и) жасы толмағандардың денсаулығын қорғау және оларды тәрбиелеу жұмысының, өндірістік оқыту, жұмысқа орналастыру және оқуға жіберу жайы туралы мәселелерді, сондай-ақ осы статьяның «а» және «б» тармақтарында аталған кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың қызметіне байланысты мәселелерді халық депутаттарының аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық Советтері атқару комитеттерінің қарауына енгізеді;

к) халық депутаттары тиісті Советтерінің атқару комитеттеріне осы Ереженің 9 және 13-статьяларында аталған жасы толмағандардың контингентін жұмысқа орналастыруды толық қамтамасыз ету үшін қолданылып жүрген заңдарға сәйкес белгіленген бронь есебінен белгілі мөлшерде орын бөліп беруін сұрап, өтінішпен барады және кейіннен оның толықтырылуын бақылауды жүзеге асырады;

л) тиісті органдар мен ұйымдардың алдында жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялардың жұмысына белсене қатысып жүрген анағұрлым үздік шыққан комиссия мүшелері мен басқа да адамдарды көтермелеу туралы өтініш жасайды;

м) комиссиялардың қаулысын орындамаған ретте лауазымды адамдарға тәртіптік жаза қолдану туралы тиісті органдардың алдына немесе қоғамдық ықпал жасау шараларын қолдану туралы — қоғамдық ұйымдардың алдына мәселе қояды;

н) еңбекпен тәрбиелеу колониясының әкімшілігіне сотталғандарға колониядан тысқары жерлерде бақылаушысыз жүріп-тұруына право беруіне және он сегіз жасқа толған сотталғандарды еңбекпен тәрбиелеу колониясында қалдыруға келісім береді.

15-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі облыстық, Алматы қалалық, қалалық (ауданға бөлінетін қалаларда) комиссиялар мыналарды жүзеге асырады:

жасы толмағандардың қадағалаусыз қалуы мен право бұзушылығының алдын алу, мұндай көріністерді туғызатын себептерді жою балалар мен жасөспірімдерді орналастыру және жалпы облыс, қала

бойынша олардың правосын қорғау жөніндегі шараларды жасайды және тиісті мемлекеттік органдар, кәсіпорындар, мекемелер мен ұйымдар арқылы оларды жүзеге асырады;

жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссиялардың қызметін бақылайды, бағыт беріп және үйлестіріп отырады, оларға методикалық көмек көрсетеді, олардың онды жұмыс тәжірибесін қорытады әрі таратады;

жасы толмағандарды арнаулы оқу-тәрбиелеу мекемелеріне жіберу туралы аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссиялардың қаулыларын тексереді және оларды заңсыз немесе негізсіз деп тапқан ретте, қаулыларды бұзу жөнінде халық депутаттары тиісті Советінің атқару комитетіне барады.

Жасы толмағандардың істері жөніндегі облыстық, Алматы қалалық, қалалық (ауданға бөлінетін қалаларда) комиссиялар аталған міндеттерді орындаған кезде осы Ереженің 14-статьясында көзделген праволарды пайдаланады.

16-статья. Қазақ ССР Министрлер Советі жанындағы жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссия:

жасы толмағандардың қадағалаусыз қалуы мен право бұзушылығының алдын алу жөніндегі, бұл көріністерді туғызатын себептерді жою жөніндегі, балалар мен жасөспірімдерді орналастыру және олардың праволарын қорғау жөніндегі бүкіл жұмысты біріктіреді және оған бағыт беріп отырады;

халық депутаттарының облыстық, Алматы қалалық, қалалық (ауданға бөлінетін қалаларда) Советтері атқару комитеттерінің жанындағы жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялардың қызметін бақылап және үйлестіріп отырады, оларға методикалық көмек көрсетеді, олардың онды жұмыс тәжірибесін қорытады әрі таратады.

III. Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялар қарайтын істер, оларды әзірлеу және қарау

17-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссияларға:

1) жасы толмағандар туралы мынадай істерді:

а) 14 жасқа дейінгілердің қоғамға хауіпті әрекет жасағаны туралы істерді;

б) 14 жастан 16 жасқа дейінгілердің Қазақ ССР-інің Қылмыстық кодексінің 10-статьясының екінші бөлігінде көзделмеген қоғамға хауіпті әрекет жасағаны туралы істерді;

в) Қазақ ССР-інің Қылмыстық істер жүргізу кодексінің 14-1 және 14-2-статьяларында көзделген тәртіппен қылмыстық ісін қозғаудан бас тартылған немесе қылмыстық ісі қысқартылған 14 жастан 18 жасқа дейінгілер жасаған қылмыстық істерді;

г) 16 жасқа дейінгілердің ұсақ бұзақылық немесе 18 жасқа дейінгілердің ұсақ алыпсатарлық және басқа да әкімшілік право бұзушылық жасағаны үшін ССР Одағы, Қазақ ССР мемлекеттік өкіметі мен басқаруының жоғары органдарының актілерінде, сондай-ақ халық депутаттары жергілікті Советтерінің шешімдерінде тікелей жауаптылық көзделген істерді;

16 жастан 18 жасқа дейінгілердің ұсақ бұзақылық жасағаны туралы істерді, егер милиция бастығы немесе халық судьясы тәртіп бұзушының кім екенін және жасаған теріс қылығының сипатын ескере отырып, материалдарды комиссияның қарауына беру дұрыс деп тапса;

д) қоғамға жат өзге де қылықтар жасағаны туралы істерді;

е) оқудан немесе жұмыстан жалтарғаны туралы істерді қарау жүктеледі;

2) жасы толмаған баланың ата-анасы және олардың орнындағы адамдар жөнінде мынадай істерді:

а) жасы толмаған баланы мас күйге жеткізу туралы істерді, егер бұл әрекеттер өзінің сипаты жағынан қылмыстық жауаптылыққа әкеп соқтырмайтын болса;

б) 16 жасқа дейінгі жасөспірімдердің қоғамдық орындарға мас күйде келуі, сондай-ақ олардың спирт ішімдіктерін ішуі туралы істерді қарау жүктеледі.

18-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялар мынадай істеді:

а) Қазақ ССР-інің Қылмыстық істер жүргізу кодексінің 14-1 және 14-2-статьяларында көзделген тәртіппен берілген істерді;

б) халық депутаттары Советтерінің тұрақты комиссияларының, милицияның, халыққа білім беру және кәсіптік-техникалық білім беру органдарының ұсынысы бойынша істерді;

в) жолдастық соттардың, ерікті халық жасақтарының, мектептер мен оқу-тәрбиелеу мекемелері жанындағы ата-аналар комитеттерінің, советтердің және басқа қоғамдық ынталы органдардың, тұрғын үй-пайдалану ұйымдары жанындағы үй комитеттерінің, кәсіподақ, комсомол және басқа қоғамдық ұйымдардың ұсынысы бойынша істерді;

г) азаматтардың арыздары бойынша істерді;

д) өз инициативасы бойынша істерді қарайды.

Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссия істі ол келіп түскен күннен бастап 15 күн мерзімнен кешіктірмей қарайды.

Комиссиялар жасы толмағандар туралы істерді қарағанда кезде, қажет болған реттерде, тиісті органдар арқылы жасы толмағандардың мүліктік, өзіндік және басқа праволарын қорғауды қамтамасыз етуге шаралар қолданады.

19-статья. Аудандық, қалалық, қаладағы аудандық комиссияның қарауына жататын жасы толмағандардың право бұзушылығы туралы материалдарды комиссияның председателі немесе оның орынбасары алдын ала оқып шығады да, мынадай шешім қабылдайды:

а) істі комиссияның мәжілісінде қарау туралы;

б) істегі материалдарды қосымша тексеру немесе түскен арыздар, ұсыныстар бойынша тексеріп қарау туралы;

в) істі комиссияның мәжілісінде қарағанға дейін жасы толмаған балаға ықпал жасау шарасын қолдану туралы;

г) мәні шамалы право бұзушылық туралы материалдарды, егер бұл арқылы тәрбиелік ықпал жасау мүмкін болса, жолдастық соттарға, кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияларына, жасы толмаған баланың оқитын немесе жұмыс істейтін жеріндегі қоғамдық ұйымдарға немесе еңбек коллективіне жіберу туралы.

20-статья. Право бұзушылық туралы істі комиссия қарағанға дейін жасы толмаған бала ата-анасының немесе олардың орнындағы адамдардың қарауына, ал балалар мекемесінде тәрбиеленуші жасы толмаған бала — осы мекеме әкімшілігінің қадағалауына берілуі мүмкін.

Егер ісі қаралуға тиісті жасы толмаған баланың ақыл-есінің дұрыстығына күмән келтірілетін болса, ол медициналық тексеруден өтуге жіберілуге тиіс.

21-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссия істерді әзірлеп, қарағанда кезде, жасы толмаған баланың жасын, немен шұғылданатынын, тұрмыс және тәрбие жағдайларын, право бұзушылық фак-

жолмен ұстауды және қажет болған жағдайда, ұсталған адамның тікелей өзін тексеруді, заттарын тексеруді, заттары мен документтерін алып қоюды жүзеге асыра алады.

28. Көшеде және басқа қоғамдық орындарда болған мастығы орташа немесе ауыр дәрежедегі адамдар медициналық айықтырғышқа орналастырылады, айықтырғышта ұсталғаны үшін олардан белгіленген мөлшерде төлем алынады.

29. Осы Указда көзделген право бұзушылықты жасаған адамдардан самогонды және үйде жасалған басқа күшті спирт ішімдіктерін, оларды жасайтын аппараттарды ішкі істер органы (милиция) алып қояды және олар іс қаралып біткеннен кейін жойылады.

30. Осы Указда көзделген право бұзушылық үшін қолданылған әкімшілік жаза туралы ішкі істер органының бастығы, оның орынбасары немесе халық судьясы право бұзушының жұмыс істейтін, оқитын немесе тұратын жеріндегі әкімшіліктің немесе қоғамдық ұйымның есіне салады.

31. Осы Указдың 1, 3 және 4-статьяларында көзделген право бұзушылық үшін әкімшілік жазалау шаралары қолданылған адамдарды кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның әкімшілігі кәсіподақ комитетімен келісе отырып, сыйлықтан, кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның жылдық жұмысының қорытындылары бойынша берілетін сыйлықтардан, демалыс үйлері мен санаторийлерге жеңілдікпен берілетін жолдамалардан толық немесе ішінара айыра алады; олардың тұрғын үй алу кезегі шегерілуі мүмкін.

X. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссия

32. Мемлекеттік органдар мен қоғамдық ұйымдардың маскүнемдікке қарсы күресуге бағытталған қызметін үйлестіріп отыруды және маскүнемдік көріністерінің алдын алу әрі оларды болғызбау жөнінде шаралар әзірлеп жүргізуді Қазақ ССР Министрлер Советі жанынан, халық депутаттарының облыстық, аудандық, қалалық және қалалардағы аудандық Советтерінің атқару комитеттері жанынан құрылатын маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар жүзеге асырады. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар халық депутаттарының поселкелік, селолық және ауылдық Советтерінің атқару комитеттері жанынан да құрылуы мүмкін.

Бұл комиссиялар өз қызметінде Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумы бекітетін Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар туралы ережені басшылыққа алады.

33. Маскүнемдік көріністерінің алдын алу әлі оларды болғызбау жөнінде шаралар әзірлеп жүргізу үшін кәсіпорындарда, мекемелер мен ұйымдарда маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар құрылуы мүмкін.

Бұл комиссиялар өз қызметінде Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумы бекітетін кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялары туралы ережені басшылыққа алады.

35. Осы Указ 1985 жылғы 1 июньнен бастап күшіне енгізілсін.

36. Мүдделі министрліктер мен ведомстволарды қатыстыра отырып, осы Указдың шығарылуына байланысты қолданылып жүрген заңдарды өзгерту туралы ұсыныс әзірлеп, Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумына енгізу Қазақ ССР Юстиция министрлігіне тапсырылсын.

орындауды, азаматтардың праволары мен заңды мүдделерін жанқиярлықпен қорғауды, совет қоғамы мүдделерінің күзетінде тұруды, өзімнің барлық қызметімде өз халқыма, социалистік Отаныма және коммунистік құрылыс ісіне қалтқысыз берілуді міндеттенемін.

Қазақстан КП Орталық Комитеті мен Қазақ ССР Министрлер Советінің 1974 жылғы 7 июньдегі № 332 қаулысымен

БЕКІТІЛГЕН

ҮЛГІЛІ ҚОҒАМДЫҚ ТӘРТІП ОРНАТУ ЖОЛЫНДАҒЫ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ СОЦИАЛИСТІК ЖАРЫСТЫҢ ШАРТТАРЫ

Еңбекшілерге коммунистік тәрбие беруді жақсарту және қоғамдық тәртіпті қорғауда республика халқының белсенділігін арттыру мақсатында үлгілі қоғамдық тәртіп орнату жолындағы социалистік жарыстың мынадай шарттары белгіленсін:

а) еңбек коллективтерінің үлгілі қоғамдық тәртіп орнату жолындағы қозғалысы мейлінше кең өрістетілген, еңбек тәртібін сақтау жөнінде ең жақсы нәтижелерге қол жеткен; ерікті халық жасақтары, жұртшылық пен милицияның тірек пункттері, право бұзушылықтарды болдырмау жөніндегі советтер, жолдастық соттар және басқа қоғамдық ұйымдар тиімді жұмыс істейтін;

б) қоғамға жат құбылыстарды тыю және тұбірімен жою жөнінде әкімшілік органдар жұртшылықпен тығыз байланыста жұмыс істейтін; праволық білімдерді насихаттау мен халыққа праволық тәрбие беру пәрменді жүргізілетін; еңбек коллективтерінде және азаматтардың тұрған жерінде әкімшілік органдардың хабарламалары мен ұсыныстарына дұрыс және принципті көңіл қою қамтамасыз етілген;

в) қылмыстық оқиғалардың саны азайған, қылмысқа қарсы күресте неғұрлым жоғары нәтижелерге қол жеткен, социалистік меншікті түгел сақтау ең жақсы қамтамасыз етілген;

г) жол жүрісіндегі хауіпсіздік жөнінде ең жақсы нәтижелерге қол жеткен

облыс немесе Алматы қаласы республикалық социалистік жарыста озып шыққан болып саналады.

Социалистік жарыстың қорытындыларын Қазақ ССР Прокуратурасының, Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі мен Қазақ ССР Юстиция министрлігінің ұсынуы бойынша жыл сайын 15 февральда Қазақстан КП Орталық Комитеті, Қазақ ССР Министрлер Советі, Кәсіподактардың Қазақ республикалық советі мен Қазақстан ЛКСМ Орталық Комитеті шығарады.

IV. Ықпал жасау шаралары және оларды қолдану тәртібі

30-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссиялар, осы Ереженің 17-статьясында көзделген реттерде, жасы толмағандарға мынадай ықпал жасау шараларын қолдануы мүмкін:

а) жәбірленушіден көпшіліктің алдында немесе өзге түрде кешірім сұрауға міндеттейді;

б) ескерту жасайды;

в) сөгіс немесе қатаң сөгіс жариялайды;

г) он бес жасқа жеткен жасы толмаған балаға, егер оның дербес еңбек табысы болып, келтірген залалы 30 сомнан аспайтын болса, келтірілген материалдық залалды өтеуге міндет жүктейді немесе 30 сомнан аспайтын материалдық залалды өз еңбегімен өтеуге міндет жүктейді;

д) он алты жасқа жеткен және дербес еңбек табысы бар жасы толмаған балаға ССР Одағы, Қазақ ССР мемлекеттік өкіметі мен басқаруының жоғары органдарының актілерінде, халық депутаттары жергілікті Советтерінің және олардың атқару комитеттерінің шешімдерінде көзделген реттерде және мөлшерде штраф салады;

е) жасы толмаған баланы ата-анасының немесе олардың орнындағы адамдардың, немесе қоғамдық тәрбиешілердің қадағалауына, сондай-ақ өз өтініші бойынша жекелеген азаматтардың, олардың келісімі бойынша еңбек коллективінің немесе қоғамдық ұйымның бақылауына және тәрбиелеуіне береді;

ж) жасы толмаған баланы еңбек коллективіне, қоғамдық ұйымға солардың өтініші бойынша кепілдікке береді;

з) жасы толмаған баланы арнаулы емдеу-тәрбиелеу мекемесіне жібереді;

и) он бір жасқа жеткен жасы толмаған бала қоғамға хауіпті әрекеттер жасаған немесе қоғамдық тәртіп ережелерін қасақана әрі үнемі бұзған ретте, оны арнаулы оқу-тәрбиелеу мекемесіне (ерекше жағдайда тәрбиелеуді қажет ететін балалар мен жасөспірімдерге арналған арнаулы жалпы білім беретін мектеп, арнаулы кәсіптік-техникалық училище) орналастырады. Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссия аталған ықпал жасау шарасын бір жыл сынақ мерзіміне шартты түрде белгілеуі де мүмкін.

Жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссиялар он бес жастан он сегіз жасқа дейінгі жасы толмағандардың өз еңбек табысын немесе стипендиясын дербес жұмсау правосын шектеу немесе ондай праводан айыру туралы ұсыныстармен қорғаншылық және қамқоршылық органына баруға праволы.

31-статья. Комиссияның қаулысы бойынша арнаулы оқу-тәрбиелеу мекемесіне орналастырылуға тиіс жасы толмаған бала қылмыспен немесе өзге де қоғамға жат әрекеттермен айналысады деп есептеуге жеткілікті негіздер болған жағдайда, сондай-ақ өз қаулысының орындалуын қамтамасыз ету үшін комиссия жасы толмаған баланы жасы толмағандарға арналған қабылдау-бөлу орнында уақытша, 30 тәулік мерзімге ұстай тұру туралы шешім қабылдауға праволы, қабылдау-бөлу орны оның жеке ісін ресімдеуді аяқтап, жасы толмаған баланы арнаулы оқу-тәрбиелеу мекемесіне жеткізеді.

Ерекше реттерде жасы толмаған баланы қабылдау-бөлу орнында уақытша ұстау туралы шешім шығарған жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссияның қаулысы бойынша жасы толмаған баланың жа-

сы толмағандарға арналған қабылдау-бөлу орнында болу мерзімі ұзартылуы мүмкін, бірақ бұл мерзім 15 тәуліктен аспауға тиіс.

32-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссиялар ата-аналарға немесе олардың орнындағы адамдарға, олар балаларына дұрыс қарамаған немесе балаларды тәрбиелеу және оқыту жөніндегі міндеттерін қасақана орындамаған ретте, жасы толмағандар дәрігердің тағайындауынсыз наркотик заттарды пайдаланған ретте немесе олардың басқа да право бұзушылық жасауына байланысты мынадай ықпал жасау шараларын қолдана алады:

а) қоғамдық сөгіс жариялайды;

б) жасы толмаған бала келтірген 50 сомнан аспайтын залалды өтеуге міндет жүктейді. Жасы толмаған бала 50 сомнан асатын материалдық залал келтірген ретте, залалды өтеу туралы мәселе мүдделі ұйымдардың немесе азаматтардың талабы бойынша сот арқылы шешіледі;

в) 30 сомға дейінгі мөлшерде штраф салады, бұған «г» және «д» тармақтарында аталған реттер кірмейді;

г) он алты жасқа дейінгі жасөспірімдердің қоғамдық орындарға мас күйде келгені немесе олардың спирт ішімдіктерін ішкені үшін 30 сомнан 50 сомға дейінгі мөлшерде штраф салады;

д) ата-аналар немесе олардың орнындағы адамдар жасы толмаған баланы мас күйге жеткізгені үшін 50 сомнан 100 сомға дейінгі мөлшерде штраф салады.

Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялар ата-аналар немесе олардың орнындағы адамдар туралы істерді жолдастық сотқа, кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияларына бере алады. Комиссиялар ата-аналардың әрекет қабілеттілігін шектеу туралы, оларды ата-аналық праводан айыру туралы, сондай-ақ ата-аналық праводан айрылған немесе балалардың өздерімен бірге тұруы үшін төзгісіз жағдай туғызған адамдарды заңда көзделген негіздер бойынша пәтерден шығару туралы аудандық (қалалық) халық сотына өтінішпен баруға праволы.

Жасы толмағандар арнаулы оқу-тәрбиелеу және арнаулы емдеу-тәрбиелеу мекемелеріне ата-аналардың немесе олардың орнындағы адамдардың келісімінсіз-ақ жасы толмагандардың істері жөніндегі комиссиялардың шешімі бойынша жіберілуі мүмкін. Арнаулы оқу-тәрбиелеу және арнаулы емдеу-тәрбиелеу мекемелеріне жіберу туралы істер прокурордың міндетті түрде қатысуымен қаралады.

Жасы толмағандар ата-аналары немесе олардың орнындағы адамдары бар болған жағдайда, соңғылардың келісімінсіз балалар үйіне немесе мектеп-интернатқа тек ерекше реттерде ғана (олар ұзақ уақыт болмаса, ауырса, жасаған қылмысы үшін сотталып кетсе, сондай-ақ ата-аналар немесе олардың орнындағы адамдар балаларды тәрбиелеу жөніндегі өз міндеттерін орындаудан жалтарса немесе өз праволарын пайдаланып қиянат жасаса) жіберілуі мүмкін. Сонымен бірге комиссия балаларды күтіп-бағуға байланысты шығындарды заңда белгіленген тәртіп бойынша ата-аналардан өндіріп алу туралы шешім қабылдайды. Ерекше реттерде жасы толмагандардың істері жөніндегі комиссияның өтініші бойынша төлем мөлшері заңда белгіленген тәртіппен кемітілуі мүмкін.

33-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялар балаларды тәрбиелеуге дұрыс қарамайтын немесе комиссияның қаулысын орындауға бөгет жасайтын ата-аналарға немесе олардың орнындағы адамдарға ықпал жасау шараларын қолдану туралы, сондай-ақ

балалар мен жасөспірімдердің право бұзушылығына жағдай жасайтын не жасы толмағандарды қылмыс және басқа қоғамға жат қылықтар жасауға азғыратын немесе тартатын адамдарды жауапқа тарту туралы тиісті мемлекеттік органдарға немесе қоғамдық ұйымдарға ұсыныспен барады.

34-статья. Осы Ереженің 30-статьясында көзделген ықпал жасау шараларын қолданған кезде аудандық, қалалық, қаладағы аудандық комиссия право бұзушылықтың сипаты мен себебін, жасы толмаған баланың жасын және оның тұрмыс жағдайын, право бұзушылыққа қатысу дәрежесін, сондай-ақ оның тұрмыстағы, мектептегі және жұмыстағы мінез-құлқын ескеруге тиіс.

Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссияның ескерту, сөгіс немесе қатаң сөгіс жариялау жөніндегі қаулысының бір жыл бойына күші болады. Егер ықпал жасау шарасы қолданылған жасы толмаған бала осы мерзім ішінде жаңадан право бұзушылық жасамаса, ықпал жасау шарасының күші жойылды деп есептеледі. Ықпал жасау шарасын қолданған жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссия, бұл ықпал жасау шарасы қолданылған жасы толмаған бала үлгілі мінез-құлық көрсеткен ретте, бір жыл мерзім өтпей-ақ өз қаулысымен ықпал жасау шарасының күшін жоя алады.

Егер жасы толмаған бала үлгілі мінез-құлқымен, жұмысқа және оқуға деген адал көзқарасымен өзінің түзелгендігін дәлелдесе, жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссияның жасы толмаған баланы ата-анасының, олардың орнындағы адамдардың не қоғамдық тәрбиешілердің қадағалауына немесе еңбек коллективінің, қоғамдық ұйымның бақылауына беру туралы қаулысының күшін комиссияның өзі осы адамдардың немесе ұйымдардың өтініші бойынша кез келген уақытта жоюы мүмкін.

Жасы толмаған бала жөнінде таңдап алынған тәрбиелік ықпал жасау шарасы еш нәтиже бермеген ретте, ондай жасы толмаған балаға комиссия осы Ереженің 30-статьясында аталған неғұрлым қатаң шаралардың бірін қолдануға праволы.

35-статья. Жасы толмаған бала келтірген залалды жасы толмаған баланың, сондай-ақ ата-анасының немесе олардың орнындағы адамдардың өтеуі туралы аудандық, қалалық, қаладағы аудандық комиссияның қаулысын, осы Ереженің 30 және 32-статьяларында көзделген реттерде, сот орындаушысы орындауға тиіс.

36-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қаладағы аудандық комиссияның штраф салу туралы қаулысын штраф салынған адам өзіне қаулы тапсырылған күннен бастап 15 күннің ішінде орындауға тиіс.

Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссия салған штраф ССР Одағы Мемлекеттік банкісінің бөлімшесіне, сақтық кассасына немесе байланыс бөлімшесіне төленеді және белгіленген тәртіппен бюджетке түседі.

Штраф 15 күн мерзімнің ішінде төленбеген ретте, комиссияның штраф салу туралы қаулысы штрафқа жазаланған адамның жалақысынан штраф сомасын даусыз түрде ұстап қалу үшін оның жұмыс істейтін жеріне жіберіледі, ал оның еңбек табысы жоқ болса — сол адамның мүлкінен өндіріп алу үшін тұрғылықты жеріндегі сот орындаушысына жіберіледі.

37-статья. Арнаулы мектептерге жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссиялардың қаулылары негізінде 11 жастан 14 жасқа дейінгі жасы толмаған право бұзушылар жіберіледі.

Арнаулы кәсіптік-техникалық училищелерге жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссиялардың қаулылары негізінде немесе соттың ұйғарымы бойынша 14 жастан 18 жасқа дейінгі жасы толмаған право бұзушылар жіберіледі.

Арнаулы мектептерде жасы толмағандар — 15 жасқа жеткенге дейін, ал арнаулы кәсіптік-техникалық училищелерде 18 жасқа жеткенге дейін ұсталуы мүмкін.

Ерекше реттерде оқушылардың арнаулы мектептерде болуы олар он алты жасқа толғанға дейін ұзартылуы мүмкін.

Жасы толмағандар арнаулы оқу-тәрбиелеу мекемелерінде түзелгенге дейін болады, бірақ ол үш жылдан аспауға тиіс.

Арнаулы оқу-тәрбиелеу мекемелері тұрған жердегі жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссия үш жыл мерзім аяқталғаннан кейін де оқушының сол оқу жылында жалпы білім беретін мектептің немесе кәсіптік оқытудың тиісті класын бітіргенге дейін арнаулы мектепте және арнаулы кәсіптік-техникалық училищеде қалуына рұқсат ете алады.

Оқушылардың арнаулы мектептерде және арнаулы кәсіптік-техникалық училищелерде болу қажеттілігі туралы мәселені арнаулы оқу-тәрбиелеу мекемесі тұрған жердегі жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссия өз инициативасы бойынша, мектептер мен училищелер басшыларының ұсынысы бойынша не оқушының ата-анасының немесе олардың орнындағы адамдардың өтініші бойынша мезгіл-мезгіл, бірақ жылына кем дегенде бір рет қарап отырады.

Арнаулы мектептердің 15 жасқа толған, бірақ өзінің мінез-құлқын түзетпеген оқушылары жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қаладағы аудандық комиссияның қаулысы бойынша арнаулы кәсіптік-техникалық училищеге жіберілуі мүмкін.

Арнаулы мектепті бітіріп шыққан жасы толмағандар ата-аналарына немесе олардың орнындағы адамдарға, ал қамқоршысы мен қорғаншысы жоқ жасы толмағандар — жалпы үлгідегі тиісті оқу-тәрбиелеу мекемелеріне жіберіледі.

Арнаулы кәсіптік-техникалық училищелерді бітіріп шыққан жасы толмағандарды жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссия, әдетте, тұрғылықты жеріне жібереді және оларды алған мамандығы бойынша кәсіпорындарға, құрылыстарға, ауыл шаруашылығына және халық шаруашылығының басқа салаларына жұмысқа орналастырады.

38-статья. Жасы толмағандарға арналған арнаулы оқу-тәрбиелеу мекемелеріне керең-мылқау, соқыр, есі ауысқан, сондай-ақ ақыл-есі кем жасы толмағандар жіберілуге тиіс емес.

39-статья. Жасы толмаған баланың арнаулы оқу-тәрбиелеу немесе емдеу-тәрбиелеу мекемелерінде болу мерзімінің аяқталуы директор бекіткен арнаулы мектептің немесе кәсіптік-техникалық училищенің педагогтік советінің шешімі негізінде немесе емдеу-тәрбиелеу мекемесінің ұсынысы бойынша олардың тұрған жеріндегі жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қаладағы аудандық комиссияның қаулысымен белгіленеді.

Арнаулы оқу-тәрбиелеу немесе емдеу-тәрбиелеу мекемесінің әкімшілігі жасы толмаған бала шығарылады деп болжанған мерзімнен кем дегенде бір ай бұрын бұл туралы оның ата-анасына немесе олардың орнындағы адамдарға, сондай-ақ оның тұрғылықты жеріндегі жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссияға жазбаша түрде хабарлауға міндетті, бұл комиссия жасы толмаған баланы жұмысқа орналастыруға немесе оқу орнына жіберуге және оған қажетті материалдық-тұрмыстық жағдай жасауға шаралар қолдануға міндетті.

Егер жасы толмаған бала тәрбиелеу мақсатымен балалар үйіне немесе мектеп-интернатқа жіберілген болса, онда оны балалар үйінен немесе мектеп-интернаттан шығару туралы шешімді балалар үйі немесе мектеп-интернат тұрған жердегі жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссия қабылдайды.

40-статья. Тәрбиеленуші арнаулы оқу-тәрбиелеу немесе емдеу-тәрбиелеу мекемесінен, балалар үйінен, мектеп-интернаттан шығарылғаннан кейін, заңда белгіленген тәртіп бойынша ата-аналық немесе қорғаншылық правосынан айыруға байланысты оны ата-аналарына немесе олардың орнындағы адамдарға жіберу, сондай-ақ тәрбиеленушіні бұрынғы тұрған жеріне өзге себептермен (ата-аналары немесе олардың орнындағы адамдар болмаса, тұрмыстық және жұмысқа орналасуға және одан әрі тәрбиеленуге тиісті жағдай болмаса) қайтару мүмкін болмаған ретте, осы мекеме тұрған жердегі аудандық, қалалық, қаладағы аудандық комиссия жасы толмаған баланың тұрмыс жағдайын реттеу, оны оқуға немесе жұмысқа орналастыру жөнінде шаралар қолдануға міндетті, қажет болған ретте оған қоғамдық тәрбиеші тағайындай алады, сондай-ақ жасы толмаған балаға қорғаншы, қамқоршы тағайындау туралы ұсынысмен халық депутаттары тиісті Советінің атқару комитетіне баруға праволы.

Осы статьяда атап өтілген мекемелер тұрған жердегі аудандық, қалалық, қаладағы аудандық комиссия аталған мәселелерді шешкен кезде онда жасы толмаған баланың бұрынғы тұрған жеріндегі немесе оның ата-анасының немесе олардың орнындағы адамдардың тұрған жеріндегі аудандық, қалалық, қаладағы аудандық комиссияның тиісті қорытындысы болуға тиіс.

41-статья. Еңбекпен тәрбиелеу колониясынан босатылғандар он сегіз жасқа толғанға дейін ата-аналарына немесе олардың орнындағы адамдарға жіберіледі. Босатылғандардың тұрғылықты жеріндегі жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялар бұл адамдарды жұмысқа немесе оқуға орналастыруға шаралар қолданады және олардың мінез-құлқын бақылауды жүзеге асырады.

Егер жасы толмаған баланы ата-анасына немесе олардың орнындағы адамдарға қайтару аталған адамдардың жоқ болуына не олардың ата-аналық немесе қорғаншылық праволарынан айрылуына байланысты мүмкін болмаған ретте босатылушының бұрынғы тұрған жеріндегі жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссия колония әкімшілігінің ұсынысы бойынша оны алған мамандығына сәйкес жұмысқа немесе оқуға орналастыруға, сондай-ақ оған тұрғын үй-тұрмыстық жағдайлар жасауға шаралар қолданады.

Ерекше реттерде, колониядан босатылушыны бұрынғы тұрған жеріне жіберу тәрбиелік тұрғыдан қолайсыз болса, оны орналастыруды колония әкімшілігінің ұсынысы бойынша колония орналасқан жердегі жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссия жүзеге асырады.

Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссия босатылушыны орналастыру туралы мәселені ол көмек сұраған күннен бастан он күн мерзімнен кешіктірмей шешуге міндетті.

42-статья. Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссияны материалдық-техникалық жағынан қамтамасыз ету тиісінше халық депутаттары Советтерінің атқару комитеттеріне, Қазақ ССР Министрлер Советіне жүктеледі.

ЖАСЫ ТОЛМАҒАНДАРДЫ ТӘРБИЕЛЕЙТІН ҚОҒАМДЫҚ ТӘРБИЕШІЛЕР ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕНІ БЕКІТУ ТУРАЛЫ

ҚАЗАҚ ССР ЖОҒАРҒЫ СОВЕТІ ПРЕЗИДИУМЫНЫҢ
1967 жылғы 26 августағы УКАЗЫ

(Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1967 ж., № 37)

Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумы қаулы етеді:

Жасы толмағандарды тәрбиелейтін қоғамдық тәрбиешілер туралы Ереже бекітілсін.

Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының 1967 жылғы 26 августағы Указымен
БЕКІТІЛГЕН

ЖАСЫ ТОЛМАҒАНДАРДЫ ТӘРБИЕЛЕЙТІН ҚОҒАМДЫҚ ТӘРБИЕШІЛЕР ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

1. Жалпы ережелер

1. Қоғамдық тәрбиешілер институты право тәртібін бұзған жасы толмағандарды тәрбиелеуде жұртшылықтың ролін арттыру мақсатымен құрылған.

Қоғамдық тәрбиешілердің негізгі міндеті — право тәртібін бұзған жасы толмағандарды заңдар мен социалистік қоғам тіршілігінің ережелерін құрметтеу және сақтау рухында қайта тәрбиелеуде ата-аналарға немесе олардың міндетін атқарушыларға көмек көрсету болып табылады.

2. Іскерлік және моральдық қасиеттері жағынан өздеріне жүктелген қызметтерді орындай алатын қажетті жалпы білім даярлығы, өмір тәжірибесі немесе балалармен жұмыс істеу тәжірибесі бар әрі өзіне қоғамдық тәрбиеші міндетін алуға келіскен неғұрлым белсенді жұмысшылар, қызметшілер, колхозшылар, творчестволық интеллигенцияның өкілдері, әскери қызметшілер, студенттер, пенсионерлер және басқа азаматтар қоғамдық тәрбиешілер бола алады [1].

Қоғамдық тәрбиешілер ретінде ұсынылатын адамдарды еңбек коллективінің немесе сол адамдар есепте тұрған қоғамдық ұйымдардың жалпы жиналысы немесе сол адамдар тұрған жердегі үй тұрғындарының жиналысы ұсынады. Ұсынылған адамдардың тізімі халық депутаттарының аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Советі атқару комитеті жанындағы жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссияға жіберіледі. Бұл адамдар комиссия активінің құрамына кіреді [2].

3. Қоғамдық тәрбиешілер:

а) бас бостандығынан айыру орнынан босатылған;

б) шартты түрде немесе бас бостандығынан айыруға байланысты емес жазалау шараларына сотталған;

в) қылмыс жасаған, бірақ қоғамдық ықпал жасау шараларының қолданылуына байланысты немесе амнистия актісінен кейін қылмыс-

---

[1] 2-статьяның бірінші бөлігіне 1984 ж. 30 майдағы Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 24, 320-ст.).

[2] 2-статьяның екінші бөлігіне 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

тық жауаптылықтан босатылған, сондай-ақ қылмыстық жауаптылыққа тартылатын жасқа жеткенге дейін қоғамға хауіпті әрекет жасаған;

г) арнаулы оқытын-тәрбиелейтін мекемелерден қайтып оралған;

д) қоғамдық ықпал жасау немесе әкімшілік жаза шараларына әкеп соқтыратын право бұзушылық жасаған [1].

е) спирт ішімдіктерін, есірткі және психотропты заттар қолданатын;

ж) 16 жасқа дейін семьядан өз бетінше ұдайы кетіп қалатын немесе арнаулы оқытып-тәрбиелейтін мекемелерден өз бетінше кетіп қалатын;

з) оқудан, жұмыстан қасақана жалтаратын;

и) құмар ойындарымен ұдайы айналысатын, сондай-ақ өзге де қоғамға жат өмір сүретін жасы толмағандардың право бұзуын болғызбау, оларды түзеу және қайта тәрбиелеу үшін тағайындалады.

Қоғамдық тәрбиеші тағайындалған кезде ата-аналар немесе олардың орнындағы адамдар жасы толмаған баланы тәрбиелеу міндетінен және оның мінез-құлқы үшін жауапкершіліктен босатылмайды [2].

4. Жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қаладағы аудандық комиссия жасы толмаған баланы қоғамдық тәрбиешінің бақылауына беру ісін қоғамдық тәрбиеші тағайындау қажет деп танқан соттың ұйғарымы, үкімі немесе қаулысы негізінде, яки өз инициативасы бойынша немесе мемлекеттік органдардың, қоғамдық ұйымдар мен азаматтардың инициативасы бойынша жүргізеді [1].

Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссия қоғамдық тәрбиешіні тағайындау туралы шешім қабылдағаннан кейін істің қаралуына инициатива көрсеткен сотқа, мемлекеттік органдарға, қоғамдық ұйымдар мен азаматтарға 5 күн мерзімнің ішінде қоғамдық тәрбиешісінің фамилиясын, атын, әкесінің атын, жұмыс істейтін және тұратын жерін хабарлайды.

5. Қоғамдық тәрбиешіні тағайындаған кезде комиссия әрбір ретте право тәртібін бұзудың сипатын, жасы толмаған баланың жасын, оның бейімділігін, тағы басқа мән-жайларды, сондай-ақ қоғамдық тәрбиешінің сол жасы толмаған бала жөнінде өзіне жүктелген міндетті орындауға мүмкіндігі мен келісімін ескереді.

6. Жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қаладағы аудандық комиссия қоғамдық тәрбиешіге куәлік және қоғамдық тәрбиешінің міндеті мен правосы көрсетілген анықтама тапсырады [1].

7. Қоғамдық тәрбиешілер өз жұмысын жасы толмағандардың ата-аналарымен немесе олардың міндетін атқарушылармен және жасы толмағандардың оқитын, жұмыс істейтін немесе тұрған жеріндегі қоғамдық ұйымдармен, милиция қызметкерлерімен және жасы толмағандардың арасында жұмыс істейтін жұртшылықтың өкілдерімен тығыз байланыста жүргізеді.

Кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың лауазымды адамдары, сондай-ақ кәсіподақ, комсомол және басқа қоғамдық ұйымдардың басшылары қоғамдық тәрбиешілердің жұмысына барынша көмектесуге тиіс.

8. Қоғамдық тәрбиешілердің жұмысына жасы толмағандардың іс-

---

[1] 3-статьяның бірінші бөлігінің «д» пунктіне, 4-статьяның бірінші бөлігіне және 6-статьяға 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

[2] 3-статьяға 1984 ж. 30 майдағы Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 24, 320-ст.).

тері жөніндегі аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссиялары басшылық етіп, бақылау жасайды, ал аудандық (қалалық) оқу бөлімі методикалық басшылық етеді, олар қоғамдық тәрбиешілерді педагогика, психология және заң бөлімінің негіздерімен таныстыруды ұйымдастырады [1].

Қоғамдық тәрбиеші жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссияның және өзін ұсынған коллективтің немесе қоғам ұйымының алдында істеген жұмысы туралы ұдайы есеп беріп отырады.

9. Қоғамдық тәрбиешінің бірі екінші тәрбиешімен ерекше жағдайда, жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қаладағы аудандық комиссиясы мұны қажет деп тапқан кезде ғана ауыстырылуы мүмкін [1].

Жасы толмағандар тұрған жерін өзгерткен кезде қоғамдық тәрбиешіні тағайындаған комиссия жасы толмаған баланың жаңадан тұратын жеріндегі тиісті комиссияға басқа қоғамдық тәрбиешіні бөлу қажеттігі туралы хабарлайды.

10. Жасы толмаған баланың түзелуіне байланысты жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қаладағы аудандық комиссия шешім қабылдаса немесе жасы толмағандар 18 жасқа жетсе қоғамдық тәрбиешінің жұмысы аяқталады [1].

II. Қоғамдық тәрбиешінің міндеті

11. Қоғамдық тәрбиеші мыналарды істеуге міндетті:

а) жасы толмаған баланы тәрбиелеуде ата-аналарға немесе олардың міндетін атқарушыларға көмек көрсетеді, жасы толмаған баланың түзелуі оның санасындағы зиянды әрі аморальдық әдеттер мен ұғымдарды жою үшін, оны қоғамдық пайдалы саналы еңбекке әзірлеу үшін бар күшін жұмсайды; жасы толмаған баланы біздің халқымыздың революциялық еңбек және жауынгерлік дәстүрлері, үлкендерді сыйлау, Отанға сүйіспеншілік рухында тәрбиелейді, оның қоғам және мемлекет алдындағы жауапкершілік сезімін күшейтеді;

б) жасы толмаған баланың сабаққа ұқыпты қатысуын, оның үлгерімін, үйге берілген тапсырманы орындауын, мектептегі, жұмыстағы, семьядағы, көшедегі, қоғамдық орындардағы мінез-құлқын бақылайды; оны мектептен тыс балалар мекемелері мен үйірмелерінің жұмысына қатыстырады; жасы толмаған баланың оқуын, еңбегін және демалысын дұрыс ұйымдастыру үшін тиісті жағдайлар жасауға шаралар қолданады;

в) қажет болған кезде жасы толмаған баланы қоғамдық-пайдалы еңбекке қатыстыруға, оны оқу орнына, техникалық-спорт және басқа үйірмелерге орналастыруға көмек көрсетеді.

Қоғамдық тәрбиеші өз жұмысының барысында жасы толмаған баланың мінез-құлқын ескере отырып, тәрбие жұмысының неғұрлым тиімді формасы мен әдістерін пайдалануға тиіс, қажет болған реттерде жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық, қалалық, қаладағы аудандық комиссиядан, қоғамдық ұйымдардан, милиция қызметкерлерінен, педагогтардан, дәрігерлерден және басқа мамандардан көмек сұрау керек [1].

---

[1] 8-статьяның бірінші бөлігіне, 9-статьяның бірінші бөлігіне, 10-статьяға және 11-статьяның екінші бөлігіне 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

III. Қоғамдық тәрбиешінің правосы

12. Қоғамдық тәрбиешінің мынандай правосы бар:

а) жасы толмаған баланың тұрған, оқитын немесе жұмыс істейтін жеріне барады, оның шығынын бақылайды, тәртіп ережелерін сақтау жөнінде қажетті кеңестер береді; жасы толмаған бала қоғамдық тәрбиешінің талаптарын бірнеше рет орындамаған ретте, яки оны қайта тәрбиелеу дұрыс нәтиже бермейтін болса, оған ықпал жасаудың басқа шараларын қолдану үшін жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссияның талқылауына мәселе қояды;

б) өздерінің ата-аналық міндетін дұрыс орындамай жүргенде ата-аналардың немесе олардың міндетін атқарушылардың назарын аударады, жасы толмағандардың тәрбиесі мен мінез-құлқы үшін жауапты екенін түсіндіреді; жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссияның алдына баланы тәрбиелеу жөнінде өзінің міндетін дұрыс орындамайтын ата-аналардың, олардың жұмыс істейтін жеріне хабарлау туралы, комиссияның мәжілісінде олардың мінез-құлқын талқылау және басқа ықпал жасау шараларын қолдану туралы мәселе қояды;

в) жасы толмаған баланың оқитын, жұмыс істейтін немесе тұрған жеріндегі әкімшіліктер мен қоғамдық ұйымдардың алдында тәрбие жұмысындағы кемшіліктерді жою туралы және баланың оқуына немесе жұмыс істеуіне неғұрлым қолайлы жағдай жасау туралы мәселе қояды.

IV. Қоғамдық тәрбиешілерді көтермелеу шаралары

13. Өз міндетін белсенді әрі үлгілі орындап жүрген қоғамдық тәрбиешілерді халық депутаттарының аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық Советтерінің атқару комитеттері, қоғамдық ұйымдар, кәсіпорындардың, мекемелер мен басқа да ұйымдардың басшылары:

алғыс жариялау;

грамотамен наградтау;

Құрмет тақтасына жазу;

ақшалай немесе бағалы сыйлықтар, демалыс үйлеріне, санаторийлерге жеңілдікпен пайдаланылатын жолдамалар беру арқылы көтермелеп отырады [1].

Ерекше көзге түскен қоғамдық тәрбиешілерді көтермелеу шарасы ретінде жұмыс істеп жүрген жерлеріндегі кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың басшылары жылына үш күнге дейін ақы төленетін қосымша демалыс белгілеуі мүмкін.

МАСКҮНЕМДІК ПЕН АЛКОГОЛИЗМГЕ ҚАРСЫ КҮРЕСТІ КҮШЕЙТУ ЖӘНЕ САМОГОН ҚАЙНАТУДЫ ЖОЮ ЖӨНІНДЕГІ ШАРАЛАР ТУРАЛЫ [2]

ҚАЗАҚ ССР ЖОҒАРҒЫ СОВЕТІ ПРЕЗИДИУМЫНЫҢ
1985 жылғы 23 майдағы
УКАЗЫ

(Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 23, 248-ст.)

Совет халқы коммунистік құрылыс міндеттерін ойдағыдай жүзеге асырып отырған қазіргі кезеңде маскүнемдік барған сайын төзгісіз

[1] 13-статьяның бірінші бөлігіне 1984 ж. 30 майдағы және 1985 ж. 22 октябрьдегі Указдарымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 24, 320-ст; 1985 ж., № 45, 457-ст.).

[2] 34-статья Қазақ ССР Заңдарының жинағына енгізуге жататын нормалары болмағандықтан келтірілмеді.

болып барады. Маскүнемдік еңбекшілердің денсаулығына зиян келтіреді, көбінесе семьяның бұзылуына әкеп соғады, балаларды тәрбиелеуге теріс ықпал етеді. Алкогольдің әсерінен адамдар қоғам мен мемлекет алдындағы жауапкершілік сезімін жоғалтады, бұзақылық және басқа қылмыстар жасайды. Маскүнемдік өндіріске нұқсан келтіреді, қыдырымпаздыққа және еңбек тәртібінің басқаша бұзылуына, авария мен адамдардың өліміне әкеп соқтырады.

Еңбекшілер маскүнемдікті жою жөнінде неғұрлым тиімді шаралар қолданылуын, оның кез келген көріністеріне төзбестік жағдай жасалуын, самогон қайнатуды үзілді-кесілді тыюды, қоғамдық тәртіп пен еңбек тәртібін одан әрі нығайтуды әділ талап етіп отыр.

СССР Жоғарғы Советі Президиумының «Маскүнемдікке қарсы күресті күшейту туралы» 1985 жылғы 16 майдағы Указына сәйкес және маскүнемдік пен алкоголизмді тыю, самогон қайнатуды жою мақсатында Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумы қ а у л ы е т е д і:

1. Қоғамдық орындарда спирт ішімдіктерін ішкені және қоғамдық орындарға мас күйінде келгені үшін жауаптылық

1. Көшелерде, стадиондарда, сквелрлерде, парктерде, қоғамдық транспорттың барлық түрінде және халық депутаттары жергілікті Советтерінің атқару комитеттері спирт ішімдіктерін құйып сатуға рұқсат еткен сауда және қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарынан басқа қоғамдық орындарда спирт ішімдіктерін ішсе немесе қоғамдық орындарға адамгершілік абыройды және қоғамдық адамгершілікті қорлайтындай мас күйінде келсе ескерту немесе жиырма somнан отыз somға дейінгі мөлшерде штраф түрінде әкімшілік жаза қолданылады.

Әкімшілік жазалау шаралары қолданылғаннан кейін жыл ішінде тағы сондай әрекеттерді қайталап жасаса отыз somнан елу somға дейінгі мөлшерде штраф түрінде әкімшілік жаза қолданылады.

Осы статьяның бірінші бөлігінде көзделген, қоғамдық орындарда спирт ішімдіктерін ішкені немесе қоғамдық орындарға мас күйінде келгені үшін жыл ішінде екі рет әкімшілік жазаға тартылған адамдар жасаған әрекеттер елу somнан жүз somға дейінгі мөлшерде штраф салу не жалақысының жиырма процентін ұстай отырып, бір айдан екі айға дейінгі мерзімге түзеу жұмыстары түрінде, ал ерекше реттерде, егер істің мән-жайы бойынша және тәртіп бұзушының кім екенін ескере отырып, мұндай шаралар қолдану жеткіліксіз деп танылса,— он бес тәулікке дейінгі мерзімге әкімшілік қамауға алу түрінде әкімшілік жаза қолданылады.

2. Осы Указдың 1-статьясында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді халық депутаттарының аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Советі атқару комитетінің ішкі істер бөлімінің (басқармасының) бастығы немесе бастығының орынбасары бір тәулік ішінде қарайды, олар тәртіп бұзушыға ескерту немесе штраф түрінде әкімшілік жаза қолданады, ал осы статьяның үшінші бөлігінде көзделген реттерде, не штраф салады, не тәртіп бұзушының келуін қамтамасыз ете отырып, істі аталған мерзімде аудандық (қалалық) халық сотының қарауына жібереді.

Халық судьясы іс сотқа келіп түскеннен кейін оны бір тәуліктің ішінде жеке өзі қарайды.

Осы Указдың 1-статьясының үшінші бөлігінде көзделген право бұзушылық үшін әкімшілік қамауға алу туралы қаулыны ұсақ бұзақылық жасағаны үшін тағайындалатын әкімшілік қамауға алуды орындау үшін белгіленген тәртіп бойынша ішкі істер органдары жүзеге асырады.

II. Өндірісте спирт ішімдіктерін ішкені үшін жауаптылық

3. Өндірісте (жұмыс орнында, кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың бөлмелері мен территориясында) спирт ішімдіктерін ішсе немесе жұмысқа мас күйінде келсе отыз сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф түрінде әкімшілік жаза қолданылады.

4. Өздеріне бағынышты қызметкерлермен бірге өндірісте спирт ішімдіктерін ішуге қатысқан немесе мас күйінде жүрген адамдарды жұмысқа қатыстырмау шараларын қолданбаған, не өздеріне бағынышты қызметкерлердің спирт ішімдіктерін ішу немесе жұмысқа мас күйінде келу жағдайларын жасырған шеберлер, учаске, смена, цех бастықтары және басқа басшылар елу сомнан жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф түрінде әкімшілік жазаға тартылады.

5. Осы Указдың 3 және 4-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық жасалғаны туралы протоколды әкімшілік, кәсіпорындарды, мекемелерді, ұйымдарды күзететін қызметкерлер, ішкі істер (милиция) органдарының қызметкерлері, халық жасақшылары жасайды.

Осы Указдың 3 және 4-статьяларында көзделген право бұзушылық туралы істерді халық депутаттарының аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық, поселкелік, селолық, ауылдық Советтері атқару комитеттерінің жанындағы әкімшілік комиссиялары, халық депутаттарының поселкелік, селолық, ауылдық Советтерінің атқару комитеттері немесе халық депутаттарының аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық Советтері атқару комитеттерінің жанындағы маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар қарайды.

6. Осы Указдың 3 және 4-статьяларында көзделген право бұзушылықты жасаған адамдарға, оларға әкімшілік жаза қолданумен қатар, тәртіптік жазалау шаралары да қолданылуы мүмкін.

III. Жасы толмағандарды маскүнемдікке тартқаны үшін жауаптылық

7. Жасы толмағандарды мас күйіне жеткізуге кінәлі ата-аналар немесе өзге адамдар, егер бұл әрекеттер өзінің сипаты жағынан қылмыстық жауапқа әкеп соқтырмайтын болса, елу сомнан жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф түрінде әкімшілік жазаға тартылады.

8. Жасы толмаған қызметі жағынан тәуелді болған адам жасы толмағанды мас күйіне жеткізсе қылмыстық жауаптылыққа әкеп соқтырады және екі жылға дейінгі мерзімге бас бостандығынан айыруға, немесе тап сол мерзімге түзеу жұмыстарына, немесе екі жүз сомнан үш жүз сомға дейін штрафқа жазаланады.

Жасы толмағанды маскүнемдікке тарту қылмыстық жауаптылыққа әкеп соқтырады және бес жылға дейінгі мерзімге бас бостандығынан айыруға жазаланады.

9. Он алты жасқа дейінгі жасөспірімдер қоғамдық орындарға мас күйінде келсе, сондай-ақ олар спирт ішімдіктерін ішсе, отыз сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф түрінде әкімшілік жаза қолданылады, ол штраф ата-аналарына немесе олардың орнындағы адамдарға салынады.

10. Осы Указдың 7 және 9-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді — жасы толмағанның ата-аналарына және олардың орнындағы адамдарға қатыстыларын жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық (қалалық), қалалардағы аудандық комиссиялар, басқа адамдарға қатыстыларын — халық депутаттарының аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық, поселкелік, селолық, ауылдық Советтері атқару комитеттерінің жанындағы әкімшілік комис-

сиялары, халық депутаттарының поселкелік, селолық, ауылдық Советтерінің атқару комитеттері қарайды.

11. Спирт ішімдіктерін өндіруге, сақтауға және сатуға байланысты жұмысқа он сегіз жасқа толмаған адамдарды қабылдауға тыйым салынады.

IV. Спирт ішімдіктерін сату ережелерін бұзғаны үшін жауаптылық

12. Сауда кәсіпорындарының және қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарының қызметкерлері арақ және басқа спирт ішімдіктерін сату ережелерін бұзса, елу сомнан жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф түрінде әкімшілік жаза қолданылады, бұл штрафты халық депутаттарының аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық, поселкелік, селолық, ауылдық Советтері атқару комитеттерінің жанындағы әкімшілік комиссиялары, халық депутаттарының поселкелік, селолық, ауылдық Советтерінің атқару комитеттері немесе халық депутаттарының аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық Советтері атқару комитеттерінің жанындағы маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар салады.

Әкімшілік жазалау немесе қоғамдық ықпал жасау шаралары қолданылғаннан кейін жыл ішінде қайталап жасалған тап сондай әрекеттер қылмыстық жауаптылыққа әкеп соқтырады және сауда кәсіпорындары мен қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарында үш жылдан бес жылға дейінгі мерзімге жұмыс істеу правосынан айыра отырып, екі жылға дейінгі мерзімге түзеу жұмыстарына немесе екі жүз сомнан үш жүз сомға дейін штрафқа жазаланады.

13. Пайда табу мақсатымен шамалы мөлшерде арақ және басқа спирт ішімдіктерін, сондай-ақ халық тұтынатын товарлар мен ауыл шаруашылығы өнімдерін, касса және товар чектері мен талондарын, ойын-сауық орындары мен басқа кәсіпорындарға билеттер, кітаптар, ноталар, грампластинкалар, магнитофон, видеофон кассеттерін және өзге құнды заттар сатып алса және қайта сатса, егер тапқан пайдасының мөлшері отыз сомнан аспайтын болса, алып-сатарлық заттары конфискеленіп, елу сомнан жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф түрінде әкімшілік жаза қолданылады.

Осы статьяда көзделген право бұзушылық туралы істерді халық судьясы Қазақ ССР заңдарында көзделген тәртіп бойынша жеке өзі қарайды.

V. Үйде жасалатын күшті спирт ішімдіктерін әзірлегені, өткізгені, сақтағаны және сатып алғаны үшін жауаптылық

14. Өткізу мақсатынсыз самогонды, чачаны, арақты, тұт арағын, браганы немесе үйде жасалатын басқа күшті спирт ішімдіктерін әзірлесе немесе сақтаса, өткізу мақсатынсыз оларды жасайтын аппараттарды әзірлесе немесе сақтаса қылмыстық жауаптылыққа әкеп соқтырады және екі жылға дейінгі мерзімге түзеу жұмыстарына немесе үш жүз сомға дейін штрафқа жазаланады.

Осы Указдың 14, 15-статьяларында көзделген қылмыстар үшін бұрын сотталған адамның жасаған тап сондай әрекеттері екі жылға дейінгі мерзімге бас бостандығынан айыруға немесе бір жылдан екі жылға дейінгі мерзімге түзеу жұмыстарына жазаланады.

15. Самогонды, чачаны, арақты, тұт арағын, браганы немесе басқа күшті спирт ішімдіктерін өткізу мақсатымен әзірлесе немесе сақтаса не оларды жасайтын аппараттарды өткізу мақсатымен әзірлесе немесе

сақтаса, сондай-ақ аталған спирт ішімдіктері мен аппараттарды өткізсе қылмыстық жауаптылыққа әкеп соқтырады және мүлкі конфискеленіп немесе конфискеленбей бір жылдан үш жылға дейінгі мерзімге бас бостандығынан айыруға, немесе мүлкі конфискеленіп немесе конфискеленбей екі жылға дейінгі мерзімге түзеу жұмыстарына, немесе бес жүз сомнан бір мың сомға дейін штрафқа жазаланады.

Қайталап жасалған тап сондай әрекеттер мүлкі конфискеленіп, үш жылдан бес жылға дейінгі мерзімге бас бостандығынан айыруға жазаланады.

16. Самогонды, чачаны, арақты, тұт арағын, браганы және үйде жасалған басқа күшті спирт ішімдіктерін сатып алса, отыз сомнан жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф түрінде әкімшілік жаза қолданылады.

17. Осы Указдың 16-статьясында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді халық депутаттарының аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Советтері атқару комитеттерінің ішкі істер бөлімінің (басқармасының) бастығы немесе бастығының орынбасары қарайды.

VI. Мас күйінде транспорт құралдарын жүргізгені үшін жауаптылық

18. Жүргізушілер транспорт құралдарын, ягни автомобильдердің барлық түрлерін, тракторлар мен өздігінен жүретін өзге де машиналарды, трамвайлар мен троллейбустарды, сондай-ақ мотоцикльдерді және басқа механикалық транспорт құралдарын мас күйінде жүргізгені үшін, сондай-ақ мас күйіндегі адамға транспорт құралдарын жүргізуді бергені үшін жүз сом мөлшерінде штраф салу немесе бір жылдан үш жылға дейінгі мерзімге транспорт құралын жүргізу правосынан айыру түрінде әкімшілік жазаға тартылады.

Транспорт құралдарының бірнеше түрін жүргізу правосы бар жүргізушілер осы статьяда көзделген бұзушылықты жасағаны үшін транспорт құралдарының барлық түрлерін жүргізу правосынан айрылады.

19. Транспорт құралдарын жүргізуге правосы жоқ адамдар оларды мас күйінде жүргізгені үшін, сондай-ақ мас күйіндегі адамға транспорт құралын жүргізуді бергені үшін жүз сом мөлшерінде штраф түрінде әкімшілік жазаға тартылады.

20. Мас күйіндегі жүргізушілерді транспорт құралдарын жүргізуге жібергені үшін лауазымды адамдар, транспорт құралдарының техникалық жайы мен пайдаланылуы үшін жауапты адамдар жүз сом мөлшерінде штраф түрінде әкімшілік жазаға тартылады.

21. Осы Указдың 18—20-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді заңмен белгіленген тәртіп бойынша ішкі істер органдарының лауазымды адамдары қарайды.

22. Осы Указдың 18-статьясының бірінші бөлігінде аталған транспорт құралдарын мас күйіндегі адамның жүргізуі бір жыл ішінде қайталап жасалса, қылмыстық жауапқа тартылады және бір жылға дейін мерзімге бас бостандығынан айыруға, немесе екі жылға дейінгі мерзімге түзеу жұмыстарына, немесе жүргізушіні үш жылдан бес жылға дейінгі мерзімге транспорт құралдарын жүргізу правосынан айыра отырып, үш жүз сом штрафқа жазаланады.

Осы статьяда көзделген қылмысы үшін бұрын сотталған адам жасаған тап сондай әрекет қылмыстық жауаптылыққа әкеп соқтырады және жүргізушіні бес жыл мерзімге транспорт құралдарын жүргізу правосынан айыра отырып, үш жыл мерзімге бас бостандығынан айыруға жазаланады.

23. Транспорт құралдарының техникалық жайы мен пайдаланылуы

үшін жауапты адам мас күйіндегі жүргізушілерді транспорт құралдарын жүргізуге жіберсе, егер мұның өзі Қазақ ССР-інің Қылмыстық кодексінің 217-статьясында аталған салдарға әкеп соқтырса, қылмыстық жауаптылыққа әкеп соқтырады және бес жыл мерзімге бас бостандығынан айыруға, немесе екі жылға дейінгі мерзімге түзеу жұмыстарына, немесе транспорт құралдарының техникалық жайы мен пайдаланылуы үшін жауапты болуына байланысты қызмет істеу правосынан бес жылға дейінгі мерзімге айыра отырып, жүз сомнан үш жүз сомға дейін штрафқа жазаланады.

VII. Қоғамдық ықпал жасау шараларын қолдану

24. Егер жасалған право бұзушылықтың сипаты мен право бұзушының кім екені ескеріліп оған қоғамдық ықпал жасау шарасын қолданған жөн болса, осы Указда көзделген әкімшілік право бұзушылықты жасаған адам әкімшілік жауаптылықтан босатылып, материалдар жолдастық соттың, кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның, қоғамдық ұйымның немесе еңбек коллективінің маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиясының қарауына беріледі.

Осы статьяның бірінші бөлігінде көзделген ретте, жолдастық сот, кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиясы кінәлі адамға елу сомға дейінгі мөлшерде ақшалай штраф салу түрінде қоғамдық ықпал жасау шарасын қолдана алады.

Кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның әкімшілігі, жолдастық сот, маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссия, қоғамдық ұйым право бұзушыға қолданылған шаралар туралы он күн мерзім ішінде материал жіберген органға хабарлауға міндетті.

VIII. Спирт ішімдіктеріне салынған адамдардың әрекет қабілеттілігін шектеу және оларды еріксіз емдеу

25. Спирт ішімдіктеріне салынып кету салдарынан өз семьясын ауыр материалдық жағдайға душар еткен адамның әрекет қабілеттілігін сот шектей алады және оған қамқоршылық белгіленеді. Бұл адам мүлікке иелік ету жөнінде келісім жасай алады, сондай-ақ жалақысын, пенсиясын немесе табыстарының басқа түрін ала алады, бұларға тек қамқоршысының келісімі бойынша ғана иелік ете алады, бұған ұсақ тұрмыстық келісімдер қосылмайды.

26. Өз еркімен емделуден жалтарған немесе емделгеннен кейін маскүнемдігін қоймаған құнықпа алкоголиктер еріксіз емдеу және еңбекпен қайта тәрбиелеу үшін бір жылдан екі жылға дейінгі мерзімге емдеу-еңбек профилакторийлеріне жіберіледі.

Аталған адамдарды профилакторийлерге жіберу туралы мәселені аудандық (қалалық) халық соты қоғамдық ұйымдардың, еңбек коллективтерінің, мемлекеттік органдардың, сондай-ақ семья мүшелерінің немесе жақын туыстарының өтініші бойынша медициналық қорытынды бар болған жағдайда ашық сот мәжілісінде қарайды.

IX. Маскүнемдік пен алкоголизмге қарсы күресудің өзге шаралары

27. Осы Указда көзделген әкімшілік право бұзушылықты болғызбау, протокол жасау, сондай-ақ істі дер кезінде және дұрыс қарауды қамтамасыз ету және әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыны орындау мақсатында ішкі істер органы (милиция) мұндай право бұзушылық жасаған адамды үш сағат мерзімге дейін әкімшілік

жолмен ұстауды және қажет болған жағдайда, ұсталған адамның тікелей өзін тексеруді, заттарын тексеруді, заттары мен документтерін алып қоюды жүзеге асыра алады.

28. Көшеде және басқа қоғамдық орындарда болған мастығы орташа немесе ауыр дәрежедегі адамдар медициналық айықтырғышқа орналастырылады, айықтырғышта ұсталғаны үшін олардан белгіленген мөлшерде төлем алынады.

29. Осы Указда көзделген право бұзушылықты жасаған адамдардан самогонды және үйде жасалған басқа күшті спирт ішімдіктерін, оларды жасайтын аппараттарды ішкі істер органы (милиция) алып қояды және олар іс қаралып біткеннен кейін жойылады.

30. Осы Указда көзделген право бұзушылық үшін қолданылған әкімшілік жаза туралы ішкі істер органының бастығы, оның орынбасары немесе халық судьясы право бұзушының жұмыс істейтін, оқитын немесе тұратын жеріндегі әкімшіліктің немесе қоғамдық ұйымның есіне салады.

31. Осы Указдың 1, 3 және 4-статьяларында көзделген право бұзушылық үшін әкімшілік жазалау шаралары қолданылған адамдарды кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның әкімшілігі кәсіподақ комитетімен келісе отырып, сыйлықтан, кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның жылдық жұмысының қорытындылары бойынша берілетін сыйлықтардан, демалыс үйлері мен санаторийлерге жеңілдікпен берілетін жолдамалардан толық немесе ішінара айыра алады; олардың тұрғын үй алу кезегі шегерілуі мүмкін.

X. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссия

32. Мемлекеттік органдар мен қоғамдық ұйымдардың маскүнемдікке қарсы күресуге бағытталған қызметін үйлестіріп отыруды және маскүнемдік көріністерінің алдын алу әрі оларды болғызбау жөнінде шаралар әзірлеп жүргізуді Қазақ ССР Министрлер Советі жанынан, халық депутаттарының облыстық, аудандық, қалалық және қалалардағы аудандық Советтерінің атқару комитеттері жанынан құрылатын маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар жүзеге асырады. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар халық депутаттарының поселкелік, селолық және ауылдық Советтерінің атқару комитеттері жанынан да құрылуы мүмкін.

Бұл комиссиялар өз қызметінде Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумы бекітетін Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар туралы ережені басшылыққа алады.

33. Маскүнемдік көріністерінің алдын алу әлі оларды болғызбау жөнінде шаралар әзірлеп жүргізу үшін кәсіпорындарда, мекемелер мен ұйымдарда маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар құрылуы мүмкін.

Бұл комиссиялар өз қызметінде Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумы бекітетін кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялары туралы ережені басшылыққа алады.

35. Осы Указ 1985 жылғы 1 июньнен бастап күшіне енгізілсін.

36. Мүдделі министрліктер мен ведомстволарды қатыстыра отырып, осы Указдың шығарылуына байланысты қолданылып жүрген заңдарды өзгерту туралы ұсыныс әзірлеп, Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумына енгізу Қазақ ССР Юстиция министрлігіне тапсырылсын.

СССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ «МАСКҮНЕМДІК ПЕН АЛКОГОЛИЗМДІ ТЫЮ, САМОГОН ҚАЙНАТУДЫ ЖОЮ ЖӨНІНДЕГІ ШАРАЛАР ТУРАЛЫ» 1985 ЖЫЛҒЫ 7 МАЙДАҒЫ № 410 ҚАУЛЫСЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТУРАЛЫ [1]

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ
1985 жылғы 30 майдағы
№ 187 ҚАУЛЫСЫ

СССР Министрлер Советінің 1985 ж. 7 майдағы № 410 қаулысына сәйкес Қазақ ССР Министрлер Советі қаулы етеді:

1. Облыстық атқару комитеттеріне, Алматы қалалық атқару комитетіне, Қазақ ССР министрліктері мен ведомстволарына маскүнемдікке, алкоголизмге, самогон қайнатуға және үй жағдайында басқа да күшті спиртті ішімдіктер дайындауға қарсы күресті үзілді-кесілді күшейту міндеттеледі. Осы мақсатпен:

еңбек коллективтерінің, әкімшілік органдарының маскүнемдік пен алкоголизмді туғызатын себептер мен жағдайларды жою жөніндегі қызметі жандандырылсын;

кәсіпорындар, ұйымдар мен мекемелер басшыларының барлық коллективтерде маскүнемдіктің қандай да болсын фактісіне ымырасыздық жағдайын жасау үшін жауапкершілігі арттырылсын;

азаматтар және әсіресе жастар, қоғамдық-саяси өмірге, ғылыми-техникалық творчествоға белсендірек тартылсын, көркемөнерпаздыққа, өнерге, физкультура мен спортқа дегеи терең ықылас оятылсын;

өндірісте және қоғамдық орындарда спиртті ішімдіктер ішуге жол беретін, сондай-ақ самогон қайнатумен және алкогольді ішімдіктермен алып-сатарлық жасаумен шұғылданатын адамдарға ықпал жасаудың заңдарда көзделген шаралары барынша қатал қолданылатын болсын.

2. Қазақ ССР Халықтық бақылау комитеті және оның жергілікті органдарына Партия мен Үкіметтің маскүнемдікке қарсы күресті күшейтуге бағытталған шешімдерін орындамаған лауазымды адамдар жөнінде өздеріне берілген праволарды толық көлемінде пайдалансын, еңбек коллективтерінде ішкілік ішу фактілеріне, мемлекеттік және қоғамдық қаржыны спиртті ішімдіктер ішілетін алуан-түрлі мерекелердің ұйымдастырылуына жұмсауға үзілді-кесілді жол берілмесін, кінәлі адамдар қатаң жауапкершілікке тартылсын.

Қазақ ССР министрліктері мен ведомстволары, халықтық бақылау органдары өндірісте спиртті дұрыс пайдалануға бақылауды күшейтсін.

3. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі қоғамдық орындардағы маскүнемдік фактілеріне жол бермеу жөніндегі шараларды жүзеге асырып, ішкі істер органдарының ерікті халық жасақтарымен, жолдастық соттармен, право бұзушылықтың алдын-алу советтерімен, тәртіп қорғаудың қоғамдық пункттерімен және басқа талапкер ұйымдармен белсенді өзара қимыл жасауын қамтамасыз етсін. Алкогольді шамадан тыс пайдаланатын адамдарды емдеу мен қайта тәрбиелеуді ұйымдастыруда еңбек коллективтеріне, қоғамдық ұйымдар мен семьяларға көмек көрсетсін.

Жергілікті ішкі істер органдарының өздеріне бекітіліп берілген микроаудандарда маскүнемдікке қарсы күресті және осы бағыттағы алдын алу жұмысын ұйымдастыру үшін жауапкершілігі арттырылсын.

---

[1] 6 және 20-пункттер Қазақ ССР Заңдарының жинағына енгізуге жататын нормалары болмағандықтан келтірілмеді.

18-пункт СССР Министрлер Советінің 1985 ж. 7 майдағы № 410 қаулысының нормаларын қайталайтын болғандықтан келтірілмеді.

Самогон қайнатумен, үй жағдайында дайындалған күшті спиртті ішімдіктер өткізумен, сатып алумен және сақтаумен, сондай-ақ спиртті ішімдіктермен алыпсатарлық жасаумен шұғылданатын, әсіресе селолық жерлерде шұғылданатын адамдарды дер кезінде анықтау қамтамасыз етіліп, олар қолданылып жүрген заңдарға сәйкес жауапқа тартылсын.

4. Облыстық атқару комитеттері, Алматы қалалық атқару комитеті, Қазақ ССР Сауда министрлігі, Қазақ ССР Тұтыну қоғамдары одағы сауда жүйесі бар басқа да министрліктер мен ведомстволарға таяудағы жылдарда арақ және ликер-арақ ішімдіктерін тек мамандандырылған магазиндерде яки азық-түлік магазиндерінің мамандандырылған оқшау бөлімшелерінде (секцияларында) сатуға көшуді аяқтасын.

Алкогольді ішімдіктерді өндірістік кәсіпорындар мен құрылыстардың, оқу орындарының, жатақханалардың, балалар мекемелерінің, ауруханалардың, санаторийлердің, демалыс үйлерінің, вокзалдардың, айлақтар мен аэропорттардың, мәдени және ойын-сауық кәсіпорындарының маңында, еңбекшілер жаппай серуен құрып, демалатын жерлерде және ұсақ сауда жүйесінде сатуға тыйым салынсын.

Спиртті ішімдіктерді санаторийлерде, демалыс үйлерінде, профилакторийлерде, туристік базалар мен туристік жорықтарда, еңбекшілердің коллективтік серуенін ұйымдастыру кезінде, сондай-ақ қоғамдық транспорттың барлық түрлерінде сату мен ішуге жол берілмесін.

Шарап-арақ ішімдіктері жұмыс күндерінде сағат 14-тен бастап сатылсын.

5. Халық депутаттары жергілікті Советтерінің атқару комитеттері, Қазақ ССР Сауда министрлігі, Қазақ ССР Тұтыну қоғамдары одағы сауда жүйесі және қоғамдық тамақтану кәсіпорындары бар министрліктер мен ведомстволар шайханалар, дәмханалар, сондай-ақ алкогольсіз ішімдіктер сататын кафелер мен барлар жүйесін одан әрі дамытуды көздейтін болсын. Қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарында халыққа қызмет көрсету мәдениетін арттыру шаралары қолданылсын. Семьялық демалыс қажеттерін ескеретін қызмет көрсету формалары (семьялық түскі ас, семьялық, балалар, жастар мерекелерін ұйымдастыру) дамытылсын.

7. СССР Мемлекеттік банкісінің Қазақ республикалық конторы, СССР Мемлекеттік еңбек жинақ кассаларының Қазақ республикалық бас басқармасы, облыстық атқару комитеттері мен Алматы қалалық атқару комитеті мүдделі министрліктермен және ведомостволармен бірлесіп жұмысшылар мен қызметшілердің жалақысын, сондай-ақ колхозшылардың табыстарын жинақ кассалары арқылы төлеу практикасын барынша кеңейтсін.

8. Қазақ ССР министрліктері мен ведомстволары, облыстық атқару комитеттері мен Алматы қалалық атқару комитеті негізгі жұмыс қорытындылары мен орындалған жеке тапсырмалар үшін берілетін сыйлықтарды кезекті төленетін жалақысымен бірге беру практикасын енгізуге шаралар қабылдасын.

9. Қазақ ССР Денсаулық сақтау министрлігі, облыстық атқару комитеттері мен Алматы қалалық атқару комитеті 1985—1990 жылдары:

Алматы қаласында және облыс орталықтарында алкогольді шамадан тыс пайдаланатын және алкоголизмге шалдыққан адамдарға (атын айтпай) профилактикалық медициналық көмек көрсету үшін шаруашылық есептегі наркологиялық кабинеттер мен емханалар ұйымдастырсын; селолық жерлерде ауданаралық наркологиялық диспансерлер ашуды жеделдетсін;

кәсіпорындарда алкогольге қарсы насихат ұйымдастыру және алкогольді шамадан тыс пайдаланатын, алкоголизмге шалдыққан адам-

дарға профилактикалық медициналық көмек көрсету үшін наркологиялық диспансерлерде арнаулы кабинеттер, сондай-ақ ондай адамдарды (атын айтпай) емдеуге арналған кабинеттер ашсын;

наркологиялық қызметтер тарапынан маскүнемдікпен күрес жөніндегі комиссияларға методикалық басшылық дәрежесін арттырсын;

мас болу дәрежесін анықтау жөніндегі экспертиза жүргізудің сапасын жоғарылатсын;

Алматы қалалық және облыстық наркологиялық диспансерлерде бүкіл тәулік бойы жұмыс істейтін мас болу дәрежесін куәландыруға арналған кабинеттер ұйымдастырсын.

10. Облыстық атқару комитеттері, Алматы қалалық атқару комитеті, Қазақ ССР Денсаулық сақтау министрлігі және Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі Алматы қаласы мен республиканың облыстарында созылмалы алкоголизмге ұшырап, соның салдарынан ауыр дертке, әсіресе туберкулез ауыруына шалдыққан ауруларды ықтиярсыз емдеу үшін арнаулы наркологиялық бөлімшелер ашуды жеделдетсін.

11. Қазақ ССР Денсаулық сақтау министрлігі облыстық атқару комитеттерімен, Алматы қалалық атқару комитетімен, одақтық бағыныстағы кәсіпорындармен (ұйымдармен) бірлесе отырып 1986—1990 жылдарға республикада наркологиялық кереуеттерді орналастырудың, кәсіпорындардың (ұйымдардың) жанында, осы кәсіпорындар (ұйымдар) берген тұрғын жайларда, наркологиялық бөлімшелерді ұйымдастыруды еске ала отырып, перспективалық жоспарын жасасын және келісілген ұсыныстарды Қазақ ССР Мемлекеттік жоспарлау комитетіне 1985 жылдың 1 сентябріне енгізсін.

12. Қазақ ССР Денсаулық сақтау министрлігі 1986—1990 жылдары наркологиялық мекемелер жүйесінің дамытылуына сәйкес нарколог-дәрігерлер мен наркология жөніндегі фельдшерлер даярлауды ұлғайту шараларын жүзеге асырсын.

13. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі 1987 жылы Павлодар облысында және 1990 жылы Талдықорған облысында әйелдер үшін өндірістік өз базасы бар әрқайсысы 600 орындық екі емдеу-еңбек профилакторийін салу мен пайдалануға беруді жүзеге асырсын.

Қазақ ССР Мемлекеттік жоспарлау комитеті Қазақ ССР Министрлер Советінің 1986—1990 жылдарға белгіленген күрделі қаржысының жалпы лимиті шегінде экономикалық және әлеуметтік дамудың жылдық жоспарларында Қазақ ССР Ішкі істер министрлігіне осы мақсаттарға күрделі қаржылар, жобалық-іздеу және мердігерлік жұмыстарға лимиттер бөлуді көздесін.

14. Қазақ ССР Мемлекеттік жоспарлау комитеті, Қазақ ССР министрліктері мен ведомстволары, облыстық атқару комитеттері, Алматы қалалық атқару комитеті Қазақ ССР-інің экономикалық және әлеуметтік дамуының 1986—1990 жылдарға арналған жоспарының жобасын жасаған кезде әсіресе қалалардағы жаңа тұрғын үй аудандары мен селоларда кинотеатрлар, Мәдениет сарайлары мен Үйлерін, клубтар, кітапханалар, спорт ғимараттары мен қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарын салуды көздесін. Коллективтік бағбандық пен бақша шаруашылығын дамытуға, ынталылық жөніндегі клубтарды және бос уақыт пен демалысты жақсы пайдалануға көмегін тигізетін басқа да қоғамдық ұйымдарды дамытуға барынша жәрдем көрсетілсін.

Қазақ ССР министрліктері мен ведомстволары, облыстық атқару комитеттері мен Алматы қалалық атқару комитеті өздеріне бағынышты кәсіпорындар мен ұйымдардың осы мақсаттарға белгіленген қаржысы есебінен Мәдениет сарайлары мен Үйлерінің, клубтардың, кітанханалардың, спорт құрылыстарының, қайта құрылуы мен кеңейтілуін жүзе-

ге асыруды қамтамасыз ететін болсын. Таяу жылдардың ішінде әрбір коллективтің ең қарапайым спорт құрылыстары болуына күш салынсын.

Азаматтардың тұрғылықты жеріндегі спорт жұмысын дамыту және спорт ғимараттарын салу үшін тұрғын үй-пайдалану ұйымдары кірістерінің 3 процентке дейінгі мөлшерін аудару нормасын белгілейтін болсын.

Қазақ ССР министрліктері мен ведомстволары, облыстық атқару комитеттері мен Алматы қалалық атқару комитеті техникалық және көркем творчествомен шұғылдану үшін қажетті слесарьлық және ағаш шеберлігі саймандарын, авто мен мото запас бөлшектерін, кино және фотоматериалдар, сурет салуға арналған бояулар мен қыл қаламдар, мәдени-тұрмыстық және шаруашылық бұйымдардың жартылай фабрикаттарын, кондициялы емес әртүрлі материалдар, өнеркәсіп өндірісінің іске жарайтын жақсартылған және арнайы әзірленген қалдықтарын сауда орындарына беріп, халыққа сатуды ұлғайту жөнінде қосымша шаралар қолданылсын.

15. Қазақ ССР Баспа, полиграфия және кітап саудасы істері жөніндегі мемлекеттік комитеті халықтың әртүрлі жастағы және кәсіптік топтарына арналған, сондай-ақ мектептер, кәсіптік-техникалық училищелер, жоғары және орта арнаулы оқу орындары оқытушыларының тәрбие жұмысында пайдалануына арналған алкогольге қарсы насихат жөніндегі ғылыми-көпшілік әдебиет пен ғылыми-методикалық материалдар, плакаттар, буклеттер, ескертпелер басылымдарын шығарудың санын көбейтіп, сапасын жақсартсын.

Қазақ ССР Кинематография жөніндегі мемлекеттік комитеті мен Қазақ ССР Телевизия және радиохабар жөніндегі мемлекеттік комитеті маскүнемдіктің әлеуметтік-адамгершілік тұрғыдағы зиянын ашып беретін, сондай-ақ одан алдын ала сақтандырудың жақсы тәжірибесін, насихаттайтын көркем, деректі және ғылыми-көпшілік кино мен телевизия фильмдерін жасауды, алкогольге қарсы тақырыптағы радио хабарларының санын көбейтсін, мемлекет және кәсіподақ кино жүйесінде, сондай-ақ телевизия арқылы фильмдердің кеңінен көрсетілуін қамтамасыз етсін.

16. Қазақ ССР Ауыл шаруашылық министрлігі, Қазақ ССР Жеміс-овощ шаруашылығы министрлігі, СССР Мелиорация және су шаруашылығы министрлігі жанындағы «Главриссовхозстрой» мен қызылша себетін облыстардың облыстық атқару комитеттері қант қызылшасының индустриялдық өңдеу технологиясын бұл ретте қол еңбегін қолдануды қысқарта отырып, кеңірек енгізу жөніндегі шараларды жүзеге асырсын.

Қазақ ССР Тұтыну қоғамдары одағы, Алматы, Жамбыл және Талдықорған облыстық атқару комитеттері колхозшылардан және совхоздар мен басқа мемлекеттік ауылшаруашылық кәсіпорындары жұмыскерлерінен олармен жасасқан шарттар және оларға сұранымы жоғары товарлар үстеме сатуды кеңейту негізінде қант сатып алу ұйымдастыруды жақсартуға қосымша шаралар қабылдасын.

17. Қазақ ССР Тұтыну қоғамдары одағы мен облыстық атқару комитеттері колхоздардан, совхоздардан және халықтан басы артық жеміс, жүзім, жидек сатып алуды қамтамасыз етсін, оларды жастай, кептірілген және мұздатылған күйінде сатуды арттырсын, бұл өнімдерден қайнатпа, компот, джем мен шырын жасауды, сондай-ақ оларды негізінен шағын ыдыспен шығаруды жүзеге асырсын.

19. Қазақ ССР министрліктері мен ведомстволары, облыстық атқару комитеттері мен Алматы қалалық атқару комитеті осы қаулының

орындалу барысы туралы мәліметті Қазақ ССР Мемлекеттік жоспарлау комитетіне жыл сайын 15 февральға беретін болсын.

Қазақ ССР Мемлекеттік жоспарлау комитеті материалдарды қорытып, Қазақ ССР Министрлер Советіне 1 мартқа баяндайтын болсын.

КӘСІПОРЫНДАРДА, МЕКЕМЕЛЕРДЕ, ҰЙЫМДАРДА ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ҚҰРЫЛЫМДЫҚ БӨЛІМШЕЛЕРІНДЕ ҚҰРЫЛАТЫН МАСКҮНЕМДІККЕ ҚАРСЫ КҮРЕСУ ЖӨНІНДЕГІ КОМИССИЯЛАР ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕНІ БЕКІТУ ТУРАЛЫ

ҚАЗАҚ ССР ЖОҒАРҒЫ СОВЕТІ ПРЕЗИДИУМЫНЫҢ
1985 жылғы 22 октябрьдегі
УКАЗЫ

(Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 459-ст.)

Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының «Маскүнемдік пен алкоголизмге қарсы күресті күшейту, самогон қайнатуды жою жөніндегі шаралар туралы» 1985 жылғы 23 майдағы Указына сәйкес Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумы қ а у л ы е т е д і:

Кәсіпорындарда, мекемелерде, ұйымдарда және олардың құрылымдық бөлімшелерінде құрылатын Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар туралы ереже бекітілсін.

Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының 1985 жылғы 22 октябрьдегі Указымен
БЕКІТІЛГЕН

КӘСІПОРЫНДАРДА, МЕКЕМЕЛЕРДЕ, ҰЙЫМДАРДА ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ҚҰРЫЛЫМДЫҚ БӨЛІМШЕЛЕРІНДЕ ҚҰРЫЛАТЫН МАСКҮНЕМДІККЕ ҚАРСЫ КҮРЕСУ ЖӨНІНДЕГІ КОМИССИЯЛАР ТУРАЛЫ

Е Р Е Ж Е

I. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялардың міндеттері және оларды ұйымдастыру тәртібі

1-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялардың негізгі міндеттері маскүнемдікті жоюға және оның кез келген көріністеріне төзбестікпен қарау жағдайын туғызуға белсенді түрде жәрдемдесу, кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың қызметкерлері арасындағы маскүнемдік көріністерінің алдын алу және оларды болғызбау жөнінде шаралар жасап, жүзеге асыру болып табылады.

2-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияларды кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың еңбек коллективтері құрады. Комиссиялар еңбек коллективтерінің жалпы жиналыстарында (конференцияларында) ашық дауысқа қою жолымен екі жыл мерзімге сайланады.

Комиссиялар өзін сайлаған еңбек коллективтерінің алдында өз қызметі туралы ұдайы есеп беріп отырады.

Ірі еңбек коллективтерінде кәсіпорындарда, мекемелер мен ұйым-

дарда құрылатын маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялармен қатар цехтарда, бөлімдерде және басқа құрылымдық бөлімшелерде маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар құрылуы мүмкін, бұлар осы Ережеде белгіленген міндеттерді атқарып, праволарды пайдаланады, бұған өздеріне бағынышты қызметкерлермен бірге өндірісте спирт ішімдіктерін ішуге қатысқан немесе мас күйде жүрген адамдарды жұмысқа қатыстырмау шараларын қолданбаған, не өздеріне бағынышты қызметкерлердің спирт ішімдіктерін ішу немесе жұмысқа мас күйде келу жағдайларын жасырған шеберлерге, учаске, смена, цех бастықтарына және басқа басшыларға қатысты материалдарды қарау правосы кірмейді.

Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялардың жұмысын бақылауды кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың кәсіподақ комитеттері жүзеге асырады.

3-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар комиссияның председателі, председателінің орынбасары, секретары және мүшелері құрамында жұмыс істейді.

Комиссия мүшелерінің санын сол коллективте жұмыс істеушілердің санына және комиссия жұмысының көлеміне байланысты еңбек коллективінің жалпы жиналысы (конференциясы) белгілейді.

Комиссияға өздерінің іскерлік және моральдық қасиеті жағынан маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияның алдына қойылған міндеттерді ойдағыдай орындауға қабілетті еңбек коллективінің мүшелері, сондай-ақ әкімшіліктің, кәсіподақ және басқа қоғамдық ұйымдардың өкілдері, халық депутаттары Советтерінің депутаттары — еңбек коллективтерінің мүшелері сайланады.

4-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссия өз жұмысын қоғамдық ұйымдармен, салауаттылық жолындағы күрес қоғамымен және еңбек коллективтерінің қоғамдық ынталы органдарымен өзара тығыз бірлесе отырып жүргізеді.

Комиссиялар қоғамдық ұйымдарға және кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың еңбек коллективтеріне өз қызметі туралы үнемі хабарлап отырады.

II. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялардың міндеттері мен праволары

5-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар:

1) еңбек коллективтерінде маскүнемдік пен алкоголизмнің алдын алу жөнінде шаралар жасап, жүзеге асырады;

2) алкогольге салынып кеткен адамдардың есебін жүргізеді әрі олармен өндірісте және тұрмыста тәрбие жұмысын жүргізеді, жұмысқа тартылған актив арасынан тәрбие жұмысы жөнінде қоғамдық инспекторлар бөледі;

3) профилактикалық есепте тұратын адамдардың алкогольге қарсы емдеу курсынан өтуін бақылауды жүзеге асырады;

4) емдеу-еңбек профилакторийлерінде және арнаулы наркология бөлімшелерінде еріксіз емдеу курсынан өткен еңбек коллективі мүшелерінің тәртібін бақылайды;

5) кәсіпорындарда, мекемелерде, ұйымдарда алкогольге салынып кеткен адамдар арасында тәрбие жұмысын ұйымдастыруда әрі жүргізуде әкімшілікке қажетті көмек көрсетеді, бұл жұмысқа ерікті халық жасақтарының мүшелерін, басқа қоғамдық ұйымдардың өкілдерін кеңінен тартады, алкогольге салынып кеткен адамдарға қоғамдық ықпал жасаудың және әкімшілік жазалаудың тиімділігін тексереді;

6) кәсіпорындарға, мекемелерге, ұйымдарға қарасты еңбек коллективтерінде, жатақханаларда, мәдени-ағарту, емдеу-сауықтыру мекемелерінде алкогольге қарсы насихатты ұйымдастырып, жүзеге асырады.

6-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияның мынадай правосы бар:

1) кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның құрылымдық бөлімшелеріндегі маскүнемдік пен алкоголизмге қарсы күрес жөніндегі және алкогольге қарсы насихат жөніндегі жұмыстың жайын тексереді;

2) комиссияның мәжілістерінде кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың құрылымдық бөлімшелері басшыларының және басқа лауазымды адамдарының маскүнемдік пен алкоголизмге қарсы күрес жөнінде жүргізіп отырған жұмысы туралы хабарын тыңдайды және осы мәселелер жөнінде ұсыныс жасайды;

3) өз мәжілістерінде кәсіпорынның наркологиялық қызмет жұмысы туралы хабарын тыңдайды;

4) маскүнемдікке қарсы қажетті күрес жүргізбейтін, маскүнемдік фактілерінің алдын алу және оларды болғызбау жөнінде тиісті шаралар қолданбайтын кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың құрылымдық бөлімшелерінің лауазымды адамдарына және басқа лауазымды адамдарына қажетті шаралар қолдану туралы кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың басшылары мен қоғамдық ұйымдарына ұсынысмен барады;

5) құнықпа алкоголиктер болып табылатын және өз еркімен емделуден жалтарған немесе емделгеннен кейін маскүнемдігін қоймаған еңбек коллективінің мүшелерін еріксіз емдеуге жіберу туралы өтініш жасау жөнінде кәсіподақ комитетіне қолданылып жүрген заңдарға сәйкес ұсыныстар енгізеді; еңбек коллективі мүшелерінің әрекет қабілеттілігі шектелген деп тану туралы және басқа да ұсыныстар енгізеді;

6) еңбек коллективі мүшелерінің мәдени демалысын және олардың бос уақытын саналы түрде пайдалану ісін ұйымдастыру жөніндегі шараларды жүргізуге қатысады;

7) еңбек коллективтерінің мүшелеріне қатысты мынадай материалдарды қарайды:

а) өндірісте (жұмыс орнында, кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның бөлмелері мен территориясында) спирт ішімдіктерін ішкені туралы немесе жұмысқа мас күйде келгені туралы;

б) шеберлердің, учаске, смена, цех бастықтарының және басқа басшылардың өздеріне бағынышты қызметкерлермен бірге өндірісте спирт ішімдіктерін ішуге қатысқаны туралы немесе мас күйде жүрген адамдарды жұмысқа қатыстырмау шараларын қолданбағаны, не өздеріне бағынышты қызметкерлердің спирт ішімдіктерін ішу немесе жұмысқа мас күйде келу жағдайларын жасырғаны туралы;

в) сауда кәсіпорындары мен қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындары қызметкерлерінің арақ және басқа спирт ішімдіктерін сату ережелерін бұзғаны туралы;

г) қоғамдық орындарда спирт ішімдіктерін ішкені және қоғамдық орындарға мас күйде келгені туралы;

д) ата-аналардың және өзге адамдардың жасы толмаған баланы мас күйге жеткізгені туралы;

е) ата-аналардың және олардың орнындағы адамдардың он алты жасқа дейінгі жасөспірімдердің қоғамдық орындарға мас күйде келгені үшін, сондай-ақ олардың спирт ішімдіктерін ішкені үшін жауапкершілігі туралы;

ж) пайда табу мақсатымен шамалы мөлшерде арақ және басқа спирт ішімдіктерін сатып алғаны және қайта сатқаны туралы;

з) самогонды және үйде жасалатын басқа күшті спирт ішімдіктерін сатып алғаны туралы;

и) жүргізушілердің транспорт құралдарын және бұл құралдарды жүргізуге правосы жоқ басқа да адамдардың мас күйде жүргізгені, сондай-ақ мас күйдегі адамға транспорт құралын жүргізуге бергені туралы;

к) транспорт құралдарының техникалық жайы мен пайдаланылуы үшін жауапты лауазымды адамдардың мас күйдегі жүргізушілерді транспорт құралдарын жүргізуге жібергені туралы.

7-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссия осы Ереженің 6-статьясының 7-тармағында аталған право бұзушылық үшін кінәлі адамға мынадай қоғамдық ықпал жасау шараларының бірін қолдана алады;

1) ескерту жасау;

2) қоғамдық сөгіс жариялау;

3) сөгіс жариялау;

4) елу сомға дейінгі мөлшерде ақшалай штраф салу.

Комиссиялар қоғамдық ықпал жасау шараларын қолданумен бірге тәртіп бұзушыны сыйлықтан, кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның жылдық жұмысының қорытындылары бойынша берілетін сыйлықтардан толық немесе ішінара, демалыс үйлері мен санаторийлерге жеңілдікпен берілетін жолдамалардан айыру туралы, тұрғын үй алу кезегін шегеру туралы кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның әкімшілігі мен кәсіподақ комитетінің алдына мәселе қоюға праволы.

8-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияның компетенциясына ССР Одағының, Қазақ ССР-інің заңдарымен, сондай-ақ осы Ережемен жатқызылған мәселелерді комиссия өз инициативасы бойынша да, әкімшіліктің, қоғамдық ұйымдардың, еңбек коллективтерінің қоғамдық ынталы ұйымдарының ұсынуы бойынша да қарайды.

Осы Ереженің 6-статьясының 7-тармағында көзделген право бұзушылық үшін әкімшілік жауапкершіліктен босатылған адамдарға қатысты материалдарды комиссия тек әкімшілік жаза қолдануға правосы бар орган (лауазымды адам) оларды комиссияға қарауға берген реттерде ғана қарайды.

Осы Ереженің 6-статьясындағы 7-тармақтың «а» және «б» тармақшаларында көзделген право бұзушылықты жасаған адамдарға қатысты материалдарды маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссия, сондай-ақ оларды кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның әкімшілігі осы комиссияға қарауға берген реттерде де қарауы мүмкін.

III. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялардың жұмысын ұйымдастыру

9-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияның председателі комиссияның мәжілісін ұдайы шақырып отыруды қамтамасыз етеді, кезекті мәжілісте қаралуға тиісті мәселелерді белгілейді, комиссияның қарауына жұмыс жоспарларын және оның қызметі туралы есептерін табыс етеді. Мәжілістер аралығындағы кезеңде комиссия мүшелеріне тапсырмалар беріп, олардың орындалуын тексереді.

10-статья. Комиссия мәселелерді ашық мәжілісте қарайды. Комиссияның мәжілісі болатын күн туралы және қаралуға тиісті мәселелер туралы еңбек коллективіне хабарланады.

Комиссияның мәжілісінде қаралатын мәселелерді талқылауға қа-

тысуы қажет деп табылған азаматтар мен лауазымды адамдар, еңбек коллективтері мен қоғамдық ұйымдардың өкілдері шақырылады.

Еңбек коллективтерінің мүшелеріне қатысты материалдар қаралған кезде комиссияның мәжілісіне право бұзушылар шақырып алынады. Олардың дәлелді себепсіз келмей қалуы материалдарды қарауға бөгет бола алмайды.

Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияның мәжілісі оған оның құрамының кем дегенде жартысы қатысқанда заңды болып есептеледі.

11-статья. Комиссияның мәжілісінде протокол жасалады, онда мәжіліс болған дата, комиссияның аты, қаралған мәселенің қысқаша мазмұны, комиссияның мәжілісіне шақырылған және шақырылып алынған адамдардың келгендігі туралы мәліметтер және олардың сөзінің қысқаша мазмұны көрсетіледі.

Осы Ереженің 6-статьясының 7-тармағында аталған право бұзушылықты жасаған адамдарға қатысты материалдар қаралған кезде протоколға шешімнің жарияланғаны туралы және оған шағым жасау мерзімі мен тәртібінің түсіндірілгені туралы мәліметтер де жазылады.

Протоколға мәжілісте председательдік етуші мен секретарь қол қояды.

12-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияның шешімі мәжіліске қатысушы комиссия құрамының көпшілік дауысымен қабылданады да оған председательдік етуші мен секретарь қол қояды.

Шешімде комиссияның аты, материалдың қаралған датасы, қаралған мәселе мен қабылданған шешімнің қысқаша мазмұны болуға тиіс. Қоғамдық ықпал жасау шаралары қолданылған ретте шешімде, сондай-ақ материалды қарауға қатысты адам туралы мәліметтер, тәртіп бұзу фактісін растайтын дәлелдер, қабылданған шешімге шағым беру мерзімі мен тәртібі көрсетіледі. Штраф салынған кезде оны төлеу мерзімі де көрсетіледі.

13-статья. Осы Ереженің 6-статьясының 7-тармағында аталған материалдар комиссияға түскен күнінен бастап үш күн мерзім ішінде қаралады. Право бұзушыға қолданылған шаралар туралы маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссия материалды жіберген органға (лауазымды адамға) он күн мерзім ішінде хабарлауға міндетті.

14-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияның қоғамдық ықпал жасау шараларын қолдану туралы шешіміне аталған шара қолданылған адам жеті күн ішінде кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның кәсіподақ комитетіне шағым бере алады, оның шешімі түпкілікті болып табылады.

15-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияның штраф салу туралы шешімі 15 тәулік ішінде орындалады. Комиссия салған штраф мемлекеттік еңбек сақтық кассасына немесе СССР Мемлекеттік банкісінің мекемесіне төленеді.

Штраф салынғаны туралы шешімге шағым беру шешімнің орындалуын тоқтата тұрады.

Комиссияның штраф салу туралы шешімі белгіленген мерзімде орындалмаса, маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияның председателі материалды халық судьясына жібереді, ол табыс етілген материалды тексеріп, шешімнің заңды екенін анықтағаннан кейін орындау қағазын береді.

Комиссияның шешімі заңды болмаған ретте халық судьясы дәлелді қаулымен орындау қағазын беруден бас тартады, бұл туралы маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияға және комиссияның ше-

шімін бұзу жөніндегі мәселені қарау үшін кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның кәсіподақ комитетіне хабарлайды.

Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияның штраф салу туралы шешімі, егер оны шығарылған күннен бастап үш ай ішінде орындауға қозғау салынбаған болса, орындауға жатпайды.

Штраф салынған адамдардан өндіріп алынған қаржы заңда белгіленген тәртіп бойынша мемлекеттік бюджетке түседі.

16-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссия өз шешімдерінің орындалуын бақылауды жүзеге асырып отырады.

17-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялардың мүшелері өз міндеттерін, әдетте, негізгі жұмыстан бос уақытта орындайды.

18-статья. Комиссияларға методикалық көмекті халық депутаттарының аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық Советтерінің атқару комитеттері жанындағы маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар көрсетіп отырады.

19-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияларды материалдық-техникалық жағынан қамтамасыз ету кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың әкімшілігіне жүктеледі.

МАСКҮНЕМДІК ПЕН АЛКОГОЛИЗМГЕ ҚАРСЫ КҮРЕСТІ КҮШЕЙТУ ЖӨНІНДЕГІ ШАРАЛАР ТУРАЛЫ [1]

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ
1972 жылғы 20 июньдегі
№ 353 ҚАУЛЫСЫ

(Қазақ ССР ҚЖ, 1972 ж., № 14, 62-ст.)

СССР Министрлер Советінің «Маскүнемдік пен алкоголизмге қарсы күресті күшейту жөніндегі шаралар туралы» 1972 жылғы 16 майдағы № 361 қаулысын орындауды қамтамасыз ету мақсатында Қазақ ССР Министрлер Советі **қаулы етеді:**

1. Қазақ ССР Мемлекеттік жоспарлау комитеті мен Қазақ ССР Тамақ өнеркәсібі министрлігі:

а) *(Екінші абзац)* Жылдық жоспарларда күшті спирт ішімдіктерін өндіру мен тұтынуды азайтуды қамтамасыз ету және жүзім шарабы мен сыраны шығаруды едәуір арттыру жөніндегі шараларды жүзеге асыруды көздейтін болсын.

5. Қазақ ССР Мемлекеттік жоспарлау комитеті мен Қазақ ССР Жергілікті өнеркәсіп министрлігі жылдық жоспарларда шарап жасау және сыра қайнату өнеркәсібі орындары үшін шыны, ағаш және басқа ыдыстар өндіруді арттыруды көздейтін болсын.

6. Қазақ ССР Ауыл шаруашылығы министрлігі мен облыстық атқару комитеттері бие сүтін өндіруді және оны сүт өңдейтін өнеркәсіп

---

[1] Мыналар күшін жойды деп танылды:

3-пункт Қазақ ССР Министрлер Советінің 1978 ж. 7 июньдегі № 227 қаулысымен, 7-пункттің «а» тармағының екінші, үшінші абзацтары, «б» тармағының екінші абзацы және 9-пункт Қазақ ССР Министрлер Советінің 1985 ж. 30 майдағы № 187 қаулысымен.

1-пункттің «а» тармағының бірінші абзацы және «б» тармағы, 2, 4, 8, 14, 15 және 16-пункттер Қазақ ССР Заңдарының жинағына енгізуге жататын нормалары болмағандықтан келтірілмеді.

17-пункт СССР Министрлер Советінің 1972 ж. 16 майдағы № 361 қаулысының нормаларын қайталайтын болғандықтан келтірілмеді (СССР Заңдары жинағының 10-томын қараңыз).

орындарына өткізуді едәуір арттыру жөніндегі қажетті шаралар әзірлеп, жүзеге асырсын.

Қазақ ССР Ет және сүт өнеркәсібі министрлігі өндірістік кәсіпорындарда қымыз, шұбат пен майы алынған сүттен «қымыз» типті сусындар өндіруді ұлғайтатын болсын.

7. Алкогольді ішімдіктермен сауда жасауды тәртіпке келтіру және оларды халыққа сатуды азайту мақсатында:

а) мыналарға тыйым салынсын:

— барлық жерде бірдей масаң адамдар мен кәмелетке толмағандарға алкогольді ішімдік атаулыны сатуға;

б) былай деп белгіленсін:

— алкогольді ішімдіктермен сауда жасаудың ережелері (осы ережелерді бұзғандық үшін жауапкершілік шараларын көрсете отырып) бұл ішімдіктер сатылатын әрбір кәсіпорында көрнекті жерлерге ілініп қойылуға тиіс;

— алкогольді ішімдіктер сататын әрбір сауда және қоғамдық тамақтандыру кәсіпорнының (магазин, сырахана, ресторан, т. с. с.) бұл үшін арнайы рұқсат қағазы болуға тиіс. Рұқсат қағазда кәсіпорынның адресі, жұмыс уақыты, сатылатын ішімдіктердің түрлері, сатылу түрі (құйып немесе беріп жіберу) және басқа қажетті мәліметтер көрсетілуге тиіс;

— сауда және қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарына алкогольді ішімдіктерді сатуға арнайы рұқсат қағазды мыналар береді:

халық депутаттарының аудандық, қалалық Советтері атқару комитеттерінің сауда бөлімшелері (олар бар жерде);

Алматы қаласы мен облыс орталықтарында (қалалық атқару комитеттерінің сауда бөлімшелері жоқ жерлерде) — тиісінше Алматы қалалық және облыстық сауда басқармалары;

облысқа, ауданға бағынатын қалалар мен сауда бөлімдері жоқ селолық аудандарда — тиісінше халық депутаттарының қалалық және аудандық Советтерінің атқару комитеттері.

10. Қазақ ССР Сауда министрлігіне, Қазақ ССР Түсті металлургия министрлігіне, Қазақ ССР Геология министрлігіне, Қазақ ССР Тұтыну қоғамдары одағына, Қазақ темір жолы басқармасына, сауда жүйелері мен қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындары бар басқа да министрліктер мен ведомстволарға, облыстық, қалалық және аудандық атқару комитеттеріне алкогольді ішімдіктер сатудың белгіленген тәртібін сақтауға үнемі бақылау орнату, мұны бұзғаны үшін сауда және қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарының қызметкерлеріне қатаң жауапқа тарту міндеттелсін.

11. Қазақ ССР Сауда министрлігі алкогольді ішімдіктер сатуға рұқсат ететін бірыңғай бланк-форманы әзірлеп, оны орталықтандырылған тәртіппен жасап шығарсын және аталған рұқсаттарды сауда мен қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарына беруші органдарды бланк-формамен жабдықтасын.

12. Қазақ ССР Сауда министрлігі, Қазақ ССР Тұтыну Қоғамдары одағы, сауда жүйелері мен қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындары бар министрліктер мен ведомстволар алкогольді ішімдіктермен сауда жасаудың Ережелерін қажетті мөлшерде басып шығарсын және олармен қарамағындағы тиісті магазиндер мен қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарын қамтамасыз етсін.

13. Қазақ ССР Денсаулық сақтау министрлігі:

— созылмалы алкоголизммен ауыратын адамдарды анықтауды, есепке алуды және емдеуді жақсарту жөнінде комплексті шаралар әзірлесін;

— ауруханаларда, емханаларда және психоневрология диспансерлерінде бар наркология бөлімшелері мен кабинеттерінің жұмысын жақсартсын, оларды қажетті жабдықпен және инвентарьмен жарақтандырсын; оларға деген қажетті ескере отырып, мұндай мекемелердің жүйесін ұлғайтуға және алкоголизмді емдеудің ең жаңа әдістерін жұмыс практикасына енгізуге шаралар алсын;

— алкоголиктерді алдын ала сақтандыру мен емдеуді жүзеге асырушы барлық мекемелерді медицина қызметкерлерінің білікті кадрларымен қамтамасыз етсін.

18. Қазақ ССР Денсаулық сақтау министрлігіне, Қазақ ССР Жоғары және арнаулы орта білім министрлігіне, Қазақ ССР Оқу министрлігіне, Қазақ ССР Мәдениет министрлігіне, Қазақ ССР Министрлер Советінің Телевизия және радио хабар жөніндегі мемлекеттік комитетіне, Қазақ ССР Министрлер Советінің Кинематография жөніндегі мемлекеттік комитетіне, Қазақ ССР Министрлер Советінің Баспасөз жөніндегі мемлекеттік комитетіне және басқа министрліктер мен ведомстволарға маскүнемдік пен алкоголизмге қарсы күресуге бағытталған насихатты күшейту тапсырылсын.

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ ЖӘНЕ ХАЛЫҚ ДЕПУТАТТАРЫ ЖЕРГІЛІКТІ СОВЕТТЕРІ АТҚАРУ КОМИТЕТТЕРІНІҢ ЖАНЫНДАҒЫ МАСКҮНЕМДІККЕ ҚАРСЫ КҮРЕСУ ЖӨНІНДЕГІ КОМИССИЯЛАР ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

ҚАЗАҚ ССР ЖОҒАРҒЫ СОВЕТІ ПРЕЗИДИУМЫНЫҢ
1972 жылғы 18 декабрьдегі УКАЗЫМЕН бекітілген

(Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының 1985 ж. 22 октябрьдегі Указының редакциясы бойынша — Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 458-ст.)

I. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялардың міндеттері және оларды ұйымдастыру тәртібі

1-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялардың негізгі міндеттері мемлекеттік органдар мен қоғамдық ұйымдардың маскүнемдікке қарсы күресуге бағытталған қызметін үйлестіріп отыру, сондай-ақ маскүнемдік көріністерінің алдын алу және оларды болғызбау жөніндегі шараларды жасап, жүзеге асыру болып табылады.

2-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар Қазақ ССР Министрлер Советінің жанынан және халық депутаттарының облыстық, Алматы қалалық, аудандық, қалалық және қалалардағы аудандық Советтері атқару комитеттерінің жанынан құрылады.

Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар халық депутаттарының поселкелік, селолық және ауылдық Советтері атқару комитеттерінің жанынан да құрылуы мүмкін.

Халық депутаттарының поселкелік, селолық және ауылдық Советтері атқару комитеттерінің жанындағы маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялардың маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссиялардікі сияқты праволары мен міндеттері бар, бұған әкімшілік жолмен штраф салу правосы кірмейді.

3-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі облыстық, Алматы қалалық, аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссияларды

халық депутаттарының тиісті Советтері құрады және комиссиялардың құрамын олар өкілеттік ететін мерзімге бекітеді.

Қазақ ССР Министрлер Советі жанындағы маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияны Қазақ ССР Министрлер Советі құрады және комиссияның құрамын Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумы олар өкілеттік ететін мерзімге бекітеді.

4-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар өзінің бүкіл қызметінде халық депутаттары тиісті Советтерінің және олардың атқару-комитеттерінің, Қазақ ССР Министрлер Советінің, Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының алдында жауапты және оларға есеп беріп отырады.

Комиссиялар өз жұмысы туралы қоғамдық ұйымдар мен еңбек коллективтеріне үнемі хабарлап тұрады.

5-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялардың құрамында комиссияның председателі (атқару комитеті председателінің орынбасары немесе секретары, Министрлер Советі Председателінің орынбасары), председателінің орынбасары, секретары және 6—12 мүшесі болады.

Комиссия мүшелерінің санын жұмыс көлеміне қарай жанынан комиссия құрылатын халық депутаттары тиісті Советінің атқару комитеті және Қазақ ССР Министрлер Советі белгілейді.

Комиссияның құрамына Советтердің депутаттары, кәсіподақ, комсомол және басқа қоғамдық ұйымдардың, еңбек коллективтерінің өкілдері, кәсіпорындар мен құрылыс ұйымдарының басшылары, сондай-ақ денсаулық сақтау, ағарту мекемелерінің, сауда кәсіпорындарының, ішкі істер органдарының, мәдени-ағарту және басқа мекемелердің қызметкерлері кіреді.

6-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялардың қызметі жұртшылықтың кеңінен қатысуы арқылы жүзеге асырылады.

Комиссиялардың жұмысына кәсіподақ комитеттерінің, комсомол комитеттерінің, ерікті халық жасақтарының, көше, үй комитеттерінің өкілдері және басқа да жұртшылық өкілдері қатыстырылады.

Спирт ішімдіктеріне салынып кеткен, еңбек тәртібін, қоғамдық орындарда әдептілік ережесін бұзуға жол беретін, семьяда балаларды тәрбиелеуге теріс ықпал жасайтын адамдардың арасында тәрбие жұмысын жүргізу жөнінде комиссиялар жұмысқа қатыстырылған активтің ішінен қоғамдық инспекторлар бөледі.

Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар өз компетенциясына жатқызылған барлық мәселелер бойынша халық депутаттары Советтерінің тұрақты комиссияларымен, сондай-ақ халық депутаттары тиісті Советтері атқару комитеттерінің жанындағы жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялармен және әкімшілік комиссиялармен өзара бірлесіп жұмыс істейді.

7-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар өз компетенциясына жатқызылған мәселелер бойынша қаулылар қабылдайды, бұл қаулылар барлық мемлекеттік кәсіпорындар, мекемелер, ұйымдар, қоғамдық ұйымдар, лауазымды адамдар мен азаматтар үшін міндетті.

Мемлекеттік кәсіпорындар, мекемелер, ұйымдар, қоғамдық ұйымдар мен лауазымды адамдар комиссияның қаулысын орындауға байланысты қолданылған шаралар туралы маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияға он күн мерзімнің ішінде хабарлауға міндетті.

II. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялардың міндеттері мен праволары

8-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссиялар:

а) мемлекеттік органдар мен қоғамдық ұйымдардың маскүнемдікке және алкоголизмге қарсы күрес жөніндегі қызметін үйлестіруді қамтамасыз етіп отырады;

б) маскүнемдіктің, алкоголизмнің және алкогольдің әсерінен жасалатын право тәртібін бұзушылықтың алдын алу жөніндегі, еңбек коллективтерінде және тұрғылықты жері бойынша халық арасында алкогольге қарсы насихатты күшейту жөніндегі, азаматтарды, әсіресе жастарды қоғамдық-саяси өмірге, ғылыми-техникалық творчествога белсенді түрде тарту, көркемөнерпаздыққа, өнерге, физкультура мен спортқа деген терең ынтасын арттыру жөніндегі шараларды жасайды және оларды тікелей де, тиісті мемлекеттік органдар, қоғамдық ұйымдар мен еңбек коллективтері арқылы да жүзеге асырады;

в) кәсіпорындарда, құрылыстарда, колхоздар мен мекемелерде алкогольге салынып кеткен адамдардың арасында қажетті тәрбие жұмысын ұйымдастыруды қамтамасыз етеді, бұл жұмысқа еңбек коллективтерін, ерікті халық жасақтарының мүшелерін, басқа да қоғамдық ұйымдардың өкілдерін кеңінен қатыстырады; алкогольге салынып кеткен адамдарды қайта тәрбиелеуде қоғамдық ұйымдар мен еңбек коллективтеріне көмек көрсетеді, алкогольге салынып кеткен адамдарға қоғамдық ықпал жасаудың және әкімшілік жазалаудың тиімділігін тексереді;

г) маскүнемдік үшін бұрын әкімшілік жазалау немесе қоғамдық ықпал жасау шаралары қолданылған; алкогольге үнемі салынып кеткен; медициналық айықтырғыштарға бірнеше рет орналастырылған адамдарды анықтау және есепке алу жөнінде ішкі істер органдары мен денсаулық сақтау органдарының жұмысын — бұл адамдардың бәрінің тұрмыстағы және өндірістегі мінез-құлқын ұдайы қоғамдық бақылауды ұйымдастыру үшін, құнықпа алкоголизммен ауырған адамдарды тиісті медициналық мекемелерде және емдеу-еңбек профилакторийлерінде емдеуге қажетті шаралар қолдану үшін, сондай-ақ маскүнемдік пен алкоголизм көріністерін болғызбау жөніндегі басқа да алдын алу шараларын қолдану үшін бақылайды;

д) құнықпа алкоголиктерге арналған медициналық айықтырғыштар мен емдеу-еңбек профилакторийлерінің қызметін тексереді, сондай-ақ профилакторийлердің әкімшілігіне профилакторийлерде ұсталатын адамдарды қайта тәрбиелеу және түзеу жөніндегі жұмыста көмек көрсетеді;

е) қоғамдық ұйымдар мен еңбек коллективтерінің емдеу-еңбек профилакторийлерінен босатылатын адамдардың мінез-құлқы бақылауын ұйымдастырады және қажет болған реттерде олардың еңбекке орналасуына көмектеседі;

ж) сауда және қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындары қызметкерлерінің арақ және басқа спирт ішімдіктерін сатудың белгіленген ережелерін сақтауын бақылауды жүзеге асырады;

з) «Білім» қоғамының аудандық (қалалық) ұйымдарымен және санитариялық ағарту мекемелерімен тығыз байланыса отырып, баспасөзді, радионы, телевизияны және лекциялық насихатты белсенді түрде пайдаланып, маскүнемдік арқылы адамдардың денсаулығына, балалар мен жасөспірімдерді тәрбиелеуге, совет қоғамына келтірілетін зиянды түсіндіру жөнінде алкогольге қарсы насихат жүргізеді;

н) мемлекеттік органдармен және қоғамдық ұйымдармен бірлесіп самогон қайнатумен және спирт ішімдіктерін заңсыз сатумен шұғылданатын адамдарды, сондай-ақ жасы толмағандарды маскүнемдікке тартатын адамдарды анықтауға, оларды белгіленген тәртіппен жауапқа тартуға шаралар қолданады;

к) жылына кем дегенде екі рет маскүнемдікке қарсы күрестің жайын, кәсіпорындар, мекемелер, ұйымдар бойынша маскүнемдіктен келтірілген экономикалық зиянды; мас күйде жасалған қылмыстарды, право тәртібін бұзушылықты; халықтың жан басына шаққанда спирт ішімдіктерін пайдалану дәрежесін талдап зерттейді.

9-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссиялардың мынадай праволары бар:

а) кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияларына методикалық көмек көрсетеді, олардың жұмыс формалары мен әдістерін қорытып отырады және оңды тәжірибесін насихаттайды;

б) маскүнемдікке, арақ және басқа спирт ішімдіктерін сату ережелерін бұзуға байланысты әкімшілік право тәртібін бұзушылық туралы материалдарды қарайды;

в) кәсіпорындарда, мекемелерде, ұйымдар мен колхоздарда маскүнемдікке және алкоголизмге қарсы күрес жөніндегі, алкогольге қарсы насихат және жұмысшылардың, қызметшілер мен колхозшылардың мәдени демалысын ұйымдастыру жөніндегі жұмыстың жайын тексереді;

г) комиссиялардың мәжілістерінде кәсіпорындар, мекемелер, ұйымдар басшыларының және колхоз председательдерінің маскүнемдікке және алкоголизмге қарсы күресу шаралары туралы, маскүнемдік пен еңбек тәртібін бұзу жағдайларының алдын алу жөніндегі шаралар туралы, тәрбие жұмысы және жұмысшылардың, қызметшілердің, колхозшылардың мәдени демалысын ұйымдастыру туралы хабарларын тыңдайды;

д) сауда және қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарының спирт ішімдіктерін сатудың белгіленген ережелерін сақтау мәселелері жөніндегі қызметін тексереді және сауда ережелерінің бұзылғаны байқалған реттерде кінәлі адамдарды заңда белгіленген тәртіппен жауапқа тарту туралы мәселе қояды;

е) сауда және қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындары басшыларының спирт ішімдіктерін сатудың белгіленген ережелерін орындауы туралы хабарларын тыңдайды;

ж) қоғамдық ұйымдар мен еңбек коллективтерін маскүнемдікке салынған адамдарды қайта тәрбиелеуге қатыстырады және бұл адамдардың арасында тәрбие жұмысын жүргізу жөніндегі қоғамдық инспекторларды тағайындайды;

з) маскүнемдікке және алкоголизмге қарсы күрес жүргізбейтін, маскүнемдіктің алдын алу және болғызбау жөнінде, жұмысшылар мен қызметшілерді тәрбиелеу және олардың демалысын ұйымдастыру жөнінде қажетті шаралар қолданбайтын кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың басшыларына таланты күшейту туралы тиісті органдар мен ведомстволарға ұсыныспен барады. Аталған органдар мен ведомстволар ұсынысты қараудың нәтижелері туралы комиссияға бір ай мерзімде хабарлауға міндетті;

и) халық депутаттарының аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық Советтері атқару комитеттерінің қарауына мынадай мәселелерді енгізеді:

маскүнемдікке және алкоголизмге қарсы күресті күшейту жөніндегі шаралар туралы;

белгілі бір орындарда арақ және басқа алкоголь ішімдіктерін сатуға шек қою және тыйым салу туралы;

кәсіпорындарда, мекемелерде, ұйымдар мен колхоздарда тәрбие жұмысының жайын жақсарту туралы;

к) сотқа мынадай өтініштермен барады:

өз еркімен емделуден жалтарған немесе емделгеннен кейін маскүнемдікті қоймаған құнықпа алкоголиктерді еріксіз емдеу және еңбекпен қайта тәрбиелеу үшін емдеу-еңбек профилакторийлеріне жіберу туралы;

спирт ішімдіктеріне салынып кету салдарынан өз семьясын ауыр материалдық жағдайға душар еткен адамдарды әрекет қабілеттілігі шектелген деп тану туралы;

спирт ішімдіктеріне салынып кеткен және балаларын тәрбиелеу жөніндегі міндетінен жалтарған ата-аналарды ата-аналық праводан айыру туралы;

л) істі қарайды және:

өндірісте спирт ішімдіктерін ішкені немесе жұмысқа мас күйде келгені үшін —20 сомнан 50 сомға дейінгі мөлшерде;

шеберлердің, учаске, смена, цех бастықтарының және басқа басшылардың өздеріне бағынышты қызметкерлермен бірге өндірісте спирт ішімдіктерін ішуге қатысқаны немесе мас күйде жүрген адамдарды жұмысқа қатыстырмау шараларын қолданбағаны, не өздеріне бағынышты қызметкерлердің спирт ішімдіктерін ішу немесе жұмысқа мас күйде келу жағдайларын жасырғаны үшін — 50 сомнан 100 сомға дейінгі мөлшерде;

сауда кәсіпорындары мен қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындары қызметкерлерінің арақ және басқа спирт ішімдіктерін сату ережелерін бұзғаны үшін — 50 сомнан 100 сомға дейінгі мөлшерде штраф түрінде әкімшілік жаза қолданады.

10-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі облыстық және Алматы қалалық комиссиялары:

мемлекеттік органдар мен қоғамдық ұйымдардың маскүнемдік пен алкоголизмге қарсы күресті күшейту жөніндегі қызметін үйлестіруді камтамасыз етеді;

маскүнемдік пен алкоголизмнің және алкогольдің әсерінен жасалатын право тәртібін бұзушылықтың алдын алу жөніндегі шараларды, сондай-ақ бұл көріністерді тугызатын себептерді жою жөніндегі шараларды жасайды және тиісті мемлекеттік органдар, қоғамдық ұйымдар мен еңбек коллективтері арқылы оларды жүзеге асырады;

маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі төмен тұрған комиссиялардың қызметін бақылайды, бағыт беріп және үйлестіріп отырады, оларға методикалық көмек көрсетеді, олардың оңды жұмыс тәжірибесін қорытады әрі таратады.

Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі облыстық және Алматы қалалық комиссиялары аталған міндеттерді орындау кезінде осы Ереженің 9-статьясында көзделген праволарды пайдаланады.

11-статья. Қазақ ССР Министрлер Советі жанындағы маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссия:

мемлекеттік органдар мен қоғамдық ұйымдардың маскүнемдік пен алкоголизмге қарсы күресу жөніндегі қызметін үйлестіріп отырады;

маскүнемдіктің, алкоголизмнің және алкогольдің әсерінен жасалатын право тәртібін бұзушылықтың алдын алу жөніндегі және бұл көріністерді туғызатын себептерді жою жөніндегі жұмысты біріктірін әрі бағыттап отырады;

халық депутаттарының облыстық және Алматы қалалық Советтері атқару комитеттерінің жанындағы маскүнемдікке қарсы күресу жөнін-

деґі комиссиялардың қызметін бақылап әрі үйлестіріп отырады, оларға методикалық көмек көрсетеді, олардың оңды жұмыс тәжірибесін қорытады әрі таратады.

III. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялардың жұмысын ұйымдастыру

12-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияның председателі комиссия мәжілістерін ұдайы шақырып отыруды қамтамасыз етеді, кезекті мәжілісте қаралатын мәселелер шеңберін белгілейді, мәжілістерде қарау үшін комиссияның жұмыс жоспарын және оның қызметі туралы есепті әзірлейді. Мәжіліс аралығындағы кезеңде комиссия мүшелеріне тапсырмалар береді және олардың орындалуын тексереді.

Комиссияның мәжілісінде протокол жасалады, онда қаралған мәселелердің сипаты көрсетіледі. Протоколға председательдік етуші мен секретарь қол қояды.

13-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияның мәжілістері қажеттігіне қарай, бірақ кем дегенде айына бір рет шақырылады және ол комиссия құрамының кем дегенде жартысы қатысқан жағдайда заңды болып табылады.

Комиссияның қаулысы мәжіліске қатысушы комиссия мүшелерінің жай көпшілік даусымен қабылданады және оған председатель мен секретарь қол қояды.

14-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияның мәжілісіне қаралатын мәселелердің сипатына қарай түсініктеме беру үшін ішкі істер органдарының, денсаулық сақтау, ағарту, мәдениет мекемелерінің, транспорт, сауда және қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарының және өзге де мемлекеттік органдардың, қоғамдық ұйымдар мен еңбек коллективтерінің өкілдері, лауазымды адамдар мен азаматтар шақырылады.

15-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялардың құрамында мынадай секциялар құрылуы мүмкін:

тәрбие жұмысы және алкогольге қарсы насихат секциясы;

алкогольге салынып кеткен және құнықпа алкоголизмнен зардап шеккен адамдарды есепке алу және қоғамдық бақылау секциясы;

емдеу-профилактика секциясы;

сауда және қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарының алкоголь ішімдіктерін сатудың белгіленген ережелерін сақтауын бақылауды ұйымдастыру секциясы.

Комиссиялар басқа да секциялар құруы мүмкін.

16-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияның мүшелері өз міндеттерін, әдетте, негізгі жұмысынан бос кезінде орындайды. Өзінің негізгі қызметі уақытында тапсырмаларды орындаған кезде комиссия мүшелерінің жұмыс орнындағы орташа еңбек табысы сақталады және олардың келтірілген шығынды өтетіп алуға правосы бар.

17-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияның қаулысына осы комиссия құрамына кіретін халық депутаттары Советінің атқару комитетіне шағым берілуі мүмкін. Тиісті атқару комитетінің шағым жөніндегі шешімі тұжырымды болып табылады.

Комиссияның штраф салу туралы қаулысы тапсырылған күннен бастап 10 күн ішінде штраф салынған адам өзінің тұрғылықты жері бойынша сотқа шағым беруге праволы. Шағым беру штраф өндіріп алуды тоқтата тұрады.

18-статья. Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияларды материалдық-техникалық жағынан қамтамасыз ету ісі тиісінше халық депутаттары Советтерінің атқару комитеттеріне, Қазақ ССР Министрлер Советіне жүктеледі.

ҚҰНЫҚПА АЛКОГОЛИКТЕР МЕН НАРКОМАНДАРДЫ ЕРІКСІЗ ЕМДЕУ ЖӘНЕ ЕҢБЕКПЕН ҚАЙТА ТӘРБИЕЛЕУ ТУРАЛЫ [1]

ҚАЗАҚ ССР ЖОҒАРҒЫ СОВЕТІ ПРЕЗИДИУМЫНЫҢ 1964 жылғы 19 октябрьдегі УКАЗЫ

(Қазақ ССР Жоғарғы Советі мен Үкіметінің Ведомостары, 1964 ж., № 44)

Қоғамдық ұйымдардың, еңбек коллективтері мен денсаулық сақтау органдарының алкоголизммен және наркоманиямен күресуді күшейту туралы көптеген тілектері мен ұсыныстарын ескере келіп, Қазақ ССР Жоғаргы Советінің Президиумы қ а у л ы е т е д і:

1. Құныкпа алкоголиктер мен наркомандарды еріксіз емдейтін және еңбекпен қайта тәрбиелейтін емдеу-еңбек профилакторийлары құрылсын [1].

2. Өз еркімен емделуден жалтарған немесе емделгеннен кейін маскүнемдігін қоймаған немесе наркотиктерге салынып кеткен құныкпа алкоголиктер мен наркомандар, сондай-ақ тұрақты тұратын орны жоқ және қаңғыбастыкпен немесе тіленшілікпен шұғылданатын не өзге де арамтамақтыкпен өмір сүретін құныкпа алкоголиктер, егер олардың іс-әрекеттері Қазақ ССР-інің Қылмыстық кодексінің 201—1-статьясының белгілеріне жатқызылмаса, еріксіз емдеу және еңбекпен қайта тәрбиелеу үшін халық сотының қаулысы бойынша бір жылдан екі жылға дейінгі мерзімге емдеу-еңбек профилакторийлеріне жіберілуге тиіс [2].

Дәрігерлік комиссия сот тағайындаған еріксіз емдеу мерзімін жеткіліксіз деп тапқан ретте, сот профилакторий әкімшілігінің ұсынуы бойынша бұл мерзімді ұзарта алады, мұның өзінде профилакторийде болудың жалпы мерзімі екі жылдан аспауға тиіс [3].

3. Аталған адамдар жөніндегі материалдарды милиция медициналық қорытынды бар болған жағдайда қоғамдық ұйымдардың, еңбек коллективтерінің, мемлекеттік органдардың, сондай-ақ семья мүшелерінің немесе жақын туыстарының өтініші бойынша ресімдеп, сотқа тапсырып отырады.

4. Аталған адамдарды профилакторийге жіберу туралы мәселені аудандық (қалалық) халық соты медициналық қорытынды бар болған жағдайда қоғамдық ұйымдардың, еңбек коллективтерінің, мемлекеттік органдардың, сондай-ақ семья мүшелерінің немесе жақын туыстарының өтініші бойынша ашық сот мәжілісінде қарайды [2].

Емдеу-еңбек профилакторийына жіберу немесе жібермеу туралы сот қаулысы жөнінде шағым беруге болмайды, бірақ прокурорлық қадағалау тәртібімен наразылық келтірілуі мүмкін.

---

[1] 10-статья 1983 ж. 28 октябрьдегі Указымен күшін жойды деп танылды.

Тақырыбына, 1-статьяға 1982 ж. 11 ноябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғаргы Советінің Ведомостары, 1982 ж., № 47, 478-ст.).

[2] 2-статьяның бірінші бөлігіне, 3-статьяға және 4-статьяның бірінші бөлігіне 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 47, 457-ст.).

[3] 2-статья 1967 ж. 24 февральдағы Указымен екінші бөлікпен толықтырылды (Қазақ ССР Жоғаргы Советі мен Үкіметінің Ведомостары, 1967 ж., № 10).

Сот қаулысын ішкі істер органдары орындайды. Қажет болған реттерде профилакторийға конвоймен жіберілуі мүмкін.

5. Еріксіз емдеу және еңбекпен қайта тәрбиелеу туралы іс қозғалған адамдар медициналық тексеруден немесе сотқа келуден жалтарған ретте милиция арқылы әкелінеді.

6. Емдеу-еңбек нәтижесі ойдағыдай болған жағдайда профилакторийға орналастырылған адамдардың онда болу мерзімі бір жыл емделгеннен кейін әкімшілік ұсынуы бойынша профилакторий тұрған жердегі сот арқылы қысқартылуы мүмкін. Емдеу-еңбек профилакторийына екінші рет жіберілген адамдардың онда болу мерзімі қысқартылмайды.

Профилакторийда тұрған адамдар бұл мекемелерде одан әрі тұра беруіне қырсығы тиетін қатты ауырған ретте де соттың қаулысы бойынша мерзімінен бұрын шығарылуы мүмкін.

Алкогольді немесе наркотиктерді шамадан тыс пайдалануға байланысты одан әрі еріксіз емдеуді керек ететін қатты ауырған адамды емдеу-еңбек профилакторийінен мерзімінен бұрын босату қажет болған жағдайда профилакторий әкімшілігінің ұсынуы бойынша сот оны емделе беруі үшін профилакторийде өтелмеген мерзімге Қазақ ССР Денсаулық сақтау министрлігінің емдеу мекемелеріне жібере алады [1].

7. Емдеу-еңбек профилакторийында болған уақыты жалпы еңбек стажына қосылады, бұл уақыт ішінде демалыс берілмейді.

Профилакторийда ұстау шығынын ішінара өтеуге, тамаққа, киімге, аяқ киімге, арнаулы дәрі-дәрмекке жұмсалған шығындарды және басқа шығындарды өтеуге емдеу-еңбек профилакторийында болған адамдардың жалақысы мен пенсиясынан жалпы негізде ақша ұстап қалынады. Бұдан қалған сома семьясына жіберіледі, ал семьясы болмаған күнде дербес счетқа аударылады.

Емдеу-еңбек профилакторийларынан қайтып оралған адамдар, әдетте, олардың бұрын жұмыс істеген орнына еңбекке орналастырылады және бұл халық депутаттарының аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Советтерінің атқару комитеттеріне жүктеледі.

Емдеу-еңбек профилакторийлерінен босатылған және тұрғылықты тұратын орны жоқ адамдарды еңбекке және тұрмыстық орналастыруды халық депутаттарының аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Советтерінің атқару комитеттері емдеу-еңбек профилакторийі орналасқан жер бойынша не адамның өзі қалап тұратын орны бойынша заңда белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады [2].

Емдеу-еңбек профилакторийында болған адамдардың бұрынғы тұрғылықты жеріндегі тұрғын үйіне ие болу правосы сақталады.

8. Емдеу-еңбек профилакторийынан немесе профилакторийға апара жатқан жолда қашқан адам Қазақ ССР Қылмысты істер кодексінің 198-статьясы бойынша жазаланады.

9. Профилакторийлерде еріксіз емдеу және еңбекпен қайта тәрбиелеу психикалық және ауыр соматикалық ауруларға шалдыққан адамдарға, жасы толмағандарға, бірінші және екінші топтағы мүгедектерге, 60 жастан асқан еркектер мен 55 жастан асқан әйелдерге, сондай-ақ екіқабат әйелдер мен емшекте баласы бар аналарға қолданылмайды.

---

[1] 6-статьяға 1967 ж. 24 февральдағы және 1982 ж. 11 ноябрьдегі Указдарымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советі мен Үкіметінің Ведомостары, 1967 ж., № 10; Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1982 ж., № 47, 478-ст.).

[2] 7-статьяның үшінші бөлігіне 1982 ж. 11 ноябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1982 ж., № 47, 478-ст.). Осы Указбен 7-статья төртінші бөлікпен толықтырылған.

Осы статьяда аталған, спиртті ішімдіктер мен наркотиктерді шамадан тыс пайдаланатын және емдеуден жалтаратын адамдарға аудандық (қалалық) халық сотының қаулысы бойынша Қазақ ССР Денсаулық сақтау министрлігінің емдеу мекемелерінде мерзімі 3 айдан бір жылға дейін еріксіз емдеу қолданылады [1].

КПСС ОРТАЛЫҚ КОМИТЕТІ МЕН СССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ «ҚОҒАМҒА ПАЙДАЛЫ ЕҢБЕКТЕН ЖАЛТАРЫП, ҚОҒАМҒА ЖАТ АРАМТАМАҚТЫҚ ЖОЛМЕН ӨМІР СҮРУШІ АДАМДАРҒА ҚАРСЫ КҮРЕСТІ КҮШЕЙТУ ЖӨНІНДЕГІ ШАРАЛАР ТУРАЛЫ» 1970 ЖЫЛҒЫ 23 ФЕВРАЛЬДАҒЫ № 136 ҚАУЛЫСЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТУРАЛЫ [2]

ҚАЗАҚСТАН КП ОРТАЛЫҚ КОМИТЕТІ МЕН ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ 1970 жылғы 17 марттағы № 184 ҚАУЛЫСЫ

Қазақстан КП Орталық Комитеті мен Қазақ ССР Министрлер Советі қ а у л ы е т е д і:

1. КПСС Орталық Комитеті мен СССР Министрлер Советінің «Қоғамға пайдалы еңбектен жалтарып, қоғамға жат арамтамақтық жолмен өмір сүруші адамдарға қарсы күресті күшейту жөніндегі шаралар туралы» 1970 жылғы 23 февральдағы № 136 қаулысы бұлжытпай басшылыққа алынып, орындалатын болсын.

Қазақстан КП облыстық, қалалық, аудандық комитеттеріне, еңбекшілер депутаттары облыстық, қалалық, аудандық Советтерінің атқару комитеттеріне қоғамға пайдалы еңбектен жалтару фактілеріне қарсы батыл күрес жүргізу, бұл жұмысты қоғамдық тәртіпті нығайтудың және еңбекшілерге коммунистік тәрбие берудің маңызды құралы ретінде қарау міндеттелсін.

Жастарды еңбекті құрметтеу, арамтамақтық пен бос сенделуге, коммунистік мораль нормаларынан қандай да болсын ауытқушылыққа ымырасыздық рухында тәрбиелеуді ерекше маңызды міндет деп санау қажет.

2. Еңбекшілер депутаттары жергілікті Советтерінің атқару комитеттеріне мыналар жүктелсін:

қоғамға пайдалы еңбектен жалтаруды адамдарды үнемі және шұғыл анықтап отыруды, оларды еңбекке міндетті түрде орналастыруды қамтамасыз ету;

бұл адамдарды еңбекке және тұрмыстық жағынан орналастырудың белгіленген тәртібінің сақталуына, олардың кәсіптік оқуын ұйымдастыруға қатаң бақылауды жүзеге асыру;

арамтамақтық көріністеріне қарсы күреске жұртшылықты кеңінен қатыстыру жөнінде, сондай-ақ бұл іске мемлекеттік органдар мен қоғамдық ұйымдардың күш-жігерін үйлестіріп отыру жөнінде қажетті ша-

---

[1] 9-статьяға 1967 ж. 24 февральдағы Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советі мен Үкіметінің Ведомостары, 1967 ж., № 10).

[2] 6, 9 және 10-пункттер Қазақ ССР Заңдарының жинағына енгізуге жататын нормалары болмағандықтан келтірілмеді.

8-пункт КПСС Орталық Комитеті мен СССР Министрлер Советінің 1970 ж. 23 февральдағы № 136 қаулысының нормаларын қайталайтын болғандықтан келтірілмеді (СССР Заңдары жинағының 10-томын қараңыз).

ралар алу. Бұл жұмысты жүргізуде үй басқармаларының, учаскелік милиция уәкілдерінің, үй және көше комитеттерінің, жолдастық соттардың, тұрғылықты жердегі еңбекшілер жиналыстарының және селолық жиындардың ролін көтеру.

Еңбекшілер депутаттары жергілікті Советтерінің атқару комитеттері бұл жұмысты ұйымдастыру үшін жауапкершілікті аудандық атқару комитеті (қалалық атқару комитеті) председателінің орынбасарларының біріне немесе еңбекшілер депутаттарының тиісті Советі атқару комитетінің мүшесіне жүктейтін болсын. Қоғамға пайдалы еңбектен жалтарушы адамдарды анықтауға, есебін алуға және еңбекке орналастыруға байланысты ағымдағы жұмысты жүзеге асыру үшін қажет болған кезде еңбекшілер депутаттары аудандық, қалалық Советтері атқару комитеттерінің жанындағы әкімшілік комиссияларының құрамына еңбекшілер депутаттарының жергілікті Советтеріне бөлінетін штат саны мен жалақы қоры есебінен арнаулы қызметкер енгізетін болсын.

3. Кәсіподақтардың Қазақ республикалық советіне, Қазақстан ЛКСМ Орталық Комитетіне қоғамға пайдалы еңбектен жалтарушы адамдарды қайта тәрбиелеу жөніндегі жұмысқа кәсіподақ және комсомол ұйымдарының белсене қатысуын қамтамасыз ету, мұндай адамдарды өндірістік коллективтерде орнықтыруға көмектесу, оларды қоғамдық жұмысқа қатыстыруға шаралар қолдану міндеттелсін.

4. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі, Қазақ ССР Прокуратурасы, Қазақ ССР Жоғарғы Соты және олардың жергілікті жердегі органдары қоғамға пайдалы еңбектен жалтарып, қоғамға арамтамақтық жолмен өмір сүруші адамдарды заңда белгіленген тәртіппен дер кезінде жауапқа тартуды қамтамасыз етсін.

Ішкі істер органдарында, әсіресе қалаларда, қоғамға пайдалы еңбектен жалтарып, қоғамға жат арамтамақтық жолмен өмір сүруші адамдарды анықтайтын және оларды заңмен белгіленген жауаптылыққа тарту үшін тиісті материалдар жасаумен тұрақты айналысатын арнаулы қызметкерлер бөлу дұрыс деп саналсын.

5. Қазақ ССР Министрлер Советінің еңбек ресурстарын пайдалану жөніндегі мемлекеттік комитеті, Ішкі істер министрлігімен және Заң комиссиясымен бірлесе отырып, қоғамға пайдалы еңбектен жалтаратын адамдарды еңбекке орналастыру тәртібін белгілеп, Қазақ ССР Министрлер Советіне бекітуге ұсынсын, онда бұл адамдарды еңбекке әдетте, өздерінің тұрақты тұратын жерлерінде және ведомстволық бағыныстылығына қарамастан кәсіпорындардың, құрылыстардың, мекемелер мен ұйымдардың басшыларына міндетті болып табылатын еңбекшілер депутаттары жергілікті Советтерінің жұмысшы күшіне қажеттілікті еске ала отырып берген жолдамасына сәйкес орналастыру көзделсін.

7. Қазақ ССР Министрлер Советінің Баспасөз жөніндегі мемлекеттік комитеті, Қазақ ССР Министрлер Советінің Радио хабар және телевизия жөніндегі мемлекеттік комитеті, республикалық газеттер мен журналдардың редакциялары халықты еңбекке тәрбиелеу мәселелерін және арамтамақтықтың әр түрлі көріністерімен күрес шараларын үнемі жазып, жариялап отырсын; социалистік қоғамдағы еңбектің маңызы мен сипатын неғұрлым терең ашып, қоғамдық және жеке мүдделерді дұрыс ұштастыру туралы; жұртшылықтың және коллективтердің адамдарды тәрбиелеудегі ролі туралы айқын да түсінікті баяндап отырсын, арамтамақтықты және қоғамға жат басқа да құбылыстарды өткір әшкерелейтін болсын.

§ 2. ІШКІ ІСТЕР ОРГАНДАРЫ

ҚАЗАҚ ССР ІШКІ ІСТЕР МИНИСТРЛІГІ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕНІ БЕКІТУ ТУРАЛЫ [1]

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ
1973 жылғы 16 марттағы
№ 135 ҚАУЛЫСЫ

Қазақ ССР Министрлер Советі қ а ұ л ы е т е д і:

1. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі туралы ұсынылып отырған Ереже бекітілсін.

Қазақ ССР Министрлер Советінің 1973 жылғы 16 марттағы № 135 қаулысымен

БЕКІТІЛГЕН

ҚАЗАҚ ССР ІШКІ ІСТЕР МИНИСТРЛІГІ ТУРАЛЫ Е Р Е Ж Е

1. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі Қазақ ССР-інің Конституциясына сәйкес одақтық-республикалық министрлік болып табылады және өз қызметінде Қазақ ССР Министрлер Советіне және СССР Ішкі істер министрлігіне бағынады.

Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі қоғамдық тәртіпті, социалистік меншікті, азаматтардың, кәсіпорындардың, ұйымдар мен мекемелердің праволары мен заңды мүдделерін қылмысты қол сұғулардан және басқа қоғамға жат әрекеттерден қорғауды және Қазақ ССР территориясында өрттен қорғауды қамтамасыз етуге тиіс.

Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі қоғамдық тәртіптің, қылмыспен күрестің және министрлікке жүктелген басқа да міндеттердің орындалу жайы үшін жауап береді.

2. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігінің басты міндеттері мыналар болып табылады:

— белгіленген қоғамдық тәртіпті қамтамасыз ету, қылмыстың дер

[1] 2-пункт Қазақ ССР Заңдарының жинағына енгізуге жататын нормалары болмағандықтан келтірілмеді.

кезінде алдын алып, болдырмау, оларды жедел және толық ашып, тергеу, қылмысты және басқа қоғамға жат әрекеттерді туғызатын себептерді жоюға барынша жәрдемдесу;

— сотталғандарды еңбекке адал көзқарас, заңдарды мүлтіксіз орындау және социалистік тұрмыс-салт ережелерін құрметтеу рухында түзеп, тәрбиелеу;

— елді пункттерде және халық шаруашылығы объектілерінде өрт хауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру;

— қалалар мен басқа да елді мекендердегі жол қозғалысы және автомобиль жолдарындағы қозғалыс хауіпсіздігін қамтамасыз ету;

— министрлік жүйесіндегі бөлімшелердің, мекемелердің, ұйымдар мен кәсіпорындардың және барлық дәрежедегі қызметкерлердің қызметінде социалистік заңдылықты қатаң сақтауды қамтамасыз ету;

— кадрларды іріктеу, жоғарылату және орналастыру жөніндегі лениндік принциптерді іс жүзіне асыру, республика ішкі істер органдарының адам құрамының жоғары қызмет, жауынгерлік және саяси даярлық дәрежесі мен тәртібін қамтамасыз ету;

— қоғамдық тәртіпті қорғау, қылмысты істермен күрес, өрт хауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстарда және министрлік қызметінің басқа да салаларында ғылым мен техника жетістіктерін және ұнамды тәжірибелерді кеңінен пайдалану;

— министрлік жүйесінің бөлімшелері, мекемелері, ұйымдары мен кәсіпорындары адам құрамының тұрғын және мәдени-тұрмыстық жағдайын жақсарту.

3. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі өзіне тапсырылған мемлекеттік басқару саласына әдетте, халық депутаттары Советтерінің атқару комитеттерінің ішкі істер басқармалары арқылы басшылық етеді және оған тікелей бағынышты кәсіпорындар мен ұйымдарды басқарады.

4. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі, халық депутаттары Советтерінің атқару комитеттерінің ішкі істер басқармалары мен бөлімдері, сондай-ақ милиция, өрттен қорғау бөлімшелері, еңбекпен түзеу мекемелері және басқа ведомстволық бөлімшелер, мекемелер, ұйымдар мен кәсіпорындар Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі жүйесін құрайды.

5. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі өз қызметінде СССР және Қазақ ССР заңдарын, СССР Жоғарғы Советі Президиумы мен Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының Указдарын, СССР Үкіметі мен Қазақ ССР Үкіметінің қаулылары мен жарлықтарын, СССР Ішкі істер министірлігінің бұйрықтарын, нұсқаулары мен тәртіптерін басшылыққа алады, осы Ереже және басқа нормативтік актылар арқылы іс жүзіндегі заңның бөлімшелерде, мекемелерде, ұйымдарда және министрлік жүйесінің кәсіпорындарында дұрыс қолданылуын қамтамасыз етеді.

Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі министрлік қызметіне байланысты мәселелер бойынша заңның қолданылу практикасын қорытып, оны жетілдіру жөнінде ұсыныстар жасайды және оны белгіленген тәртіп бойынша Қазақ ССР Министрлер Советінің және СССР Ішкі істер министрлігінің қарауына енгізеді.

6. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі өзіне жүктелген міндеттерге сәйкес мыналарды жүзеге асырады:

а) министрлік жүйесіндегі бөлімшелер, мекемелер мен ұйымдар қызметінің негізгі бағытын және олардың алдында тұрған міндеттерді шешудің неғұрлым тиімді құралдары мен әдістерін айқындап береді. Министрлік қарауындағы бөлімшелер, мекемелер, ұйымдар мен кәсіпорындарды басқару мен еңбекті ғылыми ұйымдастыру саласындағы жетістіктер негізінде басқару жүйесін жетілдіреді;

б) қылмыс және басқа қоғамға жат әрекеттердің дер кезінде алдын

алу және болдырмауды қамтамасыз ету жөніндегі шараларды жүзеге асырады, қоғамдық тәртіпті бұзудың және басқа право бұзушылықтың алдын алу жөнінде профилактикалық жұмыстар ұйымдастырады; министрлікке, ведомствоға, мекемелер мен ұйымдарға қылмыс пен басқа да право бұзушылықты және оны жүзеге асыруға жәрдемдесетін жағдайларды туғызатын себептерді жою жөнінде ұсыныстар енгізеді; қоғамдық тәртіпті қорғау және право бұзушылықпен күрес мәселелері жөнінде халық арасында насихат жүргізеді;

в) оперативтік-іздестіру жұмыстарын ұйымдастырып, жүзеге асырады, заң бойынша тергеу ішкі істер органдарына жүктелген қылмыстар туралы іс жөнінде жете білу және алдын ала тергеу жұмыстарын қамтамасыз етеді, қылмыс және басқа право бұзушылық есебін жүргізеді;

г) тергеуден және соттан жасырынып жүрген қылмыстыларды, үкімді орындаудан жалтарған сотталғандарды, із-түзсіз жоғалған адамдарды, заңға тартылған басқа да адамдарды іздестіру жөніндегі жұмыстарды ұйымдастырады, сондай-ақ СССР Қызыл Крест және Қызыл жарты ай қоғамдары Одағына туысқандарынан ажырап қалған адамдарды іздестіруге көмектеседі;

д) басқа да мемлекеттік және қоғамдық ұйымдармен бірлесіп балалардың бақылаусыз қалуын болдырмау және кәмелетке толмаған балалардың право бұзушылығымен күрес жөнінде жұмыстар жүргізеді;

е) сот үкімін, прокурорлардың қаулысын және тергеушілер мен қамауға алу жөнінде қорытынды жасаған адамдардың прокурор санкция берген қаулысын, сондай-ақ заң бойынша орындалуы ішкі істер органдарына жүктелген басқа мәжбүр ету шараларын қолдану туралы қаулылар мен шешімдерді орындауды қамтамасыз етеді;

ж) заң бойынша орындату ішкі істер органдарына жүктелген, соттардың бас бостандығы еркінен айыруға, жер аударуға және басқа жаза түріне сотталған адамдар жөніндегі үкімдерінің орындалуын қамтамасыз етеді; белгіленген тәртіп бойынша сотталғандарды түзеу және тәрбиелеу жөніндегі жұмыстарды ұйымдастырады, заң белгілеген жазаны өтеу режимінің қатаң сақталуын, сотталғандардың пайдалы еңбекке қатысуын, олармен саяси-тәрбие жұмысының жүргізілуін қамтамасыз етеді, мүдделі министрліктермен және ведомстволармен бірлесе отырып, сотталғандардың жалпы білім және кәсіптік-техникалық оқуын ұйымдастырып, жүзеге асырады, сотталғандарды түзеу және тәрбиелеу тәсілдерін таңдаған кезде жасалған қылмыстың сипатын және қоғамдық хауіптілік дәрежесін, сотталған адамның жеке басының қасиеттерін, сондай-ақ оның тәртібі мен еңбекке көзқарасын ескере отырып, жекелей ықпал жүргізуді қамтамасыз етеді, бұл тұрғыда педагогика, психология және басқа ғылым жетістіктерін кеңінен пайдаланады;

з) бас бостандығы еркінен айырылған жерден босанып шыққан адамдардың еңбекке және тұрмыста орналасын кетуіне жәрдемдеседі; бас еркінен айырылған жерден босанып шыққан адамдарға, сондай-ақ заң белгілеген жағдайда шартты түрде сотталған және жазаны өтеуден шартты түрде босатылған адамдарға заңға сәйкес әкімшілік бақылау жасауды қамтамасыз етеді;

и) республика территориясында паспорт жүйесі талаптарын орындауды қамтамасыз етеді, шекара әскерлерімен бірлесе отырып, азаматтардың шекара режимі ережесін сақтауын бақылайды, заң көздеген жағдайда шет елге шығуға және СССР-ге келуге рұқсат береді; шет ел азаматтарының және азаматтығы жоқ адамдардың олар үшін белгіленген Қазақ ССР территориясында тұру және жүру ережесін сақтауын қадағалауды жүзеге асырады;

к) атылатын және суық қару, оқ дәрі, жарылғыш материалдар,

күшті әсер ететін улы заттар алуға, сақтауға және алып жүруге, радиоактивті заттар сақтауға, тирлер мен атыс орнын, қару жөндейтін және пиротехникалық кәсіпорындар, аңшылық және спорт қаруымен сауда жасайтын магазиндер ашылып, жұмыс істеуіне заңға сәйкес бақылау жасайды; полиграфия және штамп-гравер кәсіпорындарының ашылып, жұмыс істеуіне, сондай-ақ көбейткіш аппараттар иемденіп, сақтауға және мөр мен штамп жасауға белгіленген тәртіп бойынша бақылау жасайды;

л) республикада мемлекеттік өрт қадағалауын жүзеге асырады, белгіленген тәртіп бойынша елді пункттер мен халық шаруашылығы объектілерінде өрттен қорғауды қамтамасыз етеді, басқа министрліктер мен ведомстволардың өрт бөлімшелерінің жұмысын бақылап, бағыттайды, республика өрт ұйымдарының бірлескен жұмысының тәртібін белгілейді;

м) кездейсоқ апат болған жағдайда және басқа төтенше жағдайларда адамдар мен мүліктерді құтқаруға қатысады, бұл кезде қоғамдық тәртіпті қамтамасыз етеді, заттарға күзет ұйымдастырады, халыққа, сондай-ақ транспорт және басқа тиісті кәсіпорындарға, ұйымдарға, мекемелерге және азаматтарға құтқару және кейінге қалдыруға болмайтын қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу үшін құралдар беруге жәрдемдеседі;

н) право бұзушылықтан және кездейсоқ апаттан жапа шеккендерге, сондай-ақ қоғамдық орындарда қиын жағдайда қалған адамдарға жедел көмек ұйымдастырады;

о) жұқпалы ауруларымен және малдың жұқпалы ауруларымен күрес жөніндегі шараларды жүзеге асыруда, сондай-ақ табиғи байлықтарды қорғау мен сақтау, браконьерлікпен және аңшылық пен балық аулау ережелерін бұзумен күрес жөніндегі шараларды жүзеге асыруда тиісті органдарға жәрдем көрсетеді;

п) қалалар мен басқа да елді мекендерде жол қозғалысын және автомобиль жолдарындағы қозғалысты реттеуді ұйымдастырады, министрліктердің, ведомстволар мен транспорт ұйымдарының автомототранспорт және қалалық электр транспорт апаттарын болдырмау жөнінде шаралар жасауын бақылайды;

р) кәсіпорындар, ұйымдар, мекемелер мен азаматтар иелігіндегі автомототранспорт құралдарын тіркеп, есебін алады, сондай-ақ ол транспорт құралдарының техникалық жағдайына бақылау жасайды;

с) көшелердің, автомобиль жолдарының, жол құрылыстарының жол хауіпсіздігін қамтамасыз ететін жағдайда болуына бақылау жасайды, олардың пайдаланылу жағдайын жақсартуға шаралар қолданады, көшелер мен автомобиль жолдарының жекелеген учаскелерінде оларды пайдалану жол хауіпсіздігіне нұқсан келтіретін болса транспорт қозғалысы мен жаяу адамдардың жүруіне белгіленген тәртіп бойынша шек қояды немесе тыйым салады;

т) белгіленген тәртіп бойынша кәсіпорындарға, ұйымдарға, мекемелер мен басқа да объектілерге күзет ұйымдастырып, жүзеге асырады; ведомстволық күзетке нұсқау береді, күзеттің сенімділігін арттыру және күзетке жұмсалатын шығынды қысқарту жөнінде шаралар қолданады;

у) СССР Қорғаныс министрлігі органдарына міндетті әскери қызметке шақыруды ұйымдастыруға және СССР азаматтарының әскери есепке тұру тәртібін сақтауын бақылауға жәрдемдеседі;

ф) аса хауіпті мемлекеттік қылмыскерлермен күреске және мемлекет хауіпсіздігін қорғау жөніндегі басқа да шараларды жүргізуге жәрдемдеседі;

х) ішкі істер органдары қызметкер құрамының қызметтік, жауынгерлік және саяси даярлығын арттыру мен тәртібін нығайту жөніндегі шараларды жүзеге асырады, ішкі істер органдарының қызметін жүйелі тәртіпке келтіретін қызмет ету, устав және нұсқау туралы ережелер талабын қызметкер құрамының орындауын қамтамасыз етеді;

ц) республика ішкі істер органдарының қызметкер құрамына белгіленген тәртіп бойынша арнаулы атақтар береді; СССР Ішкі істер министрлігіне жоғары басшы қызметкер құрамына арнаулы атақтар беру туралы ұсыныс енгізеді;

ч) ішкі істер органдарының қатардағы, кіші орта және аға басшы қызметкер құрамындағы адамдарды белгіленген тәртіп бойынша запасқа немесе отставкаға шығарып осы адамдарға және оның семья мүшелеріне пенсия тағайындайды;

ш) Қазақ ССР Ішкі істер органдарының қатардағы, кіші басшы қызметкер құрамын қайта даярлаудан өткізеді; СССР Ішкі істер министрлігінің оқу орындарына нұсқауға сәйкес кандидаттар іріктейді;

щ) министрлік жүйесінің үздік қызметкерлерін және ішкі істер органдарына оларға жүктелген міндеттерді орындауда белсенді түрде көмек көрсеткен азаматтарды белгіленген тәртіп бойынша кеудеге тағатын белгімен және Құрмет грамотасымен наградтайды, сондай-ақ басқа да ынталандыру шараларын жасайды;

э) министрлікке жүктелген міндеттерді тиімді орындау мақсатымен республика көлемінде қоғамдық тәртіпті қорғау, қылмыспен күрес, сотталғандарды түзеу және қайта тәрбиелеу, қалалардың, басқа да елді мекендердің және халық шаруашылығы объектілерінің өрт хауіпсіздігін қамтамасыз ету, қалалар мен басқа да елді мекендердегі жол қозғалысы мен автомобиль жолдарындағы қозғалыс хауіпсіздігін қамтамасыз ету проблемаларын оқып, үйренуді ұйымдастырады, басқа министрліктермен және ведомстволармен бірлесіп аталған мәселелер бойынша комплексті проблемалар жасап, жүзеге асырады;

ю) министрлік жүйесіндегі бөлімшелерді, мекемелерді, ұйымдар мен кәсіпорындарды белгіленген тәртіп бойынша одақтық, республикалық және жергілікті бюджеттен бөлінген қаржы есебінен қаржыландырады.

7. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі еңбекшілердің қалың бұқарасының, қоғамдық тәртіп қорғау жөніндегі ерікті халық жасақшыларының, ерікті өрт жасақшыларының қоғамдық тәртіпті қорғауға қатысып, ішкі істер органдарына жүктелген басқа да міндеттерді орындауға жәрдемдесетін басқа да дербес қоғамдық ұйымдардың көмегі мен қолдауына сүйенеді.

8. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі азаматтардың ұсыныстарының, арыздары мен шағымдарының дер кезінде және сергектікпен қаралуын ұйымдастырады, оларда айтылған мәселелердің дұрыс шешілуіне қол жеткізеді, сондай-ақ министрлік жүйесіндегі бөлімшелердің, мекемелер мен кәсіпорындардың қызметіндегі азаматтар хабарлаған кемшіліктерді жою жөнінде шаралар қолданады.

9. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігін Қазақ ССР Конституциясына сәйкес Қазақ ССР Жоғарғы Советі, ал сессиялар аралығындағы кезеңде Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумы Қазақ ССР Жоғарғы Советінің бекітілуіне ұсынып тағайындаған министр басқарады.

Қазақ ССР Ішкі істер министрінің Қазақ ССР Министрлер Советі тағайындаған орынбасарлары болады. Министрдің орынбасарлары арасындағы міндетті министр бөледі.

10. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігінде құрамында министр (председатель) және қызметі бойынша министрдің орынбасарлары, сондай-

ақ министрліктің басқа да басшы қызметкерлері бар коллегия құрылады.

Министрліктің коллегия мүшелерін Қазақ ССР Министрлер Советі бекітеді.

11. Қазақ ССР Ішкі істер министрі Министрлікке жүктелген міндеттер мен жауапкершіліктің орындалуына жеке жауап береді, министрдің орынбасарларының, басқарма бастықтарының және министрлік бөлімдерінің министрлік қызметінің жекелеген салаларына басшылығы үшін, сондай-ақ министрлік жүйесіндегі бөлімшелер, мекемелер, ұйымдар мен кәсіпорындар жұмысы үшін жауапкершілік дәрежесін белгілейді.

12. Қазақ ССР Ішкі істер министрі СССР-дің және Қазақ ССР-інің қолданылып жүрген заңдары мен басқа да заңға қосымша актілерінің, сондай-ақ СССР Ішкі істер министрлігінің бұйрықтары, нұсқаулары мен бағыт берулері негізінде және оның орындалуы үшін министрлік қызметінің шеңберінде бұйрықтар мен нұсқаулар шығарады, халық депутаттарының Советтері атқару комитеттерінің, ішкі істер басқармалары мен бөлімдері, министрлік жүйесіндегі бөлімшелер, мекемелер, ұйымдар мен кәсіпорындар міндетті түрде орындауға тиісті нұсқаулар береді және оның орындалуын тексереді.

Қазақ ССР Ішкі істер министрлігіне берілген право шеңберінде шығарылған министрліктің өрт хауіпсіздігі, қалалар мен басқа да елді мекендердегі жол қозғалысы, автомобиль жолдарындағы қозғалыс хауіпсіздігі мәселелері, қолданылып жүрген заңдар арқылы белгіленген басқа да мәселелер жөніндегі бұйрықтары мен нұсқаулары ведомстволық бағынуштылығына қарамастан, кәсіпорындар, ұйымдар мен мекемелер үшін, сондай-ақ азаматтар ұшін міндетті.

Қазақ ССР Ішкі істер министрі қажет болған жағдайда басқа министрліктер мен ведомстволардың басшыларымен бірлесіп бұйрықтар мен нұсқаулар шығарады.

13. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігінің коллегиясы өз мәжілістерінде министрлік қызметі мен оның жұмысын жетілдірудің негізгі мәселелерін қарайды, министрліктің бөлімшелерге, мекемелерге, ұйымдар мен кәсіпорындарға нақты басшылық ету, істің орындалуын тексеру, кадрларды іріктеу және пайдалану мәселелерін, аса маңызды бұйрықтар мен нұсқаулардың жобаларын талқылайды, Министірліктің басқармалары мен бөлімдерінің, министрлік жүйесіндегі мекемелер, ұйымдар мен кәсіпорындар басшыларының есебін тыңдайды.

Коллегия шешімі, әдетте, министрдің бұйрығымен жүзеге асырылады. Министр мен коллегияның арасында келіспеушілік туған жағдайда Министр бұл туралы Қазақ ССР Министрлер Советіне баяндап, өз шешімін жүзеге асырады, ал коллегия мүшелері, өз тарапынан, өз пікірлерін Қазақ ССР Министрлер Советіне хабарлай алады.

14. Ішкі істер органдарының жұмысына ғылым, техника және озық тәжірибе жетістіктерін пайдалану және енгізу жөніндегі пікірлерді қарап, ұсыныстар жасау үшін Қазақ ССР Ішкі істер министрлігінде қажет болған жағдайда тиісті мәселелер бойынша жетік мамандар мен көрнекті ғалымдардан ғылыми-методикалық (ғылыми-техникалық) советтер құрылады.

Ғылыми-методнкалық (ғылыми-техникалық) советтердің құрамын және ол туралы ережені Қазақ ССР Ішкі істер министрі бекітеді.

15. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігінің Қазақ ССР Мемлекеттік гербі бейнеленген және өз аты қазақ және орыс тілдерінде жазылған мөрі болады.

ХАЛЫҚ ДЕПУТАТТАРЫ ОБЛЫСТЫҚ (АЛМАТЫ ҚАЛАЛЫҚ) СОВЕТІ АТҚАРУ КОМИТЕТІНІҢ ІШКІ ІСТЕР БАСҚАРМАСЫ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕНІ БЕКІТУ ТУРАЛЫ

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ
1973 жылғы 29 ноябрьдегі
№ 612 ҚАУЛЫСЫ

Қазақ ССР Министрлер Советі қ а у л ы е т е д і:

Осыған қоса беріліп отырған халық депутаттары облыстық (Алматы қалалық) Советі атқару комитетінің Ішкі істер басқармасы туралы Ереже бекітілсін.

Қазақ ССР Министрлер Советінің
1973 жылғы 29 ноябрьдегі № 612
қаулысымен
БЕКІТІЛГЕН

ХАЛЫҚ ДЕПУТАТТАРЫ ОБЛЫСТЫҚ (АЛМАТЫ ҚАЛАЛЫҚ) СОВЕТІ АТҚАРУ КОМИТЕТІНІҢ ІШКІ ІСТЕР БАСҚАРМАСЫ ТУРАЛЫ Е Р Е Ж Е

Жалпы ережелер

1. Халық депутаттары облыстық (Алматы қалалық) Советі атқару комитетінің Ішкі істер басқармасы мемлекеттік басқарудың салалық органы болып табылады және Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі жүйесіне және СССР Ішкі істер министрлігінің бірыңғай жүйесіне кіреді.

Ішкі істер басқармасы өзінің қызметінде халық депутаттары облыстық (Алматы қалалық) Советіне және оның атқару комитетіне, сондай-ақ Қазақ ССР Ішкі істер министрлігіне және СССР Ішкі істер министрлігіне бағынады.

2. Ішкі істер басқармасы қоғамдық тәртіпті, социалистік меншікті азаматтардың, кәсіпорындардың, ұйымдардың және мекемелердің қылмысты және басқа да қоғамға қарсы әрекеттерден сақтау праволары мен заңды мүдделерін қорғауды облыс (қала) территориясында өрттен сақтауды ұйымдастыруды қамтамасыз етеді.

3. Ішкі істер басқармасының басты міндеттері мыналар болып табылады:

а) белгіленген қоғамдық тәртіпті қамтамасыз ету, қылмысты істердің алдын-алу және жою, оларды тез әрі толық ашып, зерттеу, қылмыстарды және басқа право тәртібін бұзушылықты туғызатын себептерді, сондай-ақ оларды жасауға ықпал ететін жағдайларды жоюға жанжақты көмектесу;

б) сотталған адамдарды дұрыс жолға түсіру және еңбекке адал қарау, заңдарды мүлтіксіз орындау және социалистік тұрмыс ережелеріне құрметтеу рухында тәрбиелеу;

в) өрттерді болғызбау және қалалардың, басқа елді мекендер мен халық шаруашылығы объектілерінің өрт хауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі жұмысты жетілдіру, өрттерге қарсы күрестің тиімділігін арт-

тыру, өрт-профилактикалық шаралары мен өрт хауіпсіздігінің белгіленген талаптарының орындалуына бақылауды жүзеге асыру [1];

г) қалаларда және басқа елді мекендерде, сондай-ақ автомобиль жолдарында жолда жүру хауіпсіздігін қамтамасыз ету;

д) өзіне қарасты органдар, бөлімшелер, мекемелер, ұйымдар мен кәсіпорындар қызметінде және лауазымды адамдардың социалистік заңдылықты қатаң сақтауын қамтамасыз ету;

е) кадрларды іріктеудің, қызметке жоғарылатудың және орналастырудың лениндік принциптерін жүзеге асыру, облыс (аудан) ішкі істер органдары жеке құрамының кәсіби, жауынгерлік және саяси әзірлігінің, тәртібінің жоғары дәрежесін қамтамасыз ету;

ж) қоғамдық тәртіпті қорғау, қылмысты істерге қарсы күрес, өрт хауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі жұмысында және ішкі істер басқармасы қызметінің басқа салаларында ғылым мен техника жетістіктерін, озат тәжірибені қолдану;

з) өзіне қарасты бөлімшелер, мекемелер, ұйымдар мен кәсіпорындар жеке құрамының тұрғын үй және мәдени-тұрмыстық жағдайларын жақсарту;

и) социалистік меншік пен азаматтардың өзіндік мүлкін қорғауды қамтамасыз ету [1].

4. Ішкі істер басқармасы өзіне жүктелген міндеттерді орындау жөніндегі басшылықты тікелей де, сондай-ақ халық депутаттары қалалық, аудандық Советтері атқару комитеттері ішкі істер бөлімдері арқылы да жүзеге асырады.

5. Ішкі істер басқармасы өзінің қызметінде СССР Заңдарын және Қазақ ССР-інің Заңдарын, СССР Жоғарғы Советі Президиумының Указдарын және Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының Указдарын, СССР Министрлер Советінің және Қазақ ССР Министрлер Советінің қаулылары мен жарлықтарын, Совет милициясы туралы Ережені, СССР Ішкі істер министрлігі мен Қазақ ССР Ішкі істер министрлігінің нормативтік актілерін, халық депутаттары облыстық (Алматы қалалық) Советінің және оның атқару комитетінің шешімдері мен жарлықтарын және басқа да нормативтік актілер мен осы Ережені басшылыққа алады.

Ішкі істер басқармасы ішкі істер органдарында, бөлімшелерде, мекемелерде, ұйымдар мен кәсіпорындарда қолданылып жүрген заңдардың өзіне тікелей қарасты дұрыс қолданылуын қамтамасыз етеді.

Ішкі істер басқармасының қызметі

6. Ішкі істер басқармасы қылмысқа қарсы күрес пен қоғамдық тәртіпті қорғау саласында:

а) қылмысты істердің, қоғамдық тәртіпті бұзудың және басқа да право тәртібін бұзудың дер кезінде алдын-алу және жоюды қамтамасыз ететін шараларды талдап шешіп, жүзеге асырады, лауазымды адамдар мен азаматтардың мемлекеттік өкімет және басқару органдарының қоғамдық тәртіпті сақтау мәселелері жөніндегі шешімдерін орындауға қадағалауды жүзеге асыруды қамтамасыз етеді [1];

б) өздерінің міндеттерін орындау кезінде халық депутаттары Советтерінің депутаттарына және лауазымды адамдарына егер жекелеген азаматтар бұл адамдардың заңды талаптарына бағынудан бас

---

[1] 3-пункттің «в» тармағына және 6-пункттің «а» тармағына Қазақ ССР Министрлер Советінің 1980 ж. 31 январьдағы № 45 қаулысымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР ҚЖ, 1980 ж., № 3, 11-ст.). Осы қаулымен 3-пункт «и» тармағымен толықтырылған.

тартса немесе олардың қалыпты жұмысына кедергі келтірсе, өз өкілеттігі шеңберінде ықпал етуді қамтамасыз етеді;

в) қолданылып жүрген заңдарға сәйкес басқа да мемлекеттік және қоғамдық ұйымдармен бірге қылмыс жасауға әсер ететін маскүнемдікке және басқа да қоғамға жат құбылыстарға қарсы күрес жөніндегі шараларды жүзеге асырады, қоғамдық пайдалы еңбектен жалтаратын және қоғамға жат өмір сүретін адамдарды анықтауды, сондай-ақ бұл адамдарға заңда көзделген шараларды қолдануын қамтамасыз етеді;

г) қылмысты және басқа да право тәртібін бұзуды тугызатын себептерді, сондай-ақ бұлардың жасалуына ықпал ететін жағдайларды ашады, сөйтіп мұндай себептер мен жағдайларды жоюға бағытталған шараларды қабылдайды, халық арасында қоғамдық тәртіпті қорғау мен право тәртібін бұзу мәселелері бойынша түсінік жұмысын жүргізуді ұйымдастырады;

д) қылмыстың алдын алу, оны жою және ашу мақсатында оперативтік-ашу қызметін ұйымдастырып, жүзеге асырады;

е) Заң бойынша тексеру ішкі істер органдарына жүктелген қылмыстар туралы істер жөнінде анықтау жүргізуді және алдын ала тексеруді қамтамасыз етеді;

ж) жасалған қылмыстар мен қоғамдық тәртіпті бұзуды алдын ала тіркеуді қамтамасыз етеді, қылмыстардың және басқа да право тәртібін бұзудың статистикасын жүргізеді;

з) тексеру мен соттан бой тасалап жүрген жазалы адамдарды, үкімді орындаудан жалтарып жүрген сотталғандарды, хабар-ошарсыз кеткен адамдарды, заңда көзделген жағдайларда басқа адамдарды іздестіру жөніндегі жұмысты ұйымдастырады, сондай-ақ өзінің туғантуысқандарымен байланысын жоғалтқан адамдарды іздестіруде СССР Қызыл Крест және Қызыл Жарты ай қоғамдары одағына көмектеседі;

и) басқа да мемлекеттік және қоғамдық ұйымдармен бірге балалардың қадағалаусыздығының алдын алу жөнінде және жасөспірімдердің право тәртібін бұзуға қарсы күрес жөнінде жұмысты жүргізеді;

к) істі анықтауларды және соттардың қамауға алу туралы үкімдері мен қаулыларын, сондай-ақ орындалуы заңмен ішкі істер органдарына жүктелген басқа да күштеу шараларын қолдану туралы қаулылар мен шешімдерді жүргізетін тергеушілер мен басқа да адамдардың прокурорлар қаулыларын және прокурорлар санкция берген қаулыларын орындауды қамтамасыз етеді;

л) қамауға және ұсталған адамдарды қорғау мен күзетпен алып жүруді қамтамасыз етеді;

м) бас бостандығынан айыру орнынан босатылған адамдарға, оларды еңбекке және бұларға тұрмыстық жағынан орналастыруға көмек көрсетеді;

н) қолданылып жүрген заңға сәйкес бас бостандығынан айыру орнынан босатылған адамдарға әкімшілік қадағалауын, сондай-ақ заңда белгіленген жағдайда бас бостандығынан айыру орнынан шартты түрде босатылған немесе міндетті түрде еңбекке қатыстыра отырып шартты түрде сотталған адамдардың тәртібіне қадағалауды қамтамасыз етеді;

о) облыс (қала) территориясында паспорт жүйесінің талаптарын жүзеге асыруды қамтамасыз етеді; адрес-анықтама жұмысына басшылық жасайды, азаматтардың шекаралық аймаққа баруына және онда тұруларына рұқсат береді, шекаралық аймақта паспорт режимінің сақталуына бақылауды ұйымдастырады, шекара әскерлерімен бірге шекара режимі ережелерін орындауға бақылауды жүзеге асырады;

п) белгіленген тәртіпте шетелге шығу және СССР-ға келуге рұқсат береді, шет ел азаматтары мен азаматтығы жоқ адамдардың өздеріне белгіленген тұру және жүру ережелерін сақтауына қадағалауды жүзеге асырады;

р) қолданылып жүрген заңдарға сәйкес атылатын нір ойықты қаруды, оларға оқ-дәрілерді, өткір қаруды, жарылғыш материалдарды, күшті әсер ететін улы заттарды сатып алуға, сақтауға және тасымалдауға, сондай-ақ тұрақты сақталатын жерлерде радиоактивті заттарды сақтау жайына бақылауды жүзеге асырады;

с) мергендік тирлер мен ату алаңдарын, полиграфия, штемпельграферлік, қару-жарақ жөндеу және пиротехникалық кәсіпорындарды, атылатын қарулар сататын магазиндерді ашуға және олардың жұмыс істеу ережелерін сақтауға, сондай-ақ көбейткіш аппараттарын сатып алу мен сақтауға, мөрлер мен штамптарды әзірлеуге бақылауды жүзеге асырады;

т) қолданылып жүрген заңға сәйкес әскери комиссариаттарға СССР азаматтарының тұрақты әскери қызметке шақыруды жүргізуді ұйымдастыруда ережелер мен әскери есептің сақталуына бақылауды жүзеге асыруға көмек көрсетеді;

у) аса хауіпті мемлекеттік қылмыстарға қарсы күресте және мемлекет хауіпсіздігін қорғау жөніндегі басқа да шараларды жүргізуге көмектеседі;

ф) тиісті органдарға табиғат байлығын сақтау мен қорғау жөніндегі шараларды жүзеге асыруға, браконьерлікке және аң аулау мен балық аулау ережелерін бұзуға қарсы күреске көмектеседі;

х) денсаулық сақтау және мал дәрігерлік қадағалау органдарына эпидемия және індетті аурулар жағдайында карантин шараларын жүргізуге көмектеседі;

ц) денсаулық сақтау органдарымен бірге елді мекендердің көшелерін, аулалары мен басқа да территорияларын ұстаудың санитарлық ережелерін сақтауға қадағалауды қамтамасыз етеді;

ч) табиғи апаттар мен басқа да төтенше жағдайларда адамдар мен мүліктерді құтқаруға қатысады, бұл жағдайда қоғамдық тәртіпті қамтамасыз етеді, бақылаусыз қалдырылған қоғамдық мүлік пен азаматтардың өзіндік меншік мүліктерін қоргауды ұйымдастырады, халықты, сондай-ақ құтқару және кезек күттірмейтін авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу үшін кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдар мен азаматтардың транспорт және басқа құралдарын қатыстыруға ықпал етеді;

ш) право тәртібін бұзудан және жазатайым жағдайлардан зардап шеккен, сондай-ақ қоғамдық орындарда шарасыз болып қалған адамдарға кезек күттірмейтін көмекті ұйымдастырады;

щ) Ішкі істер басқармасына жүктелген кәсіпорындарды, мекемелерді, ұйымдар мен басқа да объектілер күзетін ұйымдастырып, жүзеге асырады, күзеттің сенімділігін арттыру, бұл күзетке жұмсалатын қаржыларды қысқартуға шаралар қолданады.

7. Сотталғандарды түзеу және қайта тәрбиелеу саласында Ішкі істер басқармасы:

а) орындалуы заңмен ішкі істер органдарына жүктелген бас бостандығынан айыруға және жазаның басқа түрлеріне сотталған адамдар жөнінде соттардың үкімдерін орындауды қамтамасыз етеді;

б) сотталғандарды түзеу және қайта тәрбиелеу жөніндегі жұмысты белгіленген тәртіп бойынша ұйымдастырады, жазаны өтеудің заңмен белгіленген режимінің қатаң сақталуын, сотталгандардың қоғамдық пайдалы еңбекке тартылуын, олармен саяси-тәрбие жұмысының жүр-

гізілуін қамтамасыз етеді, сотталғандарға жалпы білім беруді және оларды кәсіптік-техникалық оқытуды, шефтермен байланысты ұйымдастырып, мүдделі министрліктердің, мемлекеттік комитеттер мен ведомстволардың мекемелерімен және ұйымдарымен бірлесе отырып жүзеге асырады, сотталғандарды түзеу және қайта тәрбиелеу құралдарын таңдаған кезде жасалған қылмыстың сипатын және қоғамға хауіптілік дәрежесін, сотталған адамның өз басын, сондай-ақ оның мінез-құлқы мен еңбекке қатынасын ескере отырып даралап қарауды қамтамасыз етеді, мұның өзінде педагогика, психология және басқа ғылымдар саласындағы жетістіктерді кеңінен пайдаланады;

в) еңбекпен түзеу мекемелерінің өндірістік-шаруашылық қызметіне басшылықты жүзеге асырады, сотталғандарды еңбекке пайдалану, өнім өндіру мен өткізу, бюджетке кірістер мен төлемдер жөніндегі жоспарлар мен тапсырмаларды олардың орындауын ұйымдастырып, қамтамасыз етеді;

г) міндетті түрде еңбекке қатыстыра отырып, бас бостандығынан шартты түрде айыруға сотталғандар, бас бостандығынан айыру орындарынан міндетті түрде еңбекке қатыстыра отырып шартты түрде босатылғандар, түзеу жұмыстарына сотталғандар, жер аударылғандар мен жерінен айдап жіберілгендер жөнінде заңға сәйкес бас бостандығынан айырумен байланысты емес жазаларды бақылауды жүзеге асырып, олардың орындалуын қамтамасыз етеді [1].

8. Ішкі істер басқармасы өрт хауіпсіздігін қамтамасыз ету саласында:

а) облыста (қалада) өрт жөніндегі мемлекеттік қадағалауды жүзеге асырады, қалалардың, басқа да елді мекендер мен халық шаруашылығы объектілерінің өрт хауіпсіздігінің жоғары дәрежесін сақтауды қамтамасыз етеді;

б) елді мекендер мен халық шаруашылығы объектілерінің өрттен қорғау бөлімшелерінің өрттерге қарсы күреске әзірлік жайын, сондай-ақ өрттердің профилактикасы жөніндегі жұмыс жайын бақылайды:

в) мүдделі ұйымдармен келісіп алғаннан кейін өрттен қорғау бөлімшелерін, олардың ведомстволық бағынысына қарамастан және өртке қарсы ерікті жасақтарды (командаларды) өрттерді сөндіруге, табиғат апаттары мен ірі авариялардың зардаптарын жоюға қатыстырудың тәртібін, сондай-ақ олардың өзара бірлесе қимыл жасау тәртібін белгілейді [1].

9. Ішкі істер басқармасы жолда жүру хауіпсіздігін қамтамасыз ету саласында:

а) қалаларда, басқа елді мекендерде, автомобиль жолдарында жүру хауіпсіздігін реттеуді және қамтамасыз етуді ұйымдастырады, кәсіпорындардың, мекемелер мен транспорт ұйымдарының (олардың ведомстволық бағыныштылығына қарамастан) автомобиль транспорты мен қалалық электр транспорты аварияларының алдын алу жөніндегі шараларды жүргізуін бақылайды;

б) кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың және азаматтардың автотранспорт құралдарын тіркеу мен есепке алуды, сондай-ақ бұл автотранспорт құралдарының техникалық күйіне қадағалауды қамтамасыз етеді;

в) көшелерді, автомобиль жолдарын және жүру хауіпсіздігін қамтамасыз ететін, олардағы жол құрылыстарын күтіп ұстауға бақылауды

---

[1] 7-пунктке, 8-пункттің «а» және «б» тармақтарына Қазақ ССР Министрлер Советінің 1980 ж. 31 январьдағы № 45 қаулысымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР ҚЖ, 1980 ж., № 3, 11-ст.). Осы қаулымен 8-пункт «в» тармағымен толықтырылған.

жүзеге асырады, оларды пайдалану жағдайларын жақсартуға шаралар қолданады, белгіленген тәртіпте жүру хауіпсіздігіне қатер төндіретін көшелер мен автомобиль жолдарының жекелеген учаскелеріне транспорт пен жүргіншілердің жүруін шектейді немесе оларға тыйым салады, СССР Ішкі істер министрлігінің Мемлекеттік автомобиль инспекциясы туралы Ережеге сәйкес басқа да шараларды жүзеге асырады.

10. Ішкі істер басқармасы кадрларды іріктеу, орналастыру, оқыту мен тәрбиелеу саласында:

а) ішкі істер органдарын өзінің саяси және іскерлік қабілеті, әзірлігі мен денсаулығы жағдайы жағынан қоғамдық тәртіпті сақтауды қамтамасыз етуге, қылмысқа қарсы күресті ойдағыдай жүргізуге және ішкі істер органдарына жүктелген басқа да міндеттерді шешуге қабілетті адамдар қатарынан толықтыруды қамтамасыз етеді;

б) облыста, қалаларда, аудандарда, әдетте, милицияны еңбек коллективтері жіберген адамдардан толықтыруды ұйымдастырады;

в) ішкі істер органдары жеке құрамының қызмет, жауынгерлік және саяси әзірлігінің дәрежесін арттыру, тәртібін нығайту жөніндегі шараларды жүзеге асырады, жеке құрамның қызмет атқару туралы ережелерінің талаптарын, ішкі істер органдары қызметін реттейтін бұйрықтарын, уставтары мен нұсқауларын орындауды қамтамасыз етеді;

г) қызметкерлерді жан-жақты оқыту, даярлау олардың жұмыс тәжірибесі мен қабілеттері негізінде кадрларды іріктеу мен жоғарылатуды жүргізеді;

д) ішкі істер органдарында, өзіне қарасты бөлімшелер мен мекемелерде қатардағы және басшы құрамдағы адамдарды қызметтік аттестациялау жөніндегі жұмысты ұйымдастырады;

е) қолданылып жүрген заңға сәйкес және СССР Ішкі істер министрі берген праволар шегінде ішкі істер органдарының жеке құрамына арнайы атақтар береді, басшы құрамдағы адамдарды запасқа немесе отставкаға шығарады, қатардағы және басшы құрамдағы адамдарға және олардың семья мүшелеріне пенсия тағайындайды;

ж) Басқарманың ішкі істер органдарының, басқармаға тікелей қарасты бөлімшелердің, мекемелер мен кәсіпорындардың үздік қызметкерлерін, сондай-ақ ішкі істер органдарына жүктелген міндеттерді орындауда белсенді көмек көрсеткен азаматтарды наградтайды және көтермелейді;

з) қолданылып жүрген заңда және СССР Ішкі істер министрлігі мен Қазақ ССР Ішкі істер министрлігінің нормативті актілеріне көзделген кадрларды іріктеу, орналастыру, оқыту мен тәрбиелеу саласында басқа да қызметтерді жүзеге асырады.

11. Ішкі істер басқармасының финанс-шаруашылық қызметі саласында:

а) Ішкі істер басқармалары үшін белгіленген лимиттер мен көрсеткіштер шегінде ведомствога қарасты кәсіпорындар, мекемелер, ұйымдар үшін финанс жоспарларын, шығын сметаларын, кіріс жоспарларын, бюджет төлемдерін және басқа көрсеткіштерді қарап, бекітеді, ведомствога қарасты кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың жылдық бухгалтерлік есептері мен балансын қарап бекітеді;

б) бақылау-тексеру жұмысын ұйымдастырады, ведомствога қарасты кәсіпорындарда, мекемелер мен ұйымдарда есеп пен есеп беруді дұрыс жүргізуге және олардың дәл болуына бақылауды жүзеге асырады;

в) белгіленген тәртіпке ішкі істер басқармасы объектілерінің, күрделі құрылысы мен күрделі жөндеуін ұйымдастырады және жүзеге асырады.

г) қолданылып жүрген заңда және СССР Ішкі істер министрлігінің және Қазақ ССР Ішкі істер министрлігінің нормативтік актілерінде көзделген финанс-шаруашылық саласында басқа да қызметтерді жүзеге асырады;

Ішкі істер басқармасының жұмысын ұйымдастыру

12. Ішкі істер басқармасын оның бастығы басқарады, ол сонымен бірге сол облыстық (қалалық) милицияның бастығы болып табылады, Қазақ ССР Ішкі істер министрлігінің ұсынуы бойынша халық депутаттары облыстық (Алматы қалалық) Советінің сессиясы оны қызметке тағайындап, қызметінен босатады.

Ішкі істер басқармасы бастығының орынбасарлары болады, оларды халық депутаттары облыстық (Алматы қалалық) Советінің атқару комитеті қызметке тағайындайды. Орынбасарлар арасындағы міндеттерді басқарма бастығы бөледі.

13. Ішкі істер басқармасы еңбекшілердің қалың бұқарасымен байланысты дамытады, өзінің қызметінде олардың көмегі мен қолдауына сүйенеді, ішкі істер органдарының басқа мемлекеттік органдармен, кәсіпорындар, мекемелер мен ұйымдар әкімшілігімен, сондай-ақ қоғамдық тәртіпті қорғайтын ерікті халық жасақшыларымен, ерікті өрт жасақшыларымен, қоғамдық тәртіпті қорғауға және ішкі істер органдарына жүктелген басқа міндеттерді орындауға қатысатын дербес қоғамдық ұйымдармен өзара қызметті қамтамасыз етеді.

14. Ішкі істер басқармасы өзіне қарасты ішкі істер органдарының, бөлімшелердің, кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың қызметін ұйымдастырады, қылмысқа және қоғамдық тәртіпті бұзуға қарсы күреске ықпал ететін әлеуметтік-экономикалық және басқа процестер мен құбылыстардың нәтижелерін зерттеу негізінде олардың алдында тұрған міндеттерді шешудің тиімді құралдары мен әдістерін белгілейді, сондай-ақ басқару мен еңбекті ғылыми ұйымдастыру саласындағы жетістіктер негізінде ұйымдарға, бөлімшелерге, мекемелерге, ұйымдар мен кәсіпорындарға басшылықты жетілдіреді.

15. Белгіленген тәртіпте ішкі істер басқармасында ішкі істер басқармасы бастығының (председателі) және қызметі бойынша оның орынбасарлары, сондай-ақ Басқарманың басқа басшы қызметкерлері құрамында оперативті кеңес құрылады.

Ішкі істер басқармасының оперативті кеңесі өзінің мәжілістерінде Басқарма қызметінің және оның жұмысын жетілдірудің негізгі мәселелерін қарайды, Басқармаға қарасты органдарға, бөлімшелерге, кәсіпорындарға, мекемелер мен ұйымдарға практикалық басшылық ету, тапсырылған істі орындауды тексеру, кадрларды іріктеу мен пайдалану мәселелерін, аса маңызды бұйрықтар мен нұсқаулардың жобаларын талқылайды, бағынышты органдар, бөлімшелер, кәсіпорындар, мекемелер мен ұйымдар басшыларының баяндамаларын және есептерін тыңдайды.

Оперативті кеңестерге қабылданған шешімдер, әдетте Ішкі істер басқармасы бастығының бұйрығымен жүзеге асырылады.

16. Ішкі істер басқармасы қызметінің негізгі бағыттары бойынша ұсыныстарды қарау, ғылымның, техниканың және озық тәжірибенің ең жаңа жетістіктерін пайдалану мен енгізу жөніндегі ұсыныстарды талдап шешу үшін басқармада ғылыми-методикалық (ғылыми-техника-

лық) совет құрылады. Ғылыми-методикалық (ғылыми-техникалық советтің құрамын және ол туралы ережені Ішкі істер басқармасының бастығы бекітеді.

17. Ішкі істер басқармасының құрылымын, саны мен штат кестесін СССР Ішкі істер министрлігі бекітеді.

18. Ішкі істер басқармасының Қазақ ССР Мемлекеттік гербі бейнеленген және өзінің аты жазылған мөрі болады.

19. Ішкі істер басқармасының бастығы жеке құрамның саяси-моральдық жағдайына жауап береді және Басқармаға жүктелген міндеттер мен қызметтерді ойдағыдай орындауды қамтамасыз етуге міндетті.

Ішкі істер басқармасы Басқарма аппаратының құрылымдық бөлімшелерінің міндеттері мен қызметтерін және олардың басшыларының компетенцияларын белгілейді.

20. Ішкі істер басқармасының бастығы өз компетенциясы шегінде қолданылып жүрген заңдар мен басқа да нормативті актілер негізінде және оларды орындау үшін бұйрықтар мен нұсқаулар шығарады және Басқармаға тікелей қарасты ішкі істер органдары, бөлімшелер, кәсіпорындар, мекемелер мен ұйымдар міндетті түрде орындайтын нұсқаулар береді. Сөйтіп олардың орындалуын тексеруді қамтамасыз етеді.

Өрт хауіпсіздігі қалаларда және елді мекендерде жолда, автомобиль жолдарында жүру мәселелері бойынша, сондай-ақ қолданылып жүрген заңмен белгіленген жүру хауіпсіздігі басқа да мәселелер бойынша Ішкі істер басқармасы праволары шегінде шығарылған бұйрықтар мен нұсқаулар, ведомстволық бағыныштылығына қарамастан, кәсіпорындар, мекемелер мен ұйымдар үшін, сондай-ақ азаматтар үшін міндетті болып табылады.

Ішкі істер басқармасының бастығы қажет болған ретте халық депутаттары облыстық (Алматы қалалық) Советінің басқа да басқармалары мен бөлімдерінің, мекемелер мен ұйымдардың басшыларымен бірге бұйрықтар шығарады.

21. Ішкі істер басқармасының бастығы кредитке нелік етеді, Басқарма компетенциясына жататын финанс-шаруашылық мәселелерін қарап, шешеді.

ХАЛЫҚ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ АУДАНДЫҚ, ҚАЛАЛЫҚ, ҚАЛАДАҒЫ АУДАНДЫҚ СОВЕТІ АТҚАРУ КОМИТЕТІНІҢ ІШКІ ІСТЕР БӨЛІМІ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕНІ БЕКІТУ ТУРАЛЫ [1]

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ
1971 жылғы 7 июньдегі
№ 310 ҚАУЛЫСЫ

Қазақ ССР Министрлер Советі қ а у л ы е т е д і:

Халық депутаттарының аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Советі атқару комитетінің ішкі істер бөлімі туралы осыған қоса берілген Ереже бекітілсін [1].

---

[1] Аты мен тексіне Қазақ ССР Министрлер Советінің 1984 ж. 13 ноябрьдегі № 448 қаулысымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР ҚЖ, 1985 ж., № 1, 2-ст.).

Қазақ ССР Министрлер Советінің 1971 жылғы 7 июньдегі № 310 қаулысымен БЕКІТІЛГЕН

ХАЛЫҚ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ АУДАНДЫҚ, ҚАЛАЛЫҚ, ҚАЛАДАҒЫ АУДАНДЫҚ СОВЕТІ АТҚАРУ КОМИТЕТІНІҢ ІШКІ ІСТЕР БӨЛІМІ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

1. Халық депутаттарының аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Советі атқару комитетінің ішкі істер бөлімі әрі СССР Ішкі істер министрлігінің құрылымдық бөлімшесі болып табылады. Бөлім өз қызметінде халық депутаттарының тиісінше аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Советі мен оның атқару комитетіне, сондай-ақ жоғары тұрған ішкі істер органына бағынады [1].

2. Халық депутаттарының аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Советі атқару комитетінің ішкі істер бөлімі өз қызметінде СССР-дің заңдарын, СССР Жоғарғы Советі мен оның Президиумының өзге де шешімдерін, Қазақ ССР-інің заңдарын, Қазақ ССР Жоғарғы Советі мен оның Президиумының өзге де шешімдерін, СССР Министрлер Советі мен Қазақ ССР Министрлер Советінің қаулылары мен жарлықтарын, халық депутаттарының тиісті жергілікті Советтерінің шешімдерін, олардың атқару комитеттерінің шешімдері мен жарлықтарын, СССР Ішкі істер министрлігі мен Қазақ ССР Ішкі істер министрлігінің бұйрықтарын, нұсқаулары мен тапсырмаларын, Совет милициясы туралы ережені, Мемлекеттік өрт қадағалау туралы ережені, СССР-дегі Паспорт жүйесі туралы ережені, Мемлекеттік автомобиль инспекциясы туралы ережені, басқа да нормативтік актілерді, сондай-ақ осы Ережені басшылыққа алады.

3. Ішкі істер бөлімін халық депутаттарының аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Советі СССР Ішкі істер министрлігінің ұсынуы бойынша құрады [1].

Бөлімнің құрылымы мен штатын халықтың санын, қылмыстылықтың дәрежесін, экономикалық өркендеуін және қоғамдық тәртіптің ықпал жасайтын басқа да факторларды ескере отырып, Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі белгілейді және СССР Ішкі істер министрлігі бекітеді.

4. Ірі аудандық, қалалық, қаладағы аудандық ішкі істер бөлімінің құрамына территориялық милиция бөлімшелері кіруі мүмкін. Оларды құру туралы мәселені жоғары тұрған ішкі істер органы халық депутаттарының аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Советінің атқару комитетімен бірлесіп шешеді және СССР Ішкі істер министрлігімен келіседі. Мұндай бөлімшелер ішкі істер бөлімінің құрылымдық бөлімшелері болып табылады және ішкі істер органдары үшін белгіленген барлық праволармен пайдаланады [1].

5. Ішкі істер бөлімі қоғамдық тәртіпті, социалистік меншік пен азаматтардың өзіндік мүлкін қорғау, қылмыстыққа қарсы күрес, өрт

---

[1] Ереженің 19 және 30-пункттері Қазақ ССР Министрлер Советінің 1984 ж. 13 ноябрьдегі № 448 қаулысымен күшін жойды деп танылды (Қазақ ССР ҚЖ, 1985 ж., № 1, 2-ст.).

Осы қаулымен Ереженің атына 1, 2-пункттерге, 3-пункттің бірінші абзацына және 4-пунктке өзгерістер енгізілген.

хауіпсіздігін қамтамасыз ету міндеттерін шеше отырып, өзінің күш-жігерін қылмыстарды болғызбауға, оларды ашуға және тергеуге, азаматтарды совет заңдары мен социалистік тұрмыс ережелерін құрметтеуге, мемлекеттік мүлікке ұқыпты қарауға тәрбиелеуге бағыттайды. Бұл мақсаттарда ол кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың еңбек коллективтері мен әкімшілігіне алынған информациялар бойынша олардың шаралар қолдануы және бұл туралы ішкі істер бөліміне хабарлауы үшін осы коллективтердің мүшелері жасаған право бұзушылықтар туралы хабарлап тұрады [1].

6. Ішкі істер бөлімі заңды ұйым болып табылады және оның Қазақ ССР Мемлекеттік гербі бейнеленген, өз аты қазақ және орыс тілдерінде жазылған мөрі болады [2].

Ішкі істер бөлімінің негізгі міндеттері мен праволары

7. Ішкі істер бөлімі қылмысты болдырмау саласында:

а) қылмыстардың жасалу себептерін және олардың жасалуына мүмкіндік туғызатын жағдайларды айқындайды және оларды жоюға шаралар қабылдайды;

б) кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың басшыларына қажетті шаралар қабылдау үшін қылмыстардың себептері мен олардың жасалуына мүмкіндік туғызатын жағдайлар жөнінде хабарлайды;

в) социалистік право тәртібін нығайту мәселелері жөнінде халық арасында праволық насихат және түсіндіру жұмыстарын жүргізеді;

г) қоғамға жат әрекеттер жасаушы адамдарды анықтайды және мемлекеттік басқа органдармен, сондай-ақ қоғамдық ұйымдармен және еңбек коллективтерімен бірге осы адамдармен профилактикалық жұмыстар жүргізеді[2];

д) дайындалып жатқан қылмыстарды болдырмау және қылмысқа оқталуды тоқтату жөнінде оперативтік-іздестіру және басқа шаралар ды қолданады;

е) халық депутаттары аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Советінің атқару комитеті жанындағы жұмысқа орналастыру жөніндегі комиссиясымен және басқа қоғамдық ұйымдармен бірге жаза өтеу орындарынан қайтып келген адамдардың жұмысқа орналасуларына көмек көрсетеді[2];

ж) қолданылып жүрген заңдар негізінде және белгіленген тәртіп пен қоғамдық тәртіпті және басқа право тәртіптерін үздіксіз бұзушылыққа жол беретін адамдарды тиісті тізімге алады және ресми түрде сақтандырады;

з) кәсіпорындарда, мекемелер мен ұйымдарда ұрлық және басқа теріс әрекеттерге мүмкіндік туғызатын материалдық құнды заттарды есептеудегі, пайдалану мен сақтаудағы кемшіліктерді анықтайды және оларды жоюға шаралар қолданады;

и) бас бостандығынан айрылғандар тұратын жерлерден босатылған адамдарға қолданылып жүрген заңдарға сәйкес әкімшілік (ашық) қадағалау жасайды;

к) халық депутаттары тиісті жергілікті Советінің атқару комитеті

---

[1] 5-пунктке Қазақ ССР Министрлер Советінің 1980 ж. 31 январьдағы № 45 қаулысымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР ҚЖ, 1980 ж., № 3, 11-ст.).

[2] 6-пунктке, 7-пункттің «г» және «е» тармақтарына Қазақ ССР Министрлер Советінің 1984 ж. 13 ноябрьдегі № 448 қаулысымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР ҚЖ, 1985 ж., № 1, 2-ст.).

жанындағы жасы толмағандар ісі жөніндегі комиссиямен және басқа мемлекеттік және қоғамдық ұйымдармен бірге балалардың қадағалаусыздығы мен қылмыс жасаушылығын жою жөніндегі шараларды жүзеге асырады; право бұзушы жасөспірімдерді анықтайды және олардың арасында алдын алу жұмыстарын жүргізеді; жасы толмағандардың қылмысты топтарын анықтау және олардың топтануына жол бермеу жөніндегі оперативтік-іздестіру және басқа шараларды жүргізеді; осындай топтарды ұйымдастырушылар мен арандатушыларды, сондай-ақ жасөспірімдерді құмарпаз ойындарға, маскүнемдікке, қайыр сұраушылыққа тартушыларды әшкерелеу шараларын жүргізеді;

л) денсаулық сақтау органдарымен, қоғамдық ұйымдармен және еңбек коллективтерімен бірлесіп маскүнемдікке, наркоманияға және қоғамға жат басқа да құбылыстарға қарсы күрес жүргізеді [1].

8. Ішкі істер бөлімі қылмысты табу және ашу саласында:

а) право тәртібін бұзушылық жөніндегі арыздар мен хабарларды қабылдап, есебін жүргізеді және оларды нақты шешеді;

б) қылмысты табу жөніндегі оперативтік-іздестіруді және басқа шараларды жүргізеді;

в) қылмыстарды тіркейді және право бұзушылықтың мемлекеттік статистикасын жүргізеді;

г) қолданылып жүрген заңға сәйкес қылмыстық істерді қозғайды, олар бойынша анықтама және алдын ала тергеу жүргізеді;

д) алдын ала тергеу жүргізілгенде милиция, мемлекеттік өрт бақылау қызметтері мен тергеушінің өз ара бірлесіп әрекет жасауын ұйымдастырады;

е) қылмысты тез және толық ашуды және тергеу жүргізуді қамтамасыз етеді, бұл мақсат үшін өзінің қарамағындағы күш пен құралдарды пайдаланады;

ж) қоғамдық ұйымдар мен еңбек коллективтерінің сондай-ақ ішкі істер органдары жұмысының озат тәжірибелерін пайдаланады [1];

з) ұрланған мүлікті табуға және алуға, қылмыспен келтірілген материалдық зиянның орнын толықтыруды қамтамасыз етуге шаралар қабылдайды;

и) басқа органның тергеуіне жататын қылмыс жөніндегі оперативтік-іздестіру және басқа мәліметтерді алғанда оларды белгіленген тәртіппен тиісті органға береді;

к) прокурордың, тергеушінің іздестіру мен тергеу әрекеттерін жүргізу жөніндегі нұсқаулары мен тапсырмаларын орындайды.

9. Ішкі істер бөлімі қоғамдық тәртіпті қорғау саласында:

а) көшелерде, алаңдарда, парктерде және басқа қоғамдық орындарда қоғамдық тәртіптің сақталуын қамтамасыз етеді;

б) бұқаралық шаралар жүргізілгенде мемлекеттік және қоғамдық ұйымдарға тәртіп сақтауға жәрдем береді;

в) стихиялық апаттар және басқа төтенше жағдайларда адамдар мен мүліктерді құтқаруға қатынасады, стихиялық апаттардың зардабын жоюға көмектеседі, белгіленген тәртіппен құтқару және авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу үшін халықты, транспорт және басқа құралдарды жұмылдырады, мемлекеттік, қоғамдық мүлікке, сондай-ақ азаматтардың осындай апаттардың салдарынан қараусыз қалған мүліктеріне қорғау ұйымдастырады;

г) азаматтық қорғаныс шаралары жүргізілгенде қоғамдық тәртіпті сақталуын жүзеге асырады;

---

[1] 7-пункттің «к», «л» тармақтарына және 8-пункттің «ж» тармағына Қазақ ССР Министрлер Советінің 1984 ж. 13 ноябрьдегі № 448 қаулысымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР ҚЖ, 1985 ж., № 1, 2-ст.).

д) өзінің қызмет бабының шеңберінде мемлекеттік өкімет пен басқару органдарының қаулылары мен шешімдерін лауазымдағы адамдар мен азаматтардың орындау барысына әкімшілік бақылау жасауды жүзеге асырады [1];

е) барлық лауазымдағы адамдарға өздерінің қызмет міндеттерін орындауыпа азаматтар қарсылық көрсетіп, олардың заңды талаптарына бағынбай, оларға қарсылық көрсеткен немесе олардың дұрыс жұмыс істеулеріне кедергі келтірген жағдайларда жәрдемдеседі;

ж) елді мекендердің көшелерін, аулаларын және басқа территорияларын ұстауда санитарлық ережелердің сақталуына бақылауды жүзеге асырады;

з) қылмыстан немесе бақытсыздық жағдайдан зардап шеккен адамдарға, сондай-ақ дәрменсіз жағдайдағы адамдарға шұғыл жәрдем көрсетуді ұйымдастырады;

и) табылған документтердің, құнды қағаздардың, заттардың және басқа мүліктердің сақталуына сондай-ақ олардың иелеріне қайтарылып берілуіне шаралар қолданады;

к) қоғамдық пайдалы еңбектен әдейі жалтарушы адамдарды анықтайды және оларға заңда белгіленген шараларды қолданады;

л) белгіленген тәртіппен прокурордың, тергеушінің қаулыларын, сондай-ақ соттың және судьяның үкімдерін, қаулыларын, ұйғаруларын орындайды;

м) тұтқындалған және ұсталған адамдардың ұсталу режимін, күзетілуін және айдап жүрілуін жүзеге асырады;

н) міндетті түрде еңбекке тартылып, шартты түрде сотталған және шартты түрде босатылған адамдардың тұрмыс құру ережелерін сақтауларына бақылау жасайды, оларды қайта тәрбиелеуге қатысады;

о) ауырған қоғамға хауіпті адамдарды ауруханаға орналастыруда медицина қызметкерлеріне қажетті жағдайларда көмек көрсетеді [2];

10. Ішкі істер бөлімі мынадай адамдарды іздеуді ұйымдастырады және жүзеге асырады:

а) анықтаудан, тергеуден, соттан жасырынған айыпкерлерді, сондай-ақ басқа себептермен тұрағы белгісіз айыпкерлерді;

б) жазаны өтеуден жалтарушы сотталғандарды;

в) хабар-ошарсыз кеткен адамдарды;

г) әкімшілік бақылаудан жалтарған адамдарды;

д) тіркеуден жалтарған шетелдік азаматтар мен азаматтығы жоқ адамдарды;

е) емдеу-еңбек профилакторийлерінен қашып кеткен созылмалы алкоголиктер мен наркомандарды[2];

ж) психиатриялық ауруханаларға ықтиярсыз түрде емделуге сот жіберген және олардан қашып кеткен адамдарды;

з) туысқандарымен байланысын жоғалтқан совет азаматтарын;

и) соттардың оларды іздеу жөнінде шешімі болғанда, мемлекеттік кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың, кооперативтік және қоғамдық ұйымдар мен азаматтардың талап арыздары бойынша қарыздар және жауапкер адамдарды [2];

11. Белгісіз азаматтардың өліктері табылғанда ішкі істер бөлімі олардың кім екендерін және өлуінің себептерін анықтауға шаралар қолданады.

---

[1] 9-пунктті «д» тармағына Қазақ ССР Министрлер Советінің 1980 ж. 31 январьдағы № 45 қаулысымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР ҚЖ, 1980 ж., № 3, 11-ст.).

[2] 9-пунктті «о» тармағына, 10-пунктті «е» және «и» тармақтарына Қазақ ССР Министрлер Советінің 1984 ж. 13 ноябрьдегі № 448 қаулысымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР ҚЖ, 1985 ж., № 1, 2-ст.).

12. Ішкі істер бөлімі мекемелердің, ұйымдардың және азаматтардың өз бетімен үйінен кетіп қалған, балалар үйінен немесе арнаулы кәсіптік-техникалық училищелерден қашып кеткен жасы толмағандарды, мүгедектер мен жасы жеткендер үйлерін әкімшіліктің келісімінсіз тастап кеткен адамдарды, үйден немесе медициналық мекемелерден кетіп қалған есі ауысқандарды іздестірулеріне көмек көрсетеді; өте хауіпті инфекциялық аурулармен ауыратын және емдеуден жалтарушы немесе карантин ережесін өз бетімен бұзып басқа елді мекендерге кетіп қалған адамдардың қандай жерде екенін денсаулық сақтау органдарының анықтауына жәрдемдеседі.

Бөлімнің жеке құрамалары бақытсыздық жағдайлардың салдарынан өмірлеріне хауіп төнген адамдарды құтқару жөніндегі іздестіру әрекеттері мен шараларын жүргізуге қатысады.

13. Ішкі істер бөлімі паспорт режимін сақтау саласында:

а) СССР азаматтарына паспорт береді және оларды есепке алып, есептен шығарады; азаматтар мен лауазымдағы адамдарының паспорт жөніндегі Ережелерді орындауларына бақылау жүргізеді; азаматтарға шекаралық аймақтарға баруға және онда тұруға рұқсат береді;

б) белгіленген тәртіппен азаматтардың шет елдерге баруы жөніндегі және шет елдерден туысқандарын шақыруы жөніндегі өтініштерін қабылдайды және қарайды; қызмет көрсететін территорияда тұратын шетелдік азаматтар мен азаматтығы жоқ адамдарды (Сыртқы істер министрлігінде тіркелуге тиісті адамдардан басқаларын) есепке алады және олардың таранынан СССР-де тұру тәртіптерінің сақталуына бақылау жасауды жүзеге асырады.

14. Ішкі істер бөлімі рұқсат беру жүйесін қамтамасыз етуде:

а) дәрімен атылатын ұр ойықты қарулар мен олардың оқ-дәрілерін, суық қаруларды, жарылғыш заттарды, күшті уларды сақтау және тасу тәртіптерінің сақталуына бақылау жасайды және белгіленген тәртіппен оларды алуға рұқсат береді;

б) радиоактивтік заттардың сақталу тәртіптерінің орындалуына бақылауды жүзеге асырады;

в) көбейткіш аппараттарды алуға, мөрлер мен штампитарды жасауға рұқсат береді.

15. Ішкі істер бөлімі кәсіпорындарға, мекемелерге, ұйымдарға, азаматтарға тиісті автотранспорт құралдарының есебін жүргізеді және олардың техникалық жайына бақылауды жүзеге асырады; транспорт пен жаяулар жүрісінің хауіпсіздігін жүзеге асырады және СССР Ішкі істер министрлігінің Мемлекеттік автомобиль инспекциясы жөніндегі Ережеге сәйкес басқа да міндеттерді орындайды.

16. Ішкі істер бөлімі шарттасу негізінде кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдар мен азаматтардың мүліктерінің қорғалуын жүзеге асырады; қорғау техникалық құралдарының жетілдірілуі мен енгізілуі жөніндегі шараларды жүзеге асырады; ауылдық (селолық) жерлерде орналасқан объектілердің қорғалуына тексеру жүргізеді; қарамағынан тыс қорғау қаражаты есебінен ұсталатын милиция бөлімшелерінің орналасу нарядтарын жасайды, қарамағындағы қорғау бөлімшелеріне инспекциялау жүргізеді.

17. Өрт хауіпсіздігін қамтамасыз ету саласында ішкі істер бөлімі:

а) өрттерді болғызбауға, адамдардың хауіпсіздігін қамтамасыз етуге және ауданда (қалада) өрттер мен тұтануларды ойдағыдай өшіруді қамтамасыз ететін жағдайлар жасауға бағытталған шаралардың жүргізілуін ұйымдастырады;

б) үйлер мен құрылыстарды жобалау, салу, қайта құру кезінде өртке қарсы талаптардың, құрылыс нормалары мен ережелерінің сақ-

талуына бақылауды жүзеге асырады, кәсіпорындарды, үйлер мен құрылыстарды пайдалануға қабылдау жөніндегі мемлекеттік комиссияларға қатысады;

в) халық шаруашылығы объектілерінде және халық арасында өртке қарсы насихат жүргізеді; кәсіпорындарға, мекемелер мен ұйымдарға жұмысшыларды, қызметшілер мен оқушыларды өрт хауіпсіздігіне оқытуды ұйымдастыруда көмек көрсетеді;

г) өрттер туралы және өрт хауіпсіздігі ережелерін бұзу туралы істер бойынша қолданылып жүрген заңдарға сәйкес анықтама жүргізеді;

д) халық шаруашылығы объектілерінде өртті табудың және сөндірудің автоматты қондырғыларын қолданылып жүрген нормаларға сәйкес енгізуге көмектеседі.

18. Ішкі істер бөлімі бас бостандығынан айырумен байланысты емес жазалардың орындалуын қамтамасыз етеді. Бұл мақсаттарда шартты түрде сотталғандардың, шартты түрде босатылғандардың және түзеу жұмыстарына сотталғандардың мінез-құлқын қадағалауды белгіленген тәртіп бойынша жүзеге асырады, шаруашылық органдардың әкімшілігімен бірлесе отырып адамдардың осы категорияларымен саяси-тәрбие, оперативті-профилактикалық жұмыс ұйымдастырады; бақылау комиссияларымен және жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялармен, халық депутаттарының қалалық, аудандық Советтері атқару комитеттерінің халықты еңбекке орналастыру және информация жөніндегі бюроларымен және басқа қоғамдық ұйымдармен және еңбек коллективтерімен бірлесе отырып бас бостандығынан айыру орындарынан босатылған және арнаулы комендатуралардың есебінен шығарылған адамдарды еңбекке және тұрмыстық орналастыруға көмек көрсетеді [1].

Ішкі істер бөлімі қызметін ұйымдастырудың негіздері

20. Халық депутаттарының аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Советі атқару комитетінің ішкі істер бөлімін бастық басқарады, оны жоғары тұрған ішкі істер органы қызметке тағайындайды және қызметтен босатады. Бөлім бастығын тағайындау мен босатуды халық депутаттарының тиісті аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Советінің сессиясы бекітеді.

21. Аудандық, қалалық, қаладағы аудандық ішкі істер бөлімі бастығының орынбасарын жоғары тұрған ішкі істер бөлімі тағайындайды және оны халық депутаттарының тиісті жергілікті Советінің атқару комитеті бекітеді.

Халық депутаттарының тиісті Советінің атқару комитеті ішкі істер бөлімі бастығының орынбасарынан басқа милиция бөлімдерінің бастықтары және учаскелік милиция инспекторлары қызметіне халық депутаттары облыстық (Алматы қалалық) Советі атқару комитетінің ішкі істер басқармасы тағайындаған қызметкерлерді де бекітеді [2].

22. Ішкі істер бөлімінің жұмысы перспективалық, ағымдық және арнаулы жоспарлар негізінде жүргізіледі. Оларда бөлімнің, оның қызметінің, бөлімшелерінің міндеттері мен ол міндеттерді шешуді қамтамасыз ететін шаралар белгіленеді.

---

[1] 17 және 18-пункттерге Қазақ ССР Министрлер Советінің 1980 ж. 31 январьдағы № 45 қаулысымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР ҚЖ, 1980 ж., № 3, 11-ст.). Осы қаулымен 17-пункт «д» тармағымен толықтырылған.

[2] 20-және 21-пункттерге Қазақ ССР Министрлер Советінің 1984 ж., 13 ноябрьдегі № 448 қаулысымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР ҚЖ, 1985 ж., № 1, 2-ст.).

23. Ішкі істер бөлімі қоғамдық тәртіпті қорғау және қылмысқа қарсы күрес міндеттерін шешкен кезде жұмысын СССР Ішкі істер министрлігі регламенттейтін штаттан тыс қызметкерлердің, ерікті халық жасақтарының, жасақшылардың оперативті комсомол отрядтарының және басқа қоғамдық құрамалардың көмегін пайдаланады.

24. Ішкі істер бөлімі ауданда, қалада, қаладағы ауданда жасалған қылмыс пен әкімшілік тәртіп бұзушылықтың жайы, құрылымы мен динамикасы туралы, тәртіп бұзушылардың жеке басы туралы, тәртіп бұзушылықты болдырмайтын шаралардың нәтижелілігі жөнінде информацияны жинақтайды және талдайды [1].

25. Ішкі істер бөлімі оперативтік жағдай туралы және қоғамдық тәртіпті онан әрі нығайту мен қылмысқа қарсы күресті күшейту жөніндегі информацияны жергілікті партия және совет органдарына үнемі тапсырып отырады.

Ішкі істер бөлімі қылмысқа қарсы күрестің, қоғамдық тәртіпті қорғаудың, өрт хауіпсіздігінің жеке мәселелері, сондай-ақ бөлім қызметкерлерінің жұмыс жағдайын жақсарту жөніндегі ұсыныстарды жергілікті партия және совет органдарына енгізеді.

26. Халық депутаттарының аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Советі атқару комитетінің ішкі істер бөлімі өз жұмысы туралы халық депутаттарының тиісті Советі, оның атқару комитеті, сондай-ақ жоғары тұрған ішкі істер органдары алдында есеп береді.

27. Ішкі істер бөлімі еңбек коллективтерінің және азаматтардың тұрғылықты жерлеріндегі жиналыстарында учаскелік милиция инспекторларының есеп беруін ұйымдастырады [1].

28. Ішкі істер бөлімі оперативтік-іздестіру мен тергеу жұмысының жайы мен нәтижелері жөнінде жоғары тұрған ішкі істер органының алдында есеп береді.

Ішкі істер бөлімі бастығының праволары мен міндеттері

29. Ішкі істер бөлімінің бастығы бөлім қызметіне басшылық етеді, әрі аудандық, қалалық, қаладағы аудандық милицияның бастығы болып табылады және бөлімге жүктелген міндеттердің орындалуы, барлық қызметтердің дұрыс ұйымдастырылуы үшін дербес жауап береді, сондай-ақ СССР Ішкі істер министрлігінің ішкі әскер бөлімшелерімен өзара бірлесіп іс-әрекет жасалуын ұйымдастырады [1].

Ішкі істер бөлім бастығының мынадай праволары бар:

а) өз қызметінің шеңберінде, тергеушінің процессуалдық әрекеттері мен оның қылмыстық істер бойынша шешімдеріне байланысы жоқ ұсыныстардан басқа бөлімнің барлық қызметкерлерінің орындауларына міндетті бұйрықтар шығаруға және нұсқаулар беруге;

б) қатардағы және кіші бастықтар құрамындағы адамдарды, сондай-ақ республикалық Ішкі істер министрлігі белгілеген лауазымдық тізімдерге сәйкес жұмысшылар мен қызметшілерді белгілеуге, ауыстыруға және босатуға; жоғары тұрған ішкі істер органына өзіне бағынатын қалған қызметкерлерді тағайындау, ауыстыру және босату жөнінде ұсыныстар енгізуге;

в) өзінің орынбасарларының, қызмет басшыларының міндеттері мен тиісті бөлімшелердің қызметі үшін олардың жауапкершіліктерін, сондай-ақ бөлімнің басқа қызметкерлерінің міндеттерін белгілеуге;

---

[1] 23, 24, 26, 27-пункттерге және 29-пункттің бірінші абзацына Қазақ ССР Министрлер Советінің 1984 ж. 13 ноябрьдегі № 448 қаулысымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР ҚЖ, 1985 ж., № 1, 2-ст.).

г) оперативтік жағдайды ескеріп, бөлім қызметкерлеріне жұмыс күнінің тәртібін белгілеуге;

д) СССР Ішкі істер министрлігінің тәртіп уставына сәйкес қарамағындағы қызметкерлерді, олардың жұмыстағы табыстары үшін сыйлықтар беруге; халық депутаттары аудандық (қалалық) Советі атқару комитеті мен жоғары тұрған ішкі істер органдарының алдында өте үздік шыққан бөлім қызметкерлеріне сыйлықтар беруге өтініш жасауға;

е) қатардағы және басшылар құрамындағы адамдарға СССР Ішкі істер министрлігінің тәртіп уставында белгіленген тәртіп жазаларын беруге;

ж) жоғары тұрған ішкі істер органының алдында тергеушілерге сыйлық беру және жазалау жөнінде өтініш жасауға;

з) еңбек жөніндегі заңдарға сәйкес бөлім жұмысшылары мен қызметшілеріне сыйлау және жазалау шараларын қолдануға;

и) СССР Ішкі істер министрлігі белгілеген тәртіппен жасы 18-ден асқан СССР азаматтарына куәліктер беріп, бөлімге штаттан тыс қызметкерлер етіп қабылдауға;

к) қылмысқа қарсы күреске, қоғамдық тәртіпті қорғауға, өртті болдырмау мен сөндіруге белсенді қатысқаны үшін штаттан тыс қызметкерлер мен жеке азаматтарға сыйлық беруге;

л) қылмысқа қарсы күресте, қоғамдық тәртіпті қорғауда немесе өртпен күресте ерекше көзге түскен бөлімнің штаттан тыс қызметкерлеріне, халық жасақшыларына, сондай-ақ жеке азаматтарға сыйлық беру жөнінде халық депутаттары тиісті жергілікті Советі атқару комитетінің жоғары тұрған ішкі істер органының, кәсіпорындар, мекемелер, ұйымдар басшыларының алдында өтініш жасауға [1];

м) әкімшілік право тәртіптерін бұзған азаматтарды қолданылып жүрген заңдарға сәйкес жазалауға, сондай-ақ осындай тәртіп бұзушылық туралы материалдарды халық судьясының жолдастық сот немесе еңбек коллективінің қарауына жолдауға;

н) қажет болған жағдайда, қылмыстық істер жүргізу заңдарына сәйкес қабылданған тергеушінің шешімдерінен басқа өзіне бағынатын қызметкерлерінің қызмет міндеттерін орындаған кезде қабылдаған шешімдерін бұзуға;

о) ішкі істер бөлімі бастығының қызмет бабына жататын басқа да мәселелерді шешуге.

---

[1] 29-пункттің «л» тармағына Қазақ ССР Министрлер Советінің 1984 ж. 13 ноябрьдегі № 448 қаулысымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР ҚЖ, 1985 ж., № 1, 2-ст.).

ҚАЗАҚ ССР-ІНІҢ ІШКІ ІСТЕР ОРГАНДАРЫ ЖАНЫНДАҒЫ ВЕДОМСТВОДАН ТЫС ҚОРҒАУ БӨЛІМШЕЛЕРІНІҢ КӘСІПОРЫНДАРДЫ, МЕКЕМЕЛЕРДІ, ҰЙЫМДАР МЕН БАСҚА ДА ОБЪЕКТІЛЕРДІ ҚОРҒАУДЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРҒАНЫ ҮШІН ТАРИФТЕР ТУРАЛЫ [1]

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ
1977 жылғы 9 августағы
№ 383 ҚАУЛЫСЫ

(Қазақ ССР ҚЖ, 1977 ж., № 17, 79-ст.)

Қазақ ССР Министрлер Советі қ а у л ы е т е д і:

1. Кәсіпорындарды, мекемелерді, ұйымдар мен басқа да объектілерді қорғағаны үшін тарифтер № 1 қосымшаға сәйкес, сондай-ақ қорғалатын объектілердің категориялар бойынша классификациясы № 2 қосымшаға сәйкес бекітіліп, ішкі істер органдары жанындағы ведомстводан тыс қорғау қызметкерлеріне еңбекақы төлеуді жаңа шарттарға көшірген кезден бастап қолданылсын.

Қазақ ССР Министрлер Советінің
1977 жылғы 9 августағы № 383
қаулысына № 1

ҚОСЫМША

ҚАЗАҚ ССР-інің ІШКІ ІСТЕР ОРГАНДАРЫ ЖАНЫНДАҒЫ ВЕДОМСТВОДАН ТЫС ҚОРҒАУ БӨЛІМШЕЛЕРІНІҢ КӘСІПОРЫНДАРДЫ, МЕКЕМЕЛЕРДІ, ҰЙЫМДАР МЕН БАСҚА ДА ОБЬЕКТІЛЕРДІ ҚОРҒАУДЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРҒАНЫ ҮШІН ТАРИФТЕР

Объектілер	Өлшем единицасы	Объектілер категориясы					
		1	2	3	4	5	6
Орталықтандырылған бақылау пульттеріне қосылғандар	бір сағат үшін тиын есебімен	17	14	12	10	7	6
Күзетшінің пәтеріне сигнализация орната отырып (үйден қорғау)		47	47	47	47	47	47
Айналып жүретін милициялық және күзеттік қорғаумен қорғалатындар							
сигнализациямен жабдықталмағандар	»	35	28	24	20	15	13
сигнализациямен жабдықталғандар	»	33	26	23	19	14	12
Тұрақты күзеттік қорғау	постыда тұрған әр сағаты үшін тиын есебімен						
бақылау — өткізу пункті барлары		72	72	72	72	72	72
бақылау-өткізу пункті жоқтары		68	68	68	68	68	68
Әскери күзетпен қорғау	Постыда тұрған әр сағаты үшін сом және тиын есебімен	1—03	1—03	1—03	1—03	1—03	1—03

[1] 2-пункт Қазақ ССР Заңдарының жинағына енгізуге жататын нормалары болмағандықтан келтірілмеді.

Объектілерді еркін қарауылдау постыларына, блок-постылар мен ит бір орында байлаулы тұратын постыларға қойылатын қарауыл иттерімен қорғаганы үшін айына қорғау бөлімшелерінің балансында тұратын бір ит үшін 58 сом, жалға алынатын бір ит үшін 20 сом ақы алынады.

Ведомстводан тыс қорғау мекемесі қорғамайтын объектілерде орнатылған өрттен қорғау құралдарын техникалық күткені үшін ақы өрттен қорғау сигнализациясы қондырғысының бір комплектісі үшін айына 9 сом мөлшерінде алынады.

Ескертулер:

1. Қорғау түрінің өзгерістері (тұрақты қорғауды айналып жүрумен ауыстыру, сондай-ақ басқа өзгерістер) календарьлық жыл біткеннен кейін тарифті де өзгертеді.

2. Ішкі істер органдары жанындағы ведомстводан тыс қорғау қызметкерлерінің жалақысына шөл және сусыз жерлерде жұмыс істегені үшін коэффициент белгіленген жерлерде объектілерді қорғаганы үшін тарифтер сол қолданылып жүрген коэффициенттерге сәйкес тариф құрамындағы жалақының сыбағалы бөлігіне арттырылады.

Қазақ ССР Министрлер Советінің 1977 жылғы 9 августағы № 383 қаулысына

№ 2 ҚОСЫМША

ҚАЗАҚ ССР-інің ІШКІ ІСТЕР ОРГАНДАРЫ ЖАНЫНДАҒЫ ВЕДОМСТВОДАН ТЫС ҚОРҒАУ МЕКЕМЕЛЕРІ ҚОРҒАЙТЫН ОБЪЕКТІЛЕРДІҢ КЛАССИФИКАЦИЯСЫ

1. Ішкі істер органдары жанындағы ведомстводан тыс қорғау мекемелері кәсіпорындарды, мекемелерді, ұйымдарды, сондай-ақ сауда, шаруашылық, әкімшілік және басқа объектілерді қорғауды жүзеге асырады.

Шаруашылық органдары мен милиция органдары жанындағы қорғау мекемелерінің арасында объектілерді қорғауға арнап шарттар жасалынады, оларда Қазақ ССР Министрлер Советі бекіткен тарифтерге сәйкес ақы алу мөлшері көзделеді.

2. Товар-материалдық құндылықтар жинақталған үй (жай) немесе жер учаскесі қорғау объектісі болып саналады.

Өндірістік кәсіпорын (завод, фабрика, комбинат), құрылыс алаңы (учаскесі), олардың территориясында орналасқан және өздеріне қарасты барлық үй-жайларымен қоса алганда, қойылатын постылардың санына қарамастан, бір қорғау объектісі болып саналады.

Кәсіпорындардың, құрылыс алаңдарының территориясында орналасқан, бірақ оларға қарамайтын магазиндер, палаткалар, асханалар, қоймалар мен басқа да объектілер дербес қорғау объектілері болып саналады.

Кәсіпорындарға және құрылыс алаңдарына қарайтын, бірақ олардың территориясында орналаспаган филиалдар мен басқа да объектілер де дербес қорғау объектілері болып саналады.

Базалар, магазиндер, ательелер, шеберханалар, гараждар, мекемелер, аптекалар, ресторандар, асханалар және басқа осындай объектілер оларға қарасты бірге немесе жанасарлас үй-жайларда орналасқан қоймалармен, қамбалармен, буфеттермен қоса бір қорғау объектісі болып саналады.

Жоғарыда аталған қорғау объектілеріне қарайтын, бірақ жеке үй-

жайларда орналасқан қоймалар, қамбалар, буфеттер мен басқада көмекші үй-жайлар дербес қорғау объектілері болып саналады.

Базалардың территорияларында орналасқан қоймалар, мұздықтар мен басқа да объектілер, сондай-ақ рыноктардың территорияларында орналасқан және бөлек үй-жайларға немесе бір үй-жайға жайғастырылған, бірақ кіретін есігі басқа, түрлі материалдық жағынан жауапты адамдар жұмыс істейтін сауда және қойма үй-жайлары, тұрмыс қажетін өтеу кәсіпорындары мен басқа да кәсіпорындар дербес қорғау объектілері болып саналады.

3. Объектілердің маңызына, сипаты мен қорғау жағдайларына қарай олардың категориялар бойынша мынадай классификациясы белгіленеді:

Объектілердің категориялар бойынша классификациясы	Объектілердің аты
Бірінші	өнеркәсіп, транспорт, құрылыс, кәсіпорындары, ұйымдары мен тұрмыс қажетін өтеу кәсіпорындары, сондай-ақ сауда, жабдықтау базалары мен орталық қоймалар, универмагтар, маманданған өнеркәсіп товарлары магазиндері, ломбардтар, зергерлік, комиссиялық, гастрономиялық магазиндер, универсамдар, ресторандар, тұрмыс үйлері мен аудандық тұрмыс комбинаттары.
Екінші	бірінші категориялы объектілерге жатқызылмаған өнеркәсіп товарлары магазиндері, мәдени товарлар, галантерея, электр-радио товарлары, мебель, аралас товарлар магазиндері, қоймалардың барлық түрлері, киім тігетін шеберханалар мен ательелер, сондай-ақ кәсіпорындардың, құрылыс алаңдарының территориясынан тыс жерге орналасқан, өнеркәсіп және азық-түлік товарларын өндіретін цехтар.
Үшінші	әкімшілік үйлері, ғылыми-зерттеу және жобалау институттары, лабораториялар, машина-есептеу станциялары, оқу орындары, ДОСААФтың клубтары мен тирлері, спорт және мәдени-ағарту мекемелері, музейлер, көркемсурет галереялары, гараждар, түрлі жөндеу шеберханалары мен ательелер (ұсақ жөндеу жұмыстарын жүзеге асыратындарын қоспағанда), прокат және химиялық әдіспен тазалау пункттері.
Төртінші	азық-түлік магазиндерінің барлық түрлері, шаруашылық товарлары және кітап магазиндері, сондай-ақ аптекалар, моншалар, кір жуатын орындар, тұрмыс қажетін өтеудің қабылдау пункттері.
Бесінші	овощ, кулинария магазиндері мен павильондары, асханалар, үй кухнялары, буфеттер, дәмханалар, кафелер, кафетерийлер, барлар, шайханалар, емханалар, ауруханалар, балалар бақшалары, яслилер, почта бөлімшелері, фотографиялар, шаштараздар, дүкендер, киоскілер, өнеркәсіп товарларының палаткалары, мектептердегі, кәсіптік-техникалық училищелердегі, арнаулы орта оқу орындары мен жоғары оқу орындарындағы қару-жарақ бөлмелері.
Алтыншы	азық-түлік, сыра, темекі, кітап сататын палаткалар, дүкендер мен киоскілер, ұсақ жөндеу және жедел жөндеу шеберханалары, сондай-ақ рыноктарда орналасқан палаталар мен дүкендердің, киоскілердің барлық түрлері.

Ескертулер: 1. Аудандық, қалалық атқару комитеттерінің үйлерін қорғаганы үшін ақы алған кезде Қазақ ССР Министрлер Советінің 1969 жылғы 8 июльдегі № 428—28 қаулысы басшылыққа алынсын.

2. Осы классификацияда көрсетілмеген объектілерді тиісті категорияларға жатқызуды келісуші жақтар шарттар жасасқан кезде жүргізеді.

ІШКІ ІСТЕР ОРГАНДАРЫ ЖАНЫНДАҒЫ ВЕДОМСТВОДАН ТЫС КҮЗЕТ АРҚЫЛЫ АЗАМАТТАРДЫҢ ӨЗІНДІК МҮЛКІМЕН ҚОСА ПӘТЕРЛЕРІН ЖӘНЕ БАСҚА ҮЙ-ЖАЙЛАРЫН КҮЗЕТУ ТУРАЛЫ ҮЛГІ ШАРТТЫ БЕКІТУ ТУРАЛЫ [1]

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ
1983 жылғы 21 декабрьдегі
№ 484 ҚАУЛЫСЫ

(Қазақ ССР ҚЖ, 1984 ж., № 3, 5-ст.)

Қазақ ССР Министрлер Советі қ а у л ы е т е д і:

1. Ішкі істер органы жанындағы ведомстводан тыс күзет арқылы азаматтардың өзіндік мүлкімен қоса пәтерлерін және басқа үй-жайларын күзету туралы осыған қосылған үлгі шарт бекітілсін.

Қазақ ССР Министрлер Советінің
1983 жылғы 21 декабрьдегі № 484
қаулысымен
БЕКІТІЛГЕН

ІШКІ ІСТЕР ОРГАНЫ ЖАНЫНДАҒЫ ВЕДОМСТВОДАН ТЫС КҮЗЕТ АРҚЫЛЫ АЗАМАТТАРДЫҢ ӨЗІНДІК МҮЛКІМЕН ҚОСА ПӘТЕРЛЕРІН ЖӘНЕ БАСҚА ҮЙ-ЖАЙЛАРЫН КҮЗЕТУ ТУРАЛЫ ҮЛГІ-ШАРТ

_____ _____19 ж. қаласы_____

Бір тараптан _____
(ішкі істер органы жанындағы ведомстводан тыс күзет бөлімі,
_____
бөлімшесі, адресі, телефон номері)

бұдан былай «күзет» деп аталатын _____
(қызметі,
_____
фамилиясы, аты, әкесінің аты)

атынан және екінші тараптан _____
(толық адресі)

_____тұратын мүлік иесі _____
(фамилиясы, аты

_____ үй телефоны _____, қызмет
әкесінің аты)

телефоны _____ осы шартты төмендегі туралы жасасты.

Жалпы ережелер

1. Мүлік иесі бұдан былай «объект» деп аталатын, үй иесінің немесе оның семья мүшелерінің мүлкі тұрған пәтерді немесе басқа үй-жайларды өткізеді, ал күзет оны күзетуге қабылдап алады.

[1] 2-пункт Қазақ ССР Заңдарының жинағына енгізуге жататын нормалары болмағандықтан келтірілмеді.

Объектіні күзетуге қабылдап алған шақтан бастап оны күзетуді тоқтатқанға дейінгі уақыт күзетілетін кезең деп саналады.

2. Күзетуге қабылданған объект күзеттің техникалық құралдарымен жабдықталып, орталықтандырылған күзет жүйесіне қосылады.

3. Подъездің, холлдардың және баспалдақ алаңдарындағы есіктерде милиция нарядтарының күзетілетін объектінің кірме есіктеріне еркін кіруіне бөгет жасайтын құлыптар (кодтыларынан басқа) болмауға тиіс.

4. Күзетке терезелері, форточкалары, кірме және балкон есіктері мен олардағы ілмектер түзік объектілер қабылданады.

5. Күзеттің техникалық құралдарымен жабдықтауға жататын біреу-міреу еніп кетуі мүмкін жерлерді (есіктерді, терезелерді және с. с.) күзет тексеру жолымен анықтайды.

Мүлік иесінің объектіге біреу-міреу еніп кетуі мүмкін жерлерін күзеттің техникалық құралдарымен жабдықтаудан бастартуы шартта ескертіледі.

6. Шарт объектіні күзеттің техникалық құралдарымен жабдықтағаннан және олардың жұмыс істейтінін бақылап, тексергеннен кейін жасалады.

7. Шарт объектідегі мүлікті қарап, хаттамастан жасалады. Мүлік иесі оның құнын бір таранты тәртіп бойынша белгілейді.

8. Объектіні күзеттің техникалық құралдарымен жабдықтау жөніндегі шығындарды өтеуді және күзет ақысын төлеуді мүлік иесі қызметтің осы түрлеріне арналып бекітілген нарықтарға сәйкес есеп айырысу кітапшалары бойынша жинақ кассалары арқылы жүргізеді.

9. Күзет ақысы ай сайын (күзеткен нақты уақытқа қарамастан) төленеді және мүлік иесі оны үстіміздегі айдың 15-нен кешіктірмей төлеп отырады.

Мүлік иесі күзетудің алғашқы айы үшін ақыны, егер шартқа үстіміздегі айдың 15-іне дейін қол қойылса, айлық ақының толық көлемінде, егер шартқа 15-інен кейін қол қойылса, осы ақы сомасының 50 процентін төлейді.

10. Күзет сигнализациясы берілген ретте объектіні ашып, тексеруді күзет куәлардың қатысуымен жүзеге асырады және тиісті актімен ресімдейді.

11. Күзет ұрлықтың салдарынан болған материалдық залалды мүлік иесі ұрланған мүліктің тізімімен қоса ұрлықтың болу фактісі туралы тергеу органдарының анықтамасын табыс етуі бойынша өтейді.

Үй мүлкі заттары ұрланған ретте осы заттардың қолданылып жүрген бөлшек сауда бағаларына сүйеніп есептелген құны (тозуын есепке алып) залал деп саналады. Егер жекелеген заттардың мемлекеттік бөлшек сауда бағалары болмаса, олардың құны аттас заттардың қолданылып жүрген бағаларына орайластырылып белгіленеді.

Күзетілетін объектідегі ұрлықтың салдарынан болған залалды күзет мүлік иесі күзет туралы шарт жасасқан кезде көрсеткен оның бағалау сомасы шеңберінде өтейді.

12. Мүлік иесі мен күзет арасындағы шарттың талаптары бойынша даулары жөнінде күзеттің жоғары тұрған ұйымына, ал залалды өтеу жөнінде — сотқа шағымдануға болады.

Күзеттің міндеттері

13. Күзеттің міндеті мыналар:

а) объектіні күзеттің техникалық құралдарымен жабдықтау;

б) күзетілетін уақытта объектіге бөгде адамдардың кіруіне жол бермеу;

в) күзеттің техникалық құралдары мүлік иесінің кінәсынан істен шыққаннан басқа реттерде оларды пайдалану күтімін жасау мен жөндеуді өз есебінен жүзеге асыру;

г) объектінің кірме есігі кілттерінің дубликаттарын сақтауды қамтамасыз ету;

д) күзеттің техникалық құралдарын пайдалану ережелері туралы естеліктемені немесе нұсқауды мүлік иесіне беру.

Мүлік иесінің міндеттері

14. Мүлік иесінің міндеті мыналар:

а) өзінің қызмет телефоны мен сенген адамының телефоны өзгергені туралы күзетке хабарлау;

б) күзеттің техникалық құралдарында байқалған ақаулар туралы күзетке дереу хабарлау;

в) күзет ақысын уақтылы төлеп тұру;

г) объектіні бір айдан астам мерзімге күзетуге өткізген ретте күзетудің бүкіл болжамды мерзімі үшін ақыны күзетуге өткізерге дейін төлеу;

д) объектіге бөгде адамдардың кірген іздерін байқағаны туралы күзетке дереу хабарлау;

е) шартты бұзған күннен бастап бір апта мерзім ішінде күзеттің техникалық құралдарын оған өткізу;

ж) ұрланған мүлікті қайтарған кезде оның залалды өтеу ретінде алынған құнының сомасын бір ай мерзім ішінде күзетке қайтару;

з) объектінің кірме есігі кілттерінің дубликаттарын күзетке өткізу;

и) күзеттің техникалық құралдарын пайдалану ережелері мен объектіге берілген пульт номерін бөгде адамдарға жарияламау;

к) объектіні күзетке өткізер алдында терезелердің, форточкалардың, есіктердің ілмектері берік жабылғанын, сондай-ақ электр және газ приборларының сөндірілгенін мұқият тексеру;

л) объектіні күзетке өткізген кезде күзет сигнализациясының жұмыс істеуін пультке объектіні күзетуге байқау ретінде тапсыру жолымен алдын ала тексеру;

м) күзетіліп тұрған объектіні ашқан кезде күзет қызметкеріне — телефон арқылы дереу хабарлау;

н) объектіні екі тәуліктен астам мерзімге күзетуге өткізгені туралы күзетті хабардар ету;

о) күзеттің техникалық құралдарын пайдалану ережелері туралы естеліктемені немесе нұсқауды қатаң басшылыққа алу.

Күзеттің жауапкершілігі

15. Күзет ұрлықтың салдарынан болған материалдық залалды мүлік иесі күзету туралы шарт жасасқан кезде көрсеткен оның бағалау сомасы шеңберінде бір ай мерзім ішінде өтейді.

Күзет ұрланған ақша қаражаттары үшін залалды 200 сомға дейінгі және зергерлік бұйымдар үшін — 1000 сомға дейінгі мөлшерде өтейді.

Күзет ұрланған коллекциялар, бағалы қағаздар, қолжазбалар және «Ұсынушыға» жинақ кітапшалары үшін материалдық жауап бермейді.

16. Күзет мыналар үшін материалдық жауапкершіліктен босатылады:

а) өрт немесе стихиялық апат салдарынан болған залал үшін;

б) мүлік иесі күзеттің техникалық құралдарымен жабдықтаудан

бас тартқан жерлер арқылы объектіге ену жолымен жасалған ұрлық үшін;

в) егер ұрлық күзетілмейтін уақытта жасалса;

г) егер ұрлық техникалық себептер бойынша күзет уақытша жүзеге асырыла алмайтын кезде жасалса, ол туралы мүлік иесіне не сенген адамына объектіні күзетке тапсырған шақта ескертілген болса;

д) мүлік иесі осы шарттың 3, 4 тармақтары мен 14-тармақтың «б», «и», «к», «л» тармақшаларын орындамаған реттерде.

Мүлік иесінің жауапкершілігі

17. Мүлік иесі күзеттің иелігіндегі, объектіде орнатылған күзеттің техникалық құралдарының сақталуына материалдық жауап береді.

18. Егер техникалық құралдар мүлік иесінің, оның семья мүшелерінің немесе сенген адамының кінәсынан істен шыққа, мүлік иесі оларды жөндеу жөніндегі шығындарды төлеуге міндетті.

Күзеттің праволары

19. Күзеттің мынадай правосы бар:

а) «дабыл» белгісі келіп түскен жағдайда объектіні кілттердің дубликаттарымен ашып, оны тексеруге;

б) мынадай реттерде шартты бұзуға:

— егер мүлік иесі күзет ақысын төлеу жөнінде дәлелсіз себеппен қарыздар болса;

— егер күзеттің техникалық құралдары мүлік иесінің кінәсынан істен шыққа немесе күрделі жөндеуді талап ететін болса, ал ол бұларды жөндеу жөніндегі шығындарды төлеуден бастартса;

— объектіні одан әрі күзетуге кедергі келтіретін техникалық себептер (телефон номерінің ауысуы, телефонды қосарланған схемаға қосу немесе оны қайта қосу, орталықтандырылған күзет пунктінің жойылуы және с. с.) пайда болса;

— егер мүлік иесі (оның семья мүшелері немесе сенген адамы) бір жыл ішінде шарттың талаптарын үш және одан көп бұзуға жол берсе;

— осы шарттың 3-тармағында және 14-тармағының «з» тармақшасында ескертілген талаптары бұзылса.

Мүлік иесінің праволары

20. Мүлік иесінің мынандай правосы бар:

а) шартты бұзу туралы күзетке жазбаша хабарлай отырып оны қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін бұзуға;

б) осы шарттың 14-тармағының «а», «б», «д», «з», «и», «к», «л», «м», «н», «о» тармақшаларында көрсетілген міндеттерді орындай отырып объектіге кіру, күзеттің техникалық құралдарын пайдалану правосын сенген адамына беруге.

Шарттың қосымша талаптары

21. Сенген адамы _____

_____

(фамилиясы, аты, әкесінің аты, адресі)

_____

Телефондары: үйінікі _____ , қызметінікі _____

22. Мүлік иесі өз мүлкін _____

_____сомға бағалады.

23. Объектіні күзету ақысы айына _____

сом _____тиын.

24. Мүлік иесі күзеттің техникалық құралдарымен _____

_____жабдықтаудан бастартты.

25. Сенген адамы ауыстырылған, мүліктің бағалау сомасы немесе шарттың басқа талаптары өзгерген ретте шарт қайта ресімдеуге жатады.

26. Осы шарт бір жыл мерзімге жасалады және шартқа қол қойылғаннан кейінгі күннен бастап күшіне енеді. Егер шарттың қолданылу мерзімінің бітуіне бір ай қалғанға дейін тараптардың бірде-бірі оны тоқтатуды немесе қайта жасасуды талап етпесе, ол бұрынғы шарттар негізінде және сол мерзімге күшінде қалады.

Шартқа қол қойғандар:

күзеттің өкілі	мүлік иесі
_____	_____
(қызметі)	(фамилиясы, аты,
_____	_____
(фамилиясы, аты, әкесінің аты)	әкесінің аты)

_____19 ж.

§ 3. ПАСПОРТ ЖҮЙЕСІ

ПАСПОРТ РЕЖИМІ ЖӨНІНДЕГІ ҚОҒАМДЫҚ ИНСПЕКТОРЛАР ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕНІ БЕКІТУ ТУРАЛЫ

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ
1964 жылғы 2 сентябрьдегі
№ 616 ҚАУЛЫСЫ

(Қазақ ССР Жоғарғы Советі мен Үкіметінің Ведомостары, 1964 ж., № 45)

Қазақ ССР Министрлер Советі қаулы етеді:

Паспорт режимі жөніндегі қоғамдық инспекторлар туралы осыған косылған Ереже бекітілсін.

Қазақ ССР Министрлер Советінің
1964 жылғы 2 сентябрьдегі № 616
қаулысына
ҚОСЫМША

ПАСПОРТ РЕЖИМІ ЖӨНІНДЕГІ ҚОҒАМДЫҚ ИНСПЕКТОРЛАР ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

1. Қазақ ССР-інің қалаларында, жұмысшы поселкелерінде және елді мекендерінде паспорт режимін нығайту жұмысына жұртшылықты қатыстыру мақсатымен халық депутаттарының жергілікті Советтерінің милиция бөлімдерінің (бөлімшелерінің) жанынан паспорт режимі жөніндегі қоғамдық инспекторлар топтары құрылады.

2. Паспорт режимі жөніндегі қоғамдық инспекторлар 18 жасқа толған озат жұмысшылардан, қызметшілерден, колхозшылардан және басқа адамдардан еңбек коллективтерінің, тұрғын үй басқармалары тұрғындарының немесе елді мекендер тұрғындарының жалпы жиналыстарында дауысты ашық беру жолымен жай көпшілік дауыспен сайланады немесе қоғамдық ұйымдар арқылы ұсынылады.

3. Паспорт режимі жөніндегі қоғамдық инспекторларға милиция органдары өздері белгілеген үлгіге сай куәлік береді.

4. Паспорт режимі жөніндегі қоғамдық инспекторлар кәсіпорындардың, ұйымдардың әкімшілігімен, үйлердің, көшелердің, кварталдардың комитеттерімен, ерікті халық жасақтарымен, жолдастық соттармен, сол сияқты үй басқармаларымен, үйлердің және жатақханалардың комендантарымен тығыз байланыс жасай отырып, өздеріне бекітілген учаскелерде жұмыс жүргізеді.

5. Қоғамдық инспекторлар өздерінің жұмыстарында паспорт туралы заңдарды, халық депутаттарының жергілікті Советтерінің шешімдерін және осы Ережені басшылыққа алады.

6. Паспорт режимі жөніндегі қоғамдық инспекторлардың паспорт режимі тәртібін орындауды бақылап отыруға байланысты барлық жұмысына милиция органдары жөн сілтеп отырады. Милиция органдарының бұл мәселелер жөніндегі нұсқаулары қоғамдық инспекторлар үшін міндетті болып табылады. Қоғамдық инспекторлардың жұмысын үйлестіріп, қорытып отыру үшін паспорт режимі жөніндегі қоғамдық инспекторлардың советі құрылуы мүмкін.

7. Паспорт режимі жөніндегі қоғамдық инспекторлар өздерінің міндеттерін жұмыстан қолы бос уақытта орындайды және өздерінің жұмысы туралы милиция органдарына, өздерін осы жұмысқа ұсынған еңбек коллективтері мен қоғамдық ұйымдарға мезгіл-мезгіл хабарлап отырады.

8. Паспорт режимі жөніндегі қоғамдық инспектор:

а) паспорт режимі, әскери есеп ережелерін және азаматтық хал актілерін тіркеудің негізгі ережелерін білуге, совет заңдарын орындау және социалистік тұрмыс ережелерін орындау жөнінде өз басы үлгіөнеге көрсетуге міндетті;

б) азаматтардың және қызмет адамдарының паспорт режимі ережелерін орындауына бақылау жасауға, паспорт режимін қатаң сақтаудың маңызы туралы халық арасында түсінік жұмысын жүргізуге міндетті;

в) мекемелерде, кәсіпорындарда, оқу орындарында, қонақ үйлерде, санаторийлерде, демалыс үйлерінде, жатақханаларда, жеке меншікті үйлерде паспорт режимі ережелерінің орындалуына тексеру жүргізіп отыруға міндетті;

г) паспорт режимі ережелерінің бұзылғанын ашқанда, оны дереу түзеуді талап етуге, ал қажет болған реттерде паспорт режимі ережелерінің бұзылғаны туралы милиция органдарына хабарлауға міндетті. Егер ашылған тәртіп бұзушылық әкімшілік жолымен жауапқа тартуға жататын болса, бұл туралы белгіленген үлгі бойынша протокол жасауға және оны милиция органдарына табыс етуге міндетті;

д) паспорттағы жазулардың жөнделгенін және басқа кемшіліктерді, сол сияқты заң бойынша алынуға тиісті паспорттарды анықтаса, бұл туралы қажетті шаралар қолдану үшін милиция органдарына хабарлауға міндетті.

9. Қоғамдық инспектор өз міндеттерін атқарған кезде куәлігін өзімен бірге ала жүруге және қажет болған жағдайда оны көрсетуге тиіс.

10. Паспорт режимі жөніндегі қоғамдық инспектор азаматтардың паспорт жүйесіне байланысты хаттары мен арыздарын тексеру сияқты басқа да кейбір жеке тапсырмаларды орындауға қатысуы мүмкін.

11. Паспорт режимі жөніндегі қоғамдық инспектордың:

а) тексеру жүргізген кезде азаматтардан паспортын немесе оның орнына жүретін басқа документтерін көрсетуді талап етуге правосы бар;

б) паспорт режимінің орындалуын тексерген кезде азаматтардан

және басқа қызмет адамдарынан үй книгаларын, тіркеу журналдарын көрсетуді талап етуге және қажетті түсінік алуға правосы бар.

12. Егер өте қажет болмаса және қоғамдық тәртіпті сақтау мүддесіне нұқсан келтірмейтін болса, паспорт режимі жөніндегі қоғамдық инспекторға түнгі уақытта тексеру жүргізуге, азаматтардың паспортын алуға, паспорт режимін бұзған адамдарды ұстауға және милиция органдарына әкелуге тыйым салынады.

13. Жұмысты қанағаттанғысыз орындаса, мінез-құлқы лайықсыз болса, қоғамдық міндеттерін орындаған кезде қызмет бабын пайдаланып қиянат жасаса, милиция органдарының ұсынысы бойынша қоғамдық инспектордың жұмыстан босатылуы мүмкін.

14. Паспорт режимі жөніндегі қоғамдық инспектор өз міндеттерін атқарған кезде совет заңдарының талаптарын мүлтіксіз басшылыққа алуға, өзіне берілген праволарды орынды пайдалануға және сол праволардың шегінен шықпауға тиіс.

15. Өз міндеттерін үлгілі орындайтын паспорт режимі жөніндегі қоғамдық инспекторларға халық депутаттарының жергілікті Советтерінің атқару комитеттері, кәсіпорындардың және ұйымдардың басшылары алғыс жариялап, грамоталар беріп, бағалы сыйлықтармен наградтап, оларды көтермелеп отырады.

ЖОЛ ЖҮРІСІНІҢ ХАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖӨНІНДЕГІ ҚОСЫМША ШАРАЛАР ТУРАЛЫ[1]

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ
1972 жылғы 29 декабрьдегі
№ 666 ҚАУЛЫСЫ

(Қазақ ССР ҚЖ, 1973 ж., № 2, 9-ст.)

Республика территориясында жол жүрісінің хауіпсіздігін жақсарту мақсатында және СССР Министрлер Советінің 1972 жылгы 20 июльдегі № 539 қаулысын орындау үшін Қазақ ССР Министрлер Советі қаулы етеді:

5. Қазақ ССР Оқу министрлігіне, Қазақ ССР Жоғары және арнаулы орта білім министрлігі мен Қазақ ССР Министрлер Советінің Кәсіптік-техникалық білім беру жөніндегі мемлекеттік комитетіне жалпы білім беретін мектептерде, кәсіптік-техникалық училищелерде, арнаулы орта және жоғары оқу орындарында жол жүрісінің ережелерін оқыпүйрену жөніндегі қосымша шараларды Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі мен Қазақстан ЛКСМ Орталық Комитетін қатыстыра отырып әзірлеу және жүзеге асыру міндеттелсін.

6. Қазақ ССР Денсаулық сақтау министрлігіне жол-транспорт оқиғаларында, әсіресе кешкі, түнгі кездерде, мереке және демалыс күндерінде зардап шеккендерге дер кезінде дәрігерлік көмек көрсетуді ұйымдастыру жөніндегі шараларды әзірлеп, республиканың мүдделі министрліктерімен, ведомстволарымен келісіп алғаннан кейін бекіту тапсырылсын.

8. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігіне қалалар мен басқа да елді мекендерде жол жүрісін реттейтін техникалық құралдарды орнату, пайдалану және енгізу жөніндегі жұмыстарды жүзеге асыру жүктелсін.

Халық депутаттары облыстық және Алматы қалалық Советтерінің атқару комитеттері, Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі қалалар мен басқа да елді мекендерде жол жүрісін реттейтін техникалық құралдар-

[1] 1—4, 7, 12 және 15-пункттер Қазақ ССР Заңдарының жинағына енгізуге жататын нормалары болмағандықтан келтірілмеді.

16-пункт СССР Министрлер Советінің 1972 ж. 20 июльдегі № 539 қаулысының нормаларын қайталайтын болғандықтан келтірілмеді (СССР Заңдары жинағының 10-томын қараңыз).

ды орнату, пайдалану және енгізу жөніндегі жұмыстарды жүзеге асыру үшін ішкі істер органдары жүйесінде арнаулы монтаждау-пайдалану бөлімшелерін қосымшада көрсетілген мерзімдерде құратын болсын.

9. Халық депутаттары облыстық және Алматы қалалық Советтерінің атқару комитеттері:

— қалалар мен басқа да елді мекендерде жол жүрісін реттейтін техникалық құралдарды орнату, пайдалану және енгізу жөніндегі жұмыстарды қазіргі кезде орындап жатқан ұйымдардың жол жүрісін реттейтін техникалық құралдарды (тиісті техникалық документациямен қоса), транспорт құралдарын, арнаулы автомобильдерді, жылжымалы компрессор қондырғыларын, автокрандарды, телескоптық мұнаралар мен басқа да қажетті өндірістік жабдықты, сондай-ақ көрсетілген жұмыстарды орындайтын қызметкерлердің жалақы қорларын осы қаулыға сәйкес құрылатын арнаулы монтаждау-пайдалану бөлімшелеріне ақысыз беруін қамтамасыз етсін;

— қалалар мен басқа да елді мекендерде жол жүрісін реттейтін техникалық құралдарды жобалауға, жасап шығаруға (алуға), орнатуға, пайдалануға, жөндеуге, сондай-ақ арнаулы монтаждау-пайдалану бөлімшелерін ұстауға бюджеттерде арнайы мақсатпен қаржылар көздейтін болсын;

— арнаулы монтаждау-пайдалану бөлімшелерін қызмет үйлерімен қамтамасыз етсін.

Қалалар мен басқа да елді мекендердің жол жүрісін реттейтін техникалық құралдарға деген қажетін халық депутаттары облыстық және Алматы қалалық Советтерінің атқару комитеттерімен бірлесе отырып Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі анықтайды.

10. Қазақ ССР Мемлекеттік жоспарлау комитеті, Қазақ ССР Жабдықтау бас басқармасы, халық депутаттары облыстық және Алматы қалалық Советтерінің атқару комитеттері осы қаулыға сәйкес құрылатын арнаулы монтаждау-пайдалану бөлімшелері үшін қажетті материалдық-техникалық ресурстарды (кабель өнімдері мен арнаулы автотранспорт құралдарынан басқа) жыл сайын бөлуді көздейтін болсын.

11. Комплексті транспорт схемаларының жобаларын облыстық атқару комитеттері, Алматы қалалық атқару комитеті, Қазақ ССР Мемлекеттік жоспарлау комитеті, Қазақ ССР Мемлекеттік құрылыс комитеті, Қазақ ССР Коммуналдық-шаруашылық министрлігі, Қазақ ССР Автомобиль транспорты министрлігі, Қазақ ССР Автомобиль жолдары министрлігі, Қазақ ССР Денсаулық сақтау министрлігі, Қазақ темір жолы басқармасы, Қазақ ССР Азаматтық қорғаныс штабы және бас жоспардың авторы — жобалау ұйымы қарап, солармен келісіліп алынады.

13. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігіне қажет болған ретте Қазақ ССР Автомобиль транспорты министрлігімен келісе отырып, азаматтардың иелігіндегі автотранспорт құралдарын жыл сайын техникалық байқаудан өткізуге осы заманғы бақылау-диагностикалық жабдықпен жарақтанған жекелеген техникалық қызмет көрсету станцияларын қатыстыруға рұқсат етілсін.

14. Қазақ ССР-інің министрліктері мен ведомстволары 1973 жылдан бастап 200 және одан да көп автомобильдері бар барлық ірі автомобиль шаруашылықтарында (автомобиль комбинаттарында) автомобильдердің техникалық жай-күйін бақылау үшін осы заманғы жабдықпен жарақтанған диагностикалық постылар ұйымдастыруды жүзеге асыратын болсын.

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІ ЖАНЫНДАҒЫ ЖОЛ ЖҮРІСІНІҢ ХАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖӨНІНДЕГІ КОМИССИЯ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕНІ БЕКІТУ ТУРАЛЫ [1]

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ
1979 жылғы 10 майдағы
№ 197 ҚАУЛЫСЫ

(Қазақ ССР ҚЖ, 1979 ж., № 11, 28-ст.)

Қазақ ССР Министрлер Советі қ а у л ы е т е д і:

1. Қазақ ССР Министрлер Советі жанындағы Жол жүрісінің хауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі комиссия туралы осыған қосылған Ереже бекітілсін.

Қазақ ССР Министрлер Советінің
1979 жылғы 10 майдағы № 197 қаулысымен
БЕКІТІЛГЕН

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІ ЖАНЫНДАҒЫ ЖОЛ ЖҮРІСІНІҢ ХАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖӨНІНДЕГІ КОМИССИЯ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

1. Қазақ ССР Министрлер Советі жанындағы Жол жүрісінің хауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі комиссияны [2] Қазақ ССР Министрлер Советі комиссияның председателі, председательдің орынбасары, мүшелері және жауапты секретары құрамында құрады.

2. Комиссияның негізгі міндеттері министрліктердің, ведомстволардың және басқа ұйымдардың жол жүрісінің хауіпсіздігімен байланысты мәселелер жөніндегі қызметін үйлестіру, сондай-ақ жол-транспорт оқиғаларын болдырмау жөніндегі шараларды әзірлеу және жүзеге асыру болып табылады.

3. Комиссия өз қызметінде СССР мен Қазақ ССР-інің заңдарын, СССР Жоғарғы Советі мен оның Президиумының, Қазақ ССР Жоғарғы Советі мен оның Президиумының шешімдерін, СССР және Қазақ ССР Үкіметінің қаулылары мен жарлықтарын, жол жүрісінің хауіпсіздігі саласындағы басқа да нормативтік актілерді, сондай-ақ осы Ережені басшылыққа алады.

4. Комиссияның шешімдері республиканың министрліктері, ведомстволары, кәсіпорындары, ұйымдары мен мекемелері, сондай-ақ халық депутаттары жергілікті Советтерінің атқару комитеттері жанындағы жол жүрісінің хауіпсіздігі жөніндегі комиссиялар үшін міндетті болып табылады.

5. Комиссия өзіне жүктелген міндеттерге сәйкес:

а) жол жүрісінің хауіпсіздігін арттыруға бағытталған шараларды әзірлейді және оларды жүзеге асыруға шаралар қабылдайды;

б) жол жүрісі хауіпсіздігінің Қазақ ССР Үкіметінің шешімін қажет ететін мәселелері бойынша ұсыныстар әзірлейді және Қазақ ССР Министрлер Советіне енгізеді;

---

[1] 2-пункт Қазақ ССР Заңдарының жинағына енгізуге жататын нормалары болмағандықтан келтірілмеді.

[2] Бұдан былай текст бойынша «Комиссия».

в) министрліктердің, ведомстволардың және басқа ұйымдардың жол-транспорт оқиғаларын болдырмау мәселелері және олардың зардаптарының ауырлығын жеңілдету жөніндегі жұмыс тәжірибесін қорытып, бұл жұмыстың оңды тәжірибесін таратады;

г) автотранспорттағы, қалалық электр транспортындағы апаттылық себептерін жою және жол жүрісінің хауіпсіздігімен байланысты басқа мәселелер жөнінде шаралар жүргізу туралы республиканың министрліктеріне, ведомстволарына және басқа ұйымдарына ұсыныстар береді;

д) министрліктердің, ведомстволардың, басқа ұйымдардың автотранспортта, қалалық электр транспортында апаттылықты болдырмау мәселелері және жол жүрісінің хауіпсіздігімен байланысты басқа мәселелер жөніндегі ұсыныстарын қарайды, олар бойынша шешім қабылдайды;

е) қажет болған ретте жекелеген министрліктердің, ведомстволардың және басқа ұйымдардың СССР мен Қазақ ССР Үкіметінің жол жүрісінің хауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі қаулыларын орындау барысы туралы Қазақ ССР Министрлер Советіне баяндайды;

ж) жол жүрісінің хауіпсіздігін арттыруға бағытталған нормативтік актілерді әзірлеуге белгіленген тәртіп бойынша қатысады;

з) мыналарды ұйымдастырады:

— жол жүрісінің хауіпсіздігі мәселелері жөніндегі ведомствоаралық конференциялардың, семинарлардың, кеңестердің белгіленген тәртіп бойынша өткізілуін және бұларда қабылданған ұсыныстарды жүзеге асыруға шаралар қолданады;

— баспасөздің, радионың, телевизияның және «Білім» қоғамының көмегімен жол жүрісінің хауіпсіздігін насихаттау жөніндегі жұмысты;

и) халық депутаттары жергілікті Советтерінің атқару комитеттері жанындағы жол жүрісінің хауіпсіздігі жөніндегі комиссиялардың оңды жұмыс тәжірибесін қорытады және таратады, оларға жол жүрісінің хауіпсіздігіне байланысты мәселелер бойынша методикалық көмек көрсетеді және ұсыныстар береді;

к) балалар мекемелерінде, мектептерде, арнаулы орта және жоғары оқу орындарында, кәсіптік-техникалық училищелерде жол-транспорттық жарақаттану профилактикасы жөніндегі оқу-тәрбие жұмысының жайын бақылауды жүзеге асырады;

л) өзінің мәжілістерінде зардабы ауыр жол-транспорт оқиғалары жағдайын қарайды және олар жөнінде тиісті шаралар қолданады;

м) қызметі жол жүрісінің хауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелеріне байланысты қоғамдық ұйымдардың жұмысын жетілдіруге көмектеседі;

н) отандық және шетелдік ғылым мен техниканың жол жүрісінің хауіпсіздігі саласындағы жетістіктерін талдайды, бұл жетістіктерді практикаға енгізуге шаралар қолданады.

6. Комиссияның мынадай правосы бар:

СССР Министрлер Советінің, Қазақ ССР Министрлер Советінің жол жүрісінің хауіпсіздігі мәселелері жөніндегі қаулыларының, сондай-ақ Комиссияның шешімдерінің министрліктерде, ведомстволарда және басқа ұйымдарда орындалуы жөніндегі жұмыстың жайымен танысу;

өзінің мәжілістерінде жол жүрісінің хауіпсіздігіне байланысты мәселелер бойынша республиканың министрліктері, ведомстволары және басқа ұйымдары басшыларының хабарларын тыңдау;

республиканың министрліктеріне, ведомстволарына және басқа ұйымдарына Комиссияның қарауына енгізілетін мәселелер бойынша материалдар әзірлеуді тапсыру, бұл ұйымдардан оларды әзірлеу және

Комиссияда қарау үшін қажетті анықтамалық және басқа материалдар алу;

республиканың тиісті министрліктерінің, ведомстволарының және ғылыми-зерттеу мекемелерінің басшыларымен келісіп алғаннан кейін жол жүрісінің хауіпсіздігін қамтамасыз етуге қатысты ғылыми-техникалық мәселелер бойынша материалдар әзірлеуге және Комиссияда қарауға қатыстыру үшін, сондай-ақ министрліктердің, ведомстволардың және басқа ұйымдардың СССР Үкіметінің, Қазақ ССР Үкіметінің осы мәселелер жөніндегі қаулыларын және Комиссияның шешімдерін орындаумен танысу үшін білікті мамандарды тарту;

халық депутаттары жергілікті Советтерінің атқару комитеттері жанындағы жол жүрісінің хауіпсіздігі жөніндегі комиссиялардың жұмыс жайымен танысу; өзінің мәжілістерінде осы комиссиялар председательдерінің бұлардың компетенциясына жататын мәселелер бойынша хабарларын тыңдау.

7. Комиссияның жұмысы Комиссияның мәжілістерінде бекітілетін перспективалық және ағымдағы жоспарларға сәйкес құрылады.

8. Комиссия мәжілістерін, әдетте, тоқсанына бір рет өткізеді. Комиссияның мәжілістері оның мүшелерінің кемінде жартысы болғанда заңды болып табылады.

9. Комиссия шешімдерді ашық дауыс беру жолымен қабылдайды. Шешімдер қаулылар түрінде ресімделеді және егер олар Комиссияның мәжіліске қатысушы мүшелерінің жай көпшілік дауысымен қабылданса, қабылданған болып саналады.

10. Жекелеген министрліктердің, ведомстволардың және басқа ұйымдардың мүдделеріне қатысты мәселелер қаралғанда, Комиссияның мәжілістеріне олардың өкілдері шақырылады.

11. Комиссияның Председателі:

Комиссияның жұмысын басқарады;

Комиссия мүшелерінің арасында міндеттерді бөледі, оларға Комиссияның жұмысына байланысты жеке тапсырмалар береді;

Комиссияның мәжілістері өткізілетін уақыт пен орынды белгілейді, кезекті мәжілісте қаралуға тиісті мәселелер шеңберін анықтайды. Қажет болғанда Комиссияның қарауына жоспарда жоқ мәселелерді енгізеді, сондай-ақ Комиссияның кезектен тыс мәжілістерін шақырады.

12. Комиссияның мүшелері:

— СССР Үкіметінің, Қазақ ССР Үкіметінің жол жүрісінің хауіпсіздігі мәселелері жөніндегі қаулыларын, сондай-ақ Комиссияның шешімдерін орындау жөніндегі шараларды өз компетенциясы шегінде жүргізуді ұйымдастырады;

— республика министрліктерінің, ведомстволарының және басқа ұйымдарының жол жүрісінің хауіпсіздігі саласындағы қызметіне қатысты мәселелерді Комиссияның жұмыс жоспарына қосу жөнінде ұсыныстар енгізеді, Комиссияда қарау үшін тиісті материалдарды әзірлеуге қатысады;

— Комиссияның тапсыруы бойынша Комиссияның қарауына материалдар әзірлейтін жұмыс бабындағы топтарды басқарады, Комиссияда бұл материалдарды баяндайды;

— СССР Министрлер Советінің, Қазақ ССР Министрлер Советінің жол жүрісінің хауіпсіздігі мәселелері жөніндегі қаулыларын және Комиссияның шешімдерін орындау жөніндегі республиканың министрліктеріндегі, ведомстволарындағы және басқа ұйымдарындағы жұмыстың жайымен танысуға қатысады және нәтижелері туралы Комиссияға баяндайды.

13. Комиссияның жауапты секретары:

Комиссияның қарауына енгізілген материалдарды әзірлеуге қатысады;

Комиссияның ағымдағы және перспективалық жұмыс жоспарларының жобаларын әзірлейді;

Комиссияда қарау үшін жол-транспорт оқиғалары туралы информация және министрліктерге, ведомстволар мен басқа ұйымдарға транспортта апаттылықты болдырмау жөніндегі қосымша шаралар туралы Қазақ ССР Ішкі істер министрлігімен бірлесіп ұсыныстарды әзірлейді;

Комиссияның іс қағаздарын жүргізеді, Комиссия мүшелерін мәжілістердің өткізілетін уақыты туралы дер кезінде хабарландырады және Комиссияның кезекті мәжілісінде қарау үшін дайындалған материалдармен таныстырады;

Комиссия Председателінің тапсыруы бойынша республиканың министрліктерінде, ведомстволарында және басқа ұйымдарында СССР Үкіметінің, Қазақ ССР Үкіметінің жол жүрісінің хауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелері жөніндегі қаулыларының және Комиссия шешімдерінің орындалуы туралы материалдармен танысуға қатысады, сондай-ақ жол-транспорт оқиғаларын болдырмауға қатысты мәселелер қаралғанда бұл ұйымдарда өкілдік етеді;

Комиссияның бұрын қабылданған шешімдерінің орындалуына бақылауды жүзеге асырады;

Комиссия Председателінің басқа да тапсырмаларын орындайды.

АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТЫ МЕН ҚАЛАЛЫҚ ЭЛЕКТР ТРАНСПОРТЫНЫҢ КӘСІПОРЫНДАРЫНДА ЖОЛДА ЖҮРУ ХАУІПСІЗДІГІНЕ ҚОҒАМДЫҚ БАҚЫЛАУ КОМИССИЯЛАРЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ ТУРАЛЫ[1]

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІ МЕН КӘСІПОДАҚТАРДЫҢ ҚАЗАҚ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ СОВЕТІНІҢ
1972 жылғы 15 августағы
№ 467 ҚАУЛЫСЫ

(Қазақ ССР ҚЖ, 1972 ж., № 17, 82-ст.)

Автомобиль транспорты мен қалалық электр транспортында жолда жүру хауіпсіздігін арттыруға жұртшылықтың қатысуын онан әрі ұлғайту мақсатында Қазақ ССР Министрлер Советі мен Кәсіподақтардың Қазақ республикалық советі қаулы етеді:

1. Автомобиль транспорты мен қалалық электр транспортының кәсіпорындарында кәсіподақтардың жергілікті комитеттері жанынан жолда жүру хауіпсіздігін қоғамдық бақылау комиссиялары ұйымдастырылсын.

2. Автомобиль транспорты мен қалалық электр транспортындағы жолда жүру хауіпсіздігін қоғамдық бақылау комиссиясы туралы осыған қосылған Ереже бекітілсін.

---

[1] 3-пункт Қазақ ССР Заңдарының жинағына енгізуге жататын нормалары болмағандықтан келтірілмеді.

Қазақ ССР Министрлер Советі мен Кәсіподақтардың Қазақ республикалық советінің 1972 жылғы 15 августағы № 467 қаулысымен

БЕКІТІЛГЕН

АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТЫ МЕН ҚАЛАЛЫҚ ЭЛЕКТР ТРАНСПОРТЫНДАҒЫ ЖОЛДА ЖҮРУ ХАУІПСІЗДІГІНЕ ҚОҒАМДЫҚ БАҚЫЛАУ КОМИССИЯСЫ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

Жалпы ережелер

1. Автомобиль транспорты мен қалалық электр транспортындағы жолда жүру хауіпсіздігіне қоғамдық бақылау комиссиясы (бұдан былай «Комиссия» деп аталады) автомобиль транспорты мен қалалық электр транспортының кәсіпорындарында кәсіподақтардың жергілікті комитеттері жанынан ұйымдастырылады.

2. Комиссияның мүшелері кәсіпорынның жұмысшыларының, инженер-техник қызметкерлері мен қызметшілерінің жалпы жиналысында дауысты ашық беру жолымен сайланады.

Комиссияның құрамына ұзақ уақыт бойы жол-транспорт оқиғаларынсыз және жолда жүру ережелерін бұзбай жұмыс істеп жүрген таңдаулы жүргізушілер және жұмысшылардың, инженер-техник қызметкерлер мен қызметшілердің арасынан өндіріс озаттары сайланады.

Комиссия құрамындағылардың саны үш адамнан кем болмауға тиіс.

3. Комиссия (дауысты ашық беру жолымен) председатель, ал комиссия құрамындағылардың саны бес және одан да көп адам болса — председательдің орынбасарын сайлайды.

Председатель мен орынбасарды қоса алғанда, Комиссияның барлық мүшелері жолда жүру хауіпсіздігін қоғамдық бақылаушылар болып табылады.

Комиссия өз жұмысын кәсіподақтардың жергілікті комитеті бекіткен жоспар (айлық, тоқсандық) бойынша жүргізеді.

4. Комиссия өз қызметі туралы кәсіподақтардың жергілікті комитеті мен кәсіпорын жұмысшыларының, инженер-техник қызметкерлері мен қызметшілерінің жалпы жиналысы алдында есеп беріп отырады.

5. Жол-транспорт оқиғаларын болдырмау, транспорт тәртібін нығайту мен автопарк пен қалалық электр транспортының техникалық жағдайының дәрежесін арттыру жөніндегі шараларды жүргізуде автомобиль транспорты мен қалалық электр транспорты кәсіпорнының әкімшілігіне және кәсіподақтардың жергілікті комитетіне көмек көрсету Комиссияның негізгі міндеті болып табылады.

6. Комиссия мынаны бақылауды жүзеге асырады:

кәсіпорын жүргізушілерінің жолда жүру хауіпсіздігі ережелерін сақтауын;

жүргізушілердің еңбек ету мен дем алу режимінің сақталуын;

жүретін құрамның жолға техникалық жағынан ақаусыз шығарылуын және жолдан кәсіпорынға қайтып оралғанда оның қабылдануын;

жолда жүру хауіпсіздігі жөнінде нұсқау кешестің кезінде және дұрыс өткізілуін, жүргізушілердің мамандығын арттыруды;

жүретін құрамның сыртқы түрін, автобустардың, трамвайлар мен троллейбустардың салондарындағы тазалық пен тәртіпті;

жүргізушілердің, жөндеуші және күтуші жұмысшылардың жұмыс және формалы киімінің сыртқы түрін, тазалығы мен жинақылығын;

автомобиль транспорты мен қалалық электр транспорты жұмыс істейтін тұрақты маршруттағы жолдардың жайын.

7. Комиссия өз жұмысын автомобиль транспортының, қалалық электр транспортының тиісті кәсіпорнының, жол шаруашылығының әкімшілігімен жолда жүру хауіпсіздігі жөнінде мамандандырылған халық жасақтарымен және Қазақ ССР Ішкі істер министрлігінің Мемлекеттік автомобиль инспекциясының органдарымен тығыз бірлесе отырып жүргізеді.

8. Комиссия автомобиль транспорты мен қалалық электр транспорты кәсіпорнының коллективінде тәрбие жұмысын жүргізуге белсене қатысады және кәсіпорынның әкімшілігімен бірлесе отырып мыналарды ұйымдастырады:

жол-транспорт оқиғаларының, еңбек және транспорт тәртібін бұзушылықтардың себептерін мұқият зерттеуді, транспорттағы әрбір оқиғаны коллективте талдауды және талқылауды;

жолда жүру хауіпсіздігі мәселелер жөнінде әңгімелер мен лекциялар өткізуді, кинофильмдер көрсетуді және аталған кәсіпорындардың халыққа қызмет көрсету мәдениетін көтеру жөнінде шаралар жүргізуді;

автотранспорт пен электр транспортының жүргізуші озаттарының, сондай-ақ жөндеуші жұмысшылардың жолда жүру хауіпсіздігін қамтамасыз ету жөнінде жұмыс тәжірибесін алмасуын;

жолда жүру ережелерін, автомобильдер мен қалалық электр транспортын жүргізу шеберлігін түсіндіретін және насихаттайтын плакаттарды, фотовитриналарды және басқа көрнекті құралдарды, сондай-ақ транспорт тәртібін бұзушыларды сынайтын сатиралық листоктарды шығаруды.

9. Комиссияның және оның мүшелерінің — қоғамдық бақылаушылардың осы Ереженің 6-пунктінде белгіленген компетенция шегінде мынадай правосы бар:

тәртіп бұзуды анықтаған кезде актілер жасауға және оларды тиісті шаралар алу үшін дереу кәсіпорынның әкімшілігіне беруге;

өзінің мәжілістерінде жолда жүру хауіпсіздігіне және жол-транспорт оқиғаларын болдырмау жөніндегі шараларға байланысты мәселелерді қарауға;

автомобильдердің, трамвайлар мен троллейбустардың техникалық әзірлігі коэффициентін көтеруді, линияда олардың пайдаланылуы мен аварияcыз жұмыс істеуін жақсартуды қамтамасыз етіп отырған жөндеуші жұмысшылар мен жүргізушілерді көтермелеу туралы, сондай-ақ жүретін құрамды техникалық күтудің (жөндеудің) сапасы төмендегі және көп авария жасағаны үшін аталған қызметкерлерді сыйлықтан толық немесе ішінара айыру туралы әкімшілікке кәсіподақтардың жергілікті комитетіне ұсыныстар енгізуге;

жол-транспорт оқиғаларының болуына жағдай тугызатын кемшіліктерді ашқанда, оларды жою туралы әкімшілікке кәсіподақтың жергілікті комитетіне және Қазақ ССР Ішкі істер министрлігінің Мемлекеттік автомобиль инспекциясы органдарына ұсыныстар енгізуге және ереже бұзғандарды белгіленген тәртіп бойынша жауапқа тарту туралы әкімшілік пен кәсіподақтың жергілікті комитеті алдында ұсыныс жасауға.

Кәсіпорындар мен ұйымдардың басшылары Комиссияның жолда жүру хауіпсіздігіне қатысы бар мәселелер жөніндегі ескертпелері мен

ұсыныстарын кезінде қарауға және ашылған кемшіліктерді жоюға қажетті шаралар алуға міндетті.

10. Комиссия мүшелерінің жеңіне «Жолда жүру хауіпсіздігін қоғамдық бақылаушы» деген белгі шүберек байлап жүруге (кәсіпорын территориясында) правосы бар. Комиссия мүшелеріне — жолда жүру хауіпсіздігін қоғамдық бақылаушыларға куәлік беріледі.

11. Комиссияның өз міндеттерін орындамайтын, жұмыста немесе тұрмыста өз беделін жойған мүшелері кәсіподақтың жергілікті комитетінің шешімімен комиссияның құрамынан шығарылады, бұл шешім осыдан кейін кәсіпорынның жұмысшыларының, инженер-техник қызметкерлері мен қызметшілерінің жалпы жиналысында бекітіледі, олардан куәлік қайтып алынады.

ҚОҒАМДЫҚ АВТОИНСПЕКТОРЛАР, ҚОҒАМДЫҚ АВТОИНСПЕКТОРЛАРДЫҢ ҚАЛАЛЫҚ ЖӘНЕ АУДАНДЫҚ СОВЕТТЕРІ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ 1959 жылғы 2 октябрьдегі № 1694 жарлығымен бекітілген

Қазақ ССР қалаларының көшелері мен жолдарында транспорт пен жаяу адамдардың жолда жүру хауіпсіздігін қамтамасыз ету бүкіл республика еңбекшілерінің мүддесін көздейді және елімізде тәртіп пен қоғамдық хауіпсіздікті қорғау жөніндегі негізгі міндеттердің бірі болып табылады.

Алайда көшелер мен жолдарда жүру тәртібінің нашарлығы салдарынан адамдарды қазаға душар ететін және мемлекетке үлкен зиянын тигізетін жол оқиғалары орын алып келеді.

Автомототранспорт саны елеулі түрде өсіп, оның жүру интенсивтілігі артқан жағдайда жүру ережелерін бұзушылықпен және авариямен күресті тек әкімшілік органдары ғана емес, ең алдымен жұртшылық жүргізуге тиіс.

Осы мақсатпен ерікті қоғамдық автоинспекторлар бригадалары немесе топтары ұйымдастырылады.

I. Жалпы ережелер

1. Мынадай қоғамдық автоинспектор бола алады: транспорттың озық жүргізушілері, автомобиль шаруашылықтарының, автотрестердің және басқа мекемелердің, кәсіпорындардың инженер-техник қызметкерлері, сондай-ақ қоғамдық ұйымдар мен медициналық мекемелердің қызметкерлері.

2. Қоғамдық автоинспекторлар, олардың жұмыс істейтін жерлері бойынша, тек қана партия, комсомол, кәсіподақ ұйымдарының және әкімшіліктің ұсынысы бойынша, автомобиль шаруашылықтарының, совхоздардың, колхоздардың, кәсіпорындардың, мекемелердің жұмысшылар, қызметшілер коллективтерінің жалпы жиналыстарында сайланады.

Жекелеген жағдайларда, дәрігерлерді, инженерлерді және басқа мамандарды қоғамдық автоинспектор етіп бекіту аталған мекемелер басшыларының ұсынысы мен мінездемелері бойынша жүргізіледі.

3. Белгілі бір ұйымдағы қоғамдық автоинспекторлардың санына байланысты құрамы 9 адамға дейін болатын топ, немесе 10 және одан

да көп адамдары бар бригада ұйымдастырылады. Олардың бригадирі және оның орынбасарлары болады.

Бригаданың (топтық) мүшесі шығып кеткен жағдайда қоғамдық автоинспекторлар құрамы қосымша сайланады.

4. Қоғамдық автоинспекторлар бригадалары мен топтарын ұйымдастыру, сондай-ақ олардың жұмысына көмектесу автомобиль шаруашылықтарының, кәсіпорындары мен мекемелерінің басшыларына жүктеледі, олар партия, комсомол және кәсіподақ ұйымдарымен бірлесе отырып, қоғамдық инспекторлардың топ басшыларының немесе бригадирлерінің есебін коллективтің жалпы жиналыстарында дүркін-дүркін тыңдап отыруға тиіс. Бригадалардың, топтардың құрамынан жеке адамдарды шығару және жаңа мүшелерін қайта сайлау мәселелері осы жиналыстарда қаралады.

5. Қоғамдық автоинспекторлардың топтарын және бригадаларын басқару үшін, құрамында 9—15 мүшесі бар, халық депутаттарының қалалық немесе аудандық Советі атқару комитетінің басшы қызметкерлерінің бірі председательдік ететін қоғамдық автоинспекторлардың аудандық (қалалық) советтері құрылып, ол аудан немесе қала көлемінде жұмыс істейді. Советтер бригадирлердің, топтар басшыларының, автомобиль шаруашылықтары мен қоғамдық ұйымдар басшыларының милиция қызметкерлері қатысқан қалалық, аудандық жалпы жиналыстарында сайланады.

6. Қоғамдық автоинспекторлар топтары мен бригадаларының негізгі міндеттері транспорт пен жаяу адамдардың жолда жүру хауіпсіздігі ережелерін сақтауын, транспорт құралдарының техникалық жайын қадағалау және жүргізушілер мен халық арасында жол-транспорт оқиғаларының алдын алуға бағытталған түсіндіру жұмыстарын жүргізу болып табылады.

7. Қоғамдық автоинспекторлардың бригадалары, топтары, қалалық және аудандық советтері өздерінің қызметінде совет заңдарының талаптарын басшылыққа алады және өз жұмысын милиция органдарымен және қоғамдық ұйымдармен тығыз байланыста жүргізеді.

8. Ішкі істер министрлігінің мекемелері қоғамдық автоинспекторлардың, олардың топтары мен бригадаларының транспорт пен жаяу адамдардың жолда жүру хауіпсіздігін қарау ісінде оларға барынша көмектесіп отырады.

9. Мемлекеттік автоинспекция қоғамдық автоинспекторға жолда жүру ережесін бұзушылықпен күресу жөніндегі міндеттері мен праволары баяндалған куәлік береді.

10. Қоғамдық автоинспекторлар бригадасынан немесе тобынан шыққан азаматтар өздерінің куәліктерін топтың басшысына, бригадирге немесе Мемлекеттік автоинспекцияға тапсыруға міндетті.

II. Қоғамдық автоинспекторлар тобының, бригадасының және аудандық (қалалық) советінің міндеттері мен праволары

11. Қоғамдық автоинспекторлар бригадасы немесе тобы мыналарды жүзеге асырады:

көшелер мен жолдарда транспорт пен жаяу адамдардың жүру тәртібі мен хауіпсіздігін қорғайды, қоғамдық тәртіпті сақтауға, атап айтқанда демонстрациялар, салтанатты шерулер, бұқаралық серуендер, спорт жарыстарын өткізуге қатысады;

өздерінің шаруашылықтарында, автопарктерде, кәсіпорындарда, сондай-ақ өздеріне бекітілген аудандарда патрульге, рейдтерге шығу,

постылар мен кезекшілер кою жолдарымен жолда жүру хауіпсіздігі ережелерінің сақталуын қадағалауды қамтамасыз етеді;

қоғамдық автоинспекторлардың аудандық (қалалық) советіне және әкімшілік органдарына автопаркті техникалық пайдаланудың ережелерін бұзған, автомобиль шаруашылықтарының жекелеген басшыларына шара қолдану жөнінде ұсыныстар енгізеді;

жекелеген жолда жүру ережелерін бұзушылар жөнінде мемлекеттік автоинспекцияға материалдар береді, сондай-ақ тәртіп бұзушының жұмыс орны жолдастық сотта тәртіп бұзушылық туралы материал қараған кезде қоғамдық айыптаушы ретінде өзінің өкілін жібереді;

қажет болған жағдайларда, жолда жүру хауіпсіздігі ережелерін өрескел бұзушылық фактілері туралы баспасөзге хабарлайды;

бригада мүшелері арасында ұйымшылдықты нығайту жөнінде жұмыстар жүргізеді, оларда жоғары тәртіптілік, қоғамдық борыш сезімін тәрбиелейді; оларға тәртіп бұзушылықпен күрес жөніндегі жұмыстардың әдістерін оқытады, сондай-ақ олардың жолда жүру хауіпсіздігі ережелері жөніндегі білімдерін көтереді.

Қоғамдық автоинспекторлардың бригадирі ай сайын қоғамдық автоинспекторлар советімен келісе отырып, бригаданың жұмыс жоспарын жасайды, бригада мүшелерінің жеке жұмыстарының есебін жүргізеді және жолда жүру хауіпсіздігі ережелерін бұзушылықпен күрес жөніндегі бригаданың жұмысы туралы коллектив алдында оқтын-оқтын есеп беріп отырады.

12. Қоғамдық автоинспекторлардың аудандық (қалалық) советі мыналарды жүзеге асырады:

автомобиль шаруашылықтарында, кәсіпорындарда, мекемелерде, колхоздар мен совхоздарда бригадалар немесе топтар жасақтау жөніндегі жұмыстарды басқарады;

ауданда (қалада) жол транспорт оқиғаларын болдырмау жөніндегі шараларды жасайды, бригадаларды, қоғамдық автоинспекторларды қадағалайтын орындар бойынша бөледі және бригадирлерге алдарына қойылған міндеттерді орындауға көмектеседі;

автомобиль ісі мамандарының, оқу орындары оқытушыларының, дәрігерлердің, үгітшілердің, лекторлардың күшімен транспорт шаруашылықтары қызметкерлері, мектеп оқушылары және халық арасында жолда жүру хауіпсіздігі ережелері жөнінде түсінік жұмыстарын жүргізуді ұйымдастырады;

қоғамдық автоинспекторларды автотранспорт пен жаяу адамдардың жолда жүруін линиялар бойынша қадағалау жөніндегі мемлекеттік автоинспекторлармен бірлесіп жұмыс істеуге тарту үшін ГАИ-ға белсенді көмек көрсетеді;

ГАИ-мен келісім бойынша немесе тікелей транспортты пайдалану және оның техникалық жайы мен жүргізушілердің тәртібі жөнінде автомобиль шаруашылықтарында тексеру ұйымдастырады; ол туралы тиісті документтер жасайды;

автомобиль шаруашылықтарының жұмысындағы және транспорт тәртібіндегі кемшіліктер туралы материалдарды жүзеге асыру мақсатымен кемшіліктерді жою, транспорт жұмысын жақсарту және автомобиль шаруашылықтары қызметкерлерінің арасында тәртіпті нығайту жөнінде тиісті шаралар қолдану үшін жергілікті партия және совет органдарына, сондай-ақ жоғары ведомстволар мен ұйымдардың қарауына мәселелер енгізеді;

қаланың (ауданның) көшелері мен жолдарында жүру хауіпсіздігі мен тәртібі мәселелерінің төңірегінде қоғамдық пікірді жандандыру үшін барлық мүмкіншілікті пайдалана отырып, радио мен телевизия

арқылы, сондай-ақ жергілікті баспасөз бен қала шаруашылықтарының қабырға газеттерінде материалдар жариялатуды кеңінен қолданады;

қажет болған жағдайда мәжіліс өткізеді, оған автомобиль шаруашылықтарының басшыларын шақыра отырып, олардың жұмыстарындағы кемшіліктер туралы (тексеру материалдары бойынша) мәселе тыңдайды, шешімдер қабылдап, тиісті ұйымдар мен әкімшілік органдарына хабарлайды;

қоғамдық автоинспекторлардың жеке топтары мен бригадаларының жұмыстары туралы есебін тыңдайды және оларды жолда жүру хауіпсіздігі жөніндегі жұмыстарға белсене қатысуға жұмылдырады;

қоғамдық автоинспекторлар топтары мен бригадаларының жұмыс тәжірибелерін дүркін-дүркін жинақтап, оның кең таралуын қамтамасыз етеді;

жол-транспорт оқиғалары мен кездейсоқ оқиғаларға әкеліп соқтыратын себептер мен жағдайларды жою туралы партия, совет және қоғамдық ұйымдарға ұсыныстар енгізеді.

III. Қоғамдық автоинспектордың міндеттері мен праволары

13. Қоғамдық автоинспектор мыналарға міндетті:

— автомобиль-жол оқиғаларының алдын алу жөніндегі барлық шараларға белсене қатысуға және транспорт пен жаяу адамдардың белгіленген жолда жүру ережелерін бұзушылықты жоюға қажетті шаралар қолдануға;

— транспорт пен жаяу адамдардың жолда жүру ережелерін бұзушылықтарымен күресте, тәртіп бұзушыларға, ең алдымен, сендіру жолымен ықпал жасауға [1];

— жол-транспорт оқиғаларынан зардап шеккендерге көмек көрсетіп, тәртіп бұзушыны ұстауға шаралар қолдануға. Оқиға болған жерге милиция қызметкерлері келгенше жол оқиғасын жазып алуға, іздер мен заттай айғақтарды қорғауға;

— қызметін атқару кезінде өзімен бірге куәлігін алып жүруге, ал патрульдік қызмет атқарған кезде —«қоғамдық автоинспектор» деген жазуы бар жеңге байлайтын белгісі болуы керек.

14. Қоғамдық автоинспектордың мынадай праволары бар:

а) транспорт жүргізушілерінен және басқа азаматтардан көшеде жүру ережелерін сақтауды талап етуге;

б) автомашиналар тоқтаған жерлерде жүргізушілердің жолдама документтері мен тиісті транспортты жүргізуге право беретін куәліктің барлығын тексеруге;

в) тәртіп бұзушылықтың сипатына қарай, (мүмкіндігінше куәнің қатысуымен) рапорт жазып, кейіннен оны Мемлекеттік автоинспекцияға беруге;

г) машиналарды мас күйінде жүргізген адамдарды, жүргізуге право беретін куәлігі жоқ, жолдама документтері жоқ автотранспорт жүргізушілерін ұстап, милиция органдарына әкелуге;

д) қызметін атқару кезінде кәсіпорындарының (мекеменің) телефонын пайдалануға;

е) жол-транспорт оқиғасы туралы жақын орналасқан милиция бөлімшесіне хабарлау үшін, сондай-ақ жолда жүру ережелерін бұзған және қашып кетуге әрекет жасаған жүргізушілерді ұстауға көмек көр-

---

[1] 13-пункттің үшінші абзацына Қазақ ССР Министрлер Советінің 1983 ж. 14 апрельдегі № 162 қаулысымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР КЖ, 1983 ж., № 9, 39-ст.).

сету үшін қажет жағдайларда өтіп бара жатқан автомашиналарды тоқтатуға;

ж) ұсталған адам милиция органына барудан бас тартқан немесе қарсылық көрсеткен жағдайларда оны еріксіз түрде алып баруға шаралар қолдануға.

Қоғамдық автоинспектор өзінің қызметін атқарған кезде және өзіне берілген правоны жүзеге асыруда совет заңдарын қатаң басшылыққа алады.

Өзінің міндеттерін орындамайтын немесе топтың, бригаданың беделін түсіретін қоғамдық автоинспекторлар, оларды сайлаған коллективтердің жалпы жиналыстарында талқыланып, қоғамдық автоинспекторлар құрамынан шығаруға дейін қоғамдық шаралар қолданылады, ал белгіленген праволарды шектен тыс қолданып, қызмет бабын пайдаланғаны үшін заң бойынша жауапқа тартылады.

IV. Ынталандыру шаралары

Қоғамдық тәртіпті және транспорт пен жаяу адамдардың жолда жүру хауіпсіздігін қорғауға белсене қатысқан, сондай-ақ өз міндеттерін үлгілі атқаратын қоғамдық автоинспекторларға халық депутаттары жергілікті Советтерінің атқару комитеттері, облыстық ішкі істер басқармалары, қоғамдық ұйымдар, автомобиль шаруашылықтары, кәсіпорындар, мекемелер басшылары алғыс жариялап, грамота береді, құрмет тақтасына сөгізеді, бағалы сыйлықпен наградтайды, ал ерекше көзге түскендері мемлекеттік наградаларға ұсынылады.

Жол-транспорт оқиғаларымен күрестің мемлекеттік, қоғамдық үлкен маңызы бар екенін түсіне отырып, қоғамдық автоинспекторлар өздеріне жүктелген міндетті мінсіз атқаруға және халық көрсеткен сенімді абыроймен орындауға тиіс.

§ 5. МЕМЛЕКЕТТІК ӨРТ ҚАДАҒАЛАУЫ

ӨРТКЕ ҚАРСЫ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ЕРІКТІ ҚОҒАМ ҰЙЫМДАСТЫРУ ТУРАЛЫ

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ
1957 жылғы 10 майдағы
№ 288 ҚАУЛЫСЫ

Қазақ ССР Министрлер Советі қ а у л ы е т е д і:

1. Өртке қарсы республикалық ерікті қоғам ұйымдастырылсын.

2. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі тапсырған республиканың Өртке қарсы ерікті қоғамы Уставының жобасы бекітілсін.

Қазақ ССР Министрлер Советінің
1957 жылғы 10 майдағы № 288 қаулысымен
БЕКІТІЛГЕН

ҚАЗАҚ ССР-інің ӨРТКЕ ҚАРСЫ ЕРІКТІ ҚОҒАМЫНЫҢ (ДПО) У С Т А В Ы[1]

1. Қоғамның мақсаты мен міндеті

1. Қазақ ССР-інің Өртке қарсы ерікті қоғамы еңбекшілердің ерікті түрде құратын бұқаралық ұйымы болып табылады.

Қоғам өртке қарсы алдын-алу профилактикалық шараларын жүргізуге және социалистік меншік пен азаматтардың мүлкін өрттен сақтау үшін республика халқын белсенді күреске барынша кеңінен қатынастыруға тарту мақсатын көздейді.

Қоғам өз мүшелерін социалистік Отанымызға, Коммунистік партияға және Совет үкіметіне берілгендік рухта тәрбиелейді.

2. Қазақ ССР-інің Өртке қарсы ерікті қоғамы өзінің жұмысын қоғамның Уставы негізінде, қоғам мүшелерінің партия, совет органдары-

[1] 56-пункттің «д» тармағының жетінші абзацы Қазақ ССР Министрлер Советінің 1963 ж. 18 октябрьдегі № 834 қаулысымен күшін жойды деп танылды.

ның басшылығымен инициатива, белсенділік көрсетуі, Қазақ ССР Ішкі істер министрлігінің өрттен қорғау басқармасымен тығыз байланысты болу негізінде жүргізеді.

3. Қоғам өз жұмысында партия, совет, кәсіподақ, комсомол ұйымдарымен тығыз байланыс жасайды.

4. Өртке қарсы ерікті қоғамның негізгі міндеттері:

а) өрттен қорғау органдарының өртке қарсы ескерту шараларын жүргізуіне және өртпен күресуіне, қоғам ұйымының күш-құралымен белсенді көмек көрсету;

б) қоғам мүшелерінің және халықтың арасында өртке қарсы білім мен шараларды насихаттау және оларға өрттің болуын ескерту, сөндіру шараларын үйрету;

в) еңбекшілерді қоғам мүшелігіне тарту.

5. Қоғам өз міндеттерін жүзеге асыру үшін:

а) республика халқына қоғамның мақсаты мен міндетін түсіндіреді;

б) қалаларда, жұмысшы поселкелерінде, аудан орталықтарында, сол сияқты өнеркәсіп кәсіпорындарында, совхоздарда, МТС-терде, колхоздарда, мектептерде, сауда, кооператив, ойын-сауық, тағы басқа кәсіпорындарында, үй басқармаларында өртке қарсы ерікті бастауыш ұйымдар (дружиналар мен командалар) ұйымдастырады;

в) қоғам мүшелерінің және халықтың арасында өртке қарсы тақырыпқа лекция, баяндама және әңгімелер ұйымдастырады және өткізіп отырады, бұл жұмысқа қоғамның активтерін, өрт сөндіру ісінің мамандарын, инженер-техник және ғылыми қызметкерлерді тартады;

г) өрттен сақтау мәселелері туралы көрмелер, витриналар, панно-лар, стенділер ұйымдастырады, сол сияқты арнаулы кинофильмдер шығарады және көрсетеді;

д) өрт қадағалаушы мемлекеттік органмен келісе отырып, өрттен қорғау мәселелері жөнінде көрнекі құралдарды және үгіт материалдарын (плакаттар, кітапшалар, ескертпелер, листоктар т. б.) сол сияқты оқу әдебиеттерін шығаруды және таратуды қамтамасыз етеді;

е) қоғам мүшелері және халық арасында өртке қарсы білім таратуға мерзімдік баспасөзді, радио хабарын және мәдени-ағарту мекемелерін пайдаланады;

ж) өртті ескерту және сөндіру мәселелері жөнінде ғылыми-техникалық жұмыстар жүргізеді, өртке қарсы істер жөнінде рационализаторлық пен өнер тапқыштықтың өркендеуіне көмектеседі;

з) әуе шабуылына қарсы халықтың білім дәрежесін арттыруға көмектеседі және СССР-дің армияға, авиацияға және флотқа көмектесетін ерікті қоғамның кәсіпорындарда, МТС-терде, совхоздарда, тұрғын үйлерде және басқа объектілерде Өртке қарсы звенолар, өздерін-өздері қорғайтын топтар әзірлеуіне және ұйымдастыруына көмек көрсетеді;

и) өртпен күрес істерінің мамандарын әзірлеу жөнінде мектептер, курстар және үйірмелер құрады;

к) өрт сөндірудің қазіргі инвентарьлары мен жабдықтарын жетілдіруге және ондай құрал-жабдықтардың жаңа түрлерін ойлап шығаруға, құрылыс материалдарының отқа шыдамдылығын арттыруға конкурстар ұйымдастырып және өткізіп отырады;

л) мүдделі мекемелермен шарт жасау негізінде театрларда, киноларда, клубтарда, тағы сондай бұқаралық шаралар жүргізетін орындарда өртке қарсы постылар қояды;

м) өртке қарсы ерікті қоғам командалары мен дружиналарының қоғамның аудандық және қалалық советтерінің арасында социалистік жарыстар ұйымдастырады және өткізіп отырады.

II. Қоғамның мүшелері, олардың міндеттері мен праволары

6. Қазақ ССР-інің Өртке қарсы ерікті қоғамы — қоғамның мүшелерінен және өртпен күрес ісінің жас достарынан құралады.

7. 18 жасқа толған, қоғамның Уставын мойындайтын, оның ұйымдарының бірінде тұратын және жұмыс істейтін, мүшелік жарналарын уақытында төлейтін барлық совет азаматтары Қазақ ССР-інің өртке қарсы ерікті қоғамының мүшесі бола алады.

8. Қоғамға мүше болуға тілек білдірген адамдар олардың жазбаша арызы бойынша қоғамға жекелеп мүшелікке алынады.

Қоғамға мүшелікке алу мәселесін бастауыш ұйымның советі, ал совет жоқ жерде қоғам мүшелерінің жалпы жиналысы шешеді. Қоғамға қабылдаған адамға белгіленген үлгідегі мүшелік билет беріледі. Билеттің құнын қоғамға кірген адам төлейді.

9. Өртпен күрес ісінің жас достары — қоғамның кәмелетке толмаған мүшелері — пионерлер мен оқушылар өрттің шығу себептерін зерттейді және өртпен күресудің алдын-алу шараларын жүргізуге қатынасады.

10. Өртке қарсы ерікті қоғамның мүшелері:

а) қоғамның Уставын орындауға;

б) қоғамның бастауыш ұйымының жұмысына белсенді қатысуға, жиналыстарына қатынасуға және ұйымның барлық тапсырмасын орындауға;

в) мүшелік жарнасын уақытында төлеуге;

г) өзінің өртке қарсы техникалық сауатын және жергілікті әуе шабуылына қарсы қорғану жөнінде білім дәрежесін арттыруға;

д) өртке қарсы ерікті қоғамның мақсаты мен міндеттерін халық арасында түсіндіруге және насихаттауға, еңбекшілерді қоғам мүшелігіне тартуға көмектесуге;

е) тәртіп сақтауға, қоғамның мүліктері мен материалдарын бұзудан және ұрланудан қорғауға міндетті.

11. Қоғам мүшелерінің праволары:

а) қоғам мүшелерінің жиналыстарында шешуші дауыспен қатысуға;

б) қоғамның барлық басшы органдарына сайлауға және сайлануға.

Ескерту: Өртпен күрес істерінің жас достары — қоғамның кәмелетке толмаған мүшелері — өртке қарсы дружиналарына ғана сайлануы мүмкін.

в) қоғамның оқу ұйымдарына түсерде артықшылық правомен пайдалануға;

г) қоғам ұйымдастыратын өндірістік және мәдени-ағарту шараларына қатынасуға;

д) қоғамның омырауға тағуға белгіленген белгісін тағып жүруге праволы.

12. Қоғамның мүшесі өрт сөндіруге, өртті бақылауға немесе тағы басқа уставтық міндеттерді орындау кезінде мүгедек болып қалса немесе қаза тапса, қайтыс болған адамның семьясына, ал зақымданып қалса, қоғам мүшесінің өзіне біржолғы ақшалай жәрдем беріледі; жәрдемнің мөлшерін Өртке қарсы ерікті қоғамның республикалық советі 4000 сомға дейін белгілейді.

13. Қоғамның жұмысында ерекше белсенділік көрсеткені, өртпен күрес істерін өте жақсы үйренуде көзге түскені, өрт сөндіруге белсене қатынасқаны, өндіріс жоспарларын асыра орындағаны, тағы сондай

жұмыстары үшін қоғамның мүшелеріне алғыс жариялау, Құрмет тақтасына жазу, Құрмет грамотасымен, бағалы сыйлықпен, ақшалай сыйлықпен және «Қазақ ССР Өртке қарсы ерікті қоғамның озаты» белгісімен наградтау арқылы сыйлықтар берілуі, сол сияқты республикалық советтің ұсынуы бойынша «Өрттен қорғаудың озат қызметкері» белгісімен наградталуы және үкімет наградасына ұсынылуы мүмкін.

14. Өртке қарсы ерікті қоғамның өзіне тапсырылған міндеттемені орындамайтын мүшелеріне советтер, сол сияқты қоғамның бастауыш ұйымының жалпы жиналысы мынадай ықпал ету шараларын қолдана алады: қоғам алдында ұялту, сөгіс беру және қоғам мүшесінің атағына кір келтіретін тәртіпсіздіктер үшін ақтық шара ретінде қоғамның мүшелегінен шығару.

Сол сияқты мынадай жағдайларда қоғам мүшелігінен шығарылуы мүмкін:

а) өзінің сұрануы бойынша;

б) бір жыл бойына мүшелік жарнасын төлемесе;

в) қоғамның уставын бұзса.

Қоғамның мүшелігінен шығару туралы шешім оны өртке қарсы ерікті қоғамның аудандық (қалалық) советі бекіткеннен кейін күшіне енеді.

15. Қоғамның заңды мүшелігі өртті ескерту және онымен күресу шараларын жүзеге асыруға шаруашылық, кооперативтік және басқа ұйымдарды кеңінен қатынастыру мақсатын көздейді.

Колхоздар, МТС-тер, совхоздар, өнеркәсіп кәсіпорындары, кооперативтік, сауда, тағы басқа ұйымдар қоғамның заңды мүшелері бола алады.

16. Қоғамның заңды мүшелері:

а) қоғам ұйымдарының өртті ескерту және сөндіру шараларын жүргізуіне белсенді көмектесуге;

б) өрт сөндіру деполарын, су қоймаларын және найзағайдан қорғану орындарын ұйымдастыруға және құрылысын жүргізуге белсенді қатынасуға;

в) белгіленген мүшелік жарналарын уақытында төлеуге міндетті.

17. Қоғамның заңды мүшелерінің праволары:

а) өздері өкілдік еткен адам арқылы қоғамның аудандық (қалалық) конференцияларына шешуші дауыс правосымен қатынасуға;

б) қоғамның тиісті советтерімен келісе отырып, бұқаралық, саяси және мәдени-ағарту шараларын жүргізу үшін клубтарды және мәдени-ағарту мүліктерін пайдалануға;

в) өрт хауіпсіздігі шарасын күшейтуге бағытталған көрмелерге, байқауларға және қоғамның басқа шараларына қатынасуға.

III. Қоғамның құрылымы

18. Қазақ ССР-інің өртке қарсы ерікті қоғамының құрылымында мыналар құралады:

а) қоғамның бастауыш ұйымдары;

б) қоғамның аудандық, қалалық ұйымдары;

в) қоғамның облыстық ұйымдары;

г) қоғамның республикалық ұйымы [1].

---

[1] 18-пунктке Қазақ ССР Министрлер Советінің 1959 ж. 5 февральдағы № 87 қаулысымен өзгерістер енгізілген.

IV. Қоғамның бастауыш ұйымдары

19. Өртке қарсы ерікті қоғамның бастауыш ұйымдары қоғамның кемі 10 мүшесі бар жерде: барлық өнеркәсіп объектілерінде, совхоздарда, МТС, РТС, колхоздарда, оқу орындарында, сауда кәсіпорындарында, мекемелерде және үй басқармаларында құрылады.

20. Қоғамның бастауыш ұйымдары өз жұмыстарын қоғам мүшелерінің бастама көрсетуі негізінде, Өртке қарсы ерікті қоғамның аудандық, қалалық немесе облыстық советінің басшылығымен жүргізіледі.

21. Комсомол ұйымдарымен келісе отырып қоғамның бастауыш ұйымдарының жанынан жас өспірімдердің Өртке қарсы ерікті жасақтары (ЮДПД) құрылады.

22. Қоғамның бастауыш ұйымдары:

а) жұртшылықтың — жұмысшылар мен қызметшілердің және колхозшылардың арасында өрт хауіпсіздігі мәселесі жөніинде түсінік жұмысын жүргізеді;

б) тұрғын үйлерде, әкімшілік, емдеу, балалар мекемелерінде, оқу орындарында, складтарда, сауда және өндірістік үйлерде өз объектілерінің төңірегінде өрт хауіпсіздігі ережесінің орындалуын және өртке қарсы тәртіптің сақталуын бақылайды;

в) өрт сөндіретін құрал-саймандар сарайының, деполардың, су қоймаларының, оған кіретін жолдардың, өрт сөндіретін бірінші кезектегі құралдардың қалыпты жағдайда сақталуына және қолдануға даяр тұруына бақылау жасайды;

г) өртке қарсы ерікті қоғамның ең белсенді мүшелерінен өртке қарсы ерікті жасақ (ДПД) және жауынгер топтар құрады;

д) өрт сөндіруге қатысады;

е) қоғам мүшелерінің өртке қарсы техникалық білім жетілдіру жұмысын және әуе шабуылынан қорғану жағдайында жұмыс істеуге әзірлігін тексереді.

23. Ұйымның жоғары органы қоғам мүшелерінің жиналысы болып табылады.

Жалпы жиналыс егерде оған ұйым мүшелерінің кем дегенде жартысы қатысса заңды деп саналады.

Бастауыш ұйым мүшелерінің жиналысы қажетіне қарай шақырылады, бірақ тоқсанына бір реттен кем болмауы керек.

24. Бастауыш ұйымның жиналысы:

а) ұйымға мүшелер қабылдау және шығару мәселесін шешеді;

б) бастауыш ұйымның жұмыс жоспарын бекітеді;

в) бастауыш ұйымның жұмысы туралы есепті бекітеді;

г) бастауыш ұйымның басшы органдарын сайлайды;

д) қоғамның аудандық, қалалық немесе облыстық конференциясына делегаттар сайлайды.

Жиналыс барлық мәселелерді қатысушылардың жай көпшілік даусымен шешеді [1].

25. Қоғамның 15 және одан көп мүшелері бар бастауыш ұйымдарында ағымдағы жұмыстарды жүргізу үшін жалпы жиналыста ашық даусыпен 3—5 мүшеден 1 жылға бастауыш ұйымның советі сайланады, ал мүшелері 15-тен кем ұйымдарда председатель мен секретарь сайланады.

Бастауыш ұйымның советі өз құрамынан ашық даусыпен председатель, оның орынбасарын, секретарь және казначей сайлайды.

---

[1] 19—24-пункттеріне Қазақ ССР Министрлер Советінің 1959 ж. 5 февральдағы № 87 қаулысымен өзгерістер енгізілген.

Советтің мүшелері тексеру комиссиясының мүшелері бола алмайды. Мүшелік жарна жинаудың дұрыстығын, қоғам мүшелері есебінің жайын, мүліктердің есебі мен сақтауын тексеру үшін бастауыш ұйымның жалпы жиналысында советті сайлаумен қатар, ашық дауыспен 3 мүшеден 1 жылға тексеру комиссиясы сайланады, олар өз құрамынан председатель, оның орынбасарын және секретарь сайлайды.

Қоғамның мүшелері 15 тен кем ұйымдарда тексеруші сайланады.

Тексеру комиссияларының мүшелері советтің мәжілістеріне кеңесші дауыспен қатысады [1].

26. Бастауыш ұйымның советі:

а) қоғамға кіргісі келетін адамдардың арыздарын қабылдап, оларды бастауыш ұйымның жиналысының қарауына түсіреді;

б) бастауыш ұйымдардың мүшелері арқылы тұрғын үйлердің, әкімшілік, емдеу, балалар мекемелерінің және оқу орындарының, қойма және сауда үйлерінің өртке қарсы жағдайын оқтын-оқтын тексеріп отырады;

в) өртке қарсы мемлекеттік қадағалау органдарымен бірлесе отырып, өртке қарсы ерікті жасақ бастығына тағайындау үшін адам іріктейді;

г) еңбекшілердің өрт хауіпсіздігі ережесін орындауына, өртке қарсы қолданылатын саймандардың, деполардың, су қоймаларының, тағы басқаларының қалыпты жағдайда сақталуына бақылау жасайды;

д) бастауыш ұйым мүшелерін өрт құралдарын пайдалана білуге, оларды күтуге және өрт сөндіруге қолдана білуге үйретеді [1].

V. Аудандық және қалалық ұйымдар

27. Өртке қарсы ерікті қоғамның аудандық (қалалық) советтері 15 және одан көп бастауыш ұйым бар жерлерде құрылады.

28. Ауданда (қалада) Өртке қарсы ерікті қоғамның жоғары органы аудандық (қалалық) конференция болып табылады.

29. Аудандық (қалалық) конференцияны екі жылда бір рет аудандық (қалалық) совет шақырып отырады [2].

Кезектен тыс конференция аудандық (қалалық) советтің шешімі, өртке қарсы ерікті қоғамның жоғарғы советтерінің шешімі бойынша немесе аудандағы (қаладағы) қоғам мүшелерінің үштен бірінің талабы бойынша шақырылады.

Аудандық (қалалық) конференцияның шақырылуы және күн тәртібі туралы конференциядан кемі бір ай бұрын жарияланады.

Конференция, егерде оған сайланған делегаттардың кемінде үштен екісі қатынасса заңды деп саналады.

Конференцияға өкілдер нормасын және делегаттар сайлаудың тәртібін қоғамның аудандық (қалалық) Советі белгілейді.

30. Аудандық (қалалық) конференция аудандық (қалалық) Советінің есебін және тексеру комиссиясының есебін тыңдайды және бекітеді, қоғамның аудандық (қалалық) ұйымының жұмысы туралы маңызды мәселелерді шешеді, аудандық (қалалық) Советті және тексеру комиссиясын сайлайды.

---

[1] 25 және 26-пункттеріне Қазақ ССР Министрлер Советінің 1959 ж. 5 февральдағы № 87 қаулысымен өзгерістер енгізілген.

[2] 29-пункттің бірінші абзацына Қазақ ССР Министрлер Советінің 1964 ж. 6 ноябрьдегі № 771 қаулысымен өзгерістер енгізілген.

Аудандық (қалалық) Совет және тексеру комиссиясы конференция белгілеген құрамда 2 жыл мерзімге сайланады [1].

Совет және тексеру комиссиясы ашық дауыспен сайланады [2].

31. Конференциялар арасында ұйымның жұмысына аудандық (қалалық) Совет басшылық етеді.

Аудандық (қалалық) совет ашық дауыспен 5—7 адамнан советтің президиумын сайлайды, олардың ішінде советтің председателі, оның орынбасары, секретарь және мүшелер сайланады.

32. Өртке қарсы ерікті қоғамның аудандық советі және оның президиумы:

а) қоғамның бастауыш ұйымдарын құрады және бекітеді, олардың жұмысына басшылық етеді, бастауыш ұйымдардың және қоғам мүшелерінің есебін жүргізеді, мүшелік жарналардың түсу жоспарының орындалуын қамтамасыз етеді;

б) қоғамның жұмыс жоспарын жасайды және өртті ескерту, онымен күресу жұмысын өркендетуге бағытталған шараларын белгілейді;

в) кіріс-шығыс сметасын жасайды және оны қоғамның жоғары советтерінің бекітуіне ұсынады, бухгалтерлік есеп жүргізеді.

Белгіленген тәртіп бойынша есеп балансын жасап қоғамның жоғары советіне тапсырады және жүргізілген жұмыс туралы есеп береді;

г) қоғамның мүшелерін даярлау жоспарын жасайды, өртке қарсы ерікті жасақ пен командалар бастықтарын, үй басқармалары мен мекемелердің өрттен қорғау жөніндегі қоғамдық өкілдерін, сол сияқты пешшілер мен труба тазартушыларды өртке қарсы техникалық дайындықтан өткізу үшін курстар, үйірмелер ұйымдастырады;

д) қоғамның аудандық (қалалық) ұйымның шаруашылық-өндірістік жұмысын ұйымдастырады және басшылық етеді;

е) қоғамның мүшелігінен өртке қарсы ерікті жасақтар ұйымдастырады және оларды жауынгерлік әзірлікте ұстайды.

33. Қоғамның аудандық (қалалық) Советінің қарыз беретін мекемелерде өз алдына счеты болады және банк арқылы операция жүргізе алады. Ақша документтеріне, шарттарға, міндеттемелерге және сенімхаттарға тиісті Советтің председателі немесе оның орынбасары және бухгалтері қол қояды, штат бойынша бухгалтерлік қызмет орны қаралмаған советтерде бухгалтердің қолы болмайды.

34. Аудандық (қалалық) тексеру комиссиясы өзінің құрамынан председатель, оған орынбасар және секретарь сайлайды.

Тексеру комиссиясының мүшелері аудандық (қалалық) советтің мүшесі бола алмайды.

Тексеру комиссиясының мүшелері аудандық (қалалық) советтің мәжілістеріне және оның президиумына кеңесші дауыс правосымен қатынаса алады.

35. Тексеру комиссиясы советтің ақша есептерін, аудандық (қалалық) советте мүліктердің жайын, есептерін, мүшелік жарнаның түсуін, істердің, шағымдар мен арыздардың қозғалысын тексереді.

36. Тексеру комиссиясы өзінің жұмысы туралы аудандық (қалалық) конференция алдында есеп береді. Конференциялар арасындағы уақытта жылына кемі екі рет тиісті тексеру жүргізеді және тексеруінің қорытындысын, бұдан шығатын ұсыныстарын тиісті советтің қарауына қояды.

---

[1] 30-пункттің екінші абзацына Қазақ ССР Министрлер Советінің 1964 ж. 6 ноябрьдегі № 771 қаулысымен өзгерістер енгізілген.

[2] 30-пункттің үшінші абзацына Қазақ ССР Министрлер Советінің 1975 ж. 23 декабрьдегі № 616 қаулысымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР КЖ, 1976 ж., № 1, 1-ст.).

VI. Республикалық және облыстық ұйымдар

37. Қазақ ССР-інің Өртке қарсы ерікті қоғамының жоғары органы — съезд, облыстарда қоғамның облыстық конференциялары болып табылады, олар төрт жылда кемінде бір рет шақырылады.

38. Қоғамның кезектен тыс съезін қоғамның республикалық советінің инициативасы бойынша немесе қоғамның облыстық ұйымдарының кемінде үштен бірінің талап етуі бойынша шақыруға болады.

Қоғамның кезектен тыс облыстық конференцияларын қоғамның республикалық, облыстық советтерінің инициативасы бойынша немесе қоғамның қалалық және аудандық ұйымдарының үштен бірінің талап етуі бойынша шақыруға болады.

39. Қоғамның съезі мен облыстық конференциясын шақыру уақыты және олардың қарауына енгізілетін мәселелер олардың жұмысының басталуына кемінде бір ай қалғанда хабарландырылады.

Съезд бен конференцияға өкілдік нормасы мен делегаттар сайлау тәртібін қоғамның республикалық және облыстық советтері белгілейді.

Қоғамның съезі мен облыстық конференциясы, егер оларға сайланған делегаттардың кемінде үштен екісі қатысса, заңды деп саналады.

40. Республикалық съезд бен облыстық конференция:

а) тиісті совет пен тексеру комиссиясының есептерін тыңдап, бекітеді;

б) қоғамның республикалық және облыстық ұйымдарының қызметінің аса маңызды мәселелерін шешеді;

в) республикалық және облыстық советтер мен тексеру комиссияларын ашық дауыспен 4 жыл мерзімге сайлайды.

41. Съездер мен облыстық конференциялар арасында қоғамның республикалық, облыстық ұйымдарына тиісті советтер басшылық етеді.

Республикалық, облыстық советтер ашық дауыспен 7—9 адамнан советтің президиумын, оның ішінен председатель, оның орынбасарын, секретарь және мүшелер сайлайды.

Республикалық және облыстық советтердің президиумдары қоғамның алдында тұрған өзекті мәселелер мен міндеттерді шешу үшін республикалық және облыстық советтердің пленумдарын жылына кемінде бір рет шақырады [1].

42. Өртке қарсы ерікті қоғамның республикалық советі (оның президиумы):

а) Қазақ ССР-інің Өртке қарсы ерікті қоғамын барлық мемлекеттік және қоғам ұйымдарына ұсынады;

б) қоғамның облыстық, қалалық және аудандық ұйымдарына басшылық етеді, олардың жұмысына бағыт жасап отырады;

в) республикада қоғамның өрт хауіпсіздігін күшейтуге және өртпен күресуге бағытталған жұмыстарын өркендету шараларын белгілеп, жүзеге асырады;

г) өрт хауіпсіздігі және өртпен күресу, кадрлар даярлау мәселелеріне байланысты насихат және үгіт жұмысына басшылық етеді, оқу, үгіт және көрнекі құралдар бастырып шығарады;

д) қоғам мүшелерін өртке қарсы әзірлеудің программаларын жасайды және бекітеді;

---

[1] 37, 38, 39, 40 және 41-пункттерге Қазақ ССР Министрлер Советінің 1975 ж. 22 декабрьдегі № 616 қаулысымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР КЖ, 1976 ж., № 1, 1-ст.).

е) өртке қарсы шараларды жақсы өткізу, сол сияқты қоғам мүшелері арасында өрт сөндіру құралдарын пайдалана білу, басқа да спорт түрлерін үйрену жөнінде республикалық жарыстар ұйымдастырады және өткізеді;

ж) қоғамның өндірістік-шаруашылық кәсіпорындарының, оқу ұйымдарының Ережесін бекітеді;

з) қоғамның жылдық финанс жоспарын және балансын бекітеді;

и) облыстық советтердің және өзіне бағынатын өндірістік, тұрмыстық кәсіпорындардың, оқу ұйымдарының жоспарын, сметаларын және есептерін қарайды, бекітеді және бекітілген жоспарлар мен сметалардың орындалуын бақылайды.

Жылдық есеп берудің мәліметтері бойынша қаржының пайдаланылмаған қалдықтарын (сыйлық беру және әлеуметтік-тұрмыс қажеті қорларына бөлінетіндерін қоспағанда) тиісті советтердің келісуімен республика бойынша жоспарда қаралған күрделі қаржыландырулар мен өртке қарсы шараларды қаржыландыру үшін облыстық ерікті өртке қарсы қоғамдардың арасында қайта бөледі [1];

к) қоғамның өндірістік-шаруашылық жұмысының жоспарын жасайды, белгіленген тәртіп бойынша бухгалтерлік баланс пен есеп жасап, бекітеді, қоғамның жылдық жұмысы туралы Қазақ ССР Министрлер Советіне, республикада өртке қарсы жүргізілген шаралар туралы Қазақ ССР Ішкі істер министрлігінің өрттен қорғау басқармасына есеп береді;

л) қоғам ұйымдарының штаттарын белгілеп, оны Қазақ ССР Министрлер Советінің бекітуіне ұсынады;

м) қоғамның ұйымдарын материалдық-техникалық жабдықтауды қамтамасыз етеді;

н) белгіленген тәртіп бойынша қоғамның штампы, мөрінің, мүшелік билетінің үлгісін бекітеді;

о) қоғамның Уставына республикалық съезд қабылдаған өзгерістерді, сол сияқты эмблемасы мен белгісін Қазақ ССР Министрлер Советінің бекітуіне ұсынады [2].

43. Республикалық советтің барлық шешімдері мен нұсқаулары қоғамның барлық ұйымдары үшін міндетті болып саналады.

44. Қоғамның облыстық советі (оның президиумы):

а) қоғамның облыс көлеміндегі барлық аудандық, қалалық ұйымдарының жұмысына басшылық етеді;

б) қоғамның облыс көлемінде өрт хауіпсіздігі және өртпен күресуге бағытталған шараларын күшейту жұмыстарын жүргізеді;

в) өрт хауіпсіздігі және өртпен күресу мәселелері жөніндегі насихат және үгіт жұмысына, кадрлар даярлауға басшылық етеді, үгіт және көрнекі құралдар бастырып шығарады;

г) жылдық финанс жоспары мен балансты бекітеді;

д) жергілікті советтердің, өзіне бағынатын өндірістік-өткізу кәсіпорындарының, оқу ұйымдарының жоспарларын, сметаларын және есептерін қарайды және бекітеді, бекітілген жоспар мен сметалардың орындалуын бақылайды;

е) қоғамның өндірістік-шаруашылық жұмысының жоспарын жасайды, белгіленген тәртіп бойынша бухгалтерлік баланс пен есеп жа-

---

[1] 42-пункттің «и» тармағы екінші абзацпен Қазақ ССР Министрлер Советінің 1964 ж. 6 ноябрьдегі № 771 қаулысымен толықтырылды.

[2] 42-пункттің «о» тармағына Қазақ ССР Министрлер Советінің 1975 ж. 22 декабрьдегі № 616 қаулысымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР ҚЖ, 1976 ж., № 1, 1-ст.).

сайды, сол сияқты облыстық ұйымдардың жұмысы туралы қоғамның республикалық советіне және облыстық атқару комитетіне жылдық есеп береді.

45. Республикалық және облыстық советтердің қарыз беруші мекемелерде дербес счеттары болады және банк арқылы операциялар жүргізе алады.

Ақша документтеріне, шарттарға және сенімхаттарға советтің председателі немесе оның орынбасары және бухгалтері қол қояды, штат бойынша бухгалтерлік қызмет орны қаралмаған советте бухгалтердің қолы болмайды.

46. Республикалық, облыстық тексеру комиссиясы өзінің құрамынан председатель, оған орынбасар және секретарь сайлайды.

Тексеру комиссиясының мүшелері республикалық, облыстық советтерде мүше бола алмайды.

Тексеру комиссияларының мүшелері республикалық, облыстық советтердің мәжілісіне және оның президиумына кеңесші дауыс правосымен қатыса алады.

47. Тексеру комиссиясы советтің ақша есептерін, мүліктерінің жайын, есептерін, қаржы жұмсаудың дұрыстығын, республикалық, облыстық советтерде істің, шағымдар мен арыздардың қаралуын тексереді.

Тексеру комиссиясы байқау, тексеру жүргізген кезде қоғамның активтерін және сарапшы ретінде есеп қызметкерлерін және басқа мамандарды тарта алады.

Техникалық және шаруашылық жағынан тексеру комиссиясын республикалық советтің техникалық аппараты қызмет көрсетеді.

48. Республикалық және облыстық тексеру комиссияларын олардың председательдері қажеттілігіне қарай, бірақ жылына кемінде бір рет шақырады және бұл комиссиялар өз қызметінде тиісінше қоғамның республикалық съезі мен облыстық конференциясы алдында есеп береді. Съездер мен конференциялардың аралығындағы кезеңде республикалық және облыстық тексеру комиссиялары тексерулердің нәтижелері мен олар жөніндегі ұсыныстарды республикалық және облыстық советтердің талқылауына енгізеді [1].

VII. Қоғамның қаржысы

49. Қоғамның ақшалай қаржысы мыналардан құралады:

а) қоғам мүшелерінің кіру және мүшелік жарналары; кіру жарнасы 1 сом, мүшелік жарна жылына 50 тиын болып белгіленеді.

Ескерту: Өрттен қорғау ісінің жас достары жасақтарының мүшелерінен кіру және мүшелік жарна алынбайды;

б) қоғамның заңды мүшелерінің кіру және мүшелік жарналары; кіру жарнасы 50 сом және қоғамның тиісті советінің шешімі бойынша мүшелік жарна жылына 100 сомнан 1000 сомға дейін болып белгіленеді;

в) қоғамның шаруашылық, өндірістік, оқу, басқа, тағы басқа жұмыстарының кірісі;

г) түрлі ұйымдардың, кәсіпорындардың және мекемелердің өрттен қорғау, техника мәселелерін әзірлеуге, үлгілі көрмелер жасауға бөлген және қоғамның басқа жұмыстарынан түсетін қаржылар;

[1] 48-пунктке Қазақ ССР Министрлер Советінің 1975 ж. 22 декабрьдегі № 616 қаулысымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР КЖ, 1976 ж., № 1, 1-ст.).

д) қарыз беру ұйымдарында сақталатын қоғам қаржысының өсімі;

е) қайтарылмайтын үкімет дотациясы.

50. Қоғам ұйымдарының жылдық пайдасы мына мақсаттарға пайдаланылады:

а) белгіленген тәртіп бойынша бюджет төлеміне;

б) өртке қарсы ескерту шараларын жүргізуге, советтің аппаратына, әлеуметтік, тұрмыс қажетіне, сыйлық беруге, тағы басқа қажеттерге жұмсалады; республикалық советке сол мақсатқа 25 процеттен аспайтын, облыстық советке 20 процеттен аспайтын қаржы бөлінеді.

Қоғамның әрбір ұйымы бойынша аударылатын қаржыны республикалық советтің нұсқауы бойынша облыстық советтер белгілейді;

в) пайданың қалған бөлегі қоғамның аудандық, қалалық ұйымдарына беріледі және ол бекітілген смета бойынша пайдаланылады;

г) қоғамның жеке және заңды мүшелерінің кіру және мүшелік жарналары қоғамның аудандық, қалалық ұйымдарының қорына түседі және ол бекітілген смета бойынша пайдаланылады.

51. Сыйлық беру қоры қоғамның ерекше көзге түскен мүшелеріне, жұмысшыларына және қызметкерлеріне бағалы сыйлық және ақшалай сомада беру үшін мынадай мөлшерде жасалады:

а) Өртке қарсы аудандық, қалалық ерікті қоғамда пайданың 10 проценті мөлшерінде;

б) Өртке қарсы облыстық ерікті қоғамда осы Уставтың 50 пунктінің «б» тармағында көрсетілген пайдадан бөлінетін жалпы сомасының 15 процентінен аспайтындай мөлшерде;

в) Өртке қарсы республикалық ерікті қоғамда осы Уставтың 50 пунктінің «б» тармағында көрсетілген пайдадан бөлінетін жалпы соманың 20 проценті мөлшерінде жасалады.

52. Әлеуметтік-тұрмыс қоры республикалық және облыстық Советтердің жанынан қоғамның барлық ұйымдарының жылдық пайдасының 5 проценті мөлшерінде жасалады.

Әлеуметтік-тұрмыс қорын республиканың облыстық советтің председателі бекітілген сметаға сәйкес жұмысшы, қызметкерлерді мәдениетұрмыстық қызмет көрсетуді жақсартуға, өрт сөндіру құралдарын қолдана білу спорт шараларына жұмсайды.

53. Қоғамның республикалық, облыстық, аудандық және қалалық советтердің жұмысшы аппараты бекітілген штат бойынша қоғамның қаржысы есебінен жалақы алып тұрады.

Қаржыны жұмсау қоғамның тиісті республикалық, облыстық, аудандық, қалалық советі бекіткен смета бойынша жүргізіледі.

54. Қоғамның қаржысы мемлекеттік банктегі счетта немесе жинақ кассада сақталады.

55. Қоғамның тиісті советі президиумының председателі бекітілген смета көлеміндегі қаржыға нелік етуші болып табылады.

VIII. Қоғамның правосы

56. Қазақ ССР-інің Өртке қарсы ерікті қоғамы заңды правосы бар ұйым болады және ол:

а) заңда белгіленген тәртіп бойынша мүлікке ие болуға, оны сатып алуға және жалдауға, өрт сөндіру техникасы мен жабдықты алуға праволы [1];

---

[1] 56-пункттің «а» тармағына Қазақ ССР Министрлер Советінің 1975 ж. 22 декабрьдегі № 616 қаулысымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР КЖ, 1976 ж., № 1, 1-ст.).

б) қарыз беретін мекемелерде счет ашуға және жабуға, банк арқылы операциялар жүргізуге, шарт, келісімдер жасауға, сенімхат беруге, талапкер болуға, ізденуші талапкерлерге сотта, мемлекеттік арбитражда жауап беруге праволы;

в) шарт жасау негізінде өрттің алдын алудың мынадай жұмыстарын жүргізуге:

— тұрғын үйлердегі, мекемелердегі, кәсіпорындар мен ұйымдардағы пештер мен ошақтарды жөндеуге, қайта салуға, жаңадан салуға, жергілікті пештен жылытуды орталықтандырылған сумен, бумен және ауамен жылытуға көшіруге праволы;

— жылыту приборларын, түтін оттықтарын, қазандарды, түтін трубаларын, газ оттықтарын, желдеткіш каналдары мен қондырғыларын тексеруге, тазартуға, жөндеуге және қайта қалауға праволы;

— пештерді жылыту ошақтары мен түтін оттықтарын қалауға, қайта қалауға байланысты көлемдерді штукатуралауға, әктеуге және бояуға праволы;

— үйлер мен ғимараттардың жанғыш конструкцияларының отқа төзімділігін арттыру (ағашты, қамысты және мақта-мата материалдарын штукатуралап, одан кейін оларды әктеуге, бояулауға, сылауға және сіңіруге праволы);

— тұрғын үйлердегі, кәсіпорындар мен мекемелердегі электр проводтарын жерге қосу және хауінсіздендіру изоляциясының төзімділігін тексеруге және жөндеуге, ішкі электр жүйелерін жөндеуге және монтаждауға праволы;

— жай тартқыш қондырғыларын даярлауға және жөндеуге праволы;

— өрт автомобильдерінің қондырғылары үшін өрт деполарын, сарайларын, су қоймаларын, бөгеулерін, гидранттарын және кірме жолдарын салуға және жөндеуге праволы;

— ағашты, жанғыш бұйымдарды, маталарды, театр декорацияларын және с. с. өрттен қорғауға, сондай-ақ өрт сөндіргіш рукаваларға шіруге қарсы сұйықтарды сіңіруге праволы;

— ауыл шаруашылығы машиналары үшін ұшқынды, сөндіргіштерді, әртүрлі өртті тоқтату жүйелерін даярлауға, сондай-ақ өндірістік қондырғыларды ұшқын сөндіргіштермен жабдықтауға праволы;

— барлық типтегі өрт сөндіргіштерді сынауға, жөндеуге, зарядтауға және қайта зарядтауға праволы;

— өрт сөндіргіш машиналарын, мотопомпаларды және рукаваларды жөндеуге; өртке қарсы тағы басқа жабдықтар мен саймандарды жөндеу мен өндіруге; өрт дабылы мен байланысының барлық түрлерін жөндеуге және даярлауға праволы;

— өртке қарсы құрал-сайман мен инвентарьды даярлауға праволы;

— спринклерлік және дренчерлік қондырғыларды және автоматтың өрт сөндірудің басқа да құралдарын монтаждау мен жөндеуге праволы;

— кәсіпорындардың ДПО-тері, мемлекеттік өртті қадағалаудың өрт сөндіру командалары мен ведомстволық өртке қарсы ұйымдары үшін формалық киімдер мен арнаулы киімдерін тіктіруге праволы;

г) күзгі-қысқы мерзімдерде өздерінің саласы бойынша жұмыс болмаса да маман кадрларды ұстау және оларды тұрақтандыру мақсатында, қоғам барлық өндірістік қызметі жоспарының 20 процентінен аспайтын мөлшерде халық шаруашылығы объектілерінде жөндеу-құрылыс жұмыстарын жүргізуге праволы;

д) қоғамның ұйымдары жүргізетін жұмыстары мен көмектеріне төмендегідей үстеме шығындарды, үстеме бағаларды және жоспарлы қорлануды есептеуге праволы:

— жұмысшылардың негізгі еңбек ақысына 6 процент мөлшерінде қосымша ақы төлеуге;

— жұмысшылардың негізгі және қосымша еңбек ақысына 4,85 процент мөлшерінде әлеуметтік сақтандыруға және кәсіподақтың жергілікті комитетіне есептеуге;

— жұмысшылардың негізгі еңбек ақысына:

а) жоспарланатын шығынның көлемінде, бірақ 25 процеттен артық емес цехтық және жалпы заводтық шығындарға;

б) өртке қарсы шараларды жүргізуге және өрт сөндіру командасын ұстауға жоспарланатын шығынның көлемінде, бірақ 10 процеттен артық емес [1];

— құрылыс-монтаж жұмыстары өзіндік құнының 2,5 проценті мөлшерінде жоспарлы қорлануға және өнеркәсіп өнімінің өзіндік құнына, сондай-ақ басқа жұмыстар (құрылыс-жөндеу жұмыстарын қоспағанда) мен қызмет көрсетудің 5 проценті мөлшерінде [2].

е) құрылыс-жөндеу жұмыстарын орындағаны үшін алынатын ақыға Қазақ ССР Министрлер Советі белгілейтін мөлшердегі үстеме шығындарды қосып есептеуге праволы [3].

57. Жасалған шарттар мен міндеттемелерден туатын барлық жағдайларға қоғам өзінің өрт сөндіру құралдарынан басқа барлық мүлкімен жауап береді. Қоғамның борышына қоғам мүшелері өз мүлкімен жауап бермейді.

58. Өртке қарсы ерікті қоғамның эмблемасы және омырауға тағатын: а) мүшелік, б) «Отличник ДПО» белгілері болады.

Эмблеманың және омырауға тағатын белгілердің үлгісін қоғамның республикалық советі әзірлейді және Қазақ ССР Министрлер Советі бекітеді.

59. Өртке қарсы республикалық ерікті қоғам советінің, облыстық, қалалық және аудандық советтер ұйымының аты көрсетілген мөрі және штампы болады.

IX. Қоғамды тарату

60. Қоғам Қазақ ССР Министрлер Советінің шешімі бойынша таратылуы мүмкін.

---

[1] 56-пункттің «в», «г» және «д» тармақтарына Қазақ ССР Министрлер Советінің 1962 ж. 9 октябрьдегі № 748 қаулысымен өзгерістер енгізілген.

[2] 56-пункттің «д» тармағының соңғы абзацына Қазақ ССР Министрлер Советінің 1963 ж. 18 октябрьдегі № 834 қаулысымен өзгерістер енгізілген.

[3] 56-пункттің «е» тармағына Қазақ ССР Министрлер Советінің 1965 ж. 26 майдағы № 396 қаулысымен өзгерістер енгізілген.

РЕСПУБЛИКА ҮКІМЕТІНІҢ ҚАЗАҚ ССР-І ҚАЛАЛАРЫНЫҢ, БАСҚА ЕЛДІ МЕКЕНДЕРІ МЕН ХАЛЫҚ ШАРУАШЫЛЫҒЫ ОБЪЕКТІЛЕРІНІҢ ӨРТ ХАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӨНІНДЕГІ ШЕШІМДЕРІН БІРІКТІРУ ТУРАЛЫ[1]

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ
1983 жылғы 7 июльдегі
№ 283 ҚАУЛЫСЫ

(Қазақ ССР ҚЖ, 1983 ж., № 15, 55-ст.)

Қазақ ССР Заңдары жинағын басып шығаруға байланысты және Қазақ ССР Үкіметінің республика қалаларының, басқа елді мекендері мен халық шаруашылығы объектілерінің өрт хауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелері жөніндегі шешімдерінің көптілігін жою мақсатында Қазақ ССР Министрлер Советі қ а у л ы е т е д і:

1. Республиканың қалаларын, басқа елді мекендері мен халық шаруашылығы объектілерін өрттен қорғауды қамтамасыз ету Қазақ ССР-і халық депутаттарының жергілікті Советтері атқару комитеттерінің, министрліктері мен ведомстволарының, кәсіпорындар, мекемелер мен ұйымдар басшыларының аса маңызды мемлекеттік міндеті деп саналсын.

2. Қазақ ССР-інің халық депутаттары жергілікті Советтерінің атқару комитеттері, министрліктері мен ведомстволары:

қолданылып жүрген заңдарға сәйкес бекітілген өрт хауіпсіздігі ережелерінің талаптары және өртті болдырмауға бағытталған басқа да нормалар қалаларда, басқа елді мекендер мен халық шаруашылығы объектілерінде орындалуын қамтамасыз етсін;

қалалардың, басқа елді мекендер мен халық шаруашылығы объектілерінің өрт хауіпсіздігінің жайы туралы мәселелерді атқару комитеттерінің мәжілістерінде, коллегияларда ұдайы қарап, объектілерді өрттен қорғаудың жайы неғұрлым қолайсыз кәсіпорындар, мекемелер мен ұйымдар басшыларының есебін тыңдайтын болсын;

кәсіпорындар, мекемелер мен ұйымдар басшыларының өздеріне сенім тапсырылған объектілердің өрт хауіпсіздігінің жайы және оларда өрттен қорғау құралдарының жұмыс істейтін күйде, техникалық түзік жағдайда күтіп ұсталуы үшін жауапкершілігін арттыра берсін, өрттің шығуына, өртке қарсы қолданылатын техниканың тікелей өз мақсатына пайдаланылмауына, өрт хауіпсіздігі ережелерінің және мемлекеттік өрттен қадағалау органдары тапсырмаларының орындалмауына кінәлы лауазымды адамдарды қатаң түрде жауапқа тартып отырсын;

халық шаруашылығы объектілерін өрттен қорғауды күшейту үшін ғылыми-техникалық жетістіктерді кеңінен пайдалануға, атап айтқанда, өртке қарсы қолданылатын автоматика жүйелерін енгізу, жанатын жуғыш және майсыздандырғыш сұйық заттарды өрт шығу хауіпі жоқ ерітінділер мен препараттарға алмастыру жолымен технологиялық процестердің өрт шығу хауіпін кемітуге шаралар қолданатын болсын;

өрт сөндіру ерікті жасақтарының жауынгерлік әзірлігіне және қарамағындағы объектілердің өрт хауіпсіздігі жайына қоғамдық байқаулар ұйымдастырып, байқаулардың нәтижелері бойынша өрт сөндіру ерікті жасақтарының жауынгерлік әзірлігін арттыруға және халық шаруашылығы объектілерін өрттен қорғауды күшейтуге бағытталған шараларды қолданып отырсын;

---

[1] 14-пункт Қазақ ССР Заңдарының жинағына енгізуге жататын нормалары болмағандықтан келтірілмеді.

кәсіпорындарда, мекемелер мен ұйымдарда қызметкерлерге өрт-техникалық минимум программасы көлемінде өрт хауіпсіздігі ережелерін үйрете отырып, жұмысшылар мен қызметшілерге өртке қарсы бағытталған нұсқау берілуін ұйымдастырсын;

өрт шығу-жарылу хаупі бар объектілердің, этажы арттырылған үйлердің, ірі материалдық-техникалық базалар мен қоймалардың, сауда кәсіпорындарының өртке қарсы қолданылатын автоматика жүйелерімен және қондырғыларымен жабдықтандырылуын қамтамасыз етіп, оларды орталықтандырылған күзет пульттеріне қосатын болсын;

объектілерді салған, қайта құрған және кеңейткен кезде жобалау мен салу жөніндегі нормативтік документтермен, бас жоспарлармен және схемалармен көзделген өрттен қорғау шараларының комплексті түрде орындалуына қажетті шаралар қолданып отырсын. Театрларды, кинотеатрларды, мәдениет үйлерін және азаматтар жаппай келетін орын болып табылатын басқа да құрылыстарды салған, қайта құрған кезде жанғыш материалдарды, оның ішінде ағаш-жоңқа және ағаш талшығы плиталарын оттан сақтайтын құраммен өңдемей қолдануға тыйым салсын. Бұл материалдарды қолдану мемлекеттік өрттен қадағалау органдарымен келісілуге тиіс;

салалық институттар мен лабораториялардың бірыңғай стандарттар бойынша әзірленетін заттар мен материалдардың өрт шығу-жарылу қасиеттерін міндетті түрде зерттеуін қамтамасыз етсін.

3. Халық депутаттары жергілікті Советтерінің атқару комитеттеріне Мемлекеттік өрттен қадағалау органдарының қызметкерлерін, ішкі істер органдары өрт сөндіру бөлімшелерінің және өрт сөндіру ерікті қоғамының адам құрамын өрттің алдын алуға, оны сөндіруге байланысты емес жұмыстарға пайдалануға тыйым салынсын.

4. Қазақ ССР Ауыр индустрия кәсіпорындары құрылысы министрлігі, «Главалмаатастрой» мүдделі министрліктермен және ведомстволармен бірлесіп 1984 жылы ағашты оттан сақтайтын ерітінділерді қанық сіңіретін пункттер құратын болсын.

5. Алматы, Батыс Қазақстан және Тың темір жолдарының басқармалары:

темір жолға бөлінген тіркемде өрт хауіпсіздігі шараларын күшейтіп, оны жанғыш материалдардан тазартсын және өрттен қорғау режимін қатаң сақтасын. Қылқан жапырақты орман алқаптары, егін танаптары мен шымтезек жатқан жерлер арқылы өтетін темір жолдарға бөлінген тілкем учаскелерін кемінде 1,4 метр көлемінде айналасын жыртып, бөліп тастайтын болсын;

жылжымалы составта тежегіш колодкалардың қажалу кезіндегі ұшқыннан пайда болатын өрттің алдын алу жөнінде қосымша шаралар әзірлесін.

6. Өрт хауіпсіздігі ережелерін насихаттауды жақсарту мақсатында:

а) Қазақ ССР Оқу министрлігі, Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі және Қазақ ССР-інің Өрт сөндіру ерікті қоғамы республикалық советінің Президиумы республиканың жастары, пионерлері мен мектеп оқушылары арасында социалистік меншікті оттан қорғау жөніндегі тәрбие жұмысын жақсартсын;

б) Қазақ ССР Жоғары және арнаулы орта білім министрлігі, Қазақ ССР-інің өз қарамағында оқу орындары бар министрліктері мен ведомстволары жоғары және арнаулы оқу орындарында өртке қарсы қолданылатын техника мен өрт хауіпсіздігі ережелерін оқып-үйренуді жақсартуға шаралар қолданып, оқушыларды өрттің алдын алудың және оны сөндірудің жаңа әдістерімен таныстыруға, өртке қарсы бағыт-

талған шаралар саласында практикалық дағдыны меңгеруіне ерекше назар аударатын болсын;

в) Қазақ ССР Баспа, полиграфия және кітап саудасы істері жөніндегі мемлекеттік комитеті өртке қарсы бағытталған тақырыпқа арнап үгіт материалдарын, сондай-ақ өрт сөндіру ерікті жас жасақшыларымен жұмыс жөнінде көмекші құралдар шығаруды «Қазақстан», «Қайнар», «Мектеп» баспаларының жоспарына жыл сайын енгізіп отырсын.

7. Республикалық «Білім» қоғамына өрт-техникалық білімдерді насихаттауды ұлғайтып, осы тақырып бойынша кітапшалар шығаруды Қоғамның тақырыптық жоспарына енгізіп отыру ұсынылсын.

8. Қазақ ССР Кинематография жөніндегі мемлекеттік комитеті халық арасында өрттен қорғау ережелерін насихаттау, өрттің алдын алу жөніндегі қысқа метражды оқулық және техникалық-насихаттық фильмдерді Қазақ ССР Ішкі істер министрлігінің заказы бойынша жасайтын болсын.

9. Қазақ ССР Ауыл шаруашылығы министрлігі колхоздардың, совхоздардың және басқа ауыл шаруашылық кәсіпорындарының мал фермалары мен өндірістік үй-жайларында өртке қарсы қолданылатын профилактикалық шараларды уақтылы жүзеге асырып, электр желілерін және жылу энергиясына айналдырушы қондырғыларды қалыпты сақтауға ерекше көңіл бөлсін.

10. Қазақ ССР Материалдық-техникалық жабдықтау жөніндегі мемлекеттік комитеті, Қазақ ССР Ауыл шаруашылығын өндірістік-техникалық қамтамасыз ету жөніндегі мемлекеттік комитеті:

белгіленген тәртіп бойынша халық шаруашылығы объектілерін өртке қарсы қолданылатын жабдықтармен, ал жаңадан салынып және қайта құрылып жатқан объектілерді — өрт сөндіретін автоматты құралдармен қамтамасыз ететін болсын;

халық шаруашылығы объектілерінде өртке қарсы бағытталған жұмыстарды жүргізу үшін материалдық ресурстармен қамтамасыз етуде Қазақ ССР-інің Өрт сөндіру ерікті қоғамына көмек көрсетіп, Қазақ ССР-і кәсіпорындарының, министрліктері мен ведомстволарының, әсіресе Қазақ ССР Ауыл шаруашылығы министрлігі мен Қазақ ССР Тұтыну қоғамдары одағының өрт сөндіргіштерді қайта зарядтау жөніндегі қажеттерін толық қанағаттандыру үшін көмір қышқылды зарядтау станциялары мен өрт сөндіргіштерді қайта зарядтауға арналған көмір қышқылын беріп тұруға ерекше көңіл бөліп отырсын.

11. Заказ беруші министрліктер мен ведомстволар, жобалау ұйымдары Қазақ ССР-інің территориясында орналасқан халық шаруашылығы объектілерін салуға, қайта құруға және жөндеуге арналған жобалау-смета документтемесін әзірлеген кезде көп мөлшерде адам шоғырлануы ықтимал жерлерде тез жанбайтын материалдар, оттан сақтайтын көбік бөлетін «Экран-У» бояуы немесе оттан сақтайтын басқа да қаптамалар, құрамдар қолданылуын көздейтін болсын.

12. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі:

ішкі істер органдарының өрт профилактикасы және оны сөндіруді ұйымдастыру, кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың басшыларына өрт хауіпсіздігінің белгіленген ережелерін орындау үшін талап қоюды арттыру жөніндегі жұмысын күшейтуге, ішкі істер органдары мен өрттен қорғау бөлімшелерінің өрт сөндіру ерікті қоғамдарымен және жасақтармен өзара бірлесіп жұмыс істеуін жақсартуға шаралар қолдансын;

өртке қарсы бағытталған үгіт материалдарын осы мақсат үшін

Мемлекеттік сақтандыру органдарының қаржыларынан бөлінетін қаражаттар есебінен бір орталықтан шығаруды ұйымдастырсын.

13. Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі мен Қазақ ССР-інің Өрт сөндіру ерікті қоғамы республикалық советінің Президиумы:

халық депутаттары облыстық Советтерінің атқару комитеттерімен бірлесіп барлық облыс орталықтарында тұрақты жұмыс істейтін өрттехникалық көрмелер жасайтын болсын;

өртке қарсы қолданылатын шараларды жүзеге асыру, тұрғын жайларда, әкімшілік және өндірістік үйлерде өрт хауіпсіздігі ережелерінің орындалуын қамтамасыз ету, өрттен қорғау режимін сақтау жөнінде жұмысшылар, қызметшілер, колхозшылар мен халық арасында өртке қарсы бағытталған білімдерді насихаттау ісін жүргізу жөніндегі жұмысты күшейтсін.

ҚАЗАҚ ССР ӨРТКЕ ҚАРСЫ ЕРІКТІ ҚОҒАМЫНЫҢ «ҚАЗАҚ ССР ӨРТКЕ ҚАРСЫ ЕРІКТІ ҚОҒАМЫ» БЕЛГІСІ МЕН ОМЫРАУҒА ТАҒАТЫН «ҚАЗАҚ ССР ӨРТКЕ ҚАРСЫ ЕРІКТІ ҚОҒАМЫНЫҢ ОЗАТЫ» ЗНАЧОГЫНЫҢ ҮЛГІЛЕРІ МЕН СИПАТТАМАЛАРЫН БЕКІТУ ТУРАЛЫ

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ
1962 жылғы 24 декабрьдегі
№ 944 ҚАУЛЫСЫ

Қазақ ССР Министрлер Советі қ а у л ы е т е д і:

1. Қазақ ССР Өртке қарсы ерікті қоғамы республикалық советінің Президиумы ұсынған Қазақ ССР Өртке қарсы ерікті қоғамының «Қазақ ССР Өртке қарсы ерікті қоғамы» белгісі мен омырауға тағатын «Қазақ ССР Өртке қарсы ерікті қоғамының озаты» значогының үлгілері мен сипаттамалары бекітілсін.

2. Қазақ ССР Өртке қарсы ерікті қоғамы республикалық советінің Президиумына «Қазақ ССР Өртке қарсы ерікті қоғамы» белгісі мен омырауға тағатын «Қазақ ССР Өртке қарсы ерікті қоғамының озаты» туралы Ережені бекіту және Қазақ ССР Финанс министрлігімен келісе отырып белгі мен омырауға тағатын значоктың жыл сайынғы тиражын белгілеу тапсырылсын.

Қазақ ССР Министрлер Советінің
1962 жылғы 24 декабрьдегі № 944
қаулысымен
БЕКІТІЛГЕН

ҚАЗАҚ ССР ӨРТКЕ ҚАРСЫ ЕРІКТІ ҚОҒАМЫНЫҢ «ҚАЗАҚ ССР ӨРТКЕ ҚАРСЫ ЕРІКТІ ҚОҒАМЫ» БЕЛГІСІНІҢ СИПАТТАМАСЫ

Қазақ ССР Өртке қарсы ерікті қоғамының «Қазақ ССР Өртке қарсы ерікті қоғамы» белгісі осы қоғам мүшелерінің бас киіміне тағып жүруіне арналған.

«Қазақ ССР Өртке қарсы ерікті қоғамы» белгісі анодталған металдан жасалады, формасы сопақша, көлемі — 30×36 мм, Қазақ ССР

Мемлекеттік жалауының тұсында сол жағынан емен жапырағымен, ал оң жағынан — сарғыш түсті масақтармен көмкерілген.

Сопақша белгінің үстіңгі жағында бесбұрышты қызыл жұлдызша бар.

Сол белгінің төменгі бөлегін «ДПО» деген жазуы бар қызыл лента қиып өтеді.

Белгінің үстіңгі бетінде (ортасында) қызыл жалау аясында айқастырылған өрт сөндіру балтасына, бұранда кілтінен және сарғыш түсті алаудан құралған өрт-техника белгісі бекітілген. Ол белгінің төменгі бөлегін көлденең көгілдір жолақ қиып өтеді.

Өрт-техника белгісі үстінде «ҚазССР» деген жазу бар.

Қазақ ССР Министрлер Советінің
1962 жылғы 24 декабрьдегі № 944
қаулысымен
БЕКІТІЛГЕН

ОМЫРАУҒА ТАҒАТЫН «ҚАЗАҚ ССР ӨРТКЕ ҚАРСЫ ЕРІКТІ ҚОҒАМЫНЫҢ ОЗАТЫ» ЗНАЧОГЫНЫҢ СИПАТТАМАСЫ

Омырауға тағатын «Қазақ ССР Өртке қарсы ерікті қоғамының озаты» значогы анодталған металдан жасалады, формасы сопақша, көлемі — 40×50 мм, шет-шеті лавр жапырағы мен масақтан өріліп, екі жағынан екі қызыл лентамен оралған венокпен көмкерілген.

Значоктың жоғарғы жағында бесбұрышты қызыл жұлдызша бар.

Значоктың ортасында (өнеркәсіп панорамасы тұсында) — автомобильдегі механикалық өрт сатысы және ішкі сопақша бөлігінде қазақ тілінде «Қазақ ССР Өртке қарсы ерікті қоғамының озаты» деген жазу бар.

Значоктың төменгі бөлігінде орыс тілінде «Отличник ДПО Каз ССР» деген жазу жазылған көгілдір жолақты лента бар.

Значок түсі — шие түсті эмаль, лента түсі — қызыл эмаль.

Төменгі лентадағы көгілдір жолақ — көгілдір эмаль, лавр жапырағы мен масақтан өрілген венок — сарғыш түсті эмаль.

ҚАЗАҚ ССР ҮКІМЕТІНІҢ ОРМАНДАРДЫ ӨРТТЕН ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ОЛАРДЫ ЗИЯНДЫ НАСЕКОМДАР МЕН АУРУЛАРДАН САҚТАУ МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӨНІНДЕГІ ШЕШІМДЕРІН БІРІКТІРУ ТУРАЛЫ[1]

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ
1981 жылғы 14 сентябрьдегі
№ 403 ҚАУЛЫСЫ

(Қазақ ССР ҚЖ, 1981 ж., № 19, 51-ст.)

[1] 7-томның 127-бетін қараңыз.

ӨРТКЕ ҚАРСЫ ЕРІКТІ ЖАСАҚТАР МЕН ӨРТКЕ ҚАРСЫ ҚОҒАМДЫҚ ИНСПЕКТОРЛАР ЖӨНІНДЕГІ ЕРЕЖЕЛЕРДІ БЕКІТУ ТУРАЛЫ [1]

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ
1963 жылғы 9 октябрьдегі
№ 805 ҚАУЛЫСЫ

Өнеркәсіп орындарын, құрылыстарды, базаларды, қоймаларды, совхоздар мен колхоздарды, халық шаруашылығы советтерінің, Қазақ ССР министрліктері мен ведомстволарының басқа да объектілерін өрттен қорғау ісін ұйымдастыруды жақсарту, сол сияқты өрт хауіпсіздігі жөніндегі ережелердің сақталуына қоғамдық бақылауды күшейту мақсатымен Қазақ ССР Министрлер Советі қ а у л ы е т е д і:

1. Мына ережелер бекітілсін:

а) өнеркәсіп орындарында, совхоздардағы, құрылыстардағы, базалардағы, қоймалардағы, халық шаруашылығы советтерінің, Қазақ ССР министрліктері мен ведомстволарының басқа да объектілеріндегі өртке қарсы ерікті жасақтар туралы;

б) Қазақ ССР колхоздарында құрылатын өртке қарсы ерікті жасақтар туралы;

в) Қазақ ССР өлкелері мен облыстарының, қалалары мен аудандарының өрттен қорғау бөлімдерінің және инспекцияларының жанынан құрылатын өртке қарсы қоғамдық инспекторлар туралы.

2. Өнеркәсіп орындарының, құрылыстардың, базалардың, қоймалардың, совхоздар мен колхоздардың, халық шаруашылығы советтері мен Қазақ ССР министрліктерінің және ведомстволарының басшыларына халық шаруашылығы объектілерінде өрттен қорғау жұмысын осы ережелерге сәйкес ұйымдастыру міндеттелсін.

3. Қазақ ССР Мемлекеттік өрт қадағалауы және Өртке қарсы ерікті қоғамының органдарына республика министрліктері мен ведомстволарына өртке қарсы ерікті жасақтардың мүшелеріне өрттен сақтандыру ережелерін және өртке қарсы техникамен және жабдықтармен жұмыс істеудің әдістерін үйрету жөнінде жан-жақты көмек көрсету міндеттелсін.

---

[1] 3-пунктпен Қазақ ССР Министрлер Советінің 1965 ж. 8 октябрьдегі № 668 қаулысымен толықтырылды.

Қазақ ССР Министрлер Советінің 1963 жылғы 9 октябрьдегі № 805 қаулысымен

БЕКІТІЛГЕН

ӨНЕРКӘСІП ОРЫНДАРЫНДАҒЫ, СОВХОЗДАРДАҒЫ, ҚҰРЫЛЫСТАРДАҒЫ, БАЗАЛАРДАҒЫ, ҚОЙМАЛАРДАҒЫ, ХАЛЫҚ ШАРУАШЫЛЫҒЫ СОВЕТТЕРІ МЕН ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛІКТЕРІНІҢ ЖӘНЕ ВЕДОМСТВОЛАРЫНЫҢ ВАСҚА ДА ОБЪЕКТІЛЕРІНДЕГІ ӨРТКЕ ҚАРСЫ ЕРІКТІ ЖАСАҚТАР ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

I. Жалпы ережелер

1. Өнеркәсіп орындарын, құрылыстарды, базаларды, қоймаларды, совхоздарды, халық шаруашылығы советтерінің, министрліктер мен ведомстволардың басқа да объектілерін өрттен қорғау шараларын жүргізу үшін жұмысшылардан, инженер-техник қызметкерлерден және қызметшілерден өртке қарсы ерікті жасақтар ұйымдастырылады.

2. Министрліктер мен ведомстволардың объектілерінде ведомстволық өрттен қорғаушылардың бар екендігіне қарамастан өртке қарсы ерікті жасақтар ұйымдастырылады.

3. Өртке қарсы ерікті жасақтарды ұйымдастыру, олардың жұмысына басшылық ету, өртке қарсы шараларды орындау, жұмысшылардың, қызметшілердің инженер-техник қызметкерлердің арасында бұқаралық-түсінік жұмысын жүргізу өнеркәсіп орындарының, құрылыстардың, базалардың, қоймалардың, совхоздардың және басқа да объектілердің жұмысшыларына жүктеледі.

4. Объектілердің көлеміне, құрылымына және жергілікті ерекшеліктерге қарай өртке қарсы ерікті жасақтар жалпы объектілік немесе цехтық (объектіде бірнешеу) болып жасақталуы мүмкін.

Жалпы объектілік өртке қарсы ерікті жасақ бар кәсіпорындарында кажет болған жағдайда, цехтарда, қоймаларда, бөлімшелерде, фермаларда, объектінің басқа да кәсіпорындарында сменадағы жұмысшы санына қарай өртке қарсы ерікті жасақтың бөлімшесі құрылады оны сол бөлімшенің бастығы басқарады. Бұл цехтағы, қоймадағы, бөлімшедегі жасақтардың біреуі жетекші етіп тағайындалады.

Цехтық өртке қарсы ерікті жасақтар да смена жұмысшыларының санына қарай бөлімшелерге (жауынгер топтарға) бөлінеді, оларды сол бөлімшелердің бастықтары басқарады.

Өртке қарсы ерікті жасақшылардың бастықтары объектінің (цехтың, бөлімшенің, ферманың) жетекшісіне бағынады және өз міндетін ведомстволық өрттен қорғау органы бастығының басшылығымен орындайды.

5. Өртке қарсы ерікті жасақтардың бастықтары мен олардың орынбасарларын және бөлімшелердің (жауынгер топтардың) бастықтарын объектінің (цехтың) басшылары көбінесе цех әкімшілігінен тағайындайды.

Ескерту:

1. Объектіні өрттен қорғайтын күзет бастығы, олар бар жерлерде өртке қарсы ерікті жасақтың да бастығы болып тағайындалуы мүмкін.

2. Кәсіпорындарда, совхоздарда, базарларда, қоймаларда, өрттен қорғау күзеті жоқ жерлерде, өртке қарсы ерікті жасақтардың бастығы етіліп цех бастықтары, қоймалар мен базалардың меңгерушілері, совхоз директорларының орынбасарлары және басқа жауапты адамдар тағайындалуы тиіс.

II. Өртке қарсы ерікті жасақтардың міндеттері

6. Өртке қарсы ерікті жасақтарға мыналар жүктеледі:

а) объектіде (цехта) өртке қарсы тәртіптердің орындалуына және сақталуына бақылау жасау;

б) объектіде (цехта) өртке қарсы тәртіптерді сақтау жөнінде жұмысшылар мен қызметшілер арасында тікелей түсінік жұмысын жүргізу;

в) өрт сөндіретін техникаларды (автомобиль мен тіркемелі насостарды) үнемі жауынгерлік даярлық жағдайында ұстау және өрт сөндіретін басқы құралдардың қалыпты жағдайда болуына, пайдалануға жарамдылығына бақылау жасау;

г) өрт шыға қалған жағдайда көрші шаруашылықтан өрт сөндіру бөлімшелерін шақыру және шыққан өртті объектідегі (цехтағы) өрт сөндіретін қолда бар құралдармен сөндіруге дереу шаралар қолдану;

д) өртке қарсы ерікті жасақ мүшелері өрт сөндіретін автомобильдермен, тіркемелі насостармен, (мотопомптармен), өрт сөндіретін тағы басқа жылжымалы және тұрақты құралдармен жауынгерлік топтардың жұмысына қатысуға және объектілер мен цехтарда кезекшілікке тұруға қатынасуға тиіс.

III. Өртке қарсы ерікті жасақтарды және олардың жұмысын ұйымдастыру тәртібі

7. Өртке қарсы ерікті жасақтар құрамындағы адамдар санын объектінің (цехтың) жетекшісі белгілейді.

8. Өртке қарсы ерікті жасақтар жасы он сегізден кем емес Қазақ ССР өртке қарсы ерікті қоғамның таңдаулы мүшелерінен, объектінің (цехтың) жұмысшыларынан, инженер-техник қызметкерлері мен қызметшілерінен еріктілік негізде ұйымдастырылады [1].

9. Өртке қарсы ерікті жасаққа кіруші әрбір адам жасақтың бастығына жазбаша арыз береді.

Өртке қарсы ерікті жасақтың құрамына алу және кейіннен оның құрамын өзгертулер объекті (цех) бойынша бұйрық арқылы жарияланады.

10. Мынадай жағдайларда өртке қарсы ерікті жасақ құрамынан шығарылады:

а) өртке қарсы тәртіпті бұзғаны үшін;

б) жасақ бастығының нұсқауларын орындамағаны үшін;

в) жасақ бастығына арыз беруі арқылы өзінің сұрауы бойынша;

г) объектіден (цехтан) кетіп қалғаны үшін.

11. Өртке қарсы ерікті жасақтарды толықтыру ісі әрбір цехта және сменада жасақ мүшелері болатындай етіп жүргізіледі.

12. Өрт шыға қалған жағдайда өртке қарсы ерікті жасақ мүшелерінің қолданатын әрекеті туралы табель цехта көрнекті жерге ілініп қойылады.

13. Өртке қарсы ерікті жасақ мүшелерінің оқуы объекті (цех) бастығы бекіткен кесте бойынша жұмыстан бос уақытта өткізіледі, сабақ мерзімі айына 4 сағаттан аспауы керек.

14. Өртке қарсы ерікті жасақ мүшелерін жұмыстан тыс уақытта өрттен қорғау күзетіне кезекшілікке тарту тәртібін министрліктер мен ведомстволар белгілейді.

---

[1] 8-пунктке Қазақ ССР Министрлер Советінің 1965 ж. 8 октябрьдегі № 668 қаулысымен өзгерістер енгізілген.

IV. Өртке қарсы ерікті жасақ бастығының міндеттері

15. Өртке қарсы ерікті жасақтың бастығы мыналарды орындауға міндетті:

а) объектіде (өндірістік цехтарда, қоймаларда, мал қораларында, мәдени-сауық үйлерінде балалар мекемелері мен оқу, емдеу мекемелерінде, тұрғын үйлерде және басқа орғандарда) өртке қарсы шаралардың уақытында орындалуына, өртке қарсы тәртіптердің қатаң сақталуына бақылау жасап отырады;

б) қолда бар барлық техниканы (өрт сөндіретін автомобильдерді, мотопомптарды, насостарды, тағы басқаларын) жауынгерлік әзірлік жағдайда ұстап, оларды басқа мақсаттарға пайдалануға жол бермейді;

в) объектідегі (цехтардағы, бөлімшелердегі, фермалардағы, тағы басқа орындардағы) өрт сөндіретін барлық бастапқы құралдардың пайдалануға жарамдылығын бақылап отырады, олардың қалыпты жағдайда болуы жөнінде жауапты адамдарға қатаң талап қойып отырады;

г) объектінің жұмысшы, қызметшілері арасында өрт хауіпсіздігі шаралары туралы үнемі түсінік қызметін жүргізіп отырады;

д) өртке қарсы ерікті жасақ құрамының арасында олардың өрт сөндіру-техникалық білімін арттыру жөнінде оқтын-оқтын сабақ өткізіп отырады. Қиын пәндерден сабақ өткізуге инженер-техник қызметкерлерін және аудандар мен қалалардың өрттен қорғау орғандарының мамандарын тартады;

е) өртке қарсы ерікті жасақ бөлімшелері бастықтарының жұмысына басшылық етеді және цехтардағы жауынгер топтардың өрт сөндіру дайындығын тексеріп отырады;

ж) өрт сөндіруші команда келіп жеткенге дейін объектідегі (цехтағы) өртті сөндіруге басшылық етеді;

з) өртке қарсы тәртіптердің бұзылуы туралы объектінің (цехтың) басшылығына хабарлап отырады;

и) өртке қарсы ерікті жасақтарды оқыту, объектіде профилактика жұмысын жүргізу және өрт сөндіруді ұйымдастыру жөніндегі барлық жұмыстарды ауданның (қаланың) өрт бақылайтын мемлекеттік орғандарымен және Қазақ ССР Өртке қарсы ерікті қоғамның ұйымдарымен тығыз байланысты жүргізеді [1].

16. Объектіде (цехта) өртке қарсы ерікті жасақ бастығы болмаған жағдайда оның барлық міндетін өз сменасында жасақ бастығының орынбасарлары атқарады.

V. Өртке қарсы ерікті жасақ бөлімшесі (жауынгерлік топ) бастығының міндеттері

17. Өртке қарсы ерікті жасақ бөлімшесінің (жауынгерлік топтың) бастығы мыналарды орындауға міндетті:

а) цехтағы өз сменасында өртке қарсы тәртіптердің сақталуына және өрт сөндіретін барлық құралдардың дайындығына бақылау жасайды;

б) сменада жұмыс аяқталарда цехтың өртке қарсы жайын тексереді, анықталған кемшіліктерді жоюға шаралар қолданады және өзінен кейін жұмысқа кірісетін (цехта бірнеше смена жұмыс істейтін жағдайда) өртке қарсы ерікті жасақ бастығына цехтың өрт сөндіретін құралдарын табыс етеді;

---

[1] 15-пункттің «и» тармағына Қазақ ССР Министрлер Советінің 1965 ж. 8 октябрьдегі № 668 қаулысымен өзгерістер енгізілген.

в) жұмысқа кірісерде жауынгерлік топтың табелі бойынша өртке қарсы ерікті жасақ мүшелерінен кімдер бар екенін тексереді;

г) өртке қарсы ерікті жасақ бөлімшесі мүшелерінің сабаққа қатысуын қамтамасыз етеді;

д) бөлімшеде өртке қарсы ерікті жасақ мүшелерінің өз міндеттемелерін білетіндігін тексереді;

е) цехта өрт шыға қалған жағдайда өрт сөндіретін команданың немесе өртке қарсы ерікті жасақ бастығының келіп жетуіне қарамастан өртті сөндіруге басшылық етеді.

VI. Өртке қарсы ерікті жасақ мүшелерінің міндеттері

18. Өртке қарсы ерікті жасақ мүшелері мыналарды орындауға міндетті:

а) цехта және өзінің жұмыс орнында өртке қарсы тәртіптерді білуге және оны алдымен өзі сақтауға және басқалардан да ол тәртіптерді сақтауды талап етуге міндетті;

б) жауынгерлік топтың табелі бойынша өз міндеттерін білуге және өрт шыға қалған жағдайда оны сөндіруге белсепе қатысуға міндетті;

в) цехтағы өрт сөндіретін басты құралдардың қолдануға жарамдылығын бақылауға және анықталған барлық кемшіліктер туралы өртке қарсы ерікті жасақ бастығына хабарлап отыруға, ал мүмкін болса ол кемшіліктерді өзі жөндеуге міндетті;

г) жасақ мүшелеріне жүктелген міндеттерді, жасақ бөлімшесі бастығының жарлықтарын орындауға және кестеде белгіленген сабақтарға қатысу арқылы өзінің өрт сөндіру-техникалық білімін арттырып отыруға міндетті.

VII. Праволары

19. Өртке қарсы ерікті жасақ бастығына мынадай праволар беріледі:

а) объектінің құрамына кіретін барлық өндірістік және қосымша цехтардың, бөлімдер мен бөлімшелердің өрт хауіпсіздігі жағдайын тексеруге, тексерудің қорытындысы бойынша анықталған өрт хауіпсіздігі жөніндегі кемшіліктерді жоюға бағытталған актілер жасауға праволы;

б) цехтар мен бөлімдер, бөлімшелер, фермалар, балалар мекемелері мен емдеу, оқу және сауық мекемелері тұрғын үйлер басшыларының өрт бақылайтын мемлекеттік органдар бұйрықтарын орындауын тексеруге және өрт хаупін туғызатын кемшіліктерді уақытында жою жөнінде талаптар қоюға праволы;

в) өрт хауіпсіздігі ережелерінің орындалмауы және бұзылуы, өрт сөндіретін техникалар мен саймандардың ұқыпсыз сақталуы туралы актілер жасауға және бұған кінәлы адамдарды жауапқа тарту үшін ол актілерді объектінің жетекшісіне немесе мемлекеттік өрт қадағалауы органдарына жіберіп отыруға праволы;

г) цехтар, бөлімдер, бөлімшелер, объектіге қарайтын басқа да учаскелер бойынша өртке қарсы ерікті жасақтың жауынгерлік топтарының жауынгерлік әзірлігін тексеруге праволы;

д) объекті басшылығының, партия, кәсіподақ және комсомол ұйымдарының қарауына өрт хауіпсіздігі шараларын күшейту мәселелерін ұсынып отыруға праволы.

Ескерту: Өртке қарсы ерікті жасақтың бастығы болмаған жағдайда 19-пунктте көрсетілген праволарды бастықтың орынбасары жүзеге асырады.

VIII. Өртке қарсы ерікті жасақтарды ұстау шығыны

20. Өртке қарсы ерікті жасақтарды ұстау жөніндегі барлық шығындар олар құрылған жердегі объектінің (цехтың) есебінен жүргізіледі.

СССР Министрлер Советінің 1954 жылғы 2 марттағы № 359 қаулысы бойынша автоматты насостардағы және тіркемелі насостардағы (мотопомптардағы) жауынгерлік топтарда жұмыс істейтін өртке қарсы ерікті жасақ мүшелеріне кәсіпорындар мен мекемелердің және ұйымдардың есебінен осы қаулының қосымшасына сәйкес жұмыс киімінің комплектісі (брезенттен тігілген куртка, шалбар, қолғап, мақталы күрте, мақталы шалбар) және былғары немесе кирза етік тегін беріледі, олар кәсіптік өрт сөндіруші командалар үшін белгіленген мерзімге беріледі.

Өртке қарсы ерікті жасақ мүшелерінің жұмыс уақытында өрт сөндіруге немесе аварияларды жоюға қатысқан еңбегіне, сол сияқты өрттен қорғау жөніндегі жұмыстан тыс уақытта (ерекше жағдайда) кезекшілікке тұрған уақытына өндірістегі орташа айлық жалақысы есебінен ақы төленеді.

Өртке қарсы ерікті жасақтың барлық құрамы сақтандырылады, яғни өрт сөндіру немесе аварияларды жою кезінде қаза тауып, немесе мертігіп қалған жағдайларда жәрдем беру мақсатымен әрбір адамның өмірі 400 сом мөлшерінде кәсіпорындардың, мекемелердің және ұйымдардың есебінен сақтандырылады.

СССР Министрлер Советінің сол қаулысы бойынша кәсіпорындардың, мекемелердің және ұйымдардың басшыларына өртке қарсы ерікті жасақтың таңдаулы мүшелеріне олардың өрт болдырмауды алдын ала ескерту және өртті сөндіру жұмыстарына белсене қатысқаны үшін, оларды көтермелеу ретінде, директор қорының және сыйлық беруге белгіленген басқа да қаржының есебінен ақшалай, бағалы заттай сыйлықтар беруге және грамоталар беруге праволар берілген.

Өрт болдырмауды алдын ала ескерту немесе өртті сөндіру ісінде өзін ерекше көрсеткен өртке қарсы ерікті жасақ мүшелеріне жылына алты күнге дейін қосымша демалыс беріледі.

Қазақ ССР Министрлер Советінің 1963 жылғы 9 октябрьдегі № 805 қаулысымен бекітілген Өнеркәсіп орындарындағы, совхоздардағы, құрылыстардағы, базалар мен қоймалардағы, халық шаруашылығы советтері мен Қазақ ССР министрліктерінің және ведомстволарының басқа да объектілеріндегі өртке қарсы ерікті халық жасақтары туралы Ережеге

ҚОСЫМША

ӨНЕРКӘСІП ОРЫНДАРЫНДАҒЫ, СОВХОЗДАРДАҒЫ, ҚҰРЫЛЫСТАРДАҒЫ, БАЗАЛАР МЕН ҚОЙМАЛАРДАҒЫ, ХАЛЫҚ ШАРУАШЫЛЫҒЫ СОВЕТТЕРІ МЕН ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛІКТЕРІНІҢ ЖӘНЕ ВЕДОМСТВОЛАРЫНЫҢ БАСҚА ДА ОБЪЕКТІЛЕРІНДЕГІ ӨРТ СӨНДІРЕТІН МАШИНАЛАРДА ТІРКЕМЕЛІ НАСОСТАРДА (МОТОПОМПТАРДА), ӨРТ СӨНДІРЕТІН ҚОЛ НАСОСТАРЫНДА ЖҰМЫС ІСТЕЙТІН ЖАУЫНГЕР ТОПТАРДЫҢ ҚҰРАМЫНДАҒЫ ӨРТКЕ ҚАРСЫ ЕРІКТІ ЖАСАҚ МҮШЕЛЕРІНЕ АРНАУЛЫ ЖҰМЫС КІЙІМДЕРІН БЕРУДІҢ

НОРМАЛАРЫ

Киімдердің аттары	Киімдердің саны	Қанша мерзімге киюге беріледі
Брезент куртка	1 дана	4 жылға
Брезент шалбар	1 дана	4 жылға
Брезент қолқап	1 пар	2 жылға
Мақталы күрте	1 дана	3 жылға
Мақталы шалбар	1 дана	3 жылға
Қирза немесе былғары етік	1 пар	2 жылға
Өрт сөндіргенде буынатын белбеу	1 дана	мерзімсіз

Ескерту:

1. Бұл айтылған арнаулы киімдер есептегі мүлік болып табылады және тек өрт сөндіретін депода ғана сақталуы керек.
2. Брезент костюмді тек жаттығу сабақтары кезінде өрт сөндіруге барған кезде киюге рұқсат етіледі.
3. Мақталы костюм өртке қарсы ерікті қоғам мүшелеріне қыс кезінде, өрт сөндіретін депода кезекшілікке тұрғанда ғана киюге беріледі.
4. Қирза немесе былғары етік өртке қарсы ерікті жасақ мүшесінің жеке өзінің пайдалануына, айтылған мерзімге беріледі.
5. Өрт сөндіру, аварияларды, тағы басқа стихиялық апаттарды жою кезінде арнаулы киімдер мен аяқ киімдер бүлініп қалса, оның қанша мерзімге берілгеніне қарамастан өртке қарсы ерікті жасақ мүшесіне жаңа киім беріледі.

Қазақ ССР Министрлер Советінің 1963 жылғы 9 октябрьдегі № 805 қаулысымен

БЕКІТІЛГЕН

ҚАЗАҚ ССР КОЛХОЗДАРЫНЫҢ ӨРТКЕ ҚАРСЫ ЕРІКТІ ЖАСАҚТАРЫ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

I. Жалпы ережелер

1. Өрт болдырмауды алдын ала ескерту және өртпен күресу үшін колхоздарда өртке қарсы ерікті жасақтар (бір колхозға бір жасақ) ұйымдастырылады.

Колхоздағы өртке қарсы ерікті жасаққа мыналар жүктеледі:

а) колхоз объектілерінде өртке қарсы тәртіптердің орындалуына және сақталуына бақылау жасау;

б) колхоздың қоғамдық құрылыстарында, колхозшылардың тұрғын үйлерінде және басқа құрылыстарда, сол сияқты егісте және ормандарда өртке қарсы алдын алу жұмыстарын ұйымдастыру және жүргізу;

в) өрт хауіпсіздігі туралы ережені сақтау жөнінде колхозшылар және селоның жергілікті халқы арасында түсінік жұмысын жүргізу;

г) өрт сөндіретін қоғамдық саймандар мен жабдықтарды күту, сол сияқты оларды әрдайым қолдануға дайын қалпында сақтау;

д) селолық елді пункттерде, колхоздардың объектілерінде, егіс даласында және ормандарда шыққан өртті сөндіру.

2. Колхоздың өртке қарсы ерікті жасағына 18 жаска толған денсаулығы жақсы, өзінің жұмысы және тұрған жері өрт сөндіру депосына жақын азаматтар қабылданады. Өртке қарсы ерікті жасаққа кіргісі келгендер колхоздың өртке қарсы ерікті жасағының бастығына арыз береді. Жасаққа колхоз басқармасының шешімі бойынша қабылданады.

3. Өртке қарсы ерікті жасақ колхоздың орталығында, бригадаларында және фермаларында ұйымдастырылатын жауынгерлік топтардан құралады. Өрт шыға қалған жағдайда ерікті жасақ мүшелерінің орындайтын міндеттері жауынгерлік топтардың өртке қарсы ерікті жасақ бастығы жасайтын және колхоз председателі бекітетін табельдерінде белгіленеді. Жауынгерлік топ мүшелерінің табельдері өрт сөндіретін деполарда, сол сияқты бригадаларда, жөндеу мастерскойларында, фермаларда көрнекті жерге ілініп қойылады.

4. Өртке қарсы ерікті жасақ құрамының және жауынгер топтардың санын, сол сияқты колхозға қажетті өрт сөндіретін техника мен құралдардың және жабдықтардың санын колхоздың қоғамдық шаруашылықтарының, өрттен қорғайтын елді пункттерінің, фермаларының санына және басқа жергілікті ерекшеліктеріне қарай колхоздың басқармасы белгілейді және мұны мемлекеттік өрт қадағалау органдарымен келісе отырып белгілейді.

5. Өртке қарсы ерікті жасақтың бастығы, оның орынбасары және жауынгерлік топтардың бастықтары өртке қарсы шараларды жүзеге асыруда бастама көрсете білген колхоздың ең белсенді мүшелерінен колхоз басқармасының шешімімен тағайындалады. Бұл қызметке тағайындалғандарды өзгерту аудандық өрт сөндіру инспекциясына хабарланып, оның келісімімен жүргізілуге тиіс.

6. Өрт сөндіретін техникалар мен құрал-жабдықтар сатып алу, оларды жөндеу, сол сияқты өрт сөндіретін деполар салу және оларды

жөндеу мемлекеттік сақтандыру мекемесі мен колхоздың қаржысы есебінен жүргізіледі, бұл қаржының мөлшерін колхоз мүшелерінің жалпы жиналысы белгілейді.

7. Өрт сөндіретін жабдықтар мен саймандарды өрт сөндіруге байланысты емес жұмыстарға пайдалануға қатаң тыйым салынады.

8. Колхоздар мен колхозшылар шаруашылық жұмыстарды орындаған кезде, егін жинағанда, орманда және тұрғын үйлерде өрт хауіпсіздігі шараларын қатаң орындауға, өрт болдырмауды алдын ала ескерту, өртпен күресу жұмыстарына белсене қатысуға міндетті.

Колхозда немесе елді пунктте өрт шыға қалған жағдайда 18 жасқа толған барлық колхозшылар өрт сөндіретін тиісті құралдарын алып тез келіп жетулері керек және өртті сөндіруге белсене қатысуға міндетті.

9. Колхоз объектілерінің күзетшілеріне колхоз меншігін өрттен қорғау міндеті жүктелуі тиіс.

Күзетшілер өз міндетін атқарғанда колхоз мүлкін өрттен және ұрлықтан аса қырағылықпен қорғауға, өрт сөндіретін құралдардың пайдалануға жарамдылығын, өзі күзететін учаскеде өрт хауіпсіздігі ережелерінің сақталуын байқап отыруға тиіс, ал өрт шыға қалған жағдайда өртке қарсы ерікті жасақ мүшелерін жинау үшін дереу дабыл қағуы және мұндай жағдайда өз орнынан кетуге колхоз басқармасы рұқсат ететін болса, күзетшінің өзі де өртті сөндірісуге қатысуы керек.

Өрттен қорғау мәселесі жөнінде күзетшілер өртке қарсы ерікті жасақтардың бастығына бағынады және оның барлық нұсқауларын орындайды.

10. Өрт сөндіруді ұйымдастыруға басшылық еткен адам (өртке қарсы ерікті жасақ бастығы) бұл жұмысқа жауапты болады.

Басшы және басқа адамдардың өрт сөндіруді басқарушы адамның қимыл әрекетіне араласуына тыйым салынады.

II. Лауазымды адамдардың өрт хауіпсіздігі жөніндегі жауапкершілігі мен міндеттері

11. Селолық елді пункттерді өрттен қорғауды тиісті дәрежеде ұйымдастыруға жауаптылық халық депутаттары селолық Советінің атқару комитетіне жүктеледі.

Колхоз объектілеріндегі өрт хауіпсіздігіне және өртке қарсы барлық шараларды жүргізуге колхоз басқармасы және колхоз председательдерінің жеке өзі жауапты болады.

Колхоз председателінің өзі немесе басқарма мүшелері арқылы мыналарды орындауға міндетті:

а) колхозда жауынгерлік іске қабілетті өрт сөндіретін жасақ ұйымдастырады және бригадаларда, мал фермаларында, колхоздың басқа объектілерінде жасақтың жауынгер топтарын құрады;

б) мемлекеттік өрт қадағалау органының өкілі ұсынған өртке қарсы шараларды дер кезінде орындауды қамтамасыз етеді;

в) осы Ереженің 4-пунктіне сәйкес колхозға қажетті өрт сөндіретін техникалар мен саймандар және жабдықтар сатып алуды қамтамасыз етеді;

г) өрт сөндіретін автомобильдерді (мотопомптарды) әрдайым дайын жағдайда ұстау және өрт шыға қалған жағдайда пайдалану үшін оларға арнаулы шоферлер (мотористер) бекітіп қояды;

д) колхоздың орталығында өрт сөндіретін депо салуды, ал бригадаларда және фермаларда өрт сөндіретін техника мен саймандарды сақтайтын үйлер бөлуді қамтамасыз етеді;

е) өрт шыға қалған жағдайда ол жерге деподан өрт сөндіретін құрал-сайман және жабдықтар жеткізу үшін депоға кезекшілікке жүк автомашинасын (шоферімен) немесе бригададан аттар (атшысымен) бекітіп қояды;

ж) өрт шыға қалған жағдайда колхозда бар бензин таситын, көң садырасын шашатын техникаларды, шаруашылық су құбырларын, су құятын резервуар ыдыстарды, автомат суарғыштарды су беруге бейімдеп жабдықтауды қамтамасыз етеді;

з) өрт сөндіретін депода өртке қарсы ерікті жасақ мүшелерінің тәулікке үздіксіз кезекке тұруын ұйымдастырады;

и) өрт туралы дабыл қағылған жағдайда ерікті жасақ мүшелерін, колхозшыларды жинау үшін өрт сөндіретін депоның үйіне және басқа қажетті орындарға (мал фермаларына, қоймаларға, жөндеу мастерскойларына) дабыл қағып шақыратын қондырғылар орнатуды қамтамасыз етеді;

к) колхоздың жаңа объектілерін салу кезінде өртке қарсы барлық нормалар мен талаптарды орындауды қамтамасыз етеді;

л) өртке қарсы ерікті жасақтың барлық мүшелерін дабыл көтеру әдісімен жинау және өрт сөндіретін құралдарды іске қосу арқылы ерікті жасақтардың жауынгерлік іске дайындықтарын тоқсанына бір рет тексеріп отыруды өткізеді.

12. Колхоз бригадасы объектілерінің өрт хауіпсіздігі жайында және оларда өртке қарсы шаралар жүргізуге жауаптылық бригадирге жүктеледі.

Колхоз бригадирлері мыналарды орындауға міндетті:

а) бригаданың жеріндегі мал фермалары және басқа объектілер үшін бригаданың өрт сөндіретін техникаларында, сол сияқты саймандарында өртке қарсы ерікті жасақтың жауынгер топтарын ұйымдастырады;

б) бригада көлемінде өртке қарсы ережелер мен нормалардың сақталуына, бригада объектілерінде су қоймасының, оған баратын жолдардың, өрт туралы байланыс құралдарының бар-жоқтығына, олардың қалыпты жағдайда болуына бақылау жасайды;

в) бригададағы күзетшінің өз міндетін қалай атқаруын тексеріп отырады;

г) колхоз басқармасымен келісе отырып, бригаданың өрт сөндіретін құрал-саймандарын қоюға арнаулы үй бөледі;

д) бригададағы өрт сөндіретін техниканың жөнді және пайдалану үшін әрдайым жауынгерлік әзірлік жағдайда болуына бақылау жасайды, ол техниканы өрт шыққан жерге жеткізуді қамтамасыз етеді;

е) егін жинау басталғанға дейін колхоздың өртке қарсы ерікті жасақ бастығымен бірлесе отырып, трактористерге, шоферлерге, егін жинауға қатысатын басқа да колхозшыларға өрт хауіпсіздігі жөнінде нұсқау беруді ұйымдастырады;

ж) фермалардағы және басқа объектілердегі жауынгерлік топ бастықтарымен бірлесе отырып, колхозшыларға өрт шыға қалған жағдайда қалай қимыл жасауларының ережелері мен тәртіптерін түсіндіреді;

з) бригаданың көлеміндегі барлық қоймаларда, мал фермаларында, тағы басқа үйлерде өрт хауіпсіздігі туралы нұсқау болуын қамтамасыз етеді, ол нұсқаумен барлық малшылар, қамбашылар және басқа да адамдар таныстырылуға тиіс;

и) өрт шыққан жағдайда оны сөндіріп, адамдарды, мал-мүлікті аман сақтау үшін қажетті шаралар қолданады.

13. Мал фермаларын, қоймаларды, жөндеу мастерскойларын, гараждарды, балалар бақшаларын, клубтарды және басқа объектілерді өрттен сақтаудың, сондай-ақ оларда өртке қарсы шараларды дер кезінде орындаудың жауапкершілігі тікелей осы объектілердің басшыларына жүктеледі.

Өрт хаупінен сақтауға жауапты адамдар мыналарды орындауға міндетті:

а) фермалардың, жөндеу мастерскойларының және басқа объектілердің өртке қарсы ерікті жасақтарының жауынгер топтарын ұйымдастырады, ерікті жасақтарды үйретуге шаралар қолданып, өрт сөндіру кезінде оларға басшылық етеді;

б) объектідегі өртке қарсы тәртіптің, адамдарды, мал-мүлікті көшірудің нұсқауларын жасайды, сондай-ақ қызмет етуші адамдардың, малшылардың және басқа адамдардың ол нұсқауларды үйренуін қамтамасыз етеді;

в) объектіге бағынышты адамдарға өрт хаупінен сақтанудың ережелерін және от немесе өрт шыкса оған қарсы күресудің тәртіптерін түсіндіреді;

г) барлық адамдардың өртке қарсы тәртіптерді сақтауын әрдайым қадағалайды және осы тәртіпті объектінің барлық үй-жайларында сақтауды (үйлер мен жұмыс орындарын әрдайым барынша жинақы ұстау, жүретін жолдарға, шығатын есіктердің маңына көлденең заттар қоюға тыйым салу) қамтамасыз етеді;

д) үй жылытатын приборлардың, электр қондырғылары мен электр сымдарының дұрыстығын қадағалайды және байқалған ақауларды түзетуге шаралар қолданады;

е) пештерге от жағу және басқа да жылытқыш приборларды пайдалану үшін жауапты адамдар тағайындайды.

Пешке от жаққанда және басқа да жылытқыш приборларды пайдаланғанда өрт хаупінен қорғану ережелерінің сақталуын қадағалайды;

ж) өрттің шығуына немесе оның таралуына жол беретін кемшіліктерді жою үшін колхоздағы өртке қарсы ерікті жасақтың бастығына көмектеседі;

з) қолда бар өрт сөндіретін құралдардың, сондай-ақ өртке қарсы байланыс құралдарының әрдайым жөнді қалпында, қолдануға дайын тұруын қамтамасыз етеді;

и) өрт шыққан жағдайда колхоздың өртке қарсы ерікті жасағын шақыруды қамтамасыз етеді және жауынгер топтармен бірлесіп өртті сөндіруге, сондай-ақ адамдарды, мал-мүлікті аман сақтауға шаралар қолданады.

14. Өртке қарсы ерікті жасақтың жұмысын басқару тікелей жасақ бастығына жүктеледі, оның өзі колхоз председателіне бағынады.

Өртке қарсы ерікті жасақтың бастығы мыналарды орындауға міндетті:

а) өртке қарсы ерікті жасақ мүшелерінің жұмысына күн сайын басшылық етіп, бақылау жасап отырады;

б) жөндеу мастерскойларында, мал фермаларында, қоймаларда, клубтарда және колхоздың басқа да объектілерінде, сондай-ақ колхозшылардың тұрғын үйлерінде өртке қарсы тәртіптердің сақталуына бақылау жасайды және анықталған кемшіліктерді жоюға дереу шаралар қолданады;

в) өрт хауіпсіздігі шаралары туралы колхозшылардың арасында түсінік жұмысын жүргізеді;

г) колхоздың жауапты адамдарының өкімет органдарының, колхоз

басқармасының шешімдерін және мемлекеттік өрт қадағалау органының өртке жол бермеу және оны сөндіру жөніндегі талаптарын орындауына бақылау жасайды және өрттен қорғанудағы кемшіліктерді жою, бұл істі жақсарту жөнінде колхоз басқармасына, селолық Советтерге ұсыныстар енгізеді;

д) өрт сөндіретін автотехниканың дұрыс және өз мақсатына пайдаланылуын, өрт сөндіретін құрал-жабдықтардың (соның ішінде жеке колхоз үйлеріне бекітілгендерінің де) қалыпты жағдайда болуына бақылау жасайды.

Техника мен жабдықтардың ақауы байқалған жағдайда оны түзеуге дереу шара қолданады.

Өрт сөндіретін техника басқа мақсатқа пайдаланылған жағдайда бұл туралы колхоз басқармасына, аудандағы мемлекеттік өрт қадағалау инспекциясына, жергілікті партия және совет органдарына хабарлайды;

е) жасақ мүшелерін өрт сөндіретін құрал-жабдықтармен жұмыс істеуге, оларды күтіп-сақтауға үйретеді, өрт сөндіргенде оларды пайдалану ережелерімен таныстырады, сондай-ақ өртке қарсы техникаларды қолдана отырып, ай сайын практикалық сабақ өткізеді.

Өртке қарсы ерікті жасақ мүшелерінің колхоз председателі бекіткен кесте бойынша айына кемі 4 сағат сабағын өткізеді;

ж) өрт сөндірген кезде жасақтың, оның жауынгер топтарының жұмысына басшылық етеді;

з) колхоздың объектілері мен елді пункттерде от кеткен немесе өрт шыққан әрбір оқиға туралы аудандағы мемлекеттік өрт қадағалау инспекциясына дереу хабарлайды;

и) өртті болдырмау немесе оны сөндіру кезінде көзге түскен жасақ мүшелері мен колхозшыларды, селоның басқа да азаматтарын көтермелеу үшін оларды колхоз басқармасына ұсынады;

к) Қазақ ССР Өртке қарсы ерікті қоғамының бастауыш ұйымдарымен бірлесіп өрт хаупінен сақтану ережелері жөнінде малшыларға, пеш салушыларға, электриктерге, механизаторларға, күзетшілерге және колхоз территориясындағы басқа да объектілердің қызметшілеріне нұсқау береді, мектеп жастарының өртке қарсы ерікті жасақтарын ұйымдастыруға көмектеседі [1];

л) колхоз территориясындағы тұрғын үйлерді оларда профилактикалық жұмыстар жүргізу үшін өртке қарсы ерікті жасақ мүшелеріне бөліп береді;

м) мемлекеттік өрт қадағалау органдары өткізетін арнаулы курстар мен жиындарға қатысады.

Ескерту: Өртке қарсы ерікті жасақтың бастығы болмаған кезде оның міндетін орынбасары атқарады.

15. Өртке қарсы ерікті жасақ мүшелері ерікті жасақтың бастығына және жауынгер топтың бастығына бағынады және олардың барлық нұсқауларын орындауға міндетті.

16. Шофер (моторист) мыналарды орындауға міндетті:

а) өртке қарсы автомобильдің (мотопомптың) жөнді болып, әрі әрдайым дайын тұруын қадағалайды;

б) өрт дабылы қағылған бойда жауынгер топпен бірге өрт шыққан жерге баруға және жауынгер топтың табелінде белгіленген өз міндетін атқаруға міндетті.

---

[1] 14-пункттің «к» тармағына Қазақ ССР Министрлер Советінің 1965 ж. 8 октябрьдегі № 668 қаулысымен өзгерістер енгізілген.

III. Өртке қарсы ерікті жасақты материалдық жағынан қамтамасыз ету

17. Өрттен қорғауға, өртке қарсы құрал-жабдықтарды сатып алуға, өрт сөндіретін депо салуға байланысты барлық шығын колхоз қаржысының есебінен жұмсалады.

Әрбір колхоз бен оның бригадаларында өндірістік, қоғамдық және әкімшілік үйлерге, мал қоралары мен қоймаларға арналған өрт сөндіретін басқы құралдар болуға тиіс.

18. Өртке қарсы ерікті жасақтың бастығына, оның орынбасарына, жауынгер топтардың бастықтарына ақы төлеу тәртібі колхоз басқармаларының шешімімен белгіленеді және ол әрбір колхоздың нақтылы жағдайына қарай колхозшылардың жалпы жиналысында бекітіледі.

Егер өртке қарсы ерікті жасақ колхоз территориясына орналасқан басқа да ұйымдарды өрттен қорғайтын болса, бұл ұйымдардан еңбекке төленетін ақының үлес мөлшері туралы мәселе колхозбен келісіп шешіледі.

Ескерту:

1. Өрт күзеті ұйымдастырылған колхоздарда өртке қарсы ерікті жасақ бастықтарының міндеті сол күзет бастығына жүктеледі.

2. Колхоз басқармалары өртке қарсы ерікті жасақтың басқа жұмыстан босатылған бастығын, өрт сөндіретін машиналарда — мотопомптарда жұмыс істейтін шофер-моторист, сондай-ақ күзетшілер ұстау туралы шешім қабылдай алады.

19. Өртке қарсы ерікті жасақ бастықтарының оқу семинарларын облыстық атқару комитетінің қоғамдық тәртіпті қорғау басқармалары ұйымдастырады, семинар өткізу шығыны мемлекеттік мүлік сақтандыру төлемінен бөлінетін 10 процент қаржының[1] есебінен жұмсалады. Жол қаражатын, семинарда болған күндері үшін берілетін ақшаны колхоз төлейді.

20. Өрт сөндіретін автомашиналар мен мотопомптарды жұмыс істейтін жауынгер топтардың құрамына кіретін жасақ мүшелеріне колхоз басқармалары осы ереженің қосымшасындағы нормаға сәйкес арнаулы киіммен тегін қамтамасыз етеді.

21. Қызметін үлгілі атқарғаны және колхоз меншігін өрттен қорғаудағы белсенді жұмысы үшін колхоз басқармалары өртке қарсы ерікті жасақ мүшелеріне алғыс жариялап, бағалы заттай және ақшалай сыйлықтар беру, грамоталар тапсыру, құрмет кітабына немесе құрмет тақтасына жазу арқылы көтермелеп отырады.

Мұнымен қатар, ерікті жасақ мүшелеріне өрттен қорғауды үлгілі ұйымдастырғаны, өртті болдырмағаны немесе оны жанқиярлықпен сөндіргені үшін, сондай-ақ селоның жасақ мүшесі емес, бірақ өрт сөндіру кезінде ерекше көзге түскен жеке азаматтарына халық депутаттары облыстық Советтерінің атқару комитеттері белгілеген тәртіп бойынша міндетті окладтық және ерікті сақтандыру төлеміне бөлінетін 10 процент қаржының[1] есебінен сыйлық беріледі.

22. Ерікті жасақ мүшесі өрт сөндіру кезінде сәтсіздікке ұшырап еңбекке толық әрі мүлдем жарамсыз болып қалса оған 700 сом мөлшерінде бір жолғы жәрдем беріледі, ал еңбекке ішінара жарамсыз болған жағдайда, еңбекке жарамдылығының қанша проценті жойылса 700 сомның сонша проценті есебінде жәрдем беріледі.

Ерікті жасақ мүшесі өрт сөндіру кезінде сәтсіз оқиғадан қазаға ұшыраса, оның семьясына 700 сом мөлшерінде бір жолғы жәрдем бе-

[1] Мемлекеттік мүліктік сақтандыруы бойынша сақтандыру төлемінен бөлінетін қаржыны жұмсау тәртібі туралы Қазақ ССР Министрлер Советінің 1978 ж. 22 декабрьдегі № 474 қаулысын қараңыз.

ріледі, ал егер оған еңбекке жарамдылығынан айрылғаны үшін бұрын жәрдем төленген болса, ол берілген жәрдем мен 700 сомның айырмасы төленеді.

Жәрдем Қазақ ССР Финанс министрлігінің 1960 жылғы 27 январьдағы «Селолық жерлердегі өртке қарсы ерікті жасақ мүшелері қазаға ұшыраса немесе еңбекке жарамдылығынан айрылса бір жолғы жәрдем төлеу тәртібі туралы» № 4 нұсқауына сәйкес тағайындалады және сол нұсқауға сәйкес төленеді.

23. Қазаға немесе мүгедектікке ұшыратқан сәтсіз оқиғалар мынадай жағдайларда: өрт сөндіруге, сол сияқты адамдарды, мемлекеттік, кооперативтік, колхоздың және азаматтардың мүліктерін өрттен сақтап қалуға байланысты кездескен сәтсіз оқиға деп саналады:

а) нендей бір зат өрт сөндірушінің үстіне құласа немесе оның өзі құласа;

б) өрт сөндіру кезінде электр тоғы соқса, күйсе, үсісе, газдан не басқа заттан уланса;

в) адамдарды, мал-мүлікті өрттен құтқару кезінде жарақаттанып қалса;

г) өрт сөндіруге бара жатқанда, не одан келе жатқанда апатқа ұшыраса;

д) өрттің салдарынан нерв жүйелері бұзылып және есінен айырылып ауырса.

24. Өртке қарсы ерікті жасақ мүшелеріне материалдық көмек немесе пенсиялық жәрдем колхозда қабылданған ауыл шаруашылық артелінің Уставында көрсетілген мөлшерде тағайындалады.

Қазақ ССР Министрлер Советінің 1963 жылғы 9 октябрьдегі № 805 қаулысымен бекітілген Қазақ ССР колхоздарының өртке қарсы ерікті жасағы туралы Ережеге

ҚОСЫМША

ӨРТ СӨНДІРЕТІН АВТОМОБИЛЬДЕРДЕ, МОТОПОМПТАРДА ЖӘНЕ ҚОЛ НАСОСТАРЫМЕН ЖҰМЫС ІСТЕЙТІН, ЖАУЫНГЕР ТОПТАРДЫҢ ҚҰРАМЫНА КІРЕТІН ЕРІКТІ ЖАСАҚ МҮШЕЛЕРІНЕ АРНАУЛЫ КИІМДЕР БЕРУДІҢ НОРМАСЫ

Киімдердің аттары	Киімдердің саны	Қанша мерзімге киюге беріледі
Брезент куртка	I дана	4 жылға
Брезент шалбар	I дана	4 жылға
Брезент қолғап	I пар	2 жылға
Мақталы күрте	I дана	3 жылға
Мақталы шалбар	I дана	3 жылға
Кирза немесе былғары етік	I дана	2 жылға
Өрт сөндіргенде буынатын белбеу	I пар	мерзімсіз

Ескерту:

1. Бұл арнаулы киімдер тізімдегі мүлік болып есептеледі және олар міндетті түрде депода сақталуға тиіс.

2. Брезент костюмді үйрену сабағы кезінде және өртке барғанда ғана киюге рұқсат етіледі.

3. Мақталы костюм ерікті жасақ мүшелеріне қыста депода кезекшілікке тұрған кезде кию үшін ғана беріледі.

4. Кирза немесе былғары етік өртке қарсы ерікті жасақ мүшелерінің жеке өзіне белгіленген мерзімге кию үшін ғана беріледі.

5. Өрт сөндіру, аварияларды, тағы басқа стихиялық апаттарды жою кезінде арнаулы киімдер мен аяқ киім бүлінсе, олардың қанша мерзімге берілгеніне қарамастан ерікті жасақ мүшелеріне жаңа киімдер беріледі.

Қазақ ССР Министрлер Советінің
1963 жылғы 9 октябрьдегі
№ 805 қаулысымен
БЕКІТІЛГЕН

ҚАЗАҚ ССР ӨЛКЕЛЕРІНІҢ, ОБЛЫСТАРЫНЫҢ, ҚАЛАЛАРЫ МЕН АУДАНДАРЫНЫҢ ӨРТТЕН ҚОРҒАУ БӨЛІМДЕРІНІҢ ЖӘНЕ ИНСПЕКЦИЯЛАРЫНЫҢ ЖАНЫНДАҒЫ ҚОҒАМДЫҚ ИНСПЕКТОРЛАР ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

I. Жалпы ережелер

1. Республика халық шаруашылығының объектілерінде өртті болдырмау және оған қарсы күресті күшейту мақсатымен өлкелердің, облыстардың, қалалар мен аудандардың өрттен қорғау бөлімдері мен инспекцияларының жанында өрт хаупінен сақтандыратын қоғамдық инспекторлар енгізіледі.

2. Өрт хаупінен сақтандыратын қоғамдық инспекторларды өлкелік, облыстық, қалалық және аудандық ұйымдарда, мекемелер мен кәсіпорындарда жұмыс істейтін жұмысшылардан, қызметшілер мен мамандардан өрттен қорғау бөлімдері мен инспекциялары іріктеп алады.

3. Өрт хаупінен сақтандыратын қоғамдық инспекторлар өз жұмысында халық депутаттарының жергілікті Советтері атқару комитеттерінің шешімдерін, өрт хаупінен сақтану жөніндегі нұсқаулар мен ережелерді, сондай-ақ осы Ережені басшылыққа алады.

4. Өрт хаупінен сақтандыратын қоғамдық инспекторларға нұсқау беру өрттен қорғау бөлімдері мен испекцияларына жүктеледі, олар инспекторларға тиісті куәліктер береді.

5. Өрт хаупінен сақтандыратын қоғамдық инспекторларға белсенді жұмысы үшін мемлекеттік өрт қадағалау органдарының ұсынуы бойынша халық депутаттарының жергілікті Советтері атқару комитеттерінің шешімдері және өлкелік, облыстық қоғамдық тәртіпті қорғау басқармалары бастықтарының бұйрықтары бойынша ақшалай және бағалы заттай сыйлықтар, грамоталар беріледі.

II. Праволары

6. Өрт хаупінен сақтандыратын қоғамдық инспекторларға мынадай праволар беріледі:

а) халық шаруашылығы объектілерінің өрт хауіпсіздігі жағдайын тексеруге право беріледі және тексеруінің нәтижесі бойынша байқалған кемшіліктерді жоюға бағытталған нақтылы ұсыныстар енгізіп, актілер жасайды;

б) мемлекеттік өрт қадағалау органдарының нұсқаулары мен халық депутаттарының жергілікті Советтері атқару комитеттерінің шешімдерін объект басшыларының орындауын тексереді, сондай-ақ шаруашылық ұйымдары мен мекемелердің басшыларынан өрт шығу хаупін туғызатын кемшіліктерді жоюды талап етеді;

в) өрт хауіпсіздігі ережелерінің орындалмағаны жоне бұрмалан-

ғаны және өртке қарсы техникалар мен құралдардың ұқыпсыз ұсталғаны үшін актілер жасайды, бұған кінәлы адамдарды жауапқа тарту үшін ол актілерді объектінің басшысына немесе мемлекеттік өрт қадағалау органына жібереді;

г) профилактикалық жұмыстарға және өртке қарсы ерікті жасақтардың жауынгерлік әзірлігіне тексеру жүргізеді, жаңа жасақтар құруға көмектеседі;

д) өрт хауіпсіздігі мәселесі жөнінде жұртшылық арасында кеңінен түсінік жұмысын жүргізеді;

е) өрттен қорғау бөлімдері мен инспекциялары арқылы халық депутаттарының селолық және поселкелік Советтері атқару комитеттерінің қарауына елді пункттердің, халық шаруашылығы объектілерінің өрт хауіпсіздігін күшейту туралы мәселелер қояды.

III. Міндеттері

7. Өрт хауіпінен сақтандыратын қоғамдық инспекторларға мынадай міндеттер жүктеледі:

а) халық шаруашылығының объектілерінде өрт хауіпсіздігі ережелерінің орындалуын, өртке қарсы ерікті жасақтардың жауынгерлік әзірлігін, объектілердің өрт сөндіретін техникамен, құрал-жабдықтармен қамтамасыз етілуін, олардың дұрыс сақталуын және өз мақсатына пайдаланылуын тексереді;

б) өрт шығу хауіпін тудыратын бұрмалаушылықтар байқалған жағдайда объектілердің басшылары, партия, комсомол ұйымдары арқылы ол кемшіліктерді жергілікті жерде түзеуге шаралар қолданады, ал түзеу үшін көп уақыт және күрделі қаражат жұмсауды қажет ететін кемшіліктер жөнінде объект басшыларымен және өртке қарсы ерікті жасақ бастықтарымен бірлесіп акт жасап, жазбаша ұсыныстар береді;

в) халық шаруашылығы объектілерінде жұмыс істейтін адамдарға өрт хауіпсіздігінің шаралары мен өрт сөндірудің тәсілдері туралы нұсқау береді;

г) өз жұмысы туралы өрттен қорғау бөлімдері мен инспекцияларға хабарлап отырады.

6-тарау

ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ ТУРАЛЫ ЗАҢДАР

ҚАЗАҚ ССР-інің ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ ТУРАЛЫ КОДЕКСІ [1]

ҚАЗАҚ ССР ЖОҒАРҒЫ СОВЕТІ
1984 жылғы 22 мартта
қабылдаған

(Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 14 қосымша.)

I бөлім

ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1-тарау

ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1-статья. **Қазақ ССР-інің әкімшілік право бұзушылық туралы заңдарының міндеттері**

Қазақ ССР-інің әкімшілік право бұзушылық туралы заңдарының міндеттері — СССР-дің қоғамдық құрылысын, социалистік меншікті, азаматтардың әлеуметтік-экономикалық, саяси және жеке басының праволары мен бостандықтарын, сондай-ақ кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың праволары мен заңды мүдделерін, басқарудың белгіленген тәртібін, мемлекеттік және қоғамдық тәртіпті қорғау, социалистік заңдылықты нығайту, право бұзушылықтың алдын алу, азаматтарды СССР Конституциясын, Қазақ ССР Конституциясын және совет заңдарын дәлме-дәл әрі мүлтіксіз сақтау, басқа азаматтардың праволарын, ар-намысы мен абыройын, социалистік тұрмыс ережелерін құрметтеу, өз міндеттерін адал орындау, қоғам алдында жауапкершілік рухында тәрбиелеу.

Бұл міндетті жүзеге асыру үшін Қазақ ССР-інің Әкімшілік право бұзушылық туралы кодексі қандай әрекеттің немесе әрекетсіздіктің әкімшілік право бұзушылық болып табылатынын, әкімшілік право бұзушылық жасаған адамға қандай әкімшілік жаза, оны қандай орган (лауазымды адам) және қандай тәртіппен қолдануы мүмкін екенін анықтайды.

---

[1] Мыналар күшін жойды деп танылды: 254-статьяның екінші бөлігі 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен (Қазақ ССР Жоғаргы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.); 126-статьяның екінші бөлігі 1985 ж., 22 октябрьдегі Указымен (Қазақ ССР Жоғаргы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

2-статья. **ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің әкімшілік право бұзушылық туралы заңдары**

ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің әкімшілік право бұзушылық туралы заңдары бұл заңдардың принциптерін анықтайтын және жалпы ережелерін белгілейтін ССР Одағы мен одақтас республикалардың Әкімшілік право бұзушылық туралы заң негіздерінен және соларға сәйкес шығарылатын әкімшілік право бұзушылық туралы СССР-дің заң актілері мен СССР Министрлер Советінің қаулыларынан, осы Кодекстен және Қазақ ССР-інің өзге заң актілері мен Қазақ ССР Министрлер Советінің қаулыларынан құралады.

Әкімшілік право бұзушылық үшін әкімшілік жауаптылық көздейтін ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заң актілері, сондай-ақ СССР Министрлер Советі мен Қазақ ССР Министрлер Советінің қаулылары, олар белгіленген тәртіп бойынша осы Кодекске енгізілгенге дейін, Қазақ ССР-інің территориясында тікелей қолданылады.

Право бұзушылық үшін жауаптылық осы Кодекске әлі енгізілмеген заң актілерінде көзделген право бұзушылыққа да, егер ССР Одағының заңдарында өзгеше көзделмеген болса, осы Кодекстің ережелері қолданылады.

3-статья. **ССР Одағының әкімшілік право бұзушылық туралы заңдар саласындағы компетенциясы**

ССР Одағы мен одақтас республикалардың Әкімшілік право бұзушылық туралы заң негіздеріне сәйкес әкімшілік право бұзушылық туралы заңдар саласында ССР Одағының қарауына мыналар жатады:

ССР Одағы мен одақтас республикалардың әкімшілік право бұзушылық туралы заңдарының принциптерін анықтау және жалпы ережелерін белгілеу;

мынадай ережелерді бұзғаны үшін әкімшілік жауаптылық белгілеу: өнімді стандарттау және оның сапасы жөніндегі; өлшеу құралдарын айналымға шығару және оларды күтіп ұстау мен пайдалану; есепке алу және статистика; темір жол, әуе, теңіз және труба құбыры транспорты құралдарының қозғалыс және пайдаланылу хауіпсіздігі; жол қозғалысы; әскери есепке тұру; шекара режимі; паспорт жүйесі; қаруды, жарылғыш, радиоактивті заттарды және рұқсат етілетін жүйенің басқа объектілерін сатып алу, сақтау және пайдалану ережелерін; карантин салынатын және басқа жұқпалы ауруларды әкелуден және олардың таралуынан СССР территориясын қорғау жөніндегі ережелерді; таможня ережелерін және контрабандаға қарсы күрес жөніндегі ережелерді; валюта айналысының ережелерін; шетел азаматтары мен азаматтығы жоқ адамдардың СССР-де болу ережелерін;

ССР Одағының заңдарымен жауаптылық белгіленетін әкімшілік право бұзушылықтың жекелеген түрлері туралы істерді қарау тәртібін қажет болған ретте анықтау.

ССР Одағының қарауына сондай-ақ жалпыодақтық маңызы бар басқа да мәселелер жөніндегі әкімшілік право бұзушылық туралы заңдар жатады.

4-статья. **Қазақ ССР-інің әкімшілік право бұзушылық туралы заңдар саласындағы компетенциясы**

Қазақ ССР-інің қарауына мыналар жатады:

ССР Одағының қарауына жатпайтын мәселелер жөніндегі әкімшілік право бұзушылық туралы заңдар;

халық депутаттарының өселкелік, селолық және ауылдық Советтерінен басқа жергілікті Советтері заң актілерімен белгіленген шеңберде шешімдер қабылдай алатын, ол шешімдерді бұзғандық үшін әкімшілік жауаптылық көзделетін мәселелердің шегін белгілеу.

5-статья. **Халық депутаттары жергілікті Советтерінің және олардың атқару комитеттерінің право бұзушылық үшін әкімшілік жауаптылық көзделетін шешімдерді қабылдаудағы өкілеттігі**

Халық депутаттарының облыстық, аудандық, қалалық Советтері және олардың атқару комитеттері табиғи апаттарға және эпидемияларға қарсы күрес мәселелері жөнінде заң актілерімен анықталатын шеңберде әкімшілік жауаптылық көзделетін шешімдер қабылдауға, сондай-ақ бұзғаны үшін осы Кодекстің 110-статьясымен әкімшілік жауаптылық көзделетін ережелер белгілеуге праволы.

Халық депутаттарының облыстық және Алматы қалалық Советтері осы Кодекстің 91, 108, 135, 159 және 163-статьяларымен бұзғаны үшін әкімшілік жауаптылық көзделетін ережелерді де белгілей алады.

6-статья. **Әкімшілік право бұзушылықтың алдын алу**

Мемлекеттік органдар, қоғамдық ұйымдар, еңбек коллективтері әкімшілік право бұзушылықтың алдын алуға, олардың жасалуына итермелейтін себептер мен жағдайларды анықтауға және жоюға, азаматтарды жоғары саналылық пен тәртіптілік, совет заңдарын қатаң сақтау рухында тәрбиелеуге бағытталған шараларды әзірлейді және жүзеге асырады.

Қазақ ССР халық депутаттарының Советтері СССР Конституциясы мен Қазақ ССР Конституциясына сәйкес заңдардың сақталуын, мемлекеттік және қоғамдық тәртіпті, азаматтардың праволарын қорғауды қамтамасыз ете отырып, өз территориясында барлық мемлекеттік және қоғамдық органдардың әкімшілік право бұзушылықтың алдын алу жөніндегі жұмысын үйлестіреді, ішкі істер органдарының, әкімшілік комиссияларының, жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялардың және әкімшілік право бұзушылыққа қарсы күрес жүргізуге тиісті өздеріне есеп беріп отыратын басқа да органдардың қызметіне басшылық етеді.

7-статья. **Әкімшілік право бұзушылық үшін ықпал жасау шараларын қолданған кезде социалистік заңдылықты қамтамасыз ету**

Заңдарда белгіленген негіздер мен тәртіптен тыс ешкімге де әкімшілік право бұзушылыққа байланысты ықпал жасауға болмайды.

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді жүргізу социалистік заңдылықты қатаң сақтау негізінде жүзеге асырылады.

Соған уәкілдігі бар органдар мен лауазымды адамдардың әкімшілік ықпал жасау шараларын қолдануы заңдарға дәлме-дәл сәйкес жүргізіледі.

Әкімшілік право бұзушылық үшін ықпал жасау шараларын қолданған кезде заң талаптарының сақталуын жоғары тұрған органдар мен лауазымды адамдардың тарапынан жүйелі бақылау, прокурорлық қадағалау, шағым беру правосы, заңдармен белгіленген басқа да әдістер арқылы қамтамасыз етіледі.

8 - с т а т ь я. **Әкімшілік право бұзушылық үшін жауаптылық туралы заңдардың күші**

Әкімшілік право бұзушылық жасаған адам право бұзылған уақытта және сол жерде қолданылып жүрген заңдар негізінде жауапты болады.

Әкімшілік право бұзушылық үшін жауаптылықты жеңілдететін немесе күшін жоятын актілердің кері күші болады, яғни олар бұл актілер шығарылғанға дейін жасалған право бұзушылыққа да қолданылады. Әкімшілік право бұзушылық үшін жауаптылықты белгілейтін немесе күшейтетін актілердің кері күші болмайды.

Әкімшілік право бұзушылық туралы істер право бұзушылық туралы іс қаралған уақытта және сол жерде қолданылып жүрген заңдар негізінде жүргізіледі.

II бөлім

ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ЖАУАПТЫЛЫҚ

I. Жалпы бөлік

2-тарау

ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ

9 - с т а т ь я. **Әкімшілік право бұзушылықтың түсінігі**

Мемлекеттік немесе қоғамдық тәртіпке, социалистік меншікке, азаматтардың праволары мен бостандықтарына, басқарудың белгіленген тәртібіне қиянат жасайтын сол үшін заңдармен әкімшілік жауаптылық көзделген правоға қарсы, кінәлі (қасақана немесе абайсыз) әрекет не әрекетсіздік әкімшілік право бұзушылық (теріс қылық) деп танылады.

Осы Кодекстің Ерекше бөлігінің статьяларында көзделген право бұзушылық үшін, егер бұл право бұзушылық өзінің сипаты бойынша қолданылып жүрген заңдарға сәйкес қылмыстық жауаптылыққа әкеп соқтырмайтын болса, әкімшілік жауаптылық туады.

10 - с т а т ь я. **Әкімшілік право бұзушылықты қасақана жасау**

Егер правоға қарсы әрекет не әрекетсіздік жасаған адам оның сипатын біле тұра, өз қылығының зиянды зардаптарын болжай тұра, мұны тілеп істесе немесе бұл зардаптардың болуына саналы түрде жол берсе, әкімшілік право бұзушылық қасақана жасалған деп танылады.

11 - с т а т ь я. **Әкімшілік право бұзушылықты абайсыздықпен жасау**

Егер әкімшілік право бұзушылық жасаған адам өз әрекетінің немесе әрекетсіздігінің зиянды зардаптары болуы мүмкін екенін біле тұрса да, бірақ жеңілтектікпен ондай зардаптар болмас деп ойлаған болса, не болжауға тиіс және болжай алатын болса да, ондай зардаптар болуы мүмкін екенін болжамаған болса, әкімшілік право бұзушылық абайсыздықпен жасалған деп танылады.

3-тарау
ӘКІМШІЛІК ЖАУАПТЫЛЫҚ

12-статья. **Әкімшілік жауаптылық туатын жас**

Әкімшілік право бұзушылық жасаған сәтте он алты жасқа толған адамдар әкімшілік жауапты болады.

13-статья. **Жасы толмағандардың жауаптылығы**

Әкімшілік право бұзушылық жасаған он алты жастан он сегіз жасқа дейінгі адамдарға Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумы бекіткен Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялар туралы ережеде көзделген шаралар қолданылады.

Бұл адамдар осы Кодекстің 52, 123—131, 162, 174, 176, 185, 189—192-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылықты жасаған ретте, олар жалпы негізде әкімшілік жауапты болады. Жасалған право бұзушылықтың сипатын және право бұзушының кім екенін ескере отырып, аталған адамдар (осы Кодекстің 185-статьясында көзделген право бұзушылықты жасаған адамдардан басқалары) жөніндегі істер жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық (қалалық), қалалардағы аудандық комиссиялардың қарауына берілуі мүмкін, ал осы Кодекстің 52-статьясында көзделген право бұзушылықты жасаған адамдар жөніндегі істер, әдетте, осы комиссиялардың қарауына беріледі [1].

Он алты жастан он сегіз жасқа дейінгі жасы толмағандар СССР-дің заң актілерінде тікелей көзделген басқа реттерде жалпы негізде әкімшілік жауапты болуы мүмкін.

14-статья. **Лауазымды адамдардың жауаптылығы**

Лауазымды адамдар басқару тәртібін, мемлекеттік және қоғамдық тәртіпті, табиғатты, халықтың денсаулығын қорғау саласында белгіленген ережелерді және орындалуын қамтамасыз ету өздерінің қызмет міндетіне жататын басқа ережелерді сақтамауына байланысты әкімшілік право бұзушылық үшін әкімшілік жауапты болады.

15-статья. **Әскери қызметшілердің және тәртіптік уставтардың күші қолданылатын өзге адамдардың әкімшілік право бұзушылық жасағаны үшін жауаптылығы**

Әскери қызметшілер мен жұмыстарға шақырылған әскери міндетті адамдар, сондай-ақ ішкі істер органдарының қатардағы және бастық құрамдағы адамдары тәртіптік уставтар бойынша әкімшілік право бұзушылық үшін жауапты болады. Жол қозғалысының ережелерін, аң аулау, балық аулау және балық қорын қорғау ережелерін, таможня ережелерін бұзғаны үшін және контрабанда үшін бұл адамдар жалпы негізде әкімшілік жауапты болады. Аталған адамдарға штраф салуға, оларды түзеу жұмыстарына жіберуге және әкімшілік қамауға алуға болмайды.

Осы статьяның бірінші бөлігінде аталғаннан басқа, тәртіптік уставтар немесе тәртіп туралы арнайы ережелер қолданылатын адамдар, оларда тікелей көзделген реттерде, әкімшілік право бұзушылық жасағаны үшін тәртіптік жауапты болады, ал қалған реттерде — жалпы негізде әкімшілік жауапты болады.

---

[1] *13-статьяның екінші бөлігіне 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).*

Осы статьяның бірінші бөлігінде аталған реттерде әкімшілік жаза қолдану правосы берілген органдар (лауазымды адамдар) жаза қолданудың орнына право бұзушылық туралы материалдарды кінәлі адамдарды тәртіптік жауапқа тарту туралы мәселені шешу үшін тиісті органдарға жібере алады.

16 - статья. **Шетел азаматтары мен азаматтығы жоқ адамдардың жауаптылығы**

Қазақ ССР-інің территориясындағы шетел азаматтары мен азаматтығы жоқ адамдар СССР азаматтарымен бірге жалпы негізде әкімшілік жауапты болады.

Қолданылып жүрген заңдарға және СССР-дің халықаралық шарттарына сәйкес ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің әкімшілік юрисдикциясынан алынған иммунитетпен пайдаланатын шетел азаматтарының Қазақ ССР-інің территориясында әкімшілік право бұзушылық жасағаны үшін жауаптылығы туралы мәселе дипломатиялық жолмен шешіледі.

17 - статья. **Мәжбүрлі қажеттілік**

Осы Кодексте және басқа нормативтік актілерде көзделген әрекетті жасағанымен, бірақ мәжбүрлі қажеттілік жағдайында, яғни мемлекеттік немесе қоғамдық тәртіпке, социалистік меншікке, азаматтардың праволары мен бостандықтарына және басқарудың белгіленген тәртібіне төнген хауіпті жою үшін әрекет жасаған адам, егер бұл хауіпті осы жағдайларда басқа амалдармен жою мүмкін болмаса және егер келтірілген зиян жойылған зиянға қарағанда анағұрлым кем болса, әкімшілік жауапты болмайды.

18 - статья. **Қажетті қорғану**

Осы Кодексте және басқа нормативтік актілерде көзделген әрекетті жасағанымен, бірақ қажетті қорғану жағдайында, яғни мемлекеттік немесе қоғамдық тәртіпті, социалистік меншікті, азаматтардың праволары мен бостандықтарын, басқарудың белгіленген тәртібін правоға қарсы қиянат жасаушылықтан қиянат жасаушыға зиян келтіру жолымен қорғаған кезде әрекет жасаған адам, егер қажетті қорғану шегінен асып кетуге жол берілмеген болса, әкімшілік жауапты болмайды [1].

19 - статья. **Есі дұрыс еместік**

Правоға қарсы әрекет не әрекетсіздік жасаған кезде есі дұрыс емес күйде болған, яғни созылмалы есі ауысқан ауру болуы, есінің уақытша ауысуы, кемақылдылығы немесе басқа бір сырқатты күйде болуы себепті өз әрекеті жөнінде өзіне есеп бере алмайтын немесе өзінің әрекетін басқара алмайтын адам әкімшілік жауапты болмайды.

20 - статья. **Әкімшілік право бұзушылық туралы материалдарды жолдастық соттың, қоғамдық ұйымның немесе еңбек коллективінің қарауына беру**

Егер жасалған право бұзушылықтың сипатын және право бұзушының кім екенін ескере отырып, оған қоғамдық ықпал жасау шарасын қолдану лайықты болса, материалдар жолдастық соттың, қоғамдық ұйымның немесе еңбек коллективінің қарауына беріліп, әкімшілік право бұзушылық жасаған адам әкімшілік жауаптылықтан босатылады.

---

[1] 18-статьяға 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).

Осы статьяның бірінші бөлігінде аталған негіздер бойынша осы Кодекстің 126, 129, 133, 161, 165, 178—181-статьяларында көзделген право бұзушылық жасағаны үшін әкімшілік жауаптылықта босатылған адамдарға қатысты материалдар кәсіпорында, мекемеде, ұйымда және олардың құрылымдық бөлімшелерінде құрылған маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияның қарауына берілуі мүмкін

Осы Кодекстің 52, 126, 129, 133, 161, 165, 167, 174, 178—181-статьяларында көзделген право бұзушылық жасаған адамдарға қолданылған қоғамдық ықпал жасау шаралары туралы әкімшілік, кәсіпорында, мекемеде, ұйымда және олардың құрылымдық бөлімшелерінде құрылған маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссия, жолдастық сот немесе қоғамдық ұйым материал жіберген органға (лауазымды адамға) он күн мерзім ішінде хабарлауға міндетті [1].

21-статья. **Право бұзушылықтың мәні шамалы болған кезде әкімшілік жауаптылықтан босату мүмкіндігі**

Жасалған әкімшілік право бұзушылықтың мәні шамалы болған кезде шешуге уәкілдігі бар орган (лауазымды адам) право бұзушыны әкімшілік жауаптылықтан босатып, ауызша ескерту жасаумен шектеле алады.

4-тарау

ӘКІМШІЛІК ЖАЗА

22-статья. **Әкімшілік жазаның мақсаттары**

Әкімшілік жаза жауаптылық шарасы болып табылады және әкімшілік право бұзушылық жасаған адамдарды совет заңдарын сақтау, социалистік тұрмыс ережелерін құрметтеу рухында тәрбиелеу, сондай-ақ право бұзушының да, басқа адамдардың да жаңа право бұзушылық жасауының алдын алу мақсатында қолданылады.

23-статья. **Әкімшілік жазаның түрлері**

Әкімшілік право бұзушылық жасағаны үшін мынадай әкімшілік жазалар қолданылуы мүмкін:

1) ескерту;

2) штраф;

3) әкімшілік право бұзушылықты жасаудың құралы немесе тікелей объектісі болып табылған затты құнын өтеп алып қою;

4) әкімшілік право бұзушылықты жасаудың құралы немесе тікелей объектісі болып табылған затты конфискелеу;

5) сол азаматқа берілген арнайы праводан (транспорт құралдарын жүргізу правосынан, аң аулау правосынан) айыру;

6) түзеу жұмыстары;

7) әкімшілік қамауға алу.

Осы статьяның 3—6-тармақтарында атап өтілген әкімшілік жазалар — ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заң актілері бойынша ғана, ал әкімшілік қамауға алу СССР-дің заң актілері бойынша ғана белгіленуі мүмкін.

ССР Одағы мен одақтас республикалардың Әкімшілік право бұзушылық туралы заң негіздерінің принциптері мен жалпы ережелеріне сәйкес ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заң актілерінде әкімшілік жазаның осы статьяда аталған түрлерінен басқа өзге түрлері де белгіленуі мүмкін.

---

[1] 20-статьяға 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғары Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

СССР заңдары бойынша шетел азаматтары мен азаматтығы жоқ адамдарды советтік право тәртібін өрескел бұзатын әкімшілік право бұзушылық жасағаны үшін СССР-дің шегінен әкімшілік жолмен аластау тәртібі көзделуі мүмкін.

24 - статья. **Негізгі және қосымша әкімшілік жазалар**

Заттарды құнын өтеп алып қою және конфискелеу негізгі, сондай-ақ қосымша әкімшілік жазалар ретінде қолданылуы мүмкін; осы Кодекстің 23-статьясының бірінші бөлігінде аталған басқа әкімшілік жазалар негізгі жазалар ретінде ғана қолданылуы мүмкін.

Бір әкімшілік право бұзушылық үшін негізгі жаза не негізгі және қосымша жаза белгіленуі мүмкін.

25 - статья. **Ескерту**

Ескерту әкімшілік жаза ретінде жазбаша түрде беріледі.

Заңдарда көзделген реттерде ескерту белгіленген өзге әдіспен де жасалады.

26 - статья. **Штраф**

Әкімшілік право бұзушылық үшін азаматтарға салынатын штраф, әдетте, он сомнан, ал лауазымды адамдарға — елу сомнан аспауға тиіс.

Әкімшілік право бұзушылықтың жекелеген түрлері үшін жауаптылықты арттыру қажет болған кезде Қазақ ССР-інің заң актілерінде азаматтар жөнінде — елу сомға дейін және лауазымды адамдар жөнінде — жүз сомға дейін, ал СССР-дің заң актілерінде азаматтар жөнінде — жүз сомға дейін және лауазымды адамдар жөнінде — екі жүз сомға дейін штраф белгіленуі мүмкін.

СССР-дің халықаралық шарттарынан туындайтын міндеттемелерді орындауға және әкімшілік жауаптылықты күшейту аса қажет болуына байланысты, айрықша реттерде, СССР-дің заң актілерінде осы статьяда көзделгеннен көп мөлшерде штраф белгіленуі мүмкін.

27 - статья. **Әкімшілік право бұзушылық жасаудың құралы немесе тікелей объектісі болып табылған затты құнын өтеп алып қою**

Әкімшілік право бұзушылық жасаудың құралы немесе тікелей объектісі болып табылған затты құнын өтеп алып қою, оны еріксіз алып қою және сатылғаннан кейін түскен соманы алып қойылған затты сату жөніндегі шығындарды шегере отырып, бұрынғы несіне қайтару болып табылады.

Атылатын қару мен оқ-дәріні құнын өтеп алып қою күнкөрісінің негізгі көзі ақ аулау болып табылатын адамдарға қолданылмайды [1].

Құнын өтеп алып қоюды қолдану тәртібі және алып қойылуға тиісті заттардың түрлері ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заңдары бойынша белгіленеді.

28 - статья. **Әкімшілік право бұзушылық жасаудың құралы немесе тікелей объектісі болып табылған затты конфискелеу**

Әкімшілік право бұзушылық жасаудың құралы немесе тікелей объектісі болын табылған затты конфискелеу бұл затты құнын өтемей еріксіз түрде мемлекет меншігіне айналдырудан тұрады. Егер СССР-дің

[1] 27-статья 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен екінші бөлікпен толықтырылды (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).

заң актілерінде өзгеше көзделмеген болса, право бұзушының өзіндік меншігіндегі зат қана конфискеленуі мүмкін.

Атылатын қару мен оқ-дәріні басқа аң аулау құралдарын конфискелеу күнкөрісінің негізгі көзі аң аулау болып табылатын адамдарға қолданылмайды [1].

Конфискелеуді қолдану тәртібі, конфискелеуге жатпайтын заттардың тізбесі ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заңдары бойынша белгіленеді.

29 - статья. **Сол азаматқа берілген арнайы праводан айыру**

Сол азаматқа берілген арнайы праводан айыру (транспорт құралдарын жүргізу правосынан, аң аулау правосынан) бұл правоны пайдалану тәртібін өрескел немесе үнемі бұзғаны үшін үш жылға дейінгі мерзімге қолданылады.

Транспорт құралдарын жүргізу правосынан айыру бұл құралдарды мүгедектігіне байланысты пайдаланатын адамдарға, мас күйінде жүргізу реттерінен басқа, қолданылмайды.

Аң аулау правосынан айыру күн көрісінің негізгі көзі аң аулау болып табылатын адамдарға қолданылмайды.

30 - статья. **Түзеу жұмыстары**

Түзеу жұмыстары әкімшілік право бұзушылықты жасаған адамның тұрақты жұмыс орнында өтеле отырып және оның еңбек табысының жиырма процентіне дейіні мемлекет кірісіне ұстала отырып, екі айға дейінгі мерзімге қолданылады. Түзеу жұмыстарын аудандық (қалалық) халық соты (халық судьясы) тағайындайды.

31 - статья. **Әкімшілік қамауға алу**

Әкімшілік қамауға алу әкімшілік право бұзушылықтың жекелеген түрлері үшін он бес тәулікке дейінгі мерзімге айрықша реттерде ғана белгіленеді және қолданылады. Әкімшілік қамауға алуды аудандық (қалалық) халық соты (халық судьясы) тағайындайды.

Әкімшілік қамауға алу жүкті әйелдерге, он екі жасқа дейінгі балалары бар әйелдерге, он сегіз жасқа толмаған адамдарға, бірінші және екінші топтағы мүгедектерге қолданылмайды.

5-тарау

ӘКІМШІЛІК ЖАЗА ҚОЛДАНУ

32 - статья. **Әкімшілік право бұзушылық үшін жаза қолданудың жалпы ережелері**

Әкімшілік право бұзушылық үшін жаза право бұзушылықты жасағаны үшін жауаптылық көздейтін нормативтік актілерде белгіленген шеңберде, ССР Одағы мен одақтас республикалардың әкімшілік право бұзушылық туралы заң негіздеріне, осы Кодекске және әкімшілік право бұзушылық туралы басқа актілерге дәлме-дәл сәйкес қолданылады.

---

[1] 28-статья 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен екінші бөлікпен толықтырылды (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).

28-статьяның екінші бөлігіне 1985 ж. 21 ноябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 49, 513-ст.).

Жаза қолданған жағдайда жасалған право бұзушылықтың сипаты, право бұзушының кім екені, оның кінәсінің дәрежесі, мүліктік жағдайы, жауаптылықты жеңілдететін және ауырлататын мән-жайлар ескеріледі.

33 - статья. **Әкімшілік право бұзушылық үшін жауаптылықты жеңілдететін мән-жайлар**

Әкімшілік право бұзушылық үшін жауаптылықты жеңілдететін мән-жайлар мыналар болып табылады:

1) кінәлінің шын жүректен өкінуі;

2) кінәлінің право бұзушылықтың зиянды зардаптарын болғызбауы, залалды өз еркімен өтеуі немесе келтірілген зиянды жоюы;

3) право бұзушылықты қатты жан күйзелу үстінде не өз басы немесе семьясы ауыр жағдайларға тап болған кезде жасауы;

4) право бұзушылықты жасы толмаған адамның жасауы;

5) право бұзушылықты жүкті әйелдің немесе бір жаска дейінгі баласы бар әйелдің жасауы.

ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заңдарында әкімшілік право бұзушылық үшін жауаптылықты жеңілдететін өзге мән-жайлар да көзделуі мүмкін. Әкімшілік право бұзушылық туралы істі шешетін орган (лауазымды адам) заңдарда аталмаған мән-жайларды да жеңілдететін мән-жайлар деп таныи алады.

34 - статья. **Әкімшілік право бұзушылық үшін жауаптылықты ауырлататын мән-жайлар**

Әкімшілік право бұзушылық үшін жауаптылықты ауырлататын мән-жайлар мыналар болып танылады:

1) соған уәкілдігі бар адамдардың правоға қарсы қылықты тоқтату жөніндегі талабына карамастан оны одан әрі жүргізу;

2) қылмыс жасағаны үшін әкімшілік жаза бұрын да қолданылған адамның бір тектес право бұзушылықты бір жыл ішінде қайталап жасауы; бұрын қылмыс жасаған адамның право бұзушылық жасауы;

3) жасы толмаған адамды право бұзушылыққа тарту;

4) бір топ адамның право бұзушылық жасауы;

5) табиғи апат жағдайында немесе басқа да төтенше мән-жайлар кезінде право бұзушылық жасау;

6) мас күйінде право бұзушылық жасау. Әкімшілік жаза қолданатын орган (лауазымды адам) әкімшілік право бұзушылықтың сипатына қарай бұл мән-жайды ауырлататын мән-жай деп танымауы мүмкін.

35 - статья. **Бірнеше әкімшілік право бұзушылық жасаған кезде әкімшілік жаза қолдану**

Бір адам екі немесе одан да көп әкімшілік право бұзушылық жасаған кезде әкімшілік жаза әрбір право бұзушылыққа жеке-жеке қолданылады.

Егер әкімшілік право бұзушылық туралы істерін бір орган (лауазымды адам) қарайтын адам бірнеше әкімшілік право бұзушылық жасаған болса, онда бұл адамға қолданылатын түпкілікті жаза жасалған право бұзушылықтың ішіндегі неғұрлым елеулі әкімшілік право бұзушылық үшін көзделген санкция шегінде белгіленеді. Мұндай ретте жасалған право бұзушылықтың кез келгені үшін жауаптылық туралы статьялармен көзделген қосымша жазалардың бірі негізгі жазаға қосылуы мүмкін.

36 - с т а т ь я. **Әкімшілік жаза мерзімдерін есептеу**

Әкімшілік қамауға алу мерзімі — тәуліктермен, түзеу жұмыстары — айлармен немесе күндермен, сол азаматқа берілген арнайы праводан айыру — жылдармен, айлармен немесе күндермен есептеледі.

37 - с т а т ь я. **Әкімшілік жаза қолдану мерзімдері**

Әкімшілік жаза право бұзушылық жасалған күннен бастап екі айдан, ал ұзаққа созылған право бұзушылық кезінде ол байқалған күннен бастап екі айдан кешіктірілмей қолданылуы мүмкін.

Қылмыстық істі қозғаудан бас тартылған не қылмыстық іс тоқтатылған ретте, бірақ право бұзушының әрекеттерінде әкімшілік право бұзушылық нышандары бар болған жағдайда, әкімшілік жаза қылмыстық істі қозғаудан бас тарту туралы не оны қысқарту туралы шешім қабылданған күннен бастап бір айдан кешіктірілмей қолданылуы мүмкін.

Осы статьяда аталған мерзімдер СССР-дің Таможня кодексінің негізінде жүргізілетін контрабанда заттарын конфискелеу реттеріне қолданылмайды.

38 - с т а т ь я. **Адамға әкімшілік жаза қолданылмады деп есептелетін мерзім**

Егер әкімшілік жаза қолданылған адам жазаның орындалуы аяқталған күннен бастап бір жыл ішінде жаңа әкімшілік право бұзушылық жасамаса, онда бұл адамға әкімшілік жаза қолданылмады деп есептеледі.

39 - с т а т ь я. **Келтірілген залалды өтеу міндетін жүктеу**

Егер әкімшілік право бұзушылықты жасау салдарынан азаматқа, кәсіпорынға, мекемеге немесе ұйымға мүліктік залал келтірілген болса, онда әкімшілік комиссия, халық депутаттарының поселкелік, селолық, ауылдық Советінің атқару комитеті, жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссия, халық судьясы әкімшілік право бұзушылық үшін жаза қолдану туралы мәселені шешкен кезде кінәлінің мүліктік залалды өтеуі туралы, егер оның сомасы елу сомнан аспайтын болса, мәселені бір мезгілде шешуге, ал аудандық (қалалық) халық соты — залалдың мөлшеріне қарамастан шешуге праволы.

Басқа реттерде әкімшілік право бұзушылықпен келтірілген мүліктік залалды өтеу туралы мәселе азаматтық сот ісін жүргізу арқылы шешіледі.

40 - с т а т ь я. **Орындалмағаны үшін әкімшілік жаза қолданылған міндетті атқару**

Әкімшілік жаза қолдану әкімшілік право бұзушылық жасаған адамды орындалмағаны үшін әкімшілік жаза қолданылған міндетті атқарудан босатпайды.

11. Ерекше бөлік

6-тарау

ЕҢБЕК ЖӘНЕ ХАЛЫҚТЫҢ ДЕНСАУЛЫҒЫ САЛАСЫНДА ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ

41 - статья. **Еңбек туралы заңдарды және еңбек қорғау жөніндегі ережелерді бұзу**

Лауазымды адамдар еңбек туралы заңдарды және еңбек қорғау жөніндегі ережелерді бұзса —

елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

42 - статья. **Санитариялық-гигиеналық және санитариялық-эпидемияға қарсы ережелер мен нормаларды бұзу**

Санитариялық-гигиеналық және санитариялық-эпидемияға қарсы ережелер мен нормаларды (атмосфералық ауаны қорғау жөніндегі ережелер мен нормалардан басқа) бұзса —

азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

43 - статья. **Транспортта санитариялық-гигиеналық және санитариялық-эпидемияға қарсы ережелер мен нормаларды бұзу**

Темір жол, теңіз және өзен транспортында белгіленген санитариялық-гигиеналық және санитариялық-эпидемияға қарсы ережелер мен нормаларды бұзса —

азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Әуе транспортында белгіленген санитариялық-гигиеналық және санитариялық-эпидемияға қарсы ережелерді бұзса —

азаматтарға — отыз сомға дейінгі және лауазымды адамдарға он сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

44 - статья. **Есірткі заттарды дәрігердің тағайындауынсыз пайдалану**

Есірткі заттарды дәрігердің тағайындауынсыз пайдаланса —

елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Жасы толмағандар есірткі заттарды дәрігердің тағайындауынсыз пайдаланса —

ата-аналарына немесе олардың орнындағы адамдарға отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

45 - статья. **Венералық аурумен сырқаттанған адамдардың медициналық тексеруден бұлтаруы**

Венералық аурумен сырқат екендігі туралы жеткілікті деректері бар адамдар денсаулық сақтау мекемесі ескерту жасағаннан кейін де медициналық тексеруден бұлтарса —

отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

46 - с т а т ь я. **Венералық аурумен сырқаттанған адамдармен қарым-қатынаста болған адамдардың емделуден бұлтаруы**

Венералық аурумен сырқаттанған және профилактикалық емделуге мұқтаж адамдар денсаулық сақтау мекемесі ескерту жасағаннан кейін де емделуден бұлтарса —

отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

47 - с т а т ь я. **Венералық аурумен сырқаттанған адамдардың жұқтыру көзін жасыруы**

Венералық аурумен сырқаттанған адамдар венералық ауруын жұқтыру хаупін туғызып, жұқтыру көзін және өздерімен қарым-қатынаста болған адамдарды жасырса —

елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

7-тарау

СОЦИАЛИСТІК МЕНШІККЕ ҚИЯНАТ ЖАСАЙТЫН ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ

48 - с т а т ь я. **Жерге мемлекеттік меншік правосын бұзу**

Күрделі құрылысқа немесе пайдалы қазба орындарынан кен өндіруге байланысты емес мақсаттар үшін жер учаскелерін өз бетімен немденсе, не жерге мемлекеттік меншік правосын (сатып алу, сату, кепілге беру, сыйға тарту, айырбастау, арендаға беру және басқалары) тікелей немесе жасырын түрде бұзатын мәмлелер жасаса, егер бұл әрекеттер алғаш рет жасалса және ол арқылы мемлекетке едәуір зиян келтірілмесе,—

азаматтарға — елу сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

49 - с т а т ь я. **Жер қойнауына мемлекеттік меншік правосын бұзу**

Жер қойнауын өз бетімен пайдаланса, жер қойнауына мемлекеттік меншік правосын тікелей немесе жасырын түрде бұзатын мәмлелер жасаса —

азаматтарға — елу сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

50 - с т а т ь я. **Суға мемлекеттік меншік правосын бұзу**

Су объектілерін өз бетімен немденсе, өз бетімен су пайдаланса, су пайдалану правосын басқаға берсе, сондай-ақ суға мемлекеттік меншік правосын тікелей немесе жасырын түрде бұзатын басқа мәмлелер жасаса —

азаматтарға — елу сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

51 - с т а т ь я. **Орманға мемлекеттік меншік правосын бұзу**

Орман пайдалану правосын өз бетімен басқаға берсе, сондай-ақ орманға мемлекеттік меншік правосын тікелей немесе жасырын түрде бұзатын басқа мәмлелер жасаса —

азаматтарға — елу сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

51 — 1 - статья. **Жануарлар дүниесіне мемлекеттік меншік правосын бұзу** [1]

Жануарлар дүниесі объектілерін пайдалану правосын өз бетімен басқаға берсе, сондай-ақ жануарлар дүниесіне мемлекеттік меншік правосын тікелей немесе жасырын түрде бұзатын басқа мәмлелер жасаса, сондай-ақ пайдалану үшін рұқсат алуды қажет ететін жануарлар дүниесі объектілерін өз бетімен пайдаланса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

52 - статья. **Мемлекеттік немесе қоғамдық мүлікті ұсақтап ұрлау**

Мемлекеттік немесе қоғамдық мүлікті ұрлау, иелену, жұмсап қою, қызмет бабын пайдалану немесе алаяқтық жолымен ұсақтап ұрласа [2]—

мүліктік залал өтеле отырып, жиырма сомнан жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады немесе еңбек табысының жиырма проценті ұстала отырып, бір айдан екі айға дейінгі мерзімге түзеу жұмыстары не қоғамдық ықпал жасау шаралары қолданылады.

Ескерту. Мемлекеттік немесе қоғамдық мүлікті ұрлау, егер ұрланған заттың құны елу сомнан аспайтын болса, ұсақтап ұрлау деп танылады. Бұл ретте ұрланған заттың құнынан басқа ұрланған заттардың заттай саны (салмағы, көлемі) және олардың халық шаруашылығы үшін маңыздылығы да ескеріледі [2].

53 - статья. **Бензинді немесе басқа жанар-жағар материалдарды заңсыз беру немесе заңсыз сатып алу**

Мемлекеттік немесе қоғамдық кәсіпорындарға, мекемелер мен ұйымдарға тиесілі бензинді немесе басқа жанар-жағар материалдарды заңсыз берсе немесе заңсыз сатып алса, ұрлық нышандары болмаған жағдайда,—

жиырма сомнан жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

8-тарау

ТАБИҒАТ ҚОРҒАУ, ТАБИҒИ РЕСУРСТАРДЫ ПАЙДАЛАНУ, ТАРИХ ПЕН МӘДЕНИЕТ ЕСКЕРТКІШТЕРІН ҚОРҒАУ САЛАСЫНДА ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ

54 - статья. **Жерді қырсыздықпен пайдалану**

Жерді қырсыздықпен пайдаланса, жерді жақсарту және топырақты жел, су эрозиясынан және топырақтың жайын нашарлататын басқа процестерден қорғау жөніндегі міндетті шараларды орындамаса, жер учаскелерін арнап берілген мақсатқа сәйкес пайдаланбаса —

лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

---

[1] 51—1-статья 1985 ж. 21 ноябрьдегі Указымен енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 49, 513-ст.).

[2] 52-статьяның бірінші абзацына 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.). Осы Указбен статья ескертумен толықтырылды.

55 - статья. **Ауыл шаруашылық жерін және басқа жерді бүлдіру**

Ауыл шаруашылық жерін және басқа жерді бүлдірсе, оларды өндірістік және өзге қалдықтармен, сарқынды сумен ластаса —

лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

56 - статья. **Уақытша иеленген жерді мерзімінде қайтармау немесе оны өз мақсатында пайдалану үшін жарамды күйге келтірмеу**

Уақытша иеленген жерді мерзімінде қайтармаса немесе оны өз мақсатында пайдалану үшін жарамды күйге келтіру жөніндегі міндеттерді орындамаса —

лауазымды адамдарға елу сомға дейін мөлшерде штраф салынады.

57 - статья. **Ішкі шаруашылық жерге орналастыру жобаларынан өз бетімен ауытқу**

Ішкі шаруашылық жерге орналастырудың белгіленген тәртіппен бекітілген жобаларынан тиісті рұқсатсыз ауытқыса —

лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

58 - статья. **Межелік белгілерді жою**

Жер пайдалану шекараларының межелік белгілерін жойса — азаматтарға он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

59 - статья. **Жер қойнауын және гидроминералдық ресурстарды қорғау жөніндегі талаптарды бұзу**

Пайдалы қазбалар жатқан жерлерге өз бетімен құрылыс салса, жер қойнауын қорғау ережелерін және айналадағы табиғи ортаны, үйлер мен ғимараттарды жер қойнауын пайдалануға байланысты жұмыстардың знянды әсерінен қорғау жөніндегі талаптарды орындамаса, жер асты суларын режимді бақылау скважиналарын, сондай-ақ маркшейдерлік және геодезиялық белгілерді жойса немесе бүлдірсе —

азаматтарға — елу сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

60 - статья. **Пайдалы қазбалар қорын ұтымды пайдалану жөніндегі талаптарды бұзу**

Пайдалы қазбалардың балансты қорының орынсыз ысырап болуына әкеп соқтыратын кен орындарының бай учаскелерін іріктеп игерсе, өндіру кезінде пайдалы қазбалар нормативтен тыс ысырап болса және нормативтен тыс нашарлап кетсе, пайдалы қазба орындарын бүлдірсе және олардың қорын ұтымды пайдалану талаптарын басқаша бұзса —

лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

61 - статья. **Жабылатын және консервацияланатын кен орындарының, кені өндірілген жердің және бұрғылау скважиналарының сақталуын және халықтың хауіпсіздігін қамтамасыз ететін жағдайға келтіру жөніндегі талаптарды бұзу**

Маркшейдерлік документтемені жоғалтса, жабылатын немесе консервацияланатын кені өндірілген жерді және бұрғылау скважиналарын

халықтың хауіпсіздігін қамтамасыз ететін жағдайға келтіру жөніндегі талаптарды, сондай-ақ кен орындарын, кені өндірілген жерді және бұрғылау скважиналарын консервацияға қойған уақытта сақтау жөніндегі талаптарды орындамаса —

лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

62 - статья. **Жер қойнауын геологиялық зерттеу жөніндегі жұмыстарды жүргізу ережелері мен талаптарын бұзу**

Пайдалы қазбалардың барланған қорларын немесе пайдалы қазбалар өндіру жөніндегі кәсіпорындарды, сондай-ақ пайдалы қазбалар өндіруге байланысты емес жер асты құрылыстарын салуға және пайдалануға арналған шарттарды қате бағалауға әкеп соғуы мүмкін немесе әкеп соққан жер қойнауын геологиялық зерттеу жөніндегі жұмыстарды жүргізу ережелері мен талаптарын бұзса, жер қойнауын одан әрі геологиялық зерттеу және кен өндіру кезінде қажет болатын пайдалы қазбалар мен кернді байқау жөніндегі геологиялық документтемелерді, дубликаттарды жоғалтса —

лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

63 - статья. **Су ресурстарын қорғау ережелерін бұзу**

Суды (оның ішінде жер асты суын) ластаса және былғаса, су жинағыштардың судың ластануын, топырақтың су эрозиясын және басқа зиянды құбылыстарды туғызатын су қорғау режимін бұзса —

азаматтарға — елу сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Кәсіпорындарды, коммуналдық және басқа объектілерді судың ластануы мен былғануын немесе олардың зиянды әсерін болғызбайтын құрылыстарсыз және құрылғыларсыз пайдалануға берсе —

лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

64 - статья. **Кеме документтерінде зиянды заттармен және қоспалармен жүргізілетін операцияларды тіркеу жөніндегі міндеттерді орындамау**

Кеме немесе басқа жүзу құралдарының капитандары немесе командалық құрамдағы басқа адамдар қолданылып жүрген заңдармен көзделген адамдардың денсаулығы үшін немесе теңіздің жанды ресурстары үшін зиянды заттармен, не мұндай заттар белгіленген нормадан артық болатын қоспалармен жүргізілетін операцияларды кеме документтерінде тіркеу жөніндегі міндеттерді орындамаса, кеме документтерінде бұл операциялар туралы қате жазулар жазса немесе тиісті лауазымды адамдарға мұндай документтерді көрсетуден заңсыз бас тартса —

жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

65 - статья. **Су пайдалану ережелерін бұзу**

Су пайдалану жоспарларын бұза отырып су алса, гидротехникалық жұмыстарды өз бетімен жүргізсе, суды (көзі ашылған немесе су объектілерінен бөлінген) қырсыздықпен пайдаланса, су объектілерінен алынатын және оларға ағызылатын судың мөлшерін бастапқы есепке алу және ағызылатын судың сапасын анықтау ережелерін бұзса —

лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

66 - статья. **Су шаруашылық ғимараттары мен құрылғыларын бүлдіру, оларды пайдалану ережелерін бұзу**

Су шаруашылық ғимараттары мен құрылғыларын бүлдірсе —
азаматтарға — елу сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Су шаруашылық ғимараттары мен құрылғыларын пайдалану ережелерін бұзса —
лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

67 - статья. **Мемлекеттік орман қорының жерін заңсыз пайдалану**

Мемлекеттік орман қоры жерінің учаскелерін ағаш түбірінен тазарту, құрылыс салу, сүректі қайта өңдеу, қоймалар салу үшін тиісті рұқсатсыз осы учаскелерді пайдаланса —
азаматтарға —елу сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

68 - статья. **Кесілетін ағаш қорын пайдаланудың, сүрек дайындау мен тасып шығарудың, шайыр дайындаудың белгіленген тәртібін бұзу**

Кесілетін ағаш қорын пайдаланудың, сүрек дайындау мен тасып шығарудың және шайыр дайындаудың белгіленген тәртібін бұзса —
азаматтарға — елу сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

69 - статья. **Ағаштарды, орман дақылдары мен жас ағаштарды заңсыз кесу, бүлдіру және құрту**

Ағаштар мен бұталарды заңсыз кесе және бүлдірсе, орман питомниктері мен плантацияларындағы орман дақылдарын, тікпе көшеттерді не екпе көшеттерді, сондай-ақ табиғи өсіп шыққан жас ағаштар мен орманды қалпына келтіруге арналған жерлердегі өздігінен түскен тұқымды құртса немесе бүлдірсе —
азаматтарға — елу сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

70 - статья. **Ормандағы жас шыбықтарды құрту немесе бүлдіру**

Мемлекеттік орман қорының орманындағы жас шыбықтарды құртса немесе бүлдірсе —
азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

71 - статья. **Орман пайдалануды ағаш кесу билетінде (ордерінде) немесе орман билетінде көзделген мақсаттарға немесе талаптарға сәйкес жүзеге асырмау**

Орман пайдалануды ағаш кесу билетінде (ордерінде) немесе орман билетінде көзделген мақсаттарға немесе талаптарға сәйкес жүзеге асырмаса —
азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

72 - статья. **Орманды қалпына келтіру және жақсарту, өсіп жетілген ағаш ресурстарын пайдалану ережелерін бұзу**

Орманды қалпына келтіру, оның жайы мен тұқымдық құрамын жақсарту, өнімділігін арттыру жөніндегі, сондай-ақ өсіп жетілген ағаш ресурстарын пайдалану жөніндегі ережелер мен нұсқауларды бұзса —

лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

73 - статья. **Шабындық және жайылым жерлерді бүлдіру**

Мемлекеттік орман қорының жеріндегі шабындық және жайылым жерлерді бүлдірсе —

азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

74 - статья. **Өз бетімен шөп шабу және мал жаю, жабайы өсетін жемісті, жаңғақты, саңырауқұлақ пен жидекті өз бетімен жинау**

Орманда және мемлекеттік орман қорының ағаш өспеген жерінде өз бетімен шөп шапса және мал жайса, бұған тыйым салынған немесе орман билеттері бойынша ғана жол берілетін учаскелерде жабайы өсетін жемісті, жаңғақты, саңырауқұлақ пен жидекті өз бетімен жинаса —

азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

75 - статья. **Орманға зиянды ықпалды болғызбайтын құрылғылары жоқ өндірістік объектілерді пайдалануға беру**

Орманның жайына және ұдайы өсірілуіне зиянды ықпалды болғызбайтын құрылғылармен қамтамасыз етілмеген жаңадан салынған және қайта құрылған кәсіпорындарды, цехтарды, агрегаттарды, транспорт жолдарын, коммуналдық және басқа объектілерді пайдалануға берсе —

лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

76 - статья. **Орманды сарқынды сумен, химиялық заттармен, зиянды тастандылармен, қалдықтармен және қоқыстармен бүлдіру**

Орманды оның құрғап кетуіне немесе орман кеселіне әкеп соқтыратын сарқынды сумен, химиялық заттармен, өнеркәсіптік және коммуналдық-тұрмыстық тастандылармен, қалдықтармен және қоқыстармен бүлдірсе —

лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

77 - статья. **Орманды тұрмыстық қалдықтармен және қоқыстармен ластау**

Орманды тұрмыстық қалдықтармен және қоқыстармен ластаса —

азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

78 - статья. **Мемлекеттік орман қорының жеріндегі орман құрғату жыраларын, дренаж жүйелері мен жолдарды құрту немесе бүлдіру**

Мемлекеттік орман қорының жеріндегі орман құрғату жыраларын, дренаж жүйелері мен жолдарды құртса немесе бүлдірсе —

азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

79 - статья. **Ормандағы шектеу белгілерін құрту немесе бүлдіру**

Ормандағы шектеу белгілерін құртса немесе бүлдірсе —
азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

80 - статья. **Орман үшін пайдалы фаунаны құрту**

Орман үшін пайдалы фаунаны құртса —
азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

81 - статья. **Ормандағы өрт хауіпсіздігі талаптарын бұзу**

Ормандағы өрт хауіпсіздігі талаптарын бұзса —
азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

От қою немесе отты ұқыпсыз пайдалану салдарынан орманды құртса немесе бүлдірсе, сондай-ақ орман өртінің шығуына не оның едәуір жерге таралуына әкеп соғатын ормандағы өрт хауіпсіздігі талаптарын бұзса —
азаматтарға — елу сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

82 - статья. **Ластағыш заттарды нормативтен асырып немесе рұқсатсыз атмосфераға шығару**

Ластағыш заттарды атмосфераға шығарудың жол берілер шегінің немесе шығарудың уақытша келісілген нормативтерін асырса, атмосфералық ауаға зиянды физикалық ықпалдың жол берілер шегінің нормативтерін асырса, сондай-ақ ластағыш заттарды соған арнайы уәкілдігі бар мемлекеттік органдардың рұқсатынсыз атмосфераға шығарса және атмосфералық ауаға соған арнайы уәкілдігі бар мемлекеттік органдардың рұқсатынсыз, мұндай рұқсатты ССР Одағының заңдарына сәйкес алу қажет болған реттерде, зиянды физикалық ықпал жасаса —
лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

83 - статья. **Атмосфераға шығарылатын заттарды тазартуға және бақылауға арналған ғимараттар мен жабдықтарды пайдалану ережелерін бұзу**

Атмосфераға шығарылатын заттарды тазарту және бақылау үшін орнатылған ғимараттарды, жабдықтарды, аппаратураны пайдалану ережелерін бұзса, сондай-ақ пайдаланбаса —
лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

84 - статья. **Атмосфералық ауаны қорғау жөніндегі талаптарды қанағаттандырмайтын объектілерді пайдалануға беру**

Атмосфералық ауаны қорғау жөніндегі талаптарды қанағаттандырмайтын жаңадан салынған және қайта құрылған кәсіпорындарды, ғимараттар мен басқа объектілерді пайдалануға берсе —
лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

85 - статья. **Шығаратын заттарында ластағыш заттары нормативтерден асатын транспортты және басқа қозғалыс құралдарын пайдалануға шығару**

Шығаратын заттарында ластағыш заттары, сондай-ақ жұмыс кезіндегі шуының дәрежесі белгіленген нормативтен асатын автомобильдерді, самолеттерді, кемелерді және басқа қозғалыс құралдары мен қондырғыларын пайдалануға шығарса —

лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

86 - статья. **Шығаратын заттарында ластағыш заттары нормативтерден асатын автомототранспортты және басқа қозғалыс құралдары мен қондырғыларын пайдалану**

Шығаратын заттарында ластағыш заттары, сондай-ақ жұмыс кезіндегі шуының дәрежесі белгіленген нормативтерден асатын автомототранспорт және басқа қозғалыс құралдары мен қондырғыларын пайдаланса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

87 - статья. **Өнеркәсіптік және тұрмыстық қалдықтарды жинап қою және өртеу кезінде атмосфералық ауаны қорғау жөніндегі ережелерді бұзу**

Өнеркәсіптік және тұрмыстық қалдықтарды жинап қою ережелерін бұзса, сондай-ақ аталған қалдықтарды өртеу кезінде атмосфералық ауаны қорғау жөніндегі талаптарды сақтамаса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

88 - статья. **Өсімдік қорғау құралдарын және басқа препараттарды тасымалдау, сақтау және қолдану кезінде атмосфералық ауаны қорғау жөніндегі ережелерді бұзу**

Атмосфералық ауаны ластауға әкеп соғатын немесе әкеп соғуы мүмкін өсімдік қорғау құралдарын, олардың өсуін шапшаңдататын заттарды, минералдық тыңайтқыштар мен басқа препараттарды тасымалдау, сақтау және қолдану ережелерін бұзса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

89 - статья. **Атмосфералық ауаны қорғауға бақылау жасайтын органдардың нұсқауларын орындамау**

Атмосфералық ауаны қорғауға мемлекеттік бақылау жасайтын органдардың атмосфералық ауаны қорғау жөніндегі ережелердің бұзылуын жою туралы нұсқауларын орындамаса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

90 - статья. **Жануарлардың мекендеу ортасын қорғау ережелерін, зоологиялық коллекцияларды құру және олармен сауда жасау ережелерін бұзу, сондай-ақ жануарларды өз бетімен көшіру, жерсіндіру және будандастыру**

Жануарлардың мекендеу ортасы мен жүру жолдарын қорғау ережелерін, зоологиялық коллекцияларды құру, толықтыру, сақтау, пайдалану және есеп жүргізу ережелерін, зоологиялық коллекциялармен сауда жасау ережелерін, сондай-ақ жануарлар дүниесі мен зоологиялық коллекциялар объектілерін көшіру және шетелдерге әкету ережелерін, сондай-ақ жануарларды өз бетімен көшіру, жерсіндіру және будандастыру ережелерін бұзса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады [1].

90 - 1 - статья. **Өсімдік қорғау құралдары мен жануарлар дүниесіне нұқсан келтірген басқа препараттарды тасымалдау, сақтау және қолдану ережелерін бұзу** [1]

Өсімдік қорғау құралдарын, олардың өсуін шапшаңдататын заттарды, минералдық тыңайтқыштарды және жануарлар дүниесіне нұқсан келтірген басқа препараттарды тасымалдау, сақтау және қолдану ережелерін бұзса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

90 - 2 - статья. **Жануарлар дүниесін пайдалануды жүзеге асыру тәртібін бұзу, сондай-ақ Қызыл кітапқа жазылған жануарлар түрлерін сақтауға нұқсан келтіреді деп танылған жануарларды немесе өсімдіктерді заңсыз әкелу** [1]

Қорықтар мен басқа да ерекше қорғалатын территорияларда жануарлар дүниесін пайдалануды жүзеге асырудың белгіленген тәртібін бұзса, сондай-ақ СССР Қызыл кітабына немесе Қазақ ССР Қызыл кітабына жазылған жануарлар түрлерін сақтауға нұқсан келтіреді деп танылған жануарларды немесе өсімдіктерді СССР-ге заңсыз әкелсе —

азаматтарға — елу сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

90 - 3 - статья. **Сирек кездесетін және құрып кету қатері төнген жануарларды жою немесе осындай жануарлардың қырылуына, санының азаюына немесе мекендеу ортасының бұзылуына әкеп соқтыруы мүмкін басқада әрекеттер жасау** [1]

СССР Қызыл кітабына немесе Қазақ ССР Қызыл кітабына жазылған жануарлар түрлеріне жататын сирек кездесетін және құрып кету қатері төнген жануарларды жойса немесе олардың ін-ұяларын, жұмыртқаларын, мекендері мен басқа да ғимараттарды жойса, немесе

---

[1] 90-статьяға 1985 ж. 21 ноябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 49, 513-ст.). Осы Указбен 90—1, 90—2 және 90—3 статьялар енгізілген.

осындай жануарлардың қырылуына, санының азаюына немесе олардың мекендеу ортасының бұзылуына әкеп соқтыруы мүмкін басқа да әрекеттер жасаса, не осы жануарларды аулау рұқсатында көрсетілген шарттарды бұза отырып ауласа —

көрсетілген право бұзушылықты жасау құралы болған право бұзушының өзіндік меншігіндегі заттары конфискеленіп немесе конфискеленбей, азаматтарға — елу сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

91 - статья. Аң аулау ережелерін, сондай-ақ жануарлар дүниесін пайдаланудың басқа түрлерін жүзеге асыру ережелерін бұзу

Аң аулау ережелерін, сондай-ақ жануарлар дүниесін пайдаланудың басқа түрлерін жүзеге асыру ережелерін бұзса —

право бұзушының өзіндік меншігіндегі мылтығы және басқа аң аулау құралдары мен аталған право бұзушылықты жасау құралы болған өзге заттары конфискеленіп немесе конфискеленбей, азаматтарға ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Аң аулау ережелерін өрескел бұзса (бұған тиісті рұқсатсыз немесе тыйым салынған жерлерде, не тыйым салынған мерзімдерде, тыйым салынған құралдармен немесе тәсілдермен аң аулау), сондай-ақ аң аулаудың басқа ережелерін үнемі бұзса —

право бұзушының өзіндік меншігіндегі мылтығы және басқа аң аулау құралдары конфискеленіп немесе конфискеленбей, азаматтарға елу сомға дейінгі мөлшерде және лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады, не мылтығы мен басқа да аң аулау құралдары конфискеленіп немесе конфискеленбей, азаматтар мен лауазымды адамдарды үш жылға дейінгі мерзімге аң аулау правосынан айырады.

92 - статья. Балық аулау және балық қорын қорғау ережелерін бұзу

Балық аулау және балық қорын қорғау ережелерін бұзса —

право бұзушының өзіндік меншігіндегі аталған право бұзушылықты жасау құралы болған заттары конфискеленіп немесе конфискеленбей, азаматтарға ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады [1].

93 - статья. Тарих пен мәдениет ескерткіштерін қорғау және пайдалану ережелерін бұзу

Тарих пен мәдениет ескерткіштерін қорғау және пайдалану ережелерін бұзса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

---

[1] 91 және 92-статьяларға 1985 ж. 21 ноябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 49, 513-ст.).

ӨНЕРКӘСІП, ЖЫЛУ ЖӘНЕ ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫН ПАЙДАЛАНУ САЛАСЫНДА ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ

94 - статья. Өнеркәсіп салаларында жұмысты хауіпсіз жүргізу жөніндегі ережелерді, нормалар мен нұсқауларды бұзу

Өнеркәсіп салаларында және Өнеркәсіпте жұмысты хауіпсіз жүргізуді қадағалау және кен қадағалау жөніндегі мемлекеттік комитеті органдарының бақылауындағы объектілерде жұмысты хауіпсіз жүргізу жөніндегі ережелерді, нормалар мен нұсқауларды лауазымды адамдар бірнеше рет бұзса —

елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

СССР Атом энергетикасында жұмысты хауіпсіз жүргізуді қадағалау жөніндегі мемлекеттік комитеті органдарының бақылауындағы объектілерде жұмысты хауіпсіз жүргізу жөніндегі ережелерді, нормалар мен нұсқауларды бұзса —

лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады [1].

95 - статья. Жарылғыш материалдарды сақтау, пайдалану және есепке алу жөніндегі ережелерді, нормалар мен нұсқауларды бұзу

Өнеркәсіп салаларында және Өнеркәсіпте жұмысты хауіпсіз жүргізуді қадағалау және кен қадағалау жөніндегі мемлекеттік комитеті органдарының бақылауындағы объектілерде жарылғыш материалдарды сақтау, пайдалану және есепке алу жөніндегі ережелерді, нормалар мен нұсқауларды лауазымды адамдар бұзса —

жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

96 - статья. Электр және жылу энергиясын ысырапқорлықпен жұмсау

Электр және жылу энергиясын ысырапқорлықпен жұмсаса, яғни электр двигательдерін, электр пештерін және басқа электр және жылу жабдықтарын үнемі, өндірістің қажетінсіз өз күшінде істетпесе немесе бос жүрісте пайдаланса, немесе арматураның, труба құбырларының, пештер мен жылу пайдалану жабдығының ақаулығы туғызған сығымдалған ауа, су мен жылу үнемі тікелей ысырап болса, немесе электрмен жабдықтаушы ұйымның рұқсатынсыз электр энергиясын қызметтік және басқа үйлерді жылыту үшін, сондай-ақ өндірістік процестерде көзделмеген мақсаттар үшін пайдаланса, не электр энергиясын жарық беру үшін қырсыздықпен пайдаланса —

кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың басшыларына, кәсіпорындардың бас инженерлеріне, бас энергетиктеріне (бас механиктеріне), цех бастықтарына, мекемелер мен ұйымдардың әкімшілік-шаруашылық қызметтерінің басшыларына ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

97 - статья. Кернеуі 1000 вольттен астам электр желілерін қорғау ережелерін бұзу

Тұтынушыларды электр энергиясымен қамтамасыз етуде үзіліс туғызып немесе үзіліс туғызатындай етіп электр желілерін зақымдап

[1] 94-статья 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен екінші бөлікпен толықтырылды (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).

немесе халық шаруашылығына өзгедей залал келтіріп, кернеуі 1000 вольттан астам электр желілерін қорғау ережелерін бұзса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе он сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе жиырма сомнан жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады [1].

98 - статья. **Кернеуі 1000 вольтқа дейінгі электр желілерін бүлдіру**

Тұтынушыларды электр энергиясымен қамтамасыз етуде үзіліс туғызып және халық шаруашылығына залал келтіріп кернеуі 1000 вольтқа дейінгі электр желілерін (электр тогын беретін әуе, жер асты және су асты линияларын, ток қосу және бөлу қондырғыларын) бүлдірсе —

азаматтарға ескерту жасалады немесе жиырма бес сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

99 - статья. **Газ пайдалану ережелері мен нормаларын бұзу**

Газды мемлекеттік газ қадағалау органдарының рұқсатынсыз газ пайдалану қондырғыларына жіберсе, не газға арналып бөлінген қордан асырса немесе газ тұтынудың белгіленген режимін сақтамаса, не газ жұмсаудың бекітілген үлесті нормасынсыз газ пайдалану қондырғыларында газ тұтынса немесе бұл үлесті нормалардан асырса —

кәсіпорындардың, бірлестіктердің, мекемелер мен ұйымдардың басшыларына, басшыларының орынбасарларына, бас энергетиктеріне (бас механиктеріне), цехтары мен қызметтерінің бастықтарына ескерту жасалады немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

100 - статья. **Газ пайдалану қондырғыларын газдың жұмсалуын есепке алмай пайдалану**

Газ пайдалану қондырғыларын газдың жұмсалуын есепке алмай немесе газ қолдана отырып өндірілетін жылу энергиясы мен өнімді есепке алмай пайдаланса, не газ пайдалану қондырғысының жобасында көзделген газдың жану процестерін автоматты түрде реттеу құралдары, немесе газдың ұтымды әрі тиімді пайдаланылуын қамтамасыз ететін жылу-техникалық бақылау приборлары, немесе жылуды пайдаға жарататын жабдық болмаса (бұзылып қалса) —

кәсіпорындардың, бірлестіктердің, мекемелер мен ұйымдардың басшыларына, басшыларының орынбасарларына, бас энергетиктеріне (бас механиктеріне), цехтары мен қызметтерінің бастықтарына ескерту жасалады немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

101 - статья. **Резервтегі отын шаруашылығының әзірлігін қамтамасыз етуге шаралар қолданбау**

Газ тұтынатын кәсіпорын, бірлестік, мекеме мен ұйым үшін көзделген резервтегі отын шаруашылығы жұмысының әзірлігін қамтамасыз ету шараларын қолданбаса немесе газ пайдалану қондырғылары отынның белгіленген резервтегі түрлерімен жұмысқа әзір болмаса —

кәсіпорындардың, бірлестіктердің, мекемелер мен ұйымдардың басшыларына, басшыларының орынбасарларына, бас энергетиктеріне (бас механиктеріне), цехтары мен қызметтерінің бастықтарына ескерту жасалады немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

---

[1] 97-статьяға 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).

102 - статья. **Газбен жабдықтау және жылыту жүйелеріне өз бетімен қосылу**

Азаматтар өзіндік меншік правосындағы үй құрылыстары мен қосалқы жайларды газбен жабдықтау және жылыту жүйелеріне өз бетімен косса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе жиырма сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Осы статьяның бірінші бөлігінде көзделген, бір жыл ішінде қайталап жасалған әрекеттер үшін —

заңсыз орнатылған газ пайдалану және жылу пайдалану жабдығы конфискеленіп немесе конфискеленбей, елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

10-тарау

АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫНДАҒЫ ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ, МАЛ ДӘРІГЕРЛІК ҚАДАҒАЛАУ ЕРЕЖЕЛЕРІ МЕН КАРАНТИН ЕРЕЖЕЛЕРІН БҰЗУ

103 - статья. **Колхоздардың, совхоздар мен басқа мемлекеттік және қоғамдық шаруашылықтардың егістерін таптату және өсімдіктерін бүлдіру**

Малмен немесе құспен колхоздардың, совхоздар мен басқа мемлекеттік және қоғамдық шаруашылықтардың егістерін, маяларын таптатса немесе өсімдіктерін бүлдірсе —

азаматтарға — жиырма бес сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Дәл сондай право бұзушылық үшін штраф салынғаннан кейін бір жыл ішінде малмен немесе құспен егістерді, маяларды қайталап таптатса немесе өсімдіктерді қайталап бұлдірсе —

азаматтарға — елу сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

104 - статья. **Колхоздардың, совхоздар мен басқа мемлекеттік және қоғамдық шаруашылықтардың егістерін немесе өсімдіктерін басып өту**

Колхоздардың, совхоздар мен басқа мемлекеттік және қоғамдық шаруашылықтардың егістерін немесе өсімдіктерін автомобильмен, тракторомен, комбайнмен немесе басқа машинамен басып өтсе —

он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Егістерді немесе өсімдіктерді көлікпен басып өтсе —

бес сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

105 - статья. **Өсімдіктердің карантин салынатын зиянкестеріне, кеселдеріне және арам шөптерге қарсы күрес жөніндегі ережелерді бұзу**

Өсімдіктердің карантин салынатын зиянкестеріне, кеселдеріне және арам шөптерге қарсы күрес жөніндегі ережелерді бұзса —

азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

106 - статья. **Карантиндік тексеруден және тиісті өңдеуден өтпеген материалдарды әкету**

Шетелдерден әкелінген, карантиндік тексеруден және тиісті өңдеуден өтпеген материалдарды шекаралық теңіз және өзен порттарынан

(пристаньдардан), темір жол станцияларынан, автовокзалдардан (автостанциялардан), аэропорттардан және басқа шекаралық пункттерден әкетсе —

азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

107 - статья. **Арам шөптерге қарсы күрес жөнінде шаралар қолданбау**

Жер пайдаланушылар арам шөптерге (қарасұлы, ошаған, бидайық, сары шырмауық, арам күнбағыс және басқалары) қарсы күрес жөнінде шаралар қолданбаса —

ескерту жасалады.

Ескерту жасалғаннан кейін арам шөптерге қарсы күрес жөнінде шаралар қолданбаса —

жер учаскелері бар азаматтарға — бес сомнан он сомға дейінгі және колхоз председательдеріне, совхоздардың, орман кәсіпшілігі шаруашылықтарының, орман шаруашылықтарының, қосалқы және тәжірибе шаруашылықтарының директорларына, темір жол бөлімшелерінің бастықтарына, тас жолдар учаскелерінің бастықтарына және басқа шаруашылықтардың басшыларына жиырма сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Арам шөптерге қарсы күрес жөніндегі талаптарды қасақана бұзса —

жер учаскелері бар азаматтарға — жиырма сомға дейінгі және осы статьяның екінші бөлігінде аталған лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

108 - статья. **Ауыл шаруашылық өсімдіктерінің зиянкестеріне қарсы күрес жөніндегі ережелерді бұзу**

Халық депутаттарының облыстық және Алматы қалалық Советтері белгілейтін ауыл шаруашылық өсімдіктерінің зиянкестеріне қарсы күрес жөніндегі ережелерді бұзса немесе орындамаса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

108 - 1 - статья. **Жазғы шағын бау үйлерін салу, сондай-ақ коллективтік бау өсіруді ұйымдастыру және жүргізу ережелерін бұзу** [1]

Азаматтар тиісті келісілген жобасыз немесе құрылыс басталғанда қолданылып жүрген ССР Одағы мен Қазақ ССР заңдарында көзделген нормадан ауытқып жазғы шағын бау үйлерін салуды жүзеге асырса,—

азаматтарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Бау өсіру серіктіктеріне мүшелікке алу ережесін бұзса; коллективтік бауға берілген жер учаскесін бұл территорияны ұйымдастырудың және оған құрылыс салудың жобасынсыз не бұл жобаны бұзып игерсе; тиісті келісілген жобасыз немесе құрылыс басталғанда қолданылып жүрген ССР Одағы мен Қазақ ССР заңдарында көзделген нормадан ауытқып жазғы шағын бау үйлерін салуға рұқсат берсе, мұндай шағын үйлерді пайдалануға қабылдап алса; коллективтік бау өсіру территориясында тиісті келісілген жобасыз не одан ауытқып жалпы пайдалануда-

---

[1] 108—1-статья 1985 ж. 25 апрельдегі Указымен енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 19, 191-ст.).

ғы құрылыс пен ғимарат салуды жүзеге асырса; заңсыз құрылыс материалдарын босатса, транспорт құралдарын, механизмдерді, жұмысшы күшін пайдаланса, бау өсіру серіктіктері объектілерін салуға мамандандырылмаған құрылыс ұйымдарын қатыстырса —

лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

109 - статья. **Механизаторлардың ауыл шаруашылық машиналарын техникалық пайдалану және хауіпсіздік техникасы ережелерін өрескел бұзуы**

Механизаторлар тракторларды, комбайндарды, өздігінен жүретін басқа ауыл шаруашылық машиналарын техникалық пайдалану ережелерін және хауіпсіздік техникасы ережелерін өрескел бұзса —

механизаторларды бір айға дейінгі мерзімге бұл машиналарды жүргізу правосынан айырады.

110 - статья. **Мал карантині жөніндегі ережелерді және басқа мал дәрігерлік-санитариялық ережелерді бұзу**

ССР Одағының Мал дәрігерлік уставында көзделген мал карантині жөніндегі ережелерді және басқа мал дәрігерлік-санитариялық ережелерді, сондай-ақ халық депутаттары жергілікті Советтерінің және олардың атқару комитеттерінің эпизоотияға қарсы күрес мәселелері жөніндегі шешімдерін бұзса —

азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

111 - статья. **Жануарларға аяусыз қарау**

Жануарларға аяусыз қараса, соның салдарынан оларды өлімге немесе мертігуге әкеп соқтырса, сондай-ақ жануарларды азаптаса —

ескерту жасалады немесе отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

112 - статья. **Ит пен мысық ұстау ережелерін бұзу**

Қалаларда және басқа елді мекендерде ит пен мысық ұстаудың Қазақ ССР Министрлер Советі белгілеген ережелерін бұзса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе жиырма сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Адамдардың денсаулығына немесе мүлкіне залал келтірген тап сондай право бұзушылық үшін —

азаматтарға — отыз сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

11-тарау

ТРАНСПОРТТА, ЖОЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫНДА ЖӘНЕ БАЙЛАНЫСТА ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ

113 - статья. **Темір жол транспортында қозғалыс хауіпсіздігі ережелерін бұзу**

Поездар қозғалысының бұзылуын тугызуы мүмкін заттарды темір жолға салса немесе өте ауыр және көлемі үлкен жүктерді тасу, темір жол арқылы мал айдап өту, сондай-ақ темір жолға таяу жерде мал жаю ережелерін сақтамаса —

он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Жердегі темір жол табанын, жол ғимараттарын, қорғаныш орман ағаштарын және қардан қорғайтын қоршауларды бүлдірсе, сондай-ақ жүктерді тиеу және түсіру кезінде белгіленген габариттерді сақтамаса —

бес сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Белгіленген орындардан тыс темір жол арқылы өтсе — екі сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

114 - статья. **Темір жол транспорты құралдарын пайдалану ережелерін бұзу**

Поезды қажеттігі болмаса да өз бетімен тоқтатса немесе жүк поездарында өз бетімен жол жүрсе —

он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Поезд жүріп бара жатқанда мінсе және түссе, вагондардың баспалдақтарында және үстінде жол жүрсе —

екі сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

115 - статья. **Ұшу хауіпсіздігі ережелерін бұзу**

Аэродром аймағында аэродромдарды ажырату үшін қабылданған маркалау белгілері мен құрылғыларына ұқсас қандай да болсын белгілер мен құрылғылар орнатса немесе аэропорт, аэродром әкімшілігінің рұқсатынсыз пиротехникалық бұйымдарды өртесе, немесе құстың жаппай жиналуына ықпал жасайтын, әуе кемелерінің ұшуы үшін хауіпті объектілер орнатса —

азаматтарға — отыз сомға дейінгі және лауазымды адамдарға он сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Түнгі және күндізгі маркалау белгілерін немесе құрылғыларын үйлер мен ғимараттарда орнату туралы ережелерді орындамаса —

азаматтарға — отыз сомға дейінгі және лауазымды адамдарға он сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Аэродром жабдықтарын, аэродром белгілерін, әуе кемелерін және олардың жабдықтарын бүлдірсе —

елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Тиісті рұқсатсыз аэропорттардың (аэровокзалдардан басқа), аэродромдардың, радио және ұшуды жарықпен қамтамасыз ету объектілерінің территориясы арқылы жаяу немесе көлікпен өтсе —

отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

116 - статья. **Әуе кемесінде тәртіп ережелерін бұзу**

Әуе кемесіндегі адамдар кеме командирінің жарлықтарын орындамаса —

ескерту жасалады немесе он сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Әуе кемесінің бортынан суретке түсіру, киноға түсіру және радиобайланыс құралдарын пайдалану ережелерін бұзса —

пленкасы конфискеленіп, ескерту жасалады немесе отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

117 - статья. **Халықаралық ұшу ережелерін бұзу**

Халықаралық ұшу ережелерін бұзса —

жүз сомнан екі жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

118 - статья. **Теңіз транспортында қозғалыс хауіпсіздігі ережелерін бұзу**

Теңіз транспортында кемелердің портқа кіруі мен порттан шығуының белгіленген ережелерін, порт суларында кемелердің қозғалыс, аялдау және сүйрету ережелерін бұзса —

он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Тиісті рұқсатсыз порт суларында суға сүңгу жұмыстарын жүргізсе, сондай-ақ бұл жұмыстар кезінде дабыл беру ережелерін сақтамаса —

бес сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

119 - статья. **Теңіз транспортында жолаушылардың хауіпсіздігін қамтамасыз ететін ережелерді бұзу**

Жолаушылардың кемеге отыруы, жол жүруі және кемеден түсуі кезінде олардың хауіпсіздігін қамтамасыз ететін ережелерді бұзса —

он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

120 - статья. **Өзен транспортында қозғалыс хауіпсіздігі ережелерін бұзу**

Өзен траспортында кемелердің қара суда, рейдтерде және порттарда қозғалыс және аялдау, составтар мен салдарды сүйрету ісінің белгіленген ережелерін, кемелердегі және порттағы жүк тиеу, түсіру және жинау ережелерін бұзса, сондай-ақ порт және гидротехника ғимараттарын, қондырғыларын, жабдықтарын бүлдірсе —

ескерту жасалады және он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Тиісті рұқсатсыз суға сүңгу жұмыстарын жүргізсе, сондай-ақ бұл жұмыстар кезінде дабыл беру ережелерін сақтамаса, запаньдар мен орман айлақтарын орнату мен құру тәртібін бұзса, жол қызметкерлерінің рұқсатынсыз жүзу және жағалаудағы жағдай мен сілтеме белгілерін құртса, бүлдірсе және жұлып тастаса, сондай-ақ орнын ауыстырса, жолдың техникалық учаскелерінің келісімінсіз бұл мақсаттарға арналып белгіленген орындардан тыс балық аулау үшін қазықтар мен өзге тетіктер орнатса —

ескерту жасалады немесе бес сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

120 - 1 - статья. **Шағын кемелерді тіркеу және есепке алу ережелерін, сондай-ақ мұндай кемелерді және олардың тұруына арналған базаларды (ғимараттарды) пайдалану ережелерін бұзу** [1]

Қазақ ССР Шағын кемелер жөніндегі мемлекеттік инспекциясының қадағалауындағы шағын кемелерді тіркеу және есепке алу ережелерін бұзса,—

азаматтарға ескерту жасалады немесе отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Шағын кемелерді және олардың тұруына арналған базаларды (ғимараттарды) пайдалану ережелерін бұзса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады, лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады не кеме жүргізушілер үш

[1] 120—1-статья 1985 ж. 29 нюльдегі Указымен енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 32, 325-ст.).

жылға дейінгі мерзімге шағын кемелерді жүргізу правосынан айрылады.

121 - статья. **Теңіз порттарында жүк тиеу, түсіру және жинау ережелерін бұзу**

Теңіз порттарында жүк тиеу, түсіру және жинау ережелерін бұзса —

он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

122 - статья. **Темір жол, теңіз, өзен және әуе транспортында өрт хауіпсіздігі ережелерін бұзу**

Темір жол, теңіз және өзен транспортында белгіленген өрт хауіпсіздігі ережелерін бұзса —

азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Әуе транспортында белгіленген өрт хауіпсіздігі ережелерін бұзса —

азаматтарға — отыз сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

123 - статья. **Жүргізушілердің транспорт құралдарын пайдалану ережелерін бұзуы**

Пайдалануға тыйым салынған, ақауы бар, немесе тиісті рұқсатсыз қайта жабдықталған, немесе белгіленген тәртіп бойынша тіркелмеген немесе мемлекеттік техникалық байқаудан өтпеген транспорт құралдарын жүргізсе —

ескерту жасалады немесе үш сомнан он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Ескерту: Осы Кодекстің 123—130-статьяларындағы, 131-статьясының екінші бөлігіндегі, 132, 133, 140 және 141-статьяларындағы транспорт құралдары деп автомобильдердің барлық түрлерін, тракторлар мен өздігінен жүретін өзге машиналарды, трамвайлар мен троллейбустарды, сондай-ақ мотоциклдер мен басқа механикалық транспорт құралдарын түсіну керек [1].

124 - статья. **Жүргізушілердің жылдамдықты асырып жіберуі, адамдарды тасымалдау ережелерін және басқа жол қозғалысы ережелерін бұзуы**

Транспорт құралдарын жүргізушілер белгіленген жылдамдықты асырып жіберсе, жол қозғалысын реттеу дабылына бағынбаса, жол белгілерінің немесе жолдардың жүру бөлігіндегі таңбаларының талаптарын сақтамаса, адамдарды тасымалдау, транспорт құралдарын басып озу, маневр жасау, көшенің қиылысқан жерлерінен өту, жаяу адамдардың өту ережелерін, қоғамдық транспорттың аялдау, жарық беру приборларын пайдалану немесе жол жүргенде артықшылық правомен пайдаланатын транспорт құралдарының тоқтаусыз өту ережелерін бұзса, сондай-ақ транспорт құралын жүргізуге правосы жоқ адамға транспорт құралын жүргізбеуді берсе —

ескерту жасалады немесе үш сомнан он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Авариялық жағдайдың болуына әкеп соқтырған тап сондай әрекеттер үшін, сондай-ақ осы статьяның бірінші бөлігінде көзделген право бұзушылықты бір жыл ішінде қайталап жасаса —

ескерту жасалады немесе бес сомнан жиырма сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

---

[1] 123-статьяның ескертуіне 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).

Осы статьяның бірінші бөлігінде көзделген право бұзушылықты бір жыл ішінде екі реттен астам жасаса —

жиырма сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады немесе алты айға дейінгі мерзімге транспорт құралын жүргізу правосынан айырады.

125 - статья. **Жүргізушілердің темір жол өткелдерінен өту ережелерін бұзуы**

Транспорт құралдарын жүргізушілер темір жол өткелдерінен өту ережелерін бұзса —

ескерту жасалады немесе он сомнан отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Осы статьяның бірінші бөлігінде көзделген право бұзушылықты бір жыл ішінде қайталап жасаса —

жиырма сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады немесе алты айға дейінгі мерзімге транспорт құралын жүргізу правосынан айырады.

126 - статья. **Жүргізушілердің мас күйінде транспорт құралдарын жүргізуі**

Жүргізушілер мас күйінде транспорт құралдарын жүргізсе, сондай-ақ транспорт құралын жүргізуді мас күйіндегі адамға берсе —

жүз сом мөлшерінде штраф салынады немесе бір жылдан үш жылға дейінгі мерзімге транспорт құралын жүргізу правосынан, ал транспорт құралдарының бірнеше түрін жүргізу правосы бар жүргізушілерге — транспорт құралдарының барлық түрлерін жүргізу правосынан айырады [1].

127 - статья. **Жүргізушілердің жол қозғалысы ережелерін транспорт құралдарының немесе өзге мүліктің бүлінуіне әкеп соғатындай етіп бұзуы, сондай-ақ аталған ережелерді өзгеше бұзу**

Транспорт құралдарын жүргізушілер осы Кодекстің 123—125-статьяларында көзделген жол қозғалысы ережелерін транспорт құралдарының, жүктердің, жолдардың, жол және басқа ғимараттардың немесе өзге мүліктің бүлінуіне әкеп соғатындай етіп бұзса —

жиырма сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады немесе алты айға дейінгі мерзімге транспорт құралын жүргізу правосынан айырады.

Транспорт құралдарын жүргізушілер осы Кодекстің 123—126-статьяларында көзделгендегіден басқа жол қозғалысы ережелерін транспорт құралдарының, жүктердің, жолдардың, жол және басқа ғимараттардың немесе өзге мүліктің бүлінуіне әкеп соғатындай етіп өзгеше бұзса —

он сомнан отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Транспорт құралдарын жүргізушілер осы Кодекстің 123—126-статьяларында көзделгендегіден басқа жол қозғалысының өзге ережелерін осы статьяның бірінші және екінші бөліктерінде аталған мүліктік зиянға әкеп соқпайтындай етіп бұзса —

ескерту жасалады немесе үш сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

---

[1] 126-статьяға 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

128 - статья. **Жүргізу правосы жоқ адамдардың транспорт құралдарын жүргізуі**

Транспорт құралдарын жүргізу правосы жоқ адамдар осы құралдарды жүргізсе —

он сомнан отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Транспорт құралдарының, жүктердің, жолдардың, жол және басқа ғимараттардың немесе өзге мүліктің бүлінуіне әкеп соққан тап сондай право бұзушылық үшін —

жиырма сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

129 - статья. **Жүргізу правосы жоқ адамдардың мас күйінде транспорт құралдарын жүргізуі, сондай-ақ транспорт құралын жүргізуді мас күйіндегі адамға беру**

Транспорт құралдарын жүргізуге правосы жоқ адамдар осы құралдарды мас күйінде жүргізсе, сондай-ақ транспорт құралын жүргізуді мас күйіндегі адамға берсе —

жүз сом мөлшерде штраф салынады.

130 - статья. **Жүргізушілердің мас екендігін куәландырудан өтуден бұлтаруы**

Жүргізушілер мас екендігін белгіленген тәртіпке сәйкес куәландырудан өтуден бұлтарса —

жүз сом мөлшерінде штраф салынады немесе бір жылдан үш жылға дейінгі мерзімге транспорт құралын жүргізу правосынан айырады.

Транспорт құралын жүргізуге правосы жоқ адамдардың жасаған тап сондай әрекеттері үшін —

жүз сом мөлшерінде штраф салынады [1].

131 - статья. **Жаяу адамдардың және жол қозғалысының өзге қатысушыларының қозғалыс ережелерін бұзуы**

Жаяу адамдар, велосипедшілер, арбакештер және жол пайдаланатын басқа адамдар жол қозғалысын реттеу дабылдарына бағынбаса, жол белгілерінің немесе жолдардың жүру бөлігіндегі таңбаларының талаптарын сақтамаса —

ескерту жасалады немесе үш сом мөлшерінде штраф салынады.

Тап сол адамдар осы статьяның бірінші бөлігінде көзделген транспорт құралдарының, жүктердің, жолдардың, жол және басқа ғимараттардың немесе өзге мүліктің бүлінуіне әкеп соққан право бұзушылық жасаса —

бес сомнан отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Тап сол адамдар жол қозғалысы ережелерін өзгеше бұзса —

ескерту жасалады немесе бір сом мөлшерінде штраф салынады.

132 - статья. **Ақауы бар транспорт құралдарын линияға шығару және транспорт құралдарын пайдалану ережелерін өзгеше бұзу**

Транспорт құралдарының техникалық жайына және пайдаланылуына жауапты лауазымды адамдар пайдалануға тыйым салынған, ақауы бар немесе тиісті рұқсатсыз қайта жабдықталған, немесе белгіленген тәртіп бойынша тіркелмеген, немесе мемлекеттік техникалық байқаудан өтпеген транспорт құралдарын линияға шығарса —

---

[1] 129 және 130-статьяларға 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

лауазымды адамдарға он сомнан отыз сомға дейін мөлшерде штраф салынады.

Тағы сол адамдар осы статьяның бірінші бөлігінде көзделген право бұзушылықты бір жылдың ішінде қайталап жасаса —

лауазымды адамдарға жиырма сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

133 - статья. **Мас күйіндегі жүргізушілерді немесе жүргізу правосы жоқ адамдарды транспорт құралдарын жүргізуге жіберу**

Транспорт құралдарының техникалық жайына және пайдаланылуына жауапты лауазымды адамдар мас күйіндегі жүргізушілерді немесе транспорт құралын жүргізу правосы жоқ адамдарды транспорт құралдарын жүргізуге жіберсе —

лауазымды адамдарға жүз сом мөлшерінде штраф салынады [1].

134 - статья. **Транспортта хауіпті бұйымдар мен заттарды тасымалдау ережелерін бұзу**

Темір жол, теңіз және өзен транспортында отқа төзімсіз, уландырғыш, тез тұтанғыш, жарылғыш және улы бұйымдар мен заттарды қол жүгі етіп тасымалдау ережелерін бұзса —

он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Әуе кемелерінде хауіпті жүктер мен заттарды тасымалдау ережелерін бұзса —

азаматтарға аталған мүліктері мен заттары құны өтеліп алынып немесе алынбай, конфискеленіп немесе конфискеленбей, он сомнан елу сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жиырма сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Жарылғыш, тез тұтанғыш, уландырғыш, өткір иісті және сасық бұйымдар мен заттарды автобуста, трамвайда, троллейбуста, маршрутты таксиде алып жүрсе, сондай-ақ оларды автотранспорттағы багажға немесе сақтау камерасына өткізсе —

он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

135 - статья. **Қалалық және қала төңірегіндегі қоғамдық транспортты пайдалану ережелерін бұзу**

Қалалық және қала төңірегіндегі қатынаста трамвайды, троллейбусты, автобусты және таксиді пайдаланудың халық депутаттарының облыстық және Алматы қалалық Советтері белгілейтін ережелерін бұзса —

бес сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

136 - статья. **Билетсіз жол жүру**

Жолаушы билетсіз жол жүрсе, сондай-ақ он жастан он алты жасқа дейінгі балаларды билетсіз алып жүрсе:

қала төңірегіндегі поездарда —

үш сом мөлшерінде штраф салынады;

жергілікті және алысқа баратын жолаушы поездарында жалпы қатты вагондарда —

бес сом мөлшерінде штраф салынады;

жергілікті және алысқа баратын жолаушы поездарында басқа вагондарда —

сегіз сом мөлшерінде штраф салынады;

---

[1] 133-статьяға 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

теңіз транспортының қала төңірегіндегі линияларының кемелерінде және қала төңірегіндегі және қала ішіндегі қатынастың өзен флоты кемелерінде —

екі сом мөлшерінде штраф салынады;

жергілікті және алысқа баратын линиялардағы кемелерде —

жеті сом мөлшерінде штраф салынады;

өткелдердегі өзен флотының кемелерінде —

бір сом мөлшерінде штраф салынады.

Жолаушы билетсіз ұшса —

жиырма сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Темір жол, теңіз және өзен транспортында бес жастан он жасқа дейінгі балаларды билетсіз алып жүрсе —

ересек жолаушының билетсіз жол жүруі үшін белгіленген штрафтың 1/4 мөлшерінде штраф салынады.

Жолаушы билетсіз жол жүрсе:

қалалық және қала төңірегіндегі қатынаста трамвайда, троллейбуста және автобуста —

50 тиын мөлшерінде штраф салынады;

қалааралық автобус қатынасында және маршрутты таксиде —

бір сом мөлшерінде штраф салынады.

137 - статья. **Артық қол жүгі мен ақысы төленбеген багажды алып жүру**

Темір жол, теңіз және өзен транспортында артық қол жүгін алып жүрсе —

әрбір бес килограмы үшін 40 тиын, бірақ он сомнан аспайтын мөлшерде штраф салынады.

Қалалық және қала төңірегіндегі автобус қатынасында, трамвайда және троллейбуста багажды ақы төлемей алып жүрсе —

багаждың әрбір орны үшін 50 тиын мөлшерінде штраф салынады.

Қалааралық автобус қатынасында багажды ақы төлемей алып жүрсе —

жолаушыдан немесе багаждың әрбір орны үшін бір сом мөлшерінде штраф алынады.

Маршрутты таксиде багажды ақы төлемей алып жүрсе —

жолаушыдан бір сом мөлшерінде штраф алынады.

138 - статья. **Темір жол, теңіз, өзен және автомобиль транспортында жүктердің сақталуын қамтамасыз ету жөніндегі ережелерді бұзу**

Жүктерді тасымалдауға арналған жылжымалы составты, контейнерлерді, жүзу және басқа транспорт құралдарын, сондай-ақ тасымалдау құрал-жабдықтарын бүлдірсе —

елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Жүк вагондарының, автомобильдерінің, автомобиль тіркемелерінің, контейнерлерінің, трюмдердің және басқа жүзу құралдары жүк қоймаларының пломбалары мен бекіту құрылғыларын бүлдірсе, олардан пломбаларды жұлып алса, жүк тасымалына байланысты операцияларды орындау үшін пайдаланылатын жекелеген жүктердің орындары мен олардың буылып-түйілуін, пакеттерді, жүк аулаларының, темір жол станцияларының, жүк автомобильдері станцияларының, контейнер пункттерінің (алаңдарының), порттар (пристаньдар) мен қоймалардың қоршауларын бүлдірсе, сондай-ақ жүк аулаларының, контейнер пункттерінің (алаңдарының), аймақтарының (учаскелерінің), порттардың

(пристаньдардың), шлюздердің және жоғарыда аталған қоймалардың территориясында тиісті рұқсатсыз болса —

азаматтарға отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

139 - статья. **Әуе транспортында жүктердің сақталуын қамтамасыз ету жөніндегі ережелерді бұзу**

Контейнерлердің пломбалары мен бекіту құрылғыларын бүлдірсе, олардан пломбаларды жұлып алса, жеткелеген жүктердің орындары мен олардың буылып-түйілуін, пакеттерді, сондай-ақ әуе транспортында жүк тасымалдауға байланысты операцияларды орындау үшін пайдаланылатын қоймалардың қоршауларын бүлдірсе —

отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Әуе транспортында жүк тасымалдауға арналған контейнерлерді және транспорт құралдарын бүлдірсе —

елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

140 - статья. **Транспорт құралдарын пайда табу мақсатында пайдалану**

Жүргізушілер транспорт құралдарын пайда табу мақсатында пайдаланса —

ескерту жасалады немесе он сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

141 - статья. **Транспорт құралдарын сақтау тәртібін бұзу**

Кәсіпорындар, мекемелер мен ұйымдар транспорт құралдарын гараждардан және осы мақсаттар үшін арнайы бөлінген күзетілетін аялдамалардан тыс жерлерде немесе бұл құралдарды жүргізушілер өз мақсатында пайдалануы үшін жағдай жасап үйінде сақтаса —

жүргізушілерге ескерту жасалады немесе он сомнан отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және транспорт құралдарының сақталуы мен пайдаланылуына жауапты лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе жиырма сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

142 - статья. **Жолды, темір жол өткелдерін және басқа жол ғимараттарын бүлдіру**

Жол, темір жол өткелдерін және басқа жол ғимараттарын немесе жол қозғалысын реттейтін техникалық құралдарды қасақана бүлдірсе, сондай-ақ жол қозғалысына қасақана кедергі жасаса —

жиырма сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Абайсыздықпен жасалған тап сондай әрекеттер үшін —

үш сомнан он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

143 - статья. **Автомобиль жолына бөлінген тілкемді қорғау жөніндегі ережелерді бұзу**

Жол органдарымен келісіпей автомобиль жолына бөлінген тілкемдегі учаскелерді жыртса, шөп шапса, өсімдіктерді кесіп және бүлдірсе, шым казса және жер казса, канализациялық, өнеркәсіптік, мелиоративтік және сарқынды суды су ағызатын ғимараттарға және резервтерге ағызын жіберсе, автомобиль жолының бойындағы жол ғимараттары мен жабдықтарын бүлдірсе, сондай-ақ бөлінген тілкемде және ағаш көпірлердің, жол өткелі мен эстакададан 100 метрден жақын жерде от жақса, ағаш көпірлерде және ағаш төселген әрі ағашпен қоршалған көпірлерде шылым шекпесе, ауыр зардаптар болмаған жағдайда,—

ескерту жасалады немесе он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

144 - статья. **Жер пайдаланушылардың автомобиль жолы мен жол ғимараттарын қорғау жөніндегі ережелерді бұзуы**

Автомобиль жолына бөлінген тілкемге жапсарлас жатқан, жалпы мемлекеттік және республикалық маңызы бар жолдың бойындағы елді мекендердің шеңберіндегі учаскелерді, өздеріне бекітіліп берілген шекараларда жаяу адам жүретін жол мен өткел көпіршелерді орнату, жөндеу және үнемі тазартып тұру жөніндегі, сондай-ақ бекітіліп берілген учаскелерден шығатын жолды немесе жалпы пайдаланудағы автомобиль жолына баратын кірме жолды, өткел көпіршелерді қоса, техникалық жағынан дұрыс әрі таза күйде күтіп ұстау жөніндегі міндеттерді жер пайдаланушылар бұзса, ауыр зардаптар болмаған жағдайда,—

ескерту жасалады немесе он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

145 - статья. **Жолды, темір жол өткелдерін және басқа жол ғимараттарын күтіп ұстау ережелерін бұзу**

Жолды, темір жол өткелдерін және басқа жол ғимараттарын қозғалыс үшін хауіпсіз жағдайда күтіп ұстау ережелерін бұзса немесе жолдың пайдаланылуы қозғалыс хауіпсіздігіне қатер төндіретін жекелеген жол учаскелерінде қозғалыска дер кезінде тыйым салуға немесе шектеуге шаралар қолданбаса —

жолдың, темір жол өткелдерінің және басқа жол ғимараттарының жайына жауапты лауазымды адамдарға отыз сомнан жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

146 - статья. **Магистральды труба құбырларын қорғау ережелерін бұзу**

Магистральды труба құбырларын қорғаудың СССР Министрлер Советі бекіткен ережелерін бұзса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

147 - статья. **Тіркемей немесе рұқсатсыз радиотрансляциялық торап пен радио нүктесін орнату және пайдалану**

Тиісінше тіркелмеген немесе рұқсатсыз (ол талап етілетін реттерде) қуаттылығы қандай екендігіне қарамастан, радиотрансляциялық торапты орнатса және пайдаланса —

лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Радиотрансляциялық торапты кімге бағынатынына қарамастан одан қондырылған радиотрансляциялық нүктені тиісінше тіркемей немесе рұқсатсыз (ол талап етілетін реттерде) орнатса және пайдаланса —

азаматтарға және лауазымды адамдарға бес сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

148 - статья. **Радиохабар тарату құрылғыларын рұқсатсыз әзірлеу және пайдалану**

Радиохабар тарату құрылғыларын рұқсатсыз әзірлесе және пайдаланса —

пайдаланып отырған радиоаппаратурасы конфискеленіп, ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

149 - статья. **Радиоэлектронды құралдарды сатып алу, орнату, салу және пайдалану ережелерін бұзу**

Кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың лауазымды адамдары радиоэлектронды құралдарды сатып алу, орнату, салу және пайдалану ережелерін, радио жиіліктерін пайдалану ережелерін, радио сәулелері мен радио қабылдаудың жол берілетін индустриялық кедергілері нормаларын бұзса —

отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Лауазымды адамдар дәл осындай право бұзушылықты бір жыл ішінде қайталап жасаса, сондай-ақ радио қабылдауға кедергі жасауға әкеп соқтырған право бұзушылық жасаса —

елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

150 - статья. **Байланыс линиялары мен ғимараттарын қорғау ережелерін бұзу**

Байланыс линиялары мен ғимараттарын қорғау ережелерін бұзса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Байланыс линиялары мен ғимараттарының қалыпты жұмысының бұзылуына не олардың бүлінуіне (қалааралық байланыстың кабель линияларының бүлінуінен басқа) әкеп соқтырған тап сондай әрекеттер үшін —

азаматтарға ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

151 - статья. **Автомат-телефондарды бүлдіру**

Автомат-телефондарды бүлдірсе —

ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

12-тарау

АЗАМАТТАРДЫҢ ТҰРҒЫН ҮЙ ПРАВОЛАРЫ, ТҰРҒЫН ҮЙ-КОММУНАЛДЫҚ ШАРУАШЫЛЫҚ ЖӘНЕ КӨРКЕЙТУ САЛАСЫНДА ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ

152 - статья. **Тұрғын үй жағдайларын жақсартуға мұқтаж азаматтарды есепке алу тәртібін бұзу**

Тұрғын үй жағдайларын жақсартуға мұқтаж азаматтарды есепке алу, есептен шығару және азаматтарға тұрғын жайлар беру тәртібін бұзса —

лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

153 - статья. **Қоныстандыру мерзімін сақтамау**

Тұрғын үйлер мен тұрғын жайларға қоныстандырудың белгіленген мерзімін сақтамаса —

лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

154 - статья. **Тұрғын жайларды пайдалану ережелерін бұзу**

Тұрғын жайларды пайдалану, жалпы пайдаланудағы орындарды, баспалдақ алаңшаларын, лифтерді, подъездерді, үй іргесіндегі территорияларды санитариялық күтіп ұстау ережелерін бұзса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе жиырма сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

155 - статья. **Тұрғын үйлерді өз бетімен қайта жабдықтау және қайта жобалау**

Тұрғын үйлерді, тұрғын жайларды, сондай-ақ пәтерлер жанындағы жазғы үй-жайларды өз бетімен қайта жабдықтаса және қайта жобаласа, бұл үй-жайларды өз мақсатында пайдаланбаса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

156 - статья. **Су құбырлары жүйелеріне өз бетімен қосылу**

Азаматтар тұрғын үйлерді, тұрғын және қосалқы үй-жайлар мен учаскелерді су құбырлары жүйелеріне өз бетімен косса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе жиырма сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Бір жыл ішінде тап сондай әрекеттерді қайталап жасаса —

заңсыз орнатылған жабдықтары конфискеленіп немесе конфискеленбей, елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

157 - статья. **Шаруашылық және тұрмыстық құрылыстарды өз бетімен салу**

Азаматтар шаруашылық және тұрмыстық құрылыстар мен ғимараттарды өз бетімен салса —

ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

158 - статья. **Құрылыс және жөндеу жұмыстарын жүргізу кезінде территорияларды бүлдіру**

Тиісті рұқсатсыз аулаларды, көшелер мен алаңдарды казса, оларға құрылыс материалдарын үйіп тастаса, қазған орындарды, сондай-ақ құрылыс алаңдарын құрылыс және жөндеу аяқталғаннан кейін тәртіпке келтіру үшін шаралар колданбаса —

лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

159 - статья. **Қалалар мен елді мекендерді көркейту, санитариялық жайын қамтамасыз ету және олардың территорияларындағы жасыл желекті қорғау ережелерін бұзу**

Қалалар мен елді мекендерді көркейтудің, санитариялық жайын қамтамасыз етудің және олардың территорияларындағы жасыл желекті қорғаудың халық депутаттарының облыстық және Алматы қалалық Советтері белгілейтін ережелерін бұзса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

САУДА ЖӘНЕ ФИНАНС САЛАСЫНДА ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ

160 - статья. **Сауда ережелерін бұзу**

Сауда және қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарының қызметкерлері сауда ережелерін бұзса —

ескерту жасалады немесе жиырма бес сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

161 - статья. **Спирт ішімдіктерімен сауда жасау ережелерін бұзу**

Сауда және қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарының қызметкерлері арақ және басқа спирт ішімдіктерімен сауда жасау ережелерін бұзса —

елу сомнан жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады [1].

162 - статья. **Атылатын тегіс стволды аңшылық қаруын және оқдәріні сату тәртібін бұзу**

Сауда кәсіпорындарының (ұйымдарының) қызметкерлері ішкі істер органдарының рұқсаты жоқ азаматтарға, кәсіпорындарға, мекемелер мен ұйымдарға атылатын тегіс стволды аңшылық қаруы мен оған оқ-дәріні сатса —

он сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Осы статьяның бірінші бөлігінде аталған право бұзушылық үшін әкімшілік жазаға тартылған адам бір жыл ішінде тағы сондай әрекеттер жасаса —

отыз сомнан жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады [2].

163 - статья. **Колхоз базарларында сауда ережелерін бұзу**

Колхоз базарларында халық депутаттарының облыстық және Алматы қалалық Советтері белгілейтін сауда ережелерін бұзса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

164 - статья. **Белгіленбеген орындарда қолдан сауда жасау**

Көшелерде, алаңдарда, аулаларда, подъездерде, сквердерде және сауда жасауға арнап белгіленбеген басқа орындарда қолдан сауда жасаса —

ескерту жасалады немесе он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

165 - статья. **Ұсақ алыпсатарлық**

Пайда табу мақсатымен шамалы мөлшерде арақ және басқа спирт ішімдіктерін, сондай-ақ халық тұтынатын тауарлар мен ауыл шаруашылығы өнімдерін, касса және товар чектері мен талондарын, ойын-сауық орындары мен басқа кәсіпорындарға билеттер, кітаптар, ноталар, грампластинкалар, магнитофон, видеофон касеттерін және өзге

---

[1] 161-статьяға 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

[2] 162-статьяға 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).

құнды заттар сатып алса және қайта сатса, егер тапқан пайдасының мөлшері отыз сомнан аспаса,—

алыпсатарлық заттары конфискеленіп, елу сомнан жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады [1].

166-статья. **Мемлекеттік немесе кооперативтік магазиндерде нанды және басқа астық өнімдерін мал мен құсты азықтандыру үшін сатып алу**

Мемлекеттік немесе кооперативтік магазиндерде пісірілген нанды, ұнды, жарманы және басқа астық өнімдерін мал мен құсты азықтандыру үшін сатып алса, сондай-ақ мал мен құсты магазиндерден сатып алған пісірілген нанмен, ұнмен, жармамен және басқа астық өнімдерімен азықтандырса —

ескерту жасалады немесе он сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

167-статья. **Шетел валюталарымен және төлем документтерімен заңсыз операциялар жасау**

Шағын мөлшерде шетел валютасын, шетел валютасы есебімен төлем документтерін немесе шетел валютасына айналдыру правосымен шетел валютасы үшін сатып алатын сом есебіндегі банктің төлем документтерін заңсыз сатып алса, сату, айырбастау немесе төлем құралы ретінде пайдаланса, егер заңсыз операция затының құны жиырма бес сомнан аспаса,—

валюта мен төлем документтері конфискеленіп, елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

168-статья. **Төлем документтерін заңсыз сату**

Шетел валютасына айналдыру правосынсыз шетел валютасы үшін сатып алатын сом есебіндегі төлем документтерін заңсыз сатса, алыпсатарлық нышаны болмаған жағдайда,—

төлем документтері конфискеленіп, елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

169-статья. **Майдагерлік-қолөнер кәсіпшілігімен шұғылдану тәртібін бұзу**

Азаматтар тіркеу куәлігінсіз майдагерлік-қолөнер кәсіпшілігімен шұғылданса (бұған тіркеу куәлігін алудан белгіленген тәртіп бойынша босатылған адамдар кірмейді) не тіркеу куәлігінде аталмаған кәсіпшілікпен немесе тіркеу куәлігінде аталғандардан басқа елді мекендерде шұғылданса, сондай-ақ бұған рұқсат етілген елді мекендерден немесе территориядан тысқары жерде кәсіпшілікпен шұғылданса және жасалған бұйымдарды сатса, не майдагерлік-қолөнер кәсіпшілігімен шұғылдануға право беретін тіркеу куәлігін басқа адамға берсе —

кінәлі адамдардағы құралдар, бұйымдар және шикізат конфискеленіп немесе конфискеленбей, елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

170-статья. **Тыйым салынған кәсіпшілікпен шұғылдану**

Тыйым салынған кәсіпшілікпен шұғылданса —

құралдар, бұйымдар және шикізат конфискеленіп, ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

---

[1] 165-статьяға 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

171 - статья. **Азаматтардың ет коректі терісі бағалы аңдар ұстауы**

Азаматтар түлкі, ақ түлкі, қара күзен және басқа ет коректі терісі бағалы аңдар ұстаса, сондай-ақ азаматтар бұл аңдардың терісін сатса, сатын алса немесе айырбастаса —

ет коректі аңдар мен олардың терісі конфискеленіп, жиырма somнан елу somға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

172 - статья. **Терісі бағалы аң түрлерінің аулау жолымен алынған терісін мемлекетке міндетті түрде өткізуден бұлтару, теріні заңсыз сату, сатып алу және өңдеу**

Терісі бағалы аң түрлерінің аулау жолымен алынған терісін мемлекетке міндетті түрде өткізуден бұлтарса, сондай-ақ ілінбеген немесе ілінген, бірақ мемлекеттік таңбасы (штампы) жоқ аталған теріні алғаш рет заңсыз сатса, сатын алса, айырбастаса және өңдесе —

терілер конфискеленіп, елу somға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

173 - статья. **Заңсыз аң аулау өнімін қабылдау**

Дайындау ұйымдарының лауазымды адамдары заңсыз аң аулау өнімін қабылдаса —

он somға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

14-тарау

ҚОҒАМДЫҚ ТӘРТІПКЕ ҚИЯНАТ ЖАСАЙТЫН ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ

174 - статья. **Ұсақ бұзақылық**

Ұсақ бұзақылық, яғни қоғамдық орындарда тіл тигізсе, азаматтарды қорлаған тиссе және қоғамдық тәртіпті, азаматтардың тыныштығын бұзатын басқа да осындай әрекеттер жасаса —

он somнан елу somға дейінгі мөлшерде штраф салынады немесе еңбек табысының жиырма процентті ұстала отырып, бір айдан екі айға дейінгі мерзімге түзеу жұмыстары қолданылады, ал егер істің мәнжайына қарай, тәртіп бұзушының кім екенін ескере отырып, бұл шараларды қолдану жеткіліксіз деп танылған ретте,— он бес тәулікке дейінгі мерзімге әкімшілік қамауға алынады.

175 - статья. **Жеткіншектер жасаған бұзақылық**

Он төрт жастан он алты жасқа дейінгі жеткіншектер ұсақ бұзақылық немесе бұзақылық жасаса —

ата-аналарына немесе олардың орнындағы адамдарға он somнан отыз somға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

176 - статья. **Атылатын қарудан елді мекендерде және бұл үшін бөлінбеген орындарда немесе белгіленген тәртіпті бұза отырып ату**

Атылатын қарудан елді мекендерде және бұл үшін бөлінбеген орындарда, сондай-ақ бөлінген орындарда белгіленген тәртіпті бұза отырып атса —

қару мен оқ-дәрі конфискеленіп немесе конфискеленбей, жиырма somнан елу somға дейінгі мөлшерде штраф салынады [1].

---

[1] 176-статьяға 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).

177 - статья. **Тыныштықты бұзу**

Түнгі уақытта (сағат 23-тен таңертеңгі сағат 7-ге дейін) тыныштықты бұзса, ягни пәтерлерде, тұрғын үйлердің подъездері мен аулаларында, көшелерде, демалыс орындарында және басқа қоғамдық орындарда айқайлап өлең айтса, музыка аспаптарында ойнаса, дыбыс дабылын берсе, телевизорларды, радиоқабылдағыштарды, магнитофондарды және аса күшті шу шығаратын өзге де аппаратураны пайдаланса, тұрғын жайларда және олардан тыс жерде шұғыл қажеттіліктен тумаған шу шығаратын жұмыстар жүргізсе, сондай-ақ азаматтардың дұрыс демалысы мен тыныштығын бұзатын осындай өзге әрекеттер жасаса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе жиырма сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Бір жыл ішінде тағы сондай әрекеттерді қайталап жасаса —

азаматтарға — жиырма сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Он төрт жастан он алты жасқа дейінгі жеткіншектер осы статьяның бірінші бөлігінде көзделген право бұзушылықты жасаса,—

жеткіншектердің ата-аналарына немесе олардың орнындағы адамдарға ескерту жасалады немесе он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

178 - статья. **Спирт ішімдіктерін ішу және қоғамдық орындарға мас күйде келу**

Көшелерде, стадиондарда, сквердерде, парктерде, қоғамдық транспорттың барлық түрінде және халық депутаттары жергілікті Советінің атқару комитеті спирт ішімдіктерін сүйып сатуға рұқсат еткен сауда және қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарынан басқа қоғамдық орындарда спирт ішімдіктерін ішсе немесе қоғамдық орындарға адамгершілік абыройды және қоғамдық адамгершілікті қорлайтындай мас күйде келсе —

ескерту жасалады немесе жиырма сомнан отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Әкімшілік жазалау шаралары қолданылғаннан кейін бір жыл ішінде тағы сондай әрекеттерді қайталап жасаса —

отыз сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Осы статьяның бірінші бөлігінде көзделген әрекеттерді қоғамдық орындарда спирт ішімдіктерін ішкені немесе қоғамдық орындарға мас күйде келгені үшін бір жыл ішінде екі рет әкімшілік жазаға тартылған адамдар жасаса —

елу сомнан жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады не жалақысының жиырма процентін ұстай отырып, бір айдан екі айға дейінгі мерзімге түзеу жұмыстары қолданылады, ал ерекше реттерде, егер істің мән-жайы бойынша және тәртіп бұзушының кім екенін ескере отырып, мұндай шаралар қолдану жеткіліксіз деп танылса,— он бес тәулікке дейінгі мерзімге әкімшілік қамауға алынады [1].

---

[1] 178-статьяға 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

179 - статья. **Жасөспірімдердің қоғамдық орындарға мас күйде келуі**

Он алты жасқа дейінгі жасөспірімдер қоғамдық орындарға мас күйде келсе, сондай-ақ олар спирт ішімдіктерін ішсе —

ата-аналарына немесе олардың орнындағы адамдарға отыз сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады [1].

179 — 1 - статья. ***Өндірісте спирт ішімдіктерін ішу***

Өндірісте (жұмыс орнында, кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың бөлмелері мен территориясында) спирт ішімдіктерін ішсе немесе жұмысқа мас күйде келсе —

отыз сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

179 — 2 - статья. **Басшылардың өздеріне бағынышты адамдармен бірге спирт ішімдіктерін ішуге қатысуы, мас күйде жүрген адамдарды жұмысқа қатыстырмау шараларын қолданбауы, спирт ішімдіктерін ішу немесе жұмысқа мас күйде келу жағдайларын жасыруы** [1]

Шеберлер, учаске, смена, цех бастықтары және басқа басшылар өздеріне бағынышты қызметкерлермен бірге өндірісте спирт ішімдіктерін ішуге қатысса немесе мас күйде жүрген адамдарды жұмысқа қатыстырмау шараларын қолданбаса, не өздеріне бағынышты қызметкерлердің спирт ішімдіктерін ішу немесе жұмысқа мас күйде келу жағдайларын жасырса —

елу сомнан жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

180 - статья. **Үйде жасалған күшті спирт ішімдіктерін сатып алу**

Самогон, чача, арақ, тұт арағын, брага және үйде жасалған басқа күшті спирт ішімдіктерін сатып алса —

отыз сомнан жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады. [1]

181 - статья. **Жасы толмағандарды мас күйге жеткізу**

Жасы толмағандарды ата-аналары немесе өзге адамдар мас күйге жеткізсе —

елу сомнан жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады. [1]

182 - статья. **Құмар ойындар**

Аулаларда, подъездерде, парктерде және басқа қоғамдық орындарда құмар ойындар (ақшаға, заттарға, басқа құнды заттарға) ойнаса —

ескерту жасалады немесе он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

183 - статья. **Ата-аналардың немесе олардың орнындағы адамдардың балаларды тәрбиелеу жөніндегі міндеттерді орындамауы**

Ата-аналар немесе олардың орнындағы адамдар жасы толмаған балаларды тәрбиелеу және оқыту жөніндегі міндеттерді қасақана орындамаса —

---

[1] 179, 180 және 181-статьяларға 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары 1985 ж., № 45, 457-ст.). Осы Указбен 179—1 және 179—2-статьялар енгізілген.

ескерту жасалады немесе отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

184 - статья. **Өрт хауіпсіздігі ережелерін бұзу немесе орындамау**

Қәсіпорындарда, мекемелерде, ұйымдарда, колхоздарда, қоғамдық орындарда, қойма жайларында, жатақханаларда және тұрғын үйлерде, сондай-ақ үйлер мен құрылыстарды жобалау және салу кезінде өрт хауіпсіздігін қамтамасыз етуге қатысты ережелерді, нормалар мен стандарттарды бұзса немесе орындамаса, немесе өрт техникасын, жабдықтарды, өртке қарсы қолданылатын сумен жабдықтау жүйелерін, өртті табу мен сөндірудің және өрт дабылының автоматты құралдарын пайдалану және күтіп ұстау ережелерін бұзса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

15-тарау

БАСҚАРУДЫҢ БЕЛГІЛЕНГЕН ТӘРТІБІНЕ ҚИЯНАТ ЖАСАЙТЫН ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ

185 - статья. **Милиция қызметкерінің немесе халық жасақшысының заңды жарлығына немесе талабына қасақана бағынбау**

Қоғамдық тәртіпті қорғау жөніндегі өз міндеттерін атқару кезінде милиция қызметкерінің немесе халық жасақшысының заңды жарлығына немесе талабына қасақана бағынбаса —

он сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады немесе еңбек табысының жиырма проценті ұстала отырып, бір айдан екі айға дейінгі мерзімге түзеу жұмыстары қолданылады, ал егер істің мәнжайына қарай, право бұзушының кім екенін ескере отырып, бұл шараларды қолдану жеткіліксіз деп танылған ретте,— он бес тәулікке дейінгі мерзімге әкімшілік қамауға алынады.

186 - статья. **Әкімшілік қадағалау ережелерін бұзу**

Қадағалау белгіленген адамдар әкімшілік қадағалау ережелерін бұзса —

ескерту жасалады немесе он сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

187 - статья. **Еңбекпен түзеу мекемелерінде, тергеу изоляторларында, еңбекпен тәрбиелеу және емдеу-еңбек профилакторийлерінде ұсталатын адамдарға тыйым салынған заттарды, бұйымдарды және құралдарды заңсыз беру**

Еңбекпен түзеу мекемелерінде, тергеу изоляторларында, еңбекпен тәрбиелеу және емдеу-еңбек профилакторийлерінде ұсталатын адамдарға алкогольді ішімдіктерді, желіктіретін қасиеті бар емдік және басқа заттарды, бұл мекемелерде сақтауға және пайдалануға тыйым салынған ақшаны, тамақ өнімдерін, бұйымдар мен құралдарды тексеруден жасырып берсе немесе кез келген әдіспен беруге әрекет жасаса —

ескерту жасалады немесе тыйым салынған заттар, бұйымдар мен

құралдар конфискеленіп, он сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады [1].

188 - статья. **Озбырлық**

Озбырлық, яғни өзінің нақты немесе жорамалды правосын өз бетімен, заңмен белгіленген тәртіпті бұза отырып азаматтарға не мемлекеттік немесе қоғамдық ұйымдарға елеулі залал келтірмей жүзеге асырса —

азаматтарға ескерту жасалады немесе отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады және лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

189 - статья. **Азаматтардың атылатын тегіс стволды аңшылық қаруын сатып алу, сақтау, беру немесе сату тәртібін бұзуы**

Азаматтар атылатын тегіс стволды аңшылық қаруын ішкі істер органдарының рұқсатынсыз сатып алса, сақтаса, басқа адамдарға берсе немесе сатса —

қару конфискеленіп немесе конфискеленбей, он сомнан отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Осы статьяның бірінші бөлігінде көзделген право бұзушылықтың бірі үшін әкімшілік жазаға тартылған адам бір жыл ішінде тағы сондай әрекеттер жасаса —

қару конфискеленіп, жиырма сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

190 - статья. **Атылатын қару мен оқ-дәріні сақтау немесе тасымалдау ережелерін бұзу**

Ішкі істер органдарының қару сақтауға берген рұқсаты бар азаматтар атылатын тегіс стволды аңшылық қаруы мен ойықты қаруды және оқ-дәріні сақтау немесе тасымалдау ережелерін бұзса —

ескерту жасалады немесе бес сомнан жиырма сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады немесе қару мен оқ-дәрі құны төленіп алып қойылады.

Осы статьяның бірінші бөлігінде көзделген право бұзушылықтың бірі үшін әкімшілік жазаға тартылған адам бір жыл ішінде тағы сондай әрекеттер жасаса —

қару мен оқ-дәрі конфискеленіп немесе конфискеленбей, он сомнан отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Атылатын қару мен оқ-дәрінің сақталуына жауапты кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың қызметкерлері оларды сақтау немесе тасымалдау ережелерін бұзса, сондай-ақ олар атылатын қару мен оқ-дәріні басқа мақсатта пайдаланса —

он сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Осы статьяның үшінші бөлігінде көзделген право бұзушылықтың бірі үшін әкімшілік жазаға тартылған адам бір жыл ішінде тағы сондай әрекеттер жасаса —

отыз сомнан жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады [1].

---

[1] 187, 189 және 190-статьяларға 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).

191 - статья. **Атылатын қаруды тіркеудің (қайта тіркеудің) мерзімдерін немесе оны есепке қою ережелерін бұзу**

Азаматтар атылатын қаруды тіркеудің (қайта тіркеудің) белгіленген мерзімдерін немесе оны тұрғылықты орны өзгерген жағдайда ішкі істер органдарында есепке қою ережелерін бұзса —

ескерту жасалады немесе бес сомнан жиырма сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

192 - статья. **Атылатын тегіс стволды аңшылық қаруы мен оқдәріні өткізуден бұлтару**

Атылатын тегіс стволды аңшылық қаруы мен оқ-дәрі сақтауға берілген рұқсатты аңшылық қоғамдарынан шығуына байланысты ішкі істер органдары жойған азаматтар оларды өткізуден бұлтарса —

қару мен оқ-дәрі құны төленіп алып қойылып, бес сомнан жиырма сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады [1].

192 — 1 - статья. **Мемлекеттік наградаларға қатысты заңсыз әрекеттер** [2]

СССР орденін, медалын, құрметті атақтың омырауға тағатын белгісін немесе орден лентaлары мен планкілердегі медаль лентaларын бұған правосы жоқ адам тақса, сондай-ақ СССР орденін, медалын, құрметті атақтың омырауға тағатын белгісін заңсыз сақтаса —

ескерту жасалады немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Қазақ ССР-інің құрметті атақтарына берілетін омырауға тағатын белгіні сатып алса, сатса, айырбастаса немесе өзге құнын өтетіп берсе, сондай-ақ Қазақ ССР-інің құрметті атағына берілетін омырауға тағатын белгіні бұған правосы жоқ адамдар тақса, не оны заңсыз сақтаса —

ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады [2].

193 - статья. **Полиграфия және штемпель-гравер кәсіпорындарын ашу, көбейту техникасын сатып алу, өткізу, пайдалану, есепке алу және сақтау ережелерін бұзу**

Лауазымды адамдар полиграфия және штемпель-гравер кәсіпорындарын ашу, полиграфия жабдықтарын, көбейту аппараттарын, шрифтер мен матрицаларды сатып алу және өткізу ережелерін бұзса —

жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Полиграфия жабдығын, көбейту аппараттарын, шрифтер мен матрицаларды пайдалану, есепке алу және сақтау ережелерін орындауға жауапты адамдар бұл ережелерді бұзса —

елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

---

[1] 191 және 192-статьяларға 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).

[2] 192—1-статья 1985 ж. 25 апрельдегі Указымен енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 19, 190-ст.).

192—1-статьяның тақырыбына 1985 ж. 21 ноябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 49, 513-ст.). Осы Указбен статья екінші бөлікпен толықтырылды.

193 — 1 - статья. **Стандарттау және өнім сапасы жөніндегі, өлшеу құралдарын тұтынуға шығару мен күтіп ұстау және оларды пайдалану ережелерін бұзу** [1]

Стандарттау және өнім сапасы жөніндегі, өлшеу құралдарын тұтынуға шығару мен күтіп ұстау және оларды пайдалану ережелерін бұзу:

1) сапа, комплектілік пен қаптау жөніндегі стандарттардың, техникалық шарттар мен үлгілердің (эталондардың) талаптарына сай келмейтін өнім шығарса (оның ішінде жөндеуден шығарса) немесе берсе (өткізсе) (СССР заңдарында көзделген реттерден басқа);

2) сапа, комплектілік пен қаптау жөніндегі стандарттардың, техникалық шарттар мен үлгілердің (эталондардың) талаптарына сай келмейтін өнімді бөлшек сауда кәсіпорындарында (ұйымдарында) сатуға шығарса;

3) өнім сапасы жөніндегі стандарттар мен техникалық шарттардың талаптарына немесе технологиялық процестерге арналған стандарттардың талаптарына сай келмейтін конструкторлық, технологиялық және жобалау документтемелерін заказ берушіге не өндіріске берсе;

4) өнімді тасымалдау, сақтау және пайдалану (эксплуатациялау) кезінде стандарттар мен техникалық шарттарды сақтамаса, егер бұл өнім сапасының төмендеуіне, бүлінуіне немесе нормативтен тыс шығынына әкеп соқтырған болса;

5) мемлекеттік сынақтан немесе метрологиялық аттестациядан өтпеген, сондай-ақ тексерілмеген өлшеу құралдарын тұтынуға шығарса;

6) белгіленген тәртіппен тиісті рұқсат алмаған кәсіпорындар, ұйымдар мен мекемелер өлшеу құралдарын жасаса, жөндесе және тексерсе, сондай-ақ тексеру әдістері мен ережелерін бұзса;

7) өлшеу құралдарын пайдалану ережелерін бұзса —

лауазымды адамдарға ескерту жасалады немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

194 - статья. **Каратэге үйрету ережелерін бұзу**

Спорттық каратэ секцияларын ашудың немесе оларға азаматтарды қабылдаудың белгіленген ережелерін бұзса, не секцияларда спорттық ережелермен тыйым салынған әдістерді үйретсе, сондай-ақ каратэ әдістерін өз бетімен, тиісті органдардың рұқсатынсыз үйретсе —

елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

195 - статья. **Паспортсыз немесе тұраққа жазылмай тұру**

Паспорты болуға міндетті азаматтар паспортсыз немесе жарамсыз паспорт бойынша тұрса, сондай-ақ азаматтар тұраққа жазылмай немесе тіркелмей тұрса —

ескерту жасалады немесе он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

196 - статья. **Паспортты қасақана бүлдіру немесе оны ұқыпсыздық салдарынан жоғалту**

Паспортты қасақана бүлдірсе, сондай-ақ паспортты ұқыпсыз сақтаса, мұның өзі оның жоғалуына әкеп соқса —

ескерту жасалады немесе он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

---

[1] 193—1-статья 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).

197 - статья. **Паспортсыз немесе тұраққа жазылмай тұруға жол беру**

Паспорт жүйесінің ережелерін сақтауға жауапты адамдар азаматтардың паспортсыз немесе жарамсыз паспорт бойынша не тұраққа жазылмай немесе тіркелмей тұруына жол берсе, сондай-ақ азаматтар өз иелігіндегі тұрғын жайларда адамдардың паспортсыз, тұраққа жазылмай немесе тіркелусіз тұруына жол берсе —

ескерту жасалады немесе он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

198 - статья. **Паспортсыз немесе тұраққа жазылмаған адамды жұмысқа қабылдау**

Лауазымды адамдар паспортсыз немесе паспорты жарамсыз азаматтарды, сондай-ақ тұраққа жазылмай тұрған азаматтарды жұмысқа қабылдаса —

ескерту жасалады немесе он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Лауазымды адам бір жыл ішінде осындай әрекеттері үшін өзіне әкімшілік жазалау шаралары қолданылғаннан кейін де тап сондай право бұзушылыққа жол берсе —

елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

199 - статья. **Паспорттарды заңсыз алып қою немесе оларды кепілге алу**

Лауазымды адамдар азаматтардың паспорттарын заңсыз алып қойса немесе паспорттарды кепілге алса —

ескерту жасалады немесе он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

200 - статья. **Шекаралық аймаққа бару немесе сонда тұру ережелерін бұзу**

Шекаралық аймаққа бару ережелерін, сонда тұру немесе тұраққа жазу ережелерін бұзса —

ескерту жасалады немесе он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

201 - статья. **Шетел азаматтарының СССР-де болу, сондай-ақ СССР-дің территориясы арқылы транзит жүрісі ережелерін бұзуы [1].**

Шетел азаматтары және азаматтығы жоқ адамдар СССР-де болу ережелерін бұзса, яғни СССР-де тұруға право беретін документтерсіз тұрса немесе жарамсыз документтер бойынша тұрса, тіркелудің немесе тұраққа жазылудың не жүріп-тұрудың және тұратын орнын таңдаудың белгіленген тәртібін сақтамаса, белгіленген болу мерзімі өткен соң кетуден бұлтарса, сондай-ақ СССР-дің территориясы арқылы транзит жүрісі ережелерін сақтамаса —

ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

СССР-де шетел азаматтары мен азаматтығы жоқ адамдарды қа-

---

[1] 201-статьяның тақырыбына 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).

былдайтын немесе оларға қызмет көрсетуді қамтамасыз ететін, шетел азаматтары мен азаматтығы жоқ адамдардың СССР-де болуының және СССР территориясы арқылы транзит жүрісінің шарттарын сақтауға байланысты міндеттерді орындайтын кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың лауазымды адамдары оларды тіркеудің, тұраққа жазудың немесе тұрақтан шығарудың, олар үшін СССР-де тұру, жүріп тұру және тұратын орнын өзгерту правосына арналған документтерді рәсімдеудің белгіленген тәртібін бұзса —

ескерту жасалады немесе он сомнан жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

СССР-ге шетел азаматтары мен азаматтығы жоқ адамдарды жеке істер бойынша шақырған және оларға тұрғын алаң берген азаматтар белгіленген тәртіппен оларды дер кезінде тіркеуді, тұраққа жазуды немесе тұрақтан шығаруды қамтамасыз етуге шара қолданбаса —

ескерту жасалады немесе он сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Азаматтар шетел азаматтары мен азаматтығы жоқ адамдардың СССР-де болуының белгіленген ережелерін және олардың СССР территориясы арқылы транзит жүрісі ережелерін бұза отырып, шетел азаматтары мен азаматтығы жоқ адамдарға тұрғын үй, транспорт құралдарын берсе немесе оларға өзгедей қызмет көрсетсе —

ескерту жасалады немесе он сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады [1].

202 - статья. **Әскери есепке тұру ережелерін бұзу**

Әскери міндеттілер мен шақырылушылар Жалпыға бірдей әскери міндеттілік туралы СССР Заңының 89—92-статьяларында белгіленген әскери есепке тұру ережелерін бұзса, сондай-ақ шақыру бойынша әскери комиссариатқа дәлелсіз себептермен келмей қойса, немесе тұрғылықты жерінің адресі, білімі, жұмыс орны мен лауазымы өзгергені туралы мәліметтерді әскери есепте тұрған есепке алу органына дер кезінде хабарламаса —

ескерту жасалады немесе он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Осы статьяның бірінші бөлігінде көзделген право бұзушылықтың бірі әкімшілік жаза қолданылғаннан кейін бір жылдың ішінде қайталап жасалса —

он сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

203 - статья. **Әскери билетті қасақана бүлдіру немесе оны ұқыпсыздық салдарынан жоғалту**

Әскери есеп документтерін (әскери билеттерін немесе шақыру учаскесіне тіркелу туралы куәліктерін) қасақана бүлдірсе немесе ұқыпсыз сақтаса, мұның өзі олардың жоғалуына әкеп соқса —

ескерту жасалады немесе он сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Осы статьяның бірінші бөлігінде көзделген право бұзушылықтың бірі әкімшілік жаза қолданылғаннан кейін бір жылдың ішінде қайталап жасалса —

он сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады. [2]

---

[1] 201-статья 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен екінші, үшінші және төртінші бөліктермен толықтырылды (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).

[2] 202 және 203-статьяларға 1985 ж. 21 ноябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 49, 513-ст.).

203 - 1 - статья. **Әскери комиссариат шақырғанда келмей қою**

Азаматтар әскери комиссариат шақырғанда шақыру учаскелерінде тіркелу үшін дәлелсіз себептермен келмей қойса —
ескерту жасалады.

203 — 2 - статья. **Шақыру учаскелерінде тіркелуге тиісті жас жігіттердің тізімін әскери комиссариаттарға тапсырмау**

Тұрғын үй-пайдалану ұйымдарының, кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың, оқу орындарының басшылары немесе әскери есеп жұмысына жауапты басқа да лауазымды адамдары және үй иелері шақыру учаскелерінде тіркелуге тиісті жас жігіттердің тізімін әскери комиссариатқа белгіленген мерзімде тапсырмаса —
ескерту жасалады немесе он сомнан жиырма сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.
Аталған право бұзушылықты әкімшілік жаза қолданылғаннан кейін бір жылдың ішінде қайталап жасаса —
жиырма сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

203 — 3 - статья. **Әскери есепке тұрмаған әскери міндеттілер мен шақырылушыларды жұмысқа қабылдау**

Қәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың, колхоздар мен оқу орындарының басшылары мен басқа да лауазымды адамдары тұрғылықты жері бойынша әскери есепке тұрмаған әскери міндеттілер мен шақырылушыларды жұмысқа (оқуға) қабылдаса —
он сомнан жиырма сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.
Аталған право бұзушылықты әкімшілік жаза қолданылғаннан кейін бір жылдың ішінде қайталап жасаса —
жиырма сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

203 — 4 - статья. **Әскери міндеттілер мен шақырылушыларға олардың әскери комиссариаттарға шақырылғаны туралы хабарлауды қамтамасыз етпеу** [1]

Қәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың, колхоздар мен оқу орындарының басшылары немесе әскери есеп жұмысына жауапты басқа лауазымды адамдары әскери комиссариаттардың талап етуі бойынша әскери міндеттілер мен шақырылушыларга олардың әскери комиссариаттарга шақырылғаны туралы хабарлауды қамтамасыз етпесе не азаматтардың жиын пункттеріне немесе шақыру учаскелеріне дер кезінде келуіне кедергі жасаса —
ескерту жасалады немесе он сомнан жиырма сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.
Осы статьяның бірінші бөлігінде көзделген право бұзушылықтың бірі әкімшілік жаза қолданылғаннан кейін бір жылдың ішінде қайталап жасалса —
жиырма сомнан елу сомга дейінгі мөлшерде штраф салынады.

---

[1] 203—1, 203—2, 203—3 және 203—4-статьялар 1985 ж. 21 ноябрьдегі Указымен енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 49, 513-ст.).

203 — 5 - статья. **Әскери міндеттілер мен шақырылушылардың бастапқы есебін жүргізу үшін қажетті документтерді дер кезінде тапсырмау, сондай-ақ оларды әскери комиссариаттарға шақыру туралы хабарландырмау**

Тұрғын үй-пайдалану ұйымдарының, үй пайдалануды жүзеге асыратын кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың басшылары немесе әскери есеп жұмысына жауапты басқа да лауазымды адамдары, сондай-ақ үй иелері әскери міндеттілер мен шақырылушылар болып табылатын адамдардың әскери есепке тұруын немесе есептен шығуын ресімдеу үшін үй кітаптарын, тіркеу карточкалары мен әскери есеп документтерін (әскери билеттерін, шақыру учаскелеріне тіркелу туралы куәліктерін) әскери комиссариаттарға және әскери міндеттілер мен шақырылушылардың бастапқы ссебін жүргізу жүктелген халық депутаттары жергілікті Советтерінің атқару комитеттеріне дер кезінде тапсырмаса, сондай-ақ олардың әскери комиссариаттарға шақырылғаны туралы дер кезінде хабарландырмаса —

ескерту жасалады немесе он сомнан жиырма сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Осы статьяның бірінші бөлігінде көзделген право бұзушылықтың бірі әкімшілік жаза қолданылғаннан кейін бір жылдың ішінде қайталап жасалса —

жиырма сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

203 — 6 - статья. **Әскери міндеттілер мен шақырылушылар туралы мәліметтерді хабарламау** [1]

Мүгедектік тобына қарамастан, мүгедек деп танылған барлық әскери міндеттілер мен шақырылушылар туралы мәліметтерді халық депутаттарының аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық Советтері атқару комитеттерінің әлеуметтік қамсыздандыру бөлімдері арқылы әскери комиссариаттарға хабарлап отыру міндеті жүктелген дәрігерлік-еңбек эксперті комиссияларының лауазымды адамдары осындай мәліметтерді хабарламаса —

ескерту жасалады немесе он сомнан жиырма сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Азаматтық хал актілерін жазатын органдардың лауазымды адамдары әскери міндеттілер мен шақырылушылардың фамилиясын, атын, әкесінің атын өзгерткені туралы, олардың туған датасы мен жері жайында азаматтық хал актілерін жазу кітабына өзгерту енгізгені туралы, сондай-ақ әскери міндеттілер мен шақырылушылардың өлгенін тіркеген реттер туралы мәліметтерді аудандық (қалалық) әскери комиссариаттарға хабарламаса —

ескерту жасалады немесе он сомнан жиырма сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Осы статьяның бірінші немесе екінші бөліктерінде көзделген право бұзушылықтың бірі әкімшілік жаза қолданылғаннан кейін бір жылдың ішінде қайталап жасалса —

жиырма сомнан елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

204 - статья. **Таможня ережелерін бұзу**

Таможня ережелерін бұзса:

1) шетелден келген немесе шетелге бара жатқан транспорт тамож-

[1] 203—5 және 203—6-статьялар 1985 ж. 21 ноябрьдегі Указымен енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 49, 513-ст.).

ня бақылауын жүзеге асыру үшін таможня мекемесі орналасқан жерге тоқтамаса;

2) СССР-дің мемлекеттік шекарасынан таможня мекемесіне келе жатқан кезінде транспортты тіпті таможня мекемесі тексергеннен кейін де оны өз бетімен жағалауға әкеп тоқтатса, тұру немесе аялдау орнын өз бетімен ауыстырса;

3) транспорт шетелден келгеннен кейін тиісті реттерде таможня мекемесіне жазбаша айғақтаманы, өткізу ведомосын немесе бас декларацияны табыс етпесе не бұл документтерді оларда талап етілетін мәліметтерді көрсетпей табыс етсе;

4) жүк тізімдері мен жолаушылар тізімдерін табыс етпесе, сондай-ақ тиісті таможня мекемесіне беру үшін табыс етілген таможня документтерін несіне жеткізіп бермесе;

5) шетелге жүзіп бара жатқан кемеге таможня мекемесінің рұқсатынсыз басқа кемелерді тіркесе, сондай-ақ портқа келген кемеден басқа кемеге, жағаға таможня мекемесінің рұқсатынсыз қандай да болсын заттарды берсе немесе жағадан немесе басқа кемелерден алса, бұған ауыр жүкті түсіруге немесе тиеуге, жүкті бөлінуден қорғауға арналған тетіктер, сондай-ақ бұл тетіктер мен такелаж кеменің немесе жүктің жойылуын немесе бөлінуін болғызбау үшін қажет болған реттерде, такелаж кірмейді;

6) жүкті таможня мекемесінің рұқсатынсыз ашса немесе қайта буып-түйсе;

7) жүкті таможня мекемесінің рұқсатынсыз тиесе, қайта тиесе немесе түсірсе;

8) транспортты таможня мекемесінің рұқсатынсыз жөнелтсе;

9) қару, жарылғыш және тез тұтанғыш заттар қойған орындарды көрсетпесе;

10) таможня мекемелері люктерге, вагондарға, үй-жайларға немесе жекелеген жүк орындарына салған пломбаларды немесе мөрлерді бұлдірсе.

11) шетелден әкелінген жүктерді таможня мекемесінің рұқсатынсыз мемлекеттік транспорт ұйымдарының қоймаларынан берсе —

азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

СССР-ге әкелуге немесе шетелге әкетуге тыйым салынған, өз атымен көрсетілмеген немесе декларацияларда мүлде көрсетілмеген заттарды халықаралық почтамен жолдан жіберсе —

бұл заттар конфискеленеді.

205 - с т а т ь я. **Контрабанда**

Контрабанда, яғни:

1) СССР-дің мемлекеттік шекарасы арқылы жүктерді (тауарларды, құнды және өзге заттарды) заңсыз өткізсе, яғни жүктерді таможня мекемелерінің қатысуынсыз СССР-дің Таможня кодексінің талаптарын бұзып немесе таможня бақылауынан жасырып өткізсе, сондай-ақ СССР-дің территориясында осындай жүктерді сақтаса, өткізсе, сатса және сатып алса;

2) шетел жүктерін өзінің тұтынуына арналған қалыпты нормадан асатын мөлшерде сақтаса, егер бұл жүктерді сақтаушылардың немесе нелерінің оларды заңды түрде алғаны дәлелденбесе;

3) белгіленген рұқсаттары болғанымен және баж салығы төленгенімен шетелден жүктерді әкелсе немесе алса, егер бұл жүктерді әкелудің немесе алудың шетелге СССР валютасын, валюталық құнды заттарды, шетел валютасына айналдыру правосынсыз шетел валютасы

үшін сатып алатын сом есебіндегі төлем документтерін, қымбат бағалы металдар мен қымбат бағалы тастардан жасалған зергерлік және басқа тұрмыстық бұйымдар мен сондай бұйымдардың сынықтарын заңсыз жіберумен, аударумен немесе өткізумен байланысты болса;

4) СССР валютасын, валюталық құнды заттарды шетел валютасына айналдыру правосынсыз шетел валютасы үшін сатып алатын сом есебіндегі төлем документтерін, қымбат бағалы металдар мен қымбат бағалы тастардан жасалған зергерлік және басқа тұрмыстық бұйымдар мен осындай бұйымдардың сынықтарын шетелге және шекарадан заңсыз шығарса, әкелсе, өткізсе және аударса;

5) осы статьяда аталып өткен право бұзушылыққа қандай да болсын әзірлік әрекеттерін жасаса —

контрабанда заттары, сондай-ақ СССР-дің мемлекеттік шекарасы арқылы контрабанда заттарын өткізуге немесе оларды табу уақытына қарамастан оларды жасыруға арналған тасымалдау және басқа құралдар конфискеленіп, азаматтарға — елу сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

Контрабанда заты табылған адам, егер ол бұл заттың контрабандалық екенін білмеген болса, контрабанда жасаған деп есептелмейді және оған штраф салынбайды.

СССР-дің мемлекеттік шекарасы арқылы келе жатқан жолаушы жасаған контрабанда таможнялық тексеру кезінде табылған ретте оған штраф салынбайды, бұған СССР валютасын, валюталық құнды заттарды, шетел валютасына айналдыру правосынсыз шетел валютасы үшін сатып алатын сом есебіндегі төлем документтерін, қымбат бағалы металдар мен қымбат бағалы тастардан жасалған бұйымдарды және осындай бұйымдардың сынықтарын контрабанда жасау реттері кірмейді.

206 - статья. **Діни ғұрыптар туралы заңдарды бұзу**

Діни бірлестіктердің басшылары бірлестіктерді мемлекеттік басқару органдарында тіркетуден бұлтарса, діни жиналыстарды, шерулерді және басқа діни салттарды ұйымдастыру мен өткізудің заңмен белгіленген ережелерін бұзса, дін қызметкерлері мен діни бірлестіктер мүшелерінің балалар мен жасөспірімдердің арнайы жиналыстарын, сондай-ақ діни ғұрыптарды өткізуге қатысы жоқ еңбек, әдеби және өзге де үйірмелер мен топтарды ұйымдастырса және жүргізсе —

ескерту жасалады немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салынады.

III бөлім

ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ ТУРАЛЫ ІСТЕРДІ ҚАРАУҒА УӘКІЛДІГІ БАР ОРГАНДАР

16-тарау

НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕР

207 - статья. **Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға уәкілдігі бар органдар (лауазымды адамдар)**

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді мыналар қарайды:

1) халық депутаттарының аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық, поселкелік, селолық және ауылдық Советтерінің атқару комитеттері жанындағы әкімшілік комиссиялары;

2) халық депутаттарының поселкелік, селолық, ауылдық Советтерінің атқару комитеттері;

3) жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық (қалалық), қалалардағы аудандық комиссиялар;

4) халық депутаттарының аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық Советтері атқару комитеттерінің жанындағы маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар [1];

5) аудандық (қалалық) халық соттары (халық судьялары);

6) ішкі істер органдары, мемлекеттік инспекция органдары және СССР-дің заң актілерінде соған уәкілдігі бар басқа органдар (лауазымды адамдар).

208-статья. **Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға уәкілдігі бар органдардың компетенциясын шектеу**

Халық депутаттарының аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық, поселкелік, селолық, ауылдық Советтерінің атқару комитеттері жанындағы әкімшілік комиссиялары әкімшілік право бұзушылық туралы барлық істерді шешеді, бұған ССР Одағы мен одақтас республикалардың Әкімшілік право бұзушылық туралы заң негіздеріне сәйкес өзге органдардың (лауазымды адамдардың) компетенциясына жатқызылғандар кірмейді.

Халық депутаттарының поселкелік, селолық, ауылдық Советтерінің атқару комитеттері ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заң актілерінде солардың қарауына жатқызылған әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

Жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық (қалалық), қалалардағы аудандық комиссиялар жасы толмағандардың әкімшілік право бұзушылығы туралы істерді, егер СССР-дің заң актілерінде өзгеше көзделмеген болса, қарайды.

Халық депутаттарының аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық Советтері атқару комитеттерінің жанындағы маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заң актілері бойынша солардың қарауына жатқызылған әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды [1].

Аудандық (қалалық) халық соттары (халық судьялары) ССР Одағы мен одақтас республикалардың Әкімшілік право бұзушылық туралы заң негіздерінде, СССР-дің басқа заң актілерінде, сондай-ақ Қазақ ССР-інің заң актілерінде солардың қарауына жатқызылған әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

Ішкі істер органдары, мемлекеттік инспекция органдары және уәкілдігі бар басқа органдар (207-статьяның 6-тармағы) СССР-дің заң актілерінде солардың қарауына жатқызылған әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

209-статья. **Әкімшілік комиссияларын құру тәртібі және олардың құрамы**

Әкімшілік комиссияларын халық депутаттарының тиісті Советтері комиссияның председателі, председателінің орынбасары, жауапты секретары, сондай-ақ мүшелері құрамында құрады. Халық депутаттары-

[1] 207-статья 4-пунктпен және 208-статья төртінші бөлікпен 1985 ж. 22 сентябрьдегі Указымен толықтырылды (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

ның аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық Советтерінің атқару комитеттері жанындағы әкімшілік комиссияларында комиссияның басқа жұмыстан босатылған жауапты секретары қызметі болады.

210-статья. **Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссияларды құру тәртібі және олардың құрамы**

Жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық (қалалық), қалалардағы аудандық комиссияларды халық депутаттарының тиісті Советтері комиссияның председателі, председателінің орынбасары, басқа жұмыстан босатылған жауапты секретары және мүшелері құрамында құрады. Қажет болған жағдайда комиссияның құрамына балалармен жұмыс жөніндегі инспектор қызметі де енгізілуі мүмкін.

210—1-статья. **Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияларды құру тәртібі және олардың құрамы** [1]

Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық комиссияларды халық депутаттарының тиісті Советтері комиссияның председателі (атқару комитеті председателінің орынбасары немесе секретары), председателінің орынбасары, секретары және мүшелері құрамында құрады.

211-статья. **Коллегиялы органдар мәжілістерінің праволылығы**

Әкімшілік комиссиялары мен жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялар әкімшілік право бұзушылық туралы істерді олардың құрамындағы мүшелерінің кемінде жартысы бар болған жағдайда, ал халық депутаттарының посёлкелік, селолық, ауылдық Советтерінің атқару комитеттері — атқару комитеті жалпы құрамының кемінде үштен екісі бар болған жағдайда қарауға праволы.

Өзге коллегиялық органдар мәжілістерінің праволылығы ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заңдарында белгіленеді.

212-статья. **Лауазымды адамдардың өкілеттігі**

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға уәкілдігі бар лауазымды адамдар осы Кодекстің Ерекше бөлігінде көзделген әкімшілік жазаларды тек қызмет бабындағы міндеттерді орындау кезінде және сақталуын қадағалау соларға жүктелген ережелерді бұзғаны үшін ғана, өздеріне берілген өкілеттік шеңберінде қолдана алады.

Осы Кодекстің 207-статьясының 6-тармағында аталған органдардың атынан әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайтын лауазымды адамдардың тізбесі СССР-дің заң актілерінде және СССР Министрлер Советінің қаулыларында белгіленеді.

17-тарау

ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ ТУРАЛЫ ІСТЕРДІҢ КІМГЕ ҚАРАСТЫЛЫҒЫ, ЛАУАЗЫМДЫ АДАМДАРДЫҢ ІСТЕРДІ ҚАРАУ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ЖАЗАЛАРЫН ҚОЛДАНУ ЖӨНІНДЕГІ КОМПЕТЕНЦИЯСЫ

213-статья. **Әкімшілік комиссиялар**

Халық депутаттарының аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық Советтерінің атқару комитеттері жанындағы әкімшілік комиссия-

[1] 210—1-статья 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

лары осы Кодекстің 45—48, 51, 51-1, 54—58-статьяларында, 62-статьясында (пайдалы қазбаларды өндіруге байланысты емес право бұзушылық жасағаны үшін), 67—81-статьяларында, 82—88-статьяларында (бұл право бұзушылық санитариялық-гигиеналық ережелер мен атмосфералық ауаны қорғау жөніндегі нормаларды бұзушылық болып табылмайтын кезде), 89-статьясында (мемлекеттік санитариялық қадағалауды жүзеге асыратын органдардың нұсқауларын орындамаудан басқа реттерде), 90—90-3-статьяларында, 91-статьясының бірінші бөлігінде (аң аулау ережелерін бұзу туралы істерден басқа) 93, 96—108, 108-1, 111, 112-статьяларында, 138-статьясында (автомобиль транспортында право бұзушылық жасағаны үшін), 140, 141, 143—147, 150—164, 166, 168—173, 176-статьяларында, 177-статьясының бірінші және екінші бөліктерінде, 179-1, 179-2-статьяларында, 181-статьясында (жасы толмағандардың ата-аналары мен олардың орнындағы адамдарға қатысты істерден басқа), 182, 187—199, 203-2—203-6 және 206-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды [1].

Халық депутаттарының поселкелік, селолық, ауылдық Советтерінің атқару комитеттері жанындағы әкімшілік комиссиялары осы Кодекстің 51—1, 82—88-статьяларында (бұл право бұзушылық санитариялық-гигиеналық ережелер мен атмосфералық ауаны қорғау жөніндегі нормаларды бұзушылық болып табылмайтын кезде), 89-статьясында (мемлекеттік санитариялық қадағалауды жүзеге асыратын органдардың нұсқауларын орындамаудан басқа реттерде), 90, 90-1—90-3-статьяларында, 91-статьясының бірінші бөлігінде (аң аулау ережелерін бұзу туралы істерден басқа), 93, 97-статьяларында (право бұзушылықты азамат жасаған кезде), 98, 102—104, 107, 108, 111, 112-статьяларында, 138-статьясында (автомобиль транспортында право бұзушылық жасағаны үшін), 140, 141, 143, 144, 147, 150, 151,154—159, 161, 163, 164, 166, 171—173, 176-статьяларында, 177-статьясының бірінші және екінші бөліктерінде, 179-1, 179-2-статьяларында, 181-статьясында (жасы толмағандардың ата-аналары мен олардың орнындағы адамдарға қатысты істерден басқа), 182, 188—192-1 және 203-2—203-6-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды. Елді мекендерге барып-келу қиын немесе олар аудан орталығынан едәуір шалғайда орналасқан реттерде комиссиялар ерекшелік ретінде осы Кодекстің 178 және 180-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді де қарай алады. Мұндай елді мекендердің тізбесін халық депутаттары облыстық Советтерінің атқару комитеттері белгілейді [2].

Халық депутаттарының аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық, поселкелік, селолық, ауылдық Советтерінің атқару комитеттері жанындағы әкімшілік комиссиялары осы Кодекстің 5-статьясының бірінші бөлігіне сәйкес жауаптылық белгіленетін әкімшілік право бұзушылық туралы істерді де қарайды.

---

[1] 213-статьяның бірінші бөлігіне 1985 ж. 25 апрельдегі, 22 октябрьдегі және 21 ноябрьдегі Указдарымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 19, 191-ст.; № 45, 457-ст.; № 49, 513-ст.).

[2] 213-статьяның екінші бөлігіне 1984 ж. 28 сентябрьдегі, 1985 ж. 25 апрельдегі, 22 октябрьдегі және 21 ноябрьдегі Указдарымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст., 1985 ж., № 19, 190-ст.; № 45, 457-ст.; № 49, 513-ст.).

214-статья. **Халық депутаттарының поселкелік, селолық, ауылдық Советтерінің атқару комитеттері**

Халық депутаттарының поселкелік, селолық, ауылдық Советтерінің атқару комитеттері осы Кодекстің 51-1, 90, 90-1—90-3-статьяларында, 91-статьясының бірінші бөлігінде (ақ аулау ережелерін бұзу туралы істерден басқа), 93, 97-статьяларында (право бұзушылықты азамат жасаған кезде), 98, 102—104, 107, 108, 111, 112, 140, 141, 143, 144, 150, 151, 154—159, 161, 163, 164, 166, 171—173, 176-статьяларында, 177-статьясының бірінші және екінші бөліктерінде, 179—1, 179—2-статьяларында, 181-статьясында (жасы толмағандардың ата-аналары мен олардың орнындағы адамдарға қатысты істерден басқа), 182 және 188—192—1-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды. Елді мекендерге барып-келу қиын немесе олар аудан орталығынан едәуір шалғайда орналасқан реттерде халық депутаттарының поселкелік, селолық, ауылдық Советтерінің атқару комитеттері ерекшелік ретінде осы Кодекстің 178 және 180-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді де қарай алады. Мұндай елді мекендердің тізбесін халық депутаттары облыстық Советтерінің атқару комитеттері белгілейді [1].

Халық депутаттарының поселкелік, селолық, ауылдық Советтерінің атқару комитеттері осы Кодекстің 5-статьясының бірінші бөлігіне сәйкес жауантылық белгіленетін әкімшілік право бұзушылық туралы істерді де қарайды.

215-статья. **Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялар**

Жасы толмағандардың істері жөніндегі аудандық (қалалық), қалалардағы аудандық комиссиялар жасы толмағандардың әкімшілік право бұзушылығы туралы істерді қарайды, бұған осы Кодекстің 185-статьясында көзделген істер кірмейді. Осы Кодекстің 52, 123—131, 162, 174, 176, 189—192-статьяларында көзделген право бұзушылық туралы істерді олар аталған право бұзушылық туралы іс келіп түскен орган (лауазымды адам) оны осы комиссиялардың қарауына берген реттерде ғана қарайды.

Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялар жасы толмағандардың ата-аналары мен олардың орнындағы адамдарға қатысты, осы Кодекстің 44-статьясының екінші бөлігінде, 177-статьясының үшінші бөлігінде, 179, 181 және 183-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді де қарайды [2].

215-1-статья. **Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар** [3]

Халық депутаттарының аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық Советтері атқару комитеттерінің жанындағы маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар осы Кодекстің 161, 179-1 және 179-2-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

---

[1] 214-статьяның бірінші бөлігіне 1984 ж. 28 сентябрьдегі, 1985 ж. 22 октябрьдегі және 21 ноябрьдегі Указдарымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.; 1985 ж., № 45, 457-ст.; № 49 513-ст.).

[2] 215-статьяға, 1984 ж. 28 сентябрьдегі, 1985 ж. 25 апрельдегі, 22 октябрьдегі Указдарымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.; 1985 ж., № 19, 190-ст.; № 45, 457-ст.).

[3] 215—1-статья 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

216 - статья. **Аудандық (қалалық) халық соттары (халық судьялары)**

Аудандық (қалалық) халық соттарының халық судьялары осы Кодекстің 52, 148, 165, 174-статьяларында, 178-статьясының үшінші бөлігінде, 185 және 186-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.[1]

217 - статья. **Ішкі істер орғандары (милиция)**

Ішкі істер органдары осы Кодекстің 44-статьясының бірінші бөлігінде, 53, 113—117, 120, 123—137-статьяларында, 138-статьясында (автомобиль транспортында право бұзушылықтан басқа), 139, 142, 167, 174, 175, 178, 180, 200 және 201-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға және белгіленген әкімшілік жазаларды қолдануға мыналар праволы:

1) осы Кодекстің 44-статьясының бірінші бөлігінде, 53, 113—117, 120, 134—137-статьяларында, 138-статьясында (автомобиль транспортында право бұзушылықтан басқа), 139, 167, 174, 175, 200-статьясында, 201-статьясының бірінші бөлігінде көзделген әкімшілік право бұзушылық үшін — ішкі істер органдарының бастықтары мен олардың орынбасарлары, ал осы Кодекстің 178, 180-статьяларында, 201-статьясының екінші, үшінші және төртінші бөліктерінде көзделген әкімшілік право бұзушылық үшін — халық депутаттарының аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық Советтерінің атқару комитеттері ішкі істер бөлімдерінің (басқармаларының) бастықтары немесе бастықтарының орынбасарлары — ескерту жасайды немесе штраф салады;

осы Кодекстің 178, 180-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық үшін бұдан басқа — транспорттағы ішкі істер органдарының, халық депутаттарының аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық Советтері атқару комитеттерінің ішкі істер бөлімдеріне (басқармаларына) теңестірілген басқа ішкі істер органдарының бастықтары немесе бастықтарының орынбасарлары, сондай-ақ ішкі істер органдары жүйесінде болатын милиция бөлімшелерінің бастықтары;

2) осы Кодекстің 124-статьясының үшінші бөлігінде, 125-статьясының екінші бөлігінде, 126-статьясында, 127-статьясының бірінші және екінші бөліктерінде, 128-статьясының екінші бөлігінде, 129, 130-статьяларында, 132-статьясының екінші бөлігінде, 133-статьясында және 142-статьясының бірінші бөлігінде көзделген әкімшілік право бұзушылық үшін — Мемлекеттік автомобиль инспекциясы бөлімшесінің (бөлімінің, басқармасының) бастығы немесе бастығының орынбасары, ал халық депутаттарының аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Советінің атқару комитеті ішкі істер бөлімінде Мемлекеттік автомобиль инспекциясының бөлімшесі (бөлімі) болмаған жағдайда — ішкі істер бөлімінің бастығы немесе бастығының орынбасары. Мұндай істерді қарауға еңбек коллективтері мен қоғамдық ұйымдардың өкілдері қатыса алады;

3) осы Кодекстің 123-статьясында, 124-статьясының бірінші және екінші бөліктерінде, 125-статьясының бірінші бөлігінде, 127-статьясының үшінші бөлігінде, 128-статьясының бірінші бөлігінде, 131-статьясында, 132-статьясының бірінші бөлігінде және 142-статьясының екінші бөлігінде көзделген әкімшілік право бұзушылық үшін — жол-патруль қызметі бөлімшелерінің командирлері мен олардың орынбасарлары,

[1] 216-статьяға 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

мемлекеттік автомобиль инспекторлары — отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф; жол-патруль қызметінің инспекторлары және жол қозғалысының ережелері мен жол қозғалысының хауіпсіздігін қамтамасыз етуге қатысты өзге де нормативтердің сақталуын бақылауды жүзеге асыратын басқа инспекторлар — жиырма сомға дейінгі мөлшерде штраф салады [1].

218 - статья. **Мемлекеттік өрт қадағалау органдары**

Мемлекеттік өрт қадағалау органдары осы Кодекстің 122-статьясының бірінші бөлігінде және 184-статьясында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға және белгіленген әкімшілік жазаларды қолдануға мыналар праволы:

1) СССР Ішкі істер министрлігінің Өрттен қорғау бас басқармасының бастығы, Қазақ ССР Ішкі істер министрлігінің Өрттен қорғау басқармасының бастығы және олардың орынбасарлары; халық депутаттарының облыстық және Алматы қалалық Советтері атқару комитеттерінің ішкі істер басқармалары өрттен қорғау басқармаларының (бөлімдерінің) бастықтары — лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салады;

2) халық депутаттарының аудандық, қалалық, қалалардағы аудандық Советтерінің атқару комитеттері ішкі істер бөлімдерінің мемлекеттік өрт қадағалау бөлімдерінің (бөлімшелерінің, инспекцияларының) бастықтары, инспекторлары, қалалардың, поселкелер мен аудан орталықтарының өрттен қоргау отрядтарының, бөлімшелерінің бастықтары — азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға — отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салады.

219 - статья. **Темір жол транспорты органдары**

Темір жол транспорты органдары осы Кодекстің 43-статьясының бірінші бөлігінде (темір жол транспортында право бұзушылық жасағаны үшін), 113, 114-статьяларында және 122, 134, 136—138-статьяларында (темір жол транспортында право бұзушылық жасағаны үшін) көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді темір жол транспорты органдарының атынан қарайтын лауазымды адамдардың тізбесін СССР Министрлер Советі белгілейді.

220 - статья. **Теңіз транспорты органдары**

Теңіз транспорты органдары осы Кодекстің 43-статьясының бірінші бөлігінде (теңіз транспортында право бұзушылық жасағаны үшін), 118, 119-статьяларында және 121, 122, 134, 136—138-статьяларында (теңіз транспортында право бұзушылық жасағаны үшін) көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді теңіз транспорты органдарының атынан қарайтын лауазымды адамдардың тізбесін СССР Министрлер Советі белгілейді.

221 - статья. **Өзен транспорты органдары**

Өзен транспорты органдары осы Кодекстің 43-статьясының бірінші бөлігінде (өзен транспортында право бұзушылық жасағаны үшін), 120-статьясында және 122, 134, 136—138-статьяларында (өзен транспортында право бұзушылық жасағаны үшін) көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

[1] 217-статьяға 1984 ж. 28 сентябрьдегі және 1985 ж. 22 октябрьдегі Указдарымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.; 1985 ж., № 45, 457-ст.).

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға және әкімшілік жазаларды қолдануға мыналар праволы:

порт бастықтары мен олардың орынбасарлары, пристаньдар мен вокзалдардың бастықтары, өзен порттарының — пристаньдарының және вокзалдарының кезекші әкімдері, порт аймақтарының бастықтары мен шлюз бастықтары, кеме капитандары, олардың көмекшілері мен штурмандары кеме инспекцияларының аға инспекторлары мен инспекторлары, пароходство ревизорлары, Қазақ ССР Министрлер Советі жанындағы Өзен флоты бас басқармасының ведомстволық әскерилендірілген күзетінің порт-пристань орналасқан жердегі аға лауазымды адамы (біріккен отряд бастығы, отряд бастығы, командир, өрт нұсқаушысы).

221 - 1 - статья. Қазақ ССР Шағын кемелер жөніндегі мемлекеттік инспекциясының органдары [1]

Қазақ ССР Шағын кемелер жөніндегі мемлекеттік инспекциясының органдары осы Кодекстің 120-1-статьясында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға және әкімшілік жаза қолдануға мыналар праволы:

1) шағын кемелер жөніндегі мемлекеттік инспекторлар — азаматтарға және лауазымды адамдарға ескерту жасайды немесе отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салады;

2) Қазақ ССР Шағын кемелер жөніндегі мемлекеттік инспекциясы басқармасының бастығы және оның орынбасары, облыстардағы шағын кемелер жөніндегі мемлекеттік инспекциялардың бастықтары — азаматтарға ескерту жасайды немесе елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салады және лауазымды адамдарға ескерту жасайды немесе жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салады, кеме жүргізушілерді үш жылға дейінгі мерзімге Қазақ ССР Шағын кемелер жөніндегі мемлекеттік инспекциясының қадағалауындағы шағын кемелерді жүргізу правосынан айырады.

222 - статья. Әуе транспорты органдары

Әуе транспорты органдары осы Кодекстің 43-статьясының екінші бөлігінде, 115—117-статьяларында, 122-статьясының екінші бөлігінде, 134-статьясының екінші бөлігінде, 136-статьясында (әуе транспортында право бұзушылық жасағаны үшін) және 139-статьясында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді әуе транспорты органдарының атынан қарайтын лауазымды адамдардың тізбесін СССР Министрлер Советі белгілейді.

223 - статья. Қалалық және қалааралық жолаушы автомобиль транспорты мен электр транспорты органдары

Қалалық және қалааралық жолаушы автомобиль транспорты мен электр транспорты органдары осы Кодекстің 134-статьясының үшінші бөлігінде, 135-статьясында, 136, 137-статьяларында (автомобиль транспорты мен электр транспортында право бұзушылық жасағаны үшін) көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

Осы статьяның бірінші бөлігінде аталған органдардың атынан әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға және әкімшілік

---

[1] 221—1-статья 1985 ж. 29 июльдегі Указымен енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 32, 325-ст.).

жазаларды қолдануға қалалық және қалааралық жолаушы автомобиль транспорты мен электр транспортының (троллейбус, трамвай) бақылаушы-ревизорлары, билет бақылаушылары және соған уәкілдігі бар басқа да қызметкерлері праволы [1].

224 - статья. **Праволық және техникалық еңбек инспекторлары**

Праволық және техникалық еңбек инспекторлары осы Кодекстің 41-статьясында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға және белгіленген әкімшілік жазаларды қолдануға мыналар праволы:

1) еңбек туралы заңдарды бұзғаны үшін — праволық еңбек инспекторлары — он сомға дейінгі және бас праволық еңбек инспекторлары елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салады;

2) еңбек қорғау жөніндегі ережелерді бұзғаны үшін — техникалық еңбек инспекторлары — он сомға дейінгі және бас техникалық еңбек инспекторлары елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салады.

225 - статья. **Мемлекеттік кен-техникалық қадағалау органдары**

Мемлекеттік кен-техникалық қадағалау органдары осы Кодекстің 49, 59—61-статьяларында, 62-статьясында (пайдалы қазбалар орнын өңдеу процесінде жасалған право бұзушылық үшін), 94-статьясының бірінші бөлігінде және 95-статьясында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды [2].

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға және белгіленген әкімшілік жазаларды қолдануға мыналар праволы:

1) жер қойнауы туралы заңдарды бұзғаны үшін, сондай-ақ гидроминералдық ресурстарды қорғау және пайдалану жөніндегі ережелерді бұзғаны үшін — аудандық (облыстық) мемлекеттік кен-техникалық қадағалау инспекцияларының бастықтары отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф, округтердің мемлекеттік кен-техникалық қадағалау басқармаларының бастықтары мен олардың орынбасарлары елу сомға дейінгі мөлшерде штраф, СССР Өнеркәсіпте жұмысты хауіпсіз жүргізуді қадағалау және кен қадағалау жөніндегі мемлекеттік комитетінің Председателі, Қазақ ССР Өнеркәсіпте жұмысты хауіпсіз жүргізуді қадағалау және кен қадағалау жөніндегі мемлекеттік комитетінің Председателі мен олардың орынбасарлары — жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салады;

2) мемлекеттік кен-техникалық қадағалау органдарының бақылауындағы өнеркәсіп салалары мен объектілерінде жұмысты хауіпсіз жүргізу жөніндегі ережелерді, нормалар мен нұсқауларды бұзғаны үшін — аудандық (облыстық) мемлекеттік кен-техникалық қадағалау инспекцияларының бастықтары он сомға дейінгі мөлшерде штраф, округтердің мемлекеттік кен-техникалық қадағалау басқармаларының бастықтары мен олардың орынбасарлары отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф, сондай-ақ СССР Өнеркәсіпте жұмысты хауіпсіз жүргізуді қадағалау және кен қадағалау жөніндегі мемлекеттік комитетінің Председателі мен Қазақ ССР Өнеркәсіпте жұмысты хауіпсіз жүргізуді қадағалау және кен қадағалау жөніндегі мемлекеттік комитетінің Председателі мен олардың орынбасарлары елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салады;

3) мемлекеттік кен-техникалық қадағалау органдарының бақы-

---

[1] 223-статьяның екінші бөлігіне 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).

[2] 225-статьяның бірінші бөлігіне 1985 ж. 25 апрельдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 19, 190-ст.).

лауындағы өнеркәсіп салалары мен объектілерде жарылғыш материалдарды сақтау, пайдалану және есепке алу жөніндегі ережелерді, нормалар мен нұсқауларды бұзғаны үшін — аудандық (облыстық) мемлекеттік кен-техникалық қадағалау инспекцияларының бастықтары отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф; округтердің мемлекеттік кен-техкалық қадағалау басқармаларының бастықтары мен олардың орынбасарлары елу сомға дейінгі мөлшерде штраф, СССР Өнеркәсіпте жұмысты хауіпсіз жүргізуді қадағалау және кен қадағалау жөніндегі мемлекеттік комитетінің Председателі, Қазақ ССР Өнеркәсіпте жұмысты хауіпсіз жүргізуді қадағалау және кен қадағалау жөніндегі мемлекеттік комитетінің Председателі мен олардың орынбасарлары жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салады.

225 - 1 - статья. **СССР Атом энергетикасында жұмысты хауіпсіз жүргізуді қадағалау жөніндегі мемлекеттік комитетінің органдары** [1]

СССР Атом энергетикасында жұмысты хауіпсіз жүргізуді қадағалау жөніндегі мемлекеттік комитетінің органдары осы Кодекстің 94-статьясының екінші бөлігінде көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

СССР Атом энергетикасында жұмысты хауіпсіз жүргізуді қадағалау жөніндегі мемлекеттік комитеті органдарының атынан әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға және әкімшілік жазаларды қолдануға мыналар праволы:

СССР Атом энергетикасында жұмысты хауіпсіз жүргізуді қадағалау жөніндегі мемлекеттік комитеті инспекцияларының бастықтары — отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф;

СССР Атом энергетикасында жұмысты хауіпсіз жүргізуді қадағалау жөніндегі мемлекеттік комитеті округтері басқармаларының бастықтары мен олардың орынбасарлары — елу сомға дейінгі мөлшерде штраф;

СССР Атом энергетикасында жұмысты хауіпсіз жүргізуді қадағалау жөніндегі мемлекеттік комитетінің Председателі мен оның орынбасарлары — жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салады.

226 - статья. **СССР Машина жасау министрлігінің және СССР Орта машина жасау министрлігінің инспекция органдары**

СССР Машина жасау министрлігінің және СССР Орта машина жасау министрлігінің инспекция органдары бақылауындағы объектілерде жұмысты хауіпсіз жүргізу жөніндегі ережелерді, нормалар мен нұсқауларды бұзу туралы істерді қарайды.

227 - статья. **Таможня органдары**

Таможня органдары осы Кодекстің 204 және 205-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға және әкімшілік жазаларды қолдануға таможнялардың бастықтары немесе олардың орынбасарлары праволы.

---

[1] 225—I-статья 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).

228 - статья. **СССР Қорғаныс министрлігінің органдары**

СССР Қорғаныс министрлігінің органдары осы Кодекстің 123-статьясында, 124-статьясының бірінші және екінші бөліктерінде, 125-статьясының бірінші бөлігінде және 127-статьясының үшінші бөлігінде (СССР Қарулы Күштерінің транспорт құралдарын жүргізушілер — әскери қызметшілер мен жиынға шақырылған әскери міндеттілер жасаған), 202, 203 және 203-1-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

СССР Қорғаныс министрлігі органдарының атынан әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға және әкімшілік жазаларды қолдануға мыналар праволы:

1) осы Кодекстің 202, 203 және 203-1-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық үшін — аудандық (қалалық) әскери комиссарлар;

2) осы Кодекстің 123-статьясында, 124-статьясының бірінші және екінші бөліктерінде, 125-статьясының бірінші бөлігінде және 127-статьясының үшінші бөлігінде көзделген әкімшілік право бұзушылық үшін әскери автомобиль инспекциясының лауазымды адамдары: бастығы немесе бастығының орынбасары, әскери квалификация комиссиясының председателі, сондай-ақ әскери автомобиль инспекциясының аға инспекторы, инспекторы, белгіленген тәртіппен штаттан тыс инспекторлары болып тағайындалатын офицерлер, прапорщиктер мен мичмандар — ескерту жасау түрінде.

СССР Қарулы Күштерінің транспорт құралдарын жүргізушілер — әскери қызметшілер мен жиынға шақырылған әскери міндеттілер жасаған, сол үшін әкімшілік жаза ретінде штраф салу ғана көзделген право бұзушылық туралы материалдарды әскери автомобиль инспекциясы СССР Қорғаныс министрлігі белгілеген тәртіппен СССР Қарулы Күштерінің Тәртіптік уставы бойынша кінәлілерді жауапқа тарту туралы мәселені шешу үшін тиісті командирлерге (бастықтарға) табыс етеді.

СССР Қарулы Күштерінің транспорт құралдарын жүргізушілер — әскери қызметшілер мен жиынға шақырылған әскери міндеттілер жасаған, ол үшін транспорт құралдарын басқару правосымен айыру түрінде әкімшілік жаза қолданылуы мүмкін право бұзушылық туралы протоколдарды әскери автомобиль инспекциясы СССР Қорғаныс министрлігі СССР Ішкі істер министрлігімен бірлесіп белгілеген тәртіппен Мемлекеттік автомобиль инспекциясына табыс етеді [1].

229 - статья. **Мемлекеттік санитариялық қадағалауды жүзеге асыратын органдар мен мекемелер**

Мемлекеттік санитариялық қадағалауды жүзеге асыратын органдар мен мекемелер осы Кодекстің 42, 43 (темір жол транспортында право бұзушылықтан басқа), 82—88-статьяларында (бұл право бұзушылық санитариялық-гигиеналық ережелер мен атмосфералық ауаны қорғау нормаларын бұзушылық болып табылатын кезде) және 89-статьясында (мемлекеттік санитариялық қадағалауды жүзеге асыратын органдардың нұсқауларын орындамағаны үшін) көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға және белгіленген әкімшілік жазаларды қолдануға мыналар праволы:

1) санитариялық-гигиеналық және санитариялық-эпидемиялық

---

[1] 228-статьяға 1985 ж. 21 ноябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 49, 513-ст.).

ережелер мен нормаларды бұзғаны үшін (атмосфералық ауаны қорғау жөніндегі ережелер мен нормалардан басқа) — СССР-дің мемлекеттік бас санитарнялық дәрігері мен оның орынбасарлары — азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф; Қазақ ССР-інің мемлекеттік бас санитарнялық дәрігері мен оның орынбасарлары — азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф; облыстардың мемлекеттік бас санитарнялық дәрігерлері мен олардың орынбасарлары, ауданға бөлінетін қалалардың мемлекеттік бас санитариялық дәрігерлері және су транспортындағы бассейндердің мемлекеттік бас санитариялық дәрігерлері — азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жиырма сомға дейінгі мөлшерде штраф; ауданға бөлінбейтін қалалардың, аудандардың мемлекеттік бас санитариялық дәрігерлері және су транспортындағы порттар мен линиялық учаскелердің мемлекеттік бас санитариялық дәрігерлері — азаматтарға және лауазымды адамдарға он сомға дейінгі мөлшерде штраф салады;

2) атмосфералық ауаны қорғау жөніндегі санитариялық-гигиеналық ережелер мен нормаларды бұзғаны үшін — СССР-дің мемлекеттік бас санитариялық дәрігері мен оның орынбасарлары, Қазақ ССР-інің мемлекеттік бас санитариялық дәрігері мен оның орынбасарлары — азаматтарға — елу сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф; облыстардың мемлекеттік бас санитариялық дәрігерлері мен олардың орынбасарлары, ауданға бөлінетін қалалардың мемлекеттік бас санитариялық дәрігерлері, су транспортындағы бассейндердің мемлекеттік бас санитариялық дәрігерлері — азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф; ауданға бөлінбейтін қалалардың, аудандардың мемлекеттік бас санитариялық дәрігерлері және су транспортындағы порттар мен линиялық учаскелердің мемлекеттік бас санитариялық дәрігерлері — азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жнырма сомға дейінгі мөлшерде штраф салады.

230 - статья. **СССР Қорғаныс министрлігінің, СССР Ішкі істер министрлігінің және СССР Мемлекет хауіпсіздігі комитетінің санитариялық қадағалауды жүзеге асыратын медицина қызметтері**

СССР Қорғаныс министрлігінің, СССР Ішкі істер министрлігінің және СССР Мемлекет хауіпсіздігі комитетінің санитариялық қадағалауды жүзеге асыратын медицина қызметтері осы Кодекстің 42-статьясында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы, СССР Қорғаныс министрлігінің әскери қалашықтары мен оқу орталықтарының территориясында орналасқан объектілерде және СССР Ішкі істер министрлігі мен СССР Мемлекет хауіпсіздігі комитетіне қарасты объектілерде санитариялық-гигиеналық және санитариялық-эпидемиялық ережелерді бұзушылық туралы істерді қарайды.

Лауазымды адамдардың (әскери қызметшілерден, сондай-ақ СССР ішкі істер органдарының қатардағы және бастық құрамдағы адамдарынан басқа) әкімшілік право бұзушылығы туралы істерді қарауға және белгіленген әкімшілік жазаларды оларға қолдануға мыналар праволы:

СССР Қорғаныс министрлігінің бас эпидемиологы мен оның орынбасары — отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф; СССР Қорғаныс министрлігінің Орталық санитариялық-эпидемиологиялық лабораториясының бастығы, сондай-ақ СССР Қарулы Күштері түрлерінің, округтердің бас эпидемиологтары — жнырма сомға дейінгі мөлшерде штраф;

СССР Ішкі істер министрлігінің Орталық санитариялық-эпидемиологиялық станциясының бастығы мен оның орынбасары, сондай-ақ СССР Ішкі істер министрлігі ішкі әскерлерінің санитариялық-эпидемиологиялық отрядының бастығы — отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф; Қазақ ССР Ішкі істер министрлігінің, халық депутаттарының облыстық және Алматы қалалық Советтерінің атқару комитеттері ішкі істер басқармаларының санитариялық-эпидемиологиялық станцияларының бастықтары, сондай-ақ еңбекпен түзеу мекемелерінің санитариялық-эпидемиологиялық станцияларының бастықтары — жиырма сомға дейінгі мөлшерде штраф; СССР Мемлекет хауіпсіздігі комитетінің санитариялық-эпидемиологиялық станциясының бастығы мен оның орынбасары, сондай-ақ СССР Мемлекет хауіпсіздігі комитеті әскерлерінің бас эпидемиологы — отыз сомга дейінгі мөлшерде штраф; СССР және Қазақ ССР Мемлекет хауіпсіздігі комитеттері медицина қызметтерінің бастықтары, мемлекет хауіпсіздігі комитеттерінің облыстар бойынша басқармалары медицина қызметтерінің бастықтары, сондай-ақ СССР Мемлекет хауіпсіздігі комитеті әскерлерінің санитариялық-эпидемиологиялық отрядтарының бастықтары — жиырма сомға дейінгі мөлшерде штраф салады.

231-статья. **Мемлекеттік мал дәрігерлік қадағалау органдары**

Мемлекеттік мал дәрігерлік қадағалау органдары осы Кодекстің 110-статьясында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға және белгіленген әкімшілік жазаларды қолдануга мыналар праволы:

СССР-дің мемлекеттік бас мал дәрігерлік инспекторы мен оның орынбасарлары — азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салады;

Қазақ ССР-інің мемлекеттік бас мал дәрігерлік инспекторы мен оның орынбасарлары — азаматтарга — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салады;

облыстардың, Алматы қаласының және облыс орталықтарының мемлекеттік бас мал дәрігерлік инспекторлары, темір жолдар мен бассейндердің мемлекеттік бас мал дәрігерлік инспекторлары — азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жиырма сомға дейінгі мөлшерде штраф салады;

қалалардың, аудандардың мемлекеттік мал дәрігерлік инспекторлары, шекаралық мал дәрігерлік бақылау пункттерінің бастықтары, дезинфекциялау-жуып тазарту станциялары мен пункттеріндегі мал дәрігерлік қадағалау бастықтары, учаскелік мал дәрігерлік емдеу орындарының мал дәрігерлік учаскелерінің меңгерушілері, транспорттық мал дәрігерлік-санитариялық учаскелердің бастықтары, базарлардағы ет-сүт және тамақ бақылау станцияларының меңгерушілері — азаматтарга — бес сомға дейінгі және лауазымды адамдарға он сомга дейінгі мөлшерде штраф салады.

Мемлекеттік мал дәрігерлік қадағалау органдарының лауазымды адамдарды мынадай орындарда штраф өндіріп алуы мүмкін:

1) базарларда — мал (оның ішінде құс пен балық) өнімдерін және малдан алынган шикізат пен басқа тағамдық өнімдерді сатудың мал дәрігерлік-санитариялық ережелерін бұзғаны үшін;

2) темір жол, су және әуе транспортында, тас жолдар мен қара жолдарда, мал айдайтын трассаларда — малдарды (оның ішінде құсты, балықты және бал арасын), малдан алынған өнімдер мен шикізат-

ты тасымалдаудың мал дәрігерлік-санитариялық ережелерін, сондай-ақ мал айдау ережелерін бұзғаны үшін;

3) мемлекеттік шекарада — СССР-дің территориясын шет мемлекеттерден малдың (оның ішінде құстың, балықтың және бал арасының) жұқпалы ауруларын әкелуден қорғау жөніндегі мал дәрігерлік-санитариялық ережелерді бұзғаны үшін.

232 - статья. Су ресурстарын қорғау органдары

СССР Мелиорация және су шаруашылығы министрлігі жүйесінің су пайдалану мен қорғауды реттеу жөніндегі органдары осы Кодекстің 50 және 63—66-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

СССР Геология министрлігі жүйесінің органдары жер асты суы ластанған және былғанған немесе бұл судың ластануына әкеп соқтырған су айдағыштардағы су қорғау режимі бұзылған реттерде осы Кодекстің 63, 65 және 66-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға және белгіленген әкімшілік жазаларды қолдануға мыналар праволы:

1) СССР-дің су пайдалану мен қорғауды реттеу жөніндегі мемлекеттік бас инспекторы мен оның орынбасарлары, Қазақ ССР-інің су пайдалану мен қорғауды реттеу жөніндегі мемлекеттік бас инспекторы мен оның орынбасарлары, су пайдалану мен қорғауды реттеу жөніндегі мемлекеттік бассейндік (территориялық) бас инспекторлар мен олардың орынбасарлары; СССР Геология министрінің жер асты суын қорғауды бақылау мәселелерін басқаратын орынбасары, СССР Геология министрлігінің Гидрогеологиялық жұмыстар басқармасының бастығы, Қазақ ССР геология министрінің жер асты суын қорғауды бақылау мәселелерін басқаратын орынбасары — азаматтарға — елу сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салады;

2) су пайдалану мен қорғауды реттеу жөніндегі мемлекеттік аға инспекторлар; СССР Геология министрлігі жүйесінің территориялық өндірістік геологиялық бірлестіктерінің (басқармалары мен трестерінің) бастықтары — азаматтарға — отыз сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салады;

3) суды пайдалану мен қорғауды реттеу жөніндегі мемлекеттік инспекторлар — азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салады.

233 - статья. Балық қорғау органдары

Балық қорғау органдары осы Кодекстің 92-статьясында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

Балық қорғау органдары атынан әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға және әкімшілік жазаларды қолдануға СССР Балық шаруашылығы министрлігінің Балық қорын қорғау мен үздіксіз өсіру және балық аулауды реттеу жөніндегі бас басқармасының бастығы мен оның орынбасарлары, балық қорын қорғау мен үздіксіз өсіру және балық аулауды реттеу жөніндегі бассейндік басқармалардың бастықтары мен олардың орынбасарлары, аталған бассейндік басқар-

малардың балық қорғау бөлімдерінің бастықтары, балық қорғау органдарының аға және аудандық инспекторлары праволы [1].

234 - статья. **Орман шаруашылығы органдары**

Орман шаруашылығы органдары осы Кодекстің 81-статьясында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға және белгіленген әкімшілік жазаларды қолдануға мыналар праволы:

1) СССР Орман шаруашылығы жөніндегі мемлекеттік комитетінің Председателі, Қазақ ССР Орман шаруашылығы министрі — азаматтарға — елу сомға дейінгі және лауазымды адамдарға жүз сомға дейінгі мөлшерде штраф салады;

2) облыстардың орман шаруашылығы органдарының басшылары мен бас орманшылары, облыстардың мемлекеттік орман инспекцияларының бастықтары, ормандарды авиациямен қорғау базаларының бастықтары — азаматтарға — отыз сомға дейінгі және лауазымды адамдарға сексен сомға дейінгі мөлшерде штраф салады;

3) облыстардың орман шаруашылығы органдарының орман қорғау және сақтау бөлімдерінің бастықтары, орман шаруашылықтары мен басқа мемлекеттік орман шаруашылығы кәсіпорындарының және ұйымдарының басшылары мен бас орманшылары, ормандарды авиациямен қорғау базаларының бас бақылаушы-ұшқыштары мен авиазвеноларының командирлері — азаматтарға — жнырма сомға дейінгі және лауазымды адамдарға елу сомға дейінгі мөлшерде штраф салады;

4) облыстардың орман шаруашылығы органдарының орман қорғау және сақтау бөлімдерінің аға инженерлері мен инженерлері, орман шаруашылықтары мен басқа мемлекеттік орман шаруашылық кәсіпорындарының және ұйымдарының орман қорғау және сақтау аға инженерлері мен инженерлері, ормандарды авиациямен қорғау базаларының аға бақылаушы-ұшқыштары мен бақылаушы-ұшқыштары, орман-мелиорация станциялары өндірістік учаскелерінің орманшылары, бастықтары — азаматтарға — он сомға дейінгі және лауазымды адамдарға отыз сомға дейінгі мөлшерде штраф салады; осы тармақта аталып өткен адамдар азаматтарға бес сомға дейінгі мөлшерде салынған штрафты сол арада өндіріп алады.

235 - статья. **Аң аулау ережелерінің сақталуын мемлекеттік қадағалауды жүзеге асыратын органдар**

Аң аулау ережелерінің сақталуын мемлекеттік қадағалауды жүзеге асыратын органдар осы Кодекстің 91-статьясында (аң аулау ережелерін бұзушылық жасағаны үшін) көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды [1].

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға және белгіленген әкімшілік жазаларды қолдануға аң аулау ережелерінің сақталуын мемлекеттік қадағалауды жүзеге асыратын республикалық, облыстық және аудандық органдардың басшылары праволы.

236 - статья. **СССР Байланыс министрлігі жүйесінің Электр байланысы мемлекеттік инспекциясының органдары**

СССР Байланыс министрлігі жүйесінің Электр байланысы мемлекеттік инспекциясының органдары осы Кодекстің 149-статьясында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

---

[1] 233-статьяның екінші бөлігіне және 235-статьяның бірінші бөлігіне 1985 ж. 21 ноябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 49, 513-ст.).

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға және белгіленген әкімшілік жазаларды қолдануға СССР Байланыс министрлігінің Электр байланысы мемлекеттік инспекциясының бастығы, Қазақ ССР Байланыс министрлігінің электр байланысы мемлекеттік инспекциясының бастығы және облыстық өндірістік-техникалық байланыс басқармаларының электр байланысы мемлекеттік инспекцияларының бастықтары праволы.

237 - статья. **Ауыл шаруашылығында техниканың пайдаланылуын мемлекеттік қадағалау органдары**

Ауыл шаруашылығында техниканың пайдаланылуын мемлекеттік қадағалау органдары осы Кодекстің 109-статьясында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайды.

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға және белгіленген әкімшілік жазаларды қолдануға халық депутаттары аудандық Советтерінің атқару комитеттері ауыл шаруашылығы басқармаларының ауыл шаруашылығында техниканың пайдаланылуын мемлекеттік қадағалау инженер-инспекторлары праволы.

IV бөлім

ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ ТУРАЛЫ ІСТЕРДІ ЖҮРГІЗУ

18-тарау

НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕР

238 - статья. **Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді жүргізу міндеттері**

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді жүргізу міндеттері мыналар болып табылады: әрбір істің мән-жайларын дер кезінде, жан-жақты, толық және объективті түрде анықтау, оны заңдарға сәйкес, дәлме-дәл шешу, шығарылған қаулының орындалуын қамтамасыз ету, сондай-ақ әкімшілік право бұзушылық жасауға итермелейтін себептер мен жағдайларды анықтау, право бұзушылықтың алдын алу, азаматтарды заңдарды сақтау рухында тәрбиелеу, социалистік заңдылықты нығайту.

239 - статья. **Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді жүргізу тәртібі**

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға уәкілдігі бар органдарда (лауазымды адамдардың) әкімшілік право бұзушылық туралы істерді жүргізу тәртібі ССР Одағы мен одақтас республикалардың Әкімшілік право бұзушылық туралы заң негіздерінде және соларға сәйкес шығарылатын СССР-дің заң актілерінде, СССР Министрлер Советінің қаулыларында, осы Кодексте және Қазақ ССР-інің өзге заң актілерінде және Қазақ ССР Министрлер Советінің қаулыларында белгіленеді.

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді халық соттарында жүргізу тәртібі ССР Одағының заң актілерінде, осы Кодексте және Қазақ ССР-інің басқа заң актілерінде белгіленеді.

240 - статья. Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді жүргізуді болғызбайтын мән-жайлар

Мынадай мән-жайлар болған кезде әкімшілік право бұзушылық туралы істерді жүргізудің басталмауы мүмкін, ал басталған болса қысқартылуға тиіс:

1) әкімшілік право бұзушылық оқиғасының болмауы;

2) әкімшілік право бұзушылық жасалған кезге қарай адамның он алты жасқа толмағандығы;

3) правоға қарсы әрекет немесе әрекетсіздік жасаған адамның есі дұрыс еместігі;

4) адамның мәжбүрлі қажеттілік немесе қажетті қорғаныс жағдайындағы әрекеті;

5) амнистия актісінің шығарылуы, егер ол әкімшілік жаза қолдануды жойса;

6) әкімшілік жауаптылықты белгілейтін актінің бұзылуы;

7) әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайтын кезге қарай осы Кодекстің 37-статьясында көзделген мерзімдердің өтіп кетуі;

8) әкімшілік жауапқа тартылатын адам жөнінде тап сондай факт бойынша компетентті органның (лауазымды адамның) әкімшілік жаза қолдану туралы қаулысының болуы, әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қысқарту туралы бұзылмаған қаулының болуы, сондай-ақ сол право бұзушылық жөнінде қылмысты іс қозғаудың болуы;

9) өзі жөнінде іс жүргізу басталған адамның қайтыс болуы.

241 - статья. Әкімшілік право бұзушылық туралы істі басқа мән-жайларға байланысты қысқарту

Әкімшілік право бұзушылық туралы іс жүргізу осы Кодексте көзделген тәртіп бойынша, мыналарға байланысты қысқартылуы мүмкін:

1) онша маңызды болмауына және ауызша ескерту жариялауға;

2) материалдарды жолдастық соттың, қоғамдық ұйымның немесе еңбек коллективінің қарауына беруге;

3) материалды прокурорға, алдын ала тергеу немесе анықтау органына беруге.

242 - статья. Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді азаматтардың теңдігі негіздерінде қарау

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарау барлық азаматтардың тегіне, әлеуметтік және мүліктік жағдайына, нәсілі мен ұлтына, жынысына, біліміне, тіліне, діни көзқарасына, кәсібінің түрі мен сипатына, тұрған жеріне және басқа мән-жайларына қарамастан заң мен істі қарайтын орган (лауазымды адам) алдындағы теңдігі негіздерінде жүзеге асырылады.

243 - статья. Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді ашық қарау

Әкімшілік право бұзушылық туралы іс ашық қаралады.

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді жүргізудің тәрбиелік және сақтандырушылық ролін арттыру мақсатында істерді право бұзушының тікелей жұмыс, оқу орнында немесе тұрғылықты жерінде қарауға да болады.

244 - статья. **Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді жүргізу кезінде заңдардың орындалуын прокурорлық қадағалау**

СССР Прокуратурасы туралы СССР Заңына сәйкес әкімшілік право бұзушылық туралы істерді жүргізу кезінде заңдардың орындалуын қадағалауды жүзеге асырған жағдайда прокурор мыналарға праволы: әкімшілік право бұзушылық туралы іс қозғауға, адамды әкімшілік ұстаудың, әкімшілік жауапқа тартудың және оған тиісті органның (лауазымды адамның) ықпал жасау шараларын қолдануының заңдылығын тексеруге; әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға қатысуға, істі қараған кезде пайда болатын мәселелер бойынша өтініш мәлімдеуге, қорытындылар беруге; әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыға наразылық білдіруге, оның орындалуын тоқтата тұруға, сондай-ақ заңда көзделген басқа да әрекеттер жасауға.

245 - статья. **Дәлелдемелер**

Істі қарауға уәкілдігі бар органдардың (лауазымды адамдардың) әкімшілік право бұзушылықтың болғанын немесе болмағанын, сол адамның оның жасауға кінәлілігін заңмен белгіленген тәртіп бойынша анықтауына негіз болатын кез келген нақты деректер және істі дұрыс шешу үшін маңызы бар өзге де мән-жайлар әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі дәлелдемелер болып табылады.

Бұл деректер әкімшілік право бұзушылық туралы протоколмен, куәлардың айғақтамаларымен, жәбірленушінің, әкімшілік жауапқа тартылатын адамның түсініктемелерімен, эксперт қорытындыларымен, айғақтық дәлелдемелермен, заттарды және документтерді алып қою туралы протоколмен, сондай-ақ өзге де документтермен анықталады.

246 - статья. **Дәлелдемелерге баға беру**

Орган (лауазымды адам) дәлелдемелерге істің барлық мән-жайларын олардың жиынтық күйінде жан-жақты, толық және объективті түрде зерттеуге негізделген өзінің ішкі нанымы бойынша, заңды және социалистік праволық сананы басшылыққа ала отырып баға береді.

247 - статья. **Материалдарды прокурорға, алдын ала тергеу немесе анықтама органына беру**

Егер істі қарау кезінде орган (лауазымды адам) право бұзушылықта қылмыс нышандары бар деген қорытындыға келсе, ол материалдарды прокурорға, алдын ала тергеу немесе анықтама органына береді.

19-тарау

ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ ТУРАЛЫ ПРОТОКОЛ. ІСТІҢ ҚАРАЛУЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

248 - статья. **Әкімшілік право бұзушылық туралы протокол**

Әкімшілік право бұзушылық жасалғаны туралы соған уәкілдігі бар лауазымды адам не қоғамдық ұйымның немесе қоғамдық ынталы органның өкілі протокол жасайды, бұған осы Кодекстің 251-статьясында көзделген реттер кірмейді.

249 - статья. **Әкімшілік право бұзушылық туралы протоколдың мазмұны**

Әкімшілік право бұзушылық туралы протоколда мыналар көрсетіледі: оның жасалған датасы мен орны, протоколды жасаған адамның қызметі, фамилиясы, аты, әкесінің аты; право бұзушының кім екені туралы мәліметтер; әкімшілік право бұзушылықтың жасалған орны, уақыты және мәні; сол право бұзушылық үшін жауаптылықты көздейтін нормативтік акт; егер бар болса куәлар мен жәбірленушілердің фамилиялары, адрестері; право бұзушының түсініктемесі; істі шешу үшін қажетті өзге де мәліметтер.

Протоколға оны жасаған адам және әкімшілік право бұзушылықты жасаған адам қол қояды; куәлар мен жәбірленушілер болған жағдайда протоколға осы адамдар да қол қоюы мүмкін.

Право бұзушылық жасаған адам протоколға қол қоюдан бас тартқан ретте, бұл туралы онда жазылады. Право бұзушылық жасаған адам протоколдың мазмұны жөнінде протоколға қоса тіркелетін түсініктемелер мен ескертпелерді табыс етуге, сондай-ақ өзінің протоколға қол қоюдан бас тартуының себептерін баяндауға праволы.

Право бұзушының осы Кодекстің 261-статьясында көзделген праволары мен міндеттері протоколды жасау кезінде оған түсіндіріледі, ол жайында протоколда белгі жасалады.

250 - статья. **Протоколды жолдау**

Протокол әкімшілік право бұзушылық туралы істі қарауға уәкілдігі бар органға (лауазымды адамға) дереу жолданады.

251 - статья. **Протокол жасамай әкімшілік жаза қолдану**

Осы Кодекстің 43, 81-статьяларында (егер штраф мөлшері бес сомнан аспаса), 113—116, 118—120, 121, 122-статьяларында, 127-статьясының үшінші бөлігінде, 131-статьясының бірінші және үшінші бөліктерінде, 134—137-статьяларында, сондай-ақ 123-статьясында, 124-статьясының бірінші және екінші бөліктерінде, 125-статьясының бірінші бөлігінде (СССР Қарулы Күштерінің транспорт құралдарын жүргізушілер — әскери қызметшілер мен жиынға шақырылған әскери міндеттілер право бұзушылық жасаған реттерде) көзделген әкімшілік право бұзушылық жасалған жағдайда, егер право бұзушы оған қолданылатын әкімшілік жазаға талас тудырмаса, протокол жасалмайды, штраф салынады және өндіріп алынады, ал ескерту право бұзушылық жасалған орында жазып алынады [1].

Егер право бұзушы осы статьяның бірінші бөлігінде көзделген право бұзушылықты жасағаны үшін оған қолданылатын жазаға талас тудырса, онда осы Кодекстің 248-статьясына сәйкес протокол жасалады.

Осы Кодекстің 110-статьясында (231-статьясының үшінші бөлігінде аталған реттерде) көзделген әкімшілік право бұзушылық жасалған жағдайда протокол жасалмайды, право бұзушылық жасалған жерде штраф салынады және өндіріп алынады.

252 - статья. **Право бұзушыны жеткізу**

Әкімшілік право бұзушылық туралы протокол жасау мақсатында, оны сол арада жасау мүмкін болмаған жағдайда, егер протокол жасау міндетті болып табылса, право бұзушыны милицияға немесе ерікті ха-

[1] 251-статьяның бірінші бөлігіне 1985 ж. 21 ноябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 49, 513-ст.).

лық жасағы штабына милиция қызметкері немесе халық жасақшысы жеткізуі мүмкін.

Транспорт құралдарын пайдалану ережелерін, қозғалыс тәртібі мен хауіпсіздігін қорғау жөніндегі ережелерді, транспорттағы жүктің сақталуын қамтамасыз етуге бағытталған ережелерді, өрт хауіпсіздігі ережелерін, транспорттағы санитариялық-гигиеналық және санитариялық-эпидемиялық ережелерді бұзушылық жасалған жағдайда право бұзушыны, егер оның кім екенін куәландыратын документі болмаса және ол туралы қажетті мәліметтер бере алатын куәлар болмаса, соған уәкілдігі бар адам милицияға жеткізуі мүмкін.

Орманда право бұзушылық немесе аң аулау ережелерін, балық аулау және балық қорын қорғау ережелерін, жануарлар дүниесін қорғау және пайдалану туралы заңдарды басқадай бұзушылық жасалған жағдайда протокол жасау мақсатында, егер право бұзушының кім екенін сол жерде анықтау мүмкін болмаса, осы право бұзушылықты жасаған адамдарды милицияға немесе халық депутаттарының поселкелік, селолық, ауылдық Советі атқару комитетінің үйіне мемлекеттік және ведомстволық орман қорғау қызметкерлері, ал колхоздар орманында — колхоздардың немесе колхозаралық орман шаруашылықтарының (орманшылықтардың) қызметкерлері, аң аулау ережелерінің сақталуын мемлекеттік қадағалауды жүзеге асыратын органдардың, балық қорғау органдарының соған уәкілдігі бар лауазымды адамдары, жануарлар дүниесінің қорғалуы мен пайдаланылуын мемлекеттік және ведомстволық бақылауды жүзеге асыратын басқа да органдардың лауазымды адамдары, қорықтар мен басқа да ерекше қорғалатын территориялардың лауазымды адамдары, сондай-ақ милиция қызметкерлері жеткізуі мүмкін. Право бұзушыны халық жасақшылары, қоғамдық табиғат қорғау инспекторлары, қоғамдық аң аулау инспекторлары, балық қорғау органдарының қоғамдық инспекторлары мен қоғамдық орман инспекторлары да жеткізеді.

Күзетілетін объектілерге, басқа да мемлекеттік немесе қоғамдық мүлікке қиянат жасаумен байланысты право бұзушылық жасалған жағдайда право бұзушылықты болғызбау, право бұзушының кім екенін анықтау және право бұзушылық туралы протокол жасау үшін право бұзушыны әскерилендірілген күзет қызметкерлері әскерилендірілген күзеттің қызмет үйіне немесе милицияға жеткізуі мүмкін.

Жеткізу мүмкіндігінше қысқа мерзімде жүргізілуге тиіс[1].

253-статья. Әкімшілік ұстау, тікелей өзін тексеру, заттарды тексеру, заттар мен документтерді алып қою

ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заң актілерінде тікелей көзделген реттерде, әкімшілік право бұзушылықты болғызбау, протокол жасау, істерді дер кезінде әрі дұрыс қарауды және әкімшілік право бұзушылық туралы істер жөніндегі қаулылардың орындалуын қамтамасыз ету мақсатында адамды әкімшілік ұстауға, тікелей өзін тексеруге, заттарды тексеруге және заттар мен документтерді алып қоюға жол беріледі.

Әкімшілік ұстау, тікелей өзін тексеру, заттарды тексеру және заттар мен документтерді алып қою тәртібі ССР Одағының заңдарында, осы Кодексте және Қазақ ССР-інің басқа заңдарында белгіленеді.

---

[1] 252-статьяға 1984 ж. 28 сентябрьдегі және 1985 ж. 21 ноябрьдегі Указдарымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.; 1985 ж., № 49, 513-ст.).

254 - статья. **Әкімшілік ұстау тәртібі**

Әкімшілік ұстау туралы протокол жасалады, онда мыналар көрсетіледі: оның жасалған датасы, уақыты мен орны; протокол жасаған адамның қызметі, фамилиясы, аты және әкесінің аты; ұсталған адамның кім екені туралы мәліметтер; ұсталған уақыты, орны және негіздері. Протоколға оны жасаған лауазымды адам мен ұсталған адам қол қояды. Ұсталған адам протоколға қол қоюдан бас тартқан ретте, онда бұл туралы жазу жазылады.

Әкімшілік право бұзушылық жасағаны үшін ұсталған адамның өтініші бойынша оның тұрған орны туралы оның туысқандарына, жұмыс немесе оқу орнындағы әкімшілікке хабарланады. Жасы толмаған адамның ұсталғаны туралы оның ата-аналарына немесе олардың орнындағы адамдарға хабарлау міндетті.

255 - статья. **Әкімшілік ұстауды жүзеге асыруға праволы органдар (лауазымды адамдар)**

Әкімшілік право бұзушылық жасаған адамды әкімшілік ұстауды ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заңдары бойынша соған уәкілдігі бар органдар (лауазымды адамдар) ғана жүргізуі мүмкін, атап айтқанда:

1) ішкі істер органдары — ұсақ бұзақылық жасалған, милиция қызметкерінің немесе халық жасақшысының заңды жарлығына немесе талабына қасақана бағынбаған, шетел валютасымен және төлем документтерімен заңсыз операциялар жасаған, ұсақ алыпсатарлық жасаған жағдайда, қоғамдық орындарда спирт ішімдіктерін ішкен немесе қоғамдық орындарға адамдық қасиетті және қоғамдық адамгершілікті қорлайтындай мас күйде келген, жол қозғалысы ережелерін, аң аулау, балық аулау және балық қорын қорғау ережелерін бұзған және жануарлар дүниесінің қорғалуы мен пайдаланылуы туралы заңдарды басқадай бұзған жағдайда, сондай-ақ ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заң актілерінде тікелей көзделген өзге реттерде [1];

2) шекара әскерлері — шекара режимі немесе мемлекеттік шекара арқылы өткізу пункттеріндегі режим бұзылған жағдайда;

3) күзетілетін объекті орналасқан жердегі әскерилендірілген күзеттің аға лауазымды адамы — күзетілетін объектілерге, басқа да мемлекеттік немесе қоғамдық мүлікке қиянат жасаумен байланысты право бұзушылық жасалған жағдайда [2];

4) балық қорғау органдары, аң аулау ережелерінің сақталуын мемлекеттік қадағалауды жүзеге асыратын органдар мен орман шаруашылығы органдары — сақталуын бақылауды осы органдар жүзеге асыратын ережелер бұзылған жағдайда;

5) темір жол, теңіз, өзен, әуе, жолаушы автомобиль транспорты мен электр транспорты органдары — сақталуын бақылауды осы органдар жүзеге асыратын ережелер бұзылған жағдайда;

6) әскери автомобиль инспекциясының лауазымды адамдары — жүргізушілер немесе СССР Қарулы Күштерінің транспорт құралдарын басқаратын басқа адамдар жол қозғалысы ережелерін бұзған жағдайда [1].

---

[1] 255-статьяның 1-пунктіне 1985 ж. 21 ноябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 49, 513-ст.). Осы Указбен статья 6-пунктпен толықтырылды.

[2] 255-статья 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен 3-пунктпен толықтырылды (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).

256 - статья. **Әкімшілік ұстау мерзімдері**

Әкімшілік право бұзушылық жасаған адамды әкімшілік ұстау үш сағаттан астам уақытқа созылмауға тиіс, бұған ерекше қажеттілікке байланысты СССР-дің заң актілерінде әкімшілік ұстаудың өзге мерзімдері белгіленген реттер кірмейді.

Шекара режимін немесе мемлекеттік шекара арқылы өткізу пункттеріндегі режимді бұзған адамдар протокол жасау үшін үш сағатқа дейінгі мерзімге, ал кім екенін және право бұзушылықтың мән-жайларын анықтау үшін қажет болған реттерде — ұстау кезінен бастап жнырма төрт сағат ішінде бұл туралы прокурорға жазбаша хабарлай отырып, үш тәулікке дейінгі немесе, егер право бұзушылардың кім екенін куәландыратын документтері болмаса, прокурордың санкциясы бойынша он тәулікке дейінгі мерзімге ұсталуы мүмкін.

Ұсақ бұзақылық жасаған адамдар істі халық судьялары немесе ішкі істер органының бастығы (бастықтың орынбасары) қарағанға дейін ұсталуы мүмкін.

Жеткізілген адамның ерікті халық жасағы штабында болуы бір сағаттан артыққа созылмауы керек.

Әкімшілік ұстау мерзімі право бұзушыны протокол жасау үшін жеткізген кезден бастап, ал мас күйдегі адамды ұстау — оның айыққан уақытынан бастап есептеледі.

257 - статья. **Тікелей өзін тексеру және заттарды тексеру**

Тікелей өзін тексеруді ішкі істер, әскерилендірілген күзет, азаматтық авиация, таможня мекемелері, шекаралық әскерлер органдарының, сондай-ақ ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заңдары бойынша соған уәкілдігі бар органдардың лауазымды адамдары жүргізе алады [1].

Тікелей өзін тексеруді соған уәкілдігі бар, тексерілетін адаммен жынысы бір адам және дәл сондай жыныстағы екі куәгердің қатысуымен жүргізе алады.

Заттарды тексеруді ішкі істер, әскерилендірілген күзет, азаматтық авиация, таможня мекемелері, шекаралық әскерлер органдарының, орман қорғау органдарының, балық қорғау органдарының, аң аулау, жануарлар дүниесін қорғау және пайдалану ережелерінің сақталуын мемлекеттік қадағалауды жүзеге асыратын органдардың, сондай-ақ соған уәкілдігі бар басқа органдардың лауазымды адамдары ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заңдарында тікелей көзделген реттерде жүргізе алады [2].

Заттарды, қол жүктерін, багажды, аң аулау мен балық ұстау құралдарын, ауланған өнімді және басқа заттарды тексеру, әдетте, бұларды меншіктенуші немесе иемденуші адамның қатысуымен жүзеге асырылады. Кейінге қалдыруға болмайтын реттерде аталған заттар, құралдар меншіктенуші (иеленуші) жоқ болса да екі куәгердің қатысуымен тексерілуі мүмкін.

Таможня мекемелерінде тікелей өзін тексеру және заттарды тексеру СССР-дің Таможня кодексінің ережелері бойынша жүргізіледі.

Тікелей өзін тексеру және заттарды тексеру туралы протокол жасалады, не әкімшілік право бұзушылық туралы протоколда тиісінше жазу жазылады.

---

[1] 257-статьяның бірінші бөлігіне 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).

[2] 257-статьяның үшінші бөлігіне 1984 ж. 28 сентябрьдегі және 1985 ж. 21 ноябрьдегі Указдарымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.; 1985 ж., № 49, 513-ст.).

258 - с т а т ь я. **Заттар мен документтерді алып қою**

Право бұзушылықтың құралы немесе объектілері болып табылатын, ұстау, тікелей өзін тексеру немесе заттарды тексеру кезінде табылған заттар мен документтерді осы Кодекстің 255 және 257-статьяларында көзделген органдардың лауазымды адамдары алып қояды. Алып қойылған заттар мен документтер бұдан былай заттар мен документтерді алып қоюды жүргізу правосы берілген органдар (лауазымды адамдар) белгілейтін орындарда әкімшілік право бұзушылық туралы істер қаралғанға дейін сақталады, ал іс қаралғаннан кейін, оны қараудың нәтижелеріне қарай, олар белгіленген тәртіп бойынша конфискеленеді немесе иесіне қайтарылады немесе заттарды құнын өтеп алып қойған жағдайда сатылады немесе жойылады. Алып қойылған орден, медаль, СССР-дің немесе Қазақ ССР-інің құрметті атағына берілген омырауға тағатын белгі олардың заңды иесіне қайтарылады, ал егер ол белгісіз болса, тиісінше СССР Жоғарғы Советінің Президиумына не Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумына жіберіледі.

Штрафты өндіріп алуды қамтамасыз ету үшін контрабанда заттары ұсталған кезде контрабанда жасаған адамның заттарын (құнды заттарын), егер оның СССР-де тұрақты тұратын орны болмаса, алып қоюға жол беріледі.

Заттар мен документтерді алып қойған ретте ол туралы протокол жасалады, не әкімшілік право бұзушылық туралы протоколда тиісінше жазу жазылады.

Осы Кодекске сәйкес транспорт құралын жүргізу правосынан айыру түрінде әкімшілік жаза қолданылуы мүмкін право бұзушылық жасалған жағдайда транспорт құралын жүргізуге право беретін куәлік іс қаралғанға дейін жүргізушіден алып қойылады, бұл жөнінде әкімшілік право бұзушылық туралы протоколда, сондай-ақ жүргізушіге қайтарып берілетін жүргізушілік куәліктің талонына жазу жазылады. Куәлікті алып қою СССР Ішкі істер министрлігі белгілеген тәртіппен жүргізіледі.

Осы Кодекстің 176, 189-статьяларында, 190-статьясының бірінші және екінші бөліктерінде, 191, 192-статьяларында көзделген право бұзушылық жасалған жағдайда милиция қызметкері атылатын қаруды, сондай-ақ оқ-дәріні іс қаралғанға дейін алып қоюға праволы, бұл туралы протоколда алып қойылатын қарудың маркасы немесе моделі, калибрі, сериясы мен номері, оқ-дәрінің мөлшері мен түрі көрсетіліп жазу жазылады. Қызмет міндетін атқару кезінде право бұзушылық жасаған адамға алып қою, оның кім екенін тексеру және заттарын тексеру кейінге қалдыруға болмайтын реттерде ғана қолданылады.

Осы Кодекстің 178, 179, 179-1, 179-2, 180-статьяларында көзделген право бұзушылық жасалған жағдайда самогонды және үйде жасалған басқа күшті спирт ішімдіктерін, оларды жасайтын аппараттарды ішкі істер органдары (милиция) алып қояды және олар іс қаралып біткеннен кейін жойылады [1].

---

[1] 258-статьяға 1984 ж. 28 сентябрьдегі және 1985 ж. 21 ноябрьдегі Указдарымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.; 1985 ж., № 49, 513-ст.).

Статья алтыншы бөлікпен 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен толықтырылды (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

259 - статья. **Транспорт құралдарын жүргізуден шеттету және мас екендігін куәландыру**

Мас күйінде деп жорамалдауға жеткілікті негіздер бар транспорт құралдарын жүргізушілер немесе өзге адамдар транспорт құралын жүргізуден шеттетуге және мас екендігін куәландыруға жатады.

Аталған адамдарды мас екендігін куәландыруға жіберу және оларды куәландыруды жүргізу тәртібін СССР Ішкі істер министрлігі, СССР Денсаулық сақтау министрлігі және СССР Юстиция министрлігі белгілейді.

260 - статья. **Әкімшілік ұстауға, заттар мен документтерді тексеруге және алып қоюға шағым беру**

Мүдделі адамның әкімшілік ұстауға, тікелей өзін тексеруге, заттарды тексеруге және заттар мен документтерді алып қоюға жоғары тұрған органға (лауазымды адамға) немесе прокурорға шағым беруі мүмкін.

20-тарау

ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ ТУРАЛЫ ІСТЕРДІ ЖҮРГІЗУГЕ ҚАТЫСАТЫН АДАМДАР

261 - статья. **Әкімшілік жауапқа тартылатын адам**

Әкімшілік жауапқа тартылатын адам іс материалдарымен танысуға, түсініктемелер беруге, дәлелдемелер табыс етуге, өтініш мәлімдеуге; іс қаралған кезде адвокаттың зац көмегін пайдалануға, ана тілінде сөйлеуге және егер іс жүргізілетін тілді білмейтін болса тілмаштың қызметін пайдалануға, іс жөніндегі қаулыға шағым беруге праволы.

Әкімшілік право бұзушылық туралы іс әкімшілік жауапқа тартылатын адамның қатысуымен қаралады. Ол адам жоқ болса бұл іс оган істің қаралатын орны, уақыты дер кезінде хабарланғаны туралы деректер болған кездегі және егер одан істің қаралуын кейінге қалдыра тұру туралы өтініш түспеген реттерде ғана қаралуы мүмкін.

Осы Кодекстің 52, 148, 174-статьясында, 178-статьясының үшінші бөлігінде, 185-статьясында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қараған кезде әкімшілік жауапқа тартылатын адамның қатысуы міндетті. Ол ішкі істер органының немесе халық судьясының шақыртуы бойынша келуден бұлтарған ретте оны ішкі істер органы (милиция) алып келуі мүмкін [1].

Әкімшілік жауапқа тартылатын адамның істі шешетін органга (лауазымды адамға) келуі міндетті болатын өзге де реттер ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заңдарында көзделуі мүмкін.

262 - статья. **Жәбірленуші**

Әкімшілік право бұзушылық арқылы моральдық, дене немесе мүліктік зиян келтірілген адам жәбірленуші болып табылады.

Жәбірленуші істің материалдарымен танысуға, түсініктемелер беруге, өтініш мәлімдеуге, әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыға шағым беруге праволы.

Жәбірленушіден осы Кодекстің 265-статьясында көзделген тәртіп бойынша куә ретінде жауап алынуы мүмкін.

[1] 261-статьяның үшінші бөлігіне 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

263 - с т а т ь я. **Заңды өкілдер**

Жасы толмағандар немесе өздерінің дене немесе психикалық кемістіктері салдарынан әкімшілік право бұзушылық туралы істер жөніндегі өз праволарын өздері жүзеге асыра алмайтын адамдар болып табылатын, әкімшілік жауапқа тартылатын адам мен жәбірленушінің мүдделерін олардың заңды өкілдері (ата-аналары, бала ғып алушылары, қорғаншылары, қамқоршылары) білдіруге праволы.

264 - с т а т ь я. **Адвокат**

Әкімшілік право бұзушылық туралы істі қарауға қатысатын адвокат істің барлық материалдарымен танысуға; істі қарауға қатысуға; өтініш мәлімдеуге; істі қарайтын органның (лауазымды адамның) қаулысына оны шақырған адамның тапсыруы бойынша, соның атынан шағым жасауға праволы.

Адвокаттың өкілеттігі заң консультациясы беретін ордермен куәландырылады.

265 - с т а т ь я. **Куә**

Әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі куә ретінде сол іс бойынша анықтауға жататын қандай да болсын мән-жайлар белгілі болуы ықтимал кез келген адам шақырылуы мүмкін.

Істі жүргізетін органның (лауазымды адамның) шақыртуы бойынша куә көрсетілген уақытта келуге, дұрыс жауап беруге, іс жөнінде оған белгілі нәрсенің бәрін хабарлауға және қойылған сұрақтарға жауап қайтаруға міндетті.

266 - с т а т ь я. **Эксперт**

Экспертті әкімшілік право бұзушылық туралы істі жүргізетін орган (лауазымды адам) арнаулы мағлұмат алу қажеттігі пайда болған ретте тағайындайды.

Эксперт шақырту бойынша келуге және оған қойылған сұрақтарға объективті қорытынды беруге міндетті.

Эксперт мыналарға праволы:

1) экспертиза затына қатысты іс материалдарымен танысуға;

2) қорытынды беру үшін қажетті қосымша материалдарды оған беру туралы өтініш мәлімдеуге;

3) жауапқа тартылатын адамға, куәларға, жәбірленушіге әкімшілік право бұзушылық туралы істі жүргізетін органның (лауазымды адамның) рұқсатымен экспертиза затына қатысты сұрақтар қоюға;

4) істі қараған кезде қатысуға.

267 - с т а т ь я. **Тілмаш**

Тілмашты әкімшілік право бұзушылық туралы істі жүргізетін орган (лауазымды адам) тағайындайды.

Тілмаш органның (лауазымды адамның) шақыртуы бойынша келуге және оған тапсырылған аударманы толық және дәлме-дәл орындауға міндетті.

268 - с т а т ь я. **Жәбірленушілерге, куәларға, эксперттерге және тілмаштарға төленуге тиісті сомалар**

Жәбірленушілерге, куәларға, эксперттерге және тілмаштарға олардың әкімшілік право бұзушылық туралы істі жүргізетін органға (лауазымды адамға) келуіне байланысты шеккен шығындары белгіленген тәртіп бойынша өтеледі.

Жәбірленушілер, куәлар, эксперттер және тілмаштар ретінде шақыртылатын адамдардың әкімшілік право бұзушылық туралы істі жүргізетін органға (лауазымды адамға) келуіне байланысты олардың болмаған уақыты үшін олардың жұмыс істейтін орнындағы еңбек табысы белгіленген тәртіп бойынша сакталады.

21-тарау

ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ ТУРАЛЫ ІСТЕРДІ ҚАРАУ

269 статья. **Әкімшілік право бұзушылық туралы істі қарауға әзірлеу**

Орган (лауазымды адам) әкімшілік право бұзушылық туралы істі қарауға әзірленген кезде мына мәселелерді анықтайды:

1) сол істі қарау оның компетенциясына жата ма;

2) әкімшілік право бұзушылық туралы істің протоколы мен басқа да материалдары дұрыс жасалған ба;

3) істі қарауға қатысатын адамға оны қарау уақыты мен орны туралы хабарланған ба;

4) қажетті қосымша материалдар сұратып алынған ба;

5) әкімшілік жауапқа тартылатын адамның, жәбірленушінің, олардың заңды өкілдері мен адвокаттың өтініштері қанағаттандыруға немесе қанағаттандырмауға жата ма.

270 статья. **Әкімшілік право бұзушылық туралы істің қаралатын орны**

Әкімшілік право бұзушылық туралы іс оның жасалған орнында қаралады.

Осы Кодекстің 123—130, 132 және 133-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді транспорт құралдары есепке алынған орында да қарауға болады.

Осы Кодекстің 178, 180-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істер оларды жасалған жерде немесе право бұзушы тұратын жерде қаралады [1].

Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді әкімшілік комиссиялары мен жасы толмагандардың істері жөніндегі комиссиялар право бұзушының тұрғылықты жерінде қарайды.

ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заңдарында әкімшілік право бұзушылық туралы істі қараудың өзге де орны көзделуі мүмкін.

271 статья. **Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарау мерзімдері**

Әкімшілік право бұзушылық туралы істер орган (лауазымды адам) әкімшілік право бұзушылық туралы протоколды және істің басқа материалдарын алған күннен бастап он бес күн мерзім ішінде қаралады.

Осы Кодекстің 167, 174, 178 және 185-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істер бір тәулік ішінде, осы Кодекстің 148 және 165-статьяларында көзделген істер үш тәулік ішінде, ал осы Кодекстің 52-статьясында көзделген істер бес тәулік ішінде қаралады.

ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заңдарында әкімшілік право бұ-

---

[1] 270-статья үшінші бөлікпен 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен толықтырылды (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

зушылық туралы істерді қараудың өзге де мерзімдері белгіленуі мүмкін [1].

272 - статья. **Әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарау тәртібі**

Істерді қарау коллегиялы органның құрамын жариялаудан немесе сол істі қарайтын лауазымды адамды таныстырудан басталады.

Коллегиялы органның мәжілісіне председательдік етуші немесе істі қарайтын лауазымды адам қандай іс қарауға жататынын, кім әкімшілік жауапқа тартылатынын жариялайды, іске қатысатын адамдарға олардың праволары мен міндеттерін түсіндіреді. Бұдан кейін әкімшілік право бұзушылық туралы протокол жарияланады. Мәжілісте өтініштер шешіледі, істі қарауға қатысушы адамдар тыңдалады, дәлелдемелер зерттеледі. Іске прокурор қатысқан ретте оның қорытындысы тыңдалады.

273 - статья. **Әкімшілік право бұзушылық туралы істі қараған кезде анықтауға жататын мән-жайлар**

Орган (лауазымды адам) әкімшілік право бұзушылық туралы істі қараған кезде мыналарды анықтауға міндетті: әкімшілік право бұзушылық жасалды ма, сол адам оны жасауда кінәлі ме, ол әкімшілік жауаптылыққа жата ма, жауаптылықты жеңілдететін және ауырлататын мән-жайлар бар ма, мүліктік залал келтірілген бе, әкімшілік право бұзушылық туралы материалдарды жолдастық соттың, кәсіпорында, мекемеде, ұйымда және олардың құрылымдық бөлімшелерінде құрылған маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияның, қоғамдық ұйымның, еңбек коллективінің қарауына беру үшін негіздер бар ма; сондай-ақ істі дұрыс шешу үшін маңызы бар басқа да мән-жайларды анықтауға міндетті [2].

274 - статья. **Коллегиялы орган мәжілісінің протоколы**

Коллегиялы орган әкімшілік право бұзушылық туралы істі қараған кезде протокол жүргізіледі, онда мыналар көрсетіледі:

1) мәжілістің датасы мен орны;

2) істі қарайтын органның аты мен құрамы;

3) қаралатын істің мазмұны;

4) іске қатысушы адамдардың келуі туралы мәліметтер;

5) істі қарауға қатысушы адамдардың түсініктемелері, олардың өтініштері және бұларды қарау нәтижелері;

6) істі қараған кезде зерттелген документтер мен айғақтық дәлелдемелер;

7) қабылданған қаулының жарияланғаны және оған шағым берудің тәртібі мен мерзімдері түсіндірілгені туралы мәліметтер.

Коллегиялы орган мәжілісінің протоколына мәжілісте председательдік етуші мен секретарь қол қояды.

275 - статья. **Әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулы**

Орган (лауазымды адам) әкімшілік право бұзушылық туралы істі қарап, іс жөнінде қаулы шығарады. Халық депутаттарының поселке-

---

[1] 271-статьяға 1984 ж. 28 сентябрьдегі және 1985 ж. 22 октябрьдегі Указдарымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.; 1985 ж., № 45, 457-ст.).

[2] 273-статьяға 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

лік, селолық, ауылдық Советі атқару комитетінің әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулысы шешім формасында қабылданады.

Қаулыда мыналар болуға тиіс: қаулы шығарған органның (лауазымды адамның) аты, істің қаралған датасы; ісі қаралып отырған адам туралы мәліметтер; істі қарағанда анықталған мән-жайлардың мазмұны; сол әкімшілік право бұзушылық үшін жауаптылықты көздейтін нормативтік актіге нұсқама; іс жөнінде қабылданған шешім, қаулыға шағым беру тәртібі мен мерзімі.

Егер осы Кодекстің 207-статьясында аталып өткен органдар (лауазымды адамдар) әкімшілік право бұзушылық үшін жаза қолдану туралы мәселені шешкен кезде, кінәлінің мүліктік залалды өтеуі туралы мәселе бір мезгілде шешілетін болса, онда іс жөніндегі қаулыда өндіріп алуға жататын залалдың мөлшері, оны өтеу мерзімі мен тәртібі көрсетіледі.

Іс жөніндегі қаулыда алып қойылған заттар мен документтер туралы мәселе шешілуге тиіс.

Коллегиялы органның қаулысы мәжіліске қатысқан коллегиялы орган мүшелерінің жай көпшілік даусымен қабылданады. Әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыға істі қараған лауазымды адам, ал коллегиялы органның қаулысына — председательдік етуші мен секретарь қол қояды.

ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заңдарында көзделген реттерде жазалау шарасы жөнінде әкімшілік право бұзушылық туралы протоколда тиісті жазу жазылады не қаулы белгіленген өзге де әдіспен рәсімделеді.

276 - статья. Қаулылардың түрлері

Әкімшілік право бұзушылық туралы істі қарап, орган (лауазымды адам) мынадай қаулылардың бірін шығарады:

1) әкімшілік жаза қолдану туралы;

2) іс жүргізуді қысқарту туралы.

Іс жүргізуді қысқарту туралы қаулы осы Кодекстің 240 және 241-статьяларында көзделген реттерде шығарылады.

277 - статья. Іс жөніндегі қаулыны жариялау және қаулының көшірмесін тапсыру

Қаулы істі қарау аяқталғаннан кейін дереу жарияланады.

Қаулының көшірмесі үш күннің ішінде ол шығарылған адамына, сондай-ақ жәбірленушінің өтінуі бойынша оған тапсырылады немесе жіберіледі.

Қаулының көшірмесі қолхат арқылы тапсырылады. Егер қаулының көшірмесі жіберілген ретте, бұл туралы істе тиісті жазу жазылады.

Таможня ережелерін бұзу туралы және контрабанда туралы істер жөніндегі қаулының көшірмесі ол шығарылған адамдарына СССР-дің Таможня кодексінде белгіленген тәртіп бойынша және сол мерзімдерде тапсырылады.

Осы Кодекстің 176-статьясында және 190-статьясының бірінші және екінші бөліктерінде көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істер бойынша қызмет міндетін атқаруына байланысты атылатын қаруды, сондай-ақ оқ-дәріні кәсіпорын, мекеме, ұйым сеніп тапсырған немесе уақытша пайдалануға берген адам жөнінде қаулының көшірмесі хабарлау үшін тиісті кәсіпорынға, мекемеге немесе ұйымға және осы

адамның атылатын қаруды пайдалануына тыйым салу туралы мәселені қарау үшін ішкі істер органына жіберіледі [1].

278 - статья. **Әкімшілік жаза қолдану туралы қаулыны жұртшылыққа жеткізу**

Осы Кодекстің 52, 126, 129, 133, 165, 174, 178, 180-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарайтын орган (лауазымды адам) право бұзушының жұмыс істейтін, оқитын немесе тұрғылықты жеріндегі әкімшілікке немесе қоғамдық ұйымға, ал осы Кодекстің 202 және 203-статьяларында көзделген істерді қарайтын орган (лауазымды адам) — жұмыс істейтін (оқитын) жеріндегі кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның, колхоздың және оқу орнының басшысына оған қолданылған жаза туралы хабарлайды. Осы Кодекстің 52-статьясында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істер жөнінде, қабылданған шешім туралы да ұсақ ұрлық туралы протоколды сотқа жіберген кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның әкімшілігіне немесе ішкі істер органына хабарланады [2].

279 - статья. **Әкімшілік право бұзушылық жасауға итермелейтін себептер мен жағдайларды жою туралы ұсыныстар**

Істі қарайтын орган (лауазымды адам), әкімшілік право бұзушылық жасауға итермелейтін себептер мен жағдайларды анықтаған кезде, кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың басшыларына және басқа лауазымды адамдарға бұл себептер мен жағдайларды жою жөнінде шаралар қолдану туралы ұсыныстар енгізеді. Аталған адамдар ұсыныстар түскен күннен бастап бір ай ішінде ұсыныс жасаған органға (лауазымды адамға) қолданылған шаралар туралы хабарлауға міндетті.

22-тарау

ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ ТУРАЛЫ ІС ЖӨНІНДЕГІ ҚАУЛЫҒА ШАҒЫМ БЕРУ ЖӘНЕ НАРАЗЫЛЫҚ БІЛДІРУ

280 - статья. **Әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыға шағым беру правосы**

Әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыға ол шығарылған адамның, сондай-ақ жәбірленушінің шағым беруі мүмкін.

Аудандық (қалалық) халық сотының (халық судьясының) әкімшілік жаза қолдану туралы қаулысы түпкілікті болып табылады және әкімшілік право бұзушылық туралы істерді жүргізу арқылы шағым беруге жатпайды, бұған ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заң актілерінде көзделген реттер кірмейді.

281 - статья. **Әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыға шағым беру тәртібі**

Әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыға шағым берілуі мүмкін:

1) әкімшілік комиссиясының, жасы толмағандардың істері жөнін-

---

[1] 277-статья бесінші бөлікпен 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен толықтырылды (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).

[2] 278-статьяға 1984 ж. 25 сентябрьдегі және 1985 ж. 22 октябрьдегі Указдарымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.; 1985 ж., № 45, 457-ст.).

деґі комиссияның халық депутаттарының жергілікті Советі атқару комитетінің жанындағы маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссияның қаулысына — халық депутаттары тиісті Советінің атқару комитетіне немесе шешімі түпкілікті болып табылатын аудандық (қалалық) халық сотына [1];

2) халық депутаттарының поселкелік, селолық, ауылдық Советі атқару комитетінің шешіміне — халық депутаттарының аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Советінің атқару комитетіне немесе шешімі түпкілікті болып табылатын аудандық (қалалық) халық сотына;

3) өзге органның (лауазымды адамның) штраф түрінде әкімшілік жаза қолдану туралы қаулысына — жоғары тұрған органға (жоғары тұрған лауазымды адамға) немесе шешімі түпкілікті болып табылатын аудандық (қалалық) халық сотына; өзге әкімшілік жаза қолдану туралы қаулыға — жоғары тұрған органға (жоғары тұрған лауазымды адамға), бұдан кейін шешімі түпкілікті болып табылатын аудандық (қалалық) халық сотына шағым берілуі мүмкін. Мұның өзінде бір мезгілде негізгі және қандай да болсын қосымша әкімшілік жазалардың бірін қолдану туралы қаулыға берілетін шағым неғізгі жазаны қолдану туралы қаулыны қарауға праволы органға берілуі мүмкін;

4) әскери автомобиль инспекциясы лауазымды адамының протокол жасамай, право бұзушылық жасалған орында жазып алған ескерту түрінде әкімшілік жаза қолдану туралы қаулысына — шағымдар қарауға праволы жоғары тұрған лауазымды адамға [2].

Ішкі істер орғанының (лауазымды адамның) протокол жасамай, право бұзушылық жасалған орында жазып алған ескерту түрінде әкімшілік жаза қолдану туралы қаулысына — жоғары тұрған органға (жоғары тұрған лауазымды адамға).

Шағым, егер СССР-дің заңдарында өзгеше белгіленбеген болса, әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөнінде қаулы шығарған орган (лауазымды адам) арқылы беріледі, ол үш тәулік ішінде оны іспен бірге, осы статьяға сәйкес, оны қарауға праволы органға (лауазымды адамға) жібереді.

Әкімшілік жаза қолдану туралы қаулыға шағым берген адамнан мемлекеттік баж салығы өндірілмейді.

282-статья. Әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыға шағым беру мерзімі

Әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыға қаулы шығарылған күннен бастап он күн ішінде шағым берілуі мүмкін. Аталған мерзім дәлелді себептермен өтіп кеткен ретте қаулы шығарылған адамның арызы бойынша бұл мерзімді шағым қарауға праволы орган (лауазымды адам) қалпына келтіруі мүмкін.

283-статья. Әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыға наразылық білдіру

Әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыға прокурор наразылық білдіруі мүмкін.

---

[1] 281-статьяның бірінші бөлігінің 1-пунктіне 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

[2] 281-статьяның бірінші бөлігі 4-пунктпен 1985 ж. 21 ноябрьдегі Указымен толықтырылды (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 49, 513-ст.).

284 - статья. **Шағым беруге немесе наразылық білдіруге байланысты қаулының орындалуын тоқтата тұру**

Белгіленген мерзімде берілген шағым әкімшілік жаза қолдану туралы қаулыны орындауды шағым қаралғанға дейін тоқтата тұрады, бұған осы Кодекстің 25 және 31-статьяларында көзделген жазалау шараларын қолдану туралы қаулылар, сондай-ақ әкімшілік право бұзушылық жасалған жерде өндіріп алынатын штраф салынған реттер кірмейді.

Прокурордың наразылық білдіруі наразылық қаралғанға дейін қаулының орындалуын тоқтата тұрады.

285 - статья. **Әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыға шағым беру және наразылық білдіру мерзімі**

Әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыға шағым мен наразылықты осы Кодекстің 281-статьясының бірінші бөлігінде аталған органдар (лауазымды адамдар) олар түскен күннен бастап он күн мерзім ішінде, егер СССР-дің заңдарында өзгеше белгіленбеген болса, қарайды.

286 - статья. **Әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыға шағым мен наразылықты қарау**

Орган (лауазымды адам) әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыға шағымды немесе наразылықты қарағанда кезде шығарылған қаулының заңдылығын және негізділігін тексереді.

Мұның өзінде шағымды немесе наразылықты қарайтын орган (лауазымды адам) жаза заң негізінде және осы категориядағы істі шешуге праволы орган (лауазымды адам) арқылы қолданылған-қолданылмағанын тексеруге тиіс.

287 - статья. **Шағым мен наразылықты қарайтын органның (лауазымды адамның) шешімі**

Әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыға шағым мен наразылықты қарайтын орган (лауазымды адам) мына шешімдердің бірін қабылдайды:

1) қаулыны өзгеріссіз, ал шағым мен наразылықты қанағаттанғысыз қалдырады;

2) қаулыны бұзады және істі жаңадан қарауға жібереді;

3) қаулыны бұзады және істі қысқартады;

4) жазалау шарасын әкімшілік право бұзушылық үшін жауаптылық туралы нормативтік актілерде көзделген шеңберде өзгертеді, алайда жаза күшейтілуге тиісті емес.

Егер қаулыны сол істі шешуге праволы емес орган (лауазымды адам) шығарғаны анықталса, онда мұндай қаулы бұзылады және іс компетентті органның (лауазымды адамның) қарауына жіберіледі.

288 - статья. **Халық судьясының, ішкі істер органы бастығының, жоғары тұрған сот председателінің және жоғары тұрған ішкі істер органының істі қайта қарау жөніндегі өкілеттігі**

Халық судьясының осы Кодекстің 52, 148, 174-статьяларында, 178-статьясының үшінші бөлігінде және 185-статьясында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы істер жөніндегі қаулысын прокурордың наразылығы бойынша халық судьясының өзі, сондай-ақ прокурор-

дың наразылығы болу-болмауына қарамастан жоғары тұрған соттың председателі бұзуы немесе өзгертуі мүмкін.

Ішкі істер органы бастығының осы Кодекстің 174, 178 және 180-статьяларында көзделген әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулысын прокурордың наразылығы бойынша ішкі істер органы бастығының өзі, сондай-ақ прокурордың наразылығы болу-болмауына қарамастан жоғары тұрған ішкі істер органының бастығы бұзуы немесе өзгертуі мүмкін [1].

289 - статья. **Қаулыға шағым немесе наразылық жөніндегі шешімнің көшірмесін жіберу**

Әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыға шағым немесе наразылық жөніндегі шешімнің көшірмесі үш күн ішінде ол шығарылған адамына және жәбірленушінің өтінуі бойынша — оған, сондай-ақ іс жөнінде қаулы шығарған органға (лауазымды адамға) жіберіледі. Наразылықты қараудың нәтижелері туралы прокурорға хабарланады.

290 - статья. **Әкімшілік право бұзушылық туралы істі қысқарта отырып қаулыны бұзудың салдары**

Әкімшілік право бұзушылық туралы істі қысқарта отырып қаулыны бұзу өндіріп алынған ақшалай соманы, құнын өтеп алып қойылған және конфискеленген заттарды қайтарып беруге, сондай-ақ бұрын қабылданған қаулыға байланысты басқа да шектеулерді жоюға әкеп соғады. Затты қайтарып беру мүмкін болмаған жағдайда оның құны төленеді.

Азаматқа қамауға алу немесе түзеу жұмыстарын істеу түріндегі заңсыз әкімшілік жаза қолданудан келтірілген залалды өтеу заңдарда белгіленген тәртіп бойынша жүргізіледі.

291 - статья. **Шағым жөніндегі шешімге қадағалау арқылы наразылық білдіру**

Әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыға қадағалау арқылы берілген шағым жөніндегі шешімге — прокурор, ал аудандық (қалалық) халық сотының шешіміне жоғары тұрған соттың председателі де наразылық білдіруі мүмкін.

Шағым жөніндегі шешімге наразылық шағым бойынша шешім қабылдаған орган (лауазымды адам) жөнінде жоғары тұрған органға (лауазымды адамға) ұсынылады.

---

[1] 288-статьяға 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

V бөлім

ӘКІМШІЛІК ЖАЗА ҚОЛДАНУ ТУРАЛЫ ҚАУЛЫЛАРДЫ ОРЫНДАУ

23-тарау

НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕР

292 - статья. **Әкімшілік жаза қолдану туралы қаулының міндеттілігі**

Әкімшілік жаза қолдану туралы қаулы мемлекеттік және қоғамдық орғандардың, кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың, лауазымды адамдар мен азаматтардың орындауы үшін міндетті.

293 - статья. **Қаулыны орындату тәртібі**

Әкімшілік жаза қолдану туралы қаулы, егер ССР Одағының заңдарында, осы Кодексте және Қазақ ССР-інің өзге заңдарында өзгеше белгіленбеген болса, оны шығарған кезден бастап орындауға жатады.

Әкімшілік жаза қолдану туралы қаулыға шағым берілген немесе наразылық келтірілген жағдайда қаулы шағымды немесе наразылықты қанағаттандырғысыз қалдырудан кейін орындауға жатады.

Штраф түрінде әкімшілік жаза қолдану туралы қаулы ерікті түрде орындау үшін заңдарда белгіленген мерзім өткеннен кейін еріксіз орындатуға жатады.

Әкімшілік жаза қолдану туралы қаулыны қаулы шығарған орган (лауазымды адам) орындатады.

294 - статья. **Әкімшілік жаза қолдану туралы қаулыны орындайтын органдар**

Әкімшілік жаза қолдану туралы қаулыларды соған уәкілдігі бар органдар ССР Одағының заңдарында, осы Кодексте және Қазақ ССР-інің басқа заңдарында белгіленген тәртіп бойынша орындайды.

Әкімшілік қамауға алу туралы қаулыны ішкі істер органдары СССР-дің заңдарында белгіленген тәртіп бойынша орындайды.

295 - статья. **Бір адам жөнінде бірнеше қаулыны орындау**

Бір адам жөнінде әкімшілік жаза қолдану туралы бірнеше қаулы шығарылған ретте әрбір қаулы жеке-жеке орындалады.

296 - статья. **Әкімшілік жаза қолдану туралы қаулыны орындауды кейінге қалдыру**

Қамауға алу, түзеу жұмыстары немесе штраф (бұған әкімшілік право бұзушылық жасалған жерде штрафты өндіріп алу кірмейді) түрінде әкімшілік жаза қолдану туралы қаулының дереу орындалуын мүмкін етпейтін мән-жайлар болған кезде, қаулыны шығарған орган (лауазымды адам) қаулы шығарылған адамның арызы бойынша, қаулыны орындауды бір айға дейінгі мерзімге кейінге қалдыра алады.

297 - статья. **Әкімшілік жаза қолдану туралы қаулыны орындауды қысқарту**

Әкімшілік жаза қолдану туралы қаулы шығарған орган (лауазымды адам) қаулыны орындауды мынадай реттерде қысқартады:

1) амнистия актісі шығарылса, егер ол әкімшілік жаза қолдануды жойса;

2) әкімшілік жауаптылықты белгілейтін акт бұзылса;
3) қаулы шығарылған адам қайтыс болса.
Қысқартылған орындау ісі қайта басталуы мүмкін емес.

298 - статья. **Әкімшілік жаза қолдану туралы қаулыларды орындаудың ескіру мерзімі**

Әкімшілік жаза қолдану туралы қаулы, егер ол шығарылған күннен бастап үш ай ішінде орындатуға берілмеген болса, орындауға жатпайды. Осы Кодекстің 284-статьясына сәйкес қаулының орындалуы тоқтатыла тұрған ретте, ескіру мерзімінің өтуі шағымды немесе наразылықты қарағанға дейін тоқтатыла тұрады. Осы Кодекстің 296-статьясына сәйкес қаулының орындалуы кейінге қалдырылған ретте, ескіру мерзімінің өтуі кейінге қалдыру мерзімі өткенге дейін тоқтатыла тұрады [1].

ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заңдарында право бұзушылықтың жекелеген түрлері туралы істер жөніндегі қаулыларды орындау үшін өзге, неғұрлым ұзақ мерзімдер белгіленуі мүмкін.

СССР-дің Таможня кодексіне сәйкес контрабанда заттары, сондай-ақ контрабанда заттарын СССР-дің мемлекеттік шекарасы арқылы өткізуге немесе оларды жасыруға арналған тасымалдау және басқа құралдары, олардың табылған уақытына қарамастан, конфискелеуге жатады.

299 - статья. **Қаулыны орындауға байланысты мәселелерді шешу**

Әкімшілік жаза қолдану туралы қаулы шығарған органға (лауазымды адамға) осы қаулыны орындауға байланысты мәселелерді шешу және оның орындалуын бақылау жүктеледі.

24-тарау
ЕСКЕРТУ ЖАСАУ ТУРАЛЫ ҚАУЛЫНЫ ОРЫНДАУ

300 - статья. **Ескерту жасау туралы қаулыны орындау тәртібі**

Ескерту түріндегі әкімшілік жаза қолдану туралы қаулыны қаулы шығарған орган (лауазымды адам) істі қарау аяқталғаннан кейін оны жариялау жолымен орындайды.

Ескерту түріндегі әкімшілік жаза қолдану туралы қаулы право бұзушы жоқ кезде шығарылған ретте оған қаулының көшірмесі осы Кодекстің 277-статьясында көзделген тәртіппен тапсырылады [1].

Жол қозғалысы ережелерін бұзған жерде ескерту түрінде әкімшілік жаза қолданылған жағдайда, ол СССР Ішкі істер министрлігі белгілейтін әдіспен жазып қойылады.

---

[1] 298-статьяның бірінші бөлігіне 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.). Осы Указбен 300-статья екінші бөлікпен толықтырылған.

25-тарау

ШТРАФ САЛУ ТУРАЛЫ ҚАУЛЫНЫ ОРЫНДАУ

301 - статья. **Штраф салу туралы қаулыны орындау мерзімдері мен тәртібі**

Штрафты право бұзушы штраф салу туралы қаулы оған тапсырылған күннен бастап он бес күннен кешіктірмей, ал мұндай қаулыға шағым берілген немесе наразылық келтірілген ретте — шағымның немесе наразылықтың қанағаттандырғысыз қалдырылғаны туралы ескертілген күннен бастап он бес күннен кешіктірмей төлеуге тиісті.

Ұсақ бұзақылық жасаған он алты жастан он сегіз жасқа дейінгі адамдардың өз еңбек табысы болмаған жағдайда, штраф ата-аналарынан немесе олардың орнындағы адамдардан өндіріп алынады.

Әкімшілік право бұзушылық жасағаны үшін салынған штрафты право бұзушы мемлекеттік еңбек жинақ кассасына немесе СССР Мемлекеттік банкісінің мекемесіне төлейді.

302-статья. **Штраф өндіріп алу туралы қаулыны еріксіз орындату**

Право бұзушы штрафты осы Кодекстің 301-статьясында белгіленген мерзімде төлемеген ретте, штраф салу туралы қаулы штраф сомасын оның жалақысынан немесе өзге еңбек табысынан, пенсиясынан немесе стипендиясынан азаматтық істерді жүргізу заңдарында белгіленген ережелерге сәйкес еріксіз түрде ұстап қалу үшін жіберіледі.

Егер штраф салынған адам жұмыс істемесе немесе штрафты право бұзушының жалақысынан өндіріп алу басқа себептермен мүмкін болмаса, штрафты өндіріп алуды органның немесе лауазымды адамның штраф салу туралы қаулысы негізінде сот орындаушысы право бұзушының мүлкінен, сондай-ақ ортақ меншіктегі оның үлесінен Қазақ ССР-інің Азаматтық істер жүргізу кодексінің ережелері бойынша өндіріп алу жолымен жүргізеді.

Штрафты ССР Одағы мен Қазақ ССР-інің заңдарына сәйкес конфискелеуге жатпайтын мүліктен өндіріп алуға болмайды.

Иелерінің СССР-де тұрақты тұрағы жоқ контрабанда заттары транспорт құралдарынан табылған жағдайда штраф СССР-дің Таможня кодексінің ережелері бойынша өндіріп алынады.

303 - статья. **Сол арада өндіріп алынатын штраф салу туралы қаулыны орындау**

Әкімшілік право бұзушылық жасалған жерде штрафты осы Кодекстің 251-статьясына сәйкес өндіріп алған кезде право бұзушыға белгіленген үлгідегі квитанция беріледі.

Штрафты сол арада төлемеген ретте істі жүргізу осы Кодексте көзделген тәртіп бойынша жүзеге асырылады.

304 - статья. **Штраф салу туралы қаулыны орындау ісін аяқтау**

Штраф салу туралы қаулы, штраф толық өндіріп алынған соң, орындалғаны туралы белгі соғылып, қаулы шығарған органға (лауазымды адамға) қайтарылады.

26-тарау

ЗАТТЫ ҚҰНЫН ӨТЕП АЛЫП ҚОЮ ТУРАЛЫ ҚАУЛЫНЫ ОРЫНДАУ

305 - статья. **Затты құнын өтеп алып қою туралы қаулыны орындау**

Әкімшілік право бұзушылық жасаудың құралы немесе тікелей объектісі болып табылған затты құнын өтеп алып қою туралы қаулыны соған уәкілдігі бар органдар ССР Одағының заңдарында, осы Кодексте және Қазақ ССР-інің басқа заңдарында белгіленетін тәртіп бойынша орындайды.

306 - статья. **Затты құнын өтеп алып қою туралы қаулыны орындау тәртібі** [1]

Құнын өтеп алып қою туралы қаулының негізінде алып қойылған заттарды қаулы шығарған органдар (лауазымды адамдар) сату үшін право бұзушының мүлкі тұрған жердегі комиссиялық магазинге немесе басқа сауда ұйымына тапсырады.

Атылатын қару мен оқ-дәріні құнын өтеп алып қою туралы қаулыны ішкі істер органдары орындайды.

Құнын өтеп алып қойылған заттарды сатудан түскен сома, осы Кодекстің 27-статьясына сәйкес, алып қойылған затты өткізу жөніндегі шығындарды шегере отырып, бұрынғы несіне беріледі [1].

27-тарау

КОНФИСКЕЛЕУ ТУРАЛЫ ҚАУЛЫНЫ ОРЫНДАУ

307 - статья. **Конфискелеу туралы қаулыны орындау**

Әкімшілік право бұзушылық жасаудың құралы немесе тікелей объектісі болып табылған затты конфискелеу туралы қаулыны соған уәкілдігі бар органдар ССР Одағының заңдарында, осы Кодексте және Қазақ ССР-інің басқа заңдарында белгіленген тәртіп бойынша орындайды.

308 - статья. **Конфискелеу туралы қаулыны орындауды жүзеге асыратын органдар**

Әкімшілік право бұзушылық жасаудың құралы немесе тікелей объектісі болып табылған затты конфискелеу туралы қаулыны мыналар орындайды:

сот орындаушылары — осы Кодекстің 90-3-статьясында, 91-статьясының бірінші бөлігінде (аң аулау ережелерін бұзу туралы істерден басқа), 148 және 165-статьяларында көзделген право бұзушылық жасалған жағдайда [2];

әуе транспорты органдарының соған уәкілдігі бар адамдары — осы Кодекстің 116-статьясының екінші бөлігінде және 134-статьясының екінші бөлігінде көзделген право бұзушылық жасалған жағдайда;

ішкі істер органдарының соған уәкілдігі бар адамдары — осы Кодекстің 167, 168, 176, 187, 189 және 190-статьяларында көзделген право бұзушылық жасалған жағдайда [1];

---

[1] 306-статьяның үшінші бөлігі мен тақырыбына, 308-статьяның төртінші абзацына 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.). Осы Указбен 306-статья екінші бөлікпен толықтырылған.

[2] 308-статьяның екінші абзацына 1985 ж. 21 ноябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 49, 513-ст.).

газ шаруашылығы, жылу жүйелері және коммуналдық шаруашылық кәсіпорындары мен ұйымдарының соған уәкілдігі бар адамдары — осы Кодекстің 102-статьясының екінші бөлігінде және 156-статьясының екінші бөлігінде көзделген право бұзушылық жасалған жағдайда;

финанс органдарының соған уәкілдігі бар адамдары — осы Кодекстің 169 және 170-статьяларында көзделген право бұзушылық жасалған жағдайда;

аң аулау ережелерінің сақталуын мемлекеттік қадағалауды жүзеге асыратын органдардың соған уәкілдігі бар адамдары — осы Кодекстің 91-статьясында (аң аулау ережелерін бұзғаны үшін), 172-статьясында көзделген право бұзушылық жасалған жағдайда;

балық қорғау органдарының соған уәкілдігі бар адамдары — 92-статьяда көзделген право бұзушылық жасалған жағдайда [1];

конфискеленген ет коректі аңдарды және бұл жануарлардың терісін қабылдау жүктелген кәсіпорындар мен ұйымдардың соған уәкілдігі бар адамдары — осы Кодекстің 171-статьясында көзделген право бұзушылық жасалған жағдайда;

таможня органдарының соған уәкілдігі бар адамдары — осы Кодекстің 204 және 205-статьяларында көзделген право бұзушылық жасалған жағдайда.

309 - статья. **Конфискелеу туралы қаулыны орындау тәртібі**

Әкімшілік право бұзушылықтың құралы немесе тікелей объектісі болып табылған затты конфискелеу туралы қаулыны орындау конфискеленген затты алып қою және ол затты құнын өтемей еріксіз түрде мемлекет меншігіне айналдыру жолымен жүзеге асырылады.

Контрабанда заттарын, сондай-ақ СССР-дің мемлекеттік шекарасы арқылы контрабанда заттарын өткізуге немесе оларды жасыруға арналған тасымалдау және басқа құралдарды конфискелеу туралы қаулыларды орындау СССР-дің Таможня кодексінің ережелері бойынша жүргізіледі.

Затты конфискелеу туралы қаулы орындалғаны туралы белгі қойылып, қаулыны шығарған органға (лауазымды адамға) қайтарылады [2].

310 - статья. **Конфискеленген заттарды өткізу тәртібі**

Әкімшілік право бұзушылықтың құралы немесе тікелей объектісі болып табылған, конфискеленген заттарды өткізу Қазақ ССР Министрлер Советі белгілейтін тәртіп бойынша жүргізіледі.

28-тарау

АРНАЙЫ ПРАВОДАН АЙЫРУ ТУРАЛЫ ҚАУЛЫНЫ ОРЫНДАУ

311 - статья. **Арнайы праводан айыру туралы қаулыны орындау**

Сол азаматқа берілген арнайы праводан (транспорт құралдарын жүргізу правосы, аң аулау правосы) айыру туралы қаулыны орындау ССР Одағының заңдарында, осы Кодексте және Қазақ ССР-інің басқа заңдарында белгіленген тәртіп бойынша жүргізіледі.

---

[1] 308-статьяның жетінші абзацына 1985 ж. 21 ноябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 49, 513-ст.). Осы Указбен статья сегізінші абзацпен толықтырылды.

[2] 309-статья үшінші бөлікпен 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен толықтырылды (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).

312 - статья. **Арнайы праводан айыру туралы қаулыны орындайтын органдар**

Транспорт құралдарын жүргізу правосынан айыру туралы қаулыны осы Кодекстің 217-статьясының 2-тармағында аталған ішкі істер органдарының лауазымды адамдары орындайды.

Кеме жүргізушілерді шағын кемелерді жүргізу правосынан айыру туралы қаулыны осы Кодекстің 221-1-статьясының 2-тармағында аталған Қазақ ССР Шағын кемелер жөніндегі мемлекеттік инспекциясы органдарының лауазымды адамдары орындайды [1].

Аң аулау правосынан айыру туралы қаулыны осы Кодекстің 235-статьясының екінші бөлігінде аталған, аң аулау ережелерінің сақталуын мемлекеттік қадағалауды жүзеге асыратын органдардың лауазымды адамдары орындайды.

313 - статья. **Транспорт құралдарын және шағын кемелерді жүргізу правосынан айыру туралы қаулыны орындау тәртібі**

Транспорт құралдарын немесе шағын кемелерді жүргізу правосынан айыру туралы қаулыны орындау, егер жүргізуші немесе кеме жүргізуші транспорт құралдарының барлық түрлерін немесе шағын кемелерді жүргізу правосынан айрылған болса, жүргізушілік куәлікті және оның талонын алып қою жолымен жүзеге асырылады.

Егер жүргізуші немесе кеме жүргізуші транспорт құралдарының барлық түрлерін немесе шағын кемелерді жүргізу правосынан айрылмаған болса, онда жүргізушілік куәлік пен оның талонында ол транспорт құралдарының немесе шағын кемелердің қандай түрлерін жүргізу правосынан айрылғаны көрсетіледі.

Транспорт құралдарын немесе шағын кемелерді жүргізуге право беретін куәлікті алып қою тәртібін тиісінше СССР Ішкі істер министрлігі немесе Қазақ ССР Шағын кемелер жөніндегі мемлекеттік инспекциясы белгілейді.

Транспорт құралдарын немесе шағын кемелер жүргізу правосынан айрылған жүргізуші немесе кеме жүргізуші жүргізушілік куәлікті тапсырудан бұлтарған ретте ішкі істер органдары немесе Қазақ ССР Шағын кемелер жөніндегі мемлекеттік инспекциясы куәлікті алып қою үшін заңдарда көзделген шараларды қолданады [1].

314 - статья. **Аң аулау правосынан айыру туралы қаулыны орындау тәртібі**

Аң аулау правосынан айыру туралы қаулыны орындау аңшылық билетті алып қою жолымен жүргізіледі.

Аң аулау правосынан айрылған адам аңшылық билетті тапсырудан бұлтарған ретте аң аулау ережелерінің сақталуын мемлекеттік қадағалауды жүзеге асыратын органдар аңшылық билетті алып қою үшін заңдарда көзделген шараларды қолданады.

315 - статья. **Арнайы праводан айыру мерзімін есептеу**

Аң аулау ережелерін бұзған транспорт құралдарының жүргізушілері мен адамдар осы праводан айыру туралы қаулы шығарылған күннен бастап арнайы праводан айрылды деп есептеледі.

---

[1] 312-статья екінші бөлікпен 1985 ж. 29 июльдегі Указымен толықтырылды (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 32, 325-ст.). Осы Указбен 313-статьяға өзгерістер енгізілген.

Арнайы праводан айыру мерзімі өткеннен кейін, сондай-ақ осы Кодекстің 316-статьясына сәйкес ол қысқартылған ретте, әкімшілік жазаның сол шарасы қолданылған адамға одан алып қойған документтер белгіленген тәртіп бойынша қайтарып беріледі.

316 - статья. **Арнайы праводан айыру мерзімін қысқарту негізі мен тәртібі**

Транспорт құралын жүргізу немесе аң аулау правосынан белгілі бір мерзімге айрылған адам еңбекке адал ниетпен қараған және мінез-құлқы үлгілі болған жағдайда жаза қолданған орган (лауазымды адам) тағайындалған мерзімнің кемінде жартысы өткеннен кейін, қоғамдық ұйымның, еңбек коллективінің өтініші бойынша, аталған праводан айыру мерзімін қысқарта алады.

29-тарау

ТҮЗЕУ ЖҰМЫСТАРЫ ТУРАЛЫ ҚАУЛЫНЫ ОРЫНДАУ

317 - статья. **Түзеу жұмыстары туралы қаулыны орындау тәртібі**

Түзеу жұмыстары туралы қаулыны ішкі істер органдары ССР Одағының заңдарында, осы Кодексте және Қазақ ССР-інің басқа заңдарында белгіленген тәртіп бойынша орындайды.

Халық судьясының түзеу жұмыстарын қолдану туралы қаулысын орындау үшін ол шығарылғаннан кейін келесі күннен кешіктірілмей жіберіледі.

Түзеу жұмыстары осы Кодекстің 30-статьясына сәйкес право бұзушының тұрақты жұмыс орнында өтеледі.

Право бұзушының еңбек табысынан түзеу жұмыстары туралы қаулының негізінде, жазаны өтеу мерзімі ішінде, қаулыда белгіленетін мөлшерде мемлекет кірісіне ақша ұсталып отырады.

318 - статья. **Түзеу жұмыстарын өтеу мерзімі**

Түзеу жұмыстарын өтеу право бұзушы жұмыс істеген және оның еңбек табысынан ақша ұсталып отырған уақытпен есептеледі.

Право бұзушының жұмыс істеген күнінің саны жазаның сот белгілеген календарьлық мерзіміне келетін жұмыс күнінің санынан кем болмауға тиіс. Егер право бұзушы аталған жұмыс күнінің санын атқармаса, право бұзушы тиісті жұмыс күнінің санын толық атқарғанға дейін түзеу жұмыстарын өтей береді.

Жазаны өтеу мерзіміне право бұзушының дәлелді себептермен жұмыс істемеген және оған заңға сәйкес жалақы төленген уақыты есептеледі. Бұл мерзімге ауырған уақыты, ауруды күтіп-бағуға берілген уақыт, жүктілігіне және босануына байланысты демалыста болған уақыт та есептеледі. Мас болудан немесе мас болуға байланысты әрекеттерден туған аурудың уақыты түзеу жұмыстарын өтеу мерзіміне есептелмейді [1].

319 - статья. **Право бұзушы түзеу жұмыстарын өтейтін жердегі кәсіпорындар, мекемелер мен ұйымдар әкімшілігінің міндеті**

Право бұзушы түзеу жұмыстарын өтейтін жердегі кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың әкімшілігіне мыналар жүктеледі:

---

[1] 318-статья үшінші бөліктен 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен толықтырылды (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).

право бұзушының еңбек табысынан мемлекет кірісіне ақша ұстап қалуды дұрыс және дер кезінде жүргізу және белгіленген тәртіп бойынша ұсталған соманы дер кезінде аудару;

право бұзушыны еңбекке көзқарас, еңбек тәртібін сақтау рухында еңбекпен тәрбиелеу.

Түзеу жұмыстарын өтеу түрінде әкімшілік жаза қолданылған адам осы жазаны өтеуден бұлтарған ретте әкімшілік бұл туралы ішкі істер органына хабарлайды.

320 - статья. **Ұсақ бұзақылық жасағаны үшін қолданылған түзеу жұмыстарынан бұлтару салдары**

Адам ұсақ бұзақылық жасағаны үшін қолданылған түзеу жұмыстарын өтеуден бұлтарған ретте түзеу жұмыстарының өтелмеген мерзімі халық судьясының қаулысы бойынша, он сомнан елу сомға дейін штрафпен немесе қамауда болудың бір күнін түзеу жұмыстарының үш күніне шағу есебімен, бірақ он бес тәуліктен асырмай, әкімшілік қамауға алумен алмастырылуы мүмкін [1].

30-тарау

ӘКІМШІЛІК ҚАМАУҒА АЛУ ТУРАЛЫ ҚАУЛЫНЫ ОРЫНДАУ

321 - статья. **Әкімшілік қамауға алу туралы қаулыны орындау**

Әкімшілік қамауға алу түрінде әкімшілік жаза қолданылған ретте әкімшілік қамауға алу туралы қаулыны ішкі істер органдары СССР-дің заңдарында белгіленген тәртіп бойынша дереу орындайды.

322 - статья. **Әкімшілік қамауға алу туралы қаулыны орындау тәртібі**

Әкімшілік қамауға алынған адамдар ішкі істер органдары белгілейтін, күзет арқылы ұсталатын адамдардың басқа категорияларынан оқшаланған орындарда күзет арқылы ұсталады. Әкімшілік қамауға алу туралы қаулыны орындау кезінде қамауға алынған адамның тікелей өзі тексеріледі. Әкімшілік ұстау мерзімі әкімшілік қамауға алу мерзіміне есептеледі [1].

Әкімшілік қамауға алынған адамдарды еңбекке пайдалануды ұйымдастыру халық депутаттары жергілікті Советтерінің атқару комитеттеріне жүктеледі. Осы Кодекстің 174-статьясында, 178-статьясының үшінші бөлігінде, 185-статьясында көзделген право бұзушылық үшін әкімшілік қамауға алынған адамдар еңбекке ақы төленбей қол жұмыстарында пайдаланылады. Қамауда болған уақыт үшін оларға тұрақты жұмыс орнындағы жалақысы төленбейді [2].

---

[1] 320-статьяға және 322-статьяның бірінші бөлігіне 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 534-ст.).

[2] 322-статьяның екінші бөлігіне 1985 ж. 22 октябрьдегі Указымен өзгерістер енгізілген (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.).

31-тарау

ҚАУЛЫНЫҢ МҮЛІКТІК ЗАЛАЛДЫ ӨТЕУ ЖӨНІНДЕГІ БӨЛІГІН ОРЫНДАУ

323 - статья. **Қаулының мүліктік залалды өтеу жөніндегі бөлігін орындау**

Әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулының осы Кодекстің 39-статьясына сәйкес өндіріп алуға жататын мүліктік залалды өтеу жөніндегі бөлігін орындау ССР Одағының заңдарында, осы Кодексте және Қазақ ССР-інің азаматтық іс жүргізу заңдарында белгіленетін тәртіп бойынша жүргізіледі.

324 - статья. **Қаулының мүліктің залалды өтеу жөніндегі бөлігін орындау тәртібі**

Әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулының мүліктік залалды өтеу жөніндегі бөлігі орындау документі болып табылады.

Право бұзушы мүліктік залалды оған қаулы тапсырылған күннен бастап он бес күннен кешіктірмей, ал мұндай қаулыға шағым берілген немесе наразылық білдірілген ретте — шағымның немесе наразылықтың қанағаттанғысыз қалдырылғаны туралы хабарланған күннен бастап он бес күннен кешіктірмей өтеуге тиісті.

Қаулының мүліктік залалды өтеу жөніндегі бөлігі осы статьяның екінші бөлігінде белгіленген мерзімде орындалмаған ретте ол азаматтық іс жүргізу заңдарында көзделген орындау ісі тәртібі бойынша залалды өндіріп алу үшін жіберіледі.

ҚАЗАҚ ССР-інің ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ ТУРАЛЫ КОДЕКСІН КҮШІНЕ ЕНГІЗУ ТУРАЛЫ

ҚАЗАҚ ССР ЖОҒАРҒЫ СОВЕТІНІҢ
1984 жылғы 22 марттағы
ҚАУЛЫСЫ

(Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 14, 196-ст.)

Қазақ ССР-інің Әкімшілік право бұзушылық туралы кодексінің қабылдануына байланысты Қазақ Советтік Социалистік Республикасының Жоғарғы Советі **қаулы етеді:**

1. Қазақ ССР-інің Әкімшілік право бұзушылық туралы кодексі 1984 жылғы 1 октябрьден бастап күшіне енгізілсін.

2. Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумына Қазақ ССР-інің Әкімшілік право бұзушылық туралы кодексін күшіне енгізу тәртібін белгілеу және Қазақ ССР-інің заңдарын осы Кодекске сәйкес келтіру тапсырылсын.

ҚАЗАҚ ССР-інің ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ ТУРАЛЫ КОДЕКСІН КҮШІНЕ ЕНГІЗУ ТӘРТІБІ ТУРАЛЫ [1]

ҚАЗАҚ ССР ЖОҒАРҒЫ СОВЕТІ ПРЕЗИДИУМЫНЫҢ
1984 жылғы 28 сентябрьдегі
УКАЗЫ

(Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 41, 535-ст.)

«Қазақ ССР-інің Әкімшілік право бұзушылық туралы кодексін күшіне енгізу туралы» Қазақ ССР Жоғарғы Советінің 1984 жылғы 22

[1] 9 және 10-статьялар Қазақ ССР Заңдарының жинағына енгізуге жататын нормалары болмағандықтан келтірілмеді.

марттағы Қаулысына (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1984 ж., № 14, 196-ст.) сәйкес Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумы **қаулы етеді:**

1. Қазақ ССР-інің заңдары алдағы уақытта Қазақ ССР-інің Әкімшілік право бұзушылық туралы кодексіне сәйкестендірілгенге дейін азаматтар мен лауазымды адамдардың әкімшілік право бұзушылығы туралы Қазақ ССР-інің қолданылып жүрген заң актілері және өзге де нормативтік актілері, олар Кодекске қайшы келмейтіндіктен, қолданыла береді. Кодекстің күшіне енуі заңды ұйымдардың әкімшілік тұрғыдан жауаптылығы мәселелері жөніндегі қолданылып жүрген заң актілеріне әсер етпейді.

2. Қазақ ССР-інің Әкімшілік право бұзушылық туралы кодексінде баяндалған, ССР Одағы мен одақтас республикалардың Әкімшілік право бұзушылық туралы заң негіздерімен белгіленген ережелер Негіздер күшіне енген күннен бастап, яғни 1981 жылғы 1 марттан бастап, СССР Жоғарғы Советі Президиумының 1981 жылғы 19 февральдағы Указына (СССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1981 ж., № 8, 178-ст.) сәйкес қолданылады.

3. Қазақ ССР-інің Әкімшілік право бұзушылық туралы кодексінің осы Указдың 6-статьясында белгіленгеннен басқа ережелері Кодекс күшіне енгеннен кейін право бұзушылық жасаған адамдарға, яғни 1984 жылғы 1 октябрьден бастап қолданылады.

Кодекс күшіне енгенге дейін жасалған әкімшілік право бұзушылық туралы істер 1984 жылғы 1 октябрьден бастап Кодекспен белгіленген ережелер бойынша қаралады.

4. Егер Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының «Радио арқылы хабар беретін жабдықтарды заңсыз түрде жасап, пайдаланғандық үшін жауаптылық туралы» 1960 жылғы 15 октябрьдегі Указымен (Қазақ ССР Жоғарғы Советі мен Үкіметінің Ведомостары, 1960 ж., № 12, 76-ст.) көзделген әкімшілік право бұзушылықты жасаған адамға елу сомнан асатын мөлшерде штраф салынып, бұл штраф 1984 жылғы 1 октябрьге дейін өндіріп алынбаған болса, онда ол елу сом мөлшерінде өндіріп алынады.

Өндіріп алынған штраф сомасы қайтарылмайды.

5. Егер Қазақ ССР-інің Әкімшілік право бұзушылық туралы кодексінің Ерекше бөлігінің статьяларына сәйкес штраф түріндегі жаза бұрын қолданылып келген заңдардағыға қарағанда неғұрлым жоғары мөлшерде белгіленген болса, мұндай штраф 1984 жылғы 1 октябрьден кейін право бұзушылық жасаған адамдарға қолданылады. Өзге ретте бұрын пайдаланылып келген заңдар қолданылады.

6. Қазақ ССР-інің Әкімшілік право бұзушылық туралы кодексінің Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының «Қазақ ССР-інің Әкімшілік право бұзушылық туралы Кодексіне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 1984 жылғы 28 сентябрьдегі Указының редакциясындағы 162, 176, 189—192-статьяларының ережелері 1985 жылғы 1 январьдан кейін әкімшілік право бұзушылық жасаған адамдарға қолданылады.

7. 1984 жылғы 1 октябрьге дейін қаралмай қалған әкімшілік право бұзушылық туралы істерді, Кодексте белгіленгендей, кімге қарастырылығына қарамастан, бұл істерді қай орган (лауазымды адам) жүргізсе, сол қарайды.

8. Кодекстің Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының «Қазақ ССР-інің Әкімшілік право бұзушылық туралы кодексіне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 1984 жылғы 28 сентябрьдегі Указының редакциясындағы 320-статьясының түзеу жұмыстарын әкімшілік жа-

заның басқа түрлерімен ауыстыру туралы бөлігінің күші 1984 жылғы 1 октябрьге дейін әкімшілік жауапқа тартылған адамдарға да қолданылады.

11. Осы Указ 1984 жылғы 1 октябрьден бастап күшіне енгізіледі.

ҚАЗАҚ ССР-інің ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ ТУРАЛЫ [1]

1970 жылғы 23 декабрьдегі
ЗАҢЫ

(Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1970 ж., № 52 қосымша.)

60 [1]-статья

ҚАЗАҚ ССР ХАЛЫҚ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛЫСТЫҚ СОВЕТІ ТУРАЛЫ [2]

ҚАЗАҚ ССР-інің
1980 жылғы 13 ноябрьдегі
ЗАҢЫ

(Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1980 ж., № 48, 185-ст.)

30-статьяның 7-пункті

ҚАЗАҚ ССР ХАЛЫҚ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ АУДАНДЫҚ СОВЕТІ ТУРАЛЫ [3]

ҚАЗАҚ ССР-інің
1971 жылғы 21 июльдегі
ЗАҢЫ

(1979 жылғы 14 декабрьдегі Заңының редакциясы бойынша —
Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1979 ж., № 52)

28-статьяның 6-пункті

ҚАЗАҚ ССР ХАЛЫҚ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ҚАЛАЛЫҚ, ҚАЛАДАҒЫ АУДАНДЫҚ СОВЕТІ ТУРАЛЫ [4]

ҚАЗАҚ ССР-інің
1971 жылғы 21 июльдегі
ЗАҢЫ

(1979 жылғы 14 декабрьдегі Заңының редакциясы бойынша —
Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1979 ж., № 52)

26-статьяның 6-пункті

---

[1] 3-томның 292 бетін қараңыз.
[2] 1-томның 163-бетін қараңыз.
[3] 1-томның 191-бетін қараңыз.
[4] 1-томның 221-бетін қараңыз.

ҚАЗАҚ ССР ХАЛЫҚ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ПОСЕЛКЕЛІК, СЕЛОЛЫҚ, АУЫЛДЫҚ СОВЕТІ ТУРАЛЫ [1]

ҚАЗАҚ ССР-інің
1968 жылғы 20 декабрьдегі
ЗАҢЫ

(1979 жылғы 14 декабрьдегі Заңының редакциясы бойынша — Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1979 ж., № 52)

26-статья

ҚАЗАҚ ССР ЖОҒАРҒЫ СОВЕТІНІҢ САЙЛАУЫ ТУРАЛЫ [2]

ҚАЗАҚ ССР-інің
1978 жылғы 20 декабрьдегі

ЗАҢЫ

(Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1978 ж., № 52)

46-статья

ҚАЗАҚ ССР-інің СОТ ҚҰРЫЛЫСЫ ТУРАЛЫ [3]

ҚАЗАҚ ССР-інің
1981 жылғы 12 июньдегі
ЗАҢЫ

(Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1981 ж., № 25)

60-статья

ҚАЗАҚ ССР-інің ҚОҒАМДЫҚ ТӘРТІПТІ ҚОРҒАУ ЖӨНІНДЕГІ ЕРІКТІ ХАЛЫҚ ЖАСАҚТАРЫ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ [4]

Қазақстан КП Орталық Комитеті мен Қазақ ССР Министрлер Советінің
1974 жылғы 7 июньдегі
№ 332 ҚАУЛЫСЫМЕН БЕКІТІЛГЕН

(Қазақ ССР ҚЖ, 1974 ж., № 14, 67-ст.)

22-статьяның «б»—«д» тармақтары

ЖАСЫ ТОЛМАҒАНДАРДЫҢ ІСТЕРІ ЖӨНІНДЕГІ КОМИССИЯЛАР ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ [5]

Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының 1967 жылғы 26 августағы
УКАЗЫМЕН БЕКІТІЛГЕН

(Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының 1985 ж. 22 октябрьдегі Указының редакциясы бойынша — Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1985 ж., № 45, 457-ст.)

32-статьяның бірінші бөлігі

---

[1] 1-томның 254-бетін қараңыз.
[2] 1-томның 51-бетін қараңыз.
[3] 11-томның 7-бетін қараңыз.
[4] 22-бетті қараңыз.
[5] 40-бетті қараңыз.

ТОМҒА ЕНГЕН АҚТІЛЕРДІҢ ХРОНОЛОГИЯЛЫҚ ТІЗБЕГІ

1957 жыл

Беті

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Өртке қарсы республикалық ерікті қоғам ұйымдастыру туралы» 1957 ж. 10 майдағы № 288 қаулысы 143

1959 жыл

Қоғамдық автоинспекторлар, қоғамдық автоинспекторлардың қалалық және аудандық советтері туралы Ереже, Қазақ ССР Министрлер Советінің 1959 ж. 2 октябрьдегі № 1694 жарлығымен бекітілген 135

1962 жыл

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Қазақ ССР өртке қарсы ерікті қоғамның «Қазақ ССР өртке қарсы ерікті қоғамы» белгісі мен омырауға тағатын «Қазақ ССР өртке қарсы ерікті қоғамның озаты» значогының үлгілері мен сипаттамаларын бекіту туралы» 1962 ж. 24 декабрьдегі № 944 қаулысы . . . 159

1963 жыл

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Өртке қарсы ерікті жасақтар мен өртке қарсы ерікті қоғамдық инспекторлар жөніндегі ережелерді бекіту туралы» 1963 ж. 9 октябрьдегі № 805 қаулысы 161

1964 жыл

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Паспорт режимі жөніндегі қоғамдық инспекторлар туралы Ережені бекіту туралы» 1964 ж. 2 сентябрьдегі № 616 қаулысы 121

Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының «Құнықпа алкоголиктер мен наркомандарды еріксіз емдеу және еңбекпен қайта тәрбиелеу туралы» 1964 ж. 19 октябрьдегі Указы 82

1966 жыл

Қазақстан Компартиясы Орталық Комитеті мен Қазақ ССР Министрлер Советінің «Омырауға тағатын «Қазақ ССР-інің озат жасақшысы» белгісін белгілеу туралы» 1966 ж. 3 декабрьдегі № 838 қаулысы 34

1967 жыл

Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялар туралы ереже. Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының 1967 ж. 26 августағы Указымен бекітілген 40

32-статьяның бірінші бөлігі (сілтеме) 274

Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының «Жасы толмағандарды тәрбиелейтін қоғамдық тәрбиешілер туралы Ережені бекіту туралы» 1967 ж. 26 августағы Указы 55

1968 жыл

Қазақ ССР-інің «Қазақ ССР халық депутаттарының поселкелік, селолық, ауылдық Советі туралы» 1968 ж. 20 декабрьдегі Заңы, 24-статьяның 1, 5, 7-пункттері, 57-статьяның 1 және 3-пункттері (сілтеме) 8
26-статья (сілтеме) 274

1970 жыл

Қазақстан КП Орталық Комитеті мен Қазақ ССР Министрлер Советінің «КПСС Орталық Комитеті мен СССР Министрлер Советінің «Қоғамға пайдалы еңбектен жалтарып, қоғамға жат арамтамақтық жолмен өмір сүруші адамдарға қарсы күресті күшейту жөніндегі шаралар туралы» 1970 жылғы 23 февральдағы № 136 қаулысын жүзеге асыру туралы» 1970 ж. 17 марттағы № 184 қаулысы 84

Қазақ ССР-інің Денсаулық сақтау туралы 1970 ж. 23 декабрьдегі Заңы, 60 [1]-статья (сілтеме) 273

1971 жыл

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Халық депутаттарының аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Советі атқару комитетінің ішкі істер бөлімі туралы Ережені бекіту туралы» 1971 ж. 7 июньдегі № 310 қаулысы 102

Қазақ ССР-інің «Қазақ ССР халық депутаттарының аудандық Советі туралы» 1971 ж. 21 июльдегі Заңы, 3-статья, 28 -статьяның 1, 7, 12-пункттері, 69-статьяның 1 және 5-пункттері (сілтеме) 7

28-статьяның 6-пункті (сілтеме) 273

Қазақ ССР-інің «Қазақ ССР халық депутаттарының қалалық, қаладағы аудандық Советі туралы» 1971 ж. 21 июльдегі Заңы, 26-статьяның 1, 7, 12-пункттері, 31-статьяның 9-пункті, 74-статьяның 1 және 5-пункттері (сілтеме) . . 7
26-статьяның 6-пункті (сілтеме) 273

1972 жыл

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Маскүнемдік пен алкоголизмге қарсы күресті күшейту жөніндегі шаралар туралы» 1972 ж. 20 июньдегі № 353 қаулысы . 74

Қазақ ССР Министрлер Советі мен Қәсіподақтардың Қазақ республикалық советінің «Автомобиль транспорты мен қалалық электр транспортының кәсіпорындарында жолда жүру хауіпсіздігіне қоғамдық бақылау комиссияларын ұйымдастыру туралы» 1972 ж. 15 августағы № 467 қаулысы 133

Қазақ ССР Министрлер Советінің және халық депутаттары жергілікті Советтері атқару комитеттері жанындағы Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар туралы ереже. Қазақ ССР Жоғаргы Советі Президиумының 1972 ж. 18 декабрьдегі Указымен бекітілген 76

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Жол жүрісінің хауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі қосымша шаралар туралы» 1972 ж. 29 декабрьдегі № 666 қаулысы 127

1973 жыл

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі туралы Ережені бекіту туралы» 1973 ж. 16 марттағы № 135 қаулысы 89

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Халық депутаттары облыстық (Алматы қалалық) Советі атқару комитетінің ішкі істер басқармасы туралы Ережені бекіту туралы» 1973 ж. 29 ноябрьдегі № 612 қаулысы 95

1974 жыл

Қазақстан КП Орталық Комитеті мен Қазақ ССР Министрлер Советінің «КПСС Орталық Комитеті мен СССР Министрлер Советінің «Қоғамдық тәртіпті қорғау жөніндегі ерікті халық жасақтарының қызметін одан әрі жетілдіру туралы» 1974 жылғы 20 майдағы № 379 қаулысын жүзеге асыру туралы» 1974 ж. 7 нюньдегі № 332 қаулысы 19

22-статьяның «б»—«д» тармақтары (сілтеме) 274

1977 жыл

Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының «Жолдастық соттар туралы Ережені және жолдастық соттардың жұмысы жөніндегі қоғамдық советтер туралы Ережені бекіту туралы» 1977 ж. 28 марттағы Указы 8

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Қазақ ССР-інің ішкі істер органдары жанындағы ведомстводан тыс қорғау бөлімшелерінің кәсіпорындарды, мекемелерді, ұйымдар мен басқа да объектілерді қорғауды жүзеге асырғаны үшін тарифтер туралы» 1977 ж. 9 августағы № 383 қаулысы 111

1978 жыл

Қазақ ССР-інің «Қазақ ССР Жоғарғы Советінің сайлауы туралы» 1978 ж. 20 декабрьдегі Заңы, 46-статья (сілтеме) 274

1979 жыл

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Қазақ ССР Министрлер Советі жанындағы жол жүрісінің хауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі комиссия туралы Ережені бекіту туралы» 1979 ж. 10 майдағы № 197 қаулысы 129

Қазақ ССР-інің «Қазақ ССР Министрлер Советі туралы» 1979 ж. 14 декабрьдегі Заңы, 13-статьяның I-пункті (сілтеме) 7

1980 жыл

Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының «Қазақ ССР-інің тәртіп қорғау қоғамдық пункттері туралы Ережені бекіту туралы» 1980 ж. 17 июльдегі Указы 36

Қазақ ССР-інің «Қазақ ССР халық депутаттарының облыстық Советі туралы» 1980 ж. 13 ноябрьдегі Заңы, 5-статьяның бірінші бөлігі, 30-статьяның, I, II және 15-пункттері, 48-статьяның екінші бөлігі (сілтеме) 7

30-статьяның 7-пункті (сілтеме) 273

1981 жыл

Қазақ ССР-інің «Қазақ ССР-інің сот құрылысы туралы» 1981 ж. 12 июньдегі Заңы, 60-статья (сілтеме) 274

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Қазақ ССР Үкіметінің ормандарды өрттен қорғау және оларды зиянды насекомдар мен аурулардан сақтау мәселелері жөніндегі шешімдерін біріктіру туралы» 1981 ж. 14 сентябрьдегі № 403 қаулысы (сілтеме) 160

1983 жыл

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Республика Үкіметінің Қазақ ССР-і қалаларының, басқа елді мекендері мен халық шаруашылығы объектілерінің өрт хауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелері жөніндегі шешімдерін біріктіру туралы» 1983 ж. 7 июльдегі № 283 қаулысы 156

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Ішкі істер органдары жанындағы ведомстводан тыс күзет арқылы азаматтардың өзіндік мүлкімен қоса пәтерлерін және басқа үй-жайларын күзету туралы үлгі шартты бекіту туралы» 1983 ж. 21 декабрьдегі № 484 қаулысы 114

1984 жыл

Қазақ ССР-інің Әкімшілік право бұзушылық туралы кодексі, Қазақ ССР Жоғарғы Советі 1984 ж. 22 мартта қабылдаған 179

Қазақ ССР Жоғарғы Советінің «Қазақ ССР-інің Әкімшілік право бұзушылық туралы кодексін күшіне енгізу туралы» 1984 ж. 22 марттағы қаулысы . . 271

Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының, «Қазақ ССР-інің Әкімшілік право бұзушылық туралы кодексін күшіне енгізу тәртібі туралы» 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указы 271

1985 жыл

Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумының «Маскүнемдік пен алкоголизмге қарсы күресті күшейту және самогон қайнатуды жою жөніндегі шаралар туралы» 1985 ж. 23 майдағы Указы 58

Қазақ ССР Министрлер Советінің «СССР Министрлер Советінің «Маскүнемдік пен алкоголизмді тыю, самогон қайнатуды жою жөніндегі шаралар туралы» 1985 жылғы 7 майдағы № 410 қаулысын жүзеге асыру туралы» 1985 ж. 30 майдағы № 187 қаулысы 65

Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының «Кәсіпорындарда, мекемелерде, ұйымдарда және олардың құрылымдық бөлімшелерінде құрылатын Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар туралы ережені бекіту туралы» 1985 ж. 22 октябрьдегі Указы 69

ТОМҒА ЕНГЕН АКТІЛЕРГЕ АЛФАВИТТІК — АТАУ КӨРСЕТКІШ

А

АБАЙСЫЗДЫҚПЕН ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ — 182

АВАРИЯЛЫҚ ЖАҒДАЙ
—А. Ж. болуына әкеп соқтыру — 208

АВТОМОБИЛЬДЕР
— шығаратын заттарында ластағыш заттары нормативтен асатын А. пайдалануға шығару — 198

АВТОТРАНСПОРТ
— Транспортты қараңыз

АВТОМОБИЛЬ ЖОЛДАРЫНА БӨЛІНГЕН ТІЛКЕМ
— А. Ж. Б. Т. жерлердегі учаскелерді жырту, шөп шабу, өсімдіктерді кесу және бүлдіру, шым қазу және жер қазу, сарқынды суларды су ағызатын ғимараттарға ағызып жіберу — 213

АҒАШ
— А. пайдалану ережелерін бұзу — 196

АҒАШТАРДЫ БҮЛДІРУ
— А., бұталарды, орман дақылдарын, жас ағаштарды Б.— 195

АДВОКАТ
— А. істі қарауға қатысуы — 255

АЗАМАТТАРДЫ ЕСЕПКЕ АЛУ
— тұрғын үй жағдайларын жақсартуға мұқтаж А. Е. А., есептен шығару ережелерін бұзу — 215

АЗАМАТТЫҒЫ ЖОҚ АДАМДАР
— әкімшілік право бұзғаны үшін А. Ж. А. жауаптылығы — 184
— А. Ж. А. СССР-де болу ережелерін бұзуы — 226, 227

АҚАУЫ БАР ТРАНСПОРТ ҚҰРАЛДАРЫН ЛИНИЯҒА ШЫҒАРУ — 210

АҚЫСЫ ТӨЛЕНБЕГЕН БАГАЖ БЕН ҚОЛ ЖҮГІН АЛЫП ЖҮРУ — 211

АЛДЫН АЛУ
— әкімшілік право бұзушылықтың А. А.— 181

АЛКОГОЛИЗМ
— А. қарсы күрес шаралары — 74
— А. емдеу және еңбекпен тәрбиелеу — 82—84
— А. еріксіз емдеу — 82
— сондай-ақ Маскүнемдікті қараңыз

АЛКОГОЛЬДІК ІШІМДІКТЕР

— А. І. сатуды азайту — 65—68

— А. І. сату тәртібін бұзғаны үшін жауаптылық — 217

АЛЫП КОЮ

— Затты құнын төлеп алып коюды қараңыз

АҢ АУЛАУ

— тиісті рұқсат етілмеген және тыйым салынған жерлерде А. А.— 200

АРАМТАМАҚТЫҚ

— А. қарсы күрес шаралары — 84

АРАМ ШӨПТЕР

— А. Ш. қарсы күрес жөніндегі шаралар қолданбау — 204

АРНАЙЫ ПРАВОДАН АЙЫРУ —

— А. П. А. жалпы принциптері — 187
— А. П. А. туралы қаулыны орындау — 267
— А. П. А. мерзімін есептеу — 268
— А. П. А. мерзімін қысқарту негізі мен тәртібі — 269

АТҚАРУ КОМИТЕТТЕРІ

— халық депутаттары поселкелік, селолық, ауылдық Советтері А. К. компетенциясы — 232
— А. К. қарайтын істер — 235

АТМОСФЕРА

— ластағыш заттарды нормативтен асырып А. шығару — 197
— А. шығарылатын заттарды тазартуға арналған ғимараттар мен жабдықтарды пайдалану ережелерін бұзу — 197
— А. ауаны қорғау жөніндегі талаптарды қанағаттандырмайтын объектілерді пайдалануға беру — 197
— өнеркәсіптік және тұрмыстық қалдықтарды жинап кою және өртеу ережелерін бұзу — 198
— өсімік қорғау құралдарын тасымалдау, сақтау және қолдану кезінде А. ауаны қорғау жөніндегі ережелерді бұзу — 198
— А. ауаны қорғауға бақылау жасайтын органдардың нұсқауларын орындамау — 198

АТУ

— атылатын қару жарақтан елді мекендерде және бұл үшін бөлінбеген орындарда А.— 219

АТЫЛАТЫН ҚАРУ-ЖАРАҚ

— А. Қ. Ж. сату тәртібін бұзу — 217
— А. Қ. Ж. елді мекендерде және бұл үшін бөлінбеген орындарда ату — 210
— аңшылық мылтықтарын сатып алудың, сақтаудың немесе берудің белгіленген тәртібін бұзу — 223
— А. Қ. Ж. тіркеуден немесе қайта тіркеуден бұлтару — 224
— кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың А. Қ. — Ж. сатып алу және сақтау тәртібін бұзу — 223
— А. Қ.— Ж. заңсыз беру және өз мақсатында пайдаланбау — 223

АУЛАЛАРДЫ, ҚӨШЕЛЕР МЕН АЛАҢДАРДЫ БҮЛДІРУ

— А. Қ. мен А. казу, оларға құрылыс материалдарын үйіп тастау — 217

АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҚ ЖЕРЛЕР

— А. Ш. Ж. бүлдіру, ластау — 193

АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҚ ӨСІМДІКТЕРІНІҢ ЗИЯНКЕСТЕРІ

— А. Ш. Ө. З. қарсы күрес жөніндегі ережелерді бұзу немесе орындамау — 204

АУЫРЛАТАТЫН МӘН-ЖАЙЛАР — 18

Ә

ӘКІМШІЛІК ЖАЗА

— Ә. Ж. түсінігі — 185
— Ә. Ж. түрлері — 185
— негізгі және қосымша Ә. Ж.— 186
— Ә. Ж. әкімшілік право бұзушылық жасаған адамды міндетті атқарудан босатпайды — 189

ӘКІМШІЛІК ЖАЗА ҚОЛДАНУ

— Ә. Ж. Қ. жалпы ережелері — 187
— бірнеше әкімшілік право бұзушылық жасаған кезде Ә. Ж. Қ.— 188
— протокол жасамай Ә. Ж. Қ.— 249

ӘКІМШІЛІК ЖАУАПТЫЛЫҚ

— Ә. Ж. туатын жағдайлар — 183

ӘКІМШІЛІК ҚАДАҒАЛАУ

— Ә. Қ. ережелерін бұзу — 222

ӘКІМШІЛІК КОМИССИЯЛАР

— Ә. Қ. компетенциясы — 232, 233
— Ә. Қ. құру тәртібі және құрамы — 233
— Ә. Қ. қарайтын істер — 233, 234

ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ

— Ә. П. Б. түсінігі — 182
— Ә. П. Б. қасақана жасау — 182
— Ә. П. Б. абайсыздықпен жасау — 182
— Ә. П. Б. туралы істерді жүргізу тәртібі — 246
— Ә. П. Б. туралы істерді қарау тәртібі — 257

ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ ЖАСАУҒА ЫҚПАЛ ЕТЕТІН СЕБЕПТЕР МЕН ЖАҒДАЙЛАРДЫ ЖОЮ ТУРАЛЫ ҰСЫНЫСТАР — 259

ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ ТУРАЛЫ ЗАҢДАРДЫҢ УАҚЫТТА ЖӘНЕ ПРАВО БҰЗЫЛҒАН ЖЕРДЕ ҚОЛДАНЫЛУЫ — 182

ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ ТУРАЛЫ ІС ЖӨНІНДЕГІ ҚАУЛЫҒА ШАҒЫМ МЕН ПАРАЗЫЛЫҚТЫ ҚАРАУ — 261

ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ ТУРАЛЫ ІСТЕРДІ ЖҮРГІЗУ МІНДЕТТЕРІ — 246

ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ ТУРАЛЫ ІСТІҢ ҚАРАЛАТЫН ОРНЫ — 256

ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ ТУРАЛЫ ІСТІ ҚАРАУҒА ӘЗІРЛЕУ — 256

ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ ТУРАЛЫ ІСТІ ТОҚТАТА ОТЫРЫП ҚАУЛЫНЫ БҰЗУДЫҢ САЛДАРЫ — 262

ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚТЫҢ ТҮСІНІГІ — 182

ӘКІМШІЛІК ҚАМАУҒА АЛУ

— Ә. Қ. А. қолданылуы — 187
— Ә. Қ. А. туралы қаулыны орындау — 270

ӘКІМШІЛІК ҰСТАУ

— Ә. Ұ. мақсаты — 250
— Ә. Ұ. тәртібі — 251
— Ә. Ұ. жүзеге асыруға праволы органдар (лауазымды адамдар) — 251
— Ә. Ұ. мерзімі — 252
— Ә. Ұ. шағым беру — 254

ӘСКЕРИ БИЛЕТ

— Ә. Б. әдейі бүлдіру немесе ұқыпсыз сақтау — 227

ӘСКЕРИ ЕСЕПКЕ АЛУ

— Ә. Е. А. ережелерін бұзу — 227

ӘСКЕРИ ҚЫЗМЕТШІЛЕР

— Ә. Қ. әкімшілік право бұзушылық жасағаны үшін жауаптылығы — 183, 184

ӘУЕ КЕМЕСІНДЕГІ ТӘРТІП ЕРЕЖЕЛЕРІ

— Ә. Қ. адамдардың кеме командирінің жарлықтарын орындамауы;
— Ә. Қ. суретке түсіру, кинога түсіру және радио-байланыс құралдарын пайда-

лапу ережелерін бұзу — 206

Б

БАҒЫНБАУ

— милиция қызметкерлерінің немесе халық жасақшысының заңды талабына Б.— 222

БАЛАЛАРДЫ ТӘРБИЕЛЕУ

— ата-аналарының немесе олардың орнындағы адамдардың Б. Т. жөніндегі міндеттерді орындамауы — 221

БАЛАЛАРЫ БАР ӘЙЕЛДЕР

— әкімшілік қамауға алу 12 жасқа дейінгі Б. Б. Ә. қолданылмайды — 187

БАЛЫҚ АУЛАУ

— Б. А. ережелерін бұзу — 200

БЕНЗИН

— Б. заңсыз босату және заңсыз сатып алу — 192

БИЛЕТСІЗ ЖОЛ ЖҮРУ — 211, 212

БОСАТУ

— әкімшілік жауаптылықтан Б.— 185

БҰЛТАРУ

— жүргізушілердің мас екендігін куәландырудан өтуден Б.—210
— терісі бағалы аңдардың терісін мемлекетке міндетті түрде өткізуден Б.—219

БҰРҒЫЛАУ СКВАЖИНАЛАРЫ

— Б. С. хауіпсіздікті қамтамасыз ететін жағдайға келтіру жөніндегі талаптарды бұзу — 193, 194

В

ВЕДОМСТВОДАН ТЫС КҮЗЕТ

— ішкі істер органдары жанындағы В. Т. К. туралы үлгі шарты — 114
— кәсіпорындарды, мекемелерді, ұйымдарды, В. Т. К. жүзеге асыратын бөлімшелердің күзет үшін тарифтері — 111

ВЕНЕРОЛОГИЯЛЫҚ АУРУЛАР

— В. А. ауыратын адамдардың медициналық тексеруден бұлтаруы — 190
— В. А. ауыратын адамдардың емделуден бұлтаруы — 191
— В. А. ауыратын адамдардың жұғу көзін жасыруы — 191

Г

ГАЗ

— Г. пайдалану ережелері мен нормаларын бұзу — 201

ГАЗБЕН ЖАБДЫҚТАУ

— Г. Ж. жүйелеріне өз бетінше қосылуы — 203

ГАЗ ПАЙДАЛАНУ ҚОНДЫРҒЫЛАРЫ

— Г. П. Қ. газдың жұмсалуын есепке алмай пайдалану — 201

ГЕОДЕЗИЯЛЫҚ БЕЛГІЛЕР —

— Г. Б. жою немесе бүлдіру — 193

ГИГИЕНА

— санитарлық-гигиеналық ережелерді бұзу — 190

Ғ

ҒИМАРАТТАР
— атмосфераға шығарылатын заттарды тазартуға арналған Ғ. пайдалану ережелерін бұзу — 197

Д

ДӘЛЕЛДЕМЕЛЕР — 248
ДӘЛЕЛДЕМЕЛЕРГЕ БАҒА БЕРУ — 248
ДРЕНАЖ ЖҮЙЕЛЕРІ
— мемлекеттік орман қорының жерлеріндегі Д. Ж. жою немесе бұлдіру — 196
ДІН ТУРАЛЫ ЗАҢДАР
— Д. Т. З. бұзу — 231

Е

ЕГІСТЕР
— Е. таптау — 203
— Е. арқылы жүріп өту — 203
ЕҢБЕК
— Е. *туралы заңдарды және Е. қорғау жөніндегі ережелерді бұзу* — 190
ЕРІКТІ ӨРТ ЖАСАҚТАРЫ
— Е. Ө. Ж. материалдық қамтамасыз ету — 166, 173
— Е. Ө. Ж. мүшелеріне ақы төлеу және сыйлық беру — 166
— Е. Ө. Ж. ұйымдастыру — 163
— Е. Ө. Ж. туралы Ереже — 162
ЕРІКТІ ХАЛЫҚ ЖАСАҚТАРЫ
— Е. Х. Ж. материалдық-техникалық қамтамасыз ету — 31, 32
— Қазақ ССР-інің қоғамдық тәртіпті қорғау жөніндегі Е. Х. Ж. туралы Ереже — 22
— Е. Х. Ж. құру — 23
— Е. Х. Ж. негізгі міндеттері мен қызметтері — 23
— Е. Х. Ж. жұмысының формалары мен әдістері — 28
— Е. Х. Ж. басқару — 29
— сондай-ақ Жасақшыны қараңыз.
ЕСКЕРТУ
— әкімшілік право бұзушылықты Е.— 181
— Е. әкімшілік жаза ретінде — 186
— Е. жасау туралы қаулыны орындау тәртібі — 264
ЕСІ ДҰРЫС ЕМЕСТІК — 184
ЕТ ҚОРЕКТІ ТЕРІСІ БАҒАЛЫ АҢДАР
— азаматтардың Е. Қ. Т. Б. А. ұстауы — 219

Ж

ЖАБАЙЫ ӨСЕТІН ЖЕМІСТЕР
— тыйым салынған учаскелерде Ж. Ө. Ж. өз бетінше жинау — 196
ЖАБДЫҚТАР
— атмосфераға шығарылатын заттарды тазартуға Ж. пайдалану ережелерін бұзу — 197
ЖАЙЫЛЫМДЫҚ ЖЕРЛЕР
— Ж. Ж. бұлдіру — 196

ЖАНУАРЛАР ДҮНИЕСІ

— Ж. Д. қорғау ережелерін бұзу — 199

ЖАНУАРЛАР МИГРАЦИЯСЫ

— Ж. М. жолдарын қорғаудың ережелерін бұзу — 197

ЖАНУАРЛАРҒА ҚАТАЛ ҚАРАУ — 205

ЖАРЫЛҒЫШ МАТЕРИАЛДАР

— Ж. М. сақтау, пайдалану және есепке алу жөніндегі ережелерді, нормалар мен нұсқауларды бұзу — 200

ЖАС

— әкімшілік жауаптылық туатын Ж.— 183

ЖАСАҚШЫ

— Ж. касақана бағынбағаны үшін жауаптылық — 202
— «Қазақ ССР-інің озат Ж.» омырауға тағатын белгісі — 34

ЖАСЫ ТОЛМАҒАНДАР

— әкімшілік жауаптылық туатын жас — 183
— әкімшілік тұтқынға алу 18 жасқа толмаған адамдарға қолданылмайды — 187
— Ж. Т. масаю күйіне жеткізу — 221
— ата-аналардың немесе олардың орнындағы адамдардың Ж. Т. балаларды тәрбиелеу жөніндегі міндеттерді орындамауы — 221
— сондай-ақ Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссияларды қараңыз

ЖАСЫ ТОЛМАҒАНДАРДЫҢ ІСТЕРІ ЖӨНІНДЕГІ КОМИССИЯЛАР

— Ж. Т. І. Ж. К. компетенциясы мен құрамы — 232, 233
— Ж. Т. І. Ж. К. құру тәртібі — 41, 233
— Ж. Т. І. Ж. К. қарайтын істер — 235
— Ж. Т. І. Ж. К. туралы Ереже — 40
— Ж. Т. І. Ж. К. материалдарды беру — 41, 42
— Ж. Т. І. Ж. К. функциялары — 40

ЖАУАПТЫЛЫҚ

— жасы толмағандардың Ж.— 183
— лауазымды адамдардың Ж.— 183
— әскери қызметшілердің Ж.— 183
— тәртіптік уставтардың күші қолданылатын адамдардың Ж.— 183
— шетел азаматтарының Ж.— 185
— азаматтығы жоқ адамдардың Ж.— 185

ЖАУАПТЫЛЫҚТЫ ЖЕҢІЛДЕТЕТІН МӘН-ЖАЙЛАР — 188

ЖӘБІРЛЕНУШІ

— Ж. правосы — 254
— Ж. шеккен шығындарды өтеу — 255

ЖӘБІРЛЕНУШІЛЕРГЕ, КУӘЛАРҒА, ЭКСПЕРТТЕРГЕ, ТІЛМАШТАРҒА ТӨЛЕНУГЕ ТИІСТІ СОМАЛАР — 255, 258

ЖЕР

— Ж. мемлекеттік меншік правосын бұзу — 191
— Ж. шаруаға қырсыздықпен пайдалану — 192
— ауыл-шаруашылық Ж. бүлдіру, ластау — 193
— иеленген Ж. мерзімде қайтармау және жарамды күйге келтірмеу — 193

ЖЕР ҚОЙНАУЫ

— Ж. Қ. мемлекеттік меншік правосын бұзу — 191
— Ж. Қ. қорғау жөніндегі ережелерді бұзу — 193

ЖЕР ҚОЙНАУЫН ГЕОЛОГИЯЛЫҚ ЗЕРТТЕУ

Ж. Қ. Г. З. жөніндегі жұмыстарды жүргізу талаптарын бұзу — 194

ЖЕРГЕ ОРНАЛАСТЫРУ

— шаруашылық ішіндегі Ж. О. жобаларынан ауытқу — 193

ЖЕР ПАЙДАЛАНУ ШЕКАРАЛАРЫ

— Ж. П. Ш. бұзу — 193
ЖЕТКІНШЕКТЕР ЖАСАҒАН БҰЗАҚЫЛЫҚ — 219
ЖИНАП ҚОЮ ЖӘНЕ ӨРТЕУ
— өнеркәсіптік және тұрмыстық қалдықтарды Ж. Қ. және Ө. кезінде атмосфералық ауаны қорғау жөніндегі ережелерді бұзу — 198
ЖОҒАРЫ ВОЛЬТТІ ЭЛЕКТР ЖЕЛІЛЕРІ
— Ж. В. Э. Ж. бүлдіру — 200, 201
ЖОЛ БЕЛГІЛЕРІ
— Ж. Б. және жолдардың өту бөлігіндегі таңбалардың талаптарын сақтамау — 208
ЖОЛ ЖҮРУ
— жүк поездарында Ж. Ж.— 205
— көшенің түйіскен жерлерінен өту, жаяу адамдардың өту ережелерін, қоғамдық транспорттың аялдау ережелерін бұзу — 209
— жүргізушілердің темір жол өткелдерінен өту ережелерін бұзуы — 208
ЖОЛ ҚОЗҒАЛЫСЫ
— Ж. Қ. хауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі шаралар — 127
— Ж. Қ. хауіпсіздігі жөніндегі комиссиялар — 129
ЖОЛ ҚОЗҒАЛЫСЫН РЕТТЕУ ДАБЫЛЫ
— Ж. Қ. Р. Д. бағынбау — 208
ЖОЛАУШЫЛАРДЫҢ ХАУІПСІЗДІГІ
— теңіз транспортында Ж. Х. қамтамасыз ететін ережелерді бұзу — 207
— темір жол транспорты құралдарын пайдалану ережелерін бұзу — 206
ЖОЛДАР
— мемлекеттік орман қорының жерлеріндегі Ж. бүлдіру — 196
— Ж. күтіп ұстау ережелерін бұзу — 214
ЖОЛДАРДЫ БҮЛДІРУ
— Ж. темір жол өткелдерін, жол ғимараттарын және жол қозғалысын реттейтін техникалық құралдарды қасақана Б.— 213
ЖОЛДАСТЫҚ СОТТАР ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ — 8
ЖОЛ — ТРАНСПОРТ ОҚИҒАСЫ
— Ж. Т. О. есепке алу — 134
ЖҰМЫСТЫ ХАУІПСІЗ ЖҮРГІЗУ
— өнеркәсіп салаларында Ж. Х. Ж. жөніндегі ережелерді, нормалар мен нұсқауларды бұзу — 200
ЖҮК ПОЕЗДАРЫНДА ӨЗ БЕТІМЕН ЖОЛ ЖҮРУ — 206
ЖҮК ТИЕУ
— теңіз порттарында Ж. Т. ережелерін бұзу — 208
ЖҮК ТҮСІРУ
— теңіз порттарында Ж. Т. ережелерін бұзу — 208
ЖҮКТЕРДІ ЖИНАП ҚОЮ
— теңіз порттарында Ж. Ж. Қ. ережелерін бұзу — 206
ЖҮКТЕРДІҢ БҮЛІНУІ
— Ж., жолдарды, жол ғимараттарын жүргізушілердің бұзуы — 209
ЖҮКТІ ӘЙЕЛДЕР
— әкімшілік қамауға алу Ж. Ә. қолданылмайды — 187
ЖЫЛДАМДЫҚТЫ АСЫРУ
— транспорт құралдарын жүргізушілердің Ж. А. пайдалануы — 208
ЖЫЛУ ЭНЕРГИЯСЫ
— Ж. Э. ысырапқорлықпен жұмсау — 201

ЖЫЛЫТУ ЖҮЙЕЛЕРІ
— Ж. Ж. өз бетімен қосылу — 203

З

ЗАЛАЛ
— келтірілген З. өтеу міндетін жүктеу — 189
ЗАҢДЫ ӨКІЛДЕР — 255
ЗАҢДЫЛЫҚТЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ
— әкімшілік право бұзушылық үшін ықпал жасау шараларын қолданған кезде З. Қ. Е.— 181
ЗАҢСЫЗ АҢ АУЛАУ — 200
— З. Л. А. өнімін қабылдау — 219
ЗАТТЫ ҚҰНЫН ТӨЛЕП АЛЫП ҚОЮ
— әкімшілік право бұзушылықты жасаудың құралы болып табылған З. Қ. Т. А. К — 186
— З. Қ. Т. А. Қ. туралы қаулыны орындау — 266
ЗАТТАР МЕН ДОКУМЕНТТЕРДІ АЛЫП ҚОЮ — 249, 253
— З. мен Д. А. Қ. шағым беру — 254
ЗАТТАРДЫ ТЕКСЕРУ — 249, 251
— З. Т. шағым беру — 254
ЗИЯНДЫ ЗАТТАР
— кеме документтеріне З. З. жүргізілетін операцияларды тіркеу жөніндегі міндеттерді орындамау — 194
ЗИЯНДЫ ТАСТАНДЫЛАР
— орманды З. Т. бүлдіру — 196
— шығаратын заттарында ластағыш заттары нормативтен асатын транспортты пайдалануға шығару — 198

И

ИНСПЕКЦИЯ
— И. органдарының штраф салуы — 238
ИТТЕР
— И. ұстау ережелерін бұзу — 205

К

КАРАНТИНДІ ЗИЯНКЕСТЕР
— К. З. қарсы күрес жөніндегі ережелерді бұзу — 203
КАРАНТИНДІ ТЕКСЕРУ, ӨҢДЕУ
— К. Т., Ө. өтпеген материалдарды шекаралық теңіз және өзен порттарынан, темір жол станцияларынан, автовокзалдардан, аэропорттардан әкету — 203, 204
КАРАТЭ
— К. секцияларын ашудың ережелерін бұзу, тыйым салынған ережелермен үйрету — 225
КЕЛТІРІЛГЕН ЗАЛАЛДЫ ӨТЕУ МІНДЕТІ
— К. З. Ө. М. жүктеу — 189
КЕМЕЛЕР
— шығаратын заттарында ластағыш заттары нормативтен асатын К. пайдалануға шығару — 198

ҚЕНІ ӨНДІРІЛГЕН ЖЕРЛЕР
— жойылатын және консервацияланатын Қ. Ө. Ж. халықтың хауіпсіздігін қам тамасыз ететін жағдайға келтіру — 193, 194
ҚЕРІ ҚҰШ
— заңды актілердің Қ. Қ.— 182
ҚЕСУ
— ағаштар мен бұталарды Қ.— 195
ҚЕСІЛЕТІН АҒАШ ҚОРЫ
— Қ. А. Қ. пайдаланудың тәртібін бұзу — 195
ҚИНОҒА ТҮСІРУ
— әуе кемесінен Қ. Т. ережелерін бұзу — 206
ҚОЛЛЕГИЯЛЫ ОРГАНДАРДЫҢ МӘЖІЛІСТЕРІ — 233
ҚОЛХОЗ РЫНОКТАРЫ
— Қ. Р. сауда ережелерін бұзу — 217
ҚОМИССИЯЛАР
— халық депутаттары Советтерінің социалистік заңдылық және қоғамдық тәртіпті қорғау жөніндегі Қ.— 7, 8, 273, 274
— халық депутаттары Советтеріндегі транспорт жөніндегі тұрақты Қ.— 132
— жол қозғалысының хауіпсіздігі жөніндегі Қ.— 129
— жасы толмағандардың істері жөніндегі Қ.— 40
ҚОММУНАЛДЫҚ-ТҰРМЫСТЫҚ ТАСТАНДЫЛАР
— орманды Қ. Т. Т. бүлдіру — 196
ҚОМПЕТЕНЦИЯ
— ССР Одағының әкімшілік право бұзушылық туралы заңдар саласындағы Қ.— 180
— Қазақ ССР-інің әкімшілік право бұзушылық туралы заңдар саласындағы Қ. 180, 181
— әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарау уәкілдігі бар органдардың Қ.— 231
ҚОНТРАБАНДА — 230, 231
ҚОНФИСКЕЛЕУ
— әкімшілік право бұзушылықты жасаудың құралы болып табылған затты Қ.— 186, 187
— Қ. туралы қаулыны орындауды жүзеге асыратын органдар — 265, 266
— Қ. заттарды өткізу тәртібі — 267
ҚӨБЕЙТҚІШ АППАРАТТАР
— Қ. А. пайдалану, есепке алу және сақтау ережелерін бұзу — 224
ҚУӘ
— Қ. міндеттері — 255
— Қ. шеккен шығындарды өтеу — 255
ҚУӘЛАНДЫРУ
— мас болу күйін Қ.— 253

Қ

ҚАЖЕТТІ ҚОРҒАНУ
— Қ. Қ. шегінен асып кету — 184
ҚАЗАҚ ССР БАСПА, ПОЛИГРАФИЯ ЖӘНЕ КІТАП САУДАСЫ ІСТЕРІ ЖӨНІНДЕГІ МЕМЛЕКЕТТІК КОМИТЕТІ
— М. Қ. қозғалыс хауіпсіздігі мәселелері бойынша әдебиеттер шығаруы — 130
ҚАЗАҚ ССР КИНЕМАТОГРАФИЯ ЖӨНІНДЕГІ МЕМЛЕКЕТТІК КОМИТЕТІ
— М. Қ. киножурналдарда, кинофильмдерде қозғалыс хауіпсіздігі мәселелерін тү-

сіндіру — 134
ҚАЗАҚ ССР ТЕЛЕВИЗИЯ ЖӘНЕ РАДИОХАБАР ЖӨНІНДЕГІ МЕМЛЕКЕТТІК КОМИТЕТІ
— М. Қ. жол қозғалысы хауіпсіздігі туралы хабарларды ұйымдастыруы — 130
ҚАҒТА ЖАБДЫҚТАУ
— транспорт құралдарын рұқсатсыз Қ. Ж.— 209
ҚАЛАЛАР МЕН ЕЛДІ МЕКЕНДЕРДІ КӨРКЕЙТУ
— Қ. мен Е. М. Қ. ережелерін бұзу — 216
ҚАЛДЫҚТАР
— орманды өнеркәсіптік және коммуналдық-тұрмыстық Қ. бүлдіру — 197
ҚАУЛЫ
— әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі Қ.— 257, 258
— Қ. түрлері — 255
— іс жөніндегі Қ. жариялау және Қ. көшірмесін тапсыру — 256
— әкімшілік жаза қолдану туралы Қ. жұртшылыққа жеткізу — 259
— Қ. шағым беру правосы — 259
— Қ. шағым беру тәртібі — 260
— Қ. шағым беру мерзімі — 260
— Қ. наразылық білдіру — 260
— шағым беруге және наразылық білдіруге байланысты Қ. орындалуын тоқтата тұру — 261
— істі тоқтата отырып Қ. бұзудың салдары — 262
— жаза қолдану туралы Қ. міндеттілігі — 263
— Қ. орындау тәртібі — 263
— әкімшілік жазалар қолдану туралы Қ. орындайтын органдар — 263
— бір адам жөніндегі бірнеше Қ. орындау — 263
ҚАУЛЫНЫ ОРЫНДАУ
— Қ. О. тәртібі — 263
— әкімшілік жазалар қолдану Қ. О. органдар — 263
— бір адам жөніндегі бірнеше Қ. О.— 263
— әкімшілік жаза қолдану туралы Қ. О. кейінге қалдыру — 263
— әкімшілік жаза қолдану туралы Қ. О. қысқарту — 263
— Қ. О. мерзімінің өтіп кетуі — 264
— Қ. О. байланысты мәселелерді шешу — 264
— ескерту жасау туралы Қ. О. тәртібі — 264
— штраф салу туралы Қ. О. мерзімдері мен тәртібі — 265
— штраф салу туралы Қ. еріксіз О.— 265
— сол арада өндіріп алынатын штраф салу туралы Қ. О.— 265
— штраф салу туралы Қ. О. ісін аяқтау — 265
— затты құнын өтеп алып қою туралы Қ. О.— 266
— конфискелеу туралы Қ. О.— 266, 267
— арнайы праводан айыру туралы Қ. О.— 267
— аң аулау правосынан айыру туралы Қ. О.— 268
— түзеу жұмыстары туралы Қ. О. тәртібі — 269
— әкімшілік қамауға алу туралы Қ. О.— 270
— Қ. мүліктік залалды өтеу жөніндегі бөлігін О.— 271
ҚОҒАМҒА ЖАТ ЖОЛМЕН ӨМІР СҮРУ
— Қ. Ж. Ж. Ө. С. адамдарға қарсы күрес — 84
ҚОҒАМДЫҚ БАҚЫЛАУ
— қозғалыс хауіпсіздігіне Қ. Б. комиссиялары — 132
— автомобиль транспорты мен қалалық электр транспортында қозғалыс хауіпсіздігін Қ. Б. комиссиясы туралы Ереже — 133
ҚОҒАМДЫҚ ОРЫНДАРҒА МАС КҮЙДЕ КЕЛУ — 220
ҚОҒАМДЫҚ ТӘРБИЕШІЛЕР
— жасы толмағандардың Қ. Т. туралы Ереже — 55
ҚОҒАМДЫҚ ТӘРТІП
— азаматтардың Қ. Т. қорғауға қатысуы — 19, 22

ҚОҒАМДЫҚ ТРАНСПОРТ
— Қ. Т. пайдалану ережелерін бұзу — 211
ҚОҒАМДЫҚ ТРАНСПОРТТЫ ПАЙДАЛАНУ
— Қ. Т. П. ережелерін бұзу — 208
ҚОЗҒАЛЫС ЕРЕЖЕЛЕРІ
— темір жол транспортында Қ. Е. бұзу — 205
— теңіз транспортында Қ. Е. бұзу — 207
— өзен транспортында Қ. Е. бұзу — 207
— транспорт құралдарын жүргізушілердің Қ. Е. бұзу — 209
— жаяу адамдардың және жол қозғалысының өзге қатысушыларының Қ. Е. бұзуы — 210
ҚОЗҒАЛЫС СОСТАВЫН БҮЛДІРУ — 212
ҚОЗҒАЛЫС ХАУІПСІЗДІГІ
— темір жол транспортындағы Қ. Х.— 205, 208
— теңіз транспортындағы Қ. Х.— 207
— өзен транспортындағы Қ. Х.— 207
— жүргізушілердің транспорт құралдарын пайдалану ережелерін бұзу — 208
— Қазақ ССР Министрлер Советі жанындағы Қ. Х. қамтамасыз ету жөніндегі комиссия — 127
— Қ. Х. милицияның бақылауы — 92, 99
— Қ. Х. материалдық қамтамасыз ету — 127, 128
— Қ. Х. ережелерін бұзғандық үшін жауаптылық — 205—211
— Қ. Х. ережелерін насихаттау — 127, 130
ҚОРҒАУ:
АВТОМОБИЛЬ ЖОЛДАРЫН
— жер пайдаланушылардың А. Ж. мен жол ғимараттарын Қ. жөніндегі ережелерді бұзуы — 214
АҒПАЛАДАҒЫ ТАБИҒИ ОРТАНЫ — 193
АТМОСФЕРАЛЫҚ АУАНЫ
— А. А. Қ. жөніндегі талаптарды қанағаттандырмайтын объектілерді пайдалануға беру — 197
— өнеркәсіптік және тұрмыстық қалдықтарды жинап қою және өртеу кезінде А. А. Қ. жөніндегі ережелерді бұзу — 198
— өсімдік қорғау құралдарын, минералдық тыңайтқыштарды тасымалдау, сақтау және қолдану кезінде А. А. Қ. жөніндегі ережелерді бұзу — 198
— А. А. Қ. бақылау жасайтын органдардың нұсқауларын орындамау 198
БАҒЛАНЫС ЛИНИЯЛАРЫ МЕН ҚҰРЫЛЫСТАРЫН
— Б. Л. мен Қ. ережелерін бұзу — 215
БАЛЫҚ ҚОРЛАРЫН
— Б. Қ. Қ. ережелерін бұзу — 200
ЖАНУАРЛАР ДҮНИЕСІН
— Ж. Д. Қ. ережелерін бұзу — 199
ЖАСЫЛ ЖЕЛЕКТЕРДІ
— Ж. Ж. Қ. ережелерін бұзу — 216
ЖЕР ҚОЙНАУЫН
— Ж. Қ. К. жөніндегі ережелерді орындамау — 194
МАГИСТРАЛЬДЫ ТРУБА ҚҰБЫРЛАРЫН
— М. Т. Қ. Қ. ережелерін бұзу — 214
ТАРИХ ПЕН МӘДЕНИЕТ ЕСКЕРТКІШТЕРІН
— Т. пен М. Е. Қ. ережелерін бұзу — 200
ҮЙЛЕР МЕН ҒИМАРАТТАР
— Ү. мен Ғ. жер қойнауын пайдалануға байланысты жұмыстардың зиянды әсерінен Қ. жөніндегі талаптарды орындамау — 194

ҚОРШАУЛАРЫН БҮЛДІРУ
— жүк аулаларының, темір жол станцияларының, жүк автомобильдері станцияларының, контейнер пункттерінің, порттардың, қоймалардың Қ. Б.— 212
ҚҰМАРЛЫҚ ОҒЫНДАР — 221

Л

ЛАСТАҒЫШ ЗАТТАР
— Л. З. атмосферага шығару — 197
— шығаратын заттарында Л. З. нормативтерден асатын транспорт құралдарын шығару — 198
— шығаратын заттарында Л. З. нормативтерден асатын автотранспорт құралдарын пайдалану — 198
ЛАУАЗЫМДЫ АДАМДАР
— Л. А. жауаптылығы — 184
— әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға уәкілдігі бар Л. А.— 231, 232
— Л. А. өкілеттігі — 233

М

МАГИСТРАЛЬДЫ ТРУБА ҚҰБЫРЛАРЫ
— М. Т. Қ. қорғау ережелерін бұзу — 214
МАЙДАГЕРЛІК ҚОЛӨНЕР КӘСІПШІЛІГІ — 218
МАЛ ДӘРІГЕРЛІК-САНИТАРЛЫҚ ЕРЕЖЕЛЕР
— М. Д.—С. Е. бұзу — 205
МАЛ ЖАЮ
— мемлекеттік орман қорының жерлерінде М. Ж.— 196
МАЛ КАРАНТИНІ
— М. Қ. жөніндегі ережелерді бұзу — 205
МАҢЫЗЫ ШАМАЛЫ ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ
— М. Ш. болған кезде П. Б. босату — 185
МАРКШЕЙДЕРЛІК БЕЛГІЛЕР
— М. Б. жою және бүлдіру — 193
МАРКШЕЙДЕРЛІК ДОКУМЕНТТЕМЕ
— М. Д. жоғалту — 193
МАСКҮНЕМДІК
— Қазақ ССР Министрлер Советінің және халық депутаттары жергілікті Советтері атқару комитеттерінің жанындағы М. қарсы күресу жөніндегі комиссиялар туралы ереже — 76
— кәсіпорындарда, мекемелерде, ұйымдарда және олардың құрылымдық бөлімшелерінде құрылатын М. қарсы күресу жөніндегі комиссиялар туралы ереже — 69
— М. қарсы күреске бағытталған шаралар — 74—76
МАТЕРИАЛДАРДЫ ҚАРАУЫНА БЕРУ
— М. жолдастық соттың, қоғамдық ұйымның, еңбек коллективтерінің Қ. Б.— 184, 185
— М. прокурорға, алдын ала тергеу немесе анықтама органының Қ. Б.— 248
МАТРИЦАЛАР
— М. пайдалану, есепке алу және сақтау ережелерін бұзу — 224
МӘЖБҮРЛІ ҚАЖЕТТІЛІК
— М. Қ. жағдайында әрекет жасаған адам — 185
МЕДИЦИНА ҚЫЗМЕТТЕРІ

— СССР Қорғаныс министрлігінің, СССР Ішкі істер министрлігінің және СССР Мемлекеттік хауіпсіздігі комитетінің М. Қ. істерін қарауы — 242

МЕДИЦИНАЛЫҚ ТЕКСЕРУ

— венерологиялық аурумен ауыратын адамдардың М. Т. бұлтаруы — 190

МЕЖЕЛІК БЕЛГІЛЕР

— М. Б. жою — 194

МЕМЛЕКЕТТІК ИНСПЕКЦИЯЛАР

— М. И. компетенциясы — 232

МЕРЗІМДЕР

— әкімшілік жаза қолдану М.— 189
— адамға әкімшілік жаза қолданылмады деп есептелетін М.—189
— қопыстандыру М. сақтамау — 215
— әкімшілік ұстау М.— 252
— әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарау М.— 256
— іс жөніндегі қаулыға шағым беру М.— 260
— шағым беру және наразылық білдіру М.—261
— арнайы праводан айыру М.— 268
— арнайы праводан айыру М. қысқарту — 269
— түзеу жұмыстарына өтеу М.— 269

МЕРЗІМДЕРІН ЕСЕПТЕУ

— әкімшілік жаза М. Е.— 189

МЕХАНИЗАТОРЛАР

— тракторларды, комбайндарды, өздігінен жүретін басқа ауыл шаруашылық машиналарын техникалық пайдалану ережелерін М. өрескел бұзуы — 205

МИЛИЦИЯ

— М. мемлекеттік және қоғамдық ұйымдармен өзара әрекет етуі — 91
— М. міндеттері — 89, 90
— М. компетенциясы — 89
— М. органдарының штраф салуы — 236
— жол хауіпсіздігі жөніндегі шаралар М. қамтамасыз етуі — 90
— М. қызметкерлеріне қасақана бағынбағаны үшін жауаптылық — 221
— паспорт жүйесінің ережелерін орындауға М. бақылауы — 97, 107
— М. басқару — 89
— сондай-ақ Қазақ ССР Ішкі істер министрлігін, Ішкі істер органдарын қараңыз.

МИНЕРАЛДЫҚ ТЫҢАЙТҚЫШТАР

— атмосфералық ауаны ластауға әкеп соғатын М. Т. тасымалдау, сақтау және қолдану ережелерін бұзу — 198

МҮГЕДЕКТЕР

— әкімшілік қамауға алу 1 және 2 тонтағы М. қолданылмайды — 187

МҮЛІКТІК ЗАЛАЛДЫ ӨТЕУ

— *қаулының М. З. Ө. жөніндегі бөлігін орындау — 271*

МЫСЫҚ

— ит пен М. ұстау ережелерін бұзу — 205

Н

НАРАЗЫЛЫҚ

— қаулыға Н. білдіру — 260
— Н. білдіруге байланысты қаулының орындалуын тоқтата тұру — 261
— Н. қарау мерзімі — 261
— Н. қарау тәртібі — 261
— Н. жөніндегі шешімінің көшірмесін жіберу — 262

НАРАЗЫЛЫҚ БІЛДІРУ

— шағым жөніндегі шешімге қадағалау тәртібімен Н. Б.— 262

НАРКОМАНИЯ
— құнықпа алкоголиктер мен Н. еріксіз емдету — 83
НАРКОТИКАЛЫҚ ЗАТТАР
— Н. З. дәрігердің тағайындауынсыз пайдалану — 191
НАРКОТИКАЛЫҚ ЗАТТАРДЫ ПАЙДАЛАНУ
— Наркоманияны қараңыз.
НАСИХАТ
— қозғалыс хауіпсіздігі ережелерін Н.— 130
— өрт хауіпсіздігі ережелерін Н.— 157

О

ОЗБЫРЛЫҚ — 223
ОРГАНДАР
— арнайы праводан айыру туралы қаулыны орындайтын О.— 267
— әкімшілік право бұзушылық туралы істерді қарауға уәкілдігі бар О.— 231, 232, 235—246
ОРГАНДАРДЫҢ НҰСҚАУЛАРЫ
— атмосфералық ауаны қорғауға бақылау жасайтын О. Н. орындамау — 198
ОРДЕНДІ, МЕДАЛЬДІ ЗАҢСЫЗ ТАҒУ ЖӘНЕ САҚТАУ — 224
ОРМАН ҚОРЫНЫҢ ЖЕРІ
— О. Қ. Ж. заңсыз пайдалану — 195
ОРМАН ҚҰРҒАТУ ЖЫРАЛАРЫ
— О. Қ. Ж. жою немесе бүлдіру — 196
ОРМАН ПАЙДАЛАНУ
— О. Н. ағаш кесу билетінде көзделген мақсаттарға сәйкес жүзеге асырмау — 195
ОРМАНДАР
— О. мемлекеттік меншік правосын бұзу — 191
— О. жас шыбықтарды жою немесе бүлдіру — 195
— О. қалыпна келтіру және жақсарту ережелерін бұзу — 196
— О. зиянды ықпал ету — 196
— О. сарқынды сулармен, химиялық заттармен, зиянды тастандылармен, қалдықтармен және қоқыстармен бүлдіру — 196
— О. тұрмыстық қалдықтармен ластау — 196
— О. шектеу белгілерін жою және бүлдіру — 197
— О. үшін пайдалы фаунаны жою — 197
— өрт хауіпсіздігінің талаптарын бұзу — 197
— Қазақ ССР Үкіметінің О. қорғау мәселелері жөніндегі шешімдерін біріктіру — 158
ОРМАНДАРДАҒЫ ЖАС ШЫБЫҚТАР
— О. Ж. Ш. жою немесе бүлдіру — 196
ОРМАНДАРҒА ЗИЯНДЫ ЫҚПАЛ
— О. З. Ы. болғызбайтын құрылғылары жоқ өндірістік объектілерді пайдалануға беру — 196
ОРМАНДАРДЫ ЛАСТАУ
— О. тұрмыстық қалдықтармен және қоқыстармен Л.— 196
ОРМАНДАРДЫ ҚАЛПЫНА КЕЛТІРУ
— О. Қ. К. ережелерін бұзу — 196
ОРЫНДАЛУЫН ТОҚТАТА ТҰРУ
— шағым беруге немесе наразылық білдіруге байланысты қаулының О. Т. Т.— 261

Ө

ӨЗ БЕТІМЕН ҚОСЫЛУ

— газ жылыту жүйелеріне Ө. Б. Қ.— 203

ӨЗ БЕТІМЕН ҚҰРЫЛЫС САЛУ

— пайдалы казбалар жатқан алаңдарда Ө. Б. Қ. С.— 193

ӨЗ БЕТІМЕН САЛУ

— шаруашылық және тұрмыстық құрылғыларды Ө. Б. С.— 216

ӨЗ БЕТІМЕН ШӨП ШАБУ — 196

ӨКІЛЕТТІК

— халық депутаттары жергілікті Советтерінің право бұзушылық үшін әкімшілік жауаптылық көзделетін шешімдерді қабылдаудағы Ө.— 181
— лауазымды адамдардың Ө.— 233
— халық судьясының, ішкі істер органы бастығының, жоғары тұрған сот председателінің және жоғары тұрған ішкі істер органы бастығының істі қайта қарау жөніндегі Ө.— 261, 262

ӨНЕРКӘСІПТІК ТАСТАНДЫЛАР

— Орманды Ө. Т. бүлдіру — 196

ӨҢДЕУ

— терісі бағалы аңдардың терісін Ө.— 219

ӨРТ ХАУІПСІЗДІГІ

— темір жол, теңіз, өзен және әуе транспортында, Ө. Х. ережелерін бұзу — 208
— кәсіпорындарда, мекемелерде, ұйымдарда және басқа объектілерде Ө. Х. ережелерін бұзу немесе орындамау — 222
— ормандардағы Ө. Х. бұзу — 197

ӨРТКЕ ҚАРСЫ ЖАСАҚТАР

— Қазақ ССР-інің өнеркәсіптік кәсіпорындарындағы, совхоздардағы, құрылыстардағы, базалардағы, қоймалардағы және басқа объектілердегі Ө. Қ. ерікті Ж. туралы Ереже — 162
— Ө. Қ. ерікті Ж. міндеттері — 162
— Ө. Қ. ерікті Ж. ұйымдастыру тәртібі және оның жұмысы — 163
— Ө. Қ. ерікті Ж. бастығының міндеттері — 164
— Ө. Қ. ерікті Ж. бөлімшесі (әскери тобы) бастығының міндеттері — 164
— Ө. Қ. ерікті Ж. мүшелерінің міндеттері — 163
— Ө. Қ. ерікті Ж. бастығының праволары — 163

ӨРТКЕ ҚАРСЫ ҚОҒАМ

— Қазақ ССР-інің Ө. Қ. ерікті Қ. Уставы — 143
— Қазақ ССР-інің Ө. Қ. ерікті Қ. «ДПО Казахской ССР» белгісі — 159
— «Қазақ ССР Ө. Қ. ерікті Қ. озаты» омырауға тағатын белгісі — 160

ӨРТТЕН ҚОРҒАУ

— Қазақ ССР-інің өлкелеріндегі, облыстарындағы, қалаларындағы және аудандарындағы бөлімдер мен инспекциялар жанындағы қоғамдық инспекторлар туралы Ереже — 175

ӨСІМДІК ҚОРҒАУ ҚҰРАЛДАРЫ

— атмосфералық ауаны ластауға әкеп соғатын Ө. Қ. Қ. тасымалдау, сақтау және қолдану ережелерін бұзу — 198

ӨСІМДІК КЕСЕЛДЕРІ

— Ө. Қ. қарсы күрес жөніндегі ережелерді бұзу — 203

ӨСІМДІКТЕРІН БҮЛДІРУ

— колхоздардың, совхоздар мен басқа шаруашылықтардың Ө. Б.— 203
— Ө. арқылы жүріп өту — 203

П

ПАЙДАЛАНУ
— атмосфераға шығарылатын заттарды тазартуға арналған жабыктарды П. ережелерін бұзу — 197
— ақауы бар транспорт құралдарын П.— 208
ПАЙДАЛЫ ҚАЗБАЛАРДЫҢ ҚОРЛАРЫ
— П. Қ. Қ. ұтымды пайдалану жөніндегі талаптарын бұзу — 193
ПАЙДАЛЫ ҚАЗБАЛАРДЫҢ ЫСЫРАП БОЛУЫ — 193
ПАСПОРТ
— азаматтардың П-сыз немесе жарамсыз П. бойынша тұруы — 225
— П. бүлдіру немесе оны ұқыпсыздық салдарынан жоғалту — 225
— П-сыз немесе тұраққа жазылмай тұруға жол беру — 226
— жұмысқа П. немесе тұраққа жазылмаған адамды қабылдау — 226
— П. заңсыз алып қою немесе оларды кепілге қабылдау — 226
ПАСПОРТ ЖҮЙЕСІ
— П. Ж. сақтауды қамтамасыз ету — 7, 8
— халық депутаттары Советінің П. Ж. ережелерін орындауға бақылауы — 7, 8
ПЛОМБАЛАР МЕН БЕКІТУ ҚҰРЫЛҒЫЛАРЫН БҮЛДІРУ
— жүк вагондарының, автомобильдердің, автомобиль тіркемелерінің, контейнерлердің, трюмдердің және басқа жүзу құралдары жүк қоймаларының П. мен Б. Қ. Б.— 212
— әуе транспортында П. мен Б. Қ. Б.— 213
ПОЕЗДЫ ӨЗ БЕТІМЕН ТОҚТАТУ — 206
ПОЛИГРАФИЯ ҚӘСІПОРЫНДАРЫ
— П. Қ. ашу ережелерін бұзу — 224
ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚТЫ ҚАСАҚАНА ЖАСАУ — 182
ПРАВО БҰЗУШЫНЫ ЖЕТКІЗУ — 249, 250
ПРОКУРАТУРА
— П. органдарының халық жасақшыларымен бірлесіп әрекет жасауы — 30
ПРОКУРОРЛЫҚ ҚАДАҒАЛАУ — 248
ПРОТОКОЛ
— әкімшілік право бұзушылық туралы П.— 248
— П. мазмұны — 249
— П. жолдау — 249
— П. жасамай әкімшілік жаза қолдану — 249
— коллегиялы орган мәжілісінің П.—257
ПРОТОКОЛДЫ ЖОЛДАУ — 249

Р

РАДИО-БАЙЛАНЫС ҚҰРАЛДАРЫН ПАЙДАЛАНУ
— әуе кемесінде Р.—Б. Қ. ережелерін бұзу — 206
РАДИО НҮКТЕСІ
— Р. Н. орнату және пайдалану — 214
РАДИО ТАРАТУ ҚҰРЫЛҒЫЛАРЫ
— Р. Т. Қ. әзірлеу және пайдалану — 214
РАДИОТРАНСЛЯЦИЯЛЫҚ ТОРАПТАР
— Р. Т. орнату және пайдалану — 214
РАДИОЭЛЕКТРОНДЫ ҚҰРАЛДАР
— Р. Қ. сатып алу, орнату, салу және пайдалану ережелерін бұзу — 215
РЕЗЕРВТЕГІ ОТЫН ШАРУАШЫЛЫҒЫ

— Р. О. Ш. әзірлігін қамтамасыз етуге шаралар қолданбау — 202

С

САҚТАУ

— атмосфералық ауаны ластауға әкеп соғатын өсімдік қорғау құралдарын, минералдық тыңайтқыштарды С.— 198
— транспорт құралдарын С. тәртібін бұзу — 213

САМОЛЕТТЕР

— шығаратын заттарында ластағыш заттары нормативтен асатын С. пайдалануға шығару — 198

САНИТАРИЯ

— халық шаруашылық объектілерінде санитарлық-гигиеналық және санитарлық-эпидемияға қарсы ережелерді бұзу — 190
— және транспортта — 190
— елді мекендердің С. жайын қамтамасыз ету ережелерін бұзу — 216

САРҚЫНДЫ СУЛАР

— орманды С. С. бүлдіру — 196

САУДА

— С. ережелерін бұзу — 217
— спирт ішімдіктерін С. ережелерін бұзу — 217
— атылатын қару-жарақты сату тәртібін бұзу — 217
— колхоз рынокторында С. ережелерін бұзу — 217
— белгіленбеген орындарда қолдан С. жасау — 217
— спирт ішімдіктерімен С. шектеу — 6

СКВАЖИНАЛАР

— жер асты суларын режимді бақылау С. жою немесе бүлдіру — 193

СПИРТ ІШІМДІКТЕРІ

— С. І. саудасы ережелерін бұзу — 217
— қоғамдық орындарда С. І. ішу — 220
— үйде жасалған күшті С. І. сатып алу — 221

СУ

— С. мемлекеттік меншік правосын бұзу — 191
— С. ластау және былғау — 194

СУ ОБЪЕКТІЛЕРІ

—Суды қарацыз.

СУ ҚҰБЫРЛАРЫНЫҢ ЖҮЙЕЛЕРІ

— С. Қ. Ж. өз бетімен қосып алу — 216

СУ ПАЙДАЛАНУ

— С. П. ережелерін бұзу — 194

СУ РЕСУРСТАРЫ

— С. Р. қорғау ережелерін бұзу — 194

СУ ШАРУАШЫЛЫҚ ҒИМАРАТТАРЫ

— С. Ш. Ғ. мен құрылғыларын бүлдіру, оларды пайдалану ережелерін бұзу — 195

СУРЕТКЕ ТҮСІРУ

— әуе кемесінің бортынан С. Т.— 206

СҮРЕК ДАЙЫНДАУ

— С. Д. тәртібін бұзу — 195

Т

ТАБИҒИ АЙАТТАР

— Өкілеттікті қарацыз.

ТАМОЖНЯ ЕРЕЖЕЛЕРІ
— Т. Е. бұзу — 229, 230
ТАПТАУ
— егістер мен маяларды Т.— 203
ТАРИФТЕР
— ведомстводан тыс күзетті ұстау тарифтері — 111
ТАРИХ ПЕН МӘДЕНИЕТ ЕСКЕРТКІШТЕРІ
— Т. пен М. Е. қорғау ережелерін бұзу — 200
ТАСЫМАЛДАУ
—атмосфералық ауаны ластауға әкеп соғатын өсімдік қорғау құралдарын, минералдық тыңайтқыштарды Т. ережелерін бұзу — 198
ТЕЛЕФОН
— автомат Т. бүлдіру — 215
ТЕМІР ЖОЛ ӨТКЕЛДЕРІ
— жүргізушілердің Т. Ж. Ө. өту ережелерін бұзуы — 209
— Т. Ж. Ө. қасақана бүлдіру — 213
— Т. Ж. Ө. күтіп ұстау ережелерін бұзу — 214
ТЕМІР ЖОЛ ТРАНСПОРТЫН ПАЙДАЛАНУ ЕРЕЖЕЛЕРІ
— поезды өз бетімен тоқтату немесе жүк поездарында өз бетімен жол жүру — 206
ТЕРІСІ БАҒАЛЫ АҢДАР ТЕРІСІН САТУ, САТЫП АЛУ ЖӘНЕ ӨҢДЕУ — 219
ТЕХНИКАЛЫҚ ПАЙДАЛАНУ ЕРЕЖЕЛЕРІ
— тракторларды, комбайндарды және басқа ауыл шаруашылық машиналарын Т. П. Е. механизаторлардың өрескел бұзуы — 205
ТОПЫРАҚ
— Т. қорғау жөніндегі міндетті шараларды орындамау — 192
ТӨЛЕМДІК ДОКУМЕНТТЕР
— шетел валютасы есебімен Т. Д. заңсыз сатып алу, сату, айырбастау — 218
— сом есебіндегі Т. Д. заңсыз сату — 218
ТРАНСПОРТ ҚҰРАЛДАРЫ
— шығаратын заттарында ластағыш заттары нормативтерден асатын Т. Қ. пайдалануға шығару — 198
— шығаратын заттарында ластағыш заттары нормативтерден асатын Т. Қ. пайдалану — 198
— Т. Қ. өзінің бас пайдасы мақсатында пайдалану — 213
— Т. Қ. сақтау тәртібін бұзу — 213
ТРАНСПОРТ ҚҰРАЛДАРЫН БАСҚАРУ
— Т. Қ. мас күйде Б.— 209
— басқару правосы жоқ адамдардың Т. Қ. Б.— 210
— басқару правосы жоқ адамдардың мас күйінде Т. Қ. Б.— 210
— мас күйіндегі жүргізушілерді немесе басқару правосы жоқ адамдарды Т. Қ. Б. жіберу — 211
ТРАНСПОРТ ҚҰРАЛДАРЫН БАСҚАРУДЫ БЕРУ
— транспорт құралын басқаруға правосы жоқ адамға Т. Қ. Б. Б.— 208
— Т. Қ. Б. мас күйіндегі адамға Б.—209, 210
ТРАНСПОРТ ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ БҮЛІНУІ
— Т. Қ. Б. әкеп соғатындай етіп жол қозғалысының ережелерін жүргізушілердің бұзуы — 209
ТРАНСПОРТ ҚҰРАЛДАРЫН ӨЗІНІҢ БАС ПАЙДАСЫ МАҚСАТЫНДА ПАЙДАЛАНУ — 213
ТҰРҒЫН ЖАЙДЫ ПАЙДАЛАНУ
— Т. Ж. П. ережелерін бұзу — 216
ТҰРҒЫН ЖАЙЛАР

— Т. Ж. пайдалану ережелерін бұзу — 216
ТҰРҒЫН ҮЙЛЕР
— Т. Ү. қоныстандырудың белгіленген мерзімдерін сақтамау — 215
— Т. Ү. өз бетімен қайта жабдықтау және қайта жобалау — 216
ТҮЗЕУ ЖҰМЫСТАРЫ
— Т. Ж. жалпы принциптері — 187
— Т. Ж. туралы қаулыны орындау тәртібі — 269
— Т. Ж. өтейтін жердегі кәсіпорын, мекеме, ұйым әкімшілігінің міндеті — 269, 270
— ұсақ бұзақылық жасағаны үшін қолданылған Т. Ж. жалтарудың салдары — 270
— Т. Ж. өтеу мерзімі — 269
ТЫЙЫМ САЛЫНҒАН ЗАТТАР
— Т. С. З. мен құралдарды түзеу, еңбек мекемелерінде, тәрбиелеу-еңбек және емдеу-еңбек профилакторийлерінде отырған адамдарға заңсыз беру — 222
ТЫҒЫМ САЛЫНҒАН КӘСІПШІЛІК
— Т. С. К. шұғылдану — 218
ТЫНЫШТЫҚ
— түнгі уақытта Т. бұзу — 220
ТІКЕЛЕЙ ӨЗІН ТЕКСЕРУ — 250, 252
— Т. Ө. Т. шағым беру — 254
ТІЛМАШ
— Т. міндеттері — 255
— Т. төленуге тиісті сомалар — 225

У

УСТАВ
— Қазақ ССР-інің өртке қарсы ерікті қоғамының У.— 143

Ұ

ҰРЛАУ
— мемлекеттік және қоғамдық мүлікті ұсақтан Ұ.— 192
ҰСАҚ АЛЫНСАТАРЛЫҚ — 217, 218
ҰСАҚ БҰЗАҚЫЛЫҚ — 219
— жеткіншектер жасаған Ұ. Б.— 219
— Ұ. Б. жасағаны үшін қолданылған түзеу жұмыстарынан бұлтару салдары — 270
ҰШУ ХАУІПСІЗДІГІ — 206

Ф

ФАУНА
— орман үшін пайдалы Ф. жою — 197
ФИЗИКАЛЫҚ ЫҚПАЛ
— атмосфераға зияны Ф. Ы.— 197

Х

ХАЛЫҚ ДЕПУТАТТАРЫ СОВЕТІ
— Х. Д. С. мемлекеттік және қоғамдық тәртіпті қорғау саласындағы функциялары — 7, 8
— Х. Д. С. социалистік заңдылық және қоғамдық тәртіпті қорғауды қамтамасыз ету саласындағы өкілеттіктері — 7,8
— паспорт жүйесі ережелерінің орындалуына Х. Д. С. бақылауы — 7, 8

— аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Х. Д. С. атқару комитетінің ішкі істер бөлімі — 102
— Х. Д. С. маскүнемдікпен күрес жөніндегі комиссиялары — 76
— Х. Д. С. ерікті халық жасақшыларына басшылығы — 7, 8

ХАЛЫҚ ЖАСАҚШЫЛАРЫ

— Ерікті Х. Ж. қараңыз

ХАЛЫҚ СОТТАРЫ (халық судьялары)

— Х. С. компетенциясы — 232
— Х. С. қарайтын істер — 236

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҰШУ

— Х. Ұ. ережелерін бұзу — 206

ХАУІПСІЗДІК ТЕХНИКАСЫ

— Х. Т. механизаторлардың өрескел бұзуы — 205

ХАУІПТІ ЗАТТАРДЫ ТАСЫМАЛДАУ

— темір жол, әуе, теңіз және өзен транспортында, автобуста, трамвайда, троллейбуста Х. З. Т. ережелерін бұзу — 211

ХИМИЯЛЫҚ ЗАТТАР

— орманды Х. З. бүлдіру — 196

Ш

ШАБЫНДЫҚТАР

— Ш. бүлдіру — 196

ШАҒЫМ

— Ш. беру тәртібі — 259, 260
— Ш. беру мерзімі — 260
— Ш. беруге байланысты қаулының орындалуын тоқтата тұру — 261
— Ш. қарау мерзімі — 261
— Ш. қарау — 261
— Ш. қарайтын органның шешімі — 261
— Ш. жөніндегі шешімнің көшірмесін жіберу — 262
— Ш. жөніндегі шешімге қадағалау тәртібімен наразылық білдіру — 262

ШАҒЫМ БЕРУ

— әкімшілік ұстауға, заттар мен документтерді тексеруге және алып қоюға Ш. Б.— 254
— әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыға Ш. Б.— 259
— әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыға Ш. Б. тәртібі — 259
— әкімшілік право бұзушылық туралы іс жөніндегі қаулыға Ш. Б. мерзімі — 260

ШАҒЫН БАУ ҮЙЛЕРІ

— жазғы Ш. Б. Ү. салу ережелерін бұзу — 204

ШАЙЫР ДАЙЫНДАУ

— Ш. Д. тәртібін бұзу — 195

ШЕКАРАЛЫҚ АЙМАҚ

— Ш. А. бару ережелерін немесе сонда тұру мен тұраққа жазу ережелерін бұзу — 226

ШЕКТЕУ БЕЛГІЛЕРІ

— ормандардағы Ш. Б. жою және бүлдіру — 197

ШЕТЕЛ АЗАМАТТАРЫ

— әкімшілік право бұзушылық үшін Ш. А. жауаптылығы — 184
— Ш. А. СССР-де болу ережелерін бұзуы — 226

ШЕТЕЛ ВАЛЮТАСЫ

— Ш. В. заңсыз сатып алу, сату және айырбастау — 218

ШЕТТЕТУ

— транспорт құралдарын басқарудан Ш.— 254

ШРИФТЕР

— Ш. пайдалану, есепке алу және сақтау ережелерін бұзу — 224

ШТЕМПЕЛЬ-ГРАВЕР КӘСІПОРЫНДАРЫ

— Ш.-Г. Қ. ашу ережелерін бұзу — 224

ШТРАФ

— әкімшілік жаза ретінде Ш. белгілеу тәртібі және оның мөлшері — 186
— Ш. салу туралы қаулыны орындау мерзімдері мен тәртібі — 265
— Ш. салу туралы қаулыны еріксіз орындау — 265
— сол арада өндіріп алынатын Ш. салу туралы қаулыны орындау — 265
— Ш. салу туралы қаулыны орындау ісін аяқтау — 265

І

ІСТЕРДІ ҚАРАУ

— әкімшілік право бұзушылық туралы І. азаматтардың теңдігі негіздерінде Қ.— 247
— І. Қ. әзірлеу — 256
— І. Қ. орны — 256
— І. Қ. мерзімдері — 256
— І. Қ. тәртібі — 257
— І. Қ. кезінде анықтауға жататын мән-жайлар — 257

ІСТЕРДІ ҚАРАЙТЫН ОРГАНДАР

— І. Қ. мал дәрігерлік О.— 243
— І. Қ. ішкі істер О.— 236
— І. Қ. әуе транспортының О.—238
— І. Қ. мемлекеттік кен-техникалық қадағалау О.— 239
— электр байланысы инспекциясының О.— 245
— ақ аулау ережелерінің сақталуын қадағалауды жүзеге асыратын О.— 245
— І. Қ. санитариялық О.— 241
— І. Қ. ауыл шаруашылығында техниканың пайдаланылуын қадағалау О.— 246
— І. Қ. темір жол транспорты О.— 237
— І. Қ. Машина жасау министрлігі мен Орта машина жасау министрлігі инспекцияларының О.— 240
— І. Қ. орман шаруашылығы О.— 245
— І. Қ. Қорғаныс министрлігінің О.— 240
— І. Қ. теңіз транспортының О.— 237
— І. Қ. су ресурстарын қорғау О.— 244
— І. Қ. қалалық жолаушы транспорты О.— 238
— І. Қ. өрт қадағалау О.— 237
— І. Қ. праволық және техникалық еңбек инспекторлары — 238
— І. Қ. өзен транспорты О.— 237, 238
— І. Қ. балық қорғау О.— 244
— І. Қ. таможня О.— 240

ІСТІ ҚЫСҚАРТУ

— әкімшілік право бұзушылық туралы І. Қ.— 247

ІШКІ ІСТЕР МИНИСТРЛІГІ

— Қазақ ССР-інің І. І. М. құру — 89
— Қазақ ССР-інің І. І. М. туралы Ереже — 89
— І. І. М. жанындағы жол қозғалысының хауіпсіздігі жөніндегі комиссия — 93
— аңшылық мылтығын сатуға І. І. М. рұқсат беруі — 92

ІШКІ ІСТЕР ОРГАНДАРЫ

— І. І. О. компетенциясы — 103
— сондай-ақ Милицияны, Ішкі істер министрлігін қараңыз.

Э

ЭКСПЕРТ

— Э. праволары мен міндеттері — 255
— Э. төлеуге тиісті сомалар — 255

ЭЛЕКТР ЖЕЛІЛЕРІ

— жоғары вольтті Э. Ж. бүлдіру — 200
— кернеуі 1000 вольтқа дейінгі Э. Ж. бүлдіру — 202

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫ

— Э. Э. ысырапкорлықпен жұмсау — 200

ЭПИДЕМИЯЛАР

— Өкілеттікті қарацыз.

Ю

ЮСТИЦИЯ

— Ю. органдардың халық жасақшыларымен бірлесіп әрекет етуі — 30

МАЗМҰНЫ

V-БӨЛІМ. СОТ ӘДІЛДІГІ, АРБИТРАЖ ЖӘНЕ ПРАВО ТӘРТІБІН ҚОРҒАУ ТУРАЛЫ ЗАҢДАР

5-ТАРАУ. ҚОҒАМДЫҚ ТӘРТІПТІ ҚОРҒАУ МӘСЕЛЕЛЕРІ. ІШКІ ІСТЕР ОРГАНДАРЫ

§ 1. ҚОҒАМДЫҚ ТӘРТІПТІ ҚОРҒАУ ТУРАЛЫ ЖАЛПЫ МӘСЕЛЕЛЕР — Беті

Қазақ ССР-інің «Қазақ ССР Министрлер Советі туралы» 1979 ж. 14 декабрьдегі Заңы, 13-статьяның 1-пункті (сілтеме) 7

Қазақ ССР-інің «Қазақ ССР халық депутаттарының облыстық Советі туралы» 1980 ж. 13 ноябрьдегі Заңы, 5-статьяның бірінші бөлігі, 30-статьяның 1, 11 және 15-пункттері, 48-статьяның екінші бөлігі (сілтеме) . 7

Қазақ ССР-інің «Қазақ ССР халық депутаттарының аудандық Советі туралы» 1971 ж. 21 июльдегі Заңы, 3-статья, 28-статьяның 1, 7, 12-пункттері, 69-статьяның 1 және 5-пункттері (сілтеме) 7

Қазақ ССР-інің «Қазақ ССР халық депутаттарының қалалық, қаладағы аудандық Советі туралы» 1971 ж. 21 июльдегі Заңы, 26-статьяның 1, 7, 12-пункттері, 31-статьяның 9-пункті, 74-статьяның 1 және 5-пункттері (сілтеме) 7

Қазақ ССР-інің «Қазақ ССР халық депутаттарының поселкелік, селолық, ауылдық Советі туралы» 1968 ж. 20 декабрьдегі Заңы, 24-статьяның 1, 5, 7-пункттері, 57-статьяның 1 және 3-пункттері (сілтеме) . . . 8

Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының «Жолдастық соттар туралы Ережені және жолдастық соттардың жұмысы жөніндегі қоғамдық советтер туралы Ережені бекіту туралы» 1977 ж. 28 марттағы Указы . . 8

Қазақстан КП Орталық Комитеті мен Қазақ ССР Мннистрлер Советінің «КПСС Орталық Комитеті мен СССР Министрлер Советінің «Қоғамдық тәртіпті қорғау жөніндегі ерікті халық жасақтарының қызметін одан әрі жетілдіру туралы» 1974 жылғы 20 майдағы № 379 қаулысын жүзеге асыру туралы» 1974 ж. 7 июньдегі № 332 қаулысы 19

Қазақстан КП Орталық Комитеті мен Қазақ ССР Министрлер Советінің «Омырауға тағатын «Қазақ ССР-інің озат жасақшысы» белгісін белгілеу туралы» 1966 ж. 3 декабрьдегі № 838 қаулысы 34

Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының «Қазақ ССР-інің тәртіп қорғау қоғамдық пункттері туралы Ережені бекіту туралы» 1980 ж. 17 июльдегі Указы 36

Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялар туралы ереже. Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының 1967 ж. 26 августағы Указымен бекітілген 40

Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының «Жасы толмағандарды тәрбиелейтін қоғамдық тәрбиешілер туралы Ережені бекіту туралы» 1967 ж. 26 августағы Указы 55

Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының «Маскүнемдік пен алкоголизмге қарсы күресті күшейту және самогон қайнатуды жою жөніндегі шаралар туралы» 1985 ж. 23 майдағы Указы 58

Қазақ ССР Министрлер Советінің «СССР Министрлер Советінің «Маскүнемдік пен алкоголизмді тыю, самогон қайнатуды жою жөніндегі шаралар туралы» 1985 жылғы 7 майдағы № 410 қаулысын жүзеге асыру туралы» 1985 ж. 30 майдағы № 187 қаулысы 65

Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының «Кәсіпорындарда, мекемелерде, ұйымдарда және олардың құрылымдық бөлімшелерінде құры-

латын Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар туралы ережені бекіту туралы» 1985 ж. 22 октябрьдегі Указы 69

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Маскүнемдік пен алкоголизмге қарсы күресті күшейту жөніндегі шаралар туралы» 1972 ж. 20 июньдегі № 353 қаулысы 74

Қазақ ССР Министрлер Советінің және халық депутаттары жергілікті Советтері атқару комитеттерінің жанындағы Маскүнемдікке қарсы күресу жөніндегі комиссиялар туралы ереже. Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының 1972 ж. 18 декабрьдегі Указымен бекітілген . 76

Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының Құнықпа алкоголиктер мен наркомандарды еріксіз емдеу және еңбекпен қайта тәрбиелеу туралы» 1964 ж. 19 октябрьдегі Указы 82

Қазақстан КП Орталық Комитеті мен Қазақ ССР Министрлер Советінің «КПСС Орталық Комитеті мен СССР Министрлер Советінің «Қоғамға пайдалы еңбектен жалтарып, қоғамға жат арамтамақтық жолмен өмір сүруші адамдарға қарсы күресті күшейту жөніндегі шаралар туралы» 1970 жылғы 23 февральдағы № 136 қаулысын жүзеге асыру туралы» 1970 ж. 17 марттағы № 184 қаулысы 84

§ 2. ІШКІ ІСТЕР ОРГАНДАРЫ

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Қазақ ССР Ішкі істер министрлігі туралы Ережені бекіту туралы» 1973 ж. 16 марттағы № 135 қаулысы . . 89

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Халық депутаттары облыстық (Алматы қалалық) Советі атқару комитетінің ішкі істер басқармасы туралы Ережені бекіту туралы» 1973 ж. 29 ноябрьдегі № 612 қаулысы . . . 95

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Халық депутаттарының аудандық, қалалық, қаладағы аудандық Советі атқару комитетінің ішкі істер бөлімі туралы Ережені бекіту туралы» 1971 ж. 7 июньдегі № 310 қаулысы . 102

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Қазақ ССР-інің ішкі істер органдары жанындағы ведомстводан тыс қорғау бөлімшелерінің кәсіпорындарды, мекемелерді, ұйымдар мен басқа да объектілерді қорғауды жүзеге асырғаны үшін тарифтер туралы» 1977 ж. 9 августағы № 383 қаулысы 111

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Ішкі істер органдары жанындағы ведомстводан тыс күзет арқылы азаматтардың өзіндік мүлкімен қоса пәтерлерін және басқа үй-жайларын күзету туралы үлгі шартты бекіту туралы» 1983 ж. 21 декабрьдегі № 484 қаулысы 114

§ 3. ПАСПОРТ ЖҮЙЕСІ

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Паспорт режимі жөніндегі қоғамдық инспекторлар туралы Ережені бекіту туралы» 1964 ж. 2 сентябрьдегі № 616 қаулысы 121

§ 4. ЖОЛДА ЖҮРУ ХАУІПСІЗДІГІ

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Жол жүрісінің хауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі қосымша шаралар туралы» 1972 ж. 29 декабрьдегі № 666 қаулысы 127

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Қазақ ССР Министрлер Советі жанындағы жол жүрісінің хауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі комиссия туралы Ережені бекіту туралы» 1979 ж. 10 майдағы № 197 қаулысы . 129

Қазақ ССР Министрлер Советі мен Кәсіподақтардың Қазақ республикалық советінің «Автомобиль транспорты мен қалалық электр транспортының кәсіпорындарында жолда жүру хауіпсіздігіне қоғамдық бақылау комиссияларын ұйымдастыру туралы» 1972 ж. 15 августағы № 467 қаулысы 132

Қоғамдық автоинспекторлар, қоғамдық автоинспекторлардың қалалық және аудандық советтері туралы Ереже, Қазақ ССР Министрлер Советінің 1959 ж. 2 октябрьдегі № 1694 жарлығымен бекітілген 135

§ 5. МЕМЛЕКЕТТІК ӨРТ ҚАДАҒАЛАУЫ

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Өртке қарсы республикалық ерікті қоғам ұйымдастыру туралы» 1957 ж. 10 майдағы № 288 қаулысы . . 143

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Республика Үкіметінің Қазақ ССР-і қалаларының, басқа елді мекендері мен халық шаруашылығы объектілерінің өрт хауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелері жөніндегі шешімдерін біріктіру туралы» 1983 ж. 7 июльдегі № 283 қаулысы . . . 156

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Қазақ ССР өртке қарсы ерікті қоғамының «Қазақ ССР ертке қарсы ерікті қоғамы» белгісі мен омырауға тағатын «Қазақ ССР өртке қарсы ерікті қоғамының озаты» значогының үлгілері мен сипаттамаларын бекіту туралы» 1962 ж. 24 декабрьдегі № 944 қаулысы 159

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Қазақ ССР Үкіметінің ормандарды өрттен қорғау және оларды зиянды насекомдар мен аурулардан сақтау мәселелері жөніндегі шешімдерін біріктіру туралы» 1981 ж. 14 сентябрьдегі № 403 қаулысы (сілтеме) 160

Қазақ ССР Министрлер Советінің «Өртке қарсы ерікті жасақтар мен өртке қарсы ерікті қоғамдық инспекторлар жөніндегі ережелерді бекіту туралы» 1963 ж. 9 октябрьдегі № 805 қаулысы 161

6 - ТАРАУ. ӘКІМШІЛІК ПРАВО БҰЗУШЫЛЫҚ ТУРАЛЫ ЗАҢДАР

Қазақ ССР-інің Әкімшілік право бұзушылық туралы кодексі. Қазақ ССР Жоғарғы Советі 1984 ж. 22 мартта қабылдаған 179

Қазақ ССР Жоғарғы Советінің «Қазақ ССР-інің Әкімшілік право бұзушылық туралы кодексін күшіне енгізу туралы» 1984 ж. 22 марттағы қаулысы 271

Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының «Қазақ ССР-інің Әкімшілік право бұзушылық туралы кодексін күшіне енгізу тәртібі туралы» 1984 ж. 28 сентябрьдегі Указы 271

Қазақ ССР-інің Денсаулық сақтау туралы 1970 ж. 23 декабрьдегі Заңы, 60 [1]-статья (сілтеме) 273

Қазақ ССР-інің «Қазақ ССР халық депутаттарының облыстық Советі туралы» 1980 ж. 13 ноябрьдегі Заңы, 30-статьяның 7-пункті (сілтеме) . . 273

Қазақ ССР-інің «Қазақ ССР халық депутаттарының аудандық Советі туралы» 1971 ж. 21 июльдегі Заңы, 28-статьяның 6-пункті (сілтеме) . . . 273

Қазақ ССР-інің «Қазақ ССР халық депутаттарының қалалық, қаладағы аудандық Советі туралы» 1971 ж. 21 июльдегі Заңы, 26-статьяның 6-пункті (сілтеме) 273

Қазақ ССР-інің «Қазақ ССР халық депутаттарының поселкелік, селолық, ауылдық Советі туралы» 1968 ж. 20 декабрьдегі Заңы, 26-статья (сілтеме) 274

Қазақ ССР-інің «Қазақ ССР Жоғарғы Советінің сайлауы туралы» 1978 ж. 20 декабрьдегі Заңы, 46-статья (сілтеме) 274

Қазақ ССР-інің «Қазақ ССР-інің сот құрылысы туралы» 1981 ж. 12 июньдегі Заңы, 60-статья (сілтеме) 274

Қазақ ССР-інің қоғамдық тәртіпті қорғау жөніндегі ерікті халық жасақтары туралы ереже. Қазақстан КП Орталық Комитеті мен Қазақ ССР Министрлер Советінің 1974 ж. 7 июньдегі № 332 қаулысымен бекітілген, 22-статьяның «б»—«д» тармақтары (сілтеме) 274

Жасы толмағандардың істері жөніндегі комиссиялар туралы Ереже. Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының 1967 ж. 26 августағы Указымен бекітілген, 32-статьяның бірінші бөлігі (сілтеме) 274

ТОМҒА ЕНГЕН АКТІЛЕРДІҢ ХРОНОЛОГИЯЛЫҚ ТІЗБЕГІ 275

ТОМҒА ЕНГЕН АКТІЛЕРГЕ АЛФАВИТТІК — АТАУ КӨРСЕТКІШ 279

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

ПРЕЗИДИУМ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА КАЗАХСКОЙ ССР
СОВЕТ МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР

СВОД ЗАКОНОВ КАЗАХСКОЙ ССР

Том 12

АЛМА-АТА

67.99(2К)06
С 17

КОМИССИЯ ПО ИЗДАНИЮ
СВОДА ЗАКОНОВ
КАЗАХСКОЙ ССР:

Досполов Д. (председатель),
Кадырова З. Ж., Изюмников В. К.,
Елемисов Г. Б., Айтмухамбетов Т. К.
Бацула А. Е., Касымканов А. К.,
Карбовский Э. С., Ахметов З. А.

С $\frac{1203030000-202}{401(05)-87}$ 83—87

67. 99(2К)06

РАЗДЕЛ V

ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО О ПРАВОСУДИИ, АРБИТРАЖЕ И ОХРАНЕ ПРАВОПОРЯДКА

Глава 5

ВОПРОСЫ ОХРАНЫ ОБЩЕСТВЕННОГО ПОРЯДКА. ОРГАНЫ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ

§ 1. ОБЩИЕ ВОПРОСЫ ОХРАНЫ ОБЩЕСТВЕННОГО ПОРЯДКА

ности, производственной санитарии, гигиене труда) и противопожарной охране, кроме случаев, влекущих уголовную ответственность;

9) об утрате, повреждении оборудования, инвентаря, инструментов, материалов и иного государственного или общественного имущества вследствие недобросовестного отношения лица к своим обязанностям, если это не влечет уголовной ответственности;

10) о самовольном использовании в личных целях принадлежащих государственному предприятию, учреждению, организации, колхозу, а также кооперативной или другой общественной организации транспортных средств, сельскохозяйственной техники, станков, инструментов, сырья и другого имущества, если эти действия не причинили указанным предприятиям, учреждениям и организациям существенного ущерба;

11) о скупке и перепродаже с целью наживы в небольших размерах водки и других спиртных напитков, а равно товаров народного потребления и продуктов сельского хозяйства, кассовых и товарных чеков и талонов, билетов в зрелищные и другие предприятия, книг, нот, грамм-пластинок, магнитофонных, видеофонных кассет и иных ценностей, если размер наживы не превышает тридцати рублей;

12) о мелком хулиганстве, о совершенных впервые мелком хищении государственного или общественного имущества, краже малоценных предметов потребления и быта, находящихся в личной собственности граждан, в случае, когда виновный и потерпевший являются членами одного коллектива.

Примечание. Дела, перечисленные в пунктах 11, 12 направляются в товарищеские суды органами внутренних дел, прокуратуры и судом (судьей), а дела о мелком хищении государственного или общественного имущества — также администрацией предприятий, учреждений, организаций, правлениями колхозов с уведомлением о том прокурора.

В случае отсутствия товарищеского суда по месту работы, жительства или учебы нарушителя дело рассматривается в районном (городском) народном суде в установленном законом порядке;

13) об оскорблении, клевете, побоях и легких телесных повреждениях, не повлекших расстройства здоровья, если эти деяния совершены впервые, о сквернословии;

14) о невыполнении или ненадлежащем выполнении родителями или лицами, их заменяющими, обязанностей по воспитанию детей; о появлении подростков в возрасте до шестнадцати лет в общественных местах в пьяном виде или распитии ими спиртных напитков; недостойном отношении детей к родителям; недостойном поведении в семье; недостойном отношении к женщине;

15) о порче жилых и нежилых помещений и коммунального оборудования; о несоблюдении правил противопожарной безопасности;

16) о нарушении правил внутреннего распорядка в квартирах и общежитиях; о спорах жильцов по использованию подсобных помещений, домовых служб, оплате коммунальных услуг, оплате расходов по текущему ремонту мест общего пользования;

17) о порядке пользования строениями, составляющими общую собственность двух или нескольких граждан; о разделе имущества колхозного двора и выделе из колхозного двора; о разделе имущества между супругами, при согласии спорящих сторон на рассмотрение дела в товарищеском суде;

18) о порче деревьев и других зеленых насаждений; о взыскании ущерба, причиненного мелкими лесонарушениями, совершенными впер-

вые, если ущерб не превышает тридцати рублей по действующим таксам для исчисления размера взысканий за ущерб;

19) об имущественных спорах между гражданами на сумму до пятидесяти рублей, при согласии участников спора на рассмотрение дела в товарищеском суде;

20) об административных правонарушениях, если органы или должностные лица, которым предоставлено право наложения штрафа в административном порядке, сочтут необходимым передать материал на рассмотрение товарищеского суда.

Товарищеский суд может рассматривать также дела о впервые совершенных деяниях, содержащих признаки преступления, не представляющего большой общественной опасности, если органы внутренних дел, прокуратура или суд в соответствии с действующим законодательством передадут материалы такого дела на рассмотрение товарищеского суда [1].

Статья 8. Товарищеские суды не вправе рассматривать дела, по которым уже были вынесены приговоры, судебные решения, наложены дисциплинарные или административные взыскания или состоялось решение товарищеского суда, принятое в пределах его компетенции.

III. Порядок рассмотрения дел в товарищеских судах

Статья 9. Рассмотрение дел в товарищеских судах производится по месту работы, учебы или жительства нарушителя.

Статья 10. Товарищеские суды рассматривают дела:

1) по материалам, переданным трудовыми коллективами [2];

2) по представлениям профсоюзных комитетов предприятий, учреждений, организаций, цехов, добровольных народных дружин по охране общественного порядка, групп и постов народного контроля, собраний (сходов) граждан по месту жительства, общественных поселковых, сельских, аульных, участковых, уличных, квартальных, домовых комитетов и других общественных организаций;

3) по представлениям исполнительных комитетов местных Советов народных депутатов, административных комиссий при исполнительных комитетах районных, городских, районных в городах, поселковых, сельских, аульных Советов народных депутатов и постоянных комиссий Советов [3];

4) по сообщениям государственных органов, руководителей предприятий, учреждений, организаций и правлений колхозов, а также других должностных лиц, имеющих право налагать дисциплинарные взыскания;

5) по материалам, переданным судом, прокурором, а также следователем и органом дознания с согласия прокурора;

6) по заявлениям граждан;

7) по инициативе самого товарищеского суда.

Статья 11. Товарищеский суд рассматривает дела в срок до 15 дней с момента их поступления. Дела о мелком хулиганстве, мелком хищении и мелкой спекуляции рассматриваются товарищескими судами в срок до 10 дней с момента их поступления. Время и место рассмотрения

---

[1] Статья 7 — с изменениями, внесенными Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

[2] Статья 10 дополнена пунктом 1 Указом от 28 августа 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 36, ст. 447).

[3] Пункт 3 статьи 10 — с изменениями, внесенными Указом от 29 декабря 1982 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1983 г., № 2, ст. 14).

дела определяются председателем товарищеского суда, о чем граждане широко оповещаются.

Статья 12. До рассмотрения дела в товарищеском суде в необходимых случаях должна производиться проверка поступивших материалов.

Руководители предприятий, учреждений и организаций, а также другие должностные лица и граждане обязаны по требованию товарищеского суда представлять необходимые по делу сведения и документы.

Председатель суда или его заместитель знакомит привлекаемого, потерпевшего и участников гражданско-правового спора с имеющимися материалами и, при наличии оснований для рассмотрения дела в товарищеском суде, устанавливает, кто должен быть вызван на заседание суда в качестве свидетелей. Привлекаемый к суду, потерпевший, а также участники гражданско-правового спора, рассматриваемого судом, имеют право ходатайствовать об истребовании дополнительных документов и вызове свидетелей.

При рассмотрении дела по месту жительства нарушителя товарищеский суд в необходимых случаях принимает меры, обеспечивающие участие в заседании товарищеского суда представителей коллектива, в котором работает нарушитель.

Статья 13. Заседания товарищеского суда и выполнение членами суда поручений, связанных с рассмотрением дела, проводятся в нерабочее время.

Дела рассматриваются публично в составе не менее трех членов товарищеского суда, однако во всех случаях их число должно быть нечетным.

Лицо, привлеченное к товарищескому суду, потерпевший и участники гражданско-правового спора могут заявить отвод председательствующему и членам товарищеского суда при наличии обстоятельств, дающих основание считать, что председательствующий или член товарищеского суда может быть лично заинтересован в исходе дела.

Вопрос об удовлетворении заявленного отвода или отказе в этом решается всем составом товарищеского суда, рассматривающим данное дело.

При разбирательстве дел в товарищеском суде лицо, привлекаемое к суду, потерпевший и участники гражданско-правового спора пользуются равными правами.

Товарищеский суд рассматривает имеющиеся материалы, заслушивает объяснения привлеченного, потерпевшего, участников гражданско-правового спора и свидетелей. Присутствующие на заседании могут задавать вопросы и выступать по существу рассматриваемого дела.

Товарищеский суд ведет протокол, который подписывается председательствующим и секретарем заседания.

Статья 14. Явка граждан по вызову товарищеского суда обязательна. Если привлекаемый к товарищескому суду, потерпевший или участник гражданско-правового спора не явится на заседание, суд должен выяснить причины неявки и, в зависимости от установленных обстоятельств, вторично назначить дело к слушанию. В случае вторичной неявки этого лица без уважительных причин товарищеский суд может рассмотреть дело в его отсутствие.

Статья 15. Товарищеский суд при рассмотрении дела и принятии решения руководствуется действующим законодательством, настоящим Положением и сознанием своего общественного долга. Решение товарищеского суда принимается большинством голосов членов суда, участвующих в рассмотрении данного дела, в условиях, исключающих посто-

роннее воздействие на состав суда. В решении указывается время и место рассмотрения дела, наименование и состав товарищеского суда, данные о лице, в отношении которого рассматривается дело, содержание правонарушения или характер гражданско-правового спора, мотивы решения и доказательства, на которые ссылается товарищеский суд, определенная судом мера общественного воздействия или указание об оправдании, либо результаты рассмотрения гражданско-правового спора, а также срок и порядок обжалования решения.

Решение товарищеского суда подписывается участвующими в его вынесении председательствующим и членами суда, объявляется публично и доводится до сведения коллектива.

IV. Меры общественного воздействия, применяемые товарищескими судами

Статья 16. Товарищеский суд может применить к виновному одну из следующих мер воздействия:

1) обязать принести публичное извинение потерпевшему или коллективу;

2) объявить товарищеское предупреждение;

3) объявить общественное порицание;

4) объявить общественный выговор с опубликованием или без опубликования в печати;

5) наложить денежный штраф в размере до 10 рублей, если проступок не связан с нарушением трудовой дисциплины, а по делам о мелком хищении государственного или общественного имущества, о появлении в общественных местах в пьяном виде подростков в возрасте до 16 лет или распитии ими спиртных напитков, а также в случаях, предусмотренных пунктами 2—7, 11 статьи 7 настоящего Положения — штраф в размере до 50 рублей [1].

6) поставить перед руководителем предприятия, учреждения, организации вопрос о переводе виновного в нарушении трудовой дисциплины в соответствии с действующим законодательством о труде на низкооплачиваемую работу или о смещении на низшую должность;

7) поставить перед руководителем предприятия, учреждения, организации вопрос об увольнении в соответствии с действующим законодательством работника, выполняющего воспитательные функции или работу, связанную с непосредственным обслуживанием денежных или товарных ценностей, если товарищеский суд с учетом характера совершенных этим лицом проступков сочтет невозможным доверить ему эту работу в дальнейшем.

Одновременно с применением к виновному установленных настоящей статьей мер воздействия товарищеский суд в случаях, предусмотренных законом, может поставить перед администрацией предприятия, учреждения, организации и профсоюзным комитетом предприятия, учреждения, организации вопрос о лишении виновного полностью или частично вознаграждения по итогам годовой работы, льготной путевки в дом отдыха или санаторий, а также о переносе очередности на получение жилплощади.

Наряду с применением предусмотренных пунктами 1—7 настоящей статьи мер воздействия товарищеский суд может обязать виновного возместить причиненный неправомерными действиями ущерб на сумму

---

[1] Пункт 5 статьи 16 — с изменениями, внесенными Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

до 50 рублей, если законодательством не установлен иной порядок взыскания ущерба.

По делам о мелких хищениях государственного или общественного имущества товарищеский суд во всех случаях должен обязать виновного полностью возместить причиненный материальный ущерб, установив срок исполнения такого решения; по делам о мелкой спекуляции — вынести решение о передаче предметов мелкой спекуляции в доход государства.

Статья 17. Товарищеский суд может ограничиться публичным рассмотрением дела и не применять указанных в статье 16 мер общественного воздействия, если виновный, чистосердечно раскаявшись, публично принесет извинения коллективу или потерпевшему и добровольно возместит причиненный ущерб.

В случае отсутствия оснований для осуждения товарищеский суд оправдывает привлеченное к ответственности лицо.

При рассмотрении имущественных или других гражданско-правовых споров товарищеский суд удовлетворяет заявленное требование полностью или частично или отказывает в нем.

В случае достижения примирения участников гражданско-правового спора, а по делам об оскорблении, клевете, побоях и нанесении легких телесных повреждений при примирении потерпевшего с привлекаемым товарищеский суд принимает решение о прекращении производства по делу.

Если дело рассматривалось по месту жительства нарушителя, товарищеский суд может довести свое решение до сведения общественных организаций по месту работы или учебы этого лица.

По материалам, направленным административными комиссиями, судом (судьей), прокурором, а также следователем и органом дознания с согласия прокурора, товарищеский суд обязан сообщить этим органам о результатах рассмотрения дела в 10-дневный срок [1].

Товарищеский суд доводит до сведения общественных организаций и должностных лиц о вскрытых им причинах и условиях, способствовавших совершению правонарушения. О принятых мерах по устранению причин и условий, способствовавших совершению мелких хищений и других правонарушений, должностные лица и общественные организации обязаны сообщать товарищескому суду в месячный срок.

Статья 18. Если товарищеский суд при рассмотрении дела придет к убеждению о необходимости привлечения правонарушителя к уголовной или административной ответственности, он принимает решение о передаче материалов соответствующим органам.

Если правонарушитель является алкоголиком или наркоманом, товарищеский суд наряду с применением к такому лицу меры общественного воздействия ставит вопрос о его принудительном лечении в установленном законом порядке.

Если при рассмотрении имущественного или другого гражданско-правового спора товарищеский суд придет к выводу, что дело ввиду его сложности не может быть им разрешено, он передает дело в районный (городской) народный суд.

Статья 19. Решение товарищеского суда может быть обжаловано лицом, в отношении которого вынесено решение, потерпевшим и участниками гражданско-правового спора в течение 7 дней со дня вынесения решения в соответствующий профсоюзный комитет предприятия, уч-

---

[1] Часть шестая статьи 17 — с изменениями, внесенными Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

реждения, организации или исполнительный комитет местного Совета народных депутатов. Указанные органы, установив, что решение товарищеского суда противоречит действующему законодательству, настоящему Положению или обстоятельствам дела, отменяют решение и направляют материал в тот же товарищеский суд на новое рассмотрение либо прекращают производство по делу.

Подача жалобы приостанавливает исполнение решения.

Статья 20. Решение товарищеского суда о возмещении причиненного ущерба, о наложении штрафа или ином имущественном взыскании должно исполняться в срок, указанный в решении. Товарищеский суд осуществляет контроль за исполнением своих решений. При неисполнении решения в установленный срок, а также для исполнения решения товарищеского суда о передаче предметов мелкой спекуляции в доход государства председатель товарищеского суда направляет дело народному судье, который после проверки представленных материалов и законности решения выдает исполнительный лист.

В случае незаконности решения товарищеского суда народный судья мотивированным постановлением отказывает в выдаче исполнительного листа, о чем сообщает товарищескому суду и соответственно комитету профсоюза или исполнительному комитету Совета народных депутатов для рассмотрения вопроса об отмене решения товарищеского суда.

Средства, взысканные с лиц, подвергнутых штрафу, поступают в бюджет государства в порядке, установленном законом.

Решение товарищеского суда о наложении штрафа, не исполненное в течение трех месяцев со дня вынесения, исполнению не подлежит.

Статья 21. Решение товарищеского суда об объявлении предупреждения, общественного порицания или общественного выговора действует в течение года. Если лицо, в отношении которого товарищеским судом применена мера общественного воздействия, в течение года не совершило нового правонарушения или антиобщественного поступка, оно считается не подвергавшимся мерам общественного воздействия.

Товарищеский суд по ходатайству общественной организации, руководителя предприятия, учреждения, правления колхоза, по заявлению лица, привлекавшегося к товарищескому суду, а равно по собственной инициативе имеет право снимать меры общественного воздействия и до истечения годичного срока. Принятые об этом решения доводятся до сведения коллектива.

V. Руководство товарищескими судами

Статья 22. Руководство деятельностью всех товарищеских судов на территории районов, городов, районов в городах, поселков, сел, аулов осуществляется соответственно районными, городскими, районными в городах, поселковыми, сельскими, аульными Советами народных депутатов.

На предприятиях, в учреждениях, организациях, высших и средних специальных учебных заведениях работой товарищеских судов непосредственно руководят соответствующие профсоюзные комитеты предприятий, учреждений, организаций, цехов.

В колхозах, в домах, обслуживаемых жилищно-эксплуатационными организациями или объединяемых уличными комитетами, а также в поселках и сельских населенных пунктах работой товарищеских судов непосредственно руководят соответствующие местные Советы народных депутатов и их исполнительные комитеты.

В целях содействия исполнительным комитетам местных Советов народных депутатов, профсоюзным комитетам предприятий, учреждений, организаций в осуществлении руководства и контроля за деятельностью товарищеских судов, оказания товарищеским судам методической помощи, координации их деятельности, организации учебы и обмена опытом работы при исполнительных комитетах районных, городских (в городах без районного деления), районных в городах Советов народных депутатов создаются общественные советы по работе товарищеских судов.

Правовую помощь товарищеским судам оказывают органы юстиции, прокуратуры и суды.

Статья 23. Техническое обслуживание товарищеских судов возлагается соответственно на администрацию предприятий, учреждений, организаций, жилищно-эксплуатационных организаций, правления колхозов, соответствующие исполнительные комитеты Советов народных депутатов.

Товарищеские суды один раз в год представляют соответствующему исполнительному комитету Совета народных депутатов данные о числе и характере рассмотренных ими дел и о принятых мерах воздействия.

Статья 24. Председатели, заместители председателей, секретари и члены товарищеских судов, принимающие активное участие в рассмотрении дел и проведении профилактической работы в трудовых коллективах поощряются исполнительным комитетом местного Совета народных депутатов, профсоюзным комитетом предприятия, учреждения, организации или по их представлению администрацией предприятий, учреждений, организаций:

объявлением благодарности;

награждением Почетной грамотой;

ценным подарком или денежной премией;

предоставлением дополнительного оплачиваемого отпуска сроком до трех дней;

предоставлением льготной путевки в санаторий или дом отдыха.

УТВЕРЖДЕНО

Указом Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 28 марта 1977 г.

ПОЛОЖЕНИЕ ОБ ОБЩЕСТВЕННЫХ СОВЕТАХ ПО РАБОТЕ ТОВАРИЩЕСКИХ СУДОВ

1. Общественные советы по работе товарищеских судов создаются при исполнительных комитетах районных, городских (в городах без районного деления), районных в городах Советов народных депутатов.

2. Общественные советы призваны содействовать исполнительным комитетам соответствующих Советов народных депутатов, комитетам профессиональных союзов в организации работы товарищеских судов, в осуществлении руководства и контроля за деятельностью товарищеских судов на предприятиях, в учреждениях, организациях, высших и средних специальных учебных заведениях, колхозах, домах, обслуживаемых жилищно-эксплуатационными организациями или объединяемых

уличными комитетами, а также в поселках и сельских населенных пунктах.

3. Основными задачами общественных советов по работе товарищеских судов являются:

содействие улучшению организации работы товарищеских судов и повышение эффективности их деятельности;

координация работы товарищеских судов, обеспечение соблюдения ими законности и охраны прав граждан;

оказание помощи в проведении выборов и отчетов товарищеских судов, а также взаимодействие их с другими общественными организациями в деле профилактики правонарушений;

организация правового обучения председателей и членов товарищеских судов;

изучение, обобщение практики и распространение положительного опыта работы товарищеских судов.

4. Состав общественного совета утверждается исполнительным комитетом районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов сроком на два года.

5. Общественные советы действуют в составе председателя, заместителя председателя, секретаря и членов совета. Число членов совета устанавливается в зависимости от объема работы.

6. Деятельность общественных советов осуществляется при широком участии общественности.

7. Общественные советы ответственны перед исполнительными комитетами соответствующих Советов народных депутатов и не реже одного раза в год отчитываются перед ними о результатах проделанной работы.

8. В своей деятельности общественные советы по работе товарищеских судов руководствуются настоящим Положением, Положением о товарищеских судах и другими нормативными актами.

9. Руководство общественным советом по работе товарищеских судов осуществляется его председателем и заместителем преседателя. Делопроизводство общественного совета и хранение документов ведет секретарь совета.

10. Общественные советы работают по планам, утвержденным на их заседаниях.

11. Общественный совет по работе товарищеских судов:

а) организует правовую учебу председателей и членов товарищеских судов: проводит семинары и совещания по применению действующего законодательства, обмену опытом работы товарищеских судов, их участию в коммунистическом воспитании граждан;

б) регулярно проводит по поручению исполнительного комитета Совета народных депутатов проверки работы товарищеских судов, знакомится с делами и материалами, имеющимися в товарищеских судах, анализирует данные, представляемые один раз в год товарищескими судами о числе и характере рассмотренных ими дел и о принятых мерах воздействия и представляет сводные данные в исполнительный комитет Совета народных депутатов;

в) оказывает содействие в проведении выборов и отчетов товарищеских судов;

г) проверяет по поручению исполнительного комитета районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов жалобы па решения товарищеских судов и вносит своп предложения по результатам проверки;

д) заслушивает сообщения председателей товарищеских судов о

работе товарищеских судов и дает рекомендации по устранению недостатков и улучшению их деятельности;

е) вносит на рассмотрение исполнительного комитета местного Совета народных депутатов, профсоюзного комитета предприятия, учреждения, организации предложения об устранении выявленных недостатков и дальнейшем совершенствовании деятельности товарищеских судов, а также об отмене решений товарищеских судов, противоречащих обстоятельствам дела или действующему законодательству;

ж) ставит перед исполнительными комитетами местных Советов народных депутатов, профсоюзными комитетами предприятий, учреждений, организаций вопрос о поощрении председателей и членов товарищеских судов за активную работу;

з) принимает меры к освещению деятельности товарищеских судов в печати, по радио, телевидению и другими средствами информации.

О РЕАЛИЗАЦИИ ПОСТАНОВЛЕНИЯ ЦК КПСС И СОВЕТА МИНИСТРОВ СССР ОТ 20 МАЯ 1974 г. № 379 «О ДАЛЬНЕЙШЕМ СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ДОБРОВОЛЬНЫХ НАРОДНЫХ ДРУЖИН ПО ОХРАНЕ ОБЩЕСТВЕННОГО ПОРЯДКА»[1]

ПОСТАНОВЛЕНИЕ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КП КАЗАХСТАНА И СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР
от 7 июня 1974 г. № 332

(СП Казахской ССР, 1974 г., № 14, ст. 67)

Центральный Комитет КП Казахстана и Совет Министров Казахской ССР постановляют:

(Абзац третий) Обязать обкомы, горкомы, райкомы КП Казахстана, исполкомы местных Советов депутатов трудящихся устранить имеющиеся недостатки в руководстве народными дружинами; обеспечить активное участие трудящихся в движении за образцовый общественный порядок; настойчиво добиваться повышения роли и значения народных дружин в охране прав и законных интересов граждан и обеспечении общественного порядка; больше оказывать им помощи и внимания, повышать роль и ответственность партийных, советских, профсоюзных, комсомольских организаций, административных органов, хозяйственных руководителей за состояние и эффективность работы добровольных народных дружин.

2. Обкомам, горкомам и райкомам КП Казахстана, исполкомам областных, городских, районных Советов депутатов трудящихся разработать и осуществить конкретные мероприятия, направленные на улучшение деятельности народных дружин по предупреждению и пресечению правонарушений; обеспечить тесное их взаимодействие с административными органами, опорными пунктами общественности и милиции, советами по предупреждению правонарушений, детскими комната-

---

[1] Абзацы первый, второй пункта 1, подпункты «б» и «в» пункта 3, пункты 5, 12, абзац второй пункта 15 и пункт 17 не приводятся, как не содержащие норм, подлежащих включению в Свод законов Казахской ССР.

Пункт 16 не приводится, как воспроизводящий нормы постановления ЦК КПСС и Совета Министров СССР от 20 мая 1974 г. № 379 (см. Свод законов СССР, том 10).

ми милиции, товарищескими судами и другими самодеятельными общественными организациями, участвующими в охране общественного порядка; активнее использовать дружины для усиления воспитательной работы в трудовых коллективах и по месту жительства граждан. Вопросы дальнейшего улучшения деятельности добровольных народных дружин регулярно рассматривать на заседаниях бюро и пленумах партийных комитетов, на исполкомах и сессиях местных Советов депутатов трудящихся. До конца 1974 года провести районные, городские и областные слеты дружинников.

3. Обкомам, горкомам, райкомам КП Казахстана, исполкомам местных Советов депутатов трудящихся, профсоюзным и комсомольским органам принять необходимые меры по организационному укреплению добровольных народных дружин и совершенствованию их деятельности. В этих целях:

а) развернуть широкую разъяснительную работу среди населения республики о роли и значении добровольных народных дружин в борьбе с антиобщественными проявлениями и нарушениями социалистической законности;

г) сосредоточить основные усилия народных дружин на поддержании образцового общественного порядка на улицах, площадях и в других общественных местах, решительном пресечении фактов хулиганства, пьянства и других антиобщественных проявлений; активнее направлять усилия дружин на сохранность социалистической собственности, пресечение правонарушений среди несовершеннолетних и борьбу с автотранспортными происшествиями; шире использовать возможности дружин в проведении индивидуальной, воспитательной и профилактической работы с правонарушителями.

4. Возложить руководство народными дружинами на исполкомы районных, городских, поселковых, сельских и аульных Советов депутатов трудящихся.

Обязать их повседневно направлять и контролировать деятельность дружин, решить вопросы материально-технического обеспечения и транспорта, установить порядок бесплатного проезда на городском пассажирском транспорте дружинников при исполнении ими своих обязанностей.

Закрепить одного из заместителей председателя исполкома Совета депутатов трудящихся ответственным за работу добровольных народных дружин. Для осуществления текущей работы и контроля за выполнением решений по вопросам деятельности добровольных народных дружин (при необходимости) ввести в состав аппарата исполкома районного, городского Совета депутатов трудящихся освобожденного работника за счет ассигнований местных бюджетов на содержание органов государственной власти и государственного управления.

6. Партийным комитетам усилить партийный контроль за деятельностью дружин, повысить роль и ответственность в этом деле первичных партийных организаций. Вопросы работы дружин и участия в них коммунистов систематически рассматривать на заседаниях партийных комитетов, партбюро, собраниях партийных организаций. Улучшить работу по воспитанию у дружинников чувства ответственности за порученное дело, высоких идейно-политических и моральных качеств, постоянной готовности быть всегда и везде на страже социалистической законности и правопорядка.

7. Казсовпрофу, ЦК ЛКСМ Казахстана и их органам на местах обеспечить более активное участие профсоюзных и комсомольских организаций в деятельности добровольных народных дружин, повысить их

роль и ответственность в борьбе с правонарушениями. Постоянно контролировать выполнение членами профсоюзов и комсомольцами своих обязанностей в дружинах, систематически заслушивать отчеты командиров дружин и дружинников на профсоюзных и комсомольских собраниях.

Для улучшения коммунистического воспитания подростков и пресечения среди них антиобщественных проявлений всячески развивать и поощрять наставничество.

8. Обязать Министерство внутренних дел Казахской ССР и его органы на местах организовать четкое взаимодействие органов милиции с добровольными народными дружинами по охране общественного порядка, умело привлекать дружинников для борьбы с правонарушениями и проведения профилактической работы. Регулярно информировать коллективы трудящихся, опорные пункты, штабы дружин о состоянии борьбы с преступностью и антиобщественными проявлениями. Принципиально реагировать на факты бездействия и непринятия мер к лицам, нарушающим нормы социалистического общежития. Выделить специальных работников, ответственных за организацию взаимодействия милиции с добровольными народными дружинами. Обеспечить в установленном порядке штабы добровольных народных дружин и оперативных отрядов мобильной радиоаппаратурой, электромегафонами и другими техническими средствами, используемыми для охраны общественного порядка.

9. Партийным, советским организациям, органам внутренних дел, юстиции, прокуратуры, судам постоянно оказывать добровольным дружинам необходимую помощь в организации и планировании работы, в правовом воспитании дружинников, обучении их формам и методам борьбы с правонарушениями.

10. Партийным, советским, административным органам, комсомольским, профсоюзным организациям, хозяйственным руководителям всемерно поддерживать инициативу дружинников, не оставлять без внимания сигналы дружин о правонарушениях и их предложения по укреплению общественного порядка; больше использовать меры морального и материального поощрения дружинников, лучшим из них предоставлять преимущественное право на получение жилья, льготных путевок в санатории и дома отдыха и других льгот и преимуществ; дружинников, проявивших мужество и героизм при исполнении общественного долга, представлять к награждению орденами и медалями СССР.

Административным органам остро реагировать на каждый случай посягательства на дружинников во время исполнения ими обязанностей по охране общественного порядка, привлекая виновных к ответственности, предусмотренной законодательством.

11. Организовать республиканское социалистическое соревнование областей и города Алма-Аты за образцовый общественный порядок.

Учредить переходящее Красное знамя Центрального Комитета КП Казахстана, Совета Министров Казахской ССР, Казахского республиканского совета профессиональных союзов и ЦК ЛКСМ Казахстана с денежной премией в размере 5 тыс. рублей для поощрения победителя в соревновании.

Расходы на выплату премии производить ежегодно за счет местных бюджетов соответствующих областей и города Алма-Аты.

Утвердить прилагаемые Условия республиканского социалистического соревнования за образцовый общественный порядок.

Рекомендовать:

а) обкомам КП Казахстана и облисполкомам организовать соревнование городов и районов за образцовый общественный порядок;

б) ЦК ЛКСМ Казахстана учредить переходящее Красное знамя для лучшего оперативного отряда республики;

в) Министерству внутренних дел Казахской ССР установить поощрительные премии для лучших опорных пунктов общественности и милиции.

13. Редакциям республиканских газет и журналов, Государственному комитету Совета Министров Казахской ССР по телевидению и радиовещанию, Республиканскому обществу «Знание» шире пропагандировать роль общественности и трудовых коллективов в укреплении правопорядка и социалистической законности, всесторонне и ярче освещать работу добровольных народных дружин и их штабов, обобщать и распространять опыт лучших дружин и дружинников, практику руководства ими со стороны партийных и советских органов.

Государственному комитету Совета Министров Казахской ССР по кинематографии предусмотреть выпуск художественных и документальных фильмов, посвященных участию общественности в охране порядка и деятельности добровольных народных дружин.

14. Возложить изготовление нагрудных знаков народного дружинника на Министерство местной промышленности Казахской ССР, а удостоверений — на Государственный комитет Совета Министров Казахской ССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли по заказам облисполкомов и Алма-Атинского горисполкома за счет средств, предусмотренных пунктом 36 Положения о добровольных народных дружинах.

Госплану Казахской ССР выделять Министерству местной промышленности Казахской ССР и Государственному комитету Совета Министров Казахской ССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли необходимые материалы на изготовление знаков и удостоверений.

15. В целях дальнейшего совершенствования правового регулирования деятельности добровольных народных дружин утвердить прилагаемое Положение о добровольных народных дружинах по охране общественного порядка Казахской ССР.

УТВЕРЖДЕНО

постановлением ЦК КП Казахстана
и Совета Министров Казахской ССР
от 7 июня 1974 г. № 332

ПОЛОЖЕНИЕ О ДОБРОВОЛЬНЫХ НАРОДНЫХ ДРУЖИНАХ ПО ОХРАНЕ ОБЩЕСТВЕННОГО ПОРЯДКА КАЗАХСКОЙ ССР

В условиях развитого социалистического общества, больших экономических и социальных преобразований в нашей стране все более важное значение приобретает задача формирования сознательности и чувства высокой ответственности каждого гражданина перед обществом, обеспечения дисциплины и организованности, всемерного укрепления социалистического правопорядка и законности.

В решении этой задачи наряду с государственными органами и об-

щественными организациями важная роль принадлежит добровольным народным дружинам. Созданные по инициативе трудящихся народные дружины активно участвуют в работе по укреплению общественного порядка, ведут борьбу с нарушениями правил социалистического общежития и другими антиобщественными проявлениями. Своей деятельностью они заслужили авторитет и признательность у широких масс населения.

Работа добровольных народных дружин, объединяющих в своих рядах тысячи передовых и сознательных граждан, служит ярким примером демократизма советского строя, основанного на широком и всевозрастающем участии трудящихся в государственной и общественной жизни страны.

I. Общие положения

1. Добровольные народные дружины создаются коллективами трудящихся на предприятиях, в учреждениях, организациях, а также по месту жительства граждан для усиления охраны общественного порядка и борьбы с правонарушениями.

2, Вся деятельность добровольных народных дружин основывается на строгом соблюдении социалистической законности. В своей работе дружины руководствуются законами СССР, Казахской ССР, постановлениями и распоряжениями Совета Министров СССР и Совета Министров Казахской ССР, решениями и распоряжениями местных органов государственной власти и государственного управления, а также настоящим Положением.

3. Народные дружины создаются по производственно-территориальному принципу на предприятиях, стройках, транспорте, в колхозах, совхозах, учреждениях, организациях, учебных заведениях, жилищно-эксплуатационных конторах, домоуправлениях, общежитиях и т. д.

4. В добровольные народные дружины принимаются граждане СССР, достигшие 18 лет, из числа передовых рабочих, колхозников, служащих, студентов, учащихся, пенсионеров, способных по своим деловым и морально-политическим качествам успешно выполнять поставленные перед дружиной задачи.

5. Руководство добровольными народными дружинами осуществляется Советами депутатов трудящихся и их исполнительными и распорядительными органами.

6. Государственные органы, общественные организации и должностные лица оказывают всемерное содействие и помощь добровольным народным дружинам в их деятельности по укреплению общественного порядка и борьбе с правонарушениями.

7. Противодействие законной деятельности народных дружинников, посягательство на жизнь, здоровье и достоинство народных дружинников в связи с их деятельностью по охране общественного порядка влекут за собой ответственность в соответствии с законодательством Союза ССР и Казахской ССР.

II. Основные задачи и функции добровольных народных дружин

8. Основными задачами добровольных народных дружин являются охрана прав и законных интересов граждан, активное участие в предупреждении и пресечении правонарушений, охрана общественого порядка, социалистической собственности, участие в работе по воспитанию советских людей в духе уважения законов и правил социалистического общежития.

9. Добровольные народные дружины, выполняя возложенные на них в пункте 8 настоящего Положения задачи и руководствуясь действующим законодательством:

а) участвуют в охране общественного порядка на улицах, площадях, в парках, на транспортных магистралях, вокзалах, пристанях, в аэропортах и других общественных местах, а также в поддержании порядка во время проведения различных массовых мероприятий;

б) оказывают содействие органам внутренних дел, прокуратуры, юстиции и судам в их деятельности по укреплению общественного порядка и борьбе с правонарушениями;

в) принимают участие в борьбе с хулиганством, пьянством, самогоноварением, хищениями государственного и общественного имущества, а также личного имущества граждан, с нарушениями правил торговли, со спекуляцией и другими правонарушениями;

г) принимают участие в проведении воспитательной работы в трудовых коллективах и среди населения по соблюдению правил социалистического общежития и предупреждению антиобщественных поступков;

д) участвуют в борьбе с детской безнадзорностью и правонарушениями несовершеннолетних;

е) участвуют в обеспечении безопасности движения транспорта и пешеходов и в предупреждении дорожно-транспортных происшествий;

ж) принимают меры по оказанию неотложной помощи лицам, пострадавшим от несчастных случаев или правонарушений, а также находящимся в общественных местах в беспомощном состоянии; участвуют в спасении людей, имущества и в поддержании общественного порядка при стихийных бедствиях и других чрезвычайных обстоятельствах;

з) оказывают помощь пограничным войскам в охране государственной границы СССР;

и) участвуют в проведении мероприятий по охране и защите природных богатств, борьбе с браконьерством и нарушениями правил охоты и рыболовства.

III. Порядок создания и организации работы добровольной народной дружины

10. Добровольная народная дружина учреждается на организационном собрании лиц, желающих вступить в дружину, которое созывается инициативной группой на предприятии, в учреждении и организации, состоящей из представителей партийных, советских, профсоюзных, комсомольских и других общественных организаций.

11. В производственных объединениях (комбинатах), на предприятиях, в учреждениях, организациях и учебных заведениях с большим числом работающих и учащихся по решению районных, городских штабов добровольных народных дружин создаются дружины производств (филиалов), цехов, отделов, участков, бригад, факультетов и т. д., а также штабы для руководства данными дружинами.

12. По представлению районного, городского, сельского, аульного, поселкового штаба добровольные народные дружины регистрируются в исполнительных комитетах районных, городских, сельских, аульных, поселковых Советов депутатов трудящихся. При регистрации дружины проверяется соблюдение установленного порядка ее создания.

Упразднение или реорганизация отдельных добровольных народных дружин производится по решению районного, городского, сельского, аульного, поселкового штаба дружин с сообщением о принятом ре-

шении исполкому районного, городского, сельского, аульного, поселкового Совета депутатов трудящихся.

13. Прием в народную дружину производится на строго добровольных началах в индивидуальном порядке на общем собрании дружинников или на заседании штаба дружины на основании личного заявления и при наличии рекомендации партийной, профсоюзной или комсомольской организации по месту работы, учебы или жительства гражданина, желающего вступить в дружину.

14. Каждый дружинник принимает торжественное обещание (текст прилагается) на добросовестное и верное исполнение своего общественного долга по обеспечению охраны правопорядка и борьбы с правонарушениями. Торжественное обещание принимается на общем собрании дружинников с приглашением представителей партийных и советских органов, общественных организаций и коллективов трудящихся.

До принятия торжественного обещания гражданам, принятым в дружину, разъясняется значение этого обещания, с ними организуется изучение настоящего Положения, законодательных и иных нормативных актов, регламентирующих охрану общественного порядка и борьбу с правонарушениями, форм и методов работы народных дружин.

Дружиннику, твердо усвоившему свои обязанности, права и принявшему торжественное обещание, командир или начальник штаба дружины вручает удостоверение установленного образца, нагрудный знак и памятку дружинника, в которой излагаются основные обязанности и права дружинника, а также важнейшие законоположения по охране общественного порядка. Только после этого дружинник допускается к исполнению своих обязанностей.

15. Дружинник, совершивший поступок, несовместимый с этим званием, или не выполняющий свои обязанности, исключается из народной дружины. Решение об исключении принимается на общем собрании дружинников или заседании штаба дружины; исключенный из дружины сдает удостоверение и нагрудный знак дружинника.

Дружинники, обратившиеся с просьбой об освобождении их от обязанностей дружинника, выбывают из состава дружины. Решение о выбытии принимается штабом; выбывший из состава дружины сдает в штаб удостоверение и нагрудный знак дружинника.

Дружинники, выбывающие из состава народной дружины в связи с переменой места работы, учебы или жительства, могут быть приняты в дружину по новому месту работы, учебы или жительства на основании личного заявления и характеристики, выданной штабом или командиром дружины, в которой они ранее состояли.

16. Добровольную народную дружину возглавляют командир дружины и его заместители, избираемые открытым голосованием на общем собрании дружинников сроком на два года.

В дружине, насчитывающей более 50 дружинников, для руководства ее работой избирается на тот же срок штаб дружины.

17. Для оперативного руководства работой добровольных народных дружин в пределах района, города решением районного, городского комитета партии и исполнительного комитета районного, городского Совета депутатов трудящихся образуется районный, городской штаб добровольных народных дружин из представителей партийных, советских и других государственных органов и общественных организаций, начальников штабов (командиров) отдельных народных дружин и дружинников. В пределах сельского, аульного Совета, поселка решением исполнительного комитета сельского, аульного, поселкового Совета де-

путатов трудящихся образуется сельский, аульный, поселковый штаб добровольных народных дружин.

Начальник районного, городского, сельского, аульного, поселкового штаба добровольных народных дружин утверждается исполнительным комитетом соответствующего Совета депутатов трудящихся.

По решению районного, городского штаба добровольных народных дружин могут образовываться соответствующие штабы для руководства работой добровольных народных дружин в микрорайонах городов, а также в отдельных населенных пунктах.

18. В целях лучшей организации работы добровольных народных дружин по борьбе с отдельными видами правонарушений решением районного, городского штаба дружин создаются специализированные дружины или специализированные группы в составе дружин по борьбе с хищениями социалистической собственности и спекуляцией, по предупреждению правонарушений несовершеннолетних, по обеспечению безопасности дорожного движения и по другим направлениям деятельности добровольных народных дружин.

При районных, городских штабах дружин могут создаваться сводные оперативные отряды народных дружин.

19. По решению районного, городского штаба дружин и районного, городского комитета комсомола из числа комсомольцев-дружинников могут создаваться оперативные комсомольские отряды, как специализированные подразделения добровольных народных дружин для борьбы с правонарушениями среди молодежи и несовершеннолетних. Порядок организации и деятельности оперативных комсомольских отрядов определяется ЦК ВЛКСМ.

20. Для координации деятельности районных, городских штабов добровольных народных дружин, обобщения и распространения передового опыта их работы и оказания им необходимой методической помощи в областях и городе Алма-Ате по решению обкомов КП Казахстана и облисполкомов, Алма-Атинского горкома КП Казахстана и горисполкома создаются областные, Алма-Атинский городской штабы добровольных народных дружин из представителей партийных, советских и других государственных органов и общественных организаций, начальников районных и городских штабов добровольных народных дружин.

IV. Обязанности и права народного дружинника

21. Народный дружинник обязан:

а) активно участвовать в охране общественного порядка, в работе по предупреждению правонарушений, воспитанию граждан в духе соблюдения советских законов и правил социалистического общежития; оказывать содействие органам внутренних дел, прокуратуры, юстиции и судам в их деятельности по борьбе с правонарушениями;

б) везде — на работе, в учебном заведении, на улице, в общественном месте защищать честь, достоинство, а также права и законные интересы граждан, предприятий, учреждений и организаций; быть тактичным и вежливым в обращении с гражданами; решительно и смело принимать предусмотренные законом меры к пресечению преступных посягательств и иных антиобщественных действий;

в) быть примером в труде, в учебе, в быту, постоянно повышать свой идейный, культурный и общеобразовательный уровень;

г) при выполнении заданий четко и добросовестно выполнять требования командира дружины и ее штаба, а также указания работников

милиции при проведении совместных мероприятий по охране общественного порядка;

д) строго исполнять законодательные и другие правовые акты, настойчиво овладевать формами и методами борьбы с правонарушениями, постоянно расширять знания советского законодательства;

е) своевременно сообщать в штаб дружины, орган милиции и иные соответствующие государственные органы и общественные организации ставшие ему известными факты подготавливаемых или совершенных преступлений, о возникновении стихийных бедствий или о других чрезвычайных обстоятельствах, угрожающих безопасности граждан, предприятий, учреждений и организаций, а также принимать меры к предотвращению их вредных последствий;

ж) при исполнении обязанностей носить нарукавную повязку, иметь при себе удостоверение и нагрудный знак дружинника;

з) при обращении депутата Совета депутатов трудящихся оказывать ему содействие в пресечении обнаруженного депутатом правонарушения;

и) регулярно отчитываться о своей работе перед общественной организацией, рекомендовавшей его в дружину.

22. Народный дружинник имеет право:

а) требовать от граждан соблюдения установленного общественного порядка и прекращения правонарушений;

б) составлять в отсутствие работников милиции или иных уполномоченных на это лиц протокол в случаях злостного нарушения общественного порядка или причинения правонарушением имущественного или иного ущерба гражданину, предприятию, учреждению, организации, с последующей передачей протокола начальнику штаба (командиру) дружины;

в) требовать от нарушителей общественного порядка предъявления паспорта или других документов, удостоверяющих личность, в случаях, когда установление личности необходимо для выяснения обстоятельств совершения правонарушения или причастности к нему;

г) доставлять в милицию или в штаб добровольной народной дружины лиц, совершивших правонарушения, либо в целях пресечения правонарушений, когда исчерпаны другие меры воздействия, а также для установления личности нарушителя и составления протокола, если нет возможности составить его на месте нарушения; при этом нахождение в штабе дружины доставленного лица не может длиться более одного часа;

д) при пресечении правонарушений изымать у нарушителей орудия их совершения с последующей незамедлительной передачей их в милицию;

е) входить в клубы, на стадионы, в кинотеатры и другие общественные места для преследования скрывающегося нарушителя, пресечения возникших там правонарушений, а также, с согласия администрации этих мест, для выполнения обязанностей по обеспечению общественного порядка;

ж) при исполнении обязанностей по охране общественного порядка пользоваться правом бесплатного проезда на городском пассажирском транспорте (за исключением такси) по специальным проездным билетам, выдаваемым на время дежурства, в порядке, определяемом исполнительным комитетом соответствующего Совета депутатов трудящихся;

з) в случаях, не терпящих отлагательства, использовать транспортные средства (кроме специальных и дипломатических автомобилей) для

доставления в лечебные учреждения лиц, находящихся в общественных местах в беспомощном состоянии, а также лиц, пострадавших от несчастных случаев или правонарушений и нуждающихся в связи с этим в безотлагательной медицинской помощи;

и) пользоваться бесплатно при исполнении обязанностей по охране общественного порядка телефонами предприятий, учреждений и организаций;

к) требовать от водителей автомототранспортных средств, тракторов и иных самоходных машин, нарушающих правила дорожного движения, документы на право управления транспортными средствами, доставлять в ближайший орган милиции водителей, управляющих этими транспортными средствами в состоянии опьянения либо без водительских документов.

23. В случае временной нетрудоспособности народного дружинника, наступившей в связи с выполнением обязанностей по охране общественного порядка, дружиннику выплачивается пособие по временной нетрудоспособности, независимо от стажа работы, в размере 100 процентов заработка, а в случае постоянной или длительной потери трудоспособности по той же причине ему назначается пенсия по инвалидности в размере, установленном для рабочих и служащих, потерявших трудоспособность вследствие трудового увечья или профессионального заболевания.

Членам семьи дружинника, погибшего при выполнении обязанностей по охране общественного порядка, пенсия по случаю потери кормильца назначается в размере, установленном для семей рабочих и служащих, умерших от трудового увечья или профессионального заболевания.

Дружинник и члены его семьи в указаных случаях вправе требовать в установленном порядке возмещения причиненного ущерба.

V. Формы и методы работы добровольных народных дружин

24. Добровольные народные дружины осуществляют свою деятельность путем:

а) патрулирования и выставления постов на улицах, площадях, в парках и других общественных местах, проведения рейдов по выявлению правонарушений и лиц, их совершивших;

б) проведения индивидуальной воспитательной работы с лицами, допускающими правонарушения, установления шефства дружинников над такими лицами; разъяснения гражданам законодательства и правил социалистического общежития, проведения бесед с родителями и другими близкими родственниками несовершеннолетних, допускающих правонарушения;

в) оформления материалов на правонарушителей, направления этих материалов в соответствующие государственные органы и общественные организации;

г) организации выпуска сатирических плакатов, стенных газет и фотовитрин, использования средств печати, радио и телевидения в целях профилактики правонарушений и воздействия на лиц, совершающих антиобщественные поступки;

д) обсуждения поведения нарушителей на заседаниях штаба дружины с приглашением представителей общественных организаций, коллективов трудящихся, членами которых состоят правонарушители.

VI. Руководство деятельностью добровольных народных дружин

25. Районные, городские, поселковые, аульные и сельские Советы депутатов трудящихся и их исполнительные комитеты, осуществляя в пределах своей компетенции руководство добровольными народными дружинами, организуют и направляют их деятельность, принимают меры к укреплению дружин и вовлечению в ряды дружинников лучших представителей трудящихся, обеспечивают соблюдение законности в деятельности дружин, организуют их взаимодействие с государственными и общественными организациями, участвующими в охране правопорядка, заслушивают сообщения и отчеты командиров и начальников штабов дружин, а также сообщения и отчеты по вопросам работы дружин руководителей предприятий, учреждений и организаций, независимо от их ведомственной подчиненности, решают вопросы материально-технического обеспечения дружин.

26. Оперативное руководство работой дружинников осуществляет штаб (командир) добровольной народной дружины, который:

а) проводит работу по сплочению и укреплению дружины, воспитывает у дружинников высокую дисциплинированность, чувство общественного долга, товарищества и самоотверженности, поддерживает постоянную связь с общественными организациями, рекомендовавшими дружинников;

б) организует изучение дружинниками основ советского законодательства, занятия по физической подготовке дружинников, обучение их формам и методам борьбы с правонарушениями;

в) планирует работу дружины, инструктирует дружинников и контролирует их деятельность, ведет учет результатов работы дружины, готовит для обсуждения на собрании дружинников вопросы организации и деятельности дружины;

г) рассматривает составленные дружинниками протоколы о правонарушениях и направляет их в соответствующие государственные органы или общественные организации;

д) отчитывается не реже одного раза в год о своей работе перед дружинниками и о работе дружины перед соответствующими коллективами предприятий, учреждений и организаций, а также перед соответствующим Советом депутатов трудящихся и его исполнительным комитетом;

е) ходатайствует перед руководителями предприятий, учреждений и организаций, а также перед общественными организациями о поощрении наиболее отличившихся дружинников.

27. Районный, городской, сельский, аульный, поселковый штаб дружин:

а) проводит организационную работу по созданию дружин и совершенствованию их деятельности;

б) планирует работу добровольных народных дружин, разрабатывает мероприятия по взаимодействию дружин, распределяет силы дружин по территории и направлениям их деятельности, организует учебу руководителей дружин;

в) проверяет деятельность дружин, принимает меры к устранению выявленных недостатков, обобщает и распространяет положительный опыт работы;

г) принимает участие в разработке и осуществлении мероприятий по предупреждению правонарушений, вносит в этих целях в государственные органы и общественные организации предложения об устране-

нии причин правонарушений и условий, способствующих их совершению;

д) ходатайствует перед исполкомами местных Советов депутатов трудящихся, руководителями предприятий, учреждений и организаций, а также перед общественными организациями о поощрении наиболее отличившихся дружинников и дружин;

е) проводит смотры и слеты дружинников;

ж) отчитывается о работе штаба дружин перед соответствующим районным, городским, сельским, аульным, поселковым Советом депутатов трудящихся и его исполнительным комитетом.

28. Областной, Алма-Атинский городской штаб добровольных народных дружин:

а) обобщает и распространяет положительный опыт деятельности районных, городских, поселковых, аульных, сельских штабов и отдельных дружин, оказывает необходимую методическую помощь в их работе;

б) проверяет работу штабов дружин и принимает меры к устранению выявленных недостатков;

в) проводит областные, городской слеты дружинников, организует учебу руководителей районных, городских штабов дружин;

г) вносит в соответствующие государственные органы и общественные организации предложения по вопросам охраны общественного порядка и борьбы с правонарушениями;

д) отчитывается о работе штаба дружин перед исполнительным комитетом областного, Алма-Атинского городского Совета депутатов трудящихся.

VII. Взаимодействие органов внутренних дел, прокуратуры, юстиции и судов с добровольными народными дружинами

29. Органы внутренних дел, прокуратуры, юстиции и суды оказывают всемерное содействие и поддержку добровольным народным дружинам в выполнении возложенных на них задач, дают командирам и начальникам штабов народных дружин необходимую для деятельности дружин информацию о правонарушениях, проводят работу по правовому воспитанию дружинников, оказывают помощь в обеспечении их методическими пособиями и юридическо-справочной литературой, участвуют в работе общих собраний, смотров, слетов дружинников, в заседаниях штабов дружин.

30. Органы внутренних дел обеспечивают организацию повседневного взаимодействия с добровольными народными дружинами, в необходимых случаях инструктируют дружинников, обучают их формам и методам борьбы с правонарушениями, оказывают методическую помощь дружинам в планировании и учете их работы, проводят по согласованию со штабами дружин совместные мероприятия по охране общественного порядка и предупреждению правонарушений. Во время проведения таких мероприятий оперативное руководство работой дружинников осуществляют соответствующие должностные лица органов внутренних дел.

VIII. Меры поощрения и взыскания

31. Народные дружинники, активно участвующие в борьбе с правонарушениями, поощряются исполнительными комитетами местных Советов депутатов трудящихся и соответствующими государственными ор-

ганами, учреждениями, предприятиями и общественными организациями в пределах их компетенции путем:

объявления благодарности;

награждения Почетной грамотой;

занесения в Книгу почета;

занесения на Доску почета;

выдачи подарка или денежной премии;

награждения нагрудным знаком «Отличный дружинник»;

предоставления дополнительного оплачиваемого отпуска сроком до трех дней;

предоставления преимущественного права на получение жилой площади;

предоставления льготной путевки в санаторий или дом отдыха.

За особые заслуги в выполнении своего общественного долга и проявленные при этом мужество и героизм народные дружинники в соответствии с действующим законодательством представляются к награждению орденами и медалями Союза ССР.

Дополнительный оплачиваемый отпуск, преимущественное право на получение жилья, льготные путевки в санаторий или дом отдыха наиболее отличившимся народным дружинникам предоставляются по мотивированным ходатайствам штабов (командиров) дружин, согласованным с районным, городским штабом народных дружин. При этом учитываются количество и продолжительность выходов дружинника на дежурство, конкретные результаты его работы по борьбе с правонарушениями, а также трудовые показатели и личное поведение дружинника.

Выдача дружинникам денежной премии или подарка производится за счет средств, предусмотренных на премирование коллективов предприятий, учреждений и организаций.

32. Объявление о поощрении дружинников производится в торжественной обстановке на собраниях, слетах дружинников, собраниях коллективов предприятий, учреждений и организаций.

33. Народная дружина, добившаяся наилучших результатов в работе, награждается исполнительным комитетом местного Совета депутатов трудящихся переходящим Красным знаменем, вымпелом или Почетной грамотой.

34. К дружинникам, которые недобросовестно относятся к выполнению своих обязанностей, могут применяться по решению общего собрания или штаба дружины следующие взыскания:

предупреждение;

выговор;

строгий выговор;

исключение из дружины.

Об исключении дружинника из дружины уведомляется общественная организация, давшая ему рекомендацию.

IX. Материально-техническое обеспечение добровольных народных дружин

35. Предприятия, учреждения и организации обеспечивают добровольные народные дружины этих предприятий, учреждений и организаций необходимыми помещениями, телефонной связью, мебелью и инвентарем.

Областные, районные, городские, сельские, аульные, поселковые штабы добровольных народных дружин, штабы дружин микрорайонов

и населенных пунктов, сводные оперативные отряды, а также комсомольские оперативные отряды народных дружин обеспечиваются служебными помещениями, телефонной связью и инвентарем соответствующими исполнительными комитетами Советов депутатов трудящихся.

36. Расходы на содержание служебных помещений добровольных народных дружин предприятий, учреждений и организаций, на приобретение мебели, инвентаря, специальной литературы, наглядных пособий, бланков удостоверений, нагрудных знаков и повязок дружинника, а также телефонные, почтовые и другие расходы, необходимые для обеспечения деятельности дружин, производятся за счет средств соответствующих предприятий, учреждений и организаций.

Указанные расходы по областным, районным, городским, сельским, аульным, поселковым штабам добровольных народных дружин, штабам дружин микрорайонов и населенных пунктов, сводным оперативным отрядам, а также комсомольским оперативным отрядам народных дружин производятся за счет ассигнований по бюджетам соответствующих Советов депутатов трудящихся.

37. Руководители предприятий, учреждений, организаций, исполнительные комитеты Советов депутатов трудящихся выделяют добровольным народным дружинам и штабам дружин на период дежурства транспортные средства.

38. Органы внутренних дел в необходимых случаях могут предоставлять штабам добровольных народных дружин на период дежурства мобильные радиосредства и другие технические средства в порядке, определяемом Министерством внутренних дел СССР.

X. Надзор за соблюдением социалистической законности

39. Надзор за точным исполнением законов в деятельности добровольных народных дружин осуществляется органами прокуратуры в соответствии с Положением о прокурорском надзоре в СССР.

ПРИЛОЖЕНИЕ

к Положению о добровольных народных дружинах по охране общественного порядка Казахской ССР

ТОРЖЕСТВЕННОЕ ОБЕЩАНИЕ ЧЛЕНА ДОБРОВОЛЬНОЙ НАРОДНОЙ ДРУЖИНЫ ПО ОХРАНЕ ОБЩЕСТВЕННОГО ПОРЯДКА

Я, гражданин Союза Советских Социалистических Республик, вступая в члены добровольной народной дружины, перед лицом своих товарищей даю торжественное обещание: быть мужественным, бдительным и дисциплинированным дружинником, вести непримиримую борьбу с нарушениями общественного порядка и правонарушениями, строго соблюдать социалистическую законность, быть образцом в труде и в быту.

Я обязуюсь честно и добросовестно выполнять все возложенные на меня обязанности, самоотверженно защищать права и законные интересы граждан, стоять на страже интересов советского общества, во всей своей деятельности быть беззаветно преданным своему народу, социалистической Родине и делу коммунистического строительства.

УТВЕРЖДЕНЫ
постановлением ЦК КП Казахстана
и Совета Министров Казахской ССР
от 7 июня 1974 г. № 332

УСЛОВИЯ РЕСПУБЛИКАНСКОГО СОЦИАЛИСТИЧЕСКОГО СОРЕВНОВАНИЯ ЗА ОБРАЗЦОВЫЙ ОБЩЕСТВЕННЫЙ ПОРЯДОК

В целях улучшения коммунистического воспитания трудящихся и повышения активности населения республики в охране общественного порядка установить следующие условия социалистического соревнования за образцовый общественный порядок.

Победителем республиканского социалистического соревнования считается область или город Алма-Ата, где:

а) наиболее широко развернуто движение коллективов трудящихся за образцовый общественный порядок, достигнуты наилучшие результаты по соблюдению трудовой дисциплины; эффективно работают добровольные народные дружины, опорные пункты общественности и милиции, советы по предупреждению правонарушений, товарищеские суды и другие общественные организации;

б) административные органы тесно взаимодействуют с общественностью по пресечению и искоренению антиобщественных проявлений; активно ведется пропаганда правовых знаний и правовое воспитание населения; в коллективах трудящихся и по месту жительства граждан обеспечено правильное и принципиальное реагирование на сообщения и представления административных органов;

в) уменьшилось количество преступных проявлений, достигнуты наиболее высокие результаты в борьбе с преступностью, обеспечена наилучшая сохранность социалистической собственности;

г) достигнуты наилучшие результаты по безопасности дорожного движения.

Итоги социалистического соревнования подводятся ЦК КП Казахстана, Советом Министров Казахской ССР, Казахским республиканским советом профессиональных союзов и ЦК ЛКСМ Казахстана ежегодно 15 февраля по представлению Прокуратуры Казахской ССР, Министерства внутренних дел Казахской ССР и Министерства юстиции Казахской ССР.

ОБ УЧРЕЖДЕНИИ НАГРУДНОГО ЗНАКА «ОТЛИЧНЫЙ ДРУЖИННИК КАЗАХСКОЙ ССР»[1]

ПОСТАНОВЛЕНИЕ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КП КАЗАХСТАНА
И СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР
от 3 декабря 1966 г., № 838

(Ведомости Верховного Совета и Правительства Казахской ССР, 1967 г., № 3)

В соответствии с постановлением Центрального Комитета КПСС и Совета Министров СССР от 23 июля 1966 года № 571 «О мерах по усилению борьбы с преступностью» Центральный Комитет КП Казахстана и Совет Министров Казахской ССР постановляют:

[1] Пункт 3 не приводится, как не содержащий норм, подлежащих включению в Свод законов Казахской ССР.

1. Учредить нагрудный знак «Отличный дружинник Казахской ССР».

2. Утвердить прилагаемые описание и Положение о нагрудном знаке «Отличный дружинник Казахской ССР».

УТВЕРЖДЕНО
постановлением ЦК КП Казахстана и Совета Министров Казахской ССР от 3 декабря 1966 г. № 838

ПОЛОЖЕНИЕ О НАГРУДНОМ ЗНАКЕ «ОТЛИЧНЫЙ ДРУЖИННИК КАЗАХСКОЙ ССР»

1. Нагрудный знак «Отличный дружинник Казахской ССР» учреждается ЦК КП Казахстана и Советом Министров Казахской ССР.

2. Нагрудным знаком «Отличный дружинник Казахской ССР» награждаются:

— начальники и члены городских и районных штабов, командиры добровольных народных дружин, начальники штабов, командиры и комиссары оперативных комсомольских дружин (отрядов) — за четкую организацию работы штабов, умелое руководство деятельностью добровольных народных дружин и оперативных комсомольских отрядов, а также высокие их показатели в работе по борьбе с уголовной преступностью и охране общественного порядка;

— члены добровольных народных дружин — за добросовестное отношение к исполнению своих обязанностей по охране общественного порядка, проявление личной инициативы и высокие показатели в работе по предупреждению и пресечению правонарушений, задержанию хулиганов и других антиобщественных элементов;

— члены оперативных комсомольских дружин (отрядов) — за активное участие в работе по предупреждению и пресечению правонарушений среди подростков и молодежи на улицах и в других общественных местах, оказание помощи детским комнатам милиции, домовым и уличным комитетам в организации и проведении профилактической работы по предупреждению безнадзорности детей.

При оценке деятельности штабов необходимо исходить из состояния охраны общественного порядка в городе, районе, микрорайоне (участке), уровня организационного руководства работой дружин, показателей работы по предупреждению и пресечению правонарушений, а также состояния профилактической работы по устранению причин и условий, способствующих совершению преступлений.

Работа отдельных членов добровольных народных дружин и членов оперативных комсомольских дружин оценивается по их личному участию и степени активности в охране общественного порядка, по количеству пресеченных правонарушений и задержанных преступников при условии строгого соблюдения социалистической законности и установленных правил вежливого и внимательного отношения к гражданам.

3. Награждение нагрудным знаком «Отличный дружинник Казахской ССР» производится решением облисполкомов и Алма-Атинского горисполкома по представлениям исполкомов городских и районных Советов депутатов трудящихся.

4. Вручение нагрудного знака «Отличный дружинник Казахской ССР» производится в торжественной обстановке на собраниях, слетах дружинников или на общих собраниях коллектива по месту работы награждаемых.

Вместе с нагрудным знаком выдается удостоверение на право ношения знака «Отличный дружинник Казахской ССР». Знак носится на правой стороне груди.

5. Лишение дружинников нагрудного знака «Отличный дружинник Казахской ССР» производится решением соответствующих облисполкомов и Алма-Атинского горисполкома по ходатайствам тех организаций, которые представляли материал к награждению.

УТВЕРЖДЕНО

постановлением ЦК КП Казахстана и Совета Министров Казахской ССР от 3 декабря 1966 г. № 838

ОПИСАНИЕ НАГРУДНОГО ЗНАКА «ОТЛИЧНЫЙ ДРУЖИННИК КАЗАХСКОЙ ССР»

Нагрудный знак «Отличный дружинник Казахской ССР» представляет собой изображение щита, наложенного на венок из дубовых листьев. Общий размер знака 40×30 мм.

Щит представляет собой выпуклую металлическую пластинку правильной треугольной формы с несколько округленными сторонами острого угла, обращенного вниз, и отсеченными верхними углами. Размер щита 40×25 мм.

Края пластинки (щита) имеют кайму шириной 4 мм, покрытую эмалью белого цвета, на которой имеется надпись «Отличный дружинник», выполненная эмалью красного цвета. В верхней части пластинки имеется пятиконечная звезда размером 7 мм (в диаметре описанного круга), покрытая эмалью красного цвета.

Центральная часть пластинки покрыта эмалью красного цвета с голубой эмалевой горизонтальной полосой, изображающей флаг Казахской ССР. Над голубой полосой имеется надпись «Каз. ССР», под полосой — изображение серпа и молота из металла желтого цвета.

Венок из дубовых листьев, выходящих из-под пластинки, обрамляет ее по бокам в пределах 30 мм общей ширины знака.

Выполнен весь знак из металла желтого цвета единым штампом.

Носится знак «Отличный дружинник Казахской ССР» на правой стороне груди и крепится при помощи булавки.

ОБ УТВЕРЖДЕНИИ ПОЛОЖЕНИЯ ОБ ОБЩЕСТВЕННЫХ ПУНКТАХ ОХРАНЫ ПОРЯДКА КАЗАХСКОЙ ССР

УКАЗ ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА КАЗАХСКОЙ ССР
от 17 июля 1980 г.

(Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1980 г., № 31)

Президиум Верховного Совета Казахской ССР постановляет:

Утвердить Положение об общественных пунктах охраны порядка Казахской ССР.

УТВЕРЖДЕНО
Указом Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 17 июля 1980 г.

ПОЛОЖЕНИЕ ОБ ОБЩЕСТВЕННЫХ ПУНКТАХ ОХРАНЫ ПОРЯДКА КАЗАХСКОЙ ССР

Успешное решение задач по дальнейшему укреплению социалистической законности и правопорядка требует широкого привлечения общественности, повышения ее активности в искоренении правонарушений. Большая роль в осуществлении этих задач принадлежит общественным пунктам охраны порядка.

Созданные по инициативе трудящихся общественные пункты охраны порядка способствуют объединению усилий органов общественной самодеятельности и трудовых коллективов в работе по предупреждению правонарушений, воспитанию советских людей в духе сознательной дисциплины, строгого соблюдения законов и уважения правил социалистического общежития, создают условия для реализации гражданами закрепленной в Конституции СССР и Конституции Казахской ССР обязанности быть непримиримыми к антиобщественным поступкам, всемерно содействовать охране общественного порядка.

I. Общие положения

1. Общественные пункты охраны порядка создаются для объединения усилий штабов добровольных народных дружин, товарищеских судов, домовых (уличных, сельских) комитетов, общественных инспекций по делам несовершеннолетних, других органов общественной самодеятельности и трудовых коллективов в работе по охране общественного порядка и профилактики правонарушений на закрепленной за ними территории, улучшения их взаимодействия с государственными организациями.

2. Для обеспечения согласованной деятельности органов общественной самодеятельности и трудовых коллективов, представленных в общественном пункте охраны порядка, создается совет общественного пункта охраны порядка.

При совете общественного пункта охраны порядка для удобства в его работе в случае необходимости могут создаваться различные секции.

3. Органы общественной самодеятельности, представленные в общественном пункте охраны порядка, сохраняют свою организационную самостоятельность, действуя в пределах установленной компетенции. Служебные обязанности участковых инспекторов милиции и представителей других государственных организаций, связанные с работой в общественном пункте охраны порядка, определяются соответствующими нормативными актами.

Государственные органы и должностные лица оказывают всемерное содействие и помощь советам общественных пунктов в их деятельности по охране общественного порядка и профилактике правонарушений.

В общественном пункте охраны порядка создаются необходимые условия участковым инспекторам милиции и должностным лицам дру-

гих государственных организаций для выполнения ими своих обязанностей в области укрепления правопорядка.

4. Руководство работой советов общественных пунктов охраны порядка осуществляют районные, городские (в городах без районного деления), районные в городах, поселковые, сельские и аульные Советы народных депутатов и их исполнительные комитеты.

Советы народных депутатов и их исполнительные комитеты организуют и направляют деятельность советов общественных пунктов охраны порядка; обеспечивают их взаимодействие с государственными органами, общественными организациями и органами общественной самодеятельности; заслушивают отчеты о работе советов общественных пунктов, а также сообщения руководителей предприятий, учреждений и организаций, независимо от их ведомственной подчиненности, по вопросам оказания помощи советам общественных пунктов охраны порядка.

5. Органы внутренних дел обеспечивают общественные пункты охраны порядка инструктивно-методическими пособиями и юридической литературой, предоставляют советам общественных пунктов необходимую для их деятельности информацию о состоянии общественного порядка на территории, закрепленной за данным пунктом. Объем и содержание указанной информации определяются руководителями соответствующих органов внутренних дел.

II. Создание общественных пунктов охраны порядка и образование их советов

6. Решения о создании и упразднении общественных пунктов охраны порядка принимаются исполнительными комитетами районных, городских (в городах без районного деления), районных в городах, поселковых, сельских и аульных Советов народных депутатов по предложению общественных организаций, органов общественной самодеятельности и трудовых коллективов.

7. Общественные пункты охраны порядка создаются в городах, как правило, в границах территорий жилищно-эксплуатационных контор (домоуправлений) с общей численностью населения не более 10—15 тысяч человек, а в сельской местности — в границах территорий поселковых, сельских и аульных Советов народных депутатов либо отдельных населенных пунктов.

8. Совет общественного пункта охраны порядка утверждается решением исполнительного комитета соответствующего Совета народных депутатов в составе председателя, его заместителей и членов совета из числа лиц, рекомендованных общественными организациями, органами общественной самодеятельности, трудовыми коллективами, а также государственными организациями, участвующими в охране порядка и борьбе с правонарушениями на территории, закрепленной за данным общественным пунктом. В состав совета рекомендуются представители трудовых коллективов, добровольных народных дружин, товарищеских судов, домовых (уличных, сельских) комитетов, общественных инспекций по делам несовершеннолетних, других органов общественной самодеятельности, наиболее активные участники охраны общественного порядка из числа местных жителей, а также участковые инспектора милиции и иные должностные лица.

III. Полномочия и порядок деятельности совета общественного пункта охраны порядка

9. Совет общественного пункта охраны порядка, руководствуясь действующим законодательством и настоящим Положением:

изучает состояние общественного порядка на закрепленной за общественным пунктом территории; разрабатывает и вносит в соответствующие государственные органы, общественные организации и органы общественной самодеятельности предложения по вопросам усиления охраны общественного порядка и профилактике правонарушений на данной территории;

способствует установлению постоянного взаимодействия и обмену опытом работы по охране общественного порядка и профилактике правонарушений представленных в общественном пункте органов общественной самодеятельности и трудовых коллективов, а также должностных лиц государственных организаций;

содействует соответствующим органам внутренних дел, командирам и штабам добровольных народных дружин в обеспечении охраны общественного порядка на территории общественного пункта, привлекает к этому делу местных жителей;

участвует в работе по пропаганде правовых знаний среди населения, проживающего на территории, закрепленной за общественным пунктом. В этих целях содействует организации выступлений па правовые темы лекторов общества «Знание», работников органов внутренних дел, прокуратуры и судов, использует другие формы работы для правового воспитания населения;

содействует государственным органам и общественным организациям в работе по выявлению лиц, ведущих антиобщественный паразитический образ жизни, оказывает этим лицам помощь в трудоустройстве или устройстве на учебу, проводит с ними воспитательную работу; организует обсуждение поведения злостных тунеядцев на собраниях жильцов, заседаниях совета общественного пункта охраны порядка;

оказывает помощь государственным органам и общественным организациям в борьбе с пьянством и алкоголизмом; участвует в проведении мероприятий, связанных с антиалкогольной пропагандой, с контролем за соблюдением правил торговли спиртными напитками на территории общественного пункта, с выявлением случаев самогоноварения. Оказывает помощь общественным организациям, трудовым коллективам и медицинским учреждениям в выявлении и направлении в установленном порядке на лечение хронических алкоголиков;

координирует работу представленных в общественном пункте органов общественной самодеятельности и трудовых коллективов по проведению индивидуальной воспитательной работы с правонарушителями, установлению над ними шефства народных дружинников, представителей трудовых коллективов и местных жителей; по оказанию помощи милиции в проведении отдельных мероприятий по осуществлению административного надзора за лицами, освобожденными из мест лишения свободы. Организует обсуждение поведения лиц, нарушающих общественный порядок и совершающих другие антиобщественные поступки, на собраниях жильцов, заседаниях совета общественного пункта охраны порядка;

в необходимых случаях направляет материалы на правонарушителей в соответствующие государственные органы и общественные организации, товарищеские суды и домовые (уличные, сельские) комитеты;

содействует государственным органам и общественным организаци-

ям в работе по борьбе с детской безнадзорностью и правонарушениями несовершеннолетних, воспитанию детей и подростков. В этих целях участвует в осуществлении надзора за поведением несовершеннолетних в общественных местах; обсуждает поведение родителей, оказывающих отрицательное воспитательное воздействие на детей, в необходимых случаях ставит вопрос перед соответствующими государственными и общественными организациями о привлечении таких родителей к установленной ответственности; вносит предложения об организации шефства над детьми и подростками, совершающими правонарушения, способствует организации культурного досуга детей и подростков по месту жительства; принимает участие в пропаганде педагогических знаний среди родителей;

оказывает помощь исполнительным комитетам поселковых, сельских и аульных Советов народных депутатов, домовым (уличным, сельским) комитетам в проведении собраний (сходов) жителей для обсуждения вопросов укрепления общественного порядка и соблюдения правил социалистического общежития;

организует в общественном пункте дежурство членов совета для обеспечения взаимодействия представленных в нем органов общественной самодеятельности, трудовых коллективов и должностных лиц государственных организаций, а также для принятия соответствующих мер по заявлениям и сообщениям граждан о нарушениях общественного порядка;

заслушивает сообщения членов совета о выполнении возложенных на них обязанностей и выполнении намеченных советом мероприятий по укреплению общественного порядка и профилактике правонарушений;

ходатайствует перед исполнительными комитетами районных, городских, районных в городе, поселковых, сельских и аульных Советов народных депутатов и соответствующими государственными органами, предприятиями, учреждениями и организациями о поощрении граждан, активно участвующих в работе по охране общественного порядка и в борьбе с правонарушениями на территории общественного пункта охраны порядка.

10. Поступившие в общественный пункт охраны порядка устные и письменные заявления и сообщения о нарушениях общественного порядка регистрируются, а указанные в них обстоятельства проверяются.

Члены совета общественного пункта для принятия мер по заявлениям и сообщениям имеют право приглашать граждан для беседы и истребовать у них объяснения по существу изложенных в заявлениях и сообщениях фактов.

Обсуждение поведения правонарушителя на заседании совета производится с участием представителей коллектива либо общественной организации по месту его работы, учебы или жительства.

11. Совет общественного пункта охраны порядка рассматривает вопросы, отнесенные к его компетенции, на своих заседаниях.

В заседаниях совета могут участвовать представители государственных органов и общественных организаций, не входящие в его состав.

Работа совета общественного пункта охраны порядка планируется.

Совет правомочен принимать решения при участии в заседании не менее двух третей его членов. Решение принимается большинством голосов членов совета, участвующих в заседании.

Решения совета имеют рекомендательный характер.

IV. Материально-техническое обеспечение общественных пунктов охраны порядка

12. Обеспечение общественных пунктов охраны порядка необходимыми помещениями, телефонной связью, мебелью, юридической литературой, газетами и журналами, инвентарем и наглядными пособиями осуществляется исполнительными комитетами районных, городских, районных в городе, поселковых, сельских и аульных Советов народных депутатов совместно с предприятиями, учреждениями и организациями, трудовые коллективы которых проводят работу по поддержанию общественного порядка на территории соответствующих общественных пунктов.

13. Ремонт помещений общественного пункта охраны порядка и поддержание в них надлежащего санитарного состояния производятся за счет домоуправлений (ЖЭКов) и организаций, на балансе которых находятся эти помещения.

ПОЛОЖЕНИЕ О КОМИССИЯХ ПО ДЕЛАМ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ

УТВЕРЖДЕНО УКАЗОМ ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА КАЗАХСКОЙ ССР
от 26 августа 1967 г.

(В редакции Указа от 22 октября 1985 г.— Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457)

I. Задачи комиссий по делам несовершеннолетних и порядок их организации

Статья 1. Главными задачами комиссий по делам несовершеннолетних являются организация работы по предупреждению безнадзорности, правонарушений несовершеннолетних, устройству детей и подростков и охране их прав, координация усилий государственных органов и общественных организаций по указанным вопросам, рассмотрение дел о правонарушениях несовершеннолетних и осуществление контроля за условиями содержания и проведения воспитательной работы с несовершеннолетними в учреждениях Министерства внутренних дел Казахской ССР и специальных учебно-воспитательных учреждениях.

Статья 2. Комиссии по делам несовершеннолетних создаются при исполнительных комитетах областных, Алма-Атинского городского, районных, городских, районных в городах Советов народных депутатов и при Совете Министров Казахской ССР.

В порядке исключения комиссии по делам несовершеннолетних могут быть созданы при исполнительных комитетах поселковых Советов народных депутатов, расположенных на значительном удалении от районных центров. Вопрос об образовании этих комиссий решается исполнительным комитетом областного Совета народных депутатов.

Поселковые комиссии по делам несовершеннолетних имеют права и обязанности районных, городских (без районного деления) комиссий по делам несовершеннолетних.

Статья 3. Областные, Алма-Атинская городская, районные, городские, районные в городах комиссии по делам несовершеннолетних образуются и их состав утверждается соответствующим Советом народных депутатов на срок его полномочий.

Комиссия по делам несовершеннолетних при Совете Министров Казахской ССР образуется Советом Министров Казахской ССР и ее состав утверждается Президиумом Верховного Совета Казахской ССР на срок их полномочий.

Статья 4. Комиссии по делам несовершеннолетних во всей своей деятельности ответственны перед соответствующими Советами народных депутатов и их исполнительными комитетами, Президиумом Верховного Совета Казахской ССР, Советом Министров Казахской ССР и им подотчетны.

Исполнительные комитеты Советов народных депутатов могут производить изменения в составе соответствующих комиссий по делам несовершеннолетних с последующим внесением на утверждение Совета народных депутатов.

Комиссии систематически информируют о своей работе общественные организации и трудовые коллективы.

Статья 5. Комиссии по делам несовершеннолетних действуют в составе председателя (заместителя председателя исполкома соответствующего Совета народных депутатов, заместителя Председателя Совета Министров Казахской ССР), заместителя председателя, ответственного секретаря и 6—12 членов комиссии.

В состав комиссии входят депутаты Советов, представители профсоюзных, комсомольских и других общественных организаций, а также работники народного образования, профессионально-технического образования, здравоохранения, социального обеспечения, органов внутренних дел, культурно-просветительных и других учреждений.

Для осуществления текущей работы и контроля за выполнением решений комиссии в областных, Алма-Атинской городской, районных, городских, районных в городах комиссиях по делам несовершеннолетних вводится должность освобожденного ответственного секретаря, а при необходимости — также инспектора по работе с детьми.

Статья 6. Деятельность комиссий по делам несовершеннолетних осуществляется при широком участии общественности.

К работе комиссий привлекаются представители профсоюзных комитетов предприятий, учреждений, организаций, комитетов комсомола, родительских комитетов при школах, советов и других органов общественной самодеятельности при школах и учебно-воспитательных учреждениях, попечительских советов детских домов и школ-интернатов, добровольных народных дружин, уличных, домовых комитетов и других представителей общественности.

Комиссии из числа актива, привлеченного к работе, выделяют общественных инспекторов и общественных воспитателей по работе среди несовершеннолетних.

Комиссии по делам несовершеннолетних по всем вопросам, отнесенным к их компетенции, взаимодействуют с постоянными комиссиями Советов народных депутатов, органами прокуратуры, внутренних дел и судом.

Статья 7. Комиссии по делам несовершеннолетних по вопросам, отнесенным к их компетенции, принимают постановления, которые обязательны для всех государственных предприятий, учреждений, общественных организаций, должностных лиц и граждан.

Государственные предприятия, учреждения, общественные организации и должностные лица обязаны в двухнедельный срок сообщить в комиссию по делам несовершеннолетних о мерах, принятых во исполнение постановления комиссии.

II. Предупреждение безнадзорности и правонарушений несовершеннолетних. Устройство несовершеннолетних

Статья 8. Районные, городские, районные в городах комиссии по делам несовершеннолетних объединяют и координируют усилия органов и учреждений народного образования, здравоохранения, социального обеспечения, культуры, внутренних дел, других предприятий, учреждений, организаций в районе (городе), а также педагогов-организаторов по проведению работы с детьми и подростками по месту жительства, органов общественности, на которые возложены обязанности по воспитанию детей и подростков, их устройству, укреплению здоровья, предупреждению безнадзорности и правонарушений несовершеннолетних, охране их прав.

Районные, городские, районные в городах комиссии по делам несовершеннолетних разрабатывают и осуществляют через соответствующие государственные органы и общественные организации мероприятия по предупреждению безнадзорности и правонарушений несовершеннолетних, их устройству и организации культурного досуга детей и подростков, а также по оказанию помощи в воспитании несовершеннолетних в духе уважения и соблюдения законов и правил социалистического общежития.

Статья 9. Районные, городские, районные в городах комиссии по делам несовершеннолетних совместно с органами народного образования, профессионально-технического образования, социального обеспечения, внутренних дел и при широком участии общественности выявляют и берут на учет: детей и подростков, оставшихся без родителей; несовершеннолетних, имеющих родителей или лиц, их заменяющих, которые не обеспечивают надлежащих условий для воспитания детей; подростков, оставивших школу и не работающих, а также других несовершеннолетних, нуждающихся в государственной и общественной помощи, и принимают меры к их устройству.

Постановления комиссии с указанием формы устройства несовершеннолетних направляются:

в отделы народного образования и в другие государственные и общественные организации для устройства детей в общеобразовательные школы, школы-интернаты, детские дома, школы для умственно отсталых детей, глухонемых и слепых и иные соответствующие воспитательные учреждения, в семьи трудящихся для последующего установления опеки, попечительства, патронирования или усыновления;

в органы социального обеспечения для устройства в детские дома для умственно отсталых детей и детские дома для детей с физическими недостатками:

в управления профессионально-технического образования для устройства несовершеннолетних в профессионально-технические учебные заведения;

руководителям предприятий, учреждений и организаций для приема на работу.

Статья 10. Районные, городские, районные в городах комиссии по делам несовершеннолетних осуществляют контроль за условиями содержания, воспитания и охраны здоровья детей и подростков в лечебно-воспитательных учреждениях, школах-интернатах, детских домах и профессионально-технических учебных заведениях, за организацией культурного досуга детей и подростков по месту жительства, а также, в необходимых случаях, за воспитательной работой с несовершеннолетни-

ми в общеобразовательных школах, иных учебных заведениях, культурно-просветительных учреждениях и спортивных организациях.

Перевод или переход несовершеннолетнего, не окончившего восемь классов общеобразовательной школы, в среднюю общеобразовательную школу для работающей молодежи допускается только по согласованию с соответствующей комиссией по делам несовершеннолетних, которая при решении этого вопроса, в необходимых случаях, одновременно принимает меры к его трудоустройству.

Исключение несовершеннолетнего из общеобразовательной школы или иного учебного заведения может быть произведено только с согласия районной, городской, районной в городе комиссии по делам несовершеннолетних.

Статья 11. Районные, городские, районные в городах комиссии по делам несовершеннолетних осуществляют контроль за соблюдением администрацией предприятий, учреждений и организаций режима и условий работы, установленных для несовершеннолетних, за состоянием воспитательной работы с ними, созданием необходимых материально-бытовых условий и условий для повышения их общеобразовательного, культурного и профессионального уровня.

Увольнение по инициативе администрации лиц моложе 18 лет может иметь место при соблюдении общих правил об увольнении и только с согласия районной, городской, районной в городе комиссии по делам несовершеннолетних. Вопрос о разрешении увольнения несовершеннолетнего рассматривается на заседании комиссии.

Во всех случаях подачи несовершеннолетними заявлений с просьбой об освобождении от работы по собственному желанию администрация предприятий, учреждений и организаций обязана в трехдневный срок сообщить об этом в комиссию по делам несовершеннолетних с тем, чтобы комиссия в течение установленного законом срока могла разобраться в действительных причинах подачи заявления об уходе и принять меры к оставлению несовершеннолетнего на прежней работе либо к его трудоустройству в другом предприятии, учреждении, организации.

Статья 12. Районные, городские, районные в городах комиссии по делам несовершеннолетних осуществляют постоянный контроль за проведением воспитательной и оздоровительной работы, общеобразовательного и профессионально-технического обучения, условиями содержания и правильностью организации труда в находящихся на территории данного района, города, района в городе специальных учебно-воспитательных учреждениях для детей и подростков, воспитательно-трудовых колониях для несовершеннолетних, инспекциях по делам несовершеннолетних и приемниках-распределителях для несовершеннолетних органов внутренних дел, а также оказывают помощь этим учреждениям в проведении указанной работы.

Статья 13. Районные, городские, районные в городах комиссии по делам несовершеннолетних совместно с инспекциями по делам несовершеннолетних осуществляют наблюдение за поведением несовершеннолетних, подвергнутых мерам воспитательного воздействия или административного взыскания, осужденных к наказанию, не связанному с лишением свободы, условно-осужденных и условно-досрочно освобожденных от отбывания наказания, за поведением несовершеннолетних, возвратившихся из специальных учебно-воспитательных и лечебно-воспитательных учреждений или отбывших наказание в воспитательно-трудовых колониях для несовершеннолетних, а также ведут учет этих несовершеннолетних.

Во всех случаях применения принудительных мер воспитательного

характера либо мер наказания, не связанных с лишением свободы, а также условного осуждения или условно-досрочного освобождения копия приговора или определения направляется судом в комиссию по делам несовершеннолетних по месту жительства несовершеннолетнего.

Комиссии в случаях необходимости принимают меры к трудоустройству несовершеннолетних или направлению их в учебные заведения.

Статья 14. Районные, городские, районные в городах комиссии по делам несовершеннолетних имеют право:

а) проверять условия содержания, воспитания и охраны здоровья детей и подростков в школах-интернатах, детских домах, профессионально-технических учебных заведениях, специальных учебно-воспитательных и лечебно-воспитательных учреждениях для детей и подростков, инспекциях по делам несовершеннолетних, приемниках-распределителях для несовершеннолетних и воспитательно-трудовых колониях для несовершеннолетних;

б) проверять постановку воспитательной и оздоровительной работы с детьми и подростками в общеобразовательных школах и других учебных заведениях, культурно-просветительных учреждениях, жилищно-эксплуатационных организациях, а также на предприятиях, в учреждениях и организациях, где работают несовершеннолетние;

в) требовать от администрации предприятий, учреждений и организаций предоставления сведений, необходимых для работы комиссии;

г) заслушивать на заседаниях комиссии сообщения администрации предприятий, учреждений и организаций по вопросам, относящимся к условиям содержания, воспитания и охраны здоровья детей и подростков;

д) производить личный прием несовершеннолетних, рассматривать их жалобы и заявления, знакомиться с их личными делами;

е) привлекать общественность к участию в перевоспитании несовершеннолетних и назначать общественных воспитателей;

ж) входить с представлениями в государственные предприятия, учреждения и общественные организации по вопросам воспитательной работы, охраны здоровья детей и подростков, производственного обучения, трудоустройства и направления на учебу несовершеннолетних;

з) возбуждать ходатайства о помиловании, вносить в суд представления о неприменении наказания, о применении более мягкого наказания, об условном осуждении, о досрочном снятии судимости в отношении несовершеннолетних; совместно с органом, ведающим исполнением наказания, вносить в суд представления об условно-досрочном освобождении несовершеннолетних от отбывания наказания, замене неотбытой части наказания более мягким наказанием, переводе осужденных несовершеннолетних из воспитательно-трудовой колонии в исправительно-трудовую колонию, из воспитательно-трудовой колонии общего режима в воспитательно-трудовую колонию усиленного режима по основаниям, предусмотренным статьей 47 Уголовного кодекса и статьей 354 Уголовно-процессуального кодекса Казахской ССР; совместно с органом внутренних дел вносить представления в суд об отмене отсрочки исполнения приговоров к лишению свободы в отношении несовершеннолетних в порядке, предусмотренном статьей 41—1 Уголовного кодекса Казахской ССР; рассматривать материалы о возмещении несовершеннолетними осужденными причиненного воспитательно-трудовой колонии ущерба;

и) вносить на рассмотрение исполнительных комитетов районных, городских, районных в городах Советов народных депутатов вопросы о состоянии охраны здоровья и воспитательной работы, производственного обучения, трудоустройства и направления на учебу несовершенно-

летних, а также вопросы, связанные с деятельностью указанных в пунктах «а» и «б» настоящей статьи предприятий, учреждений и организаций;

к) входить с представлениями в исполнительные комитеты соответствующих Советов народных депутатов о выделении определенного количества мест для полного обеспечения трудоустройства контингентов несовершеннолетних, указанных в статьях 9 и 13 настоящего Положения в счет брони, установленной действующим законодательством, и осуществлять в последующем контроль за ее заполнением;

л) возбуждать ходатайства перед соответствующими органами и организациями о поощрении наиболее отличившихся членов комиссии и других лиц, активно участвующих в работе комиссий по делам несовершеннолетних;

м) ставить перед соответствующими органами вопрос о наложении дисциплинарных взысканий или перед общественными организациями — о применении мер общественного воздействия к должностным лицам в случае невыполнения ими постановлений комиссий;

н) давать согласие администрации воспитательно-трудовой колонии на предоставление осужденным права передвижения без сопровождения за пределами колонии и на оставление осужденных, достигших восемнадцатилетнего возраста, в воспитательно-трудовой колонии.

Статья 15. Областные, Алма-Атинская городская, городские (в городах с районным делением) комиссии по делам несовершеннолетних:

разрабатывают и проводят в жизнь через соответствующие государственные органы, предприятия, учреждения и организации мероприятия по предупреждению безнадзорности и правонарушений несовершеннолетних, устранению причин, порождающих эти явления, устройству детей и подростков и охране их прав в целом по области, городу;

контролируют, направляют и координируют деятельность районных, городских, районных в городах комиссий по делам несовершеннолетних, оказывают им методическую помощь, обобщают и распространяют положительный опыт их работы;

проверяют постановления районных, городских, районных в городах комиссий о направлении несовершеннолетних в специальные учебно-воспитательные учреждения и, в случае признания их незаконными или необоснованными, входят в исполнительный комитет соответствующего Совета народных депутатов об отмене их.

При выполнении указанных обязанностей областные, Алма-Атинская городская, городские (в городах с районным делением) комиссии по делам несовершеннолетних пользуются правами, предусмотренными в статье 14 настоящего Положения.

Статья 16. Комиссия по делам несовершеннолетних при Совете Министров Казахской ССР:

объединяет и направляет всю работу по предупреждению безнадзорности и правонарушений несовершеннолетних, по устранению причин, порождающих эти явления, по устройству детей и подростков и охране их прав;

контролирует и координирует деятельность комиссий по делам несовершеннолетних при исполнительных комитетах областных, Алма-Атинского городского, городских (в городах с районным делением) Советов народных депутатов, оказывает им методическую помощь, обобщает и распространяет положительный опыт их работы.

III. Дела, рассматриваемые комиссиями по делам несовершеннолетних, их подготовка и рассмотрение

Статья 17. На районные, городские, районные в городах комиссии по делам несовершеннолетних возлагается:

1) рассмотрение дел о несовершеннолетних:

а) совершивших в возрасте до 14 лет общественно опасные действия;

б) совершивших в возрасте от 14 до 16 лет общественно опасные действия, не предусмотренные частью второй статьи 10 Уголовного кодекса Казахской ССР;

в) совершивших преступления в возрасте от 14 до 18 лет, в отношении которых отказано в возбуждении уголовного дела или прекращено уголовное дело в порядке, предусмотренном статьями 14-1 и 14-2 Уголовно-процессуального кодекса Казахской ССР;

г) совершивших в возрасте до 16 лет мелкое хулиганство или в возрасте до 18 лет мелкую спекуляцию и другие административные нарушения, ответственность за которые прямо предусмотрена актами высших органов государственной власти и управления Союза ССР, Казахской ССР, а также решениями местных Советов народных депутатов;

совершивших в возрасте от 16 до 18 лет мелкое хулиганство, если начальник милиции или народный судья с учетом личности нарушителя и характера совершенного проступка найдет целесообразным передать материалы на рассмотрение комиссии;

д) совершивших иные антиобщественные поступки;

е) уклоняющихся от учебы или работы;

2) рассмотрение дел в отношении родителей несовершеннолетнего и лиц, их заменяющих:

а) за доведение несовершеннолетнего до состояния опьянения, если эти действия по своему характеру не влекут уголовной ответственности;

б) за появление в общественных местах в пьяном виде подростков в возрасте до 16 лет, а равно распитие ими спиртных напитков.

Статья 18. Комиссии по делам несовершеннолетних рассматривают дела:

а) переданные в порядке, предусмотренном статьями 14-1 и 14-2 Уголовно-процессуального кодекса Казахской ССР;

б) по представлению постоянных комиссий Советов народных депутатов, милиции, органов народного образования и профессионально-технического образования;

в) по представлению товарищеских судов, добровольных народных дружин, родительских комитетов, советов и других органов общественной самодеятельности при школах и учебно-воспитательных учреждениях, домовых комитетов при жилищно-эксплуатационных организациях, профсоюзных, комсомольских и других общественных организаций;

г) по заявлениям граждан;

д) по собственной инициативе.

Комиссия по делам несовершеннолетних рассматривает дела в срок не более 15 дней с момента их поступления.

При рассмотрении дел о несовершеннолетних комиссии в необходимых случаях принимают меры через соответствующие органы к обеспечению охраны имущественных, личных и других прав несовершеннолетних.

Статья 19. Материалы о правонарушениях несовершеннолетних, подлежащие рассмотрению районной, городской, районной в городе ко-

миссией, предварительно изучаются председателем комиссии или его заместителем, которые принимают решение:

а) рассмотреть дело на заседании комиссии;

б) произвести дополнительную проверку материалов дела или обследование по поступившим заявлениям, представлениям;

в) принять меры воздействия в отношении несовершеннолетнего до рассмотрения дела на заседании комиссии;

г) передать материалы о малозначительных правонарушениях в товарищеские суды, комиссии по борьбе с пьянством предприятий, учреждений, организаций, общественным организациям по месту учебы или работы несовершеннолетнего или трудовому коллективу, если этим может быть достигнуто воспитательное воздействие.

Статья 20. До рассмотрения комиссией дела о правонарушении несовершеннолетний может быть отдан под присмотр родителей или лиц, их заменяющих, а несовершеннолетний, воспитывающийся в детском учреждении,— под надзор администрации этого учреждения.

Если возникает сомнение в психической полноценности несовершеннолетнего, дело о котором должно рассматриваться, он подлежит направлению на медицинское обследование.

Статья 21. При подготовке и рассмотрении дел комиссия по делам несовершеннолетних должна точно установить возраст, занятие, условия жизни и воспитания несовершеннолетнего, факт правонарушения и данные, подтверждающие его совершение, имелись ли взрослые подстрекатели и другие соучастники правонарушения, применялись ли к несовершеннолетнему ранее меры воздействия.

Комиссия по делам несовершеннолетних обязана выявлять причины и условия, способствовавшие совершению правонарушения несовершеннолетним, и принимать меры к их устранению.

Статья 22. Комиссия по делам несовершеннолетних может истребовать необходимые сведения и документы, а также вызывать должностных лиц и граждан для получения от них объяснений по вопросам, рассматриваемым комиссией.

При неявке по вызову комиссии должностных лиц и граждан без уважительных причин комиссия может отложить рассмотрение дела и принять меры к их явке через администрацию, общественные организации по месту их работы или учебы. В случае отказа несовершеннолетнего, дело о котором рассматривается, и его родителей или лиц, их заменяющих, от явки на комиссию без уважительных причин, они могут быть доставлены милицией.

Статья 23. Признав дело подготовленным, председатель, заместитель председателя, ответственный секретарь или член комиссии по делам несовершеннолетних, которому это поручено, до рассмотрения дела знакомит несовершеннолетнего, его родителей или лиц, их заменяющих, а в необходимых случаях и представителей общественных организаций и воспитательных учреждений со всеми материалами, устанавливает, кто должен быть вызван на заседание комиссии, и назначает время и место рассмотрения дела.

О дне заседания комиссии извещаются администрация и общественные организации предприятия, учреждения, учебного заведения, где работает или учится несовершеннолетний. В необходимых случаях об этом могут быть извещены администрация и общественные организации по месту работы либо учебы родителей или лиц, их заменяющих. Извещение прокурора о дне заседания комиссии обязательно.

Статья 24. Заседание комиссии по делам несовершеннолетних является правомочным при наличии не менее половины ее состава.

При разрешении вопроса о помещении несовершеннолетнего в специальные учебно-воспитательные и лечебно-воспитательные учреждения для детей и подростков, а также при рассмотрении вопроса о прекращении содержания в этих учреждениях или о продлении содержания в них после достижения 18-летнего возраста обязательно присутствие не менее двух третей членов комиссии.

На заседании комиссии по делам несовершеннолетних обязательно присутствие несовершеннолетнего, дело о котором рассматривается, а также родителей или лиц, их заменяющих, а в необходимых случаях и представителей учебно-воспитательных учреждений.

При рассмотрении вопросов о внесении представлений об условно-досрочном освобождении осужденных несовершеннолетних от отбывания наказания, замене им неотбытой части наказания более мягким наказанием, а также других ходатайств в отношении осужденных несовершеннолетних на заседании комиссии обязательно присутствие представителя администрации воспитательно-трудовой колонии и самого осужденного.

Комиссия вправе удалить несовершеннолетнего с заседания на время исследования обстоятельств, обсуждение которых может отрицательно повлиять на него.

Статья 25. Комиссия по делам несовершеннолетних рассматривает собранные по делу материалы, выслушивает объяснения несовершеннолетнего, его родителей или лиц, их заменяющих, потерпевшего, свидетелей и после всестороннего рассмотрения всех обстоятельств дела принимает одно из следующих решений:

а) применить меры воздействия, предусмотренные статьями 30 и 31 настоящего Положения;

б) прекратить дело;

в) отложить рассмотрение дела и провести дополнительную проверку;

г) передать дело в органы прокуратуры.

Статья 26. На заседании комиссии составляется протокол с краткой записью объяснений лица, дело о котором рассматривается, показаний потерпевшего и свидетелей, а также других данных, относящихся к делу.

Протокол подписывается председательствующим и секретарем.

Комиссия по делам несовершеннолетних может проводить выездные заседания по месту работы или жительства лиц, дела о которых рассматриваются.

Статья 27. Постановления комиссии принимаются простым большинством голосов членов комиссии, участвующих в заседании.

Постановление комиссии должно быть изложено в письменной форме и мотивировано. В постановлении о применении меры воздействия указываются существо нарушения, доказательства, на основании которых принято решение, и определенная комиссией мера воздействия с приведением мотивов ее назначения.

Постановление подписывается председательствующим, секретарем и членами комиссии, рассматривавшими данное дело, и оглашается председательствующим вслед за его принятием.

Копия постановления в течение трех дней вручается или высылается лицу, в отношении которого оно вынесено. Копия постановления вручается под расписку. В случае, если копия постановления высылается, об этом делается соответствующая запись в деле.

О принятом постановлении комиссия сообщает общественным организациям по месту работы, учебы или по месту жительства несовершен-

нолетнего правонарушителя, а также по месту работы или месту жительства его родителей или лиц, их заменяющих.

Статья 28. В целях изучения и устранения причин и условий, порождающих правонарушения несовершеннолетних, комиссии по делам несовершеннолетних организуют учет дел о правонарушениях, рассмотренных на их заседаниях, ежеквартально обобщают данные этого учета в пределах района, города, области, республики.

Статья 29. Постановление комиссии по делам несовершеннолетних может быть обжаловано в исполнительный комитет соответствующего Совета народных депутатов. Решение исполнительного комитета по жалобе должно быть принято в семидневный срок и является окончательным.

Постановление комиссии по делам несовершеннолетних о наложении штрафа может быть обжаловано в десятидневный срок со дня его вручения в районный (городской) народный суд по месту жительства лица, подвергнутого штрафу. Подача жалобы в суд в указанный срок приостанавливает взыскание штрафа.

IV. Меры воздействия и порядок их применения

Статья 30. Районные, городские, районные в городах комиссии по делам несовершеннолетних в случаях, предусмотренных статьей 17 настоящего Положения, могут применять к несовершеннолетним следующие меры воздействия:

а) обязать принести публичное или в иной форме извинение потерпевшему;

б) вынести предупреждение;

в) объявить выговор или строгий выговор;

г) возложить на несовершеннолетнего, достигшего пятнадцатилетнего возраста, обязанность возместить причиненный материальный ущерб, если несовершеннолетний имеет самостоятельный заработок и сумма ущерба не превышает 30 рублей, или возложить обязанность своим трудом устранить причиненный материальный ущерб, не превышающий 30 рублей;

д) наложить на несовершеннолетнего, достигшего шестнадцатилетнего возраста и имеющего самостоятельный заработок, штраф в случаях и в размерах, предусмотренных актами высших органов государственной власти и управления Союза ССР и Казахской ССР, решениями местных Советов народных депутатов и их исполнительных комитетов;

е) передать несовершеннолетнего под надзор родителей или лиц, их заменяющих, или общественных воспитателей, а также под наблюдение и на воспитание отдельных граждан по их просьбе, трудового коллектива или общественной организации с их согласия;

ж) передать несовершеннолетнего на поруки трудовому коллективу, общественной организации по их ходатайствам;

з) направить несовершеннолетнего в специальное лечебно-воспитательное учреждение;

и) поместить несовершеннолетнего, достигшего одиннадцатилетнего возраста, в случае совершения им общественно опасных действий или злостного и систематического нарушения правил общественного поведения, в специальное учебно-воспитательное учреждение (специальная общеобразовательная школа для детей и подростков, нуждающихся в особых условиях воспитания, специальное профессионально-техническое училище). Указанную меру воздействия комиссия по делам несовершен-

нолетних может установить также условно с годичным испытательным сроком.

Районные, городские, районные в городах комиссии по делам несовершеннолетних вправе входить в орган опеки и попечительства с предложениями об ограничении или лишении несовершеннолетнего в возрасте от пятнадцати до восемнадцати лет права самостоятельно распоряжаться своим заработком или стипендией.

Статья 31. При наличии достаточных оснований полагать, что несовершеннолетний, подлежащий по постановлению комиссии помещению в специальное учебно-воспитательное учреждение, будет заниматься преступной или иной антиобщественной деятельностью, а также для обеспечения исполнения своего постановления комиссия вправе принимать решение о временном, сроком до 30 суток, содержании несовершеннолетнего в приемнике-распределителе для несовершеннолетних, который завершает оформление на него личного дела и доставляет несовершеннолетнего в специальное учебно-воспитательное учреждение.

В исключительных случаях срок пребывания несовершеннолетнего в приемнике-распределителе для несовершеннолетних может быть продлен, но не более чем на 15 суток, по постановлению комиссии по делам несовершеннолетних, вынесшей решение о временном содержании несовершеннолетнего в приемнике-распределителе.

Статья 32. Районные, городские, районные в городах комиссии по делам несовершеннолетних могут применять к родителям или лицам, их заменяющим, в случае неправильного их отношения к детям или злостного невыполнения обязанностей по воспитанию и обучению детей, потребления несовершеннолетними наркотических веществ без назначения врача или в связи с совершением ими других правонарушений следующие меры воздействия:

а) вынести общественное порицание;

б) возложить обязанность возместить причиненный несовершеннолетним ущерб, не превышающий 50 рублей. В случае причинения несовершеннолетним материального ущерба, превышающего 50 рублей, вопрос о возмещении ущерба разрешается в судебном порядке по искам заинтересованных организаций или граждан;

в) наложить штраф в размере до 30 рублей, за исключением случаев, перечисленных в пунктах «г» и «д»;

г) наложить штраф за появление подростков в возрасте до шестнадцати лет в общественных местах в пьяном виде или распитие ими спиртных напитков в размере от 30 до 50 рублей;

д) наложить штраф за доведение родителями или лицами, их заменяющими, до состояния опьянения несовершеннолетнего в размере от 50 до 100 рублей.

Комиссии по делам несовершеннолетних могут передавать дела о родителях или лицах, их заменяющих, в товарищеский суд, комиссии по борьбе с пьянством предприятий, учреждений, организаций. Комиссии вправе входить в районный (городской) народный суд с заявлениями об ограничении дееспособности родителей, о лишении родительских прав, а также о выселении из квартир лиц, лишенных родительских прав или создающих невозможные условия для совместного проживания с ними детей, по основаниям, предусмотренным в законе.

Направление несовершеннолетних в специальные учебно-воспитательные и специальные лечебно-воспитательные учреждения может производиться по решению комиссий по делам несовершеннолетних без согласия родителей или лиц, их заменяющих. Дела о направлении в спе-

циальные учебно-воспитательные и специальные лечебно-воспитательные учреждения рассматриваются с обязательным участием прокурора.

Направление несовершеннолетних в детский дом или в школу-интернат, при наличии у них родителей или лиц, их заменяющих, может производиться без согласия последних лишь в исключительных случаях (длительное их отсутствие, болезнь, осуждение за совершенное ими преступление, а также когда родители или лица, их заменяющие, уклоняются от выполнения своих обязанностей по воспитанию детей или злоупотребляют своими правами). Одновременно комиссия принимает решение о взыскании с родителей в установленном законом порядке средств на возмещение расходов, связанных с содержанием детей. В исключительных случаях по ходатайствам комиссии по делам несовершеннолетних размер платы может быть снижен в установленном законом порядке.

Статья 33. Комиссии по делам несовершеннолетних входят с представлениями в соответствующие государственные органы или общественные организации о применении мер воздействия к родителям или лицам, их заменяющим, неправильно относящимся к воспитанию детей или препятствующим выполнению постановления комиссии, а также о привлечении к ответственности лиц, создающих условия для совершения детьми и подростками правонарушений либо подстрекающих или привлекающих несовершеннолетних к совершению преступлений и других антиобщественных поступков.

Статья 34. При применении мер воздействия, предусмотренных статьей 30 настоящего Положения, районная, городская, районная в городе комиссия должна учитывать характер и причины правонарушения, возраст несовершеннолетнего и условия его жизни, степень его участия в правонарушении, а также поведение его в быту, в школе и на работе.

Постановление комиссии по делам несовершеннолетних об объявлении предупреждения, выговора или строгого выговора действует в течение одного года. Мера воздействия считается погашенной, если несовершеннолетний, к которому она была применена, в течение этого срока не совершил нового правонарушения. Комиссия по делам несовершеннолетних, которая применила меру воздействия, может своим постановлением отменить ее до истечения годичного срока в случае примерного поведения несовершеннолетнего, в отношении которого эта мера воздействия была применена.

Действие постановления комиссии по делам несовершеннолетних о передаче несовершеннолетнего под надзор родителей, лиц, их заменяющих, либо общественных воспитателей или под наблюдение трудового коллектива, общественной организации может быть в любое время прекращено самой комиссией по ходатайству этих лиц или организаций, если несовершеннолетний примерным поведением и добросовестным отношением к работе и учебе доказал свое исправление.

В случае, когда избранная мера воспитательного воздействия в отношении несовершеннолетнего оказалась безуспешной, комиссия вправе применить к такому несовершеннолетнему более строгую меру из числа указанных в статье 30 настоящего Положения.

Статья 35. Постановление районной, городской, районной в городе комиссии о возмещении несовершеннолетним, а также родителями или лицами, их заменяющими, причиненного несовершеннолетним ущерба в случаях, предусмотренных статьями 30 и 32 настоящего Положения, подлежит исполнению судебным исполнителем.

Статья 36. Постановление районной, городской, районной в городе комиссии по делам несовершеннолетних о наложении штрафа подлежит

исполнению лицом, на которое наложен штраф, в течение 15 дней со дня вручения ему постановления.

Штраф, наложенный комиссией по делам несовершеннолетних, вносится в отделение Госбанка Союза ССР, сберегательную кассу или отделение связи и поступает в бюджет в установленном порядке.

В случае неуплаты штрафа в 15-дневный срок постановление комиссии о наложении штрафа направляется по месту работы лица, подвергнутого штрафу, для удержания суммы штрафа в бесспорном порядке из его заработной платы, а при отсутствии у него заработка — судебному исполнителю по месту жительства этого лица для обращения взыскания на имущество.

Статья 37. В специальные школы направляются несовершеннолетние правонарушители в возрасте от 11 до 14 лет на основании постановлений районных, городских, районных в городах комиссий по делам несовершеннолетних.

В специальные профессионально-технические училища направляются несовершеннолетние правонарушители в возрасте от 14 до 18 лет на основании постановлений районных, городских, районных в городах комиссий по делам несовершеннолетних или по определению суда.

В специальных школах несовершеннолетние могут содержаться до достижения 15 лет, а в специальных профессионально-технических училищах — до 18 лет.

В исключительных случаях пребывание учащихся в специальных школах может быть продлено до достижения ими шестнадцатилетнего возраста.

Несовершеннолетние находятся в специальных учебно-воспитательных учреждениях до исправления, но не более трех лет.

Комиссия по делам несовершеннолетних по месту нахождения специальных учебно-воспитательных учреждений может разрешить учащемуся остаться в специальной школе и специальном профессионально-техническом училище и по истечении трехлетнего срока до окончания соответствующего класса общеобразовательной школы или профессионального обучения в текущем учебном году.

Вопрос о целесообразности пребывания учащихся в специальных школах и специальных профессионально-технических училищах периодически, но не реже одного раза в год, рассматривается по месту нахождения специального учебно-воспитательного учреждения комиссией по делам несовершеннолетних по собственной инициативе, по представлению руководства школ и училищ либо по ходатайству родителей учащегося или лиц, их заменяющих.

Учащиеся специальных школ, достигшие 15 лет, но не исправившие своего поведения, по постановлению районной, городской, районной в городе комиссии по делам несовершеннолетних могут быть направлены в специальные профессионально-технические училища.

Несовершеннолетние, выпускаемые из специальных школ, направляются к родителям или лицам, их заменяющим, а несовершеннолетние, не имеющие попечения или опеки,— в соответствующие учебно-воспитательные учреждения общего типа.

Несовершеннолетние, выпускаемые из специальных профессионально-технических училищ, направляются комиссией по делам несовершеннолетних, как правило, по месту жительства и трудоустраиваются на предприятия, стройки, в сельское хозяйство и другие отрасли народного хозяйства по полученной ими специальности.

Статья 38. В специальные учебно-воспитательные учреждения для

несовершеннолетних не должны направляться глухонемые, слепые, душевнобольные, а также умственно отсталые несовершеннолетние.

Статья 39. Окончание пребывания несовершеннолетнего в специальном учебно-воспитательном или лечебно-воспитательном учреждении определяется постановлением районной, городской, районной в городе комиссии по делам несовершеннолетних по месту их нахождения на основании решения педагогического совета специальной школы или специального профессионально-технического училища, утвержденного директором, или по представлению лечебно-воспитательного учреждения.

Администрация специального учебно-воспитательного или лечебно-воспитательного учреждения обязана не позднее чем за месяц до предполагаемого выпуска несовершеннолетнего письменно уведомить об этом родителей или лиц, их заменяющих, а также комиссию по делам несовершеннолетних по месту его жительства, которая обязана принять меры к трудоустройству или направлению несовершеннолетнего в учебное заведение и созданию ему необходимых материально-бытовых условий.

Если несовершеннолетний направлен в воспитательных целях в детский дом или в школу-интернат, то решение об отчислении его из детского дома или школы-интерната принимает комиссия по делам несовершеннолетних по месту нахождения детского дома или школы-интерната.

Статья 40. В случаях, когда воспитанник после выпуска из специального учебно-воспитательного или лечебно-воспитательного учреждения, детского дома, школы-интерната не может быть направлен к родителям или лицам, их заменяющим, в связи с лишением их в установленном законом порядке родительских или опекунских прав, а также когда возвращение воспитанника на место прежнего жительства невозможно в силу иных причин (отсутствие родителей или лиц, их заменяющих, надлежащих условий для бытового и трудового устройства и дальнейшего воспитания), районная, городская, районная в городе комиссия по месту нахождения этого учреждения обязана принять меры по устройству быта, учебы или трудоустройству несовершеннолетнего, в случае необходимости может назначить ему общественного воспитателя, а также вправе входить в исполнительный комитет соответствующего Совета народных депутатов с представлением о назначении несовершеннолетнему опекуна, попечителя.

При решении указанных вопросов районная, городская, районная в городе комиссия по месту нахождения перечисленных в настоящей статье учреждений должна иметь соответствующее заключение районной, городской, районной в городе комиссии по месту прежнего жительства несовершеннолетнего или по месту пребывания его родителей или лиц, их заменяющих.

Статья 41. Освобожденные из воспитательно-трудовой колонии до достижения восемнадцатилетнего возраста направляются к родителям или лицам, их заменяющим. Комиссии по делам несовершеннолетних по месту постоянного жительства освобожденных принимают меры к устройству этих лиц на работу или учебу и осуществляют контроль за их поведением.

В случае, если возвращение освобожденного несовершеннолетнего к родителям или лицам, их заменяющим, невозможно в связи с отсутствием названных лиц либо лишением их родительских или опекунских прав, комиссия по делам несовершеннолетних по месту прежнего жительства освобожденного по представлению администрации колонии принимает меры к устройству его на работу в соответствии с имеющейся у

него специальностью или на учебу, а также к созданию для него жилищно-бытовых условий.

В исключительных случаях, когда направление освобожденного из колонии к прежнему месту жительства нецелесообразно из воспитательных соображений, его устройство по представлению администрации колонии осуществляется комиссией по делам несовершеннолетних по месту расположения колонии.

Комиссия по делам несовершеннолетних обязана решить вопрос об устройстве освобожденного не позднее десятидневного срока со дня обращения за помощью.

Статья 42. Материально-техническое обеспечение комиссии по делам несовершеннолетних возлагается соответственно на исполнительные комитеты Советов народных депутатов, Совет Министров Казахской ССР.

ОБ УТВЕРЖДЕНИИ ПОЛОЖЕНИЯ ОБ ОБЩЕСТВЕННЫХ ВОСПИТАТЕЛЯХ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ

УКАЗ ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА КАЗАХСКОЙ ССР
от 26 августа 1967 г.

(Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1967 г., № 37)

Президиум Верховного Совета Казахской ССР постановляет:

Утвердить Положение об общественных воспитателях несовершеннолетних.

УТВЕРЖДЕНО
Указом Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 26 августа 1967 г.

ПОЛОЖЕНИЕ ОБ ОБЩЕСТВЕННЫХ ВОСПИТАТЕЛЯХ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ

I. Общие положения

1. Институт общественных воспитателей учрежден в целях повышения роли общественности в воспитании несовершеннолетних, совершивших правонарушения.

Основной задачей общественных воспитателей является оказание помощи родителям или лицам, их заменяющим, в перевоспитании несовершеннолетних правонарушителей в духе уважения и соблюдения законов и правил социалистического общежития.

2. Общественными воспитателями могут быть наиболее активные рабочие, служащие, колхозники, представители творческой интеллигенции, военнослужащие, студенты, пенсионеры и другие граждане, по своим деловым и моральным качествам способные выполнять возложенные на них функции, имеющие необходимую общеобразовательную подготовку, жизненный опыт или опыт работы с детьми, при условии их согласия принять на себя обязанности общественного воспитателя [1].

[1] Часть первая статьи 2 — с изменениями, внесенными Указом от 30 мая 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 24, ст. 320).

Лица, рекомендуемые в качестве общественных воспитателей, выдвигаются общим собранием трудового коллектива или общественной организации, в которых они состоят, либо собранием жильцов дома по месту жительства. Списки рекомендованных передаются в комиссию по делам несовершеннолетних при исполнительном комитете районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов. Эти лица входят в состав актива комиссии [1].

3. Общественные воспитатели назначаются для предупреждения правонарушений, исправления и перевоспитания несовершеннолетних:

а) освобожденных из мест лишения свободы;

б) осужденных условно или к мерам наказания, не связанным с лишением свободы;

в) совершивших преступления, но освобожденных от уголовной ответственности в связи с применением мер общественного воздействия или вследствие акта амнистии, а также совершивших общественно опасные действия до достижения возраста, с которого наступает уголовная ответственность;

г) вернувшихся из специальных учебно-воспитательных учреждений;

д) совершивших правонарушения, влекущие меры общественного воздействия или административного взыскания [1];

е) употребляющих спиртные напитки, наркотические или психотропные вещества;

ж) систематически самовольно уходящих из семьи в возрасте до 16 лет или самовольно уходящих из специальных учебно-воспитательных учреждений;

з) злостно уклоняющихся от учебы, работы;

и) систематически занимающихся азартными играми, а также ведущих иной антиобщественный образ жизни.

При назначении общественного воспитателя родители или лица, их заменяющие, не освобождаются от обязанностей по воспитанию несовершеннолетнего и ответственности за его поведение [2].

4. Передача несовершеннолетнего под надзор общественного воспитателя производится районной, городской, районной в городе комиссией по делам несовершеннолетних на основании определения, приговора или постановления суда, признавшего необходимым назначить общественного воспитателя, либо по собственной инициативе или инициативе государственных органов, общественных организаций и граждан [1].

Комиссия по делам несовершеннолетних в 5-дневный срок после принятия решения о назначении общественного воспитателя сообщает суду, государственным органам, общественным организациям и гражданам, по инициативе которых рассматривалось дело, фамилию, имя, отчество, место работы и жительства общественного воспитателя.

5. При назначении общественного воспитателя комиссией в каждом отдельном случае учитывается характер правонарушения, возраст несовершеннолетнего, его склонности, другие обстоятельства, а также возможность и согласие самого общественного воспитателя выполнять возлагаемые на него обязанности по отношению к этому несовершеннолетнему.

---

[1] Часть вторая статьи 2, пункт «д» части первой статьи 3 и часть первая статьи 4 — с изменениями, внесенными Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

[2] Статья 3 — с изменениями, внесенными Указом от 30 мая 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 24, ст. 320).

6. Общественному воспитателю районная, городская, районная в городе комиссия по делам несовершеннолетних вручает удостоверение и памятку, в которой излагаются обязанности и права общественного воспитателя [1].

7. Общественные воспитатели проводят свою работу в тесном контакте с родителями несовершеннолетнего или лицами, их заменяющими, с общественными организациями по месту учебы, работы или жительства несовершеннолетнего, с сотрудниками милиции и представителями общественности по работе среди несовершеннолетних.

Должностные лица предприятий, учреждений, организаций, а также руководители профсоюзных, комсомольских и других общественных организаций оказывают всемерное содействие работе общественных воспитателей.

8. Руководство и контроль за работой общественных воспитателей осуществляют районные, городские, районные в городах комиссии по делам несовершеннолетних, методическое руководство — районные (городские) отделы народного образования, которые организуют ознакомление общественных воспитателей с основами педагогики, психологии и правовых знаний [1].

Общественный воспитатель систематически отчитывается перед комиссией по делам несовершеннолетних и выдвинувшим его коллективом или общественной организацией о проводимой им работе.

9. Замена одного общественного воспитателя другим может быть произведена в исключительных случаях, когда районная, городская, районная в городе комиссия по делам несовершеннолетних признает это необходимым [1].

При перемене несовершеннолетним места жительства комиссия, назначившая общественного воспитателя, сообщает соответствующей комиссии по месту нового жительства несовершеннолетнего о необходимости выделения другого общественного воспитателя.

10. Работа общественного воспитателя прекращается решением районной, городской, районной в городе комиссии по делам несовершеннолетних в связи с исправлением несовершеннолетнего или достижением им 18-летнего возраста [1].

II. Обязанности общественного воспитателя

11. Общественный воспитатель обязан:

а) оказывать родителям или лицам, их заменяющим, помощь в воспитании несовершеннолетнего; приложить все усилия для исправления несовершеннолетнего, искоренения имеющихся у него вредных и аморальных привычек и представлений, для подготовки его к сознательной общественно полезной трудовой деятельности; воспитывать несовершеннолетнего в духе революционных, трудовых и боевых традиций нашего народа, уважения к старшим, любви к Родине; прививать ему чувство ответственности перед обществом и государством;

б) наблюдать за аккуратным посещением несовершеннолетним учебных занятий, его успеваемостью, выполнением домашних заданий, поведением в школе, на работе, в семье, на улице, в общественных местах; вовлекать его в работу внешкольных детских учреждений и круж-

---

[1] Статья 6, часть первая статьи 8, часть первая статьи 9 и статья 10 — с изменениями, внесенными Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

ков; принимать меры к созданию надлежащих условий для правильной организации учебы, труда и досуга несовершеннолетнего;

в) при необходимости оказывать содействие в привлечении несовершеннолетнего к общественно-полезному труду, в устройстве его в учебное заведение, в спортивно-технические и иные кружки.

В процессе своей работы общественный воспитатель, учитывая личность несовершеннолетнего, должен использовать наиболее эффективные формы и средства воспитательной работы, обращаясь в необходимых случаях за помощью в районную, городскую, районную в городе комиссию по делам несовершеннолетних, в общественные организации, к сотрудникам милиции, педагогам, врачам и другим специалистам [1].

III. Права общественного воспитателя

12. Общественный воспитатель имеет право:

а) посещать несовершеннолетнего по месту жительства, учебы или работы, контролировать его расходы, давать необходимые советы по соблюдению правил поведения; в случае неоднократного невыполнения его требований либо отсутствия положительных результатов в перевоспитании несовершеннолетнего — вносить вопрос на обсуждение комиссии по делам несовершеннолетних для применения к нему других мер воздействия;

б) обращать внимание родителей или лиц, их заменяющих, на ненадлежащее выполнение ими родительских обязанностей, разъяснять ответственность за воспитание и поведение несовершеннолетних; ставить перед комиссией по делам несовершеннолетних вопрос о сообщении по месту работы родителей о неудовлетворительном выполнении ими обязанностей по воспитанию детей, об обсуждении их поведения на заседании комиссии и принятии других мер воздействия;

в) ставить вопрос перед администрацией и общественными организациями по месту учебы, работы или жительства несовершеннолетнего об устранении недостатков в воспитательной работе и создании наиболее благоприятных условий для его учебы или работы.

IV. Меры поощрения общественных воспитателей

13. Общественные воспитатели, активно и образцово исполняющие свои обязанности, поощряются исполнительными комитетами районных, городских, районных в городах Советов народных депутатов, общественными организациями, руководителями предприятий, учреждений и других организаций:

объявлением благодарности;

награждением грамотой;

занесением на Доску почета;

денежной премией или ценным подарком, льготными путевками в дома отдыха, санатории [2].

Наиболее отличившимся общественным воспитателям в качестве меры поощрения может быть установлен руководителями предприятий, учреждений и организаций по месту работы дополнительный оплачиваемый отпуск продолжительностью до трех рабочих дней в году.

---

[1] Часть вторая статьи 11 — с изменениями, внесенными Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

[2] Часть первая статьи 13 — с изменениями, внесенными Указами от 30 мая 1984 г. и от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 24, ст. 320; 1985 г., № 45, ст. 457).

О МЕРАХ ПО УСИЛЕНИЮ БОРЬБЫ ПРОТИВ ПЬЯНСТВА И АЛКОГОЛИЗМА, ИСКОРЕНЕНИЮ САМОГОНОВАРЕНИЯ[1]

УКАЗ ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА КАЗАХСКОЙ ССР от 23 мая 1985 г.

(Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 23, ст. 248)

В современных условиях, когда советский народ успешно осуществляет задачи коммунистического строительства, все более нетерпимым становится пьянство. Пьянство причиняет пред здоровью трудящихся, нередко ведет к разрушению семьи, пагубно отражается на воспитании детей. Под воздействием алкоголя люди утрачивают чувство ответственности перед обществом и государством, совершают хулиганство и другие преступления. Пьянство наносит ущерб производству, приводит к прогулам и другим нарушениям трудовой дисциплины, авариям и гибели людей.

Трудящиеся справедливо требуют проведения более эффективных мер по искоренению пьянства, создания нетерпимого отношения к любым проявлениям, решительного пресечения самогоноварения, дальнейшего укрепления общественного порядка и трудовой дисциплины.

В соответствии с Указом Президиума Верховного Совета СССР от 16 мая 1985 года «Об усилении борьбы с пьянством» и в целях преодоления пьянства и алкоголизма, искоренения самогоноварения Президиум Верховного Совета Казахской ССР постановляет:

I. Ответственность за распитие спиртных напитков в общественных местах и появление в общественных местах в пьяном виде

1. Распитие спиртных напитков на улицах, на стадионах, в скверах, парках, во всех видах общественного транспорта и в других общественных местах, кроме предприятий торговли и общественного питания, в которых продажа спиртных напитков в розлив разрешена исполнительным комитетом местного Совета народных депутатов, или появление в общественных местах в пьяном виде, оскорбляющем человеческое достоинство и общественную нравственность, влечет наложение административного взыскания в виде предупреждения или штрафа в размере от двадцати до тридцати рублей.

Те же действия, совершенные повторно в течение года после применения мер административного взыскания, влекут наложение административного взыскания в виде штрафа в размере от тридцати до пятидесяти рублей.

Действия, предусмотренные частью первой настоящей статьи, совершенные лицом, которое дважды в течение года подвергалось административному взысканию за распитие спиртных напитков в общественных местах или появление в общественных местах в пьяном виде, влекут наложение административного взыскания в виде штрафа в размере от пятидесяти до ста рублей либо исправительных работ на срок от одного до двух месяцев с удержанием двадцати процентов заработка, а в исключительных случаях, если по обстоятельствам дела и с учетом личности нарушителя применение этих мер будет признано недостаточным,— в виде административного ареста на срок до пятнадцати суток.

---

[1] Пункт 34 не приводится, как не содержащий норм, подлежащих включению в Свод законов Казахской ССР.

2. Дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьей I настоящего Указа, рассматриваются в течение суток начальником или заместителем начальника отдела (управления) внутренних дел исполнительного комитета районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов, которые налагают на нарушителя административные взыскания в виде предупреждения или штрафа, а в случаях, предусмотренных частью третьей этой статьи, либо налагают штраф, либо направляют в указанный срок дело на рассмотрение в районный (городской) народный суд с обеспечением явки нарушителя.

Народный судья рассматривает дело единолично в течение суток по поступлении его в суд.

Постановление об административном аресте за правонарушение, предусмотренное частью третьей статьи I настоящего Указа, приводится в исполнение органами внутренних дел в порядке, установленном для исполнения административного ареста, назначаемого за совершение мелкого хулиганства.

II. Ответственность за распитие спиртных напитков на производстве

3. Распитие спиртных напитков на производстве (на рабочих местах, в помещениях и на территории предприятий, учреждений, организаций) или пребывание на работе в нетрезвом состоянии влечет наложение административного взыскания в виде штрафа в размере от тридцати до пятидесяти рублей.

4. Мастера, начальники участков, смен, цехов и другие руководители, участвовавшие в распитии с подчиненными им работниками спиртных напитков на производстве или не принявшие мер к отстранению от работы лиц, находящихся в нетрезвом состоянии, либо скрывшие случаи распития спиртных напитков или появления на работе в нетрезвом состоянии подчиненных им работников, подвергаются административному взысканию в виде штрафа в размере от пятидесяти до ста рублей.

5. Протокол о совершении административных правонарушений, предусмотренных статьями 3 и 4 настоящего Указа, составляется администрацией, работниками, осуществляющими охрану предприятий, учреждений, организаций, работниками органов внутренних дел (милиции), народными дружинниками.

Дела о правонарушениях, предусмотренных статьями 3 и 4 настоящего Указа, рассматриваются административными комиссиями при исполнительных комитетах районных, городских, районных в городах, поселковых, сельских, аульных Советов народных депутатов, исполнительными комитетами поселковых, сельских, аульных Советов народных депутатов или комиссиями по борьбе с пьянством при исполнительных комитетах районных, городских, районных в городах Советов народных депутатов.

6. К лицам, совершившим правонарушения, предусмотренные статьями 3 и 4 настоящего Указа, наряду с наложением на них административного взыскания могут быть применены также и меры дисциплинарного взыскания.

III. Ответственность за вовлечение несовершеннолетних в пьянство

7. Родители или иные лица, виновные в доведении несовершеннолетнего до состояния опьянения, если эти действия по своему характеру не влекут уголовной ответственности, подвергаются административному взысканию в виде штрафа в размере от пятидесяти до ста рублей.

8. Доведение несовершеннолетнего до состояния опьянения лицом, в служебной зависимости от которого находился несовершеннолетний, влечет уголовную ответственность и наказывается лишением свободы на срок до двух лет, или исправительными работами на тот же срок, или штрафом от двухсот до трехсот рублей.

Вовлечение несовершеннолетнего в пьянство влечет уголовную ответственность и наказывается лишением свободы на срок до пяти лет.

9. Появление в общественных местах в пьяном виде подростков в возрасте до шестнадцати лет, а равно распитие ими спиртных напитков влечет административное взыскание в виде штрафа в размере от тридцати до пятидесяти рублей, налагаемое на родителей или лиц, их заменяющих.

10. Дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьями 7 и 9 настоящего Указа, рассматриваются в отношении родителей несовершеннолетнего и лиц, их заменяющих, районными (городскими), районными в городах комиссиями по делам несовершеннолетних, в отношении других лиц — административными комиссиями при исполнительных комитетах районных, городских, районных в городах, поселковых, сельских, аульных Советов народных депутатов, исполнительными комитетами поселковых, сельских, аульных Советов народных депутатов.

11. Прием на работу, связанную с производством, хранением и торговлей спиртными напитками, лиц, не достигших восемнадцатилетнего возраста, запрещается.

IV. Ответственность за нарушение правил торговли спиртными напитками

12. Нарушение работниками торговых предприятий и предприятий общественного питания правил торговли водкой и другими спиртными напитками влечет административное взыскание в виде штрафа в размере от пятидесяти до ста рублей, налагаемое административными комиссиями при исполнительных комитетах районных, городских, районных в городах, поселковых, сельских, аульных Советов народных депутатов, исполнительными комитетами поселковых, сельских, аульных Советов народных депутатов или комиссиями по борьбе с пьянством при исполнительных комитетах районных, городских, районных в городах Советов народных депутатов.

Те же действия, совершенные повторно в течение года после применения мер административного взыскания или общественного воздействия, влекут уголовную ответственность и наказываются исправительными работами на срок до двух лет или штрафом от двухсот до трехсот рублей с лишением права работать в торговых предприятиях и предприятиях общественного питания на срок от трех до пяти лет.

13. Скупка и перепродажа с целью наживы в небольших размерах водки и других спиртных напитков, а равно товаров народного потребления и продуктов сельского хозяйства, кассовых и товарных чеков и талонов, билетов в зрелищные и другие предприятия, книг, нот, грампластинок, магнитофонных, видеофонных кассет и иных ценностей, если размер наживы не превышает тридцати рублей, влечет наложение административного взыскания в виде штрафа в размере от пятидесяти до ста рублей с конфискацией предметов спекуляции.

Дела о правонарушениях, предусмотренных настоящей статьей, рассматриваются народным судьей единолично в порядке, предусмотренном законодательством Казахской ССР.

V. Ответственность за изготовление, сбыт, хранение и приобретение крепких спиртных напитков домашней выработки

14. Изготовление или хранение без цели сбыта самогона, чачи, араки, тутовой водки, браги или других крепких спиртных напитков домашней выработки, изготовление или хранение без цели сбыта аппаратов для их выработки влечет уголовную ответственность и наказывается исправительными работами на срок до двух лет или штрафом до трехсот рублей.

Те же действия, совершенные лицом, ранее судимым за преступления, предусмотренные статьями 14, 15 настоящего Указа, наказываются лишением свободы на срок до двух лет или исправительными работами на срок от одного года до двух лет.

15. Изготовление или хранение с целью сбыта самогона, чачи, араки, тутовой водки, браги или других крепких спиртных напитков домашней выработки либо изготовление или хранение с целью сбыта аппаратов для их выработки, а равно сбыт указанных спиртных напитков или аппаратов влечет уголовную ответственность и наказывается лишением свободы на срок от одного года до трех лет с конфискацией имущества либо без таковой, или исправительными работами на срок до двух лет с конфискацией имущества либо без таковой, или штрафом от пятисот до одной тысячи рублей.

Те же действия, совершенные повторно, наказываются лишением свободы на срок от трех до пяти лет с конфискацией имущества.

16. Приобретение самогона, чачи, араки, тутовой водки, браги и других крепких спиртных напитков домашней выработки влечет наложение административного взыскания в виде штрафа в размере от тридцати до ста рублей.

17. Дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьей 16 настоящего Указа, рассматриваются начальником или заместителем начальника отдела (управления) внутренних дел исполнительного комитета районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов.

VI. Ответственность за управление транспортными средствами в состоянии опьянения

18. Водители за управление транспортными средствами, то есть всеми видами автомобилей, тракторами и иными самоходными машинами, трамваями и троллейбусами, а также мотоциклами и другими механическими транспортными средствами в состоянии опьянения, а также за передачу управления транспортным средством лицу, находящемуся в состоянии опьянения, подвергаются административному взысканию в виде штрафа в размере ста рублей или лишения права управления транспортным средством на срок от одного года до трех лет.

Водители, имеющие право управления несколькими видами транспортных средств, за совершение нарушений, предусмотренных в настоящей статье, лишаются права управления всеми видами транспортных средств.

19. Лица, не имеющие права управления транспортными средствами, за управление ими в состоянии опьянения, а также за передачу управления транспортным средством лицу, находящемуся в состоянии опьянения, подвергаются административному взысканию в виде штрафа в размере ста рублей.

20. За допуск к управлению транспортными средствами водителей,

находящихся в состоянии опьянения, должностные лица, ответственные за техническое состояние и эксплуатацию транспортных средств, подвергаются административному взысканию в виде штрафа в размере ста рублей.

21. Дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьями 18—20 настоящего Указа, рассматриваются должностными лицами органов внутренних дел в установленном законом порядке.

22. Управление транспортными средствами, указанными в части первой статьи 18 настоящего Указа, лицом, находящимся в состоянии опьянения, совершенное повторно в течение года, влечет уголовную ответственность и наказывается лишением свободы на срок до одного года, или исправительными работами на срок до двух лет, или штрафом в триста рублей, с лишением водителя права управления транспортными средствами на срок от трех до пяти лет.

То же действие, совершенное лицом, ранее судимым за преступление, предусмотренное настоящей статьей, влечет уголовную ответственность и наказывается лишением свободы на срок до трех лет с лишением водителя права управления транспортными средствами на срок пять лет.

23. Допуск к управлению транспортными средствами водителей, находящихся в состоянии опьянения, совершенное лицом, ответственным за техническое состояние или эксплуатацию транспортных средств, если это повлекло последствия, указанные в статье 217 Уголовного кодекса Казахской ССР, влечет уголовную ответственность и наказывается лишением свободы на срок до пяти лет, или исправительными работами на срок до двух лет, или штрафом от ста до трехсот рублей, с лишением права занимать должности, связанные с ответственностью за техническое состояние или эксплуатацию транспортных средств, на срок до пяти лет.

VII. Применение мер общественного воздействия

24. Лицо, совершившее административное правонарушение, предусмотренное настоящим Указом, освобождается от административной ответственности с передачей материалов на рассмотрение товарищеского суда, комиссии по борьбе с пьянством предприятия, учреждения, организации, общественной организации или трудового коллектива, если с учетом характера совершенного правонарушения и личности правонарушителя к нему целесообразно применить меру общественного воздействия.

В случае, предусмотренном частью первой настоящей статьи, товарищеский суд, комиссия по борьбе с пьянством предприятия, учреждения, организации могут применить к виновному лицу меру общественного воздействия в виде наложения денежного штрафа в размере до пятидесяти рублей.

О мерах, принятых к правонарушителю, администрация предприятия, учреждения, организации, товарищеский суд, комиссия по борьбе с пьянством, общественная организация обязаны в десятидневный срок сообщить органу, направившему материал.

VIII. Ограничение дееспособности и принудительное лечение лиц, злоупотребляющих спиртными напитками

25. Лицо, которое вследствие злоупотребления спиртными напитками ставит свою семью в тяжелое материальное положение, может быть

ограничено судом в дееспособности и над ним устанавливается попечительство. Это лицо может совершать сделки по распоряжению имуществом, а также получать заработную плату, пенсию или иные виды доходов и распоряжаться ими лишь с согласия попечителя, за исключением мелких бытовых сделок.

26. Хронические алкоголики, уклоняющиеся от добровольного лечения или продолжающие пьянствовать после лечения, подлежат направлению в лечебно-трудовые профилактории для принудительного лечения и трудового перевоспитания на срок от одного года до двух лет.

Вопрос о направлении в профилакторий указанных лиц рассматривается районным (городским) народным судом в открытом судебном заседании при наличии медицинского заключения по ходатайству общественных организаций, трудовых коллективов, государственных органов, а также членов семьи или близких родственников.

IX. Иные меры борьбы против пьянства и алкоголизма

27. В целях пресечения административного правонарушения, предусмотренного настоящим Указом, составления протокола, а также обеспечения своевременного и правильного рассмотрения дела и исполнения постановления по делу об административном правонарушении органом внутренних дел (милицией) может быть произведено административное задержание на срок до трех часов лица, совершившего такое правонарушение, и, при необходимости, личный досмотр, досмотр вещей, изъятие вещей и документов задержанного лица.

28. Лица, находящиеся на улицах и в других общественных местах в средней или тяжелой степени опьянения, помещаются в медицинский вытрезвитель, за содержание в котором с них взимается плата в установленном размере.

29. Самогон и другие крепкие спиртные напитки домашней выработки, аппараты для их выработки органами внутренних дел (милицией) изымаются у лиц, совершивших правонарушения, предусмотренные настоящим Указом, и после рассмотрения дела уничтожаются.

30. О наложении административного взыскания за правонарушения, предусмотренные настоящим Указом, начальник органа внутренних дел, его заместитель или народный судья доводят до сведения администрации или общественной организации по месту работы, учебы или жительства нарушителя.

31. Лица, к которым применялись меры административного взыскания за правонарушения, предусмотренные статьями 1, 3 и 4 настоящего Указа, могут администрацией предприятия, учреждения, организации по согласованию с профсоюзным комитетом лишаться полностью или частично премий, вознаграждений по итогам годовой работы предприятий, учреждений, организаций, льготных путевок в дома отдыха и санатории; им может быть перенесена очередность на получение жилой площади.

X. Комиссия по борьбе с пьянством

32. Координация деятельности государственных органов и общественных организаций, направленной на борьбу с пьянством, а также разработка и проведение мероприятий по предупреждению и пресечению проявлений пьянства осуществляются комиссиями по борьбе с пьянством, которые образуются при Совете Министров Казахской ССР, при исполнительных комитетах областных, районных, городских и районных

в городах Советов народных депутатов. Комиссии по борьбе с пьянством могут также образовываться при исполнительных комитетах поселковых, сельских и аульных Советов народных депутатов.

В своей деятельности эти комиссии руководствуются Положением о комиссиях по борьбе с пьянством, утверждаемым Президиумом Верховного Совета Казахской ССР.

33. Для разработки и проведения мероприятий по предупреждению и пресечению проявлений пьянства на предприятиях, в учреждениях и организациях могут образовываться комиссии по борьбе с пьянством.

В своей деятельности эти комиссии руководствуются Положением о комиссиях по борьбе с пьянством предприятий, учреждений, организаций, утверждаемым Президиумом Верховного Совета Казахской ССР.

35. Настоящий Указ ввести в действие с 1 июня 1985 года.

36. Поручить Министерству юстиции Казахской ССР подготовить с участием заинтересованных министерств и ведомств и внести в Президиум Верховного Совета Казахской ССР предложения об изменении действующего законодательства в связи с изданием настоящего Указа.

О РЕАЛИЗАЦИИ ПОСТАНОВЛЕНИЯ СОВЕТА МИНИСТРОВ СССР ОТ 7 МАЯ 1985 г. № 410 «О МЕРАХ ПО ПРЕОДОЛЕНИЮ ПЬЯНСТВА И АЛКОГОЛИЗМА, ИСКОРЕНЕНИЮ САМОГОНОВАРЕНИЯ» [1]

ПОСТАНОВЛЕНИЕ СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР от 30 мая 1985 г. № 187

В соответствии с постановлением Совета Министров СССР от 7 мая 1985 г. № 410 Совет Министров Казахской ССР постановляет:

1. Обязать облисполкомы, Алма-Атинский горисполком, министерства и ведомства Казахской ССР решительно усилить борьбу с пьянством, алкоголизмом, самогоноварением и изготовлением других крепких спиртных напитков домашней выработки. В этих целях:

активизировать деятельность трудовых коллективов, административных органов по устранению причин и условий, порождающих пьянство и алкоголизм;

повысить ответственность руководителей предприятий, организаций и учреждений за создание во всех коллективах нетерпимого отношения к любым фактам пьянства;

активнее вовлекать граждан, и особенно молодежь, в общественно-политическую жизнь, научно-техническое творчество, пробуждать интерес к художественной самодеятельности, искусству, физической культуре и спорту;

со всей строгостью применять предусмотренные законодательством меры воздействия к лицам, допускающим распитие спиртных напитков на производстве и в общественных местах, а также занимающимся самогоноварением и спекуляцией алкогольными напитками;

2. Комитету народного контроля Казахской ССР и его органам на местах в полной мере использовать предоставленные им права в отношении должностных лиц, не выполняющих решения Партии и Правительства, направленные на усиление борьбы с пьянством, решительно пресекать факты выпивок в трудовых коллективах, расходование госу-

[1] Пункты 6 и 20 не приводятся, как не содержащие норм, подлежащих включению в Свод законов Казахской ССР.

Пункт 18 не приводится, как воспроизводящий нормы постановления Совета Министров СССР от 7 мая 1985 г. № 410.

дарственных и общественных средств на организацию разного рода празднеств с распитием спиртных напитков, привлекать виновных к строгой ответственности.

Министерствам и ведомствам Казахской ССР, органам народного контроля усилить контроль за правильным использованием спирта на производстве.

3. Министерству внутренних дел Казахской ССР осуществить меры по пресечению фактов пьянства в общественных местах, обеспечив активное взаимодействие органов внутренних дел с добровольными народными дружинами, товарищескими судами, советами профилактики правонарушений, общественными пунктами охраны порядка и другими самодеятельными организациями. Оказывать содействие трудовым коллективам, общественным организациям и семьям в организации лечения и перевоспитания лиц, злоупотребляющих алкоголем.

Повысить ответственность местных органов внутренних дел за организацию в закрепленных за ними микрорайонах борьбы с пьянством и профилактической работы в этом направлении. Обеспечить своевременное выявление лиц, занимающихся самогоноварением, сбытом, приобретением и хранением крепких спиртных напитков домашнего изготовления, особенно в сельской местности, а также спекуляцией спиртными напитками, привлекать их к ответственности в соответствии с действующим законодательством.

4. Облисполкомам, Алма-Атинскому горисполкому, Министерству торговли Казахской ССР, Казпотребсоюзу, другим министерствам и ведомствам, имеющим торговую сеть, завершить в ближайшие годы переход на продажу водки и ликеро-водочных изделий только в специализированных магазинах либо в обособленных специализированных отделах (секциях) продовольственных магазинов.

Запретить продажу алкогольных напитков в торговых предприятиях вблизи производственных предприятий и строек, учебных заведений, общежитий, детских учреждений, больниц, санаториев, домов отдыха, вокзалов, пристаней и аэропортов, культурных и зрелищных предприятий, в местах массовых гуляний и отдыха трудящихся и в мелкорозничной торговой сети.

Не допускать продажу и употребление спиртных напитков в санаториях, домах отдыха, профилакториях, на туристических базах и в турпоходах, при организации коллективных выездов трудящихся, а также во всех видах общественного транспорта.

Продажу винно-водочных изделий в рабочие дни производить с 14 часов.

5. Исполкомам местных Советов народных депутатов, Министерству торговли Казахской ССР, Казпотребсоюзу, министерствам и ведомствам, имеющим торговую сеть и предприятия общественного питания, предусматривать дальнейшее развитие сети чайных, закусочных, а также кафе и баров по продаже безалкогольных напитков. Принять меры к повышению культуры обслуживания населения в предприятиях общественного питания. Развивать формы обслуживания, учитывающие запросы семейного отдыха (семейные обеды, организация семейных, детских, молодежных празднований).

7. Казахской республиканской конторе Госбанка СССР, Казахскому республиканскому главному управлению Гострудсберкасс СССР, облисполкомам и Алма-Атинскому горисполкому совместно с заинтересованными министерствами и ведомствами всемерно расширять практику выплаты заработной платы рабочим и служащим, а также заработков колхозникам через сберегательные кассы.

8. Министерствам и ведомствам Казахской ССР, облисполкомам и Алма-Атинскому горисполкому принять меры к введению в практику выдачи рабочим и служащим премий за основные итоги работы и выполнение отдельных заданий одновременно с очередной выплатой заработной платы.

9. Министерству здравоохранения Казахской ССР, облисполкомам и Алма-Атинскому горисполкому в 1985—1990 годах:

организовать в г. Алма-Ате и областных центрах хозрасчетные наркологические кабинеты для оказания профилактической медицинской помощи (анонимно) лицам, злоупотребляющим алкоголем и страдающим алкоголизмом; ускорить развертывание межрайонных наркологических диспансеров в сельской местности;

создать в наркологических диспансерах специальные кабинеты для организации на предприятиях антиалкогольной пропаганды и оказания профилактической медицинской помощи лицам, злоупотребляющим алкоголем и страдающим алкоголизмом, а также кабинеты для лечения (анонимно) таких лиц;

поднять уровень методического руководства комиссиями по борьбе с пьянством со стороны наркологических служб;

повысить качество проведения экспертизы по определению состояния алкогольного опьянения;

организовать в Алма-Атинском городском и областных наркологических диспансерах с режимом круглосуточной работы кабинеты для освидетельствования на состояние алкогольного опьянения.

10. Облисполкомам, Алма-Атинскому горисполкому, Министерству здравоохранения Казахской ССР и Министерству внутренних дел Казахской ССР ускорить развертывание в г. Алма-Ате и областях республики специальных наркологических отделений для принудительного лечения больных хроническим алкоголизмом с тяжелыми сопутствующими заболеваниями, особенно туберкулезом.

11. Министерству здравоохранения Казахской ССР совместно с облисполкомами, Алма-Атинским горисполкомом, предприятиями (организациями) союзного подчинения разработать перспективный план на 1986—1990 годы размещения наркологических коек в республике с учетом организации наркологических отделений при предприятиях (организациях) в помещениях, предоставляемых этими предприятиями (организациями), и согласованные предложения внести в Госплан Казахской ССР к 1 сентября 1985 г.

12. Министерству здравоохранения Казахской ССР в 1986—1990 годах осуществить мероприятия по расширению подготовки врачей-наркологов и фельдшеров по наркологии в соответствии с развитием сети наркологических учреждений.

13. Министерству внутренних дел Казахской ССР осуществить строительство и ввод в эксплуатацию двух лечебно-трудовых профилакториев по 600 мест каждый с собственной производственной базой — в 1987 году в Павлодарской области и в 1990 году для женщин в Талды-Курганской области.

Госплану Казахской ССР в пределах общих лимитов капитальных вложений устанавливаемых Совету Министров Казахской ССР на 1986—1990 годы, предусматривать в годовых планах экономического и социального развития выделение Министерству внутренних дел Казахской ССР лимитов капитальных вложений, проектно-изыскательских и подрядных работ на эти цели.

14. Госплану Казахской ССР, министерствам и ведомствам Казахской ССР, облисполкомам, Алма-Атинскому горисполкому при разра-

ботке проекта плана экономического и социального развития Казахской ССР на 1986—1990 годы предусмотреть строительство кинотеатров, Дворцов и Домов культуры, клубов, библиотек, спортивных сооружений и предприятий общественного питания, особенно в новых городских жилых районах и на селе. Всемерно способствовать развитию коллективного садоводства и огородничества, развитию клубов по интересам и других общественных организаций, способствующих лучшему использованию свободного времени и досуга.

Министерствам и ведомствам Казахской ССР, облисполкомам и Алма-Атинскому горисполкому обеспечить осуществление реконструкции и расширения Дворцов и Домов культуры, клубов, библиотек, спортивных сооружений за счет средств подведомственных предприятий и организаций, предусмотренных на эти цели. Добиться, чтобы в ближайшие годы каждый трудовой коллектив располагал простейшими спортивными сооружениями.

Установить норму отчислений от доходов жилищно-эксплуатационных организаций в размере 3 процентов для развития спортивной работы и строительства спортивных сооружений по месту жительства граждан.

Министерствам и ведомствам Казахской ССР, облисполкомам и Алма-Атинскому горисполкому принять дополнительные меры к увеличению поставок в торговлю и расширению продажи населению слесарных и столярных инструментов, авто- и мотозапчастей, художественных красок и кистей, полуфабрикатов изделий культурно-бытового назначения и хозяйственного обихода, всевозможных некондиционных материалов, облагороженных и специально подготовленных деловых отходов промышленного производства, необходимых для занятий техническим и художественным творчеством.

15. Государственному комитету Казахской ССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли увеличить количество и улучшить качество изданий научно-популярной литературы и научно-методических материалов, плакатов, буклетов, памяток по антиалкогольной пропаганде, рассчитанных на различные возрастные и профессиональные группы населения, а также предназначенных для использования преподавателями школ, профессионально-технических училищ, высших и средних специальных учебных заведений в их воспитательной работе.

Государственному комитету Казахской ССР по кинематографии и Государственному комитету Казахской ССР по телевидению и радиовещанию увеличить производство художественных, документальных и научно-популярных кино- и телефильмов, количество радиопередач на антиалкогольные темы, раскрывающих вред пьянства в социально-нравственном отношении, а также пропагандирующих положительный опыт его профилактики, обеспечить широкий показ фильмов в государственной и профсоюзной киносети и по телевидению.

16. Министерству сельского хозяйства Казахской ССР, Министерству плодоовощного хозяйства Казахской ССР, Главриссовхозстрою при Министерстве мелиорации и водного хозяйства СССР и облисполкомам свеклосеющих областей осуществить меры по более широкому внедрению индустриальной технологии возделывания сахарной свеклы, сокращению при этом применения ручного труда.

Казпотребсоюзу, Алма-Атинскому, Джамбулскому и Талды-Курганскому облисполкомам принять дополнительные меры к улучшению организации закупок сахара у колхозников и работников совхозов и других государственных сельскохозяйственных предприятий на основе

заключаемых с ними договоров и расширения встречной продажи им товаров повышенного спроса.

17. Казпотребсоюзу и облисполкомам обеспечить увеличение закупок в колхозах, совхозах и у населения излишков фруктов, винограда, ягод, расширить их продажу в свежем, сушеном и замороженном виде, осуществлять переработку этой продукции на варенье, компоты, джемы и соки, а также выпуск их преимущественно в мелкой расфасовке.

19. Министерствам и ведомствам Казахской ССР, облисполкомам и Алма-Атинскому горисполкому о ходе выполнения настоящего постановления представлять информацию в Госплан Казахской ССР ежегодно к 15 февраля.

Госплану Казахской ССР обобщать материалы и докладывать Совету Министров Казахской ССР к 1 марта.

ОБ УТВЕРЖДЕНИИ ПОЛОЖЕНИЯ О КОМИССИЯХ ПО БОРЬБЕ С ПЬЯНСТВОМ, ОБРАЗУЕМЫХ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ, В УЧРЕЖДЕНИЯХ, ОРГАНИЗАЦИЯХ И ИХ СТРУКТУРНЫХ ПОДРАЗДЕЛЕНИЯХ

УКАЗ ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА КАЗАХСКОЙ ССР
от 22 октября 1985 г.

(Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457)

В соответствии с Указом Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 23 мая 1985 года «О мерах по усилению борьбы против пьянства и алкоголизма, искоренению самогоноварения» Президиум Верховного Совета Казахской ССР постановляет:

Утвердить Положение о комиссиях по борьбе с пьянством, образуемых на предприятиях, в учреждениях, организациях и их структурных подразделениях.

УТВЕРЖДЕНО
Указом Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 22 октября 1985 г.

ПОЛОЖЕНИЕ О КОМИССИЯХ ПО БОРЬБЕ С ПЬЯНСТВОМ, ОБРАЗУЕМЫХ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ, В УЧРЕЖДЕНИЯХ, ОРГАНИЗАЦИЯХ И ИХ СТРУКТУРНЫХ ПОДРАЗДЕЛЕНИЯХ

I. Задачи комиссий по борьбе с пьянством и порядок их организации

Статья 1. Основными задачами комиссий по борьбе с пьянством являются активное содействие искоренению пьянства и созданию нетерпимого отношения к любым его проявлениям, разработка и проведение мероприятий по предупреждению и пресечению проявлений пьянства среди работников предприятий, учреждений, организаций, воспитание граждан путем убеждения и общественного воздействия.

Статья 2. Комиссии по борьбе с пьянством образуются трудовыми коллективами предприятий, учреждений, организаций. Комиссии изби-

раются на общих собраниях (конференциях) трудовых коллективов открытым голосованием сроком на два года.

О своей деятельности комиссии регулярно отчитываются перед трудовыми коллективами, их избравшими.

В крупных трудовых коллективах наряду с комиссиями по борьбе с пьянством, создаваемыми на предприятиях, в учреждениях и организациях, могут быть образованы комиссии по борьбе с пьянством в цехах, отделах и других структурных подразделениях, которые несут обязанности и пользуются правами, установленными настоящим Положением, за исключением права рассматривать материалы в отношении мастеров, начальников участков, смен, цехов и других руководителей, участвовавших в распитии с подчиненными им работниками спиртных напитков на производстве или не принявших мер к отстранению от работы лиц, находящихся в нетрезвом состоянии, либо скрывших случаи распития спиртных напитков или появления на работе в нетрезвом состоянии подчиненных им работников.

Контроль за работой комиссий по борьбе с пьянством осуществляют профсоюзные комитеты предприятий, учреждений, организаций.

Статья 3. Комиссии по борьбе с пьянством действуют в составе председателя, заместителя председателя, секретаря и членов комиссии.

Число членов комиссии устанавливается общим собранием (конференцией) трудового коллектива в зависимости от числа работающих в данном коллективе и объема работы комиссии.

В комиссию избираются члены трудового коллектива, которые по своим деловым и моральным качествам способны успешно выполнять задачи, поставленные перед комиссией по борьбе с пьянством, а также представители администрации, профсоюзных и других общественных организаций, депутаты Советов народных депутатов — члены трудовых коллективов.

Статья 4. Комиссии по борьбе с пьянством проводят свою работу в тесном взаимодействии с общественными организациями, обществом борьбы за трезвость и органами общественной самодеятельности трудовых коллективов.

О своей деятельности комиссии систематически информируют общественные организации и трудовые коллективы предприятий, учреждений, организаций.

II. Обязанности и права комиссий по борьбе с пьянством

Статья 5. Комиссия по борьбе с пьянством:

1) разрабатывает и осуществляет мероприятия по предупреждению пьянства и алкоголизма в трудовых коллективах;

2) ведет учет лиц, злоупотребляющих алкоголем, и проводит с ними воспитательную работу на производстве и в быту, выделяет из числа привлеченного к работе актива общественных инспекторов по воспитательной работе;

3) осуществляет контроль за прохождением курса антиалкогольного лечения лицами, состоящими на профилактическом учете;

4) контролирует поведение членов трудового коллектива, прошедших курс принудительного лечения в лечебно-трудовых профилакториях и специальных наркологических отделениях;

5) оказывает необходимую помощь администрации в организации и проведении воспитательной работы на предприятии, в учреждении, организации среди лиц, злоупотребляющих алкоголем, широко привлекает к этой работе членов добровольных народных дружин, представи-

телей других общественных организаций, проверяет эффективность общественного воздействия и административного взыскания на лиц, злоупотребляющих алкоголем;

6) организует и осуществляет в трудовых коллективах, общежитиях, культурно-просветительных, лечебно-оздоровительных учреждениях, подведомственных предприятиям, учреждениям, организациям, антиалкогольную пропаганду.

Статья 6. Комиссия по борьбе с пьянством имеет право:

1) проводить в структурных подразделениях предприятия, учреждения, организации проверку состояния работы по борьбе с пьянством и алкоголизмом и по антиалкогольной пропаганде;

2) заслушивать на заседаниях комиссии сообщения руководителей структурных подразделений и других должностных лиц предприятий, учреждений, организаций о проводимой работе по борьбе с пьянством и алкоголизмом и давать по этим вопросам рекомендации;

3) заслушивать на своих заседаниях информацию о работе наркологической службы предприятия;

4) входить с предложениями к руководителям и в общественные организации предприятий, учреждений, организаций о принятии необходимых мер к должностным лицам структурных подразделений и другим должностным лицам предприятий, учреждений, организаций, которые не ведут необходимой борьбы с пьянством, не принимают должных мер по предупреждению и пресечению фактов пьянства;

5) вносить предложения в профсоюзный комитет о возбуждении ходатайств о направлении на принудительное лечение членов трудового коллектива, являющихся хроническими алкоголиками и уклоняющихся от добровольного лечения или продолжающих пьянствовать после лечения; о признании членов трудового коллектива ограниченно дееспособными и другие предложения в соответствии с действующим законодательством;

6) принимать участие в проведении мероприятий по организации культурного отдыха членов трудового коллектива и разумного использования ими свободного времени;

7) рассматривать материалы в отношении членов трудовых коллективов:

а) о распитии спиртных напитков на производстве (на рабочих местах, в помещениях и на территории предприятий, учреждений, организаций) или о пребывании на работе в нетрезвом состоянии;

б) об участии мастеров, начальников участков, смен, цехов и других руководителей в распитии с подчиненными им работниками спиртных напитков на производстве или о непринятии ими мер к отстранению от работы лиц, находящихся в нетрезвом состоянии, либо о сокрытии случаев распития спиртных напитков или появления на работе в нетрезвом состоянии подчиненных им работников;

в) о нарушении работниками торговых предприятий и предприятий общественного питания правил торговли водкой и другими спиртными напитками;

г) о распитии спиртных напитков в общественных местах и появлении в общественных местах в пьяном виде;

д) о доведении родителями и иными лицами несовершеннолетнего до состояния опьянения;

е) об ответственности родителей и лиц, их заменяющих, за появление в общественных местах в пьяном виде подростков в возрасте до шестнадцати лет, а равно за распитие ими спиртных напитков;

ж) о скупке и перепродаже с целью наживы в небольших размерах водки и других спиртных напитков;

з) о приобретении самогона и других крепких спиртных напитков домашней выработки;

и) об управлении в нетрезвом состоянии транспортными средствами водителями и другими лицами, не имеющими права управления этими средствами, а также о передаче управления транспортным средством лицу, находящемуся в состоянии опьянения;

к) о допуске должностными лицами, ответственными за техническое состояние и эксплуатацию транспортных средств, к управлению транспортными средствами водителей, находящихся в состоянии опьянения.

Статья 7. Комиссия по борьбе с пьянством может применить к виновному за правонарушения, указанные в пункте 7 статьи 6 настоящего Положения, одну из следующих мер общественного воздействия:

1) объявить предупреждение;

2) объявить общественное порицание;

3) объявить выговор;

4) наложить денежный штраф в размере до пятидесяти рублей.

Одновременно с применением мер общественного воздействия комиссии вправе ставить вопрос перед администрацией и профсоюзным комитетом предприятия, учреждения, организации о лишении нарушителя полностью или частично премий, вознаграждений по итогам годовой работы предприятия, учреждения, организации, льготных путевок в дома отдыха и санатории, о перенесении очередности на получение жилой площади.

Статья 8. Вопросы, отнесенные законодательством Союза ССР, Казахской ССР, а также настоящим Положением к компетенции комиссии по борьбе с пьянством, рассматриваются комиссией как по собственной инициативе, так и по представлениям администрации, общественных организаций, органов общественной самодеятельности трудовых коллективов.

Материалы в отношении лиц, освобожденных от административной ответственности за правонарушения, предусмотренные пунктом 7 статьи 6 настоящего Положения, рассматриваются комиссией лишь в тех случаях, когда орган (должностное лицо), имеющий право налагать административные взыскания, передает их на рассмотрение комиссии.

Материалы в отношении лиц, совершивших правонарушения, предусмотренные подпунктами «а» и «б» пункта 7 статьи 6 настоящего Положения, могут рассматриваться комиссией по борьбе с пьянством также и в тех случаях, когда они переданы на рассмотрение этой комиссии администрацией предприятия, учреждения, организации.

III. Организация работы комиссий по борьбе с пьянством

Статья 9. Председатель комиссии по борьбе с пьянством обеспечивает регулярный созыв заседаний комиссии, определяет вопросы, подлежащие рассмотрению на очередном заседании, представляет на рассмотрение комиссии планы работы и отчеты о ее деятельности. В период между заседаниями дает членам комиссии поручения и проверяет их исполнение.

Статья 10. Комиссия рассматривает вопросы на открытом заседании. О дне заседания комиссии и о вопросах, подлежащих рассмотрению, оповещается трудовой коллектив.

На заседание комиссии приглашаются граждане и должностные

лица, представители трудовых коллективов и общественных организаций, участие которых в обсуждении рассматриваемых вопросов признается необходимым.

При рассмотрении материалов в отношении членов трудовых коллективов на заседание комиссии вызываются правонарушители. Их неявка без уважительной причины не является препятствием для рассмотрения материалов.

Заседание комиссии по борьбе с пьянством считается правомочным при участии в нем не менее половины ее состава.

Статья 11. На заседании комиссии ведется протокол, в котором указываются дата заседания, наименование комиссии, краткое содержание рассматриваемого вопроса, сведения о явке лиц, приглашенных и вызванных на заседание комиссии, и краткое изложение их выступлений.

При рассмотрении материалов в отношении лиц, совершивших правонарушения, указанные в пункте 7 статьи 6 настоящего Положения, в протоколе записываются также сведения об оглашении решения и о разъяснении срока и порядка его обжалования.

Протокол подписывается председательствующим в заседании и секретарем.

Статья 12. Решение комиссии по борьбе с пьянством принимается большинством голосов состава комиссии, участвующего в заседании, и подписывается председательствующим и секретарем.

Решение должно содержать наименование комиссии, дату рассмотрения материала, краткое изложение рассматриваемого вопроса и принятое решение. В случае применения меры общественного воздействия в решении указываются также сведения о лице, в отношении которого рассматривается материал, доказательства, подтверждающие факт нарушения, срок и порядок обжалования принятого решения. При наложении штрафа указывается также срок его уплаты.

Статья 13. Материалы, указанные в пункте 7 статьи 6 настоящего Положения, рассматриваются в трехдневный срок со дня их поступления в комиссию. О мерах, принятых к правонарушителю, комиссия по борьбе с пьянством обязана в десятидневный срок сообщить органу (должностному лицу), направившему материал.

Статья 14. Решение комиссии по борьбе с пьянством о применении меры общественного воздействия может быть обжаловано лицом, к которому применена указанная мера, в течение семи дней в профсоюзный комитет предприятия, учреждения, организации, решение которого является окончательным.

Статья 15. Решение комиссии по борьбе с пьянством о наложении штрафа приводится в исполнение в течение 15 суток. Штраф, наложенный комиссией, вносится в государственную трудовую сберегательную кассу или учреждения Государственного банка СССР.

Подача жалобы на решение о наложении штрафа приостанавливает исполнение решения.

При неисполнении решения комиссии о наложении штрафа в установленный срок председатель комиссии по борьбе с пьянством направляет материал народному судье, который после проверки представленного материала и установления законности решения выдает исполнительный лист.

В случае незаконности решения комиссии народный судья мотивированным постановлением отказывает в выдаче исполнительного листа, о чем сообщает комиссии по борьбе с пьянством и профсоюзному комите-

ту предприятия, учреждения, организации для рассмотрения вопроса об отмене решения комиссии.

Не подлежит исполнению решение комиссии по борьбе с пьянством о наложении штрафа, если оно не было обращено к исполнению в течение трех месяцев со дня вынесения.

Средства, взысканные с лиц, подвергнутых штрафу, поступают в бюджет государства в порядке, установленном законом.

Статья 16. Комиссии по борьбе с пьянством осуществляют контроль за исполнением своих решений.

Статья 17. Члены комиссий по борьбе с пьянством выполняют свои обязанности, как правило, в свободное от основной работы время.

Статья 18. Методическую помощь комиссиям оказывают комиссии по борьбе с пьянством при исполнительных комитетах районных, городских, районных в городах Советов народных депутатов.

Статья 19. Материально-техническое обеспечение комиссий по борьбе с пьянством возлагается на администрацию предприятий, учреждений, организаций.

О МЕРАХ ПО УСИЛЕНИЮ БОРЬБЫ ПРОТИВ ПЬЯНСТВА И АЛКОГОЛИЗМА[1]

ПОСТАНОВЛЕНИЕ СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР
от 20 июня 1972 г. № 353
(СП Казахской ССР, 1972 г., №14, ст. 62)

В целях обеспечения выполнения постановления Совета Министров СССР от 16 мая 1972 года № 361 «О мерах по усилению борьбы против пьянства и алкоголизма» Совет Министров Казахской ССР постановляет:

1. Госплану Казахской ССР и Министерству пищевой промышленности Казахской ССР:

а) *(Абзац второй)*. Предусматривать в годовых планах осуществление мероприятий по обеспечению сокращения производства и потребления крепких спиртных напитков и значительному увеличению выпуска виноградного вина и пива.

5. Госплану Казахской ССР, Министерству пищевой промышленности Казахской ССР и Министерству местной промышленности Казахской ССР предусматривать в годовых планах увеличение производства для предприятий винодельческой и пивоваренной промышленности стеклянной, деревянной и другой тары.

6. Министерству сельского хозяйства Казахской ССР и облисполкомам разработать и осуществить необходимые мероприятия по значительному увеличению производства и сдачи кобылього молока предприятиям молокоперерабатывающей промышленности.

Министерству мясной и молочной промышленности Казахской ССР

---

[1] Признаны утратившими силу: пункт 3 — постановлением Совета Министров Казахской ССР от 7 июня 1978 г. № 227, абзацы второй, третий подпункта «а», абзац второй подпункта «б» пункта 7 и пункт 9 — постановлением Совета Министров Казахской ССР от 30 мая 1985 г. № 187.

Абзац первый подпункта «а» и подпункт «б» пункта 1, пункты 2, 4, 8, 14, 15 и 16 не приводятся, как не содержащие норм, подлежащих включению в Свод законов Казахской ССР.

Пункт 17 не приводится, как воспроизводящий нормы постановления Совета Министров СССР от 16 мая 1972 г. № 361 (см. Свод законов СССР, том 10).

расширить на производственных предприятиях производство кумыса, шубата и напитков типа «кумыс» из обезжиренного молока.

7. В целях наведения порядка в торговле алкогольными напитками и сокращения их продажи населению:

а) запретить:

— продажу повсеместно всех алкогольных напитков лицам, находящимся в состоянии опьянения, и несовершеннолетним;

б) установить, что:

— правила торговли алкогольными напитками (с указанием мер ответственности за их нарушение) должны быть вывешены на видном месте в каждом предприятии, где производится продажа этих напитков;

— каждое предприятие торговли и общественного питания, в котором производится продажа алкогольных напитков (магазин, пивной бар, ресторан и т. д.), должно иметь на это специальное разрешение. В разрешении должны быть указаны адрес предприятия, часы работы, виды напитков для продажи, вид продажи (в розлив или на вынос) и другие необходимые данные;

— специальные разрешения на продажу алкогольных напитков предприятиям торговли и общественного питания выдаются:

отделами торговли исполкомов районных, городских Советов народных депутатов (там, где они есть);

в городе Алма-Ате и областных центрах (в которых нет отделов торговли горисполкомов) — соответственно Алма-Атинским городским и областными управлениями торговли;

в городах областного, районного подчинения и сельских районах, где нет отделов торговли — соответственно исполкомами городских и районных Советов народных депутатов.

10. Обязать Министерство торговли Казахской ССР, Министерство цветной металлургии Казахской ССР, Министерство геологии Казахской ССР, Казпотребсоюз, Управление Казахской железной дороги, другие министерства и ведомства, имеющие торговую сеть и предприятия общественного питания, облисполкомы, горисполкомы и райисполкомы установить систематический контроль за соблюдением установленного порядка продажи алкогольных напитков, привлекая работников торговли и общественного питания к строгой ответственности за нарушение его.

11. Министерству торговли Казахской ССР разработать единую бланк-форму разрешения на продажу алкогольных напитков, изготовить ее в централизованном порядке и снабдить ею органы, выдающие указанные разрешения предприятиям торговли и общественного питания.

12. Министерству торговли Казахской ССР, Казпотребсоюзу, министерствам и ведомствам, имеющим торговую сеть и предприятия общественного питания, отпечатать необходимое количество Правил торговли алкогольными напитками и обеспечить ими соответствующие подведомственные магазины и предприятия общественного питания.

13. Министерству здравоохранения Казахской ССР:

— разработать комплексные мероприятия по улучшению выявления, учета и лечения больных хроническим алкоголизмом;

— улучшить работу имеющихся наркологических отделений и кабинетов в больницах, поликлиниках и психоневрологических диспансерах, оснастив их необходимым оборудованием и инвентарем; принять меры к расширению сети таких учреждений с учетом потребности в них и внедрению в практику работы новейших методов лечения алкоголизма;

— обеспечить квалифицированными кадрами медицинских работников все учреждения, осуществляющие профилактику и лечение алкоголиков.

18. Поручить Министерству здравоохранения Казахской ССР, Министерству высшего и среднего специального образования Казахской ССР, Министерству просвещения Казахской ССР, Министерству культуры Казахской ССР, Государственному комитету Совета Министров Казахской ССР по телевидению и радиовещанию, Государственному комитету Совета Министров Казахской ССР по кинематографии, Государственному комитету Совета Министров Казахской ССР по печати и другим министерствам и ведомствам усилить пропаганду, направленную на борьбу с пьянством и алкоголизмом.

ПОЛОЖЕНИЕ О КОМИССИЯХ ПО БОРЬБЕ С ПЬЯНСТВОМ ПРИ СОВЕТЕ МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР И ИСПОЛНИТЕЛЬНЫХ КОМИТЕТАХ МЕСТНЫХ СОВЕТОВ НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

УТВЕРЖДЕНО УКАЗОМ ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА КАЗАХСКОЙ ССР
от 18 декабря 1972 г.

(В редакции Указа от 22 октября 1985 г.— Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 458)

I. Задачи комиссии по борьбе с пьянством и порядок их организации

Статья 1. Основными задачами комиссии по борьбе с пьянством являются координация деятельности государственных органов и общественных организаций, направленной на борьбу с пьянством, а также разработка и проведение мероприятий по предупреждению и пресечению проявлений пьянства.

Статья 2. Комиссии по борьбе с пьянством образуются при Совете Министров Казахской ССР, при исполнительных комитетах областных, Алма-Атинского городского, районных, городских и районных в городах Советов народных депутатов.

Комиссии по борьбе с пьянством могут также образовываться при исполнительных комитетах поселковых, сельских и аульных Советов народных депутатов.

Комиссии по борьбе с пьянством при исполнительных комитетах поселковых, сельских и аульных Советов народных депутатов имеют права и обязанности районных, городских, районных в городах комиссий по борьбе с пьянством, за исключением права налагать штраф в административном порядке.

Статья 3. Областные, Алма-Атинская городская, районные, городские, районные в городах комиссии по борьбе с пьянством образуются и их состав утверждается соответствующими Советами народных депутатов на срок их полномочий.

Комиссия по борьбе с пьянством при Совете Министров Казахской ССР образуется Советом Министров Казахской ССР и ее состав утверждается Президиумом Верховного Совета Казахской ССР на срок их полномочий.

Статья 4. Комиссии по борьбе с пьянством во всей своей деятельности ответственны перед соответствующими Советами народных депутатов и их исполнительными комитетами, Советом Министров Казахской

ССР, Президиумом Верховного Совета Казахской ССР и подотчетны им.

Комиссии систематически информируют о своей работе общественные организации и трудовые коллективы.

Статья 5. Комиссии по борьбе с пьянством действуют в составе председателя (заместителя председателя или секретаря исполкома, заместителя Председателя Совета Министров), заместителя председателя, секретаря и 6—12 членов комиссии.

Число членов комиссии устанавливается в зависимости от объема работы исполнительным комитетом соответствующего Совета народных депутатов, при котором образуется комиссия, и Советом Министров Казахской ССР.

В состав комиссии входят депутаты Советов, представители профсоюзных, комсомольских и других общественных организаций, трудовых коллективов, руководители предприятий и строительных организаций, а также работники учреждений здравоохранения, просвещения, предприятий торговли, органов внутренних дел, культурно-просветительных и других учреждений.

Статья 6. Деятельность комиссий по борьбе с пьянством осуществляется при широком участии общественности.

К работе комиссий привлекаются представители профсоюзных комитетов, комитетов комсомола, добровольных народных дружин, уличных, домовых комитетов и другие представители общественности.

Комиссии из числа актива, привлеченного к работе, выделяют общественных инспекторов по воспитательной работе среди лиц, злоупотребляющих спиртными напитками, допускающих нарушения трудовой дисциплины, правил поведения в общественных местах, отрицательно влияющих на воспитание детей в семье.

Комиссии по борьбе с пьянством по всем вопросам, отнесенным к их компетенции, взаимодействуют с постоянными комиссиями Советов народных депутатов, а также комиссиями по делам несовершеннолетних и административными комиссиями при исполнительных комитетах соответствующих Советов народных депутатов.

Статья 7. Комиссии по борьбе с пьянством по вопросам, отнесенным к их компетенции, принимают постановления, которые обязательны для всех государственных предприятий, учреждений, организаций, общественных организаций, должностных лиц и граждан.

Государственные предприятия, учреждения, организации, общественные организации и должностные лица обязаны в десятидневный срок сообщить в комиссию по борьбе с пьянством о мерах, принятых во исполнение постановления комиссии.

II. Обязанности и права комиссий по борьбе с пьянством

Статья 8. Районные, городские, районные в городах комиссии по борьбе с пьянством:

а) обеспечивают координацию деятельности государственных органов и общественных организаций по борьбе с пьянством и алкоголизмом;

направляют и координируют деятельность комиссий по борьбе с пьянством предприятий, учреждений, организаций;

б) разрабатывают и осуществляют как непосредственно, так и через соответствующие государственные органы, общественные организации и трудовые коллективы мероприятия по предупреждению пьянства, алкоголизма и правонарушений, совершаемых под воздействием алко-

голя, по усилению противоалкогольной пропаганды в трудовых коллективах и среди населения по месту жительства, по активному вовлечению граждан, и особенно молодежи, в общественно-политическую жизнь, научно-техническое творчество, пробуждению глубокого интереса к художественной самодеятельности, искусству, физкультуре и спорту;

в) обеспечивают организацию необходимой воспитательной работы на предприятиях, стройках, в колхозах и учреждениях среди лиц, злоупотребляющих алкоголем, широко привлекая к этой работе трудовые коллективы, членов добровольных народных дружин, представителей других общественных организаций; оказывают помощь общественным организациям и трудовым коллективам в перевоспитании лиц, злоупотребляющих алкоголем, проверяют эффективность общественного воздействия и административного взыскания на лиц, злоупотребляющих алкоголем;

г) контролируют работу органов внутренних дел и здравоохранения по выявлению и взятию на учет лиц, к которым ранее применялись меры административного взыскания или общественного воздействия за пьянство; систематически злоупотребляющих алкоголем; неоднократно помещавшихся в медицинские вытрезвители — для организации постоянного общественного наблюдения за поведением всех этих лиц в быту и на производстве, для принятия необходимых мер к лечению больных хроническим алкоголизмом в соответствующих медицинских учреждениях и лечебно-трудовых профилакториях, а также для принятия других предупредительных мер по пресечению проявлений пьянства и алкоголизма;

д) проверяют деятельность медицинских вытрезвителей и лечебно-трудовых профилакториев для хронических алкоголиков, а также оказывают помощь администрации профилакториев в работе по перевоспитанию и исправлению лиц, содержащихся в них;

е) организуют наблюдение общественных организаций и трудовых коллективов за поведением лиц, освобождаемых из лечебно-трудовых профилакториев, и в необходимых случаях оказывают им содействие в трудоустройстве;

ж) осуществляют контроль за соблюдением работниками предприятий торговли и общественного питания установленных правил торговли водкой и другими спиртными напитками;

з) в тесном контакте с районными (городскими) организациями общества «Знание» и учреждениями санитарного просвещения ведут противоалкогольную пропаганду по разъяснению вреда, наносимого пьянством здоровью людей, воспитанию детей и подростков, советскому обществу, активно используя печать, радио, телевидение и лекционную пропаганду;

и) совместно с государственными органами и общественными организациями принимают меры к выявлению лиц, занимающихся самогоноварением и незаконной продажей спиртных напитков, а также лиц, вовлекающих несовершеннолетних в пьянство, к привлечению их к ответственности в установленном порядке;

к) не менее двух раз в год анализируют состояние борьбы с пьянством, экономический ущерб по предприятиям, учреждениям, организациям, причиняемый пьянством; преступления, правонарушения, совершенные в опьяненном состоянии; уровень потребления спиртных напитков на душу населения.

Статья 9. Районные, городские, районные в городах комиссии по борьбе с пьянством имеют право:

а) оказывать методическую помощь комиссиям по борьбе с пьянст-

вом предприятий, учреждений, организаций, обобщать формы и методы их работы и пропагандировать положительный опыт;

б) рассматривать материалы об административных правонарушениях, связанных с пьянством, нарушениями правил торговли водкой и другими спиртными напитками;

в) проводить проверку на предприятиях, в учреждениях, организациях и в колхозах состояния работы по борьбе с пьянством и алкоголизмом, по противоалкогольной пропаганде и организации культурного досуга рабочих, служащих и колхозников;

г) заслушивать на заседаниях комиссий сообщения руководителей предприятий, учреждений, организаций и председателей колхозов о мерах борьбы с пьянством и алкоголизмом, о мерах по предупреждению случаев пьянства и нарушений трудовой дисциплины, о воспитательной работе и организации культурного досуга рабочих, служащих, колхозников;

д) проверять деятельность предприятий торговли и общественного питания по вопросам соблюдения установленных правил торговли спиртными напитками и в случаях обнаружения нарушений ставить вопрос о привлечении виновных лиц к установленной законом ответственности;

е) заслушивать сообщения руководителей предприятий торговли и общественного питания о выполнении установленных правил торговли спиртными напитками;

ж) привлекать общественные организации и трудовые коллективы к участию в перевоспитании лиц, занимающихся пьянством, и назначать общественных инспекторов по воспитательной работе среди этих лиц;

з) входить с представлением в соответствующие органы и ведомства об усилении требовательности к руководителям предприятий, учреждений и организаций, которые не ведут борьбу с пьянством и алкоголизмом, не принимают необходимых мер по предупреждению и пресечению пьянства, по воспитанию рабочих и служащих и организации их отдыха. О результатах рассмотрения представления указанные органы и ведомства обязаны сообщить в комиссию в месячный срок;

и) вносить на рассмотрение исполнительных комитетов районных, городских, районных в городах Советов народных депутатов вопросы:

о мерах по усилению борьбы с пьянством и алкоголизмом;

об ограничении или запрещении в определенных местностях торговли водкой и другими алкогольными напитками;

об улучшении состояния воспитательной работы на предприятиях, в учреждениях, организациях и колхозах;

к) входить с ходатайством в суд:

о направлении хронических алкоголиков, уклоняющихся от добровольного лечения или продолжающих пьянствовать после лечения, в лечебно-трудовые профилактории для принудительного лечения и трудового перевоспитания;

о признании лиц, которые вследствие злоупотребления спиртными напитками ставят свою семью в тяжелое материальное положение, ограниченно дееспособными;

о лишении родителей, злоупотребляющих спиртными напитками и уклоняющихся от обязанности по воспитанию детей, родительских прав;

л) рассматривать дела и налагать административное взыскание в виде штрафа:

за распитие спиртных напитков на производстве или пребывание на работе в нетрезвом состоянии — в размере от 30 до 50 рублей;

за участие мастеров, начальников участков, смен, цехов и других

руководителей в распитии с подчиненными им работниками спиртных напитков на производстве или непринятие мер к отстранению от работы лиц, находящихся в нетрезвом состоянии, либо сокрытие случаев распития спиртных напитков или появления на работе в нетрезвом состоянии подчиненных им работников — в размере от 50 до 100 рублей;

за нарушение работниками торговых предприятий и предприятий общественного питания правил торговли водкой и другими спиртными напитками — в размере от 50 до 100 рублей.

Статья 10. Областные и Алма-Атинская городская комиссии по борьбе с пьянством:

обеспечивают координацию деятельности государственных органов и общественных организаций по борьбе с пьянством и алкоголизмом;

разрабатывают и проводят в жизнь через соответствующие государственные органы, общественные организации и трудовые коллективы мероприятия по предупреждению пьянства и алкоголизма и правонарушений, совершаемых под воздействием алкоголя, а также мероприятия по устранению причин, порождающих эти явления;

контролируют, направляют и координируют деятельность нижестоящих комиссий по борьбе с пьянством, оказывают им методическую помощь, обобщают и распространяют положительный опыт их работы.

При выполнении указанных обязанностей областные и Алма-Атинская городская комиссии по борьбе с пьянством пользуются правами, предусмотренными в статье 9 настоящего Положения.

Статья 11. Комиссия по борьбе с пьянством при Совете Министров Казахской ССР:

координирует деятельность государственных органов и общественных организаций по борьбе с пьянством и алкоголизмом;

объединяет и направляет работу по предупреждению пьянства, алкоголизма и правонарушений, совершаемых под воздействием алкоголя, и по устранению причин, порождающих эти явления;

контролирует и координирует деятельность комиссий по борьбе с пьянством при исполнительных комитетах областных и Алма-Атинского городского Советов народных депутатов, оказывает им методическую помощь, обобщает и распространяет положительный опыт их работы.

III. Организация работы комиссий по борьбе с пьянством

Статья 12. Председатель комиссии по борьбе с пьянством обеспечивает регулярный созыв заседаний комиссии, определяет круг вопросов, подлежащих рассмотрению на очередном заседании, готовит для рассмотрения на заседаниях планы работы комиссии и отчеты о ее деятельности. В период между заседаниями дает поручения членам комиссии и проверяет их исполнение.

На заседании комиссии ведется протокол, в котором указывается характер рассматриваемых вопросов. Протокол подписывается председательствующим и секретарем.

Статья 13. Заседания комиссии по борьбе с пьянством созываются по мере необходимости, но не реже одного раза в месяц и являются правомочными при наличии не менее половины ее состава.

Постановление комиссии принимается простым большинством голосов членов комиссии, участвующих в заседании, и подписывается председателем и секретарем.

Статья 14. На заседание комиссии по борьбе с пьянством приглашаются для дачи объяснений в зависимости от характера рассматриваемых вопросов представители органов внутренних дел, учреждений здравоохранения, просвещения, культуры, предприятий транспорта,

торговли и общественного питания и иных государственных органов, общественных организаций и трудовых коллективов, должностные лица и граждане.

Статья 15. В составе комиссий по борьбе с пьянством могут создаваться секции:

воспитательной работы и противоалкогольной пропаганды;

учета и общественного наблюдения за лицами, злоупотребляющими алкоголем и страдающими хроническим алкоголизмом;

лечебно-профилактическая;

организации контроля за соблюдением предприятиями торговли и общественного питания установленных правил торговли алкогольными напитками.

Комиссии могут создавать и другие секции.

Статья 16. Члены комиссии по борьбе с пьянством выполняют свои обязанности, как правило, в свободное от основной работы время. Во время выполнения поручений, связанных с отвлечением от своей основной деятельности, за членами комиссии сохраняется средний заработок по их месту работы, и они имеют право на возмещение понесенных расходов.

Статья 17. Постановление комиссии по борьбе с пьянством может быть обжаловано в исполнительный комитет Совета народных депутатов, при котором состоит эта комиссия. Решение соответствующего исполнительного комитета по жалобе является окончательным.

В течение 10 дней со дня вручения постановления комиссии о наложении штрафа оштрафованный вправе обжаловать его в суд по месту своего жительства. Подача жалобы приостанавливает взыскание штрафа.

Статья 18. Материально-техническое обеспечение комиссий по борьбе с пьянством возлагается соответственно на исполнительные комитеты Советов народных депутатов, Совет Министров Казахской ССР

О ПРИНУДИТЕЛЬНОМ ЛЕЧЕНИИ И ТРУДОВОМ ПЕРЕВОСПИТАНИИ ХРОНИЧЕСКИХ АЛКОГОЛИКОВ И НАРКОМАНОВ [1]

УКАЗ ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА КАЗАХСКОЙ ССР от 19 октября 1964 г.

(Ведомости Верховного Совета и Правительства Казахской ССР, 1964 г., № 44)

Учитывая многочисленные пожелания и предложения общественных организаций, трудовых коллективов и органов здравоохранения об усилении борьбы с алкоголизмом и наркоманией, Президиум Верховного Совета Казахской ССР постановляет:

1. Создать лечебно-трудовые профилактории для принудительного лечения и трудового перевоспитания хронических алкоголиков и наркоманов [1].

2. Хронические алкоголики и наркоманы, уклоняющиеся от добровольного лечения или продолжающие пьянствовать или злоупотреблять наркотиками после лечения, а равно хронические алкоголики, не имеющие постоянного места жительства и занимающиеся бродяжничеством или попрошайничеством, либо ведущие иной паразитический образ жизни, если их действия не подпадают под признаки статьи 201-1 Уголов-

[1] Статья 10 признана утратившей силу Указом от 28 октября 1983 г.

Наименование, статья 1 — с изменениями, внесенными Указом от 11 ноября 1982 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1982 г., № 47, ст. 478).

ного кодекса Казахской ССР, подлежат направлению по постановлению народного суда в лечебно-трудовые профилактории для принудительного лечения и трудового перевоспитания на срок от одного года до двух лет [1].

В случае, если врачебная комиссия установит, что назначенный судом срок принудительного лечения был недостаточным, суд может по представлению администрации профилактория продлить его, при этом общий срок пребывания в профилактории не должен превышать двух лет [2].

3. Оформление и представление материалов в суд на указанных лиц производится милицией при наличии медицинского заключения по ходатайству общественных организаций, трудовых коллективов, государственных органов, а также членов семьи или близких родственников [1].

4. Вопрос о направлении в профилакторий указанных лиц рассматривается районным (городским) народным судом в открытом судебном заседании при наличии медицинского заключения по ходатайству общественных организаций, трудовых коллективов, государственных органов, а также членов семьи или близких родственников [1].

Постановление суда о направлении в лечебно-трудовой профилакторий или об отказе в нем обжалованию не подлежит, но может быть опротестовано в порядке прокурорского надзора.

Постановление суда приводится в исполнение органами внутренних дел. В необходимых случаях направление в профилакторий может быть осуществлено под конвоем.

5. Лица, в отношении которых возбуждено ходатайство о принудительном лечении и трудовом перевоспитании, в случае уклонения от явки на медицинское обследование или в суд, подвергаются приводу милицией.

6. При успешном лечебно-трудовом воздействии срок пребывания лиц, помещенных в профилакторий, по представлению администрации судом по месту нахождения профилактория может быть сокращен после годичного срока лечения. Сокращение срока не применяется в отношении лиц, повторно направленных в лечебно-трудовой профилакторий.

По постановлению суда лица, находящиеся в профилактории, могут быть досрочно выписаны также в случае тяжелого заболевания, препятствующего дальнейшему их пребыванию в этих учреждениях.

При необходимости досрочного освобождения из лечебно-трудового профилактория тяжело заболевшего лица, нуждающегося в дальнейшем принудительном лечении в связи со злоупотреблением алкоголем или наркотиками, суд может по представлению администрации профилактория направить его в лечебные учреждения Министерства здравоохранения Казахской ССР на неотбытый в профилактории срок для продолжения лечения [3].

7. Время пребывания в лечебно-трудовом профилактории засчитывается в общий трудовой стаж, отпуск за этот период не предоставляется.

Из заработной платы и пенсии лица, содержащегося в лечебно-тру-

---

[1] Часть первая статьи 2, статья 3 и часть первая статьи 4 — с изменениями, внесенными Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

[2] Статья 2 дополнена частью второй Указом от 24 февраля 1967 г. (Ведомости Верховного Совета и Правительства Казахской ССР, 1967 г., № 10).

[3] Статья 6 — с изменениями, внесенными Указами от 24 февраля 1967 г. и от 11 ноября 1982 г. (Ведомости Верховного Совета и Правительства Казахской ССР, 1967 г., № 10; Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1982 г., № 47, ст. 478).

довом профилактории, производятся удержания на частичное покрытие расходов по содержанию профилактория, за питание, одежду, обувь, специальные медикаменты и другие удержания на общих основаниях. Оставшаяся сумма перечисляется семье, а при отсутствии семьи зачисляется на лицевой счет.

Трудовое устройство лиц, возвратившихся из лечебно-трудовых профилакториев, осуществляется, как правило, по месту их прежней работы и возлагается на исполнительные комитеты районных, городских, районных в городах Советов народных депутатов.

Трудовое и бытовое устройство лиц, освобожденных из лечебно-трудовых профилакториев и не имеющих постоянного места жительства, осуществляется исполнительными комитетами районных, городских, районных в городах Советов народных депутатов по месту нахождения лечебно-трудового профилактория либо по избранному лицом месту жительства в установленном законом порядке [1].

За лицами, находящимися в лечебно-трудовом профилактории, сохраняется право на жилую площадь по их прежнему местожительству.

8. Побег из лечебно-трудового профилактория или с пути следования в профилакторий наказывается в соответствии со ст. 198 Уголовного кодекса Казахской ССР.

9. Принудительное лечение и трудовое перевоспитание в профилактории не применяется к лицам, страдающим психическими и тяжелыми соматическими заболеваниями, к несовершеннолетним, инвалидам первой и второй группы, к мужчинам старше 60 лет и к женщинам старше 55 лет, а также к беременным женщинам и матерям, имеющим грудных детей.

К лицам, перечисленным в настоящей статье, систематически злоупотребляющим спиртными напитками и наркотиками и уклоняющимся от лечения, по постановлению районного (городского) народного суда применяется принудительное лечение в лечебных учреждениях Министерства здравоохранения Казахской ССР сроком от 3 месяцев до одного года [2].

О РЕАЛИЗАЦИИ ПОСТАНОВЛЕНИЯ ЦК КПСС И СОВЕТА МИНИСТРОВ СССР ОТ 23 ФЕВРАЛЯ 1970 ГОДА № 136 «О МЕРАХ ПО УСИЛЕНИЮ БОРЬБЫ С ЛИЦАМИ, УКЛОНЯЮЩИМИСЯ ОТ ОБЩЕСТВЕННО ПОЛЕЗНОГО ТРУДА И ВЕДУЩИМИ АНТИОБЩЕСТВЕННЫЙ ПАРАЗИТИЧЕСКИЙ ОБРАЗ ЖИЗНИ»[3]

ПОСТАНОВЛЕНИЕ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КП КАЗАХСТАНА И СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР от 17 марта 1970 г. № 184

Центральный Комитет КП Казахстана и Совет Министров Казахской ССР постановляют:

1. Постановление ЦК КПСС и Совета Министров СССР от 23 февра-

[1] Часть третья статьи 7 — с изменениями, внесенными Указом от 11 ноября 1982 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1982 г., № 47, ст. 478). Тем же Указом статья 7 дополнена частью четвертой.

[2] Статья 9 — с изменениями, внесенными Указом от 24 февраля 1967 г. (Ведомости Верховного Совета и Правительства Казахской ССР, 1967 г., № 10).

[3] Пункты 6, 9 и 10 не приводятся, как не содержащие норм, подлежащих включению в Свод законов Казахской ССР.

Пункт 8 не приводится, как воспроизводящий нормы постановления ЦК КПСС и Совета Министров СССР от 23 февраля 1970 г. № 136 (см. Свод законов СССР, том 10).

ля 1970 года № 136 «О мерах по усилению борьбы с лицами, уклоняющимися от общественно полезного труда и ведущими антиобщественный паразитический образ жизни» принять к неуклонному руководству и исполнению.

Обязать обкомы, горкомы и райкомы КП Казахстана, исполкомы областных, городских и районных Советов депутатов трудящихся повести решительную борьбу с фактами уклонения от общественно полезного труда, рассматривая эту работу как важное средство укрепления общественной дисциплины и коммунистического воспитания трудящихся.

Особо важной задачей следует считать воспитание молодежи в духе уважения к труду, нетерпимости к тунеядству и праздности, к любым отклонениям от норм коммунистической морали.

2. Возложить на исполкомы местных Советов депутатов трудящихся:

обеспечить систематическое и быстрое выявление лиц, уклоняющихся от общественно полезного труда, и их обязательное трудоустройство;

осуществлять строгий контроль за соблюдением установленного порядка трудового и бытового устройства этих лиц и организацией их профессионального обучения;

принимать необходимые меры по широкому привлечению общественности к борьбе с проявлениями тунеядства, а также по координации усилий в этом деле государственных органов и общественных организаций. Поднять в проведении этой работы роль домоуправлений, участковых уполномоченных милиции, домовых и уличных комитетов, товарищеских судов, собраний трудящихся по месту жительства и сельских сходов.

Исполкомам местных Советов депутатов трудящихся ответственность за организацию этой работы возложить на одного из заместителей председателя райисполкома (горисполкома) или на члена исполкома соответствующего Совета депутатов трудящихся. Для осуществления текущей работы, связанной с выявлением, учетом и трудоустройством лиц, уклоняющихся от общественно полезного труда, при необходимости ввести в состав административных комиссий при исполкомах районных, городских Советов депутатов трудящихся освобожденного работника за счет штатной численности и фонда заработной платы, выделяемых местным Советам депутатов трудящихся.

3. Обязать Казахский республиканский совет профессиональных союзов, ЦК ЛКСМ Казахстана обеспечить активное участие профсоюзных и комсомольских организаций в работе по перевоспитанию лиц, уклоняющихся от общественно полезного труда, содействовать закреплению таких лиц в производственных коллективах, принимать меры к вовлечению их в общественную работу.

4. Министерству внутренних дел Казахской ССР, Прокуратуре Казахской ССР, Верховному суду Казахской ССР и их органам на местах обеспечить своевременное привлечение к ответственности в установленном законом порядке лиц, уклоняющихся от общественно полезного труда и ведущих антиобщественный паразитический образ жизни.

Считать целесообразным, чтобы в органах внутренних дел, особенно в городах, были выделены специальные работники, которые бы постоянно занимались выявлением лиц, уклоняющихся от общественно полезного труда и ведущих паразитический образ жизни, и оформлением соответствующих материалов для привлечения их к установленной законом ответственности.

5. Государственному комитету Совета Министров Казахской ССР по использованию трудовых ресурсов, совместно с МВД и Юридической комиссией, разработать и внести на утверждение в Совет Министров Ка-

захской ССР порядок трудоустройства лиц, уклоняющихся от общественно полезного труда, предусмотрев в нем, что они должны устраиваться на работу, как правило, по месту их постоянного жительства и исходя из потребности в рабочей силе в соответствии с направлениями местных Советов депутатов трудящихся, обязательными для руководителей предприятий, строек, учреждений и организаций, независимо от их ведомственной принадлежности.

7. Государственному комитету Совета Министров Казахской ССР по печати, Государственному комитету Совета Министров Казахской ССР по радиовещанию и телевидению, редакциям республиканских газет и журналов систематически освещать вопросы трудового воспитания населения и меры борьбы с разного рода проявлениями паразитизма; глубже раскрывать значение и характер труда в социалистическом обществе, ярко и доходчиво рассказывать о правильном сочетании общественных и личных интересов, о роли общественности и коллективов в воспитании людей, острее бичевать тунеядство и другие антиобщественные явления.

§ 2. ОРГАНЫ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ

ОБ УТВЕРЖДЕНИИ ПОЛОЖЕНИЯ О МИНИСТЕРСТВЕ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ КАЗАХСКОЙ ССР[1]

ПОСТАНОВЛЕНИЕ СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР
от 16 марта 1973 г. № 135

Совет Министров Казахской ССР постановляет:

1. Утвердить прилагаемое Положение о Министерстве внутренних дел Казахской ССР.

УТВЕРЖДЕНО
постановлением Совета Министров Казахской ССР
от 16 марта 1973 г. № 135

ПОЛОЖЕНИЕ
О МИНИСТЕРСТВЕ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ КАЗАХСКОЙ ССР

1. Министерство внутренних дел Казахской ССР в соответствии с Конституцией Казахской ССР является союзно-республиканским министерством и подчиняется в своей деятельности Совету Министров Казахской ССР и Министерству внутренних дел СССР.

Министерство внутренних дел Казахской ССР призвано обеспечивать общественный порядок, охрану социалистической собственности, прав и законных интересов граждан, предприятий, организаций и учреждений от преступных посягательств и иных антиобщественных действий и организацию пожарной охраны на территории Казахской ССР.

Министерство внутренних дел Казахской ССР несет ответственность за состояние общественного порядка, борьбы с преступностью и выполнение других задач и обязанностей, возложенных на Министерство.

---

[1] Пункт 2 не приводится, как не содержащий норм, подлежащих включению в Свод законов Казахской ССР.

2. Главными задачами Министерства внутренних дел Казахской ССР являются:

— обеспечение установленного общественного порядка, своевременное предупреждение и пресечение преступлений, быстрое и полное раскрытие и расследование их, всемерное содействие искоренению причин, порождающих преступления и иные антиобщественные действия;

— исправление и перевоспитание осужденных в духе честного отношения к труду, точного исполнения законов и уважения к правилам социалистического общежития;

— организация работы по обеспечению пожарной безопасности населенных пунктов и объектов народного хозяйства;

— обеспечение безопасности дорожного движения в городах и других населенных пунктах и движения на автомобильных дорогах;

— обеспечение строгого соблюдения социалистической законности в деятельности подразделений, учреждений, организаций и предприятий системы Министерства и всех их должностных лиц;

— проведение в жизнь ленинских принципов подбора, выдвижения и расстановки кадров; обеспечение высокого уровня служебной, боевой и политической подготовки и дисциплины личного состава органов внутренних дел республики;

— широкое использование достижений науки и техники и положительного опыта в работе по охране общественного порядка, борьбе с преступностью, обеспечению пожарной безопасности и в других областях деятельности Министерства;

— улучшение жилищных и культурно-бытовых условий личного состава подразделений, учреждений, организаций и предприятий системы Министерства.

3. Министерство внутренних дел Казахской ССР руководит порученной ему отраслью государственного управления, как правило, через управления внутренних дел исполкомов Советов народных депутатов и управляет подчиненными ему непосредственно предприятиями и организациями.

4. Министерство внутренних дел Казахской ССР, управления и отделы внутренних дел исполкомов Советов народных депутатов, а также подразделения милиции, пожарной охраны, исправительно-трудовые учреждения и другие подведомственные подразделения, учреждения, организации и предприятия составляют систему Министерства внутренних дел Казахской ССР.

5. Министерство внутренних дел Казахской ССР в своей деятельности руководствуется законами СССР и Казахской ССР, указами Президиума Верховного Совета СССР и Президиума Верховного Совета Казахской ССР, постановлениями и распоряжениями Правительства СССР и Правительства Казахской ССР, приказами, инструкциями и указаниями Министерства внутренних дел СССР, настоящим Положением и другими нормативными актами и обеспечивает правильное применение действующего законодательства в подразделениях, учреждениях, организациях и на предприятиях системы Министерства.

Министерство внутренних дел Казахской ССР обобщает практику применения законодательства по вопросам, отнесенным к компетенции Министерства, разрабатывает предложения по его совершенствованию и вносит их в установленном порядке на рассмотрение Совета Министров Казахской ССР и Министерства внутренних дел СССР.

6. Министерство внутренних дел Казахской ССР в соответствии с возложенными на него задачами:

а) определяет основные направления деятельности подразделений,

учреждений и организаций системы Министерства и наиболее эффективные средства и методы решения стоящих перед ними задач. Совершенствует систему управления подведомственными Министерству подразделениями, учреждениями, организациями и предприятиями на основе достижений в области научной организации управления и труда;

б) осуществляет мероприятия по обеспечению своевременного предупреждения и пресечения преступлений и других антиобщественных действий, организует профилактическую работу по предупреждению нарушений общественного порядка и других правонарушений: вносит в министерства, ведомства, учреждения и организации предложения об устранении причин, порождающих преступления и иные нарушения правопорядка, и условий, способствующих их совершению: ведет среди населения пропаганду по вопросам охраны общественного порядка и борьбы с правонарушениями;

в) организует и осуществляет оперативно-розыскную деятельность, обеспечивает производство дознания и предварительного следствия по делам о преступлениях, расследование которых законодательством возложено на органы внутренних дел, ведет статистику преступлений и других правонарушений;

г) организует работу по розыску обвиняемых, скрывшихся от следствия и суда, осужденных, уклонившихся от исполнения приговора, лиц, пропавших без вести, и иных лиц в случаях, предусмотренных законодательством, а также оказывает содействие Союзу общества Красного Креста и Красного Полумесяца СССР в розыске лиц, потерявших связь со своими родственниками;

д) проводит совместно с другими государственными и общественными организациями работу по предупреждению детской безнадзорности и по борьбе с правонарушениями несовершеннолетних;

е) обеспечивает исполнение определений судов, постановлений прокуроров и санкционированных прокурором постановлений следователей и лиц, производящих дознание, о заключении под стражу, а также постановлений и решений о применении других мер принуждения, исполнение которых законодательством возложено на органы внутренних дел; обеспечивает охрану и конвоирование арестованных;

ж) обеспечивает исполнение приговоров судов в отношении лиц, осужденных к лишению свободы, ссылке, высылке и другим видам наказания, исполнение которых законодательством возложено на органы внутренних дел; организует в установленном порядке работу по исправлению и перевоспитанию осужденных, обеспечивает строгое соблюдение установленного законом режима отбывания наказания, привлечение осужденных к общественно полезному труду, проведение с ними политико-воспитательной работы, организует и совместно с заинтересованными министерствами и ведомствами осуществляет общеобразовательное и профессионально-техническое обучение осужденных, обеспечивает индивидуальный подход при выборе средств исправления и перевоспитания осужденных с учетом характера и степени общественной опасности совершенного преступления, личности осужденного, а также его поведения и отношения к труду, широко используя при этом достижения в области педагогики, психологии и других наук;

з) оказывает содействие лицам, освобожденным из мест лишения свободы, в их трудовом и бытовом устройстве; обеспечивает в соответствии с законодательством административный надзор за лицами, освобожденными из мест лишения свободы, а также в установленных законом случаях надзор за лицами, условно осужденными и условно освобожденными от отбывания наказания;

и) обеспечивает выполнение требований паспортной системы на территории республики, контролирует совместно с пограничными войсками соблюдение гражданами правил пограничного режима, выдает в предусмотренных законодательством случаях разрешения на выезд за границу и въезд в СССР; осуществляет надзор за соблюдением иностранными гражданами и лицами без гражданства установленных для них правил проживания и передвижения на территории Казахской ССР;

к) осуществляет в соответствии с законодательством контроль за приобретением, хранением и перевозкой огнестрельного и холодного оружия, боеприпасов, взрывчатых материалов, сильнодействующих ядовитых веществ, хранением радиоактивных веществ, открытием и функционированием стрелковых тиров и стрельбищ, оружейноремонтных и пиротехнических предприятий, магазинов, торгующих охотничьим и спортивным оружием; осуществляет в установленном порядке контроль за открытием и функционированием полиграфических и штемпельно-граверных предприятий, а также за приобретением и хранением множительных аппаратов и изготовлением печатей и штампов;

л) осуществляет государственный пожарный надзор в республике, обеспечивает в установленном порядке пожарную охрану населенных пунктов и объектов народного хозяйства, контролирует и направляет работу пожарных подразделений других министерств и ведомств, определяет порядок совместной работы пожарных организаций республики;

м) участвует при возникновении стихийных бедствий и при других чрезвычайных обстоятельствах в спасении людей и имущества, обеспечивает при этом общественный порядок, организует охрану имущества, содействует привлечению населения, а также транспортных и иных принадлежащих предприятиям, организациям, учреждениям и гражданам средств для проведения спасательных и не терпящих отлагательства аварийно-восстановительных работ;

н) организует оказание неотложной помощи лицам, пострадавшим от правонарушений и несчастных случаев, а также находящимся в общественных местах в беспомощном состоянии;

о) оказывает содействие соответствующим органам в осуществлении мер по борьбе с эпидемией и эпизоотией животных, а также в осуществлении мер по охране и сбережению природных богатств, борьбе с браконьерством и нарушениями правил охоты и рыболовства;

п) организует регулирование дорожного движения в городах и других населенных пунктах и движения на автомобильных дорогах, контролирует проведение министерствами, ведомствами и транспортными организациями мероприятий по предупреждению аварий автомототранспорта и городского электротранспорта;

р) осуществляет регистрацию и учет автомототранспортных средств, принадлежащих предприятиям, организациям, учреждениям и гражданам, а также надзор за техническим состоянием этих транспортных средств;

с) осуществляет контроль за содержанием улиц, автомобильных дорог и дорожных сооружений на них в состоянии, обеспечивающем безопасность движения, принимает меры к улучшению условий их эксплуатации, в установленном порядке ограничивает или запрещает движение транспорта и пешеходов на отдельных участках улиц и автомобильных дорог, когда пользование ими угрожает безопасности движения;

т) организует и осуществляет в установленном порядке охрану предприятий, организаций, учреждений и других объектов; инспектиру-

ет ведомственную охрану, принимает меры к повышению надежности охраны и сокращению расходов на охрану;

у) оказывает содействие органам Министерства обороны СССР в организации проведения призывов на действительную военную службу и в контроле за соблюдением гражданами СССР правил воинского учета;

ф) оказывает содействие в борьбе с особо опасными государственными преступлениями и в проведении других мероприятий по охране государственной безопасности;

х) осуществляет мероприятия по повышению уровня служебной, боевой и политической подготовки и укреплению дисциплины личного состава органов внутренних дел, обеспечивает выполнение личным составом требований положений о прохождении службы, уставов и инструкций, регламентирующих деятельность органов внутренних дел;

ц) присваивает в установленном порядке специальные звания личному составу органов внутренних дел республики; вносит в Министерство внутренних дел СССР представления о присвоении специальных званий высшему начальствующему составу;

ч) в установленном порядке увольняет в запас или в отставку лиц рядового, младшего, среднего и старшего начальствующего состава органов внутренних дел и назначает пенсии этим лицам и членам их семей;

ш) проводит первоначальную подготовку рядового, младшего начальствующего состава и переподготовку начальствующего состава органов внутренних дел Казахской ССР; производит отбор кандидатов в учебные заведения Министерства внутренних дел СССР в соответствии с разнарядками;

щ) в установленном порядке награждает нагрудными знаками и почетными грамотами отличившихся работников системы Министерства и граждан, оказывающих активное содействие органам внутренних дел в выполнении возложенных на них задач, а также применяет иные виды поощрения;

э) организует в масштабах республики изучение проблем охраны общественного порядка, борьбы с преступностью, исправления и перевоспитания осужденных, обеспечения пожарной безопасности городов, других населенных пунктов и объектов народного хозяйства, обеспечения безопасности дорожного движения в городах и других населенных пунктах и движения на автомобильных дорогах в целях эффективного выполнения возложенных на Министерство задач и обязанностей, осуществляет совместно с другими министерствами и ведомствами разработку комплексных проблем по указанным вопросам;

ю) осуществляет финансирование в установленном порядке подразделений, учреждений, организаций и предприятий системы Министерства за счет средств, выделяемых из союзного, республиканского и местных бюджетов.

7. Министерство внутренних дел Казахской ССР опирается на помощь и поддержку широких масс трудящихся, добровольных народных дружин по охране общественного порядка, добровольных пожарных дружин и других самодеятельных общественных организаций, участвующих в охране общественного порядка и содействующих выполнению других задач, возложенных на органы внутренних дел.

8. Министерство внутренних дел Казахской ССР организует своевременное и внимательное рассмотрение предложений, заявлений и жалоб граждан, добиваясь правильного решения поставленных в них вопросов, а также принимает меры к устранению сообщаемых граждана-

ми недостатков в деятельности подразделений, учреждений и предприятий системы Министерства.

9. Министерство внутренних дел Казахской ССР возглавляет Министр, назначаемый в соответствии с Конституцией Казахской ССР Верховным Советом Казахской ССР, а в период между сессиями — Президиумом Верховного Совета Казахской ССР с последующим внесением на утверждение Верховного Совета Казахской ССР.

Министр внутренних дел Казахской ССР имеет заместителей, назначаемых Советом Министров Казахской ССР. Распределение обязанностей между заместителями Министра производится Министром.

10. В Министерстве внутренних дел Казахской ССР образуется коллегия в составе Министра (председатель) и заместителей Министра по должности, а также других руководящих работников Министерства.

Члены коллегии Министерства утверждаются Советом Министров Казахской ССР.

11. Министр внутренних дел Казахской ССР несет персональную ответственность за выполнение возложенных на Министерство задач и обязанностей, устанавливает степень ответственности заместителей Министра, начальников управлений и отделов Министерства за руководство отдельными областями деятельности Министерства, а также за работу подразделений, учреждений, организаций и предприятий системы Министерства.

12. Министр внутренних дел Казахской ССР в пределах компетенции Министерства издает на основе и во исполнение действующих законов и других подзаконных актов СССР и Казахской ССР, а также приказов, инструкций и указаний Министерства внутренних дел СССР приказы и инструкции и дает указания, обязательные для исполнения управлениями и отделами внутренних дел исполкомов Советов народных депутатов, подразделениями, учреждениями, организациями и предприятиями системы Министерства, и проверяет их исполнение.

Изданные в пределах предоставленных Министерству внутренних дел Казахской ССР прав приказы и инструкции Министерства по вопросам пожарной безопасности, безопасности дорожного движения в городах и других населенных пунктах и движения на автомобильных дорогах и иным вопросам, определяемым действующим законодательством, обязательны для предприятий, организаций и учреждений независимо от их ведомственной подчиненности, а также для граждан.

Министр внутренних дел Казахской ССР в необходимых случаях издает с руководителями других министерств и ведомств совместные приказы и инструкции.

13. Коллегия Министерства внутренних дел Казахской ССР на своих заседаниях рассматривает основные вопросы деятельности и совершенствования работы Министерства, обсуждает вопросы практического руководства подразделениями, учреждениями, организациями и предприятиями системы Министерства, проверки исполнения, подбора и использования кадров, проекты важнейших приказов и инструкций, заслушивает отчеты руководителей управлений и отделов Министерства, учреждений, организаций и предприятий системы Министерства.

Решения коллегии проводятся в жизнь, как правило, приказами Министра. В случае разногласий между Министром и коллегией Министр проводит в жизнь свое решение, докладывая о возникших разногласиях Совету Министров Казахской ССР, а члены коллегии, в свою очередь, могут сообщить свое мнение в Совет Министров Казахской ССР.

14. Для рассмотрения предложений и разработки рекомендаций по использованию и внедрению в работу органов внутренних дел достижений науки, техники и передового опыта в Министерстве внутренних дел Казахской ССР при необходимости создаются научно-методические (научно-технические) советы по соответствующим вопросам из высококвалифицированных специалистов и видных ученых.

Состав научно-методических (научно-технических) советов и положения о них утверждаются Министром внутренних дел Казахской ССР.

15. Министерство внутренних дел Казахской ССР имеет печать с изображением Государственного герба Казахской ССР и со своим наименованием на казахском и русском языках.

ОБ УТВЕРЖДЕНИИ ПОЛОЖЕНИЯ ОБ УПРАВЛЕНИИ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ ИСПОЛКОМА ОБЛАСТНОГО (АЛМА-АТИНСКОГО ГОРОДСКОГО) СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР
от 29 ноября 1973 г. № 612

Совет Министров Казахской ССР постановляет:

Утвердить прилагаемое Положение об Управлении внутренних дел исполкома областного (Алма-Атинского городского) Совета народных депутатов.

УТВЕРЖДЕНО
постановлением Совета Министров Казахской ССР
от 29 ноября 1973 г. № 612

ПОЛОЖЕНИЕ ОБ УПРАВЛЕНИИ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО КОМИТЕТА ОБЛАСТНОГО (АЛМА-АТИНСКОГО ГОРОДСКОГО) СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

Общие положения

1. Управление внутренних дел исполнительного комитета областного (Алма-Атинского городского) Совета народных депутатов является отраслевым органом государственного управления и входит в систему Министерства внутренних дел Казахской ССР и в единую систему Министерства внутренних дел СССР.

Управление внутренних дел подчиняется в своей деятельности как областному (Алма-Атинскому городскому) Совету народных депутатов и его исполнительному комитету, так и Министерству внутренних дел Казахской ССР и Министерству внутренних дел СССР.

2. Управление внутренних дел призвано обеспечивать охрану общественного порядка, социалистической собственности, прав и законных интересов граждан, предприятий, учреждений и организаций от преступных посягательств и иных антиобщественных действий и организацию пожарной охраны на территории области (города).

3. Главными задачами Управления внутренних дел являются:

а) обеспечение установленного общественного порядка, предупреж-

дение и пресечение преступлений, быстрое и полное раскрытие и расследование их, всемерное содействие искоренению причин, порождающих преступления и иные правонарушения, и условий, способствующих их совершению;

б) исправление и перевоспитание осужденных в духе честного отношения к труду, точного исполнения законов и уважения к правилам социалистического общежития;

в) совершенствование работы по предотвращению пожаров и обеспечению пожарной безопасности городов, других населенных пунктов и объектов народного хозяйства, повышение эффективности борьбы с пожарами, осуществление контроля за выполнением пожарно-профилактических мероприятий и установленных требований пожарной безопасности [1];

г) обеспечение безопасности дорожного движения в городах и других населенных пунктах, а также на автомобильных дорогах;

д) обеспечение строгого соблюдения социалистической законности в деятельности подчиненных органов, подразделений, предприятий, учреждений и организаций и их должностных лиц;

е) проведение в жизнь ленинских принципов подбора, выдвижения и расстановки кадров, обеспечение высокого уровня профессиональной, боевой и политической подготовки и дисциплины личного состава органов внутренних дел области (города);

ж) использование достижений науки и техники и передового опыта в работе по охране общественного порядка, борьбе с преступностью, обеспечению пожарной безопасности и в других областях деятельности Управления внутренних дел;

з) улучшение жилищных и культурно-бытовых условий личного состава подчиненных подразделений, предприятий, учреждений и организаций;

и) обеспечение охраны социалистической собственности и личного имущества граждан [1].

4. Управление внутренних дел осуществляет руководство по выполнению возложенных на него задач как непосредственно, так и через отделы внутренних дел исполнительных комитетов городских, районных Советов народных депутатов.

5. Управление внутренних дел в своей деятельности руководствуется законами СССР и законами Казахской ССР, указами Президиума Верховного Совета СССР и указами Президиума Верховного Совета Казахской ССР, постановлениями и распоряжениями Совета Министров СССР и Совета Министров Казахской ССР, Положением о советской милиции, нормативными актами Министерства внутренних дел СССР и Министерства внутренних дел Казахской ССР, решениями и распоряжениями областного (Алма-Атинского городского) Совета народных депутатов и его исполнительного комитета, другими нормативными актами и настоящим Положением.

Управление внутренних дел обеспечивает правильное применение действующего законодательства в органах внутренних дел, подразделениях, на предприятиях, в учреждениях и организациях, находящихся в его непосредственном подчинении.

---

[1] Подпункт «в» пункта 3 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 31 января 1980 г. № 45 (СП Казахской ССР, 1980 г., № 3, ст. 11). Тем же постановлением пункт 3 дополнен подпунктом «и».

6. В области борьбы с преступностью и охраны общественного порядка Управление внутренних дел:

а) разрабатывает и осуществляет мероприятия, обеспечивающие своевременное предупреждение и пресечение преступлений, нарушений общественного порядка и других правонарушений, обеспечивает осуществление надзора за исполнением должностными лицами и гражданами решений органов государственной власти и управления по вопросам охраны общественного порядка [1];

б) обеспечивает оказание содействия в пределах своих полномочий депутатам Советов народных депутатов и должностным лицам при исполнении ими своих обязанностей, если отдельные граждане отказываются подчиняться законным требованиям этих лиц или препятствуют их нормальной работе;

в) осуществляет совместно с другими государственными и общественными организациями в соответствии с действующим законодательством мероприятия по борьбе с пьянством и иными антиобщественными явлениями, способствующими совершению преступлений, обеспечивает выявление лиц, уклоняющихся от общественно полезного труда и ведущих антиобщественный образ жизни, и принятие в отношении этих лиц мер, предусмотренных законом;

г) выявляет причины, порождающие преступления и иные нарушения правопорядка, и условия, способствующие их совершению, и принимает меры к устранению таких причин и условий, организует проведение разъяснительной работы среди населения по вопросам охраны общественного порядка и борьбы с правонарушениями;

д) организует и осуществляет оперативно-розыскную деятельность в целях предупреждения, пресечения и раскрытия преступлений;

е) обеспечивает производство дознания и предварительного следствия по делам о преступлениях, расследование которых законодательством возложено на органы внутренних дел;

ж) обеспечивает своевременную регистрацию совершенных преступлений и нарушений общественного порядка, ведет статистику преступлений и других правонарушений;

з) организует работу по розыску обвиняемых, скрывшихся от следствия и суда, осужденных, уклонившихся от исполнения приговора, лиц, пропавших без вести, и иных лиц в случаях, предусмотренных законодательством, а также оказывает содействие Союзу обществ Красного Креста и Красного Полумесяца СССР в розыске лиц, потерявших связь со своими родственниками;

и) проводит совместно с другими государственными общественными организациями работу по предупреждению детской безнадзорности и по борьбе с правонарушениями несовершеннолетних;

к) обеспечивает исполнение постановлений прокуроров и санкционированных прокурорами постановлений следователей и лиц, производящих дознание, определений, приговоров и постановлений судов о заключении под стражу, а также постановлений и решений о применении других мер принуждения, исполнение которых законодательством возложено на органы внутренних дел;

---

[1] Подпункт «а» пункта 6 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 31 января 1980 г. № 45 (СП Казахской ССР, 1980 г., № 3, ст. 11).

л) обеспечивает охрану и конвоирование арестованных и задержанных;

м) оказывает содействие лицам, освобожденным из мест лишения свободы, в их трудовом и бытовом устройстве;

н) обеспечивает в соответствии с действующим законодательством административный надзор за лицами, освобожденными из мест лишения свободы, а также в установленных законом случаях надзор за поведением лиц, условно освобожденных из мест лишения свободы или условно осужденных с обязательным привлечением к труду;

о) обеспечивает проведение в жизнь требований паспортной системы на территории области (города), руководит адресно-справочной работой, выдает гражданам разрешения на въезд в пограничную зону и на проживание в ней, организует контроль за соблюдением паспортного режима в пограничной зоне, осуществляет совместно с пограничными войсками контроль за выполнением правил пограничного режима;

п) выдает в установленном порядке разрешения на выезд за границу и въезд в СССР, осуществляет надзор за соблюдением иностранными гражданами и лицами без гражданства установленных для них правил проживания и передвижения;

р) осуществляет в соответствии с действующим законодательством контроль за приобретением, хранением и перевозкой огнестрельного нарезного оружия, боеприпасов к нему, холодного оружия, взрывчатых материалов, сильнодействующих ядовитых веществ, а также за условиями сохранности радиоактивных веществ в местах постоянного их хранения;

с) обеспечивает контроль за открытием и соблюдением правил функционирования стрелковых тиров и стрельбищ, полиграфических, штемпельно-граверных, оружейно-ремонтных и пиротехнических предприятий, магазинов, торгующих огнестрельным оружием, а также за приобретением и хранением множительных аппаратов, изготовлением печатей и штампов;

т) оказывает в соответствии с действующим законодательством содействие военным комиссариатам в осуществлении контроля за соблюдением гражданами СССР правил воинского учета и в организации проведения призыва на действительную военную службу;

у) оказывает содействие в борьбе с особо опасными государственными преступлениями и в проведении других мероприятий по охране государственной безопасности;

ф) оказывает соответствующим органам содействие в осуществлении мер по охране и защите природных богатств, в борьбе с браконьерством и нарушениями правил охоты и рыболовства;

х) оказывает содействие органам здравоохранения и ветеринарного надзора в проведении ими карантинных мероприятий при эпидемиях и эпизоотиях;

ц) обеспечивает совместно с органами здравоохранения надзор за соблюдением санитарных правил содержания улиц, дворов и других территорий населенных пунктов, а также загородных мест отдыха трудящихся;

ч) участвует в спасении людей и имущества при стихийных бедствиях и других чрезвычайных обстоятельствах, обеспечивает при этом общественный порядок, организует охрану государственного и общественного имущества и личного имущества граждан, оставшегося без присмотра, содействует привлечению населения, а также транспортных и иных принадлежащих предприятиям, учреждениям, организациям и гражданам средств для проведения спасательных и не терпящих отлагательства аварийно-восстановительных работ;

ш) организует оказание неотложной помощи лицам, пострадавшим от правонарушений и несчастных случаев, а также находящимся в общественных местах в беспомощном состоянии;

щ) организует и осуществляет возложенную на Управление внутренних дел охрану предприятий, учреждений, организаций и других объектов, принимает меры к повышению надежности охраны и сокращению расходов на ее содержание, обеспечивает инспектирование ведомственной охраны.

7. В области исправления и перевоспитания осужденных Управление внутренних дел:

а) обеспечивает исполнение приговоров судов в отношении лиц, осужденных к лишению свободы и другим видам наказания, исполнение которых законодательством возложено на органы внутренних дел;

б) организует в установленном порядке работу по исправлению и перевоспитанию осужденных, обеспечивает строгое соблюдение установленного законом режима отбывания наказания, привлечение осужденных к общественно полезному труду, проведение с ними политико-воспитательной работы, организует и совместно с учреждениями и организациями заинтересованных министерств, государственных комитетов и ведомств осуществляет общеобразовательное и профессионально-техническое обучение осужденных, связь с шефами, обеспечивает индивидуальный подход при выборе средств исправления и перевоспитания осужденных с учетом характера и степени общественной опасности совершенного преступления, личности осужденного, а также его поведения и отношения к труду, широко используя при этом достижения в области педагогики, психологии и других наук;

в) осуществляет руководство производственно-хозяйственной деятельностью исправительно-трудовых учреждений, организует и обеспечивает выполнение ими планов и заданий по трудовому использованию осужденных, производству и реализации продукции, доходам и платежам в бюджет;

г) осуществляет контроль и обеспечивает исполнение наказаний, не связанных с лишением свободы в соответствии с законодательством в отношении условно осужденных к лишению свободы с обязательным привлечением к труду, условно освобожденных из мест лишения свободы с обязательным привлечением к труду, осужденных к исправительным работам, ссыльных и высланных [1].

8. В области обеспечения пожарной безопасности Управление внутренних дел:

а) осуществляет государственный пожарный надзор в области (городе), обеспечивает поддержание высокого уровня пожарной безопасности городов, других населенных пунктов и объектов народного хозяйства;

б) контролирует состояние готовности подразделений пожарной охраны населенных пунктов и объектов народного хозяйства к борьбе с пожарами, а также состояние работы по профилактике пожаров;

в) определяет по согласованию с заинтересованными организациями порядок привлечения подразделений пожарной охраны, независимо от их ведомственной подчиненности, и добровольных пожарных дружин (команд) для тушения пожаров, ликвидации последствий стихийных бедствий и крупных аварий, а также порядок их взаимодействия [1].

---

[1] Пункт 7, подпункты «а» и «б» пункта 8 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 31 января 1980 г. № 45 (СП Казахской ССР, 1980 г., № 3, ст. 11). Тем же постановлением пункт 8 дополнен подпунктом «в».

9. В области обеспечения безопасности дорожного движения Управление внутренних дел:

а) организует регулирование и обеспечение безопасности дорожного движения в городах, других населенных пунктах и движения на автомобильных дорогах, контролирует проведение предприятиями, учреждениями и транспортными организациями (независимо от их ведомственной подчиненности) мероприятий по предупреждению аварий автомототранспорта и городского электротранспорта;

б) обеспечивает регистрацию и учет автомототранспортных средств, принадлежащих предприятиям, учреждениям, организациям и гражданам, а также надзор за техническим состоянием этих транспортных средств;

в) осуществляет контроль за содержанием улиц, автомобильных дорог и дорожных сооружений на них в состоянии, обеспечивающем безопасность движения, принимает меры к улучшению условий их эксплуатации, в установленном порядке ограничивает или запрещает движение транспорта и пешеходов на отдельных участках улиц и автомобильных дорог, когда пользование ими угрожает безопасности движения, осуществляет другие мероприятия в соответствии с Положением о Государственной автомобильной инспекции Министерства внутренних дел СССР.

10. В области подбора, расстановки, обучения и воспитания кадров Управление внутренних дел:

а) обеспечивает комплектование органов внутрених дел из числа лиц, способных по своим политическим и деловым качествам, подготовке и состоянию здоровья обеспечить охрану общественного порядка, успешно вести борьбу с преступностью и решать другие задачи, возложенные на органы внутренних дел;

б) организует комплектование милиции в области, городах и районах, как правило, из числа лиц, направляемых трудовыми коллективами;

в) осуществляет мероприятия по повышению уровня служебной, боевой и политической подготовки и укреплению дисциплины личного состава органов внутренних дел, обеспечивает выполнение личным составом требований положений о прохождении службы, приказов, уставов и инструкций, регламентирующих деятельность органов внутренних дел;

г) производит расстановку и выдвижение кадров на основе всестороннего изучения, подготовки, опыта работы и способностей сотрудников;

д) организует в органах внутренних дел, в подчиненных подразделениях и учреждениях работу по служебной аттестации лиц рядового и начальствующего состава;

е) присваивает в соответствии с действующим законодательством и в пределах предоставленных Министром внутренних дел СССР прав специальные звания личному составу органов внутренних дел, увольняет в запас или отставку лиц начальствующего состава, назначает пенсии лицам рядового и начальствующего состава и членам их семей;

ж) награждает и поощряет в установленном порядке отличившихся работников Управления, органов внутренних дел, подразделений, учреждений и предприятий, находящихся в непосредственном подчинении Управления, а также граждан, оказывающих активное содействие органам внутренних дел в выполнении возложенных на них задач;

з) осуществляет другие функции в области подбора, расстановки, обучения и воспитания кадров, предусмотренные действующим законодательством и нормативными актами Министерства внутренних дел СССР и Министерства внутренних дел Казахской ССР.

11. В области финансово-хозяйственной деятельности Управление внутренних дел:

а) рассматривает и утверждает для подведомственных предприятий, учреждений, организаций годовые финансовые планы, сметы расходов, планы доходов, платежей в бюджет и другие показатели в пределах лимитов и показателей, установленных для Управления внутренних дел, рассматривает и утверждает годовые бухгалтерские отчеты и балансы подведомственных предприятий, учреждений и организаций;

б) организует контрольно-ревизионную работу, осуществляет контроль за правильным ведением и достоверностью учета и отчетности в подведомственных предприятиях, учреждениях и организациях;

в) в установленном порядке организует и осуществляет капитальное строительство и капитальный ремонт объектов Управления внутренних дел;

г) осуществляет другие функции в области финансово-хозяйственной деятельности, предусмотренные действующим законодательством и нормативными актами Министерства внутренних дел СССР и Министерства внутренних дел Казахской ССР.

Организация работы Управления внутренних дел

12. Управление внутренних дел возглавляет начальник, одновременно являющийся начальником областной (городской) милиции, который по представлению Министерства внутренних дел Казахской ССР утверждается на должность и освобождается от должности сессией областного (Алма-Атинского городского) Совета народных депутатов.

Начальник управления внутренних дел имеет заместителей, назначаемых на должность исполкомом областного (Алма-Атинского городского) Совета народных депутатов. Распределение обязанностей между заместителями начальника Управления производится начальником Управления.

13. Управление внутренних дел развивает связи с широкими массами трудящихся, опирается в своей деятельности на их помощь и поддержку, обеспечивает взаимодействие органов внутренних дел с другими государственными органами, с администрацией предприятий, учреждений и организаций, а также с добровольными народными дружинами по охране общественного порядка, добровольными пожарными дружинами, с самодеятельными общественными организациями, участвующими в охране общественного порядка и выполнении других задач, возложенных на органы внутренних дел.

14. Управление внутренних дел организует деятельность подчиненных органов внутренних дел, подразделений, предприятий, учреждений и организаций, определяет наиболее эффективные средства и методы решения стоящих перед ними задач на основе результатов изучения социально-экономических и других процессов и явлений, оказывающих влияние на борьбу с преступлениями и нарушениями общественного порядка, а также совершенствует управление этими органами, подразделениями, предприятиями, учреждениями и организациями на основе достижений в области научной организации управления и труда.

15. В управлении внутренних дел создается в установленном порядке оперативное совещание в составе начальника Управления внутренних дел (председатель) и его заместителей по должности, а также других руководящих работников Управления.

Оперативное совещание Управления внутренних дел на своих заседаниях рассматривает основные вопросы деятельности и совершенствова-

ния работы Управления, обсуждает вопросы практического руководства органами, подразделениями, предприятиями, учреждениями и организациями, находящимися в подчинении Управления, проверки исполнения, подбора и использования кадров, проекты наиболее важных приказов и инструкций, заслушивает доклады и отчеты руководителей подчиненных органов, подразделений, предприятий, учреждений и организаций.

Решения, принимаемые на оперативных совещаниях, проводятся в жизнь, как правило, приказами начальника Управления внутренних дел.

16. Для рассмотрения предложений по основным направлениям деятельности Управления внутренних дел, разработки рекомендаций по использованию и внедрению новейших достижений науки, техники и передового опыта в Управлении создается научно-методический (научно-технический) совет. Состав научно-методического (научно-технического) совета и положение о нем утверждаются начальником Управления внутренних дел.

17. Структура, численность и штатное расписание Управления внутренних дел утверждаются Министерством внутренних дел СССР.

18. Управление внутренних дел имеет печать с изображением Государственного герба Казахской ССР и со своим наименованием.

19. Начальник Управления внутренних дел отвечает за политико-моральное состояние личного состава и обязан обеспечить успешное выполнение возложенных на Управление задач и функций.

Начальник Управления внутренних дел определяет задачи и функции структурных подразделений аппарата Управления и компетенцию их руководителей.

20. Начальник Управления внутренних дел в пределах своей компетенции издает на основании и во исполнение действующих законов и иных нормативных актов приказы и инструкции и дает указания, обязательные для исполнения органами внутренних дел, подразделениями, предприятиями, учреждениями и организациями, находящимися в непосредственном подчинении Управления, и обеспечивает проверку их исполнения.

Изданные в пределах предоставленных Управлению внутренних дел прав приказы и инструкции по вопросам пожарной безопасности, безопасности дорожного движения в городах и других населенных пунктах и движения на автомобильных дорогах, а также по иным вопросам, определяемым действующим законодательством, обязательны для предприятий, учреждений и организаций, независимо от их ведомственной подчиненности, а также для граждан.

Начальник Управления внутренних дел в необходимых случаях издает приказы совместно с руководителями иных управлений и отделов областного (Алма-Атинского городского) Совета народных депутатов, учреждений и организаций.

21. Начальник Управления внутренних дел является распорядителем кредитов, рассматривает и решает вопросы финансово-хозяйственной деятельности, отнесенные к компетенции Управления.

ОБ УТВЕРЖДЕНИИ ПОЛОЖЕНИЯ ОБ ОТДЕЛЕ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО КОМИТЕТА РАЙОННОГО, ГОРОДСКОГО, РАЙОННОГО В ГОРОДЕ СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ [1]

ПОСТАНОВЛЕНИЕ СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР
от 7 июня 1971 г. № 310

Совет Министров Казахской ССР постановляет:

Утвердить прилагаемое Положение об отделе внутренних дел исполнительного комитета районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов.

УТВЕРЖДЕНО
постановлением Совета Министров Казахской ССР
от 7 июня 1971 г. № 310

ПОЛОЖЕНИЕ ОБ ОТДЕЛЕ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО КОМИТЕТА РАЙОННОГО, ГОРОДСКОГО, РАЙОННОГО В ГОРОДЕ СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ [2]

1. Отдел внутренних дел исполнительного комитета районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов одновременно является структурным подразделением Министерства внутренних дел СССР. В своей деятельности отдел подчиняется соответственно районному, городскому, районному в городе Совету народных депутатов и его исполнительному комитету, а также вышестоящему органу внутренних дел.

2. Отдел внутренних дел исполнительного комитета районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов в своей деятельности руководствуется Законами СССР, иными решениями Верховного Совета СССР и его Президиума, Законами Казахской ССР, иными решениями Верховного Совета Казахской ССР и его Президиума, постановлениями и распоряжениями Совета Министров СССР и Совета Министров Казахской ССР, решениями соответствующих местных Советов народных депутатов, решениями и распоряжениями их исполнительных комитетов, приказами, инструкциями и указаниями Министерства внутренних дел СССР и Министерства внутренних дел Казахской ССР, Положением о советской милиции, Положением о государственном пожарном надзоре, Положением о паспортной системе в СССР, Положением о государственной автомобильной инспекции, другими нормативными актами, а также настоящим Положением.

3. Отдел внутренних дел образуется районным, городским, районным в городе Советом народных депутатов по представлению Министерства внутренних дел СССР [2].

Структура и штаты отдела определяются Министерством внутренних дел Казахской ССР с учетом численности населения, уровня пре-

[1] Название и текст — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 13 ноября 1984 г. № 448 (СП Казахской ССР, 1985 г., № 1, ст. 2).

[2] Пункты 19 и 30 признаны утратившими силу постановлением Совета Министров Казахской ССР от 13 ноября 1984 г. № 448 (СП Казахской ССР, 1985 г., № 1, ст. 2). Тем же постановлением внесены изменения в название Положения, в пункты 1, 2 и абзац первый пункта 3.

ступности, развития экономики и других факторов, влияющих на состояние общественного порядка, и утверждаются Министерством внутренних дел СССР.

4. В состав крупного районного, городского, районного в городе отдела внутренних дел могут входить территориальные отделения милиции. Вопрос о их создании решается вышестоящим органом внутренних дел совместно с исполнительным комитетом районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов и согласовывается с Министерством внутренних дел СССР. Такие отделения являются структурными подразделениями отдела внутренних дел и пользуются всеми правами, установленными для органов внутренних дел [1].

5. Отдел внутренних дел, решая задачи охраны общественного порядка, социалистической собственности и личного имущества граждан, борьбы с преступностью, обеспечения пожарной безопасности, направляет свои усилия на предотвращение, раскрытие и расследование преступлений, воспитание у граждан уважения к советским законам и правилам социалистического общежития, бережного отношения к государственному имуществу. В этих целях он информирует трудовые коллективы и администрацию предприятий, учреждений, организаций о правонарушениях, совершенных членами этих коллективов, для принятия ими мер по полученным информациям и уведомления об этом отдела внутренних дел [2].

6. Отдел внутренних дел является юридическим лицом и имеет печать с изображением Государственного герба Казахской ССР и со своим наименованием на казахском и русском языках [1].

Основные функции и права отдела внутренних дел

7. В области предотвращения преступлений отдел внутренних дел:

а) выявляет причины преступлений и условия, способствующие их совершению, и принимает меры к их устранению;

б) информирует о причинах преступлений и условиях, способствующих их совершению, руководителей предприятий, учреждений и организаций для принятия ими необходимых мер;

в) ведет правовую пропаганду и разъяснительную работу среди населения по вопросам укрепления социалистического правопорядка;

г) выявляет лиц, допускающих антиобщественные поступки, и вместе с другими государственными органами, а также общественными организациями и трудовыми коллективами ведет профилактическую работу с этими лицами [1];

д) принимает оперативно-розыскные и другие меры по предотвращению подготовляемых преступлений и пресечению покушений на преступления;

е) совместно с комиссией по трудоустройству при исполнительном комитете районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов и другими общественными организациями оказывает лицам, вернувшимся из мест отбытия наказания, помощь в их трудоустройстве [1];

---

[1] Пункты 4, 6 и подпункты «г» и «е» пункта 7 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 13 ноября 1984 г. № 448 (Сп Казахской ССР, 1985 г., № 1, ст. 2).

[2] Пункт 5 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 31 января 1980 г. № 45 (СП Казахской ССР, 1980 г., № 3, ст. 11).

ж) на основании и в порядке, предусмотренном действующим законодательством, подвергает приводу для соответствующей регистрации и официального предостережения лиц, систематически допускающих нарушения общественного порядка и другие правонарушения;

з) выявляет на предприятиях, в учреждениях и организациях недостатки в учете, использовании и хранении материальных ценностей и иные обстоятельства, способствующие совершению хищений и других злоупотреблений, и принимает меры к их устранению;

и) в соответствии с действующим законодательством осуществляет административный (гласный) надзор за лицами, освобожденными из мест лишения свободы;

к) совместно с комиссией по делам несовершеннолетних при исполнительном комитете соответствующего местного Совета народных депутатов и другими государственными и общественными организациями осуществляет мероприятия по искоренению детской безнадзорности и преступности; выявляет подростков-правонарушителей и ведет среди них профилактическую работу; проводит оперативно-розыскные и иные мероприятия по выявлению и разобщению преступных групп несовершеннолетних; принимает меры к разоблачению организаторов таких групп и подстрекателей к преступлениям, а также лиц, вовлекающих подростков в азартные игры, пьянство, попрошайничество;

л) совместно с органами здравоохранения, общественными организациями и трудовыми коллективами ведет борьбу с пьянством, наркоманией и другими антиобщественными явлениями [1].

8. В области обнаружения и раскрытия преступлений отдел внутренних дел:

а) принимает заявления и сообщения о совершенных правонарушениях, ведет учет и разрешает их по существу;

б) проводит оперативно-розыскные и иные мероприятия по выявлению преступлений;

в) регистрирует преступления и ведет государственную статистику уголовных правонарушений;

г) в соответствии с действующим законодательством возбуждает уголовные дела, производит по ним дознание и предварительное расследование;

д) организует взаимодействие служб милиции, государственного пожарного надзора и следователя при производстве предварительного следствия;

е) обеспечивает быстрое и полное раскрытие и расследование преступлений, используя в этих целях находящиеся в его распоряжении силы и средства;

ж) использует помощь общественных организаций и трудовых коллективов, а также передовой опыт работы органов внутренних дел [1];

з) принимает меры к обнаружению и изъятию похищенного имущества, обеспечению возмещения материального ущерба, причиненного преступлениями;

и) при получении оперативно-розыскных и других данных о преступлении, подследственном другому органу, передает их в установленном порядке по назначению;

---

[1] Подпункты «к», «л» пункта 7 и подпункт «ж» пункта 8 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 13 ноября 1984 г. № 448 (СП Казахской ССР, 1985 г. № 1, ст. 2).

к) выполняет указания и поручения прокурора, следователя о производстве розыскных и следственных действий.

9. В области охраны общественного порядка отдел внутренних дел:

а) обеспечивает общественный порядок на улицах, площадях, в парках и других общественных местах;

б) оказывает содействие государственным и общественным организациям в поддержании порядка при проведении массовых мероприятий;

в) при стихийных бедствиях и других чрезвычайных обстоятельствах участвует в спасении людей и имущества, содействует ликвидации последствий стихийных бедствий, в установленном порядке проводит мобилизацию населения, транспортных и других средств для проведения спасательных и аварийно-восстановительных работ, организует охрану государственного, общественного имущества, а также имущества граждан, оставшегося без присмотра в результате этих бедствий;

г) обеспечивает охрану общественного порядка при проведении мероприятий гражданской обороны;

д) в пределах своей компетенции осуществляет административный надзор за исполнением должностными лицами и гражданами постановлений и решений органов государственной власти и управления [1];

е) содействует всем должностным лицам в исполнении ими служебных обязанностей в случаях, когда граждане отказываются подчиниться законным требованиям должностных лиц, оказывают им сопротивление или препятствуют их нормальной работе;

ж) осуществляет надзор за соблюдением санитарных правил содержания улиц, дворов и других территорий населенных пунктов;

з) организует оказание неотложной помощи лицам, пострадавшим от преступлений или несчастных случаев, а также лицам, находящимся в беспомощном состоянии;

и) принимает меры к обеспечению сохранности найденных документов, ценных бумаг, вещей и другого имущества, а также возврату их владельцам;

к) выявляет лиц, злостно уклоняющихся от общественно полезного труда, и применяет к ним установленные законодательством меры;

л) в установленном порядке исполняет постановления прокурора, следователя, а также приговоры, постановления, определения суда и судьи;

м) обеспечивает режим содержания, охрану и конвоирование арестованных и задержанных лиц;

н) осуществляет надзор за соблюдением правил проживания условно осужденными с обязательным привлечением их к труду и условно освобожденными лицами, принимает участие в их перевоспитании;

о) оказывает в необходимых случаях содействие медицинским работникам в госпитализации больных граждан, представляющих опасность для общества [2].

10. Отдел внутренних дел организует и осуществляет розыск:

а) обвиняемых, скрывшихся от дознания, следствия, суда, а также обвиняемых, местопребывание которых неизвестно по иным причинам;

---

[1] Подпункт «д» пункта 9 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 31 января 1980 г. № 45 (СП Казахской ССР, 1980 г., № 3, ст. 11).

[2] Подпункт «о» пункта 9 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 13 ноября 1984 г. № 448 (СП Казахской ССР, 1985 г., № 1, ст. 2).

б) осужденных, уклонившихся от отбытия наказания;

в) лиц, пропавших без вести;

г) лиц, уклонившихся от административного надзора;

д) иностранных граждан и лиц без гражданства, уклонившихся от регистрации;

е) хронических алкоголиков и наркоманов, бежавших из лечебно-трудовых профилакториев [1];

ж) лиц, направленных судами на принудительное лечение в психиатрические больницы и сбежавших из них;

з) советских граждан, потерявших связи с родственниками;

и) должников и ответчиков по искам государственных предприятий, учреждений, организаций, кооперативных и общественных организаций и граждан, в отношении которых имеются решения судов о их розыске [1].

11. При обнаружении трупов неизвестных граждан отдел внутренних дел принимает меры к установлению их личности и причин смерти.

12. Отдел внутренних дел оказывает помощь учреждениям, организациям и гражданам в поиске несовершеннолетних, самовольно ушедших из дома, бежавших из детских домов или специальных профессионально-технических училищ; лиц, покинувших без ведома администрации Дома инвалидов и престарелых; душевнобольных, ушедших из дома или медицинских учреждений; содействует органам здравоохранения в установлении местонахождения лиц, страдающих особо опасными инфекционными заболеваниями и уклоняющихся от лечения, либо в нарушение карантинного режима самовольно выбывших в другие населенные пункты.

Личный состав отдела принимает участие в поисковых действиях и мероприятиях по спасению лиц, жизни которых в результате несчастных случаев угрожает опасность.

13. В области обеспечения паспортного режима отдел внутренних дел:

а) выдает гражданам СССР паспорта и производит их прописку и выписку; контролирует выполнение гражданами и должностными лицами Положения о паспортах; выдает разрешение гражданам на въезд в пограничную зону и проживание в ней;

б) принимает и рассматривает в установленном порядке ходатайства советских граждан о выезде за границу и о приглашении родственников (знакомых) из-за границы; ведет учет проживающих на обслуживаемой территории иностранных граждан и лиц без гражданства (за исключением лиц, подлежащих регистрации в Министерстве иностранных дел) и осуществляет надзор за соблюдением ими правил проживания в СССР.

14. В области обеспечения разрешительной системы отдел внутренних дел:

а) контролирует соблюдение правил хранения и перевозки огнестрельного нарезного оружия и боеприпасов к нему, холодного оружия, взрывчатых веществ, сильнодействующих ядов и в установленном порядке выдает разрешения на их приобретение;

б) осуществляет контроль за порядком хранения радиоактивных веществ;

в) выдает разрешения на приобретение множительных аппаратов, изготовление печатей и штампов.

15. Отдел внутренних дел ведет учет средств автомототранспорта,

---

[1] Подпункты «е» и «и» пункта 10 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 13 ноября 1984 г. № 448 (СП Казахской ССР, 1985 г., № 1, ст. 2).

принадлежащего предприятиям, учреждениям, организациям, гражданам, и осуществляет надзор за их техническим состоянием; обеспечивает безопасность движения транспорта и пешеходов и выполняет другие обязанности согласно Положению о Государственной автомобильной инспекции Министерства внутренних дел СССР.

16. Отдел внутренних дел обеспечивает на договорных началах охрану имущества предприятий, учреждений, организаций и граждан, осуществляет мероприятия по совершенствованию и внедрению технических средств охраны; производит проверку охраны на объектах, расположенных в сельской местности; разрабатывает дислокацию нарядов подразделений милиции, содержащихся за счет средств вневедомственной охраны; организует инспектирование подразделений ведомственной охраны.

17. В области обеспечения пожарной безопасности отдел внутренних дел:

а) организует проведение мероприятий, направленных на предотвращение пожаров, обеспечение безопасности людей и создание условий, обеспечивающих успешное тушение пожаров и загораний в районе (городе);

б) осуществляет контроль за соблюдением противопожарных требований, строительных норм и правил при проектировании, строительстве, реконструкции зданий и сооружений, участвует в государственных комиссиях по приемке в эксплуатацию предприятий, зданий и сооружений;

в) проводит противопожарную пропаганду на объектах народного хозяйства и среди населения; оказывает предприятиям, учреждениям и организациям помощь в организации обучения рабочих, служащих и учащихся пожарной безопасности;

г) проводит в соответствии с действующим законодательством дознание по делам о пожарах и о нарушении правил пожарной безопасности;

д) содействует внедрению на объектах народного хозяйства автоматических установок обнаружения и тушения пожаров в соответствии с действующими нормами [1].

18. Отдел внутренних дел обеспечивает исполнение наказаний, не связанных с лишением свободы. В этих целях осуществляет в установленном порядке надзор за поведением условно осужденных, условно освобожденных и осужденных к исправительным работам, совместно с администрацией хозяйственных органов организует политико-воспитательную, оперативно-профилактическую работу с этой категорией лиц; совместно с наблюдательными комиссиями и комиссиями по делам несовершеннолетних, бюро по трудоустройству и информации населения исполнительных комитетов городских, районных Советов народных депутатов и другими общественными организациями и трудовыми коллективами оказывает содействие в трудовом и бытовом устройстве лицам, освобожденным из мест лишения свободы и снятым с учета специальных комендатур [1].

Организационные основы деятельности отдела внутренних дел

20. Отдел внутренних дел исполнительного комитета районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов возглавляет

[1] Пункты 17 и 18 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 31 января 1980 г. № 45 (СП Казахской ССР, 1980 г., № 3, ст. 11). Тем же постановлением пункт 17 дополнен подпунктом «д».

начальник, который назначается на должность и освобождается от должности вышестоящим органом внутренних дел. Назначение и освобождение начальника отдела утверждаются сессией соответственно районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов [1].

21. Заместитель начальника районного, городского, районного в городе отдела внутренних дел назначается вышестоящим отделом внутренних дел и утверждается исполнительным комитетом соответствующего местного Совета народных депутатов.

Кроме заместителя начальника отдела внутренних дел исполнительный комитет соответствующего Совета народных депутатов утверждает работников, назначенных управлением внутренних дел исполнительного комитета областного (Алма-Атинского городского) Совета народных депутатов на должности начальников отделений милиции и участковых инспекторов милиции [1].

22. Работа отдела внутренних дел ведется на основе перспективных, текущих и специальных планов. В них определяются задачи отдела, его служб, подразделений и мероприятия, обеспечивающие решение этих задач.

23. В решении задач охраны общественного порядка и борьбы с преступностью отдел внутренних дел использует помощь внештатных сотрудников, работа которых регламентируется Министерством внутренних дел СССР, добровольных народных дружин, оперативных комсомольских отрядов дружинников и других общественных формирований [1].

24. Отдел внутренних дел собирает и анализирует информацию о состоянии, структуре и динамике преступности и административных правонарушений, совершенных в районе, городе, районе в городе, о личности правонарушителей, эффективности мероприятий по предотвращению правонарушений [1].

25. Об оперативной обстановке и мерах дальнейшего укрепления общественного порядка и усиления борьбы с преступностью отдел внутренних дел регулярно представляет информацию в местные партийные и советские органы.

Отдел внутренних дел вносит в партийные и советские органы на местах предложения по отдельным вопросам борьбы с преступностью, охраны общественного порядка, пожарной безопасности, а также об улучшении условий работы личного состава отдела.

26. Отдел внутренних дел исполнительного комитета районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов отчитывается о своей работе перед соответствующим Советом народных депутатов, его исполнительным комитетом, а также вышестоящим органом внутренних дел.

27. Отдел внутренних дел организует отчеты участковых инспекторов милиции на собраниях трудовых коллективов и по месту жительства граждан [1].

28. О состоянии и результатах оперативно-розыскной и следственной работы отдел внутренних дел отчитывается перед вышестоящим органом внутренних дел.

---

[1] Пункты 20, 21, 23, 24, 26 и 27— с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 13 ноября 1984 г. № 448 (СП Казахской ССР, 1985 г., № 1, ст. 2).

Права и ответственность начальника отдела внутренних дел

29. Начальник отдела внутренних дел руководит деятельностью отдела, одновременно является начальником районной, городской, районной в городе милиции и несет персональную ответственность за выполнение возложенных на отдел задач, за правильную организацию всех служб, а также организует взаимодействие с подразделениями внутренних войск Министерства внутренних дел СССР [1].

Начальник отдела внутренних дел имеет право:

а) в пределах своей компетенции издавать приказы и давать указания, обязательные для исполнения всеми сотрудниками отдела, за исключением указаний, касающихся процессуальных действий следователя и его решений по уголовным делам;

б) назначать, перемещать и увольнять лиц рядового и младшего начальствующего состава, а также рабочих и служащих в соответствии с перечнем должностей, установленных Министерством внутренних дел республики (управлением внутренних дел облисполкома); вносить представления в вышестоящий орган внутренних дел о назначении, перемещении и увольнении остальных подчиненных ему сотрудников;

в) определять обязанности своих заместителей, руководителей служб и их ответственность за деятельность соответствующих подразделений, а также обязанности других сотрудников отдела;

г) исходя из оперативной обстановки, устанавливать распорядок рабочего дня сотрудников отдела;

д) в соответствии с Дисциплинарным уставом Министерства внутренних дел СССР поощрять подчиненных работников за достигнутые ими успехи в работе; ходатайствовать перед исполкомом районного (городского) Совета народных депутатов и вышестоящим органом внутренних дел о поощрении особо отличившихся сотрудников отдела;

е) налагать дисциплинарные взыскания, предусмотренные Дисциплинарным уставом Министерства внутренних дел СССР, на лиц рядового и начальствующего состава;

ж) ходатайствовать перед вышестоящим органом внутренних дел о поощрении и наказании следователей;

з) в соответствии с законодательством о труде применять меры поощрения и взыскания к рабочим и служащим отдела;

и) зачислять граждан СССР старше 18 лет внештатными сотрудниками отдела с выдачей им удостоверения в порядке, установленном Министерством внутренних дел СССР;

к) поощрять внештатных сотрудников и отдельных граждан за активное участие в борьбе с преступностью, охране общественного порядка, предотвращении и тушении пожаров;

л) ходатайствовать перед исполнительным комитетом соответствующего местного Совета народных депутатов, вышестоящим органом внутренних дел, руководителями предприятий, учреждений, организаций о поощрении внештатных сотрудников отдела, народных дружинников, а также отдельных граждан, особо отличившихся в борьбе с преступностью, охране общественного порядка или борьбе с пожарами [1];

м) в соответствии с действующим законодательством налагать взыскания на граждан, допустивших административные правонарушения, а

---

[1] Абзац первый и подпункт «л» пункта 29 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 13 ноября 1984 г. № 448 (СП Казахской ССР, 1985 г., № 1, ст. 2).

также направлять материалы о таких нарушениях на рассмотрение народного судьи, товарищеского суда или трудового коллектива;

н) в необходимых случаях отменять решения, принятые подчиненными сотрудниками при исполнении служебных обязанностей, за исключением решений следователей, принятых ими в соответствии с уголовно-процессуальным законодательством;

о) решать другие вопросы, отнесенные к компетенции начальника отдела внутренних дел.

О ТАРИФАХ ЗА ОХРАНУ ПРЕДПРИЯТИЙ, УЧРЕЖДЕНИЙ, ОРГАНИЗАЦИЙ И ДРУГИХ ОБЪЕКТОВ, ОСУЩЕСТВЛЯЕМУЮ ПОДРАЗДЕЛЕНИЯМИ ВНЕВЕДОМСТВЕННОЙ ОХРАНЫ ПРИ ОРГАНАХ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ КАЗАХСКОЙ ССР[1]

ПОСТАНОВЛЕНИЕ СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР
от 9 августа 1977 г. № 383

(СП Казахской ССР, 1977 г., № 17, ст. 79)

Совет Министров Казахской ССР постановляет:

1. Утвердить и ввести в действие с момента перевода на новые условия оплаты труда работников вневедомственной охраны при органах внутренних дел тарифы за охрану предприятий, учреждений, организаций и других объектов согласно приложению № 1, а также классификацию охраняемых объектов по категориям согласно приложению № 2.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1
к постановлению Совета Министров Казахской ССР
от 9 августа 1977 г. № 383

ТАРИФЫ
ЗА ОХРАНУ ПРЕДПРИЯТИЙ, УЧРЕЖДЕНИЙ, ОРГАНИЗАЦИЙ И ДРУГИХ ОБЪЕКТОВ, ОСУЩЕСТВЛЯЕМУЮ ПОДРАЗДЕЛЕНИЯМИ ВНЕВЕДОМСТВЕННОЙ ОХРАНЫ ПРИ ОРГАНАХ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ КАЗАХСКОЙ ССР

Объекты	Единица измерения	Категория объектов					
		I	II	III	IV	V	VI
Подключенные на пульты централизованного наблюдения	в коп. за час	17	14	12	10	7	6
С установкой сигнализации на квартире сторожа (надомная охрана)	»	47	47	47	47	47	47
Охраняемые обходной милицейской и сторожевой охраной							
необорудованные сигнализацией	»	35	28	24	20	15	13
оборудованные сигнализацией	»	33	26	23	19	14	12
Сторожевая стационарная охрана	в коп. за посточас						
с контрольно-пропускным пунктом	»	72	72	72	72	72	72
без контрольно-пропускного пункта	»	68	68	68	68	68	68
Военизированная охрана	в руб. и коп. за посточас	1—03	1—03	1—03	1—03	1—03	1—03

[1] Пункт 2 не приводится, как не содержащий норм, подлежащих включению в Свод законов Казахской ССР.

За охрану объектов караульными собаками, выставляемыми на посты свободного окарауливания, блок-посты и посты глухой привязи, взимается плата за одну собаку, состоящую на балансе подразделений охраны,—58 рублей, за одну арендуемую собаку — 20 рублей в месяц.

За техническое обслуживание средств охранно-пожарной сигнализации, установленной на объектах, не охраняемых вневедомственной охраной, взимается плата в размере 9 рублей в месяц за один комплект установки охранно-пожарной сигнализации.

Примечания:

1. Изменения вида охраны (замена стационарной охраны обходной, а также другие изменения) влекут за собой изменение тарифа по истечении календарного года.

2. В местностях, где к заработной плате работников вневедомственной охраны при органах внутренних дел установлен коэффициент за работу в пустынных и безводных местностях, тарифы за охрану объектов повышаются соответственно действующим коэффициентам на удельную часть зарплаты в составе тарифа.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2

к постановлению Совета Министров Казахской ССР от 9 августа 1977 г. № 383

КЛАССИФИКАЦИЯ ОБЪЕКТОВ, ОХРАНЯЕМЫХ ВНЕВЕДОМСТВЕННОЙ ОХРАНОЙ ПРИ ОРГАНАХ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ КАЗАХСКОЙ ССР

1. Вневедомственная охрана при органах внутренних дел осуществляет охрану предприятий, учреждений, организаций, а также торговых, хозяйственных, административных и других объектов.

На охрану объектов между хозорганами и учреждениями охраны при органах милиции заключаются договора, которыми предусматриваются размеры взимания платы согласно тарифам, утвержденным Советом Министров Казахской ССР.

2. Объектом охраны считается здание (помещение) или участок местности, где сосредоточены товарно-материальные ценности.

Производственное предприятие (завод, фабрика, комбинат), строительная площадка (участок) со всеми находящимися на их территории и принадлежащими им помещениями считаются за один объект охраны, независимо от количества устанавливаемых постов.

Магазины, палатки, столовые, склады и другие объекты, расположенные на территориях предприятий, строительных площадок, но не принадлежащие им, считаются самостоятельными объектами охраны.

Филиалы и другие объекты, принадлежащие предприятиям и строительным площадкам, но находящиеся не на их территории, считаются также самостоятельными объектами охраны.

Базы, магазины, ателье, мастерские, гаражи, учреждения, аптеки, рестораны, столовые и другие аналогичные объекты с принадлежащими им складами, кладовыми, буфетами, размещенными в одних или смежных с ними помещениях, считают за один объект охраны.

Склады, кладовые, буфеты и другие подсобные помещения, принадлежащие перечисленным объектам охраны, но расположенные в отдельных помещениях, считаются самостоятельными объектами охраны.

Склады, ледники и другие объекты, расположенные на территориях баз, а также торговые и складские помещения, предприятия бытового обслуживания и другие предприятия, расположенные на территориях рын-

ков и размещенные в отдельных помещениях или в одном и том же помещении, но с отдельным входом, в которых работают разные материально-ответственные лица, считаются самостоятельными объектами охраны.

3. В зависимости от важности, характера и условий охраны объектов устанавливается следующая их классификация по категориям:

Классификация обьектов по категориям	Наименование объектов
Первая	промышленные, транспортные, строительные предприятия, организации и предприятия бытового обслуживания, а также торговые, снабженческие базы и центральные склады, универмаги, специализированные промтоварные магазины, ломбарды, ювелирные, комиссионные, гастрономические магазины, универсамы, рестораны, дома быта и райбыткомбинаты.
Вторая	промтоварные магазины, не отнесенные к первой категории объектов, магазины культтоваров, галантерейные, электрорадиотоваров, мебельные, смешанных товаров, склады всех видов, пошивочные мастерские и ателье, а также цехи, производящие промышленные и продовольственные товары, расположенные вне территории предприятий, стройплощадок.
Третья	административные здания, научно-исследовательские и проектные институты, лаборатории, машиносчетные станции, учебные заведения, клубы и тиры ДОСААФа, спортивные и культурно-просветительные учреждения, музеи, художественные галереи, гаражи, различные ремонтные мастерские и ателье (за исключением осуществляющих мелкий ремонт), пункты проката и химчистки.
Четвертая	продовольственные магазины всех видов, магазины хозтоваров и книжные, а также аптеки, бани, прачечные, приемные пункты бытового обслуживания.
Пятая	магазины и павильоны овощные, кулинарные, столовые, домовые кухни, буфеты, закусочные, кафе, кафетерии, бары, чайные, поликлиники, больницы, детсады, ясли, почтовые отделения, фотографии, парикмахерские, ларьки, киоски, палатки промтоварные, оружейные комнаты в школах, профессионально-технических училищах, средних специальных учебных заведениях и вузах.
Шестая	палатки, ларьки и киоски продовольственные, пивные, табачные, книжные, мастерские мелкого и срочного ремонта, а также палатки и ларьки, киоски всех видов, расположенные на рынках.

Примечания:

1. При взимании платы за охрану зданий райгорисполкомов руководствоваться постановлением Совета Министров Казахской ССР от 8 июля 1969 г. № 428-28.

2. Отнесение объектов, не указанных в настоящей классификации, к соответствующей категории производится договаривающимися сторонами при заключении договоров.

ОБ УТВЕРЖДЕНИИ ТИПОВОГО ДОГОВОРА ОБ ОХРАНЕ ВНЕВЕДОМСТВЕННОЙ ОХРАНОЙ ПРИ ОРГАНЕ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ КВАРТИР И ДРУГИХ ПОМЕЩЕНИЙ С ЛИЧНЫМ ИМУЩЕСТВОМ ГРАЖДАН [1]

ПОСТАНОВЛЕНИЕ СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР от 21 декабря 1983 г. № 484

(СП Казахской ССР, 1984 г., № 3, ст. 5)

Совет Министров Казахской ССР постановляет:

1. Утвердить прилагаемый Типовой договор об охране вневедомственной охраной при органе внутренних дел квартир и других помещений с личным имуществом граждан.

[1] Пункт 2 не приводится, как не содержащий норм, подлежащих включению в Свод законов Казахской ССР.

УТВЕРЖДЕН
постановлением Совета Министров Казахской ССР
от 21 декабря 1983 г. № 484

ТИПОВОЙ ДОГОВОР ОБ ОХРАНЕ ВНЕВЕДОМСТВЕННОЙ ОХРАНОЙ ПРИ ОРГАНЕ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ КВАРТИР И ДРУГИХ ПОМЕЩЕНИЙ С ЛИЧНЫМ ИМУЩЕСТВОМ ГРАЖДАН

_____ 19__ г. город _____

_____
(отдел, отделение вневедомственной охраны при органе

_____
внутренних дел, адрес, номер телефона)

в лице _____
(должность, фамилия, имя, отчество)

именуемого в дальнейшем «охрана», с одной стороны, и владелец имущества _____
(фамилия, имя, отчество)

_____ _____

проживающий по адресу _____
(полный адрес)

домашний телефон _____ служебный телефон _____

с другой стороны, заключили настоящий договор о следующем:

Общие положения

1. Владелец имущества передает, а охрана принимает под охрану квартиру или другие помещения, именуемые в дальнейшем «объект», где находится принадлежащее владельцу или членам его семьи имущество.

Охраняемым считается период времени с момента приема объекта под охрану до снятия его с охраны.

2. Принимаемый под охрану объект оборудуется техническими средствами охраны с подключением их к системе централизованной охраны.

3. Двери подъездов, холлов и на лестничных площадках не должны иметь замков (за исключением кодовых), препятствующих свободному доступу нарядам милиции к входным дверям охраняемого объекта.

4. Под охрану принимаются объекты, имеющие исправные окна, форточки, входные и балконные двери и запоры на них.

5. Охрана путем обследования определяет места возможного проникновения (двери, окна и т. п.), подлежащие оборудованию техническими средствами охраны.

Отказ владельца имущества от оборудования техническими средствами охраны мест возможного проникновения на объект оговаривается в договоре.

6. Договор заключается после оборудования объекта техническими средствами охраны и контрольной проверки их работоспособности.

7. Договор заключается без осмотра и описи имущества, находящегося на объекте. Владелец имущества в одностороннем порядке определяет его стоимость.

8. Оплата расходов по оборудованию объекта техническими средст-

вами охраны и плата за охрану производятся владельцем имущества в соответствии с утвержденными расценками на эти виды услуг через сберегательные кассы по расчетным книжкам.

9. Плата за охрану производится помесячно (независимо от фактического времени охраны) и вносится владельцем имущества не позднее 15 числа текущего месяца.

Плата за первый месяц охраны производится владельцем имущества после подписания договора в полном объеме месячной платы, если договор подписан до 15 числа, и 50% от суммы этой платы, если договор подписан после 15 числа текущего месяца.

10. Вскрытие и осмотр объекта в случае срабатывания охранной сигнализации осуществляются охраной в присутствии понятых и оформляются соответствующим актом.

11. Возмещение владельцу имущества материального ущерба, причиненного кражей, производится охраной по представлении им справки следственных органов об имевшем место факте кражи с приложением списка похищенного имущества.

В случае похищения предметов домашнего имущества ущербом считается стоимость этих предметов (с учетом износа), исходя из действующих розничных цен. Если на отдельные предметы не имеется государственных розничных цен, то их стоимость определяется применительно к действующим ценам на одноименные предметы.

Охрана возмещает ущерб от кражи из охраняемого объекта в пределах суммы его оценки, заявленной владельцем при заключении договора об охране.

12. Споры владельца имущества и охраны по условиям договора могут быть обжалованы в вышестоящую организацию охраны, а по возмещению ущерба — в суд.

Обязанности охраны

13. Охрана обязана:

а) оборудовать объект техническими средствами охраны;

б) не допускать в охраняемое время проникновения посторонних лиц на объект;

в) осуществлять за свой счет эксплуатационное обслуживание и ремонт технических средств охраны, за исключением случаев вывода их из строя по вине владельца имущества;

г) обеспечить сохранность дубликатов ключей от входной двери объекта;

д) выдать владельцу имущества памятку или инструкцию о правилах пользования техническими средствами охраны.

Обязанности владельца имущества

14. Владелец имущества обязан:

а) сообщать охране об изменении номера своего служебного телефона и телефона доверенного лица;

б) немедленно сообщать охране об обнаруженных неисправностях технических средств охраны;

в) своевременно вносить плату за охрану;

г) в случае сдачи под охрану объекта на срок более одного месяца, до сдачи под охрану, уплатить за весь период предполагаемого срока охраны;

д) немедленно сообщать охране об обнаружении следов проникновения посторонних лиц на объект;

е) в недельный срок со дня расторжения договора сдать охране принадлежащие ей технические средства охраны;

ж) при возвращении похищенного имущества вернуть охране в месячный срок сумму его стоимости, полученную в порядке возмещения ущерба;

з) сдать охране дубликаты ключей от входной двери объекта;

и) не разглашать посторонним лицам правила пользования техническими средствами охраны и присвоенный пультовый номер объекта;

к) перед сдачей объекта под охрану тщательно проверять, надежно ли закрыты окна, форточки, двери на запоры, а также выключены ли электрические и газовые приборы;

л) при передаче объекта под охрану предварительно проверять работу охранной сигнализации путем пробной сдачи объекта под охрану на пульт;

м) при открытии объекта, находящегося под охраной, без промедления позвонить работнику охраны по телефону;

н) ставить в известность охрану о сдаче объекта под охрану на срок более двух суток;

о) строго руководствоваться памяткой или инструкцией о правилах пользования техническими средствами охраны.

Ответственность охраны

15. Охрана возмещает в месячный срок владельцу имущества материальный ущерб, причиненный кражей, в пределах суммы его оценки, заявленной владельцем при заключении договора об охране.

Охрана возмещает ущерб за похищенные денежные средства до 200 рублей и за ювелирные изделия — до 1000 рублей.

За похищенные коллекции, ценные бумаги, рукописи и сберегательные книжки на предъявителя охрана материальной ответственности не несет.

16. Охрана освобождается от материальной ответственности:

а) за ущерб, причиненный пожаром или стихийным бедствием;

б) за кражу, совершенную путем проникновения на объект через места, от оборудования которых техническими средствами охраны владелец имущества отказался;

в) если кража совершена в неохраняемое время;

г) если кража совершена, когда охрана временно не могла осуществляться по техническим причинам, о чем владелец имущества либо доверенное лицо были уведомлены в момент сдачи объекта под охрану;

д) в случаях невыполнения владельцем имущества пунктов 3, 4 и подпунктов «б», «и», «к», «л» пункта 14 настоящего договора.

Ответственность владельца имущества

17. Владелец имущества несет материальную ответственность за сохранность установленных на объекте технических средств охраны, принадлежащих охране.

18. Владелец имущества обязан оплатить расходы по ремонту технических средств, если они вышли из строя по его вине, членов его семьи или доверенного лица.

Права охраны

19. Охрана имеет право:

а) при поступлении сигналов «тревога» вскрыть объект дубликатами ключей и осмотреть его;

б) расторгнуть договор:

если владелец имущества по неуважительной причине имеет задолженность по оплате за охрану более чем за один месяц;

— если технические средства охраны по вине владельца имущества вышли из строя или требуют капитального ремонта, а он отказывается оплатить расходы по их ремонту;

— при возникновении технических причин, препятствующих продолжению охраны объекта (смена номера телефона, переключение телефона на спаренную схему или обратное переключение, ликвидация пункта централизованной охраны и т. д.);

— если владельцем имущества (членами его семьи или доверенным лицом) допущено три и более нарушений условий договора в течение года;

— если нарушены условия договора, оговоренные в пункте 3 и подпункте «з» пункта 14 настоящего договора.

Права владельца имущества

20. Владелец имущества имеет право:

а) расторгнуть договор до истечения срока действия, уведомив письменно об этом охрану;

б) передавать доверенному лицу право входа на объект, пользования техническими средствами охраны с выполнением обязанностей, указанных в подпунктах «а», «б», «д», «з», «и», «к», «л», «м», «и», «о» пункта 14 настоящего договора.

Дополнительные условия договора

21. Доверенное лицо _____

_____

(фамилия, имя, отчество, адрес)

Телефоны: домашний _____ служебный _____

22. Владелец имущества оценил свое имущество в _____

_____ рублей.

23. Плата за охрану объекта составляет _____

_____ рублей _____ копеек в месяц.

24. Владелец имущества от оборудования техническими средствами охраны _____ отказался.

25. В случае смены доверенного лица, изменения суммы оценки имущества или других условий договора последний подлежит переоформлению.

26. Настоящий договор заключается сроком на один год и вступает в силу со следующего дня после подписания договора. Если за один месяц до истечения срока действия договора ни одна из сторон не потребует

его прекращения или перезаключения, он остается в силе на прежних условиях и на тот же срок.

Договор подписали:

представитель охраны	**владелец имущества**
_____	_____
(должность,	(фамилия, имя, отчество)
_____	_____
фамилия, имя, отчество)	
	_____19_____г.

§ 3. ПАСПОРТНАЯ СИСТЕМА

ОБ УТВЕРЖДЕНИИ ПОЛОЖЕНИЯ ОБ ОБЩЕСТВЕННЫХ ИНСПЕКТОРАХ ПО ПАСПОРТНОМУ РЕЖИМУ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР
от 2 сентября 1964 г. № 616

(Ведомости Верховного Совета и Правительства Казахской ССР, 1964 г., № 45)

Совет Министров Казахской ССР постановляет:

Утвердить прилагаемое Положение об общественных инспекторах по паспортному режиму.

ПРИЛОЖЕНИЕ
к постановлению Совета Министров Казахской ССР от 2 сентября 1964 г. № 616

ПОЛОЖЕНИЕ ОБ ОБЩЕСТВЕННЫХ ИНСПЕКТОРАХ ПО ПАСПОРТНОМУ РЕЖИМУ

1. В целях вовлечения общественности в работу по укреплению паспортного режима в городах, рабочих поселках и населенных пунктах Казахской ССР при отделах (отделениях) милиции исполкомов местных Советов народных депутатов создаются группы общественных инспекторов по паспортному режиму.

2. Общественные инспектора по паспортному режиму избираются из передовых рабочих, служащих, колхозников и других лиц, достигших 18-летнего возраста, на общих собраниях трудовых коллективов, жильцов домоуправлений или жителей населенного пункта простым большинством голосов открытым голосованием или выдвигаются по рекомендации общественных организаций.

3. Общественным инспекторам по паспортному режиму органами милиции выдаются удостоверения установленного ими образца.

4. Общественные инспектора по паспортному режиму проводят ра-

боту на закрепленных за ними участках в тесном взаимодействии с администрацией предприятий, организаций, домовыми, уличными, квартальными комитетами, добровольными народными дружинами, товарищескими судами, а также домоуправлениями, комендантами домов и общежитий.

5. В своей работе общественные инспектора руководствуются законодательством о паспортах, решениями местных Советов народных депутатов и настоящим Положением.

6. Вся практическая деятельность общественных инспекторов по паспортному режиму, по вопросам, связанным с осуществлением контроля за соблюдением правил паспортного режима, направляется органами милиции. Указания органов милиции по этим вопросам для общественного инспектора являются обязательными. Для координации и обобщения работы общественных инспекторов могут создаваться Советы общественных инспекторов по паспортному режиму.

7. Общественные инспектора по паспортному режиму выполняют свои обязанности в нерабочее время и периодически информируют о своей работе органы милиции, трудовые коллективы и общественные организации, выдвинувшие их на эту работу.

8. Общественный инспектор по паспортному режиму обязан:

а) знать правила паспортного режима, воинского учета и основные правила регистрации актов гражданского состояния, лично показывать пример соблюдения советских законов и правил социалистического общежития;

б) вести надзор за соблюдением гражданами и должностными лицами правил паспортного режима, проводить среди населения разъяснительную работу о значении строгого соблюдения паспортного режима;

в) производить проверку правил соблюдения паспортного режима в учреждениях, предприятиях, учебных заведениях, гостиницах, санаториях, домах отдыха, общежитиях и домовладениях;

г) при выявлении нарушений правил паспортного режима требовать их немедленного устранения, а в необходимых случаях об этих нарушениях сообщать в органы милиции. Если выявленное нарушение влечет за собой административную ответственность, составить протокол по установленной форме и передать его в органы милиции;

д) при обнаружении исправлений и других дефектов в паспортах, а также паспортов, подлежащих по закону изъятию, сообщить об этом в органы милиции для принятия необходимых мер.

9. Общественный инспектор при исполнении своих обязанностей должен иметь при себе удостоверение и в необходимых случаях предъявлять его.

10. Общественный инспектор по паспортному режиму может также привлекаться к выполнению других отдельных поручений по проверке писем и заявлений граждан, касающихся вопросов паспортной системы.

11. Общественный инспектор по паспортному режиму имеет право:

а) при проверке, в необходимых случаях, требовать от граждан предъявления паспортов и других документов, заменяющих их;

б) при проведении проверок соблюдения паспортного режима требовать от граждан и должностных лиц предъявления домовых книг, журналов регистрации и получать необходимые объяснения.

12. Общественному инспектору по паспортному режиму запрещается проводить проверки в ночное время, изымать у граждан паспорта, задерживать и доставлять в милицию граждан, нарушающих паспортный режим, если это не вызывается крайней необходимостью и интересами охраны общественного порядка.

13. За неудовлетворительную работу, недостойное поведение, злоупотребление положением при выполнении общественных обязанностей общественный инспектор может быть по предложению органов милиции отстранен от работы.

14. Общественный инспектор по паспортному режиму при исполнении своих обязанностей должен строго руководствоваться требованиями советских законов, разумно пользоваться предоставленными ему правами и не допускать их превышения.

15. Общественные инспектора по паспортному режиму, образцово выполняющие свои обязанности, поощряются исполкомами местных Советов народных депутатов, руководителями предприятий, организаций объявлением благодарности, вручением грамоты, награждением ценным подарком.

§ 4. БЕЗОПАСНОСТЬ ДОРОЖНОГО ДВИЖЕНИЯ

О ДОПОЛНИТЕЛЬНЫХ МЕРАХ ПО ОБЕСПЕЧЕНИЮ БЕЗОПАСНОСТИ ДОРОЖНОГО ДВИЖЕНИЯ [1]

ПОСТАНОВЛЕНИЕ СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР
от 29 декабря 1972 г. № 666

(СП Казахской ССР, 1973 г., № 2, ст. 9)

В целях повышения безопасности дорожного движения на территории республики и во исполнение постановления Совета Министров СССР от 20 июля 1972 года № 539 Совет Министров Казахской ССР постановляет:

5. Обязать Министерство просвещения Казахской ССР, Министерство высшего и среднего специального образования Казахской ССР и Государственный комитет Совета Министров Казахской ССР по профессионально-техническому образованию с участием Министерства внутренних дел Казахской ССР и ЦК ЛКСМ Казахстана разработать и осуществить дополнительные мероприятия по изучению в общеобразовательных школах, профессионально-технических училищах, в средних специальных и высших учебных заведениях правил дорожного движения.

6. Поручить Министерству здравоохранения Казахской ССР разработать и по согласованию с заинтересованными министерствами и ведомствами республики утвердить мероприятия по организации своевременной медицинской помощи пострадавшим при дорожно-транспортных происшествиях, особенно в вечернее, ночное время, в праздничные и выходные дни.

8. Возложить на Министерство внутренних дел Казахской ССР осуществление работ по установке, эксплуатации и внедрению в городах и других населенных пунктах технических средств регулирования дорожного движения.

Исполкомам областных и Алма-Атинского городского Советов на-

---

[1] Пункты 1—4, 7, 12 и 15 не приводятся, как не содержащие норм, подлежащих включению в Свод законов Казахской ССР.

Пункт 16 не приводится, как воспроизводящий нормы постановления Совета Министров СССР от 20 июля 1972 г. № 539 (см. Свод законов СССР, том 10).

родных депутатов, Министерству внутренних дел Казахской ССР для осуществления работ по установке, эксплуатации и внедрению в городах и других населенных пунктах технических средств регулирования дорожного движения создать в системе органов внутренних дел специализированные монтажно-эксплуатационные подразделения в сроки согласно приложению.

9. Исполкомам областных и Алма-Атинского городского Советов народных депутатов:

— обеспечить передачу организациями, выполняющими в настоящее время работы по установке, эксплуатации и внедрению технических средств регулирования дорожного движения в городах и других населенных пунктах, создаваемым в соответствии с настоящим постановлением специализированным монтажно-эксплуатационным подразделениям безвозмездно технических средств регулирования дорожного движения (с соответствующей технической документацией), транспортных средств, специализированных автомобилей, передвижных компрессорных установок, автокранов, телескопических вышек и другого необходимого производственного оборудования, а также фондов заработной платы работников, выполняющих указанные работы;

— предусматривать в бюджетах целевым назначением средства на проектирование, изготовление (приобретение), установку, эксплуатацию и ремонт технических средств регулирования дорожного движения в городах и других населенных пунктах, а также на содержание специализированных монтажно-эксплуатационных подразделений;

— обеспечить специализированные монтажно-эксплуатационные подразделения служебными помещениями.

Потребность городов и других населенных пунктов в технических средствах регулирования дорожного движения определяется Министерством внутренних дел Казахской ССР совместно с исполкомами областных и Алма-Атинского городского Советов народных депутатов.

10. Госплану Казахской ССР, Главснабу Казахской ССР, исполкомам областных и Алма-Атинского городского Советов народных депутатов предусматривать ежегодное выделение необходимых материально-технических ресурсов (за исключением кабельной продукции и специальных автотранспортных средств) для специализированных монтажно-эксплуатационных подразделений, создаваемых в соответствии с настоящим постановлением.

11. Установить, что проекты комплексных транспортных схем рассматриваются и согласовываются с облисполкомами, Алма-Атинским горисполкомом, Госпланом Казахской ССР, Госстроем Казахской ССР, Министерством коммунального хозяйства Казахской ССР, Министерством автомобильного транспорта Казахской ССР, Министерством автомобильных дорог Казахской ССР, Министерством внутренних дел Казахской ССР, Министерством здравоохранения Казахской ССР, Управлением Казахской железной дороги, Штабом гражданской обороны Казахской ССР и проектной организацией — автором генерального плана.

13. Разрешить Министерству внутренних дел Казахской ССР привлекать в случае необходимости по согласованию с Министерством автомобильного транспорта Казахской ССР к участию в проведении ежегодных технических осмотров автотранспортных средств, принадлежащих гражданам, отдельные станции технического обслуживания, оснащенные современным контрольно-диагностическим оборудованием.

14. Министерствам и ведомствам Казахской ССР осуществлять начиная с 1973 года организацию во всех крупных автохозяйствах (авто-

комбинатах), имеющих 200 и более автомобилей, диагностических постов, оснащенных современным оборудованием, для контроля за техническим состоянием автомобилей.

ОБ УТВЕРЖДЕНИИ ПОЛОЖЕНИЯ О КОМИССИИ ПО ОБЕСПЕЧЕНИЮ БЕЗОПАСНОСТИ ДОРОЖНОГО ДВИЖЕНИЯ ПРИ СОВЕТЕ МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР [1]

ПОСТАНОВЛЕНИЕ СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР
от 10 мая 1979 г. № 197

(СП Казахской ССР, 1979 г., № 11, ст. 28)

Совет Министров Казахской ССР постановляет:

1. Утвердить прилагаемое Положение о Комиссии по обеспечению безопасности дорожного движения при Совете Министров Казахской ССР.

УТВЕРЖДЕНО
постановлением Совета Министров Казахской ССР
от 10 мая 1979 г. № 197

ПОЛОЖЕНИЕ О КОМИССИИ ПО ОБЕСПЕЧЕНИЮ БЕЗОПАСНОСТИ ДОРОЖНОГО ДВИЖЕНИЯ ПРИ СОВЕТЕ МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР

1. Комиссия по обеспечению безопасности дорожного движения при Совете Министров Казахской ССР [2] образуется Советом Министров Казахской ССР в составе председателя, заместителя председателя, членов комиссии и ответственного секретаря.

2. Основными задачами Комиссии является координация деятельности министерств, ведомств и других организаций по вопросам, связанным с безопасностью дорожного движения, а также разработка и осуществление мероприятий по предупреждению дорожно-транспортных происшествий.

3. Комиссия в своей деятельности руководствуется законами СССР и Казахской ССР, решениями Верховного Совета СССР и его Президиума, Верховного Совета Казахской ССР и его Президиума, постановлениями и распоряжениями Правительства СССР и Казахской ССР, другими нормативными актами в области безопасности дорожного движения, а также настоящим Положением.

4. Решения Комиссии являются обязательными для министерств, ведомств, предприятий, организаций и учреждений республики, а также комиссий по безопасности дорожного движения при исполнительных комитетах местных Советов народных депутатов.

5. Комиссия в соответствии с возложенными на нее задачами:

а) разрабатывает мероприятия, направленные на повышение безопасности дорожного движения и принимает меры к их реализации;

---

[1] Пункт 2 не приводится, как не содержащий норм, подлежащих включению в Свод законов Казахской ССР.

[2] В дальнейшем по тексту «Комиссия».

б) разрабатывает и вносит предложения в Совет Министров Казахской ССР по вопросам безопасности дорожного движения, требующим решения Правительства Казахской ССР;

в) обобщает опыт работы министерств, ведомств и других организаций по вопросам предупреждения дорожно-транспортных происшествий и снижению тяжести их последствий, распространяет положительный опыт этой работы;

г) дает министерствам, ведомствам и другим организациям республики рекомендации о проведении мероприятий по устранению причин аварийности на автотранспорте, городском электротранспорте и другим вопросам, связанным с безопасностью дорожного движения;

д) рассматривает предложения министерств, ведомств, других организаций по вопросам предупреждения аварийности на автотранспорте, городском электротранспорте и иным вопросам, связанным с безопасностью дорожного движения, принимает по ним решения;

е) докладывает при необходимости Совету Министров Казахской ССР о ходе выполнения отдельными министерствами, ведомствами и другими организациями постановлений Правительства СССР и Казахской ССР по вопросам обеспечения безопасности дорожного движения;

ж) участвует в установленном порядке в разработке нормативных актов, направленных на повышение безопасности дорожного движения;

з) организует:

— проведение в установленном порядке межведомственных конференций, семинаров, совещаний по вопросам безопасности дорожного движения и принимает меры к реализации принятых на них рекомендаций;

— работу по пропаганде безопасности дорожного движения с помощью печати, радио, телевидения и общества «Знание»;

и) обобщает и распространяет положительный опыт работы комиссий по безопасности дорожного движения при исполкомах местных Советов народных депутатов, оказывает им методическую помощь и дает рекомендации по вопросам, связанным с безопасностью дорожного движения;

к) осуществляет контроль за состоянием учебно-воспитательной работы по профилактике дорожно-транспортного травматизма в детских учреждениях, школах, средних специальных и высших учебных заведениях, в профессионально-технических училищах;

л) рассматривает на своих заседаниях случаи дорожно-транспортных происшествий с тяжкими последствиями и принимает по ним соответствующие меры;

м) содействует совершенствованию работы общественных организаций, деятельность которых связана с вопросами обеспечения безопасности дорожного движения;

н) анализирует достижения отечественной и зарубежной науки и техники в области безопасности дорожного движения, принимает меры к внедрению этих достижений в практику.

6. Комиссия имеет право:

знакомиться с состоянием работы по выполнению постановлений Совета Министров СССР, Совета Министров Казахской ССР, а также решений Комиссии по вопросам безопасности дорожного движения в министерствах, ведомствах и других организациях;

заслушивать на своих заседаниях сообщения руководителей министерств, ведомств и других организаций республики по вопросам, связанным с безопасностью дорожного движения;

поручать министерствам, ведомствам и другим организациям рес-

публики подготовку материалов по вопросам, вносимым на рассмотрение Комиссии, получать от этих организаций справочные и иные материалы, необходимые для подготовки и рассмотрения их на Комиссии;

привлекать по согласованию с руководителями соответствующих министерств, ведомств и научно-исследовательских учреждений республики квалифицированных специалистов для участия в подготовке и рассмотрении Комиссией материалов по научно-техническим вопросам, касающимся обеспечения безопасности дорожного движения, а также для ознакомления с выполнением министерствами, ведомствами и другими организациями постановлений Правительства СССР, Правительства Казахской ССР и решений Комиссии по этим вопросам;

знакомиться с состоянием работы комиссий по безопасности дорожного движения при исполкомах местных Советов народных депутатов; заслушивать на своих заседаниях сообщения председателей этих комиссий по вопросам, относящимся к их компетенции.

7. Работа Комиссии строится в соответствии с перспективным и текущими планами, которые утверждаются на заседаниях Комиссии.

8. Комиссия проводит заседания, как правило, один раз в квартал. Заседания Комиссии являются правомочными при наличии не менее половины ее членов.

9. Комиссия принимает решения путем открытого голосования. Решения оформляются в виде постановлений и считаются принятыми, если они приняты простым большинством голосов членов Комиссии, участвующих в заседании.

10. На заседания Комиссии при рассмотрении вопросов, затрагивающих интересы отдельных министерств, ведомств и других организаций, приглашаются их представители.

11. Председатель Комиссии:

руководит работой Комиссии;

распределяет обязанности между членами Комиссии, дает им отдельные поручения, связанные с работой Комиссии;

устанавливает время и место проведения заседаний Комиссии, определяет круг вопросов, подлежащих рассмотрению на очередном заседании. При необходимости вносит на рассмотрение Комиссии внеплановые вопросы, а также созывает внеочередные заседания Комиссии.

12. Члены Комиссии:

— организуют в пределах своей компетенции проведение мероприятий по выполнению постановлений Правительства СССР, Правительства Казахской ССР, а также решений Комиссии по вопросам безопасности дорожного движения;

— вносят предложения о включении в план работы Комиссии вопросов, касающихся деятельности министерств, ведомств и других организаций республики в области безопасности дорожного движения, принимают участие в подготовке соответствующих материалов для их рассмотрения на Комиссии;

— возглавляют по поручению Комиссии рабочие группы по подготовке материалов на рассмотрение Комиссии, докладывают на Комиссии эти материалы;

— участвуют в ознакомлении с состоянием работы в министерствах, ведомствах и других организациях республики по выполнению постановлений Совета Министров СССР, Совета Министров Казахской ССР и решений Комиссии по вопросам безопасности дорожного движения и о результатах докладывают Комиссии.

13. Ответственный секретарь Комиссии:

принимает участие в подготовке материалов, внесенных на рассмотрение Комиссии;

подготавливает проекты текущих и перспективных планов работы Комиссии;

готовит совместно с МВД Казахской ССР для рассмотрения на Комиссии информации о дорожно-транспортных происшествиях и рекомендации министерствам, ведомствам и другим организациям о дополнительных мерах по предупреждению аварийности на транспорте;

ведет делопроизводство Комиссии, своевременно оповещает членов Комиссии о сроках проведения заседаний и знакомит с материалами, подготовленными для рассмотрения на очередном заседании Комиссии;

участвует по поручению Председателя Комиссии в ознакомлении с материалами в министерствах, ведомствах и других организациях республики о выполнении постановлений Правительства СССР, Правительства Казахской ССР и решений Комиссии по вопросам обеспечения безопасности дорожного движения, а также представительствует в этих организациях при рассмотрении вопросов, касающихся предупреждения дорожно-транспортных происшествий;

осуществляет контроль за исполнением ранее принятых решений Комиссии;

выполняет другие поручения Председателя Комиссии.

ОБ ОРГАНИЗАЦИИ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ АВТОМОБИЛЬНОГО ТРАНСПОРТА И ГОРОДСКОГО ЭЛЕКТРОТРАНСПОРТА КОМИССИЙ ОБЩЕСТВЕННОГО КОНТРОЛЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТЬЮ ДВИЖЕНИЯ [1]

ПОСТАНОВЛЕНИЕ СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР
И КАЗАХСКОГО РЕСПУБЛИКАНСКОГО СОВЕТА ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ СОЮЗОВ
от 15 августа 1972 г. № 467

(СП Казахской ССР, 1972 г., № 17, ст. 82)

В целях дальнейшего расширения участия общественности в повышении безопасности движения на автомобильном транспорте и городском электротранспорте Совет Министров Казахской ССР и Казахский республиканский совет профессиональных союзов постановляют:

1. Организовать на предприятиях автомобильного транспорта и городского электротранспорта комиссии общественного контроля за безопасностью движения при местных комитетах профсоюза.

2. Утвердить прилагаемое Положение о Комиссии общественного контроля за безопасностью движения на автомобильном транспорте и городском электротранспорте.

---

[1] Пункт 3 не приводится, как не содержащий норм, подлежащих включению в Свод законов Казахской ССР.

УТВЕРЖДЕНО

постановлением Совета Министров Казахской ССР и Казсовпрофа от 15 августа 1972 г. № 467

ПОЛОЖЕНИЕ О КОМИССИИ ОБЩЕСТВЕННОГО КОНТРОЛЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТЬЮ ДВИЖЕНИЯ НА АВТОМОБИЛЬНОМ ТРАНСПОРТЕ И ГОРОДСКОМ ЭЛЕКТРОТРАНСПОРТЕ

Общее положение

1. Комиссия общественного контроля за безопасностью движения на автомобильном транспорте и городском электротранспорте, именуемая в дальнейшем «Комиссия», организуется на предприятиях автомобильного транспорта и городского электротранспорта при местных комитетах профсоюза.

2. Члены Комиссии избираются на общем собрании рабочих, инженерно-технических работников и служащих предприятия открытым голосованием.

В состав Комиссии избираются лучшие водители, длительное время работающие без дорожно-транспортных происшествий и нарушений правил движения, и передовики производства из числа рабочих, инженерно-технических работников и служащих.

Количественный состав Комиссии не может быть менее трех человек.

3.Комиссия избирает (открытым голосованием) председателя, а при количественном составе Комиссии от пяти и более человек — заместителя председателя.

Все члены Комиссии, включая председателя и заместителя, являются общественными контролерами за безопасностью движения.

Свою работу Комиссия проводит по плану (месячному, квартальному), утвержденному местным комитетом профсоюза.

4. О своей деятельности Комиссия отчитывается перед местным комитетом профсоюза и общим собранием рабочих, инженерно-технических работников и служащих предприятия.

5. Основной задачей Комиссии является оказание помощи администрации и местному комитету профсоюза предприятия автомобильного транспорта и городского электротранспорта в проведении мероприятий по предупреждению дорожно-транспортных происшествий, укреплению транспортной дисциплины и повышению уровня технического состояния автопарка и городского электротранспорта.

6. Комиссия осуществляет контроль:

за соблюдением водителями предприятия правил безопасности движения;

за соблюдением режима труда и отдыха водителей;

за выпуском на линию технически исправного подвижного состава и приемкой его при возвращении с линии па предприятие;

за своевременным и правильным проведением инструктажа по безопасности движения и повышением квалификации водителей;

за внешним видом подвижного состава, чистотой и порядком в салонах автобусов, трамваев и троллейбусов;

за внешним видом, чистотой и опрятностью рабочей и форменной одежды водителей, ремонтных и обслуживающих рабочих;

за состоянием дорог на постоянных маршрутах работы автомобильного транспорта и городского электротранспорта.

7. Комиссия ведет свою работу в тесном контакте с администрацией соответствующего предприятия автомобильного транспорта, городского электротранспорта, дорожного хозяйства, специализированными народными дружинами по безопасности движения и органами Государственной автомобильной инспекции Министерства внутренних дел Казахской ССР.

8. Комиссия принимает активное участие в проведении воспитательной работы с коллективом предприятия автомобильного транспорта и городского электротранспорта и совместно с администрацией предприятия организует:

тщательное изучение причин дорожно-транспортных происшествий, нарушений трудовой и транспортной дисциплины, разбор и обсуждение в коллективе каждого происшествия на транспорте;

проведение бесед и лекций, показ кинофильмов по вопросам безопасности движения и мероприятий по повышению культуры обслуживания населения указанными предприятиями;

обмен опытом работы водителей-передовиков автотранспорта и электротранспорта, а также ремонтных рабочих по обеспечению безопасности движения;

выпуск плакатов, фотовитрин и других наглядных пособий, разъясняющих и пропагандирующих правила движения, мастерство вождения автомобилей и городского электротранспорта, а также сатирических листков, критикующих нарушителей транспортной дисциплины.

9. Комиссия и ее члены — общественные контролеры в пределах компетенции, предусмотренной пунктом 6 настоящего Положения, имеют право:

при установлении нарушений составлять акты и незамедлительно передавать их администрации предприятия для принятия соответствующих мер;

рассматривать на своих заседаниях вопросы, связанные с безопасностью движения и мерами по предупреждению дорожно-транспортных происшествий;

вносить предложения администрации, местному комитету профсоюза о поощрении ремонтных рабочих и водителей, обеспечивающих повышение коэффициента технической готовности автомобилей, трамваев и троллейбусов, улучшение их использования и безаварийную работу на линии, а также о полном или частичном лишении указанных работников премий за низкое качество технического обслуживания (ремонтов) подвижного состава и высокую аварийность;

вносить предложения администрации, местному комитету профсоюза и органам Государственной автомобильной инспекции Министерства внутренних дел Казахской ССР об устранении выявленных недостатков, способствующих возникновению дорожно-транспортных происшествий, и возбуждать ходатайство перед администрацией и местным комитетом профсоюза о привлечении в установленном порядке нарушителей к ответственности.

Руководители предприятий и организаций обязаны своевременно рассматривать замечания и предложения Комиссии по вопросам, касающимся безопасности движения, и принимать необходимые меры к устранению выявленных недостатков.

10. Члены Комиссии имеют право ношения нарукавной повязки «Общественный контролер за безопасностью движения» (на территории предприятия). Членам Комиссии — общественным контролерам за безопасностью движения выдается удостоверение.

11. Члены Комиссии, не выполняющие свои обязанности, скомпрометировавшие себя на работе или в быту, исключаются из состава Комис-

сии решением местного комитета профсоюза с последующим утверждением этого решения на общем собрании рабочих, инженерно-технических работников и служащих предприятия; у них отбирается удостоверение.

ПОЛОЖЕНИЕ ОБ ОБЩЕСТВЕННЫХ АВТОИНСПЕКТОРАХ, ГОРОДСКИХ И РАЙОННЫХ СОВЕТАХ ОБЩЕСТВЕННЫХ АВТОИНСПЕКТОРОВ

УТВЕРЖДЕНО РАСПОРЯЖЕНИЕМ СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР
от 2 октября 1959 г. № 1694

Обеспечение безопасности движения транспорта и пешеходов на улицах городов и дорогах Казахской ССР представляет интересы всех трудящихся республики и является одной из главных задач по охране порядка и общественной безопасности в стране.

Однако, в результате недостаточного уровня дисциплины движения по улицам и дорогам, имеют место дорожные происшествия, приводящие к человеческим жертвам и наносящие большой ущерб государству.

В обстановке значительного роста численности автомототранспорта и повышения интенсивности его движения борьба с нарушениями правил движения и авариями должна вестись не только административными органами, но и, главным образом, общественностью.

В этих целях организуются добровольные бригады или группы общественных автоинспекторов.

I. Общее положение

1. Общественными автоинспекторами могут быть лучшие водители транспорта, инженерно-технические работники автохозяйств, автотрестов и других учреждений, предприятий, а также работники общественных организаций и медицинских учреждений.

2. Общественные автоинспектора избираются общим собранием коллектива рабочих, служащих автохозяйства, совхоза, колхоза, предприятия, учреждения, по месту их работы, только по рекомендации партийной, комсомольской, профсоюзной организации и администрации.

В отдельных случаях оформление общественными автоинспекторами врачей, инженеров и других специалистов производится по представлению и рекомендации руководителей данных учреждений.

3. В зависимости от числа общественных автоинспекторов в данной организации создается группа в составе до 9 человек или бригада от 10 и более человек во главе со старшим группы, бригадиром и их заместителями.

В случае выбытия члена бригады (группы) состав общественных автоинспекторов доизбирается.

4. Организация бригад или групп общественных автоинспекторов, а также содействие в их работе возлагается на руководителей автохозяйств, предприятий и учреждений, которые совместно с партийной, комсомольской и профсоюзной организациями периодически должны заслушивать отчет старшего или бригадира общественных автоинспекторов на общем собрании коллектива. На этих же собраниях рассматриваются вопросы исключения отдельных лиц из состава бригад, групп и доизбрания новых кандидатур.

5. Для руководства группами и бригадами общественных автоинспекторов образуются и действуют в пределах своего района или города рай-

онные (городские) Советы общественных автоинспекторов в составе 9—15 членов под председательством одного из руководящих работников исполкома городского или районного Совета народных депутатов. Советы избираются на городских, районных общих собраниях бригадиров, старших групп, руководителей автохозяйств и общественных организаций с участием работников милиции.

6. Основными задачами групп и бригад общественных автоинспекторов является осуществление надзора за соблюдением правил безопасности движения транспорта и пешеходов, техническим состоянием транспортных средств и проведение разъяснительной работы среди водителей и населения, направленной на предупреждение дорожно-транспортных происшествий.

7. Бригады, группы, городские и районные Советы общественных автоинспекторов в своей деятельности руководствуются требованиями советских законов и проводят свою работу в увязке с органами милиции и общественными организациями.

8. Учреждения Министерства внутренних дел оказывают всемерное содействие общественным автоинспекторам, их группам и бригадам в деле охраны безопасности движения транспорта и пешеходов.

9. Общественному автоинспектору выдается Госавтоинспекцией удостоверение, в котором изложены обязанности и права по борьбе с нарушениями правил движения.

10. Граждане, выбывающие из бригады или группы общественных автоинспекторов, обязаны сдать свои удостоверения старшему группы, бригадиру или Госавтоинспекции.

II. Обязанности и права группы, бригады и районного (городского) Совета общественных автоинспекторов

11. Бригада или группа общественных автоинспекторов: охраняет порядок и безопасность движения транспорта и пешеходов на улицах и дорогах, принимает участие в поддержании общественного порядка, в частности, во время проведения демонстраций, шествий, массовых гуляний, спортивных соревнований;

обеспечивает в своем хозяйстве, автопарке, предприятии, а также в закрепленном за ней районе постоянный надзор за соблюдением правил безопасности движения путем патрулирования, рейдов, выставления постов и установления дежурств;

вносит в районный (городской) Совет общественных автоинспекторов и административные органы предложения о принятии мер воздействия к отдельным руководителям автохозяйств, нарушающим правила технической эксплуатации автопарка;

передает материалы в отношении отдельных нарушителей правил движения в Госавтоинспекцию, а также направляет своего представителя в качестве общественного обвинителя при рассмотрении материала о нарушении товарищеским судом по месту работы нарушителя;

сообщает, в необходимых случаях, в печать о фактах грубых нарушений правил безопасности движения;

ведет работу среди членов бригады по укреплению сплоченности, воспитывает у них высокую дисциплинированность, чувство общественного долга; проводит обучение их методам работы по борьбе с нарушителями, а также повышению их знаний правил безопасности движения.

Бригадир общественных автоинспекторов ежемесячно составляет согласованный с Советом общественных автоинспекторов план работы

бригады, ведет индивидуальный учет работы членов бригады и периодически отчитывается перед коллективами о работе бригады по борьбе с нарушениями правил безопасности движения.

12. Районный (городской) Совет общественных автоинспекторов:

— руководит работой по формированию бригад или групп в автохозяйствах, предприятиях, учреждениях, колхозах и совхозах;

— разрабатывает мероприятия по предупреждению дорожно-транспортных происшествий в районе (городе), распределяет силы бригад, общественных автоинспекторов по местам надзора и оказывает помощь бригадирам в выполнении поставленных перед ними задач;

— организует силами специалистов автодела, преподавателей учебных заведений, врачей, агитаторов, лекторов проведение разъяснительной работы по правилам безопасности движения среди работников транспортных хозяйств, учащихся школ и населения;

— оказывает активную помощь ГАИ в привлечении общественных автоинспекторов для совместной работы с госавтоинспекторским составом на линии по надзору за движением автотранспорта и пешеходов;

— организует по согласованию с ГАИ или непосредственно проведение общественных проверок автохозяйств по эксплуатации и техническому состоянию транспорта и дисциплине водителей с составлением соответствующих документов;

в порядке реализации материалов о недостатках работы автохозяйств и дисциплины на транспорте, вносит вопросы на рассмотрение местных партийных и советских органов, а также вышестоящих ведомств и организаций для принятия соответствующих мер по устранению недостатков, улучшению работы транспорта и укреплению дисциплины среди работников автохозяйств;

— практикует выступление по радио и телевидению, а также в местной печати и стенных газетах хозяйств, города, используя все средства для создания общественного мнения вокруг вопросов безопасности движения и дисциплины на улицах и дорогах города (района);

— по мере необходимости, проводит заседания, на которых заслушивает вопросы (по материалам проверки) о недостатках работы автохозяйств с приглашением на них руководителей, принимает решения и информирует соответствующие организации и административные органы;

— заслушивает отчеты о работе отдельных групп или бригад общественных автоинспекторов и мобилизует их на принятие активного участия в работе по безопасности движения;

— периодически обобщает опыт работы групп или бригад общественных автоинспекторов и обеспечивает его популяризацию;

— вносит предложения в партийные, советские и общественные организации об устранении причин и условий, способствующих совершению дорожно-транспортных происшествий и несчастных случаев.

III. Обязанности и права общественного автоинспектора

13. Общественный автоинспектор обязан:

— активно участвовать во всех мероприятиях по предупреждению автодорожных происшествий и принимать необходимые меры к пресечению нарушений установленных правил движения транспорта и пешеходов;

— в борьбе с нарушениями правил движения транспорта и пешеходов воздействовать на нарушителя, прежде всего, путем убеждения[1];

— при дорожно-транспортных происшествиях принимать меры к оказанию помощи пострадавшим и задержанию нарушителей. Записывать свидетелей дорожного происшествия, охранять следы и вещественные доказательства до прибытия на место происшествия работников милиции;

— при исполнении обязанностей иметь при себе удостоверение, а при несении патрульной службы — нарукавную повязку с надписью «Общественный автоинспектор».

14. Общественный автоинспектор имеет право:

а) требовать от водителей транспорта и других граждан соблюдения правил уличного движения;

б) проверять у водителей во время стоянки автомашин наличие путевых документов и удостоверений на право управления соответствующим транспортом;

в) составлять, в зависимости от характера нарушения, рапорт (желательно с участием свидетеля) с последующей передачей его в Госавтоинспекцию;

г) задерживать и доставлять в органы милиции водителей автомототранспорта, находящихся при управлении машинами: в нетрезвом состоянии, без удостоверения на право управления, без путевых документов;

д) пользоваться при исполнении своих обязанностей телефоном предприятия (учреждения);

е) в необходимых случаях останавливать проходящий автотранспорт для передачи сообщений в ближайшее отделение милиции о дорожно-транспортном происшествии, а также оказания помощи по задержанию водителя, нарушившего правила движения и пытающегося скрыться;

ж) при отказе задержанного следовать в милицию или при сопротивлении — принимать меры к доставке его в принудительном порядке.

Общественный автоинспектор при исполнении своих обязанностей и осуществлении предоставленных ему прав строго руководствуется требованиями советских законов.

Общественные автоинспектора, не выполняющие своих обязанностей или подрывающие авторитет группы, бригады, на собраниях коллективов, их избравших, подвергаются мерам общественного воздействия, вплоть до исключения из состава общественных автоинспекторов, а за превышение установленных прав или за допущение злоупотреблений своим положением привлекаются к ответственности по закону.

IV. Меры поощрения

Общественные автоинспектора, активно участвующие в охране порядка и безопасности движения транспорта и пешеходов, а также образцово выполняющие свои обязанности, поощряются исполкомами местных Советов народных депутатов, областными управлениями внутренних дел, общественными организациями, руководителями автохозяйств, предприятий, учреждений объявлением благодарности, вручением грамот, занесением на Доску почета, награждением ценными подарками, а особенно отличившиеся представляются к правительственным наградам.

Сознавая, что борьба с дорожно-транспортными происшествиями имеет большое государственное, общенародное значение, общественные автоинспектора должны безупречно выполнять возложенные на них обязанности и с честью оправдать доверие, оказанное народом.

[1] Абзац третий пункта 13 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 14 апреля 1983 г. № 162. (СП Казахской ССР, 1983 г., № 9, ст. 39).

§ 5. ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ПОЖАРНЫЙ НАДЗОР

ОБ ОРГАНИЗАЦИИ РЕСПУБЛИКАНСКОГО ДОБРОВОЛЬНОГО ПОЖАРНОГО ОБЩЕСТВА

ПОСТАНОВЛЕНИЕ СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР
от 10 мая 1957 г. № 288

Совет Министров Казахской ССР постановляет:

1. Организовать республиканское добровольное пожарное общество.

2. Утвердить представленный Министерством внутренних дел Казахской ССР проект Устава Добровольного пожарного общества республики.

УТВЕРЖДЕН
постановлением Совета Министров Казахской ССР
от 10 мая 1957 г. № 288

УСТАВ ДОБРОВОЛЬНОГО ПОЖАРНОГО ОБЩЕСТВА КАЗАХСКОЙ ССР (ДПО)[1]

I. Цели и задачи общества

1. Добровольное пожарное общество Казахской ССР является массовой организацией трудящихся, создаваемой на добровольных началах.

Общество имеет целью привлечение широких слоев населения республики к участию в проведении противопожарных профилактических мероприятий и к активной борьбе за охрану социалистической собственности и личного имущества граждан от пожаров.

Общество воспитывает своих членов в духе преданности социалистической Родине, Коммунистической партии и Советскому правительству.

[1] Абзац седьмой подпункта «д» пункта 56 — признан утратившим силу постановлением Совета Министров Казахской ССР от 18 октября 1963 г. № 834.

2. Добровольное пожарное общество Казахской ССР проводит свою работу на основе Устава общества, инициативы и самодеятельности его членов под руководством партийных и советских органов, в тесном контакте с Управлением пожарной охраны МВД Казахской ССР.

3. В своей работе общество поддерживает тесную связь с партийными, советскими, профсоюзными, комсомольскими организациями.

4. Основными задачами Добровольного пожарного общества являются:

а) оказание органам пожарной охраны активной помощи в проведении предупредительных противопожарных мероприятий и в борьбе с пожарами силами и средствами организаций общества;

б) пропаганда противопожарных знаний и мероприятий среди членов общества и населения и обучение их мерам предупреждения и тушения пожаров;

в) вовлечение трудящихся в члены общества.

5. Для осуществления своих задач общество:

а) разъясняет населению республики цели и задачи общества;

б) организует в городах, рабочих поселках, районных центрах, а также на промышленных предприятиях, в совхозах, МТС, колхозах, школах, торговых, кооперативных, зрелищных и других предприятиях и домоуправлениях добровольные первичные пожарные организации (дружины и команды);

в) организует и проводит среди членов общества и населения лекции, доклады и беседы на противопожарные темы, привлекая к этой работе актив общества, специалистов пожарного дела, инженерно-технических и научных работников;

г) организует выставки, витрины, панно, стенды по вопросам пожарной охраны, а также выпуск и показ специальных кинофильмов;

д) по согласованию с Государственным пожарным надзором обеспечивает издание и распространение наглядных пособий и агитационных материалов (плакатов, брошюр, памяток, листовок и т. п.), а также учебной литературы по вопросам пожарной охраны;

е) использует периодическую печать, радиовещание и культурно-просветительные учреждения для пропаганды противопожарных знаний среди членов общества и населения;

ж) проводит научно-техническую работу по вопросам предупреждения и тушения пожаров, содействует развитию рационализации и изобретательства в пожарном деле;

з) содействует повышению уровня знаний населения в области противовоздушной обороны и оказывает помощь Добровольному обществу содействия армии, авиации и флоту СССР в организации и подготовке противопожарных звеньев, групп самозащиты на предприятиях, в МТС, колхозах, совхозах, жилых домах и других объектах;

и) создает школы, курсы и кружки по подготовке специалистов пожарного дела;

к) организует и проводит конкурсы на усовершенствование существующих и изобретение новых видов пожарного инвентаря и оборудования, на повышение огнестойкости строительных материалов;

л) на договорных началах с заинтересованными ведомствами выставляет пожарные посты в театрах, кино, клубах и других местах проведения массовых мероприятий;

м) организует и проводит социалистическое соревнование между добровольными пожарными командами и дружинами, районными и городскими советами общества на лучшее выполнение стоящих перед ними задач.

II. Члены общества, их обязанности и права

6. Добровольное пожарное общество Казахской ССР состоит из членов общества и юных друзей пожарного дела.

7. Членами Добровольного пожарного общества Казахской ССР могут быть все советские граждане, достигшие 18-летнего возраста, признающие Устав общества, состоящие и работающие в одной из его организаций и аккуратно уплачивающие членские взносы.

8. Прием в члены общества производится в индивидуальном порядке по письменному заявлению желающего вступить в члены общества.

Вопрос о приеме в члены общества решается советом первичной организации, а там, где нет совета,— общим собранием членов организации. Принятому в общество выдается членский билет установленного образца. Стоимость билета оплачивает вступающий в общество.

9. Юные друзья пожарного дела — несовершеннолетние члены общества — пионеры и школьники изучают причины возникновения пожаров и принимают участие в проведении предупредительных мероприятий по борьбе с ними.

10. Член Добровольного пожарного общества обязан:

а) выполнять устав общества;

б) активно участвовать в работе первичной организации общества, посещать собрания и выполнять все задания организации;

в) своевременно уплачивать членские взносы;

г) повышать свою пожарно-техническую грамотность и уровень знаний по МПВО;

д) разъяснять и пропагандировать среди населения цели и задачи добровольного пожарного общества, содействовать вовлечению трудящихся в члены общества;

е) соблюдать дисциплину, оберегать от порчи и расхищения имущество и материальные ценности общества.

11. Член общества имеет право:

а) участвовать с правом решающего голоса на собраниях членов общества;

б) избирать и быть избранным во все руководящие органы общества.

Примечание. *Юный друг пожарного дела — несовершеннолетний член общества может быть избран только в органы дружин юных пожарных;*

в) пользоваться преимущественным правом при поступлении в учебные организации общества;

г) участвовать в производственных и культурно-просветительных мероприятиях, организуемых обществом;

д) носить установленный нагрудный знак общества.

12. В случае получения инвалидности или смерти члена общества, связанных с тушением пожара, следованием на пожар или исполнением других уставных обязанностей, выдается единовременное денежное пособие семье погибшего, а при увечьи — лично пострадавшему члену общества; размер пособия определяется республиканским советом Добровольного пожарного общества в пределах до 4000 рублей.

13. За особую активность в работе общества, отличные показатели в изучении пожарного дела, активное участие в тушении пожаров, перевыполнение производственных планов и т. п. члены общества могут поощряться путем объявления благодарности, занесения на Доску почета, награждением Почетными грамотами, ценными подарками, денежными премиями и знаком «Отличник Добровольного пожарного общества Ка-

захской ССР», а также представляться, по ходатайству республиканского совета, к награждению знаком «Лучшему работнику пожарной охраны» и правительственным наградам.

14. Членам Добровольного пожарного общества, не выполняющим возложенных на них обязанностей, советы, а также общие собрания первичных организаций общества могут применять следующие меры воздействия: общественное порицание, выговор и, как крайняя мера, за проступки, порочащие звание члена общества,— исключение из членов общества.

Исключение из членов общества может быть произведено также в случаях:

а) личной просьбы;

б) неуплаты членского взноса в течение одного года;

в) нарушения Устава общества.

Решение об исключении из членов общества вступает в силу после утверждения его районным (городским) советом Добровольного пожарного общества.

15. Юридическое членство общества имеет целью широкое привлечение хозяйственных, кооперативных и других организаций к осуществлению мер по предупреждению пожаров и борьбе с ними.

Юридическими членами общества могут быть совхозы, МТС, колхозы, промышленные предприятия, кооперативные, торговые и другие организации.

16. Юридические члены общества обязаны:

а) активно помогать организациям общества в проведении мероприятий по предупреждению и тушению пожаров;

б) активно участвовать в строительстве и организации пожарных депо, водоемов и грозозащиты;

в) своевременно уплачивать установленные членские взносы.

17. Юридические члены общества имеют право:

а) участвовать через уполномоченных ими лиц, с правом решающего голоса, на районных (городских) конференциях общества;

б) пользоваться, по согласованию с соответствующим советом общества, клубами и культурно-просветительным имуществом для проведения массовых, политических и культурно-просветительных мероприятий;

в) участвовать в выставках, смотрах и других мероприятиях общества, направленных на усиление мер пожарной безопасности.

III. Структура общества

18. В составе Добровольного пожарного общества Казахской ССР образуются:

а) первичные организации общества

б) районные и городские организации общества

в) областные организации общества

г) республиканская организация общества.

IV. Первичные организации общества

19. Первичные организации Добровольного пожарного общества создаются на всех объектах промышленности, в совхозах, МТС, РТС, колхозах, учебных заведениях, торговых предприятиях и других учреждениях и в домоуправлениях при наличии не менее 10 членов общества [1].

[1] Пункты 18 и 19 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 5 февраля 1959 г. № 87.

20. Первичные организации общества проводят работу на основе инициативы членов общества под руководством районного, городского или областного совета Добровольного пожарного общества [1].

21. По согласованию с комсомольскими организациями при первичных организациях общества создаются юношеские добровольные пожарные дружины (ЮДПД).

22. Первичные организации общества:

а) проводят среди населения — рабочих, служащих и колхозников разъяснительную работу по вопросам пожарной безопасности;

б) наблюдают за выполнением правил пожарной безопасности и соблюдением противопожарного режима в жилых домах, административных, лечебных, детских и учебных заведениях, складских, торговых и производственных помещениях на территории своего объекта;

в) осуществляют надзор за содержанием в исправном состоянии пожарных сараев, депо, водоемов, подъездов к ним и первичных средств тушения пожаров и готовностью их к действию;

г) создают из наиболее активных членов Добровольного пожарного общества добровольную пожарную дружину (ДПД) и боевые расчеты;

д) участвуют в тушении пожаров;

е) проводят работу по повышению пожарно-технических знаний и подготовке членов общества к работе в условиях противовоздушной обороны.

23. Высшим органом организации является общее собрание членов общества.

Общее собрание считается правомочным, если на нем присутствует не менее половины членов организации.

Собрание членов первичных организаций созывается по мере надобности, но не реже одного раза в квартал.

24. Собрание первичной организации:

а) решает вопросы приема и исключения членов организации;

б) утверждает планы работы первичной организации;

в) утверждает отчеты о деятельности первичной организации;

г) избирает руководящие органы первичной организации;

д) избирает делегатов на районные, городские или областные конференции общества.

Все вопросы собрание решает простым большинством голосов присутствующих [1].

25. Для ведения текущей работы первичной организации общества, насчитывающей 15 и более членов, на общих собраниях избирают открытым голосованием сроком на 1 год совет первичной организации в количестве 3—5 членов, а в организации, насчитывающей менее 15 членов, избираются председатель и секретарь.

Совет первичной организации открытым голосованием избирает из своего состава председателя, его заместителя, секретаря и казначея.

Члены совета не могут быть членами ревизионной комиссии. Для ревизии правильности сбора членских взносов, состояния учета членов общества, учета и хранения имущества на общем собрании первичной организации, одновременно с выборами совета, избирается открытым голосованием сроком на 1 год ревизионная комиссия из 3 членов, которая из своего состава избирает председателя, его заместителя и секретаря.

---

[1] Пункты 20—24 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 5 февраля 1959 г. № 87.

В первичных организациях, насчитывающих менее 15 членов общества, избирается ревизор.

Члены ревизионной комиссии участвуют в заседаниях совета с правом совещательного голоса.

26. Совет первичной организации:

а) принимает заявления от лиц, желающих вступить в общество, и представляет их на рассмотрение общего собрания первичной организации;

б) организует проведение членами первичной организации периодических противопожарных обследований жилого фонда административных, лечебных, детских и учебных заведений, складских и производственных помещений;

в) совместно с органами Государственного пожарного надзора подбирает кандидатуру для назначения начальником добровольной пожарной дружины;

г) ведет контроль за выполнением трудящимися правил пожарной безопасности за содержанием в исправном состоянии противопожарного инвентаря, пожарного депо, водоемов и пр.;

д) обучает членов первичной организации правилам владения пожарным инвентарем, ухода за ним и применения его при тушении пожаров [1].

V. Районные и городские организации

27. Районные (городские) советы Добровольного пожарного общества создаются при наличии 15 и более первичных организаций общества.

28. Высшим органом Добровольного пожарного общества в районе (городе) являются районные (городские) конференции.

29. Районные (городские) конференции созываются районными (городскими) советами не реже 1 раза в два года [2].

Внеочередная конференция созывается по решению районного (городского) совета, вышестоящих советов Добровольного пожарного общества или по требованию не менее $^1/_3$ членов общества в районе (городе).

О созыве и порядке дня районной (городской) конференции объявляется не позднее чем за месяц до конференции.

Конференция считается правомочной, если на ней присутствует не менее $^2/_3$ избранных делегатов.

Нормы представительства и порядок избрания делегатов на конференцию устанавливаются районным (городским) советом общества.

30. Районная (городская) конференция заслушивает и утверждает отчеты районного (городского) совета и ревизионной комиссии, решает важнейшие вопросы деятельности районной (городской) организации общества, избирает районный (городской) совет и ревизионную комиссию.

Районный (городской) совет и ревизионная комиссия избираются сроком на 2 года в составе, установленном конференцией [2].

---

[1] Пункты 25, 26 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 5 февраля 1959 г. № 87.

[2] Абзац первый пункта 29 и абзац второй пункта 30 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 6 ноября 1964 г. № 771.

Выборы в совет и ревизионную комиссию проводятся открытым голосованием [1].

31. В промежутках между конференциями деятельностью организации руководит районный (городской) совет.

Районный (городской) совет избирает открытым голосованием президиум совета в количестве 5—7 человек в составе председателя, его заместителя, секретаря и членов.

32. Районный (городской) совет Добровольного пожарного общества (его президиум):

а) создает и утверждает первичные организации общества, руководит их деятельностью, ведет учет первичных организаций и членов общества и обеспечивает выполнение плана поступления членских взносов;

б) составляет планы работ и разрабатывает мероприятия, направленные на развитие деятельности общества по предупреждению и борьбе с пожарами;

в) составляет сметы доходов и расходов и представляет их на утверждение вышестоящего совета общества, ведет бухгалтерский учет.

Составляет и представляет в установленном порядке отчетные балансы и отчеты о проведенной работе в вышестоящий совет общества;

г) составляет планы подготовки членов общества и организует курсы, кружки по пожарно-технической подготовке начальников добровольных дружин и команд, общественных уполномоченных по пожарной охране домоуправлений и учреждений, а также печников и трубочистов;

д) организует и руководит хозяйственно-производственной деятельностью районной (городской) организации общества;

е) организует из членов общества добровольные пожарные дружины и содержит их в боевой готовности.

33. Районный (городской) совет общества имеет самостоятельные счета в кредитных учреждениях и может производить банковские операции. Денежные документы, договоры, обязательства и доверенности подписываются председателем соответствующего совета или его заместителем и бухгалтером или без подписи бухгалтера в советах, где по штату нет должности бухгалтера.

34. Районная (городская) ревизионная комиссия избирает из своего состава председателя, его заместителя и секретаря.

Члены ревизионной комиссии не могут быть членами районного (городского) совета.

Члены ревизионной комиссии могут участвовать в заседаниях районного (городского) совета и его президиума с правом совещательного голоса.

35. Ревизионная комиссия ревизует денежные отчеты совета, состояние имущества и отчетности, поступление членских взносов, прохождение дел, жалоб и заявлений в районном (городском) совете.

36. Ревизионная комиссия подотчетна в своей деятельности районной (городской) конференции. В период между конференциями ревизионная комиссия не реже двух раз в год проводит соответствующие ревизии и результаты своих ревизий, а также вытекающие из них предложения ставит на обсуждение соответствующего совета.

---

[1] Абзац третий пункта 30 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 23 декабря 1975 г. № 616 (СП Казахской ССР, 1976 г., № 1, ст. 1).

VI. Республиканские и областные организации

37. Высшим руководящим органом Добровольного пожарного общества Казахской ССР является съезд, в областях — областные конференции общества, созываемые не реже одного раза в четыре года.

38. Внеочередной съезд общества может быть созван по инициативе Республиканского совета общества или по требованию не менее одной трети областных организаций общества.

Внеочередные областные конференции общества могут быть созваны по инициативе республиканского, областного советов общества или по требованию одной трети городских и районных организаций общества.

39. Время созыва и вопросы, вносимые на рассмотрение съезда и областной конференции общества, объявляются не позднее чем за месяц до начала их работы.

Нормы представительства и порядок избрания делегатов на съезд и конференцию устанавливаются республиканским и областным советами общества.

Съезд и областная конференция общества считаются правомочными, если на них присутствуют не менее двух третей избранных делегатов.

40. Республиканский съезд и областная конференция:

а) заслушивают и утверждают отчеты соответствующего совета и ревизионной комиссии;

б) решают важнейшие вопросы деятельности республиканской и областной организации общества;

в) избирают открытым голосованием республиканский и областной советы и ревизионные комиссии сроком на 4 года.

41. В промежутках между съездами и областными конференциями деятельностью республиканской, областной организаций общества руководит соответствующий совет.

Республиканский, областной совет избирает открытым голосованием президиум совета в количестве 7—9 человек в составе председателя, его заместителя, секретаря и членов.

Президиумы республиканского и областного советов для решения актуальных вопросов и задач, стоящих перед обществом, созывают пленумы республиканского и областного советов не реже одного раза в год [1].

42. Республиканский совет Добровольного пожарного общества (его президиум):

а) представляет Добровольное пожарное общество Казахской ССР во всех государственных и общественных организациях;

б) руководит и направляет деятельность областных, городских и районных организаций общества;

в) разрабатывает и осуществляет мероприятия, направленные на развитие деятельности общества по усилению мер пожарной безопасности и борьбы с пожарами в республике;

г) руководит пропагандистской и агитационной работой по вопросам пожарной безопасности и борьбы с пожарами, подготовкой кадров, издает учебные, агитационные и наглядные пособия;

д) разрабатывает и утверждает программы по противопожарной подготовке членов общества;

---

[1] Пункты 37, 38, 39, 40 и 41 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 22 декабря 1975 г. № 616 (СП Казахской ССР, 1976 г., № 1, ст. 1). Тем же постановлением пункт 41 дополнен абзацем третьим.

е) организует и проводит республиканские соревнования по лучшему проведению противопожарных мероприятий, а также по пожарно-прикладному и другим видам спорта среди членов общества;

ж) утверждает положения о производственно-хозяйственных предприятиях и учебных организациях общества;

з) утверждает годовые финансовые планы и балансы общества;

и) рассматривает и утверждает планы, сметы и отчеты областных советов и подчиненных производственных и сбытовых предприятий, учебных организаций и контролирует исполнение утвержденных планов и смет.

Перераспределяет неиспользованные остатки средств по данным годовых отчетов (кроме отчислений в фонд премирования и на социально-бытовые нужды) между областными добровольными пожарными обществами с согласия соответствующих советов для обеспечения финансирования капитальных вложений и противопожарных мероприятий, предусмотренных планами по республике [1];

к) разрабатывает планы производственно-хозяйственной деятельности, составляет и утверждает в установленном порядке бухгалтерские балансы и отчеты, представляет годовые отчеты о деятельности общества в Совет Министров Казахской ССР и в части проведения противопожарных мероприятий по республике — Управлению пожарной охраны МВД Казахской ССР;

л) определяет штаты организаций общества и представляет их на утверждение Совета Министров Казахской ССР;

м) обеспечивает материально-техническое снабжение организаций общества;

н) утверждает в установленном порядке образцы штампов, печатей, членских билетов общества;

о) представляет на утверждение Совета Министров Казахской ССР принятые республиканским съездом изменения Устава, а также эмблему и знаки общества [2].

43. Все решения и указания республиканского совета являются обязательными для всех организаций общества.

44. Областной совет общества (его президиум):

а) руководит деятельностью районных и городских организаций общества на территории области;

б) проводит мероприятия, направленные на развитие деятельности общества по усилению мер пожарной безопасности и борьбы с пожарами в области;

в) руководит пропагандистской и агитационной работой по вопросам пожарной безопасности и борьбы с пожарами, подготовкой кадров, издает агитационные и наглядные пособия;

г) утверждает годовые финансовые планы и балансы;

д) рассматривает и утверждает планы, сметы и отчеты нижестоящих советов и подчиненных производственных и сбытовых предприятий, учебных организаций и контролирует исполнение утвержденных планов и смет;

е) разрабатывает планы производственно-хозяйственной деятельности общества, составляет и представляет в установленном порядке бухгалтерские балансы и отчеты, а также представляет годовые отчеты

---

[1] Подпункт «и» пункта 42 дополнен вторым абзацем постановлением Совета Министров Казахской ССР от 6 ноября 1964 г. № 771.

[2] Подпункт «о» пункта 42 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 22 декабря 1975 г. № 616 (СП Казахской ССР, 1976 г., № 1, ст. 1).

о деятельности областной организации в республиканский совет общества и облисполком.

45. Республиканский, областной совет имеет самостоятельные счета в кредитных учреждениях и может производить банковские операции.

Денежные документы, договоры, обязательства и доверенности подписываются председателем совета или его заместителем и бухгалтером или без подписи бухгалтера в совете, где по штату нет должности бухгалтера.

46. Республиканская, областная ревизионная комиссия избирает из своего состава председателя, его заместителя и секретаря.

Члены ревизионной комиссии не могут быть членами республиканского, областного совета.

Члены ревизионной комиссии могут участвовать в заседаниях республиканского, областного совета и его президиума с правом совещательного голоса.

47. Ревизионная комиссия ревизует денежные отчеты совета, состояние имущества и отчетности, правильность расходования средств, прохождения дел, жалоб и заявлений в республиканском, областном совете.

Ревизионная комиссия при проведении проверок и обследований может привлекать актив общества и в качестве экспертов счетных работников и других специалистов.

В техническом и хозяйственном отношении ревизионную комиссию обслуживает технический аппарат республиканского совета.

48. Республиканская и областная ревизионные комиссии созываются их председателями по мере надобности, но не реже одного раза в год и в своей деятельности отчитываются соответственно перед Республиканским съездом и областной конференцией общества. В период между съездами и конференциями республиканская и областная ревизионные комиссии вносят на обсуждение республиканского и областного советов результаты ревизий и предложения по ним [1].

VII. Средства общества

49. Денежные средства общества составляются из:

а) вступительных и членских взносов членов общества;

вступительные взносы устанавливаются в размере 1 рубля и членские — 50 копеек в год.

Примечание. С членов дружин юных друзей пожарного дела вступительные членские взносы не взимаются;

б) вступительных и членских взносов юридических членов общества; вступительные устанавливаются в размере 50 рублей, а членские, по решению соответствующего совета общества,— от 100 до 1000 рублей в год;

в) доходов от хозяйственной, производственной, учебной, издательской и прочей деятельности общества;

г) средств, выделенных различными предприятиями, учреждениями и организациями на разработку вопросов по пожарной охране и технике, на устройство показательных выставок и других мероприятий общества;

---

[1] Пункт 48 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 22 декабря 1975 г. № 616 (СП Казахской ССР, 1976 г., № 1, ст. 1).

д) процентов от средств общества, хранящихся в кредитных учреждениях;

е) безвозвратных правительственных дотаций.

50. Годовые прибыли организации общества используются:

а) на платежи в бюджет в установленном порядке;

б) на организацию предупредительных противопожарных мероприятий и содержание аппарата совета, на соцбытовые, премиальные и другие нужды; республиканскому совету общества — не более 25% и областному совету для этих же целей — не более 20%.

Размер отчислений по каждой организации общества устанавливается областным советом в соответствии с указанием республиканского совета;

в) остальная часть прибылей зачисляется в фонд соответствующей районной, городской организации общества и используется согласно утвержденной смете;

г) вступительные и членские взносы индивидуальных и юридических членов общества зачисляются в фонд районной, городской организации общества и используются по их усмотрению.

51. Премиальный фонд создается для поощрения ценными подарками и денежными суммами особо отличившихся членов, рабочих и служащих общества:

а) в районном, городском Добровольном пожарном обществе — в размере 10% прибыли;

б) в областном Добровольном пожарном обществе — не свыше 15% общей суммы отчислений от прибыли, указанных в пункте «б» статьи 50 настоящего Устава;

в) в республиканском Добровольном пожарном обществе — не свыше 20% общей суммы отчислений от прибыли, указанных в пункте «б» статьи 50 настоящего Устава.

52. Соцбытовой фонд создается при республиканском, областном совете в размере 5% годовой прибыли всех организаций общества.

Средства соцбытового фонда расходуются председателем республиканского, областного совета, согласно утвержденной смете, на улучшение культурно-бытового обслуживания рабочих и служащих и на мероприятия по пожарно-прикладным видам спорта.

53. Рабочие аппараты республиканского, областного, районного, городского советов общества содержатся за счет средств общества, согласно утвержденным штатам.

Расходование средств производится по сметам, утвержденным соответственно республиканским, областным, районным, городским советом общества.

54. Средства общества хранятся на текущих счетах в государственном банке или в сберегательной кассе.

55. Распорядителем кредитов в пределах утвержденной сметы является председатель президиума соответствующего совета общества.

VIII. Права общества

56. Добровольное пожарное общество Казахской ССР является юридическим лицом и имеет право:

а) владеть в установленном законом порядке имуществом, приобретать и арендовать таковое, приобретать противопожарную технику и оборудование [1];

[1] Подпункт «а» пункта 56 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 22 декабря 1975 г. № 616 (СП Казахской ССР, 1976 г., № 1, ст. 1).

б) открывать и закрывать счета в кредитных учреждениях, производить банковские операции, заключать договоры, соглашения, выдавать доверенности, предъявлять иски и отвечать по искам в суде и государственном арбитраже;

в) производить на договорных началах следующие пожарно-профилактические работы:

— ремонт, перекладку, кладку печей и очагов в жилых домах, учреждениях, на предприятиях и в организациях, замену местного печного на центральное водяное, паровое и воздушное отопление;

— проверку, очистку, ремонт и перекладку отопительных приборов, дымоходов, котлов, дымовых труб, газоходов, вентиляционных каналов и установок;

— оштукатурку, побелку и покраску объемов, связанных с кладкой, перекладкой печей, отопительных очагов и дымоходов;

— повышение огнестойкости сгораемых конструкций зданий и сооружений (оштукатурка с последующей побелкой, покраской, обмазкой и пропиткой дерева, камыша и хлопчатобумажных материалов);

— проверку и ремонт сопротивления изоляций электропроводки, заземления и зануления в жилых домах, учреждениях и предприятиях, ремонт и монтаж внутренних электросетей;

— изготовление и ремонт молниеотводов;

— строительство и ремонт пожарных депо, сараев, водоемов, запруд, гидрантов и подъездов для установок пожарных автомобилей;

— огнезащиту древесины, сгораемых изделий, тканей, театральных декораций и т. п., а также противогнилостную пропитку пожарных рукавов;

— изготовление искрогасителей для сельхозмашин, различных огнепреградительных систем, а также оборудование искрогасителями производственных установок;

— испытание, ремонт, зарядку и перезарядку всех типов огнетушителей;

— ремонт пожарных машин, мотопомп и рукавов; ремонт и производство другого противопожарного оборудования и снаряжения; ремонт и изготовление всех видов пожарной сигнализации и связи;

— изготовление противопожарного инструмента и инвентаря;

— монтаж и ремонт спринклерных и дренчерных установок и других средств автоматического пожаротушения;

— пошив форменного обмундирования и спецовки для организаций ДПО, пожарных команд Государственного пожарного надзора и ведомственных противопожарных подразделений;

г) в целях сохранения квалифицированных кадров и их закрепления в осенне-зимний период и при отсутствии работ по профилю общество производит ремонтно-строительные работы на объектах народного хозяйства в пределах не более 20% к плану всей производственной деятельности [1];

д) начислять на производимые организациями общества работы и услуги следующие накладные расходы, наценки и плановые накопления:

— на основную зарплату рабочих — дополнительную зарплату в размере 6%;

— на основную и дополнительную зарплату рабочих — отчисления соцстраху и месткому профсоюза в размере 4,85%;

— на основную зарплату рабочих:

---

[1] Подпункты «в» и «г» пункта 56 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 9 октября 1962 г. № 748.

а) цеховые и общезаводские расходы в пределах планируемых затрат, но не более 25%;

б) на проведение противопожарных мероприятий и содержание пожарных команд в пределах планируемых затрат, но не более 10%.

— плановые накопления на себестоимость строительно-ремонтных работ в размере 2,5% и на себестоимость промышленной продукции, а также других работ (кроме строительно-ремонтных) и услуг в размере 5% [1];

е) взимание платы за выполненные строительно-ремонтные работы производится с включением в нее накладных расходов в размерах, устанавливаемых Советом Министров Казахской ССР [2].

57. За все последствия, вытекающие из заключенных договоров и обязательств, общество отвечает всем своим имуществом, кроме противопожарного инвентаря. Члены общества за долги последнего своим имуществом не отвечают.

58. Добровольное пожарное общество имеет эмблему и следующие нагрудные знаки: а) членский; б) «Отличник ДПО».

Образцы эмблемы и нагрудных знаков разрабатываются республиканским советом общества и утверждаются Советом Министров Казахской ССР.

59. Республиканский совет и советы областных, городских и районных добровольных пожарных обществ имеют свою печать и штамп с указанием наименования организации.

IX. Ликвидация общества

60. Ликвидация общества может быть произведена по решению Совета Министров Казахской ССР.

ОБ ОБЪЕДИНЕНИИ РЕШЕНИЙ ПРАВИТЕЛЬСТВА РЕСПУБЛИКИ ПО ВОПРОСАМ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПОЖАРНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ГОРОДОВ, ДРУГИХ НАСЕЛЕННЫХ ПУНКТОВ И ОБЪЕКТОВ НАРОДНОГО ХОЗЯЙСТВА КАЗАХСКОЙ ССР [3]

ПОСТАНОВЛЕНИЕ СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР
от 7 июля 1983 г. № 283

(СП Казахской ССР, 1983 г., № 15, ст. 55)

В связи с изданием Свода законов Казахской ССР и в целях устранения множественности решений Правительства Казахской ССР по вопросам обеспечения пожарной безопасности городов, других населенных пунктов и объектов народного хозяйства республики Совет Министров Казахской ССР постановляет:

1. Считать важнейшей государственной задачей исполкомов местных Советов народных депутатов, министерств и ведомств Казахской ССР, руководителей предприятий, учреждений и организаций обеспечение противопожарной защиты городов, других населенных пунктов и объектов народного хозяйства республики.

---

[1] Подпункт «д» пункта 56— с изменениями, внесенными постановлениями Совета Министров Казахской ССР от 9 октября 1962 г. № 748 и от 18 октября 1963 г. № 834.

[2] Подпункт «е» пункта 56 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 26 мая 1965 г. № 396.

[3] Пункт 14 не приводится, как не содержащий норм, подлежащих включению в Свод законов Казахской ССР.

2. Исполкомам местных Советов народных депутатов, министерствам и ведомствам Казахской ССР:

обеспечить в городах, других населенных пунктах и на объектах народного хозяйства выполнение требований, утвержденных в соответствии с действующим законодательством правил пожарной безопасности и других норм, направленных на предотвращение пожаров;

регулярно рассматривать вопросы о состоянии пожарной безопасности городов, других населенных пунктов и объектов народного хозяйства на заседаниях исполкомов, коллегиях и заслушивать отчеты руководителей предприятий, учреждений и организаций, где наиболее неблагополучно положение с защитой объектов от пожаров;

повышать требовательность к руководителям предприятий, учреждений и организаций за состояние пожарной безопасности вверенных им объектов и содержание на них в рабочем, технически исправном состоянии средств противопожарной защиты, привлекать к строгой ответственности должностных лиц, по вине которых допускаются пожары, используется не по прямому назначению пожарная техника, не выполняются правила пожарной безопасности и предписания органов государственного пожарного надзора;

принимать меры к широкому использованию научно-технических достижений для усиления противопожарной защиты объектов народного хозяйства и, в частности, к снижению пожарной опасности технологических процессов путем внедрения систем противопожарной автоматики, замены горючих моющих и обезжиривающих жидкостей на пожаробезопасные растворы и препараты;

организовывать общественные смотры боеготовности добровольных пожарных дружин и состояния пожарной безопасности подведомственных объектов, по результатам смотров принимать меры, направленные на повышение боеготовности добровольных пожарных дружин и усиление противопожарной защиты объектов народного хозяйства;

проводить на предприятиях, в учреждениях и организациях противопожарный инструктаж рабочих и служащих с обучением работников правилам пожарной безопасности в объеме программы пожарно-технического минимума;

обеспечивать оборудование пожаро-взрывоопасных объектов, зданий повышенной этажности, крупных материально-технических баз и складов, предприятий торговли соответствующими системами и установками противопожарной автоматики с выводом их на пульты централизованной охраны;

при строительстве, реконструкции и расширении объектов принимать необходимые меры к комплексному выполнению мероприятий противопожарной защиты, предусмотренных нормативными документами по проектированию и строительству, генеральными планами и схемами. Запретить применение сгораемых материалов, в том числе древесностружечных и древесноволокнистых плит, без обработки их огнезащитным составом при строительстве и реконструкции театров, кинотеатров, домов культуры и других сооружений, являющихся местами массового посещения граждан. Применение этих материалов должно согласовываться с органами государственного пожарного надзора;

обеспечить обязательное исследование отраслевыми институтами и лабораториями пожаро- и взрывоопасных свойств разрабатываемых веществ и материалов по единым стандартам.

3. Запретить исполкомам местных Советов народных депутатов отвлекать работников Государственного пожарного надзора, личный состав пожарных подразделений органов внутренних дел и доброволь-

ного пожарного общества на работы, не связанные с предупреждением и тушением пожаров.

4. Министерству строительства предприятий тяжелой индустрии Казахской ССР, Главалмаатастрою совместно с заинтересованными министерствами и ведомствами создать в 1984 году пункты глубокой огнезащитной пропитки древесины.

5. Управлениям Алма-Атинской, Западно-Казахстанской и Целинной железных дорог:

усилить меры пожарной безопасности в полосе железнодорожного отвода, производить очистку ее от сгораемых материалов и строго соблюдать противопожарный режим. Участки полосы отвода железных дорог, проходящие через лесные хвойные массивы, хлебные поля и торфяники, отделить опашкой в размере не менее 1,4 м;

разработать дополнительные мероприятия по предупреждению пожаров в подвижном составе, возникаемых от искр при трении тормозных колодок.

6. В целях улучшения пропаганды правил пожарной безопасности:

а) Министерству просвещения Казахской ССР, Министерству внутренних дел Казахской ССР и Президиуму Республиканского совета добровольного пожарного общества Казахской ССР улучшить воспитательную работу среди молодежи, пионеров и школьников республики по охране социалистической собственности от огня;

б) Министерству высшего и среднего специального образования Казахской ССР, министерствам и ведомствам Казахской ССР, в ведении которых находятся учебные заведения, принять меры к улучшению изучения противопожарной техники и правил пожарной безопасности в высших и средних специальных учебных заведениях, обратив особое внимание на ознакомление учащихся с новыми методами предупреждения и тушения пожаров и овладение практическими навыками в области противопожарных мероприятий.

в) Государственному комитету Казахской ССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли ежегодно включать в план издательств «Казахстан», «Кайнар», «Мектеп» выпуск агитматериалов на противопожарные темы, а также пособий по работе с юными добровольными пожарными дружинниками.

7. Рекомендовать Республиканскому обществу «Знание» расширить пропаганду пожарно-технических знаний, включать в тематические планы общества издание брошюр по этой тематике.

8. Государственному комитету Казахской ССР по кинематографии создавать по заказу Министерства внутренних дел Казахской ССР короткометражные учебные и технико-пропагандистские фильмы по пропаганде противопожарных правил среди населения и предупреждению пожаров.

9. Министерству сельского хозяйства Казахской ССР своевременно осуществлять профилактические противопожарные мероприятия на животноводческих фермах и в производственных помещениях колхозов, совхозов и других сельскохозяйственных предприятий, обратив особое внимание на надлежащее содержание электрических сетей и теплогенерирующих установок.

10. Госснабу Казахской ССР, Госкомсельхозтехнике Казахской ССР:

обеспечивать объекты народного хозяйства противопожарным оборудованием, а вновь строящиеся и реконструируемые объекты — автоматическими средствами пожаротушения в установленном порядке;

оказывать Добровольному пожарному обществу Казахской ССР помощь в обеспечении материальными ресурсами для проведения про-

тивопожарных работ на объектах народного хозяйства, обратив особое внимание на поставку углекислотных зарядных станций и углекислоты для перезарядки огнетушителей, для полного удовлетворения потребностей предприятий, министерств и ведомств Казахской ССР, особенно Министерства сельского хозяйства Казахской ССР и Казпотребсоюза, в перезарядке огнетушителей.

11. Министерствам и ведомствам — заказчикам, проектным организациям при разработке проектно-сметной документации на строительство, реконструкцию и ремонт объектов народного хозяйства, расположенных на территории Казахской ССР, предусматривать в местах возможного сосредоточения большого количества людей применение трудносгораемых материалов, вспучивающей огнезащитной краски «Экран-У» или других огнезащитных покрытий, составов.

12. Министерству внутренних дел Казахской ССР:

принять меры к усилению работы органов внутренних дел по профилактике и организации тушения пожаров, повышению требовательности к руководителям предприятий, учреждений, организаций за выполнение установленных правил пожарной безопасности, к улучшению взаимодействия органов внутренних дел и подразделений пожарной охраны с добровольными пожарными обществами и дружинами;

организовать централизованное издание противопожарных агитационных материалов за счет ассигнований, отчисляемых на эти цели из средств Госстраха.

13. Министерству внутренних дел Казахской ССР и Президиуму Республиканского совета Добровольного пожарного общества Казахской ССР:

совместно с исполкомами областных Советов народных депутатов создавать во всех областных центрах постоянно действующие пожарно-технические выставки;

активизировать работу по осуществлению противопожарных мероприятий, проведению пропаганды противопожарных знаний среди рабочих, служащих, колхозников и населения по обеспечению выполнения правил пожарной безопасности и соблюдению противопожарного режима и в жилых домах, административных и производственных зданиях.

ОБ УТВЕРЖДЕНИИ ОБРАЗЦОВ И ОПИСАНИЙ ЗНАКА ДОБРОВОЛЬНОГО ПОЖАРНОГО ОБЩЕСТВА КАЗАХСКОЙ ССР «ДПО КазССР» И НАГРУДНОГО ЗНАЧКА «ОТЛИЧНИК ДПО КазССР»

ПОСТАНОВЛЕНИЕ СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР от 24 декабря 1962 г. № 944

Совет Министров Казахской ССР постановляет:

1. Утвердить представленные Президиумом Республиканского совета Добровольного пожарного общества Казахской ССР образцы и описания знака Добровольного пожарного общества Казахской ССР «ДПО КазССР» и нагрудного значка «Отличник ДПО КазССР».

2. Поручить Президиуму Республиканского совета Добровольного пожарного общества Казахской ССР утвердить Положения о знаке «ДПО КазССР» и о нагрудном значке «Отличник ДПО КазССР» и по согласованию с Министерством финансов Казахской ССР установить ежегодный тираж значка и знака.

УТВЕРЖДЕНО
постановлением Совета Министров Казахской ССР
от 24 декабря 1962 г. № 944

ОПИСАНИЕ ЗНАКА ДОБРОВОЛЬНОГО ПОЖАРНОГО ОБЩЕСТВА КАЗАХСКОЙ ССР «ДПО КазССР»

Знак Добровольного пожарного общества Казахской ССР «ДПО КазССР» предназначен для ношения членами этого общества на головном уборе.

Знак «ДПО КазССР» изготовляется из анодированного металла, имеет овальную форму размером 30×36 мм, обрамлен с левой стороны дубовыми листьями, а с правой — колосьями золотистого цвета на фоне Государственного флага Казахской ССР.

В верхней части овала расположена пятиконечная красная звездочка.

В нижней части овала проходит горизонтальная красная лента с буквами: «ДПО».

На лицевой стороне знака (в центре) на красном фоне флага установлен пожарно-технический знак, состоящий из скрещенного пожарного топора, раздвижного ключа и факела золотистого цвета. Нижнюю часть этого знака пересекает горизонтальная голубая полоска.

Над пожарно-техническим знаком имеется надпись: «КазССР».

УТВЕРЖДЕНО
постановлением Совета Министров Казахской ССР
от 24 декабря 1962 г. № 944

ОПИСАНИЕ НАГРУДНОГО ЗНАЧКА «ОТЛИЧНИК ДПО КазССР»

Нагрудный значок «Отличник ДПО КазССР» изготовляется из анодированного металла, имеет овальную форму размером 40×50 мм, по краям обрамлен венком из лавровых листьев и колосьев, обвитым красными лентами с каждой стороны по две.

В верхней части значка помещена пятиконечная красная звездочка.

В центре значка (на фоне промышленной панорамы) — механическая пожарная лестница на автомобиле и по внутренней овальной части надпись на казахском языке: «Қазақ ССР Өртке қарсы ерікті қоғамның озаты».

В нижней части значка расположена красная лента с голубой полоской с надписью на русском языке: «Отличник ДПО КазССР».

Фон значка — вишневая эмаль, фон ленты — красная эмаль.

Голубая полоска на нижней ленте — голубая эмаль, венок из лавровых листьев и колосьев — эмаль золотистого цвета.

ОБ ОБЪЕДИНЕНИИ РЕШЕНИЙ ПРАВИТЕЛЬСТВА КАЗАХСКОЙ ССР ПО ВОПРОСАМ ОХРАНЫ ЛЕСОВ ОТ ПОЖАРОВ И ЗАЩИТЫ ИХ ОТ ВРЕДНЫХ НАСЕКОМЫХ И БОЛЕЗНЕЙ [1]

ПОСТАНОВЛЕНИЕ СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР
от 14 сентября 1981 г. № 403

(СП Казахской ССР, 1981 г., № 19, ст. 51)

ОБ УТВЕРЖДЕНИИ ПОЛОЖЕНИЙ О ДОБРОВОЛЬНЫХ ПОЖАРНЫХ ДРУЖИНАХ И ОБЩЕСТВЕННЫХ ПОЖАРНЫХ ИНСПЕКТОРАХ [2]

ПОСТАНОВЛЕНИЕ СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР
от 9 октября 1963 г. № 805

В целях улучшения организации противопожарной охраны промышленных предприятий, строек, баз, складов, совхозов, колхозов и других объектов совнархозов, министерств и ведомств Казахской ССР, а также усиления общественного контроля за соблюдением правил пожарной безопасности Совет Министров Казахской ССР постановляет:

1. Утвердить положения:

а) о добровольных пожарных дружинах на промышленных предприятиях, совхозах, стройках, базах, складах и других объектах совнархозов, министерств и ведомств Казахской ССР;

б) о добровольных пожарных дружинах колхозов Казахской ССР;

в) об общественных пожарных инспекторах при отделах и инспекциях пожарной охраны краев, областей, городов и районов Казахской ССР.

2. Обязать руководителей промышленных предприятий, строек, баз, складов, совхозов, колхозов и других объектов совнархозов, министерств и ведомств Казахской ССР организовать противопожарную охрану на объектах народного хозяйства в соответствии с настоящими положениями.

3. Обязать органы Государственного пожарного надзора и Добровольное пожарное общество Казахской ССР оказывать всестороннюю помощь министерствам и ведомствам республики по обучению членов добровольных пожарных дружин правилам пожарной безопасности и приемам работы с противопожарной техникой и оборудованием.

---

[1] См. том 7, стр 123.

[2] Дополнено пунктом 3 постановлением Совета Министров Казахской ССР от 8 октября 1965 г. № 668.

УТВЕРЖДЕНО
постановлением Совета Министров Казахской ССР от 9 октября 1963 г. № 805

ПОЛОЖЕНИЕ О ДОБРОВОЛЬНЫХ ПОЖАРНЫХ ДРУЖИНАХ НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ, СТРОЙКАХ, БАЗАХ, СКЛАДАХ, В СОВХОЗАХ И НА ДРУГИХ ОБЪЕКТАХ СОВНАРХОЗОВ, МИНИСТЕРСТВ И ВЕДОМСТВ КАЗАХСКОЙ ССР

I. Общие положения

1. Для проведения мероприятий по охране от пожаров промышленных предприятий, строек, баз, складов, совхозов и других объектов совнархозов, министерств и ведомств организуются добровольные пожарные дружины из числа рабочих, инженерно-технических работников и служащих.

2. Добровольные пожарные дружины организуются на объектах министерств и ведомств независимо от наличия ведомственной пожарной охраны.

3. Организация добровольных пожарных дружин, руководство их деятельностью, выполнение противопожарных мероприятий и проведение массово-разъяснительной работы среди рабочих, служащих и инженерно-технических работников возлагаются на руководителей промышленных предприятий, строек, баз, складов, совхозов и других объектов.

4. Добровольные пожарные дружины могут быть общеобъектовыми или цеховыми (несколько на объект) в зависимости от величины, структуры объектов и местных особенностей.

При наличии общеобъектовой добровольной пожарной дружины в случаях необходимости в цехах, складах, отделениях, фермах и других предприятиях объекта организуются отделения добровольных пожарных дружин по числу рабочих смен, возглавляемые начальниками этих отделений. Один из них в данном цехе, складе, отделении и назначается старшим.

Цеховые добровольные пожарные дружины также разделяются на отделения (боевые расчеты) по числу рабочих смен, возглавляемые начальниками этих отделений.

Начальники добровольных пожарных дружин подчиняются руководителю объекта (цеха, отделения, фермы) и выполняют свои задачи под руководством начальника ведомственной пожарной охраны.

5. Начальники добровольных пожарных дружин, их заместители и начальники отделений (боевых расчетов) назначаются преимущественно из лиц цеховой администрации руководителем объекта (цеха).

Примечания:

1. Начальник пожарно-сторожевой охраны объекта, где он имеется, может быть назначен начальником добровольной пожарной дружины.

2. На предприятиях, базах, складах, в совхозах и на других объектах, где нет пожарно-сторожевой охраны, начальниками добровольных пожарных дружин должны быть назначены начальники цехов, заведующие складами, базами, заместители директоров совхозов и другие ответственные лица.

II. Задачи добровольной пожарной дружины

6. На добровольную пожарную дружину возлагается:

а) осуществление контроля за выполнением и соблюдением на объекте (в цехе) противопожарного режима;

б) непосредственное проведение разъяснительной работы среди рабочих и служащих по соблюдению противопожарного режима на объекте (в цехе);

в) содержание в постоянной боевой готовности противопожарной техники (автомобилей, мотопомп) и надзор за исправным состоянием первичных средств пожаротушения и готовностью их к действию;

г) вызов пожарных подразделений в случае возникновения пожара из соседних хозяйств и принятие немедленных мер к тушению возникшего пожара имеющимися на объекте (в цехе) средствами пожаротушения;

д) участие членов добровольной пожарной дружины в боевых расчетах на пожарных автомобилях, мотопомпах и других передвижных и стационарных средствах пожаротушения, а также на дежурствах по объектам и цехам.

III. Порядок организации добровольной пожарной дружины и ее работа

7. Численный состав добровольной пожарной дружины определяется руководителем объекта (цеха).

8. Добровольные пожарные дружины организуются на добровольных началах из числа лучших членов Добровольного пожарного общества Казахской ССР, рабочих, инженерно-технических работников и служащих объекта (цеха) в возрасте не моложе восемнадцати лет[1].

9. Все вступающие в добровольную пожарную дружину должны подать на имя начальника дружины письменное заявление.

Зачисление личного состава в добровольную пожарную дружину и последующие изменения этого состава объявляются приказом по объекту (цеху).

10. Исключение из членов добровольной пожарной дружины производится:

а) за нарушение противопожарного режима;

б) за невыполнение указаний начальника дружины;

в) по собственному желанию путем подачи об этом заявления начальнику дружины;

г) за выбытием с объекта (цеха).

11. Комплектование добровольной пожарной дружины производится таким образом, чтобы в каждом цехе и смене имелись члены дружины.

2. Табель боевого расчета о действиях членов добровольной пожарной дружины на случаи возникновения пожаров вывешивается в цехе на видном месте.

13. Учебные занятия с членами добровольной пожарной дружины проводятся по расписанию, утвержденному руководителем объекта (цеха), в свободное от работы время не более 4 часов в месяц.

14. Порядок привлечения членов добровольной пожарной дружины к несению дежурства по пожарной охране в нерабочее время определяется министерствами и ведомствами.

---

[1] Пункт 8 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 8 октября 1965 г. № 668.

IV. Обязанности начальника добровольной пожарной дружины

15. Начальник добровольной пожарной дружины обязан:

а) осуществлять контроль за своевременным выполнением противопожарных мероприятий и строгим соблюдением противопожарного режима на объекте (в производственных цехах, складских, животноводческих и культурно-зрелищных помещениях, детских, учебных, лечебных учреждениях, жилых домах и др.);

б) содержать в постоянной боевой готовности всю имеющуюся технику (пожарные автомобили, мотопомпы, насосы и др.), не допуская использования ее не по прямому назначению;

в) следить за готовностью к действию всех первичных средств пожаротушения, имеющихся на объекте (в цехах, отделениях, фермах и др.), предъявлять строгие требования к ответственным должностным лицам за исправное их содержание;

г) систематически проводить среди рабочих и служащих объекта разъяснительную работу о мерах пожарной безопасности;

д) регулярно проводить с личным составом добровольной пожарной дружины занятия по повышению его пожарно-технических знаний и натренированности для успешной борьбы с пожарами. К проведению занятий по сложным дисциплинам привлекать инженерно-технических работников и специалистов профессиональной пожарной охраны (района, города);

е) руководить работой начальников отделений добровольной пожарной дружины и проверять готовность к действию цеховых боевых расчетов;

ж) руководить тушением пожаров на объекте (в цехе) до прибытия пожарной команды;

з) информировать руководство объекта (цеха) о нарушениях противопожарного режима;

и) всю работу по обучению добровольной пожарной дружины, проведению профилактических мероприятий на объекте и организации пожаротушения проводить в тесном контакте с органами Государственного пожарного надзора района (города) и организациями Добровольного пожарного общества Казахской ССР [1].

16. Во время отсутствия на объекте (в цехе) начальника добровольной пожарной дружины заместители начальника дружины выполняют в своей рабочей смене все его обязанности.

V. Обязанности начальника отделения (боевого расчета) добровольной пожарной дружины

17. Начальник отделения (боевого расчета) добровольной пожарной дружины обязан:

а) следить за соблюдением противопожарного режима и готовностью к действию всех средств пожаротушения в цехе своей смены;

б) по окончании работы смены проверять противопожарное состояние цеха, принять меры к устранению выявленных недочетов и передать заступающему начальнику отделения добровольной пожарной дружины (при работе цеха в несколько смен) цеховые средства пожаротушения;

в) при заступлении на работу проверить наличие членов отделения добровольной пожарной дружины по табелю боевого расчета;

[1] Подпункт «и» пункта 15 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 8 октября 1965 г. № 668.

г) обеспечить явку на занятия членов добровольной пожарной дружины отделения;

д) проверять в отделении знание членами добровольной пожарной дружины своих обязанностей;

е) руководить тушением пожара при его возникновении в цехе до прибытия пожарной команды или начальника добровольной пожарной дружины.

VI. Обязанности членов добровольной пожарной дружины

18. Члены добровольной пожарной дружины должны:

а) знать, соблюдать сами и требовать от других соблюдения правил противопожарного режима в цехе и на рабочем месте;

б) знать свои обязанности по табелю боевого расчета и в случае возникновения пожара принимать активное участие в его тушении;

в) следить за готовностью к действию первичных средств пожаротушения, имеющихся в цехе, и о всех обнаруженных неисправностях докладывать начальнику отделения добровольной пожарной дружины, а при возможности самим устранять эти неисправности;

г) выполнять возложенные на членов дружины обязанности, распоряжения начальника дружины (отделения) и повышать свои пожарно-технические знания путем посещения занятий, предусмотренных расписанием.

VII. Права

19. Начальнику добровольной пожарной дружины предоставляется право:

а) производить проверку состояния пожарной безопасности всех производственных и вспомогательных цехов, отделов и отделений, входящих в состав объекта, по результатам проверки составлять акты с конкретными предложениями, направленными на устранение выявленных противопожарных недочетов;

б) проверять выполнение руководителями цехов, отделов, отделений, ферм, детских, лечебных, учебных и зрелищных учреждений, жилых домов предписаний органов Государственного пожарного надзора и предъявлять требования о своевременном устранении недостатков, влекущих пожарную опасность:

в) за невыполнение и нарушение правил пожарной безопасности и бесхозяйственное содержание противопожарной техники и инвентаря составлять акты с последующим направлением их руководителю объекта или органа государственного пожарного надзора на предмет привлечения виновных лиц к ответственности;

г) производить проверку боеготовности боевых расчетов добровольной пожарной дружины по цехам, отделам, отделениям и другим участкам, входящим в состав объекта;

д) вносить вопросы об усилении мер пожарной безопасности на рассмотрение руководства, партийной, профсоюзной и комсомольской организаций объекта.

Примечание. При отсутствии начальника добровольной пожарной дружины перечисленные в п. 19 права распространяются на его заместителя.

VIII. Содержание добровольной пожарной дружины

20. Все расходы по содержанию добровольных пожарных дружин производятся за счет объектов (цехов), на которых они организуются.

В соответствии с постановлением Совета Министров СССР от 2 марта 1954 года № 359 членам добровольных пожарных дружин, входящим в состав боевых расчетов на автонасосах и мотопомпах, выдаются (бесплатно) за счет предприятий, учреждений и организаций комплект спецодежды (брезентовые куртки, брюки и рукавицы, ватные телогрейки и ватные брюки) и кожаные или кирзовые сапоги на срок носки, установленный для профессиональных пожарных команд согласно приложению.

Оплата труда членов добровольных пожарных дружин за время участия их в ликвидации пожара или аварии в рабочее время, а также за время дежурства (в исключительных случаях) по пожарной охране в нерабочее время производится из расчета среднемесячного заработка на производстве.

За счет предприятий, учреждений и организаций производится страхование жизни всего личного состава добровольных пожарных дружин на случай смерти или увечья, происшедших в результате работы по ликвидации пожара или аварии, в размере 400 рублей на каждого человека.

Этим же постановлением Совета Министров СССР руководителям предприятий, учреждений и организаций предоставлено право выдавать, в виде поощрения, лучшим членам добровольных пожарных дружин за активную работу по предупреждению пожаров и борьбе с ними денежные премии и ценные подарки за счет средств фонда директора и других средств, предусмотренных на премирование, а также грамоты.

Членам добровольных пожарных дружин, особо проявившим себя в деле предупреждения или ликвидации пожаров, предоставляется дополнительный отпуск до шести дней в год.

ПРИЛОЖЕНИЕ

к Положению о добровольной пожарной дружине промышленных предприятий, совхозов, строек, баз, складов и других объектов совнархозов, министерств и ведомств Казахской ССР, утвержденному постановлением Совета Министров Казахской ССР от 9 октября 1963 г. № 805

НОРМЫ
ВЫДАЧИ СПЕЦОДЕЖДЫ ЧЛЕНАМ ДОБРОВОЛЬНОЙ ПОЖАРНОЙ ДРУЖИНЫ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ, СОВХОЗОВ, СТРОЕК, БАЗ, СКЛАДОВ И ДРУГИХ ОБЪЕКТОВ МИНИСТЕРСТВ И ВЕДОМСТВ КАЗАХСКОЙ ССР, ВХОДЯЩИМ В СОСТАВ БОЕВЫХ РАСЧЕТОВ НА ПОЖАРНЫХ АВТОМОБИЛЯХ, МОТОПОМПАХ И РУЧНЫХ ПОЖАРНЫХ НАСОСАХ

Наименование предметов	Количество предметов	На какой срок носки выдается
Брезентовая куртка	1 штука	4 года
Брезентовые брюки	1 штука	4 »
Брезентовые рукавицы	1 пара	2 »
Ватная телогрейка	1 штука	3 »
Ватные шаровары	1 штука	3 »
Сапоги кирзовые или кожаные	1 пара	2 »
Пожарный пояс	1 штука	бессрочно

Примечания:

1. Указанная спецодежда является инвентарным имуществом и подлежит обязательному хранению в пожарных депо.

2. Брезентовый костюм разрешается использовать только на учениях и при выездах на пожары.

3. Ватный костюм выдается членам добровольной пожарной дружины на зимний период времени для ношения только на период несения дежурства в пожарном депо.

4. Кирзовые или кожаные сапоги выдаются членам добровольной пожарной дружины в личное пользование на установленный срок носки.

5. В случае повреждения спецодежды и обуви на пожаре, при ликвидации аварии или при другом стихийном бедствии членам добровольной пожарной дружины выдаются новые предметы взамен вышедших из строя, независимо от срока выдачи.

УТВЕРЖДЕНО
постановлением Совета Министров Казахской ССР
от 9 октября 1963 г. № 805

ПОЛОЖЕНИЕ О ДОБРОВОЛЬНЫХ ПОЖАРНЫХ ДРУЖИНАХ КОЛХОЗОВ КАЗАХСКОЙ ССР

I. Общие положения

1. Для проведения работ по предупреждению пожаров и борьбы с ними в колхозах организуются добровольные пожарные дружины (одна на колхоз).

На добровольную пожарную дружину колхоза возлагается:

а) контроль за выполнением и соблюдением на объектах колхоза противопожарного режима;

б) организация и проведение пожарно-профилактической работы в общественных постройках колхоза, жилых домах колхозников и других строениях, а также на посевах и в лесах;

в) проведение разъяснительной работы среди колхозников и местного сельского населения по соблюдению правил пожарной безопасности;

г) уход за общественным противопожарным инвентарем и оборудованием, а также содержание их в постоянной готовности к действию;

д) тушение пожаров, возникающих в сельских населенных пунктах, на объектах колхозов, полях и лесах.

2. В добровольную пожарную дружину принимаются граждане, достигшие 18-летнего возраста и физически здоровые, которые по роду своей работы и по месту жительства находятся в местах расположения пожарного депо. Изъявившие желание вступить в добровольную пожарную дружину подают заявление начальнику добровольной пожарной дружины колхоза. Зачисление в дружину производится по решению правления колхоза.

3. Добровольная пожарная дружина состоит из боевых расчетов, организуемых при центральной усадьбе, в бригадах и на фермах колхоза. Обязанности членов добровольной пожарной дружины на случай пожара определяются табелями боевых расчетов, составляемыми начальником добровольной пожарной дружины и утверждаемыми председателем колхоза. Табели боевых расчетов вывешиваются на видных местах в пожарном депо, а также в бригадах, ремонтных мастерских, фермах.

4. Численный состав добровольной пожарной дружины и количест-

во боевых расчетов, а также количество и виды противопожарной техники, инвентаря и оборудования, необходимые для колхоза, устанавливаются правлением колхоза в зависимости от размеров общественного хозяйства колхоза, количества охраняемых населенных пунктов, колхозных ферм и других местных особенностей по согласованию с органами Государственного пожарного надзора.

5. Начальник добровольной пожарной дружины, его заместитель и начальники боевых расчетов назначаются решением правления колхоза из числа наиболее активных и проявляющих инициативу в проведении противопожарных мероприятий членов колхоза. Изменения в назначении на эти должности должны проводиться с ведома и согласия районной пожарной инспекции.

6. Приобретение противопожарной техники, инвентаря и оборудования, ремонт их, а также строительство и ремонт пожарных депо производятся за счет средств Госстраха и колхозов в размерах, устанавливаемых общими собраниями колхозников.

7. Использование противопожарного инвентаря и оборудования на работах, не связанных с тушением пожара, категорически воспрещается.

8. Колхозы и колхозники обязаны строго соблюдать меры пожарной безопасности при производстве хозяйственных работ, уборке урожая, в лесу и жилых домах, принимать активное участие в предупреждении пожаров и борьбе с ними.

При возникновении пожара в колхозе или населенном пункте все колхозники, достигшие 18-летнего возраста, обязаны немедленно явиться к месту происшествия с соответствующим противопожарным инвентарем и принять активное участие в тушении пожара.

9. На сторожей колхозных объектов должны быть возложены обязанности по противопожарной охране колхозной собственности.

Сторожа при выполнении своих обязанностей должны бдительно нести службу по охране от пожаров и от расхищений колхозного имущества, следить за исправным содержанием средств пожаротушения и за соблюдением правил пожарной безопасности на охраняемом участке, а при обнаружении пожара немедленно поднять тревогу для сбора членов добровольной пожарной дружины и принять участие в его ликвидации, если правлением колхоза разрешено сторожу в этих случаях оставлять свой пост.

По вопросам пожарной охраны сторожа подчиняются начальнику добровольных пожарных дружин и выполняют все его указания.

10. Ответственность за организацию тушения пожара несет руководитель тушения (начальник добровольной пожарной дружины).

Всякое вмешательство в действия руководителя тушения пожара руководящих и других лиц запрещается.

II. Ответственность за пожарную безопасность и обязанности должностных лиц

11. Ответственность за надлежащую организацию пожарной охраны сельских населенных пунктов возлагается на исполкомы сельских Советов народных депутатов.

За противопожарную безопасность и за проведение всех противопожарных мероприятий на объектах колхоза ответственность несут правление колхоза и лично председатель колхоза.

Лично или через членов правления председатель колхоза обязан:

а) организовать боеспособную пожарную дружину колхоза и ее

боевые расчеты в бригадах, на животноводческих фермах и на других объектах колхоза;

б) обеспечить своевременное выполнение противопожарных мероприятий, предложенных представителями Государственного пожарного надзора;

в) обеспечить приобретение для колхоза необходимой противопожарной техники, инвентаря и оборудования согласно пункту 4 настоящего Положения;

г) для содержания в постоянной готовности и использования пожарного автомобиля (мотопомпы) на случай возникновения пожаров закреплять за ними специальных шоферов (мотористов);

д) обеспечить строительство пожарного депо на центральной усадьбе колхоза, а в бригадах и на фермах выделять специальные помещения для хранения противопожарной техники и инвентаря;

е) для доставки противопожарных средств, инвентаря и оборудования из пожарного депо к месту пожара прикреплять на дежурство при пожарном депо грузовую автомашину (с шофером) или лошадей из бригады (с конюхом);

ж) обеспечить оборудование имеющихся в колхозе бензовозов, жижеразбрасывателей, хозяйственных водопроводов и резервуарных емкостей, автопоилок приспособлениями для подачи воды при тушении пожара;

з) установить при пожарном депо круглосуточное дежурство из числа членов добровольной пожарной дружины;

и) для сбора членов пожарной дружины и колхозников по пожарной тревоге обеспечить установку звуковых сигналов у здания пожарного депо и в других необходимых местах (животноводческих фермах, складах, ремонтных мастерских);

к) обеспечить выполнение всех противопожарных норм и требований при строительстве новых объектов колхоза;

л) не реже одного раза в квартал проводить проверку боеспособности добровольной пожарной дружины со сбором всех членов дружины по тревоге и приведением в действие средств пожаротушения.

12. Ответственность за противопожарное состояние объектов колхозной бригады и за проведение противопожарных мероприятий возлагается на бригадира.

Бригадир колхоза обязан:

а) организовать боевые расчеты добровольной пожарной дружины на пожарную технику бригады, а также на противопожарный инвентарь для животноводческих ферм и других объектов, находящихся на территории бригады;

б) следить за соблюдением противопожарных правил и норм на территории бригады, за наличием на объектах бригады водоемов, подъездов к ним, средств пожарной связи и их исправностью;

в) проверять несение службы сторожевой охраной бригады;

г) по согласованию с правлением колхоза выделять специальное помещение для размещения пожарного инвентаря и оборудования бригады;

д) следить за исправным содержанием и постоянной боевой готовностью к действию пожарной техники, имеющейся в бригаде, обеспечить доставку этой техники к месту пожара;

е) до начала хлебоуборочных работ, совместно с начальником добровольной пожарной дружины колхоза, организовать проведение противопожарного инструктажа трактористов, шоферов и всех колхозников, принимающих участие в уборке урожая;

ж) совместно с начальниками боевых расчетов ферм и других объектов разъяснять колхозникам правила и порядок их действия в случае возникновения пожара;

з) обеспечить, чтобы во всех складских, животноводческих и других помещениях, находящихся на территории бригады, имелись специальные инструкции о мерах пожарной безопасности, с которыми должны быть ознакомлены все животноводы, кладовщики и другие лица;

и) при возникновении пожара принимать необходимые меры к его ликвидации, спасению людей, имущества и животных.

13. Ответственность за противопожарное состояние животноводческих ферм, складов, ремонтных мастерских, гаражей, детских садов, клубов и других объектов, а также за своевременное выполнение противопожарных мероприятий на них возлагается персонально на руководителей этих объектов.

Ответственные за пожарную безопасность лица обязаны:

а) организовать боевые расчеты добровольных пожарных дружин ферм, ремонтных мастерских и других объектов, принимать меры по их обучению и руководить ими при тушении пожара;

б) разработать инструкции противопожарного режима на объекте и планы эвакуации людей, животных и материальных ценностей, а также обеспечить изучение их с обслуживающим персоналом, животноводами и другими лицами;

в) разъяснять подчиненному персоналу объекта правила пожарной безопасности и порядок действия в случае загорания или пожара;

г) постоянно следить за соблюдением противопожарного режима всеми лицами и поддерживать его во всех помещениях объекта (постоянно проводить тщательную уборку помещений и рабочих мест, запрещать загромождение проходов и запасных выходов);

д) следить за исправностью приборов отопления, электроустановок и электропроводки и принимать меры к устранению обнаруженных неисправностей;

е) назначать ответственных лиц за топку печей и эксплуатацию других нагревательных приборов.

Следить за соблюдением правил пожарной безопасности при эксплуатации печного отопления и других нагревательных приборов;

ж) помогать начальнику добровольной пожарной дружины колхоза в выполнении и устранении недочетов, которые могут вызвать пожар или способствовать его распространению;

з) обеспечить исправное содержание и постоянную готовность к действию имеющихся средств пожаротушения, а также средств пожарной связи;

и) при возникновении пожара обеспечить вызов добровольной пожарной дружины колхоза и совместно с боевым расчетом принять меры к его ликвидации, а также к спасению людей, животных и имущества.

14. Непосредственное руководство деятельностью добровольной пожарной дружины возлагается на начальника дружины, который подчиняется председателю колхоза.

Начальник добровольной пожарной дружины обязан:

а) осуществлять повседневное руководство и контроль за работой членов добровольной пожарной дружины;

б) осуществлять контроль за соблюдением противопожарного режима в ремонтных мастерских, на животноводческих фермах, складах, в школах, клубах и на других объектах колхоза, а также в жилых домах колхозников и принимать меры к немедленному устранению обнаруженных недочетов;

в) проводить разъяснительную работу среди колхозников о мерах пожарной безопасности;

г) осуществлять контроль за выполнением ответственными лицами колхоза решений органов власти, правления колхоза и требований Государственного пожарного надзора по вопросам предупреждения и организации пожаротушения и вносить правлению колхоза и сельскому Совету предложения по устранению недостатков и улучшению организации пожарной охраны;

д) следить за правильным и целевым использованием противопожарной автотехники, за исправным состоянием противопожарного инвентаря и оборудования (в том числе и закрепленного за отдельными колхозными дворами).

При обнаружении неисправностей в технике и оборудовании принимать немедленные меры к их устранению.

В случае использования противопожарной техники не по прямому назначению информировать правление колхоза, районную инспекцию Государственного пожарного надзора и местные партийные и советские органы;

е) проводить занятия по обучению членов дружины работе с противопожарным инвентарем и оборудованием, уходу за ними, правилам применения их при тушении пожаров, а также ежемесячные практические занятия с приведением в действие противопожарной техники.

Учебные занятия с членами добровольной пожарной дружины проводятся по расписанию, утвержденному председателем колхоза, не менее 4 часов в месяц;

ж) руководить работой дружины и ее боевыми расчетами при тушении пожаров;

з) немедленно сообщать в районную инспекцию Государственного пожарного надзора о всех случаях пожаров и загораний, происшедших на колхозных объектах и в населенных пунктах;

и) представлять правлению колхоза для поощрения членов добровольной пожарной дружины, колхозников и других граждан села, отличившихся в работе по предупреждению и тушению пожаров;

к) совместно с первичной организацией Добровольного пожарного общества Казахской ССР проводить инструктажи по правилам пожарной безопасности с животноводами, печниками, электриками, механизаторами, сторожами и другими работниками объектов, расположенных на территории колхоза; оказывать помощь в организации работы юношеских добровольных пожарных дружин в школах [1];

л) распределять жилые дома на территории колхоза между членами добровольной пожарной дружины для обслуживания их в профилактическом отношении;

м) являться на специальные курсы и сборы, проводимые органами Государственного пожарного надзора.

Примечание. На время отсутствия начальника добровольной пожарной дружины его обязанности выполняет заместитель.

15. Члены добровольной пожарной дружины подчиняются начальнику добровольной пожарной дружины и начальнику боевого расчета и обязаны выполнять все их указания.

16. Шофер (моторист) обязан:

а) следить за исправностью и постоянной готовностью пожарного автомобиля (мотопомпы);

[1] Подпункт «к» пункта 14 — с изменениями, внесенными постановлением Совета Министров Казахской ССР от 8 октября 1965 г. № 668.

б) по сигналу пожарной тревоги совместно с боевым расчетом выезжать к месту пожара и выполнять обязанности согласно табелю боевого расчета.

III. Материальное обеспечение добровольной пожарной дружины

17. Все расходы, связанные с содержанием пожарной охраны, приобретением противопожарного оборудования и инвентаря, со строительством пожарных депо, производятся за счет средств колхоза.

Каждый колхоз и его бригады должны иметь первичные средства пожаротушения для производственных, животноводческих, складских, общественных и административных помещений.

18. Порядок оплаты труда начальника добровольной пожарной дружины, его заместителя, начальников боевых расчетов устанавливается решением правления колхоза и утверждается общими собраниями колхозников исходя из конкретных условий каждого колхоза.

В случае, если добровольная пожарная дружина осуществляет охрану от пожаров других организаций, расположенных на территории колхоза, то вопрос о размерах долевого участия этих организаций в оплате труда решается по договоренности с колхозом.

Примечания:

1. В колхозах, где имеется пожарно-сторожевая охрана, исполнение обязанностей начальника добровольной пожарной дружины возлагается на начальника ПСО.

2. Правления колхозов могут принимать решения о содержании освобожденных начальников добровольных пожарных дружин, шоферов-мотористов для обслуживания пожарных машин-мотопомп, а также сторожей.

19. Учебная подготовка начальников добровольных пожарных дружин производится на учебных семинарах, организуемых управлениями охраны общественного порядка облисполкомов, за счет средств 10%[1] отчислений от платежей по государственному имущественному страхованию. Оплата проезда на семинары и суточных за время пребывания на семинарах производится колхозами.

20. Правления колхозов обеспечивают членов добровольных пожарных дружин, входящих в состав боевых расчетов на пожарных автомашинах и мотопомпах, бесплатным комплектом спецодежды по нормам согласно приложению.

21. За образцовое несение службы и активную работу по охране колхозной собственности от пожаров члены добровольной пожарной дружины поощряются правлениями колхозов в виде: объявления благодарности, награждения ценными подарками, денежной премией, грамотой, занесения в Книгу или на Доску почета.

Кроме того, члены добровольной пожарной дружины за образцовую организацию пожарной охраны, предотвращение и самоотверженное тушение пожаров, а также отдельные граждане села, не являющиеся членами добровольной пожарной охраны, но отличившиеся во время ликвидации пожара, премируются за счет средств 10%[1] отчислений от платежей по обязательному окладному и добровольному страхованию в порядке, установленном исполкомами областных Советов народных депутатов.

22. При полной и постоянной утрате трудоспособности от несчастного случая при ликвидации пожара члену добровольной пожарной дружины выдается единовременное пособие в размере 700 рублей, а при

[1] О порядке расходования средств, отчисляемых от страховых платежей по государственному имущественному страхованию (см. постановление Совета Министров Казахской ССР от 22 декабря 1978 г. № 474).

частичной утрате трудоспособности — в размере стольких процентов от 700 рублей, на сколько процентов утрачена трудоспособность.

При смерти члена добровольной пожарной дружины от несчастного случая при ликвидации пожара семье погибшего выдается единовременное пособие в размере 700 рублей, а если ему ранее было выплачено пособие за утрату трудоспособности, то выдается разница между 700 рублями и суммой выданного пособия.

Пособие назначается и выдается в порядке, установленном Инструкцией Министерства финансов Казахской ССР от 27 января 1960 года № 4 «О порядке выплаты единовременного пособия в случае смерти или утраты трудоспособности членов добровольных пожарных дружин в сельской местности».

23. Несчастный случай, вызвавший смерть или инвалидность, признается связанным с работой по ликвидации пожара, а также спасению людей, государственного, кооперативного, колхозного и личного имущества граждан на пожаре, если он произошел:

а) от падения какого-либо предмета или падения самого участника тушения пожара;

б) от удара электрического тока, от ожога, обмораживания, от отравления веществами и газами при тушении пожара;

в) от ушибов, полученных при спасении людей, скота и имущества на пожарах;

г) от аварий в пути следования на пожар и с пожара;

д) от нервного и психического заболевания в результате пожара.

24. Материальная помощь или пенсионное обеспечение членам добровольной пожарной дружины назначается в размерах, предусмотренных Уставом сельскохозяйственной артели, принятым в колхозе.

ПРИЛОЖЕНИЕ

к Положению о добровольной пожарной дружине колхозов Казахской ССР, утвержденному постановлением Совета Министров Казахской ССР от 9 октября 1963 г. № 805

НОРМЫ
ВЫДАЧИ СПЕЦОДЕЖДЫ ЧЛЕНАМ ДОБРОВОЛЬНОЙ ПОЖАРНОЙ ДРУЖИНЫ КОЛХОЗОВ, ВХОДЯЩИМ В СОСТАВ БОЕВЫХ РАСЧЕТОВ НА ПОЖАРНЫХ АВТОМОБИЛЯХ, МОТОПОМПАХ И РУЧНЫХ ПОЖАРНЫХ НАСОСАХ

Наименование предметов	Количество предметов	На какой срок носки выдается
Брезентовая куртка	1 штука	4 года
Брезентовые брюки	1 штука	4 »
Брезентовые рукавицы	1 пара	2 »
Ватная телогрейка	1 штука	3 »
Ватные шаровары	1 штука	3 »
Сапоги кирзовые или кожаные	1 пара	2 »
Пожарный пояс	1 штука	бессрочно

Примечания:

1. Указанная спецодежда является инвентарным имуществом и подлежит обязательному хранению в пожарных депо.

2. Брезентовый костюм разрешается использовать только на учениях и при выездах на пожары.

3. Ватный костюм выдается членам добровольной пожарной дружины на зимний период времени для ношения только на период несения дежурства в пожарном депо.

4. Кирзовые или кожаные сапоги выдаются членам добровольной пожарной дружины в личное пользование на установленный срок носки.

5. В случае повреждения спецодежды и обуви на пожаре, при ликвидации аварии или при другом стихийном бедствии членам добровольной пожарной дружины выдаются новые предметы взамен вышедших из строя, независимо от срока выдачи.

УТВЕРЖДЕНО
постановлением Совета Министров
Казахской ССР
от 9 октября 1963 г. № 805

ПОЛОЖЕНИЕ ОБ ОБЩЕСТВЕННЫХ ИНСПЕКТОРАХ ПРИ ОТДЕЛАХ И ИНСПЕКЦИЯХ ПОЖАРНОЙ ОХРАНЫ КРАЕВ, ОБЛАСТЕЙ, ГОРОДОВ И РАЙОНОВ КАЗАХСКОЙ ССР

I. Общие положения

1. В целях усиления работ по предупреждению и борьбе с пожарами на объектах народного хозяйства республики при отделах и инспекциях пожарной охраны краев, областей, городов и районов вводятся общественные пожарные инспекторы.

2. Общественные пожарные инспекторы подбираются отделами и инспекциями пожарной охраны из числа рабочих, служащих и специалистов, работающих в краевых, областных, городских и районных организациях, учреждениях и предприятиях.

3. В своей работе общественные пожарные инспекторы руководствуются решениями исполкомов местных Советов народных депутатов, инструкциями и правилами по вопросам пожарной безопасности, а также настоящим Положением.

4. Инструктаж общественных пожарных инспекторов по вопросам пожарной безопасности возлагается на отделы и инспекции пожарной охраны, которым выдаются соответствующие удостоверения.

5. За активную работу общественные пожарные инспекторы по представлению органов государственного пожарного надзора решениями исполкомов местных Советов народных депутатов и приказами начальников управлений охраны общественного порядка краев и областей награждаются денежными премиями, ценными подарками, грамотами.

II. Права

6. Общественным пожарным инспекторам предоставляется право:

а) производить проверку состояния пожарной безопасности объектов народного хозяйства и по результатам проверки составлять акты с конкретными предложениями, направленными на устранение выявленных недостатков;

б) проверять выполнение руководителями объектов предписаний органов Государственного пожарного надзора и решений исполкомов местных Советов народных депутатов, а также требовать от руководителей хозяйственных организаций и учреждений устранения недостатков, создающих опасность возникновения пожаров;

в) за невыполнение и нарушение правил пожарной безопасности и бесхозяйственное содержание противопожарной техники и инвентаря составлять акты с последующим направлением их руководителю объекта или органу государственного пожарного надзора на предмет привлечения виновных лиц к ответственности;

г) производить проверку профилактической работы и боеспособности добровольных пожарных дружин, оказывать помощь в организации новых дружин;

д) проводить широкую разъяснительную работу среди населения по вопросам пожарной безопасности;

е) вносить через отделы и инспекции пожарной охраны на рассмотрение исполкомов сельских и поселковых Советов народных депутатов вопросы об усилении пожарной безопасности в населенных пунктах и на объектах народного хозяйства.

III. Обязанности

7. На общественных пожарных инспекторов возлагаются следующие обязанности:

а) проверять соблюдение правил пожарной безопасности на объектах народного хозяйства, боеспособность добровольных пожарных дружин, обеспеченность объектов противопожарной техникой, оборудованием и инвентарем, правильность их содержания и использования по назначению;

б) в случаях обнаружения нарушений, создающих опасность возникновения пожаров, добиваться их устранения на месте через руководителей, партийные и комсомольские организации объектов, а по недостаткам, на устранение которых требуются значительное время и капитальные затраты, давать письменные предложения в форме акта, составленного совместно с руководителями объектов и начальниками добровольных пожарных дружин;

в) инструктировать лиц, работающих на объектах народного хозяйства, о мерах пожарной безопасности и способах тушения пожаров;

г) информировать о своей работе отделы и инспекции пожарной охраны.

Глава 6

ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО ОБ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ПРАВОНАРУШЕНИЯХ

КОДЕКС КАЗАХСКОЙ ССР ОБ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ПРАВОНАРУШЕНИЯХ[1]

ПРИНЯТ ВЕРХОВНЫМ СОВЕТОМ КАЗАХСКОЙ ССР
22 марта 1984 г.

(Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., приложение к № 14)

Раздел I
ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Глава 1
ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. **Задачи законодательства Казахской ССР об административных правонарушениях**

Законодательство Казахской ССР об административных правонарушениях имеет задачей охрану общественного строя СССР, социалистической собственности, социально-экономических, политических и личных прав и свобод граждан, а также прав и законных интересов предприятий, учреждений и организаций, установленного порядка управления, государственного и общественного порядка, укрепление социалистической законности, предупреждение правонарушений, воспитание граждан в духе точного и неуклонного соблюдения Конституции СССР, Конституции Казахской ССР и советских законов, уважения к правам, чести и достоинству других граждан, к правилам социалистического общежития, добросовестного выполнения своих обязанностей, ответственности перед обществом.

Для осуществления этой задачи Кодекс Казахской ССР об административных правонарушениях определяет, какое действие или бездейст-

---

[1] Признаны утратившими силу: часть вторая статьи 254 — Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534); часть вторая статьи 126 — Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

вие является административным правонарушением, какое административное взыскание, каким органом (должностным лицом) и в каком порядке оно может быть наложено на лицо, совершившее административное правонарушение.

Статья 2. Законодательство Союза ССР и Казахской ССР об административных правонарушениях

Законодательство Союза ССР и Казахской ССР об административных правонарушениях состоит из Основ законодательства Союза ССР и союзных республик об административных правонарушениях, определяющих принципы и устанавливающих общие положения этого законодательства, и издаваемых в соответствии с ними законодательных актов СССР и постановлений Совета Министров СССР, настоящего Кодекса и иных законодательных актов Казахской ССР и постановлений Совета Министров Казахской ССР об административных правонарушениях.

Законодательные акты Союза ССР и Казахской ССР, а также постановления Совета Министров СССР и Совета Министров Казахской ССР, предусматривающие административную ответственность за административные правонарушения, до включения их в установленном порядке в настоящий Кодекс применяются на территории Казахской ССР непосредственно.

Положения настоящего Кодекса распространяются и на правонарушения, ответственность за совершение которых установлена актами законодательства, еще не включенными в настоящий Кодекс, если иное не предусмотрено законодательством Союза ССР.

Статья 3. Компетенция Союза ССР в области законодательства об административных правонарушениях

В соответствии с Основами законодательства Союза ССР и союзных республик об административных правонарушениях ведению Союза ССР в области законодательства об административных правонарушениях подлежат:

определение принципов и установление общих положений законодательства Союза ССР и союзных республик об административных правонарушениях;

установление административной ответственности за нарушение правил: по стандартизации и качеству продукции; выпуска в обращение и содержания средств измерений и пользования ими; учета и статистики; безопасности движения и пользования средствами железнодорожного, воздушного, морского и трубопроводного транспорта; дорожного движения; воинского учета; пограничного режима; паспортной системы; правил приобретения, хранения и использования оружия, взрывчатых, радиоактивных веществ и других объектов разрешительной системы; правил по охране территории СССР от заноса и распространения карантинных и других инфекционных болезней; таможенных правил и правил по борьбе с контрабандой; правил обращения валюты; правил пребывания в СССР иностранных граждан и лиц без гражданства;

определение, в случае необходимости, порядка рассмотрения дел об отдельных видах административных правонарушений, ответственность за которые устанавливается законодательством Союза ССР.

Ведению Союза ССР подлежит также законодательство об административных правонарушениях и по другим вопросам, имеющим общесоюзное значение.

Статья 4. **Компетенция Казахской ССР в области законодательства об административных правонарушениях**

Ведению Казахской ССР подлежат:

законодательство об административных правонарушениях по вопросам, не относящимся к ведению Союза ССР;

установление круга вопросов, по которым местные Советы народных депутатов, кроме поселковых, сельских и аульных, могут принимать в пределах, определяемых законодательными актами, решения, за нарушение которых предусматривается административная ответственность.

Статья 5. **Полномочия местных Советов народных депутатов и их исполнительных комитетов в принятии решений, за нарушение которых предусматривается административная ответственность**

Областные, районные, городские Советы народных депутатов и их исполнительные комитеты вправе принимать в пределах, определяемых законодательными актами, решения, предусматривающие административную ответственность по вопросам борьбы со стихийными бедствиями и эпидемиями, а также устанавливать правила, за нарушение которых административная ответственность предусматривается статьей 110 настоящего Кодекса.

Областные и Алма-Атинский городской Советы народных депутатов могут также устанавливать правила, за нарушение которых административная ответственность предусматривается статьями 91, 108, 135, 159 и 163 настоящего Кодекса.

Статья 6. **Предупреждение административных правонарушений**

Государственные органы, общественные организации, трудовые коллективы разрабатывают и осуществляют мероприятия, направленные на предупреждение административных правонарушений, выявление и устранение причин и условий, способствующих их совершению, на воспитание граждан в духе высокой сознательности и дисциплины, строгого соблюдения советских законов.

Советы народных депутатов Казахской ССР, обеспечивая в соответствии с Конституцией СССР и Конституцией Казахской ССР соблюдение законов, охрану государственного и общественного порядка, прав граждан, координируют на своей территории работу всех государственных и общественных органов по предупреждению административных правонарушений, руководят деятельностью органов внутренних дел, административных комиссий, комиссий по делам несовершеннолетних и других подотчетных им органов, призванных вести борьбу с административными правонарушениями.

Статья 7. **Обеспечение социалистической законности при применении мер воздействия за административные правонарушения**

Никто не может быть подвергнут мере воздействия в связи с административным правонарушением иначе как на основаниях и в порядке, установленных законодательством.

Производство по делам об административных правонарушениях осуществляется на основе строгого соблюдения социалистической законности.

Применение уполномоченными на то органами и должностными ли-

цами мер административного воздействия производится в точном соответствии с законодательством.

Соблюдение требований законодательства при применении мер воздействия за административные правонарушения обеспечивается систематическим контролем со стороны вышестоящих органов и должностных лиц, прокурорским надзором, правом обжалования, другими установленными законодательством способами.

Статья 8. **Действие законодательства об ответственности за административные правонарушения**

Лицо, совершившее административное правонарушение, подлежит ответственности на основании законодательства, действующего во время и по месту совершения правонарушения.

Акты, смягчающие или отменяющие ответственность за административные правонарушения, имеют обратную силу, то есть распространяются и на правонарушения, совершенные до издания этих актов. Акты, устанавливающие или усиливающие ответственность за административные правонарушения, обратной силы не имеют.

Производство по делам об административных правонарушениях ведется на основании законодательства, действующего во время и по месту рассмотрения дела о правонарушении.

Раздел II

АДМИНИСТРАТИВНОЕ ПРАВОНАРУШЕНИЕ И АДМИНИСТРАТИВНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ

I. Общая часть

Глава 2

АДМИНИСТРАТИВНОЕ ПРАВОНАРУШЕНИЕ

Статья 9. **Понятие административного правонарушения**

Административным правонарушением (проступком) признается посягающее на государственный или общественный порядок, социалистическую собственность, права и свободы граждан, на установленный порядок управления противоправное, виновное (умышленное или неосторожное) действие либо бездействие, за которое законодательством предусмотрена административная ответственность.

Административная ответственность за правонарушения, предусмотренные статьями Особенной части настоящего Кодекса, наступает, если эти правонарушения по своему характеру не влекут за собой в соответствии с действующим законодательством уголовной ответственности.

Статья 10. **Совершение административного правонарушения умышленно**

Административное правонарушение признается совершенным умышленно, если лицо, совершившее противоправное действие или бездействие, сознавало его характер, предвидело вредные последствия своего поведения и желало их или сознательно допускало наступление этих последствий.

Статья 11. **Совершение административного правонарушения по неосторожности**

Административное правонарушение признается совершенным по неосторожности, если лицо, его совершившее, предвидело возможность

наступления вредных последствий своего действия или бездействия, но легкомысленно рассчитывало на их предотвращение либо не предвидело возможности наступления таких последствий, хотя должно было и могло их предвидеть.

Глава 3
АДМИНИСТРАТИВНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ

Статья 12. **Возраст, по достижении которого наступает административная ответственность**

Административной ответственности подлежат лица, достигшие к моменту совершения административного правонарушения шестнадцатилетнего возраста.

Статья 13. **Ответственность несовершеннолетних**

К лицам в возрасте от шестнадцати до восемнадцати лет, совершившим административные правонарушения, применяются меры, предусмотренные Положением о комиссиях по делам несовершеннолетних, утвержденным Президиумом Верховного Совета Казахской ССР.

В случае совершения этими лицами административных правонарушений, предусмотренных статьями 52, 123—131, 162, 174, 176, 185, 189—192 настоящего Кодекса, они подлежат административной ответственности на общих основаниях. С учетом характера совершенного правонарушения и личности правонарушителя дела в отношении указанных лиц (за исключением лиц, совершивших правонарушения, предусмотренные статьей 185 настоящего Кодекса) могут быть переданы, а совершивших правонарушения, предусмотренные статьей 52 настоящего Кодекса, как правило, передаются на рассмотрение районных (городских), районных в городах комиссий по делам несовершеннолетних [1].

Несовершеннолетние в возрасте от 16 до 18 лет могут подлежать административной ответственности на общих основаниях и в других случаях, прямо предусмотренных законодательными актами СССР.

Статья 14. **Ответственность должностных лиц**

Должностные лица подлежат административной ответственности за административные правонарушения, связанные с несоблюдением установленных правил в сфере охраны порядка управления, государственного и общественного порядка, природы, здоровья населения и других правил, обеспечение выполнения которых входит в их служебные обязанности.

Статья 15. **Ответственность военнослужащих и иных лиц, на которых распространяется действие дисциплинарных уставов, за совершение административных правонарушений**

Военнослужащие и призванные на сборы военнообязанные, а также лица рядового и начальствующего составов органов внутренних дел несут ответственность за административные правонарушения по дисциплинарным уставам. За нарушение правил дорожного движения, правил охоты, рыболовства и охраны рыбных запасов, таможенных правил и

---

[1] Часть вторая статьи 13 — с изменениями, внесенными Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534).

за контрабанду эти лица несут административную ответственность на общих основаниях. К указанным лицам не могут быть применены штраф, исправительные работы и административный арест.

Другие, кроме указанных в части первой настоящей статьи, лица, на которых распространяется действие дисциплинарных уставов или специальных положений о дисциплине, в случаях, прямо предусмотренных ими, несут за совершение административных правонарушений дисциплинарную ответственность, а в остальных случаях — административную ответственность на общих основаниях,

В случаях, указанных в части первой настоящей статьи, органы (должностные лица), которым предоставлено право налагать административные взыскания, могут вместо наложения взысканий передавать материалы о правонарушениях соответствующим органам для решения вопроса о привлечении виновных к дисциплинарной ответственности.

Статья 16. **Ответственность иностранных граждан и лиц без гражданства**

Находящиеся на территории Казахской ССР иностранные граждане и лица без гражданства подлежат административной ответственности на общих основаниях с гражданами СССР.

Вопрос об ответственности за административные правонарушения, совершенные на территории Казахской ССР иностранными гражданами, которые согласно действующим законам и международным договорам СССР пользуются иммунитетом от административной юрисдикции Союза ССР и Казахской ССР, разрешается дипломатическим путем.

Статья 17. **Крайняя необходимость**

Не подлежит административной ответственности лицо, хотя и совершившее действие, предусмотренное настоящим Кодексом и другими нормативными актами, но действовавшее в состоянии крайней необходимости, то есть для устранения опасности, угрожающей государственному или общественному порядку, социалистической собственности, правам и свободам граждан и установленному порядку управления, если эта опасность при данных обстоятельствах не могла быть устранена другими средствами и если причиненный вред является менее значительным, чем предотвращенный вред.

Статья 18. **Необходимая оборона**

Не подлежит административной ответственности лицо, хотя и совершившее действие, предусмотренное настоящим Кодексом и другими нормативными актами, но действовавшее в состоянии необходимой обороны, то есть при защите государственного или общественного порядка, социалистической собственности, прав и свобод граждан, установленного порядка управления от противоправного посягательства путем причинения посягающему вреда, если не было допущено превышение пределов необходимой обороны [1].

Статья 19. **Невменяемость**

Не подлежит административной ответственности лицо, которое во время совершения противоправного действия либо бездействия находилось в состоянии невменяемости, то есть не могло отдавать себе отчета в своих действиях или руководить ими вследствие хронической душев-

---

[1] Статья 18 — с изменениями, внесенными Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534).

ной болезни, временного расстройства душевной деятельности, слабоумия или иного болезненного состояния.

Статья 20. **Передача материалов об административном правонарушении на рассмотрение товарищеского суда, общественной организации или трудового коллектива**

Лицо, совершившее административное правонарушение, освобождается от административной ответственности с передачей материалов на рассмотрение товарищеского суда, общественной организации или трудового коллектива, если с учетом характера совершенного правонарушения и личности правонарушителя к нему целесообразно применить меру общественного воздействия.

В отношении лиц, освобожденных по указанным в части первой настоящей статьи основаниям от административной ответственности за совершение правонарушений, предусмотренных статьями 126, 129, 133, 161, 165, 178—181 настоящего Кодекса, материалы могут быть также переданы на рассмотрение комиссии по борьбе с пьянством, образованной на предприятии, в учреждении, организации и их структурных подразделениях.

О мерах общественного воздействия, примененных к лицам, совершившим правонарушения, предусмотренные статьями 52, 126, 129, 133, 161, 165, 167, 174, 178—181 настоящего Кодекса, администрация, комиссия по борьбе с пьянством, образованная на предприятии, в учреждении, организации и их структурных подразделениях, товарищеский суд или общественная организация обязаны в десятидневный срок сообщить органу (должностному лицу), направившему материал [1].

Статья 21. **Возможность освобождения от административной ответственности при малозначительности правонарушения**

При малозначительности совершенного административного правонарушения орган (должностное лицо), уполномоченный решать дело, может освободить нарушителя от административной ответственности и ограничиться устным замечанием.

Глава 4
АДМИНИСТРАТИВНОЕ ВЗЫСКАНИЕ

Статья 22. **Цели административного взыскания**

Административное взыскание является мерой ответственности и применяется в целях воспитания лиц, совершивших административное правонарушение, в духе соблюдения советских законов, уважения к правилам социалистического общежития, а также предупреждения новых правонарушений как самим правонарушителем, так и другими лицами.

Статья 23. **Виды административных взысканий**

За совершение административных правонарушений могут применяться следующие административные взыскания:

1) предупреждение;

2) штраф;

3) возмездное изъятие предмета, явившегося орудием совершения или непосредственным объектом административного правонарушения;

---

[1] Статья 20 — с изменениями, внесенными Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

4) конфискация предмета, явившегося орудием совершения или непосредственным объектом административного правонарушения;

5) лишение специального права, предоставленного данному гражданину (права управления транспортными средствами, права охоты);

6) исправительные работы;

7) административный арест.

Административные взыскания, перечисленные в пунктах 3—6 настоящей статьи, могут быть установлены только законодательными актами Союза ССР и Казахской ССР, а административный арест — только законодательными актами СССР.

Законодательными актами Союза ССР и Казахской ССР могут быть установлены и иные, кроме указанных в настоящей статье, виды административных взысканий в соответствии с принципами и общими положениями Основ законодательства Союза ССР и союзных республик об административных правонарушениях.

Законодательством СССР может быть предусмотрено административное выдворение из пределов СССР иностранных граждан и лиц без гражданства за совершение административных правонарушений, грубо нарушающих советский правопорядок.

Статья 24. **Основные и дополнительные административные взыскания**

Возмездное изъятие и конфискация предметов могут применяться в качестве как основных, так и дополнительных административных взысканий; другие административные взыскания, указанные в части первой статьи 23 настоящего Кодекса, могут применяться только в качестве основных.

За одно административное правонарушение может быть наложено основное либо основное и дополнительное взыскание.

Статья 25. **Предупреждение**

Предупреждение как мера административного взыскания выносится в письменной форме. В предусмотренных законодательством случаях предупреждение фиксируется иным установленным способом.

Статья 26. **Штраф**

Штраф, налагаемый на граждан за административные правонарушения, как правило, не может превышать десяти рублей, а на должностных лиц — пятидесяти рублей.

При необходимости повышения ответственности за отдельные виды административных правонарушений законодательными актами Казахской ССР может быть установлен штраф в отношении граждан — до пятидесяти рублей и должностных лиц — до ста рублей, а законодательными актами СССР — в отношении граждан — до ста рублей и должностных лиц — до двухсот рублей.

В исключительных случаях, в связи с выполнением обязательств, вытекающих из международных договоров СССР, и особой необходимостью усиления административной ответственности, законодательными актами СССР может быть установлен штраф в большем размере, чем предусматривается в настоящей статье.

Статья 27. **Возмездное изъятие предмета, явившегося орудием совершения или непосредственным объектом административного правонарушения**

Возмездное изъятие предмета, явившегося орудием совершения или непосредственным объектом административного правонарушения, состо-

нт в его принудительном изъятии и последующей реализации с передачей вырученной суммы бывшему собственнику за вычетом расходов по реализации изъятого предмета.

Возмездное изъятие огнестрельного оружия и боевых припасов не может применяться к лицам, для которых охота является основным источником существования [1].

Порядок применения возмездного изъятия и виды предметов, подлежащих изъятию, устанавливаются законодательством Союза ССР и Казахской ССР.

Статья 28. **Конфискация предмета, явившегося орудием совершения или непосредственным объектом административного правонарушения**

Конфискация предмета, явившегося орудием совершения или непосредственным объектом административного правонарушения, состоит в принудительном безвозмездном обращении этого предмета в собственность государства. Конфискован может быть лишь предмет, находящийся в личной собственности нарушителя, если иное не предусмотрено законодательными актами СССР.

Конфискация огнестрельного оружия и боевых припасов, других орудий охоты не может применяться к лицам, для которых охота является основным источником существования [1].

Порядок применения конфискации, перечень предметов, не подлежащих конфискации, устанавливаются законодательством Союза ССР и Казахской ССР.

Статья 29. **Лишение специального права, предоставленного данному гражданину**

Лишение специального права, предоставленного данному гражданину (права управления транспортными средствами, права охоты), применяется на срок до трех лет за грубое или систематическое нарушение порядка пользования этим правом.

Лишение права управления средствами транспорта не может применяться к лицам, которые пользуются этими средствами в связи с инвалидностью, за исключением случаев управления в состоянии опьянения.

Лишение права охоты не может применяться к лицам, для которых охота является основным источником существования.

Статья 30. **Исправительные работы**

Исправительные работы применяются на срок до двух месяцев с отбыванием их по месту постоянной работы лица, совершившего административное правонарушение, и с удержанием до двадцати процентов его заработка в доход государства. Исправительные работы назначаются районным (городским) народным судом (народным судьей).

Статья 31. **Административный арест**

Административный арест устанавливается и применяется лишь в исключительных случаях за отдельные виды административных правонарушений на срок до пятнадцати суток. Административный арест назначается районным (городским) народным судом (народным судьей).

---

[1] Статьи 27 и 28 дополнены частью второй Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534).

Часть вторая статьи 28 — с изменениями, внесенными Указом от 21 ноября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 49, ст. 513).

Административный арест не может применяться к беременным женщинам, женщинам, имеющим детей в возрасте до двенадцати лет, к лицам, не достигшим восемнадцати лет, к инвалидам первой и второй групп.

Глава 5

НАЛОЖЕНИЕ АДМИНИСТРАТИВНОГО ВЗЫСКАНИЯ

Статья 32. **Общие правила наложения взыскания за административное правонарушение**

Взыскание за административное правонарушение налагается в пределах, установленных нормативным актом, предусматривающим ответственность за совершенное правонарушение, в точном соответствии с Основами законодательства Союза ССР и союзных республик об административных правонарушениях, настоящим Кодексом и другими актами об административных правонарушениях.

При наложении взыскания учитываются характер совершенного правонарушения, личность нарушителя, степень его вины, имущественное положение, обстоятельства, смягчающие и отягчающие ответственность.

Статья 33. **Обстоятельства, смягчающие ответственность за административное правонарушение**

Обстоятельствами, смягчающими ответственность за административное правонарушение, признаются:

1) чистосердечное раскаяние виновного;

2) предотвращение виновным вредных последствий правонарушения, добровольное возмещение ущерба или устранение причиненного вреда;

3) совершение правонарушения под влиянием сильного душевного волнения либо при стечении тяжелых личных или семейных обстоятельств;

4) совершение правонарушения несовершеннолетним;

5) совершение правонарушения беременной женщиной или женщиной, имеющей ребенка в возрасте до одного года.

Законодательством Союза ССР и Казахской ССР могут быть предусмотрены и иные обстоятельства, смягчающие ответственность за административное правонарушение. Орган (должностное лицо), решающий дело об административном правонарушении, может признать смягчающими и обстоятельства, не указанные в законодательстве.

Статья 34. **Обстоятельства, отягчающие ответственность за административное правонарушение**

Обстоятельствами, отягчающими ответственность за административное правонарушение, признаются:

1) продолжение противоправного поведения, несмотря на требование уполномоченных на то лиц прекратить его;

2) повторное в течение года совершение однородного правонарушения, за которое лицо уже подвергалось административному взысканию; совершение правонарушения лицом, ранее совершившим преступление;

3) вовлечение несовершеннолетнего в правонарушение;

4) совершение правонарушения группой лиц;

5) совершение правонарушения в условиях стихийного бедствия или при других чрезвычайных обстоятельствах;

6) совершение правонарушения в состоянии опьянения. Орган (должностное лицо), налагающий административное взыскание, в зависимости от характера административного правонарушения может не признать данное обстоятельство отягчающим.

Статья 35. Наложение административных взысканий при совершении нескольких административных правонарушений

При совершении одним лицом двух или более административных правонарушений административное взыскание налагается за каждое правонарушение в отдельности.

Если лицо совершило несколько административных правонарушений, дела о которых рассматриваются одним и тем же органом (должностным лицом), то окончательное взыскание, налагаемое на это лицо, определяется в пределах санкции, установленной за более серьезное административное правонарушение из числа совершенных. К основному взысканию в этом случае может быть присоединено одно из дополнительных взысканий, предусмотренных статьями об ответственности за любое из совершенных правонарушений.

Статья 36. Исчисление сроков административного взыскания

Срок административного ареста исчисляется сутками, исправительных работ — месяцами или днями, лишения специального права, предоставленного данному гражданину,— годами, месяцами или днями.

Статья 37. Сроки наложения административного взыскания

Административное взыскание может быть наложено не позднее двух месяцев со дня совершения правонарушения, а при длящемся правонарушении — двух месяцев со дня его обнаружения.

В случае отказа в возбуждении уголовного дела либо прекращения уголовного дела, но при наличии в действиях нарушителя признаков административного правонарушения, административное взыскание может быть наложено не позднее месяца со дня принятия решения об отказе в возбуждении уголовного дела либо о его прекращении.

Указанные в настоящей статье сроки не распространяются на случаи применения конфискации предметов контрабанды, производимой на основе Таможенного кодекса СССР.

Статья 38. Срок, по истечении которого лицо считается не подвергавшимся административному взысканию

Если лицо, подвергнутое административному взысканию, в течение года со дня окончания исполнения взыскания не совершило нового административного правонарушения, то это лицо считается не подвергавшимся административному взысканию.

Статья 39. Возложение обязанности возместить причиненный ущерб

Если в результате совершения административного правонарушения причинен имущественный ущерб гражданину, предприятию, учреждению или организации, то административная комиссия, исполнительный комитет поселкового, сельского, аульного Совета народных депутатов, комиссия по делам несовершеннолетних, народный судья при решении вопроса о наложении взыскания за административное правонарушение

вправе одновременно решить вопрос о возмещении виновным имущественного ущерба, если его сумма не превышает пятидесяти рублей, а районный (городской) народный суд — независимо от размера ущерба.

В других случаях вопрос о возмещении имущественного ущерба, причиненного административным правонарушением, решается в порядке гражданского судопроизводства.

Статья 40. **Исполнение обязанности, за невыполнение которой было наложено административное взыскание**

Наложение административного взыскания не освобождает лицо, совершившее административное правонарушение, от исполнения обязанности, за невыполнение которой было наложено административное взыскание.

II. Особенная часть

Глава 6

АДМИНИСТРАТИВНЫЕ ПРАВОНАРУШЕНИЯ В ОБЛАСТИ ТРУДА И ЗДОРОВЬЯ НАСЕЛЕНИЯ

Статья 41. **Нарушение законодательства о труде и правил по охране труда**

Нарушение должностными лицами законодательства о труде и правил по охране труда —

влечет штраф в размере до пятидесяти рублей.

Статья 42. **Нарушение санитарно-гигиенических и санитарно-противоэпидемических правил и норм**

Нарушение санитарно-гигиенических и санитарно-противоэпидемических правил и норм (кроме правил и норм по охране атмосферного воздуха) —

влечет штраф на граждан в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Статья 43. **Нарушение санитарно-гигиенических и санитарно-противоэпидемических правил и норм на транспорте**

Нарушение установленных на железнодорожном, морском и речном транспорте санитарно-гигиенических и санитарно-противоэпидемических правил и норм —

влечет штраф на граждан в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до тридцати рублей.

Нарушение установленных на воздушном транспорте санитарно-гигиенических и санитарно-противоэпидемических правил —

влечет штраф на граждан в размере до тридцати рублей и на должностных лиц — от десяти до пятидесяти рублей.

Статья 44. **Потребление наркотических веществ без назначения врача**

Потребление наркотических веществ без назначения врача — влечет штраф в размере до пятидесяти рублей.

Потребление несовершеннолетними наркотических веществ без назначения врача —

влечет штраф на родителей или лиц, их заменяющих, в размере до тридцати рублей.

Статья 45. **Уклонение от медицинского обследования больных венерической болезнью**

Уклонение от медицинского обследования лиц, в отношении которых имеются достаточные данные о том, что они больны венерической болезнью, продолжающееся после предупреждения, сделанного учреждением здравоохранения,—

влечет штраф в размере до тридцати рублей.

Статья 46. **Уклонение от лечения лиц, находившихся в контакте с больными венерической болезнью**

Уклонение от лечения лиц, находившихся в контакте с больными венерической болезнью и нуждающихся в профилактическом лечении, продолжающееся после предупреждения, сделанного учреждением здравоохранения,—

влечет штраф в размере до тридцати рублей.

Статья 47. **Сокрытие больными венерическим заболеванием источника заражения**

Сокрытие больными венерическим заболеванием источника заражения и лиц, имевших с ними контакты, создающее опасность заражения венерической болезнью,—

влечет штраф в размере до пятидесяти рублей.

Глава 7

АДМИНИСТРАТИВНЫЕ ПРАВОНАРУШЕНИЯ, ПОСЯГАЮЩИЕ НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКУЮ СОБСТВЕННОСТЬ

Статья 48. **Нарушение права государственной собственности на землю**

Самовольное занятие земельных участков для целей, не связанных с капитальным строительством или разработкой месторождений полезных ископаемых, либо совершение сделок, нарушающих в прямой или скрытой форме право государственной собственности на землю (купля-продажа, залог, дарение, обмен, аренда и другие), если эти действия совершены впервые и ими не причинен значительный вред государству,—

влечет штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей и на должностных лиц — до ста рублей.

Статья 49. **Нарушение права государственной собственности на недра**

Самовольное пользование недрами, совершение сделок, в прямой или скрытой форме нарушающих право государственной собственности на недра,—

влечет штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей и на должностных лиц — до ста рублей.

Статья 50. **Нарушение права государственной собственности на воды**

Самовольный захват водных объектов, самовольное водопользование, пересуступка права водопользования, а также совершение других

сделок, в прямой или скрытой форме нарушающих право государственной собственности на воды,—

влечет штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей и на должностных лиц — до ста рублей.

Статья 51. **Нарушение права государственной собственности на леса**

Самовольная переуступка права лесопользования, а также совершение других сделок, в прямой или скрытой форме нарушающих право государственной собственности на леса,—

влечет штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей и на должностных лиц — до ста рублей.

Статья 51-1. **Нарушение права государственной собственности на животный мир** [1]

Самовольная переуступка права пользования объектами животного мира, а также совершение других сделок, в прямой или скрытой форме нарушающих право государственной собственности на животный мир, а равно самовольное пользование объектами животного мира, на пользование которыми требуется получение разрешения,—

влечет предупреждение или штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей и предупреждение или штраф на должностных лиц — до ста рублей.

Статья 52. **Мелкое хищение государственного или общественного имущества**

Мелкое хищение государственного или общественного имущества путем кражи, присвоения, растраты, злоупотребления служебным положением или мошенничества [2]—

влечет штраф в размере от двадцати до ста рублей или исправительные работы на срок от одного до двух месяцев с удержанием двадцати процентов заработка либо меры общественного воздействия, с возмещением имущественного ущерба.

Примечание. Хищение государственного или общественного имущества признается мелким, если стоимость похищенного не превышает пятидесяти рублей. При этом кроме стоимости похищенного учитываются также количество похищенных предметов в натуре (вес, объем) и значимость их для народного хозяйства[2].

Статья 53. **Незаконный отпуск или незаконное приобретение бензина или других горюче-смазочных материалов**

Незаконный отпуск или незаконное приобретение бензина или других горюче-смазочных материалов, принадлежащих государственным или общественным предприятиям, учреждениям и организациям, при отсутствии признаков хищения —

влечет штраф в размере от двадцати до ста рублей.

---

[1] Статья 51-1 введена Указом от 21 ноября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 49, ст. 513).

[2] Абзац первый статьи 52 — с изменениями, внесенными Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534). Тем же Указом статья дополнена примечанием.

Глава 8

АДМИНИСТРАТИВНЫЕ ПРАВОНАРУШЕНИЯ В ОБЛАСТИ ОХРАНЫ ПРИРОДЫ, ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ ОХРАНЫ ПАМЯТНИКОВ ИСТОРИИ И КУЛЬТУРЫ

Статья 54. **Бесхозяйственное использование земель**

Бесхозяйственное использование земель, невыполнение обязательных мероприятий по улучшению земель и охране почв от ветровой, водной эрозии и других процессов, ухудшающих состояние почв, использование земельных участков не в соответствии с теми целями, для которых они предоставлены,—

влечет штраф на должностных лиц в размере до ста рублей.

Статья 55. **Порча сельскохозяйственных и других земель**

Порча сельскохозяйственных и других земель, загрязнение их производственными и иными отходами и сточными водами —

влечет штраф на должностных лиц в размере до ста рублей.

Статья 56. **Несвоевременный возврат временно занимаемых земель или неприведение их в состояние, пригодное для использования по назначению**

Несвоевременный возврат временно занимаемых земель или невыполнение обязанностей по приведению их в состояние, пригодное для использования по назначению,—

влечет штраф на должностных лиц в размере до пятидесяти рублей.

Статья 57. **Самовольное отступление от проектов внутрихозяйственного землеустройства**

Отступление без надлежащего разрешения от утвержденных в установленном порядке проектов внутрихозяйственного землеустройства —

влечет штраф на должностных лиц в размере до пятидесяти рублей.

Статья 58. **Уничтожение межевых знаков**

Уничтожение межевых знаков границ землепользований —

влечет штраф на граждан в размере до десяти рублей.

Статья 59. **Нарушение требований по охране недр и гидроминеральных ресурсов**

Самовольная застройка площадей залегания полезных ископаемых, невыполнение правил охраны недр и требований по охране окружающей природной среды, зданий и сооружений от вредного влияния работ, связанных с пользованием недрами, уничтожение или повреждение наблюдательных режимных скважин на подземные воды, а также маркшейдерских и геодезических знаков —

влечет штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей и на должностных лиц — до ста рублей.

Статья 60. **Нарушение требований по рациональному использованию запасов полезных ископаемых**

Выборочная отработка богатых участков месторождений, приводящая к необоснованным потерям балансовых запасов полезных ископаемых, сверхнормативные потери и сверхнормативное разубоживание полезных ископаемых при добыче, порча месторождений полезных ископа-

емых и другие нарушения требований рационального использования их запасов —

влечет штраф на должностных лиц в размере до ста рублей.

Статья 61. **Нарушение требований по приведению ликвидируемых и консервируемых месторождений, горных выработок и буровых скважин в состояние, обеспечивающее их сохранность и безопасность населения**

Утрата маркшейдерской документации, невыполнение требований по приведению ликвидируемых или консервируемых горных выработок и буровых скважин в состояние, обеспечивающее безопасность населения, а также требований по сохранению месторождений, горных выработок и буровых скважин на время консервации —

влечет штраф на должностных лиц в размере до ста рублей.

Статья 62. **Нарушение правил и требований проведения работ по геологическому изучению недр**

Нарушение правил и требований проведения работ по геологическому изучению недр, могущее привести или приведшее к недостоверной оценке разведанных запасов полезных ископаемых, или условий для строительства и эксплуатации предприятий по добыче полезных ископаемых, а также подземных сооружений, не связанных с добычей полезных ископаемых, утрата геологической документации, дубликатов проб полезных ископаемых и керна, которые необходимы при дальнейшем геологическом изучении недр и разработке месторождений,—

влечет штраф на должностных лиц в размере до ста рублей.

Статья 63. **Нарушение правил охраны водных ресурсов**

Загрязнение и засорение вод (в том числе подземных), нарушение водоохранного режима на водосборах, вызывающее их загрязнение, водную эрозию почв и другие вредные явления,—

влечет штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей и на должностных лиц — до ста рублей.

Ввод в эксплуатацию предприятий, коммунальных и других объектов без сооружений и устройств, предотвращающих загрязнение и засорение вод или их вредное воздействие,—

влечет штраф на должностных лиц в размере до ста рублей.

Статья 64. **Невыполнение обязанностей по регистрации в судовых документах операций с вредными веществами и смесями**

Невыполнение капитанами или другими лицами командного состава судна или другого плавучего средства предусмотренных действующим законодательством обязанностей по регистрации в судовых документах операций с веществами, вредными для здоровья людей или для живых ресурсов моря, либо смесями, содержащими такие вещества свыше установленных норм, внесение в судовые документы неверных записей об этих операциях или незаконный отказ предъявить такие документы соответствующим должностным лицам —

влечет штраф в размере до ста рублей.

Статья 65. **Нарушение правил водопользования**

Забор воды с нарушением планов водопользования, самовольное производство гидротехнических работ, бесхозяйственное использование

воды (добытой или отведенной из водных объектов), нарушение правил ведения первичного учета количества забираемых из водных объектов и сбрасываемых в них вод и определения качества сбрасываемых вод —

влечет штраф на должностных лиц в размере до ста рублей.

Статья 66. **Повреждение водохозяйственных сооружений и устройств, нарушение правил их эксплуатации**

Повреждение водохозяйственных сооружений и устройств —

влечет штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей и на должностных лиц — до ста рублей.

Нарушение правил эксплуатации водохозяйственных сооружений и устройств —

влечет штраф на должностных лиц в размере до ста рублей.

Статья 67. **Незаконное использование земель государственного лесного фонда**

Использование участков земель государственного лесного фонда для раскорчевки, возведения построек, переработки древесины, устройства складов без надлежащего разрешения на использование этих участков —

влечет штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей и на должностных лиц — до ста рублей.

Статья 68. **Нарушение установленного порядка использования лесосечного фонда, заготовки и вывозки древесины, заготовки живицы**

Нарушение установленного порядка использования лесосечного фонда, заготовки и вывозки древесины и заготовки живицы —

влечет штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей и на должностных лиц — до ста рублей.

Статья 69. **Незаконная порубка, повреждение и уничтожение деревьев, лесных культур и молодняка**

Незаконная порубка и повреждение деревьев и кустарников, уничтожение или повреждение лесных культур, сеянцев либо саженцев в лесных питомниках и на плантациях, а также молодняка естественного происхождения и самосева на площадях, предназначенных под лесовосстановление,—

влечет штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей и на должностных лиц — до ста рублей.

Статья 70. **Уничтожение или повреждение подроста в лесах**

Уничтожение или повреждение подроста в лесах государственного лесного фонда —

влечет штраф на граждан в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Статья 71. **Осуществление лесных пользований не в соответствии с целями или требованиями, предусмотренными в лесорубочном билете (ордере) или лесном билете**

Осуществление лесных пользований не в соответствии с целями или требованиями, предусмотренными в лесорубочном билете (ордере) или лесном билете,—

влечет штраф на граждан в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Статья 72. **Нарушение правил восстановления и улучшения лесов, использования ресурсов спелой древесины**

Нарушение правил и инструкций по восстановлению, улучшению состояния и породного состава лесов, повышению их продуктивности, а также по использованию ресурсов спелой древесины —

влечет штраф на должностных лиц в размере до ста рублей.

Статья 73. **Повреждение сенокосов и пастбищных угодий**

Повреждение сенокосов и пастбищных угодий на землях государственного лесного фонда —

влечет штраф на граждан в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Статья 74. **Самовольное сенокошение и пастьба скота, самовольный сбор дикорастущих плодов, орехов, грибов и ягод**

Самовольное сенокошение и пастьба скота в лесах и на землях государственного лесного фонда, не покрытых лесом, самовольный сбор дикорастущих плодов, орехов, грибов и ягод на участках, где это запрещено или допускается только по лесным билетам,—

влечет штраф на граждан в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Статья 75. **Ввод в эксплуатацию производственных объектов без устройств, предотвращающих вредное воздействие на леса**

Ввод в эксплуатацию новых и реконструированных предприятий, цехов, агрегатов, транспортных путей, коммунальных и других объектов, не обеспеченных устройствами, предотвращающими вредное воздействие на состояние и воспроизводство лесов,—

влечет штраф на должностных лиц в размере до пятидесяти рублей.

Статья 76. **Повреждение леса сточными водами, химическими веществами, вредными выбросами, отходами и отбросами**

Повреждение леса сточными водами, химическими веществами, промышленными и коммунально-бытовыми выбросами, отходами и отбросами, влекущее его усыхание или заболевание,—

влечет штраф на должностных лиц в размере до ста рублей.

Статья 77. **Засорение лесов бытовыми отходами и отбросами**

Засорение лесов бытовыми отходами и отбросами —

влечет штраф на граждан в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Статья 78. **Уничтожение или повреждение лесоосушительных канав, дренажных систем и дорог на землях государственного лесного фонда**

Уничтожение или повреждение лесоосушительных канав, дренажных систем и дорог на землях государственного лесного фонда —

влечет штраф на граждан в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Статья 79. **Уничтожение и повреждение отграничительных знаков в лесах**

Уничтожение и повреждение отграничительных знаков в лесах — влечет штраф на граждан в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Статья 80. **Уничтожение полезной для леса фауны**

Уничтожение полезной для леса фауны —
влечет штраф на граждан в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Статья 81. **Нарушение требований пожарной безопасности в лесах**

Нарушение требований пожарной безопасности в лесах —
влечет штраф на граждан в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Уничтожение или повреждение леса в результате поджога или небрежного обращения с огнем, а также нарушение требований пожарной безопасности в лесах, повлекшее возникновение лесного пожара либо распространение его на значительной площади,—
влечет штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей и на должностных лиц — до ста рублей.

Статья 82. **Выброс загрязняющих веществ в атмосферу с превышением нормативов или без разрешения**

Превышение нормативов предельно допустимых выбросов или временно согласованных выбросов загрязняющих веществ в атмосферу, превышение нормативов предельно допустимых вредных физических воздействий на атмосферный воздух, а также выброс загрязняющих веществ в атмосферу без разрешения специально уполномоченных на то государственных органов и вредное физическое воздействие на атмосферный воздух без разрешения специально уполномоченных на то государственных органов в случаях, когда получение такого разрешения необходимо в соответствии с законодательством Союза ССР,—
влечет предупреждение или штраф на должностных лиц в размере до ста рублей.

Статья 83. **Нарушение правил эксплуатации сооружений и оборудования для очистки и контроля выбросов в атмосферу**

Нарушение правил эксплуатации, а также неиспользование установленных сооружений, оборудования, аппаратуры для очистки и контроля выбросов в атмосферу —
влечет предупреждение или штраф на должностных лиц в размере до ста рублей.

Статья 84. **Ввод в эксплуатацию объектов, не удовлетворяющих требованиям по охране атмосферного воздуха**

Ввод в эксплуатацию новых и реконструированных предприятий, сооружений и других объектов, не удовлетворяющих требованиям по охране атмосферного воздуха,—
влечет предупреждение или штраф на должностных лиц в размере до ста рублей.

влечет штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей и на должностных лиц — до ста рублей, с конфискацией находящихся в личной собственности нарушителя предметов, явившихся орудием совершения указанных нарушений, или без таковой.

Статья 91. **Нарушение правил охоты, а также правил осуществления других видов пользования животным миром**

Нарушение правил охоты, а также правил осуществления других видов пользования животным миром —

влечет предупреждение или штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей и предупреждение или штраф на должностных лиц — до ста рублей, с конфискацией находящихся в личной собственности нарушителя ружей и других орудий добывания животных и иных предметов, явившихся орудием совершения указанных нарушений, или без таковой.

Грубое нарушение правил охоты (охота без надлежащего на то разрешения, или в запрещенных местах, либо в запрещенные сроки, запрещенными орудиями или способами), а также систематическое нарушение других правил охоты —

влечет штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей и на должностных лиц — до ста рублей с конфискацией находящихся в личной собственности нарушителя ружей и других орудий охоты или без таковой, либо лишение граждан и должностных лиц права охоты на срок до трех лет с конфискацией ружей и других орудий охоты или без таковой.

Статья 92. **Нарушение правил рыболовства и охраны рыбных запасов**

Нарушение правил рыболовства и охраны рыбных запасов —

влечет предупреждение или штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей и предупреждение или штраф на должностных лиц — до ста рублей, с конфискацией находящихся в личной собственности нарушителя предметов, явившихся орудием совершения указанных нарушений, или без таковой [1].

Статья 93. **Нарушение правил охраны и использования памятников истории и культуры**

Нарушение правил охраны и использования памятников истории и культуры —

влечет предупреждение или штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей и предупреждение или штраф на должностных лиц — до ста рублей.

---

[1] Статьи 91, 92 — с изменениями, внесенными Указом от 21 ноября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 49, ст. 513).

Глава 9

АДМИНИСТРАТИВНЫЕ ПРАВОНАРУШЕНИЯ В ОБЛАСТИ ПРОМЫШЛЕННОСТИ, ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТЕПЛОВОЙ И ЭЛЕКТРИЧЕСКОЙ ЭНЕРГИИ

Статья 94. **Нарушение правил, норм и инструкций по безопасному ведению работ в отраслях промышленности**

Неоднократное нарушение должностными лицами правил, норм и инструкций по безопасному ведению работ в отраслях промышленности и на объектах, подконтрольных органам госгортехнадзора,—

влечет штраф в размере до пятидесяти рублей.

Нарушение правил, норм и инструкций по безопасному ведению работ на объектах, подконтрольных органам госатомэнергонадзора,—

влечет предупреждение или штраф на должностных лиц в размере до ста рублей [1].

Статья 95. **Нарушение правил, норм и инструкций по хранению, использованию и учету взрывчатых материалов**

Нарушение должностными лицами правил, норм и инструкций по хранению, использованию и учету взрывчатых материалов в отраслях промышленности и на объектах, подконтрольных органам госгортехнадзора,—

влечет штраф в размере до ста рублей.

Статья 96. **Расточительное расходование электрической и тепловой энергии**

Расточительное расходование электрической и тепловой энергии, то есть систематическая, без производственной необходимости, недогрузка или использование на холостом ходу электродвигателей, электропечей и другого электро- и теплооборудования, или систематическая прямая потеря сжатого воздуха, воды и тепла, вызванная неисправностью арматуры, трубопроводов, печей и теплоиспользующего оборудования, или использование без разрешения энергоснабжающей организации электрической энергии для отопления служебных и других помещений, а также для не предусмотренных производственным процессом целей, либо бесхозяйственное использование электрической энергии для освещения —

влечет предупреждение или штраф на руководителей предприятий, учреждений, организаций, главных инженеров, главных энергетиков (главных механиков) предприятий, начальников цехов, руководителей административно-хозяйственных служб учреждений и организаций в размере до пятидесяти рублей.

Статья 97. **Нарушение правил охраны электрических сетей напряжением свыше 1000 вольт**

Нарушение правил охраны электрических сетей напряжением свыше 1000 вольт, которое вызвало или могло вызвать перерыв в обеспечении потребителей электрической энергией, повреждение электрических сетей или причинение иного ущерба народному хозяйству,—

влечет предупреждение или штраф на граждан в размере от десяти

---

[1] Статья 94 дополнена частью второй Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534).

до пятидесяти рублей и предупреждение или штраф на должностных лиц — от двадцати до ста рублей [1].

Статья 98. **Повреждение электрических сетей напряжением до 1000 вольт**

Повреждение электрических сетей напряжением до 1000 вольт (воздушных, подземных и подводных линий электропередачи, вводных и распределительных устройств), которое вызвало перерыв в обеспечении потребителей электроэнергией и причинение ущерба народному хозяйству,—

влечет предупреждение или штраф на граждан в размере до двадцати пяти рублей и предупреждение или штраф на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Статья 99. **Нарушение правил и норм использования газа**

Пуск газа на газоиспользующие установки без разрешения органов государственного газового надзора, либо превышение выделенных фондов на газ или несоблюдение установленного режима потребления газа, либо потребление газа на газоиспользующих установках без утвержденных удельных норм расхода газа или превышение этих удельных норм —

влечет предупреждение или штраф на руководителей, заместителей руководителей, главных энергетиков (главных механиков), начальников цехов и служб предприятий, объединений, учреждений и организаций в размере до ста рублей.

Статья 100. **Эксплуатация газоиспользующих установок без учета расхода газа**

Эксплуатация газоиспользующих установок без учета расхода газа или без учета тепловой энергии и продукции, вырабатываемых с применением газа, либо отсутствие (неисправность) предусмотренных проектом газоиспользующей установки средств автоматического регулирования процессов горения газа, или приборов теплотехнического контроля, или теплоутилизационного оборудования, обеспечивающих рациональное и эффективное использование газа,—

влечет предупреждение или штраф на руководителей, заместителей руководителей, главных энергетиков (главных механиков), начальников цехов и служб предприятий, объединений, учреждений и организаций в размере до ста рублей.

Статья 101. **Непринятие мер к обеспечению подготовленности резервного топливного хозяйства**

Непринятие мер к обеспечению подготовленности к работе предусмотренного для газопотребляющего предприятия, объединения, учреждения и организации резервного топливного хозяйства или неподготовленность газоиспользующих установок к работе на установленных резервных видах топлива —

влечет предупреждение или штраф на руководителей, заместителей руководителей, главных энергетиков (главных механиков), начальников цехов и служб предприятий, объединений, учреждений и организаций в размере до ста рублей.

---

[1] Статья 97 — с изменениями, внесенными Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534).

Статья 102. **Самовольное подключение к системам газоснабжения и тепловым сетям**

Самовольное подключение к системам газоснабжения и тепловым сетям домостроений и подсобных помещений, принадлежащих гражданам на праве личной собственности,—

влечет предупреждение или штраф на граждан в размере до двадцати рублей.

Действия, предусмотренные частью первой настоящей статьи, совершенные в течение года повторно,—

влекут штраф в размере до пятидесяти рублей с конфискацией незаконно установленного газоиспользующего и теплоиспользующего оборудования или без таковой.

Глава 10

АДМИНИСТРАТИВНЫЕ ПРАВОНАРУШЕНИЯ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ. НАРУШЕНИЕ ПРАВИЛ ВЕТЕРИНАРНОГО НАДЗОРА И КАРАНТИННЫХ ПРАВИЛ

Статья 103. **Потрава посевов или повреждение насаждений колхозов, совхозов и других государственных и общественных хозяйств**

Потрава посевов, стогов или повреждение насаждений колхозов, совхозов и других государственных и общественных хозяйств скотом или птицей —

влечет штраф на граждан в размере до двадцати пяти рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей

Повторная потрава посевов, стогов или повторное повреждение насаждений скотом или птицей в течение года после наложения штрафа за такое же правонарушение —

влечет штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей и на должностных лиц — до ста рублей.

Статья 104. **Проезд по посевам или насаждениям колхозов, совхозов и других государственных и общественных хозяйств**

Проезд по посевам или насаждениям колхозов, совхозов и других государственных и общественных хозяйств на автомобиле, тракторе, комбайне или другой машине —

влечет штраф в размере до десяти рублей.

Проезд по посевам или насаждениям на гужевом транспорте —

влечет штраф в размере до пяти рублей.

Статья 105. **Нарушение правил по борьбе с карантинными вредителями, болезнями растений и сорняками**

Нарушение правил по борьбе с карантинными вредителями, болезнями растений и сорняками —

влечет штраф на граждан в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до тридцати рублей.

Статья 106. **Вывоз материалов, не прошедших карантинную проверку и соответствующую обработку**

Вывоз из пограничных морских и речных портов (с пристаней), с железнодорожных станций, автовокзалов (автостанций), из аэропортов

и других пограничных пунктов завезенных из зарубежных стран материалов, не прошедших карантинную проверку и соответствующую обработку,—

влечет штраф на граждан в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Статья 107. Непринятие мер по борьбе с сорняками

Непринятие землепользователями мер по борьбе с сорными растениями (овсюгом, осотой, пыреем, повеликой, сорным подсолнечником и другими) —

влечет предупреждение.

Непринятие мер по борьбе с сорными растениями после предупреждения —

влечет штраф на граждан, имеющих земельные участки, в размере от пяти до десяти рублей и на председателей колхозов, директоров совхозов, леспромхозов, лесхозов, подсобных и опытных хозяйств, начальников отделений железных дорог, начальников дорожных участков шоссейных дорог и руководителей других хозяйств — от двадцати до пятидесяти рублей.

Злостное нарушение требований по борьбе с сорными растениями —

влечет штраф на граждан, имеющих земельные участки, в размере до двадцати рублей и на должностных лиц, указанных в части второй настоящей статьи,— до ста рублей.

Статья 108. Нарушение правил по борьбе с вредителями сельскохозяйственных растений

Нарушение или невыполнение устанавливаемых областными и Алма-Атинским городским Советами народных депутатов правил по борьбе с вредителями сельскохозяйственных растений

влечет предупреждение или штраф на граждан в размере до десяти рублей и предупреждение или штраф на должностных лиц — до тридцати рублей.

Статья 108-1. Нарушение правил строительства летних садовых домиков, а также организации и ведения коллективного садоводства [1]

Осуществление гражданами строительства летних садовых домиков без надлежаще согласованного проекта или с отступлениями от норм, предусмотренных законодательством Союза ССР и Казахской ССР, действовавшим на начало строительства,—

влечет штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей.

Нарушение правил приема в члены садоводческого товарищества; освоение земельного участка, предоставленного под коллективный сад, без проекта организации и застройки его территории либо с нарушением этого проекта; разрешение строительства летних садовых домиков без надлежаще согласованного проекта или с отступлениями от норм, предусмотренных законодательством Союза ССР и Казахской ССР, действовавшим на начало строительства, приемка таких домиков в эксплуатацию; осуществление строительства на территории коллективного сада строений и сооружений общего пользования без надлежаще согласованного проекта либо с отступлениями от него; незаконные отпуск строительных материалов, использование транспортных средств, механизмов,

---

[1] Статья 108-1 введена Указом от 25 апреля 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 19, ст 191).

рабочей силы, привлечение неспециализированных строительных организаций к строительству объектов садоводческого товарищества —

влечет штраф на должностных лиц в размере до ста рублей.

Статья 109. **Грубое нарушение механизаторами правил технической эксплуатации сельскохозяйственных машин и техники безопасности**

Грубое нарушение механизаторами правил технической эксплуатации тракторов, комбайнов, других самоходных сельскохозяйственных машин и правил техники безопасности —

влечет лишение механизаторов права на управление этими машинами на срок до одного месяца.

Статья 110. **Нарушение правил на карантину животных и других ветеринарно-санитарных правил**

Нарушение правил по карантину животных и других ветеринарно-санитарных правил, предусмотренных Ветеринарным уставом Союза ССР, а также решений местных Советов народных депутатов и их исполнительных комитетов по вопросам борьбы с эпизоотиями —

влечет штраф на граждан в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Статья 111. **Жестокое обращение с животными**

Жестокое обращение с животными, повлекшее их гибель или увечье, а также истязание животных —

влечет предупреждение или штраф в размере до тридцати рублей.

Статья 112. **Нарушение правил содержания собак и кошек**

Нарушение установленных Советом Министров Казахской ССР правил содержания собак и кошек в городах и других населенных пунктах —

влечет предупреждение или штраф на граждан в размере до десяти рублей и предупреждение или штраф на должностных лиц — до двадцати рублей.

Те же нарушения, повлекшие причинение ущерба здоровью или имуществу граждан —

влекут штраф на граждан в размере до тридцати рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Глава 11

АДМИНИСТРАТИВНЫЕ ПРАВОНАРУШЕНИЯ НА ТРАНСПОРТЕ, В ДОРОЖНОМ ХОЗЯЙСТВЕ И СВЯЗИ

Статья 113. **Нарушение правил безопасности движения на железнодорожном транспорте**

Подкладывание на железнодорожные пути предметов, которые могут вызвать нарушение движения поездов, или несоблюдение правил провоза особо тяжелых и громоздких грузов, прогона скота через железнодорожные пути, а также выпаса скота вблизи от железнодорожных путей —

влечет штраф в размере до десяти рублей.

Повреждение земляного полотна, путевых сооружений, защитных

лесонасаждений и снегозащитных ограждений, а равно несоблюдение установленных габаритов при погрузке и выгрузке грузов —

влечет штраф в размере до пяти рублей.

Проход по железнодорожным путям вне установленных мест —

влечет штраф в размере до двух рублей.

Статья 114. **Нарушение правил пользования средствами железнодорожного транспорта**

Самовольная без надобности остановка поезда или самовольный проезд в грузовых поездах —

влечет штраф в размере до десяти рублей.

Посадка и высадка на ходу поезда, проезд на подножках и крышах вагонов —

влечет штраф в размере до двух рублей.

Статья 115. **Нарушение правил безопасности полетов**

Размещение в районе аэродрома каких-либо знаков и устройств, сходных с маркировочными знаками и устройствами, принятыми для опознавания аэродромов, или сжигание пиротехнических изделий без разрешения администрации аэропорта, аэродрома, или устройство объектов, способствующих массовому скоплению птиц, опасных для полетов воздушных судов,—

влечет штраф на граждан в размере до тридцати рублей и на должностных лиц — от десяти до пятидесяти рублей.

Невыполнение правил о размещении ночных и дневных маркировочных знаков или устройств на зданиях и сооружениях —

влечет штраф на граждан в размере до тридцати рублей и на должностных лиц — от десяти до пятидесяти рублей.

Повреждение аэродромного оборудования, аэродромных знаков, воздушных судов и их оборудования —

влечет штраф в размере до пятидесяти рублей.

Проход или проезд без надлежащего разрешения по территории аэропортов (кроме аэровокзалов), аэродромов, объектов радио- и светообеспечения полетов —

влечет штраф в размере до тридцати рублей.

Статья 116. **Нарушение правил поведения на воздушном судне**

Невыполнение лицами, находящимися на воздушном судне, распоряжений командира судна —

влечет предупреждение или штраф в размере от десяти до пятидесяти рублей.

Нарушение правил фотографирования, киносъемки и пользования средствами радиосвязи с борта воздушного судна —

влечет предупреждение или штраф в размере до тридцати рублей, с конфискацией пленки.

Статья 117. **Нарушение правил международных полетов**

Нарушение правил международных полетов —

влечет штраф в размере от ста до двухсот рублей.

Статья 118. **Нарушение правил безопасности движения на морском транспорте**

Нарушение установленных на морском транспорте правил входа судов в порт и выхода их из порта, правил движения, стоянки и буксировки судов в портовых водах —

влечет штраф в размере до десяти рублей.

Производство без надлежащего разрешения водолазных работ в портовых водах, а также несоблюдение правил подачи сигналов во время этих работ —

влечет штраф в размере до пяти рублей.

Статья 119. Нарушение правил, обеспечивающих безопасность пассажиров на морском транспорте

Нарушение правил, обеспечивающих безопасность пассажиров при посадке на суда, в пути следования и высадке их с судов,—

влечет штраф в размере до десяти рублей.

Статья 120. Нарушение правил безопасности движения на речном транспорте

Нарушение установленных на речном транспорте правил движения и стоянки судов в плесе, на рейдах и в портах, буксировки составов и плотов, правил погрузки, разгрузки и складирования грузов на судах и в порту, а также повреждение портовых и гидротехнических сооружений, установок, оборудования —

влечет предупреждение или штраф в размере до десяти рублей.

Производство без надлежащего разрешения водолазных работ, а также несоблюдение правил подачи сигналов во время этих работ, нарушение порядка установки и устройства запаней и лесных гаваней, уничтожение, повреждение и срыв, а также перестановка плавучих и береговых обстановочных и указательных знаков без разрешения работников пути, устройство заколов и иных приспособлений для ловли рыбы вне установленных для этой цели мест, без согласования с техническими участками пути —

влечет предупреждение или штраф в размере до пяти рублей.

Статья 120-1. Нарушение правил регистрации и учета маломерных судов, а также правил пользования такими судами и базами (сооружениями) для их стоянок [1]

Нарушение правил регистрации и учета маломерных судов, поднадзорных Государственной инспекции по маломерным судам Казахской ССР,—

влечет предупреждение или штраф на граждан в размере до тридцати рублей и предупреждение или штраф на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Нарушение правил пользования маломерными судами и базами (сооружениями) для их стоянок —

влечет предупреждение или штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей, предупреждение или штраф на должностных лиц — до ста рублей либо лишение судоводителей права управления маломерными судами на срок до трех лет.

Статья 121. Нарушение правил погрузки, разгрузки и складирования грузов в морских портах

Нарушение правил погрузки, разгрузки и складирования грузов в морских портах —

влечет штраф в размере до десяти рублей.

---

[1] Статья 120-1 введена Указом от 29 июля 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 32, ст. 325).

Статья 122. **Нарушение правил пожарной безопасности на железнодорожном, морском, речном и воздушном транспорте**

Нарушение установленных на железнодорожном, морском и речном транспорте правил пожарной безопасности —

влечет штраф на граждан в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до тридцати рублей.

Нарушение установленных на воздушном транспорте правил пожарной безопасности —

влечет штраф на граждан в размере до тридцати рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Статья 123. **Нарушение водителями правил эксплуатации транспортных средств**

Управление транспортными средствами, имеющими неисправности, с которыми запрещена их эксплуатация, или переоборудованными без соответствующего разрешения, или не зарегистрированными в установленном порядке, или не прошедшими государственного технического осмотра,—

влечет предупреждение или штраф в размере от трех до десяти рублей.

Примечание. Под транспортными средствами в статьях 123—130, в части второй статьи 131, в статьях 132, 133, 140 и 141 настоящего Кодекса следует понимать все виды автомобилей, трактора и иные самоходные машины, трамваи и троллейбусы, а также мотоциклы и другие механические транспортные средства [1].

Статья 124. **Превышение водителями скорости, нарушение правил перевозки людей и других правил дорожного движения**

Превышение водителями транспортных средств установленной скорости, неподчинение сигналам регулирования дорожного движения, несоблюдение требований дорожных знаков или разметки проезжей части дорог, нарушение правил перевозки людей, обгона транспортных средств, маневрирования, проезда перекрестков, пешеходных переходов, остановок общественного транспорта, пользования осветительными приборами или предоставления беспрепятственного проезда транспортным средствам, пользующимся преимущественным правом проезда, а равно передача управления транспортным средством лицу, не имеющему права управления транспортным средством,—

влечет предупреждение или штраф в размере от трех до десяти рублей.

Те же действия, повлекшие создание аварийной обстановки, а равно повторное в течение года совершение нарушения из числа предусмотренных частью первой настоящей статьи —

влекут предупреждение или штраф в размере от пяти до двадцати рублей.

Совершение в течение года более двух нарушений из числа предусмотренных частью первой настоящей статьи —

---

[1] Примечание к статье 123 — с изменениями, внесенными Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534).

влечет штраф в размере от двадцати до пятидесяти рублей или лишение права управления транспортным средством на срок до шести месяцев.

Статья 125. **Нарушение водителями правил проезда железнодорожных переездов**

Нарушение водителями транспортных средств правил проезда железнодорожных переездов —

влечет предупреждение или штраф в размере от десяти до тридцати рублей.

Повторное в течение года совершение нарушения, предусмотренного частью первой настоящей статьи,—

влечет штраф в размере от двадцати до пятидесяти рублей или лишение права управления транспортным средством на срок до шести месяцев.

Статья 126. **Управление водителями транспортными средствами в состоянии опьянения**

Управление транспортными средствами водителями в состоянии опьянения, а также передача управления транспортным средством лицу, находящемуся в состоянии опьянения,—

влечет штраф в размере ста рублей или лишение водителей права управления транспортным средством, а водителей, имеющих права управления несколькими видами транспортных средств,— всеми видами транспортных средств, на срок от одного года до трех лет [1].

Статья 127. **Нарушения водителями правил дорожного движения, повлекшие повреждение транспортных средств или иного имущества, а также иные нарушения указанных правил**

Нарушения водителями транспортных средств правил дорожного движения, предусмотренных статьями 123—125 настоящего Кодекса, повлекшие повреждение транспортных средств, грузов, дорог, дорожных и других сооружений или иного имущества,—

влечет штраф в размере от двадцати до пятидесяти рублей или лишение права управления транспортным средством на срок до шести месяцев.

Иные, кроме предусмотренных статьями 123—126 настоящего Кодекса, нарушения водителями транспортных средств правил дорожного движения, повлекшие повреждение транспортных средств, грузов, дорог, дорожных и других сооружений или иного имущества,—

влекут штраф в размере от десяти до тридцати рублей.

Нарушения водителями транспортных средств иных, кроме предусмотренных статьями 123—126 настоящего Кодекса, правил дорожного движения, не повлекшие указанный в частях первой и второй настоящей статьи имущественный вред,—

влекут предупреждение или штраф в размере трех рублей.

Статья 128. **Управление транспортными средствами лицами, не имеющими права на управление**

Управление транспортными средствами лицами, не имеющими права управления этими средствами,—

---

[1] Статья 126 — с изменениями, внесенными Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

влечет штраф в размере от десяти до тридцати рублей.

То же нарушение, повлекшее повреждение транспортных средств, грузов, дорог, дорожных и других сооружений или иного имущества,—

влечет штраф в размере от двадцати до пятидесяти рублей.

Статья 129. **Управление транспортными средствами лицами, не имеющими права управления, в состоянии опьянения, а также передача управления транспортным средством лицу, находящемуся в состоянии опьянения**

Управление транспортными средствами лицами, не имеющими права управления этими средствами, в состоянии опьянения, а также передача управления транспортным средством лицу, находящемуся в состоянии опьянения,—

влечет штраф в размере ста рублей.

Статья 130. **Уклонение водителей от прохождения освидетельствования на состояние опьянения**

Уклонение водителей от прохождения в соответствии с установленным порядком освидетельствования на состояние опьянения —

влечет штраф в размере ста рублей или лишение права управления транспортным средством на срок от одного года до трех лет.

Те же действия, совершенные лицами, не имеющими права управления транспортным средством,—

влекут штраф в размере ста рублей [1].

Статья 131. **Нарушение правил движения пешеходами и иными участниками дорожного движения**

Неподчинение пешеходов, велосипедистов, возчиков и других лиц, пользующихся дорогами, сигналам регулирования дорожного движения, несоблюдение требований дорожных знаков или разметки проезжей части дорог —

влечет предупреждение или штраф в размере трех рублей.

Совершение теми же лицами нарушений, предусмотренных частью первой настоящей статьи, повлекших повреждение транспортных средств, грузов, дорог, дорожных и других сооружений или иного имущества,—

влечет штраф в размере от пяти до тридцати рублей.

Совершение теми же лицами иных нарушений правил дорожного движения —

влечет предупреждение или штраф в размере одного рубля.

Статья 132. **Выпуск на линию транспортных средств, имеющих неисправности, и иные нарушения правил эксплуатации транспортных средств**

Выпуск должностными лицами, ответственными за техническое состояние и эксплуатацию транспортных средств, на линию транспортных средств, имеющих неисправности, с которыми запрещена их эксплуатация, или переоборудованных без соответствующего разрешения, или не зарегистрированных в установленном порядке, или не прошедших государственного технического осмотра,—

влечет штраф на должностных лиц в размере от десяти до тридцати рублей.

---

[1] Статьи 129 и 130 — с изменениями, внесенными Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

Повторное в течение года совершение теми же лицами нарушения из числа предусмотренных частью первой настоящей статьи —

влечет штраф на должностных лиц в размере от двадцати до пятидесяти рублей.

Статья 133. Допуск к управлению транспортными средствами водителей, находящихся в состоянии опьянения, или лиц, не имеющих права управления

Допуск должностными лицами, ответственными за техническое состояние и эксплуатацию транспортных средств, к управлению транспортными средствами водителей, находящихся в состоянии опьянения, или лиц, не имеющих права управления транспортным средством,—

влечет штраф на должностных лиц в размере ста рублей[1].

Статья 134. Нарушение правил перевозки опасных веществ и предметов на транспорте

Нарушение правил перевозки на железнодорожном, морском и речном транспорте ручной кладью огнеопасных, отравляющих, легковоспламеняющихся, взрывчатых и ядовитых веществ и предметов —

влечет штраф в размере до десяти рублей.

Нарушение правил перевозки на воздушных судах опасных грузов и предметов —

влечет штраф на граждан в размере от десяти до пятидесяти рублей, с возмездным изъятием или конфискацией указанных веществ и предметов или без таковых, и на должностных лиц — в размере от двадцати до пятидесяти рублей.

Провоз в автобусе, трамвае, троллейбусе, маршрутном такси взрывчатых, легковоспламеняющихся, отравляющих едких и зловонных веществ и предметов, а также сдача их в багаж или в камеру хранения на автотранспорте —

влечет штраф в размере до десяти рублей.

Статья 135. Нарушение правил пользования общественным городским и пригородным транспортом

Нарушение устанавливаемых областными и Алма-Атинским городским Советами народных депутатов правил пользования трамваем, троллейбусом, автобусом городского и пригородного сообщения и такси —

влечет штраф в размере до пяти рублей.

Статья 136. Безбилетный проезд

Безбилетный проезд пассажира, а равно провоз без билета детей в возрасте от 10 до 16 лет:

в пригородных поездах —

влечет штраф в размере трех рублей;

в местных и дальних пассажирских поездах — в общих жестких вагонах —

влечет штраф в размере пяти рублей;

в местных и дальних пассажирских поездах — в прочих вагонах —

влечет штраф в размере восьми рублей;

на судах пригородных линий морского транспорта и на судах речного флота пригородного и внутригородского сообщения —

влечет штраф в размере двух рублей;

---

[1] Статья 133 — с изменениями, внесенными Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

на судах местных и дальних линий —
влечет штраф в размере семи рублей;
на судах речного флота на переправах —
влечет штраф в размере одного рубля.
Безбилетный полет пассажира —
влечет штраф в размере до двадцати рублей.
Провоз без билета детей в возрасте от 5 до 10 лет на железнодорожном, морском и речном транспорте —
влечет штраф в размере 1/4 штрафа, установленного за безбилетный проезд взрослого пассажира.
Безбилетный проезд пассажира:
в трамвае, троллейбусе и автобусе городского и пригородного сообщения —
влечет штраф в размере 50 копеек;
в автобусе междугородного сообщения и маршрутном такси —
влечет штраф в размере одного рубля.

Статья 137. **Провоз излишней ручной клади и неоплаченного багажа**

Провоз излишней ручной клади на железнодорожном, морском и речном транспорте —
влечет штраф в размере 40 копеек за каждые пять килограммов, но не более десяти рублей.
Неоплаченный провоз багажа в автобусе городского и пригородного сообщения, в трамвае и троллейбусе —
влечет штраф в размере 50 копеек за каждое место багажа.
Неоплаченный провоз багажа в автобусе междугородного сообщения —
влечет штраф в размере одного рубля с пассажира или за каждое место багажа.
Неоплаченный провоз багажа в маршрутном такси —
влечет штраф в размере одного рубля с пассажира.

Статья 138. **Нарушение правил по обеспечению сохранности грузов на железнодорожном, морском, речном и автомобильном транспорте**

Повреждение подвижного состава, контейнеров, плавучих и других транспортных средств, предназначенных для перевозки грузов, а также перевозочных приспособлений —
влечет штраф в размере до пятидесяти рублей.
Повреждение пломб и запорных устройств грузовых вагонов, автомобилей, автомобильных прицепов, контейнеров, трюмов и других грузовых помещений плавучих средств, срыв с них пломб, повреждение отдельных грузовых мест и их упаковки, пакетов, ограждений грузовых дворов, железнодорожных станций, грузовых автомобильных станций, контейнерных пунктов (площадок), портов (пристаней) и складов, которые используются для выполнения операций, связанных с грузовыми перевозками, а также пребывание без надлежащего разрешения на территории грузовых дворов, контейнерных пунктов (площадок), грузовых районов (участков), портов (пристаней), шлюзов и указанных выше складов —
влечет штраф на граждан в размере до тридцати рублей.

Статья 139. **Нарушение правил по обеспечению сохранности грузов на воздушном транспорте**

Повреждение пломб и запорных устройств контейнеров, срыв с них пломб, повреждение отдельных грузовых мест и их упаковки, пакетов, а также ограждений складов, которые используются для выполнения операций, связанных с перевозкой грузов на воздушном транспорте,—

влечет штраф в размере до тридцати рублей.

Повреждение контейнеров и транспортных средств, предназначенных для перевозки грузов на воздушном транспорте,—

влечет штраф в размере до пятидесяти рублей.

Статья 140. **Использование транспортных средств в целях личной наживы**

Использование транспортных средств водителями в целях личной наживы —

влечет предупреждение или штраф в размере от десяти до пятидесяти рублей.

Статья 141. **Нарушение порядка хранения транспортных средств**

Хранение транспортных средств предприятий, учреждений и организаций вне гаражей и специально отведенных для этих целей охраняемых стоянок или на дому у водителей, создающее условия для использования этих средств в личных целях,—

влечет предупреждение или штраф на водителей в размере от десяти до тридцати рублей и предупреждение или штраф на должностных лиц, ответственных за хранение и использование транспортных средств,— от двадцати до пятидесяти рублей.

Статья 142. **Повреждение дорог, железнодорожных переездов и других дорожных сооружений**

Умышленное повреждение дорог, железнодорожных переездов и других дорожных сооружений или технических средств регулирования дорожного движения, а равно умышленное создание помех для дорожного движения —

влечет штраф в размере от двадцати до пятидесяти рублей.

Те же действия, совершенные по неосторожности,—

влекут штраф в размере от трех до десяти рублей.

Статья 143. **Нарушение правил по охране полосы отвода автомобильных дорог**

Распашка участков, покос травы, порубка и повреждение насаждений, снятие дерна и выемка грунта, спуск канализационных, промышленных, мелиоративных и сточных вод в водоотводные сооружения и резервы на полосе отвода автомобильной дороги без согласования с дорожными органами, повреждение на автомобильных дорогах дорожных сооружений и обустройств, а также разведение огня на полосе отвода и ближе 100 метров от деревянных мостов, путепровода и эстакады, курение на деревянных мостах и мостах с деревянными настилами и ограждениями при отсутствии тяжких последствий —

влечет предупреждение или штраф в размере до десяти рублей.

Статья 144. **Нарушение землепользователями правил по охране автомобильных дорог и дорожных сооружений**

Нарушение землепользователями участков, прилегающих к полосе отвода автомобильных дорог, в пределах населенных пунктов на дорогах

общегосударственного и республиканского значения обязанностей по устройству, ремонту и регулярной очистке пешеходных дорожек и переходных мостиков в границах закрепленных за ними участков, а также по содержанию в технически исправном состоянии и чистоте выездов с закрепленных участков или подъездных путей на автомобильную дорогу общего пользования, включая переездные мостики, при отсутствии тяжких последствий —

влечет предупреждение или штраф в размере до десяти рублей.

Статья 145. **Нарушение правил содержания дорог, железнодорожных переездов и других дорожных сооружений**

Нарушение правил содержания дорог, железнодорожных переездов и других дорожных сооружений в безопасном для движения состоянии или непринятие мер к своевременному запрещению или ограничению движения на отдельных участках дорог, когда пользование ими угрожает безопасности движения,—

влечет штраф на должностных лиц, ответственных за состояние дорог, железнодорожных переездов и других дорожных сооружений, в размере от тридцати до ста рублей.

Статья 146. **Нарушение правил охраны магистральных трубопроводов**

Нарушение правил охраны магистральных трубопроводов, утвержденных Советом Министров СССР,—

влечет предупреждение или штраф на граждан в размере до тридцати рублей и предупреждение или штраф на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Статья 147. **Устройство и эксплуатация радиотрансляционного узла и радиоточки без регистрации или без разрешения**

Устройство и эксплуатация радиотрансляционного узла, независимо от его мощности, без надлежащей регистрации или без разрешения (в тех случаях, когда оно требуется) —

влечет штраф на должностных лиц в размере до пятидесяти рублей.

Устройство и эксплуатация радиотрансляционной точки, независимо от ведомственной принадлежности радиотрансляционного узла, от которого она установлена, без надлежащей регистрации или без разрешения (в тех случаях, когда оно требуется) —

влечет штраф на граждан и на должностных лиц в размере до пяти рублей.

Статья 148. **Изготовление и использование без разрешения радиопередающих устройств**

Изготовление и использование без разрешения радиопередающих устройств —

влечет предупреждение или штраф в размере пятидесяти рублей с конфискацией используемой радиоаппаратуры.

Статья 149. **Нарушение правил приобретения, установки, строительства и эксплуатации радиоэлектронных средств**

Нарушение должностными лицами предприятий, учреждений и организаций правил приобретения, установки, строительства и эксплуатации

радиоэлектронных средств, правил использования радиочастот, норм радиоизлучений и допускаемых индустриальных помех радиоприему —

влечет штраф в размере до тридцати рублей.

Совершение должностными лицами таких же нарушений в течение года повторно, а равно совершение нарушений, повлекших создание помех радиоприему,—

влечет штраф в размере до пятидесяти рублей.

Статья 150. **Нарушение правил охраны линий и сооружений связи**

Нарушение правил охраны линий и сооружений связи —

влечет предупреждение или штраф на граждан в размере до тридцати рублей и предупреждение или штраф на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Те же действия, повлекшие нарушение нормальной работы линий и сооружений связи либо их повреждение (кроме повреждения кабельной линии междугородной связи),—

влекут предупреждение или штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей и предупреждение или штраф на должностных лиц — до ста рублей.

Статья 151. **Повреждение телефонов-автоматов**

Повреждение телефонов-автоматов —

влечет предупреждение или штраф в размере до пятидесяти рублей.

Глава 12

АДМИНИСТРАТИВНЫЕ ПРАВОНАРУШЕНИЯ В ОБЛАСТИ ЖИЛИЩНЫХ ПРАВ ГРАЖДАН, ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОГО ХОЗЯЙСТВА И БЛАГОУСТРОЙСТВА

Статья 152. **Нарушение порядка постановки на учет граждан, нуждающихся в улучшении жилищных условий**

Нарушение порядка постановки на учет граждан, нуждающихся в улучшении жилищных условий, снятия с учета и предоставления гражданам жилых помещений —

влечет штраф на должностных лиц в размере до ста рублей.

Статья 153. **Несоблюдение сроков заселения**

Несоблюдение установленных сроков заселения жилых домов и жилых помещений —

влечет штраф на должностных лиц в размере до ста рублей.

Статья 154. **Нарушение правил пользования жилыми помещениями**

Нарушение правил пользования жилыми помещениями, санитарного содержания мест общего пользования, лестничных клеток, лифтов, подъездов, придомовых территорий —

влечет предупреждение или штраф на граждан в размере до двадцати рублей и предупреждение или штраф на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Статья 155. **Самовольное переоборудование и перепланировка жилых домов**

Самовольное переоборудование и перепланировка жилых домов, жилых помещений, а также летних помещений при квартирах и использование этих помещений не по назначению —

влечет предупреждение или штраф на граждан в размере до тридцати рублей и предупреждение или штраф на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Статья 156. **Самовольное подключение к водопроводным сетям**

Самовольное подключение гражданами к водопроводным сетям жилых домов, жилых и подсобных помещений и земельных участков —

влечет предупреждение или штраф на граждан в размере до двадцати рублей.

Те же действия, совершенные в течение года повторно,—

влекут штраф в размере до пятидесяти рублей с конфискацией незаконно установленного оборудования или без таковой.

Статья 157. **Самовольное строительство хозяйственных и бытовых строений**

Самовольное строительство гражданами хозяйственных и бытовых строений и сооружений —

влечет предупреждение или штраф в размере до пятидесяти рублей.

Статья 158. **Повреждение территорий при производстве строительных и ремонтных работ**

Раскопка без соответствующего разрешения дворов, улиц и площадей, загромождение их строительными материалами, непринятие мер к приведению в порядок мест раскопок, а также строительных площадок после окончания строительства и ремонта —

влечет предупреждение или штраф на должностных лиц в размере до ста рублей.

Статья 159. **Нарушение правил благоустройства городов и населенных пунктов, обеспечения санитарного состояния и охраны зеленых насаждений на их территориях**

Нарушение устанавливаемых областными и Алма-Атинским городским Советами народных депутатов правил благоустройства городов и населенных пунктов, обеспечения санитарного состояния и охраны зеленых насаждений на их территориях —

влечет предупреждение или штраф на граждан в размере до десяти рублей и предупреждение или штраф на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Глава 13

АДМИНИСТРАТИВНЫЕ ПРАВОНАРУШЕНИЯ В ОБЛАСТИ ТОРГОВЛИ И ФИНАНСОВ

Статья 160. **Нарушение правил торговли**

Нарушение работниками предприятий торговли и общественного питания правил торговли —

влечет предупреждение или штраф в размере до двадцати пяти рублей.

Статья 161. **Нарушение правил торговли спиртными напитками**

Нарушение работниками предприятий торговли и общественного питания правил торговли водкой и другими спиртными напитками —

влечет штраф в размере от пятидесяти до ста рублей [1].

[1] Статья 161 — с изменениями, внесенными Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

Статья 162. **Нарушение порядка продажи огнестрельного гладкоствольного охотничьего оружия и боевых припасов**

Продажа работниками торговых предприятий (организаций) огнестрельного гладкоствольного охотничьего оружия и боевых припасов к нему гражданам, предприятиям, учреждениям и организациям, не имеющим разрешения органов внутренних дел,—

влечет штраф в размере от десяти до пятидесяти рублей.

Те же действия, совершенные лицом, которое в течение года было подвергнуто административному взысканию за указанное в части первой настоящей статьи нарушение,—

влекут штраф в размере от тридцати до ста рублей [1].

Статья 163. **Нарушение правил торговли на колхозных рынках**

Нарушение устанавливаемых областными и Алма-Атинским городским Советами народных депутатов правил торговли на колхозных рынках —

влечет предупреждение или штраф на граждан в размере до десяти рублей и предупреждение или штраф на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Статья 164. **Торговля с рук в неустановленных местах**

Торговля с рук на улицах, площадях, во дворах, в подъездах, скверах и в других неустановленных для торговли местах —

влечет предупреждение или штраф в размере до десяти рублей.

Статья 165. **Мелкая спекуляция**

Скупка и перепродажа с целью наживы в небольших размерах водки и других спиртных напитков, а равно товаров народного потребления и продуктов сельского хозяйства, кассовых и товарных чеков и талонов, билетов в зрелищные и другие предприятия, книг, нот, граммпластинок, магнитофонных, видеофонных кассет и иных ценностей, если размер наживы не превышает тридцати рублей,—

влечет штраф в размере от пятидесяти до ста рублей с конфискацией предметов спекуляции [2].

Статья 166. **Скупка в государственных или кооперативных магазинах хлеба и других хлебопродуктов для скармливания скоту и птице**

Скупка в государственных или кооперативных магазинах печеного хлеба, муки, крупы и других хлебопродуктов для кормления скота и птицы, а равно скармливание скоту и птице скупленных в магазинах печеного хлеба, муки, крупы и других хлебопродуктов —

влечет предупреждение или штраф в размере от десяти до пятидесяти рублей.

Статья 167. **Незаконные операции с иностранной валютой и платежными документами**

Незаконная скупка, продажа, обмен или использование в качестве средства платежа в небольших размерах иностранной валюты, платеж-

---

[1] Статья 162 — с изменениями, внесенными Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534).

[2] Статья 165 — с изменениями, внесенными Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

ных документов в иностранной валюте или банковских платежных документов в рублях, приобретаемых за иностранную валюту с правом обращения их в такую валюту, если стоимость предмета незаконной операции не превышает двадцати пяти рублей,—

влечет штраф в размере до пятидесяти рублей с конфискацией валюты и платежных документов.

Статья 168. **Незаконная продажа платежных документов**

Незаконная продажа платежных документов в рублях, приобретаемых за иностранную валюту без права обращения их в такую валюту, при отсутствии признаков спекуляции —

влечет штраф в размере до пятидесяти рублей с конфискацией платежных документов.

Статья 169. **Нарушение порядка занятия кустарно-ремесленным промыслом**

Занятие граждан кустарно-ремесленным промыслом без регистрационного удостоверения (за исключением лиц, освобожденных в установленном порядке от получения регистрационного удостоверения) либо занятие промыслом, не указанным в регистрационном удостоверении, или не в тех населенных пунктах, которые указаны в регистрационном удостоверении, а равно занятие промыслом и продажа изготовленных изделий за пределами населенных пунктов или территории, где это разрешено, либо передача регистрационного удостоверения на право занятия кустарно-ремесленным промыслом другому лицу —

влечет штраф в размере до пятидесяти рублей с конфискацией орудий, изделий и сырья или без таковой.

Статья 170. **Занятие запрещенным промыслом**

Занятие запрещенным промыслом —

влечет предупреждение или штраф в размере до пятидесяти рублей с конфискацией орудий, изделий и сырья.

Статья 171. **Содержание гражданами плотоядных пушных зверей**

Содержание гражданами лисиц, песцов, норок и других плотоядных пушных зверей, а также продажа, скупка или обмен гражданами шкурок этих животных —

влечет штраф в размере от двадцати до пятидесяти рублей с конфискацией плотоядных зверей и их шкурок.

Статья 172. **Уклонение от обязательной сдачи государству добытых охотой шкурок ценных видов пушных зверей, незаконная продажа, скупка и переработка шкурок**

Уклонение от обязательной сдачи государству добытых охотой шкурок ценных видов пушных зверей, а также совершенные впервые незаконная продажа, скупка, обмен и переработка указанных шкурок, невыделанных или выделанных, но не имеющих государственного клейма (штампа),—

влечет штраф в размере до пятидесяти рублей с конфискацией шкурок.

Статья 173. **Прием продукции незаконной охоты**

Прием должностными лицами заготовительных организаций продукции незаконной охоты —

влечет штраф в размере до десяти рублей.

Глава 14

АДМИНИСТРАТИВНЫЕ ПРАВОНАРУШЕНИЯ, ПОСЯГАЮЩИЕ НА ОБЩЕСТВЕННЫЙ ПОРЯДОК

Статья 174. **Мелкое хулиганство**

Мелкое хулиганство, то есть нецензурная брань в общественных местах, оскорбительное приставание к гражданам и другие подобные действия, нарушающие общественный порядок и спокойствие граждан,—

влечет штраф в размере от десяти до пятидесяти рублей или исправительные работы на срок от одного до двух месяцев с удержанием двадцати процентов заработка, а в случае, если по обстоятельствам дела, с учетом личности нарушителя, применение этих мер будет признано недостаточным,— административный арест на срок до пятнадцати суток.

Статья 175. **Хулиганство, совершенное подростками**

Мелкое хулиганство или хулиганство, совершенное подростками в возрасте от четырнадцати до шестнадцати лет,—

влечет штраф на родителей или лиц, их заменяющих, в размере от десяти до тридцати рублей.

Статья 176. **Стрельба из огнестрельного оружия в населенных пунктах и в не отведенных для этого местах или с нарушением установленного порядка**

Стрельба из огнестрельного оружия в населенных пунктах и в не отведенных для этого местах, а также в отведенных местах с нарушением установленного порядка —

влечет штраф в размере от двадцати до пятидесяти рублей с конфискацией оружия и боевых припасов или без таковой [1].

Статья 177. **Нарушение тишины**

Нарушение тишины в ночное время (с 23 до 7 часов утра), то есть громкое пение, игра на музыкальных инструментах, подача звуковых сигналов, пользование телевизорами, радиоприемниками, магнитофонами и иной воспроизводящей шум аппаратурой, установленной на повышенную громкость, в квартирах, подъездах и дворах жилых домов, на улицах, в местах отдыха и других общественных местах, проведение в жилых помещениях и вне их сопровождаемых шумом работ, не вызванных неотложной необходимостью, а также иные подобные действия, нарушающие нормальный отдых и спокойствие граждан,—

влекут предупреждение или штраф на граждан в размере до десяти рублей и предупреждение или штраф на должностных лиц — до двадцати рублей.

Те же действия, совершенные в течение года повторно,—

влекут штраф на граждан в размере до двадцати рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Нарушения, предусмотренные частью первой настоящей статьи, совершенные подростками в возрасте от 14 до 16 лет,—

влекут предупреждение или штраф на родителей подростков или лиц, их заменяющих, в размере до десяти рублей.

---

[1] Статья 176 — с изменениями, внесенными Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534).

Статья 178. **Распитие спиртных напитков или появление в общественных местах в пьяном виде**

Распитие спиртных напитков на улицах, на стадионах, в скверах, парках, во всех видах общественного транспорта и в других общественных местах, кроме предприятий торговли и общественного питания, в которых продажа спиртных напитков в розлив разрешена исполнительным комитетом местного Совета народных депутатов, или появление в общественных местах в пьяном виде, оскорбляющем человеческое достоинство и общественную нравственность,—

влечет предупреждение или штраф в размере от двадцати до тридцати рублей.

Те же действия, совершенные повторно в течение года после применения мер административного взыскания,—

влекут штраф в размере от тридцати до пятидесяти рублей.

Действия, предусмотренные частью первой настоящей статьи, совершенные лицом, которое дважды в течение года подвергалось административному взысканию за распитие спиртных напитков в общественных местах или появление в общественных местах в пьяном виде,—

влекут штраф в размере от пятидесяти до ста рублей либо исправительные работы на срок от одного до двух месяцев с удержанием двадцати процентов заработка, а в исключительных случаях, если по обстоятельствам дела и с учетом личности нарушителя применение этих мер будет признано недостаточным,— административный арест на срок до пятнадцати суток.

Статья 179. **Появление в общественных местах в пьяном виде подростков**

Появление в общественных местах в пьяном виде подростков в возрасте до шестнадцати лет, а равно распитие ими спиртных напитков —

влечет штраф на родителей или лиц, их заменяющих, в размере от тридцати до пятидесяти рублей.

Статья 179-1. **Распитие спиртных напитков на производстве**

Распитие спиртных напитков на производстве (на рабочих местах, в помещениях и на территории предприятий, учреждений, организаций) или пребывание на работе в нетрезвом состоянии —

влечет штраф в размере от тридцати до пятидесяти рублей.

Статья 179-2. **Участие руководителей в распитии с подчиненными спиртных напитков, непринятие ими мер к отстранению от работы лиц, находящихся в нетрезвом состоянии, сокрытие случаев распития спиртных напитков или появление на работе в нетрезвом состоянии** [1]

Участие мастеров, начальников участков, смен, цехов и других руководителей в распитии с подчиненными им работниками спиртных напитков на производстве или непринятие ими мер к отстранению от работы лиц, находящихся в нетрезвом состоянии, либо сокрытие случаев распи-

---

[1] Статьи 178 и 179 — с изменениями, внесенными Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457). Тем же указом введены статьи 179-1, 179-2.

тия спиртных напитков или появления на работе в нетрезвом состоянии подчиненных им работников —

влечет штраф в размере от пятидесяти до ста рублей.

Статья 180. **Приобретение крепких спиртных напитков домашней выработки**

Приобретение самогона, чачи, араки, тутовой водки, браги и других крепких спиртных напитков домашней выработки —

влечет штраф в размере от тридцати до ста рублей.

Статья 181. **Доведение несовершеннолетнего до состояния опьянения**

Доведение несовершеннолетнего до состояния опьянения родителями несовершеннолетнего или иными лицами —

влечет штраф в размере от пятидесяти до ста рублей [1].

Статья 182. **Азартные игры**

Азартные игры (на деньги, вещи, другие ценности) во дворах, в подъездах, парках и других общественных местах —

влекут предупреждение или штраф в размере до десяти рублей.

Статья 183. **Невыполнение родителями или лицами, их заменяющими, обязанностей по воспитанию детей**

Злостное невыполнение родителями или лицами, их заменяющими, обязанностей по воспитанию и обучению несовершеннолетних детей —

влечет предупреждение или штраф в размере до тридцати рублей.

Статья 184. **Нарушение или невыполнение правил пожарной безопасности**

Нарушение или невыполнение правил, норм и стандартов, относящихся к обеспечению пожарной безопасности на предприятиях, в учреждениях, организациях, колхозах, общественных местах, складских помещениях, в общежитиях и жилых домах, а также при проектировании и строительстве зданий и сооружений или нарушение правил использования и содержания пожарной техники, оборудования, систем противопожарного водоснабжения, автоматических средств обнаружения и тушения пожаров и пожарной сигнализации —

влечет предупреждение или штраф на граждан в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Глава 15

АДМИНИСТРАТИВНЫЕ ПРАВОНАРУШЕНИЯ, ПОСЯГАЮЩИЕ НА УСТАНОВЛЕННЫЙ ПОРЯДОК УПРАВЛЕНИЯ

Статья 185. **Злостное неповиновение законному распоряжению или требованию работника милиции или народного дружинника**

Злостное неповиновение законному распоряжению или требованию работника милиции или народного дружинника при исполнении ими своих обязанностей по охране общественного порядка —

---

[1] Статьи 180 и 181 — с изменениями, внесенными Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

влечет штраф в размере от десяти до пятидесяти рублей или исправительные работы на срок от одного до двух месяцев с удержанием двадцати процентов заработка, а в случае, если по обстоятельствам дела, с учетом личности нарушителя, применение этих мер будет признано недостаточным,— административный арест на срок до пятнадцати суток.

Статья 186. **Нарушение правил административного надзора**

Нарушение правил административного надзора лицами, в отношении которых установлен надзор,—

влечет предупреждение или штраф в размере от десяти до пятидесяти рублей.

Статья 187. **Незаконная передача лицам, содержащимся в исправительно-трудовых учреждениях, следственных изоляторах, воспитательно-трудовых и лечебно-трудовых профилакториях, запрещенных веществ, изделий и предметов**

Скрытая от досмотра передача или попытка передачи любым способом лицам, содержащимся в исправительно-трудовых учреждениях, следственных изоляторах, воспитательно-трудовых и лечебно-трудовых профилакториях алкогольных напитков, лекарственных и других веществ, обладающих одурманивающим действием, денег, продуктов питания, изделий и предметов, запрещенных к хранению и использованию в этих учреждениях,—

влечет предупреждение или штраф в размере от десяти до пятидесяти рублей с конфискацией запрещенных веществ, изделий и предметов [1].

Статья 188. **Самоуправство**

Самоуправство, то есть самовольное, с нарушением установленного законом порядка, осуществление своего действительного или предполагаемого права, не причинившее существенного вреда гражданам либо государственным или общественным организациям,—

влечет предупреждение или штраф на граждан в размере до тридцати рублей и предупреждение или штраф на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Статья 189. **Нарушение порядка приобретения, хранения, передачи или продажи гражданами огнестрельного гладкоствольного охотничьего оружия**

Приобретение, хранение, передача другим лицам или продажа гражданам огнестрельного гладкоствольного охотничьего оружия без разрешения органов внутренних дел —

влечет штраф в размере от десяти до тридцати рублей с конфискацией оружия или без таковой.

Те же действия, совершенные лицом, которое в течение года было подвергнуто административному взысканию за одно из нарушений, предусмотренных частью первой настоящей статьи,—

влекут штраф в размере от двадцати до пятидесяти рублей с конфискацией оружия [1].

---

[1] Статьи 187 и 189 — с изменениями, внесенными Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534).

Статья 190. **Нарушение правил хранения или перевозки огнестрельного оружия и боевых припасов**

Нарушение правил хранения или перевозки огнестрельного гладкоствольного охотничьего и нарезного оружия и боевых припасов гражданами, имеющими разрешение органов внутренних дел на хранение оружия,—

влечет предупреждение или штраф в размере от пяти до двадцати рублей или возмездное изъятие оружия и боевых припасов.

Те же действия, совершенные лицом, которое в течение года было подвергнуто административному взысканию за одно из нарушений, предусмотренных частью первой настоящей статьи,—

влекут штраф в размере от десяти до тридцати рублей с конфискацией оружия и боевых припасов или без таковой.

Нарушение правил хранения или перевозки огнестрельного оружия и боевых припасов работниками предприятий, учреждений и организаций, ответственными за их сохранность, а равно использование ими огнестрельного оружия и боевых припасов не по назначению —

влекут штраф в размере от десяти до пятидесяти рублей.

Те же действия, совершенные лицом, которое в течение года было подвергнуто административному взысканию за одно из нарушений, предусмотренных частью третьей настоящей статьи,—

влекут штраф в размере от тридцати до ста рублей.

Статья 191. **Нарушение сроков регистрации (перерегистрации) огнестрельного оружия или правил постановки его на учет**

Нарушение установленных сроков регистрации (перерегистрации) гражданами огнестрельного оружия или правил постановки его на учет в органах внутренних дел при изменении места жительства —

влечет предупреждение или штраф в размере от пяти до двадцати рублей.

Статья 192. **Уклонение от реализации огнестрельного гладкоствольного охотничьего оружия и боевых припасов**

Уклонение от реализации огнестрельного гладкоствольного охотничьего оружия и боевых припасов гражданами, у которых органами внутренних дел аннулировано разрешение на их хранение в связи с выбытием из охотничьих обществ,—

влечет штраф в размере от пяти до двадцати рублей с возмездным изъятием оружия и боевых припасов [1].

Статья 192-1. **Незаконные действия по отношению к государственным наградам** [2]

Ношение ордена, медали, нагрудного знака к почетному званию СССР или орденских лент и лент медалей на планках лицом, не имеющим на то право, а равно незаконное хранение ордена, медали, нагрудного знака к почетному званию СССР —

---

[1] Статьи 190—192 — с изменениями, внесенными Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534).

[2] Статья 192-1 введена Указом от 25 апреля 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 19, ст. 190).

Заголовок статьи 192-1 — с изменениями, внесенными Указом от 21 ноября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 49, ст. 513). Тем же Указом статья дополнена частью второй.

влечет предупреждение или штраф в размере до ста рублей.

Покупка, продажа, обмен или иная возмездная передача нагрудного знака к почетному званию Казахской ССР, а равно ношение нагрудного знака к почетному званию Казахской ССР лицом, не имеющим на то права, либо его незаконное хранение —

влечет предупреждение или штраф в размере до пятидесяти рублей.

Статья 193. **Нарушение правил открытия полиграфических и штемпельно-граверных предприятий, приобретения, сбыта, использования, учета и хранения множительной техники**

Нарушение должностными лицами правил открытия полиграфических и штемпельно-граверных предприятий, приобретения и сбыта полиграфического оборудования, множительных аппаратов, шрифтов и матриц —

влечет штраф в размере до ста рублей.

Нарушение правил использования, учета и хранения полиграфического оборудования, множительных аппаратов, шрифтов и матриц лицами, ответственными за соблюдение этих правил,—

влечет штраф в размере до пятидесяти рублей.

Статья 193-1. **Нарушение правил по стандартизации и качеству продукции, выпуска в обращение и содержания средств измерений и пользования ими** [1]

Нарушение правил по стандартизации и качеству продукции, выпуска в обращение и содержания средств измерений и пользования ими:

1) выпуск (в том числе из ремонта) или поставка (реализация) продукции, не соответствующей требованиям стандартов, технических условий и образцов (эталонов) по качеству, комплектности и упаковке (за исключением случаев, предусмотренных законодательством СССР);

2) выпуск в продажу в розничных торговых предприятиях (организациях) продукции, не соответствующей требованиям стандартов, технических условий и образцов (эталонов) по качеству, комплектности и упаковке;

3) передача заказчику либо в производство конструкторской, технологической и проектной документации, не соответствующей требованиям стандартов и технических условий по качеству продукции или требованиям стандартов на технологические процессы;

4) несоблюдение стандартов и технических условий при транспортировании, хранении и использовании (эксплуатации) продукции, если это повлекло снижение качества, порчу или сверхнормативные потери продукции;

5) выпуск в обращение средств измерений, не прошедших государственных испытаний или метрологической аттестации, а также неповеренных;

6) изготовление, ремонт и поверка средств измерений предприятиями, организациями и учреждениями, не получившими в установленном порядке соответствующего разрешения, а также нарушение методов и правил поверки;

7) нарушение правил пользования средствами измерений —

влечет предупреждение или штраф на должностных лиц в размере до ста рублей.

---

[1] Статья 193-1 введена Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534).

Статья 194. **Нарушение правил обучения каратэ**

Нарушение установленных правил открытия секций спортивного каратэ или набора в них граждан, либо обучение в секциях приемам, запрещенным спортивными правилами, а также самовольное, без разрешения соответствующих органов, обучение приемам каратэ —
влечет штраф в размере до пятидесяти рублей.

Статья 195. **Проживание без паспорта или без прописки**

Проживание граждан, обязанных иметь паспорта, без паспорта или по недействительному паспорту, а также проживание граждан без прописки или регистрации —
влечет предупреждение или штраф в размере до десяти рублей.

Статья 196. **Умышленная порча паспорта или утрата его по небрежности**

Умышленная порча паспорта, а также небрежное хранение паспорта, повлекшее его утрату,—
влечет предупреждение или штраф в размере до десяти рублей.

Статья 197. **Допущение проживания без паспорта или без прописки**

Допущение лицами, ответственными за соблюдение правил паспортной системы, проживания граждан без паспортов или по недействительным паспортам, либо без прописки или регистрации, а равно допущение гражданами проживания в занимаемых ими жилых помещениях лиц без паспортов, без прописки или регистрации —
влечет предупреждение или штраф в размере до десяти рублей.

Статья 198. **Прием на работу без паспорта или без прописки**

Прием должностными лицами на работу граждан без паспортов или с недействительными паспортами, а также граждан, проживающих без прописки,—
влечет предупреждение или штраф в размере до десяти рублей.
То же нарушение, допущенное должностным лицом после применения к нему в течение года меры административного взыскания за такие действия,—
влечет штраф в размере до пятидесяти рублей.

Статья 199. **Незаконное изъятие паспортов или прием их в залог**

Незаконное изъятие должностными лицами паспортов у граждан или принятие паспортов в залог —
влечет предупреждение или штраф в размере до десяти рублей.

Статья 200. **Нарушение правил въезда в пограничную зону или проживания в ней**

Нарушение правил въезда в пограничную зону, а также правил проживания или прописки в ней —
влечет предупреждение или штраф в размере до десяти рублей.

Статья 201. **Нарушение правил пребывания иностранных граждан в СССР, а также транзитного проезда через территорию СССР** [1]

Нарушение иностранными гражданами и лицами без гражданства правил пребывания в СССР, то есть проживание без документов на право жительства в СССР или проживание по недействительным документам, несоблюдение установленного порядка регистрации или прописки либо передвижения и выбора места жительства, уклонение от выезда по истечении определенного им срока пребывания, а также несоблюдение правил транзитного проезда через территорию СССР —

влечет предупреждение или штраф в размере до пятидесяти рублей.

Нарушение должностными лицами предприятий, учреждений и организаций, принимающих в СССР иностранных граждан и лиц без гражданства или обеспечивающих их обслуживание, выполняющими обязанности, связанные с соблюдением условий пребывания в СССР и транзитного проезда через территорию СССР иностранных граждан и лиц без гражданства, установленного порядка их регистрации, прописки или выписки, оформления для них документов на право проживания, передвижения и изменения места жительства в СССР,—

влечет предупреждение или штраф в размере от десяти до ста рублей.

Непринятие гражданами, пригласившими в СССР иностранных граждан и лиц без гражданства по частным делам и предоставившими им жилую площадь, мер к обеспечению в установленном порядке их своевременной регистрации, прописки или выписки —

влечет предупреждение или штраф в размере от десяти до пятидесяти рублей.

Предоставление гражданами иностранным гражданам и лицам без гражданства жилища, транспортных средств или оказание им иных услуг в нарушение установленных правил пребывания иностранных граждан и лиц без гражданства в СССР и правил транзитного проезда их через территорию СССР —

влечет предупреждение или штраф в размере от десяти до пятидесяти рублей [1].

Статья 202. **Нарушение правил воинского учета**

Нарушение военнообязанными и призывниками правил воинского учета, установленных статьями 89—92 Закона СССР о всеобщей воинской обязанности, а также неявка по вызову в военный комиссариат без уважительных причин или несвоевременное сообщение в учетный орган, где состоят на воинском учете, сведений об изменении адреса места жительства, образования, места работы и должности —

влечет предупреждение или штраф в размере до десяти рублей.

Совершение нарушения из числа предусмотренных частью первой настоящей статьи повторно в течение года после наложения административного взыскания —

влечет штраф в размере от десяти до пятидесяти рублей [2].

Статья 203. **Умышленная порча военного билета или утрата его по небрежности**

Умышленная порча или небрежное хранение учетно-воинских доку-

---

[1] Заголовок статьи 201 — с изменениями, внесенными Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534). Тем же Указом статья дополнена частями второй, третьей и четвертой.

[2] Статья 202 — с изменениями, внесенными Указом от 21 ноября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 49, ст. 513).

ментов (военных билетов и удостоверений о прописке к призывным участкам), повлекшее их утрату,—

влечет предупреждение или штраф в размере до десяти рублей.

Совершение нарушения из числа предусмотренных частью первой настоящей статьи повторно в течение года после наложения административного взыскания —

влечет штраф в размере от десяти до пятидесяти рублей[1].

Статья 203-1. **Неявка по вызову в военный комиссариат**

Неявка граждан по вызову в военный комиссариат без уважительных причин для приписки к призывному участку —

влечет предупреждение.

Статья 203-2. **Непредставление в военные комиссариаты списков юношей, подлежащих приписке к призывным участкам**

Непредставление руководителями или другими ответственными за военно-учетную работу должностными лицами жилищно-эксплуатационных организаций, предприятий, учреждений, организаций, учебных заведений и домовладельцами в установленный срок в военные комиссариаты списков юношей, подлежащих приписке к призывным участкам,—

влечет предупреждение или штраф в размере от десяти до двадцати рублей.

Совершение указанного нарушения повторно в течение года после наложения административного взыскания —

влечет штраф в размере от двадцати до пятидесяти рублей.

Статья 203-3. **Прием на работу военнообязанных и призывников, не состоящих на воинском учете**

Прием руководителями или другими должностными лицами предприятий, учреждений, организаций, колхозов и учебных заведений на работу (учебу) военнообязанных и призывников, не состоящих на воинском учете по месту жительства,—

влечет штраф в размере от десяти до двадцати рублей.

Совершение указанного нарушения повторно в течение года после наложеня административного взыскания —

влечет штраф в размере от двадцати до пятидесяти рублей.

Статья 203-4. **Необеспечение оповещения военнообязанных и призывников о их вызове в военные комиссариаты**[1]

Необеспечение руководителями или другими ответственными за военно-учетную работу должностными лицами предприятий, учреждений, организаций, колхозов и учебных заведений по требованию военных комиссариатов оповещения военнообязанных и призывников о их вызове в военные комиссариаты либо препятствование своевременной явке граждан на сборные пункты или призывные участки —

влечет предупреждение или штраф в размере от десяти до двадцати рублей.

Совершение нарушения из числа предусмотренных в части первой настоящей статьи повторно в течение года после наложения административного взыскания —

влечет штраф в размере от двадцати до пятидесяти рублей.

---

[1] Статья 203 — с изменениями, внесенными Указом от 21 ноября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 49, ст. 513). Тем же Указом введены статьи 203-1, 203-2, 203-3, 203-4.

Статья 203-5. **Несвоевременное представление документов, необходимых для ведения первичного учета военнообязанных и призывников, а также неоповещение их о вызове в военные комиссариаты**

Несвоевременное представление руководителями или другими ответственными за военно-учетную работу должностными лицами жилищно-эксплуатационных организаций, предприятий, учреждений и организаций, осуществляющих эксплуатацию домов, а также домовладельцами в военные комиссариаты и исполнительные комитеты местных Советов народных депутатов, на которые возложено ведение первичного учета военнообязанных и призывников, домовых книг, карточек приписки и учетно-воинских документов (военных билетов, удостоверений о приписке к призывным участкам) на жильцов, являющихся военнообязанными или призывниками, для оформления приема на воинский учет или снятия с учета, а также неоповещение их о вызове в военные комиссариаты —

влечет предупреждение или штраф в размере от десяти до двадцати рублей.

Совершение нарушения из числа предусмотренных в части первой настоящей статьи повторно в течение года после наложения административного взыскания —

влечет штраф в размере от двадцати до пятидесяти рублей.

Статья 203-6. **Несообщение сведений о военнообязанных и призывниках** [1]

Несообщение должностными лицами врачебно-трудовых экспертных комиссий, на которых возложена обязанность сообщать в военные комиссариаты через отделы социального обеспечения исполнительных комитетов районных, городских, районных в городах Советов народных депутатов сведений о всех военнообязанных и призывниках, признанных инвалидами вне зависимости от группы инвалидности, таких сведений —

влечет предупреждение или штраф в размере от десяти до двадцати рублей.

Несообщение должностными лицами органов записи актов гражданского состояния районным (городским) военным комиссариатам сведений о перемене военнообязанными и призывниками фамилии, имени, отчества, о внесении в записи актов гражданского состояния изменений о дате и месте их рождения, а также о случаях регистрации смерти военнообязанных и призывников —

влечет предупреждение или штраф в размере от десяти до двадцати рублей.

Совершение нарушения из числа предусмотренных в частях первой или второй настоящей статьи повторно в течение года после наложения административного взыскания —

влечет штраф в размере от двадцати до пятидесяти рублей.

Статья 204. **Нарушение таможенных правил**

Нарушение таможенных правил:

1) неостановка прибывшего из-за границы или отправляющегося за границу транспорта в место расположения таможенного учреждения для осуществления таможенного контроля;

---

[1] Статьи 203-5, 203-6 введены Указом от 21 ноября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 49, ст. 513).

2) самовольный причал к берегу, самовольная перемена места стоянки или остановка транспорта при следовании от государственной границы СССР в таможенное учреждение, хотя бы и после осмотра транспорта таможенным учреждением;

3) непредставление таможенному учреждению в соответствующих случаях по прибытии из-за границы транспорта письменного показания, передаточной ведомости или генеральной декларации либо представление этих документов без указания в них требуемых сведений;

4) непредставление багажных списков и списков пассажиров, а также недоставление по назначению таможенных документов, врученных для передачи соответствующему таможенному учреждению;

5) причал к судну заграничного плавания других судов без разрешения таможенного учреждения, а также передача с прибывшего в порт судна на другие суда, на берег или получение с берега или других судов без разрешения таможенного учреждения каких-либо предметов, за исключением приспособлений для выгрузки или подъема тяжестей, охраны груза от повреждений, а также такелажа в случаях, когда эти приспособления и такелаж необходимы для предотвращения гибели или повреждения судна или груза;

6) вскрытие или переупаковка груза без разрешения таможенного учреждения;

7) погрузка, перегрузка или выгрузка груза без разрешения таможенного учреждения;

8) отправление транспорта без разрешения таможенного учреждения;

9) непоказание мест, в которых заключаются оружие, взрывчатые и легковоспламеняющиеся вещества;

10) повреждение пломб или печатей, наложенных таможенным учреждением на люки, вагоны, помещения или на отдельные грузовые места;

11) выдача без разрешения таможенного учреждения ввезенных из-за границы грузов из складов государственных транспортных организаций —

влечет штраф на граждан в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

Пересылка в международных почтовых отправлениях запрещенных к ввозу в СССР или вывозу за границу предметов, показанных не своим наименованием или не показанных вовсе в декларациях,—

влечет конфискацию этих предметов.

Статья 205. **Контрабанда**

Контрабанда, то есть:

1) незаконное перемещение через государственную границу СССР грузов (товаров, ценностей и иных предметов), то есть перемещение грузов помимо таможенных учреждений с нарушением требований Таможенного кодекса СССР или с сокрытием от таможенного контроля, а также хранение, перемещение, продажа и покупка таких грузов на территории СССР;

2) хранение иностранных грузов в количестве, превышающем обычную для собственного потребления норму, если хранителями или собственниками этих грузов не будет доказано законное получение их;

3) ввоз или получение из-за границы грузов, хотя бы при наличии установленных разрешений и с уплатой пошлины, если ввоз или получение этих грузов связаны с незаконным вывозом, переводом или пересылкой за границу валюты СССР, валютных ценностей, платежных доку-

ментов в рублях, приобретаемых за иностранную валюту без права обращения их в такую валюту, ювелирных и других бытовых изделий из драгоценных металлов и драгоценных камней и лома таких изделий;

4) незаконные вывоз, ввоз, пересылка и перевод за границу и из-за границы валюты СССР, валютных ценностей, платежных документов в рублях, приобретаемых за иностранную валюту без права обращения их в такую валюту, ювелирных и других бытовых изделий из драгоценных металлов и драгоценных камней и лома таких изделий;

5) совершение всякого рода подготовительных действий к нарушениям, перечисленным в настоящей статье,—

влечет штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей и на должностных лиц — до ста рублей с конфискацией предметов контрабанды, а также перевозочных и других средств, предназначенных для перемещения предметов контрабанды через государственную границу СССР или их сокрытия независимо от времени их обнаружения.

Лицо, у которого обнаружен предмет контрабанды, если оно не знало о контрабандном происхождении этого предмета, не считается совершившим контрабанду и штрафу не подвергается.

Штраф не налагается в случае контрабанды, совершенной пассажиром, следующим через государственную границу СССР, обнаруженной при таможенном досмотре, за исключением случаев совершения контрабанды валюты СССР, валютных ценностей, платежных документов в рублях, приобретаемых за иностранную валюту без права обращения их в такую валюту, ювелирных и других бытовых изделий из драгоценных металлов и драгоценных камней и лома таких изделий.

Статья 206. **Нарушение законодательства о религиозных культах**

Уклонение руководителей религиозных объединений от регистрации объединения в органах государственного управления, нарушение установленных законодательством правил организации и проведения религиозных собраний, шествий и других церемоний культа, организация и проведение служителями культа и членами религиозных объединений специальных детских и юношеских собраний, а также трудовых, литературных и иных кружков и групп, не имеющих отношения к отправлению культа,—

влечет предупреждение или штраф в размере до пятидесяти рублей.

Раздел III

ОРГАНЫ, УПОЛНОМОЧЕННЫЕ РАССМАТРИВАТЬ ДЕЛА ОБ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ПРАВОНАРУШЕНИЯХ

Глава 16

ОСНОВНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 207. **Органы (должностные лица), уполномоченные рассматривать дела об административных правонарушениях**

Дела об административных правонарушениях рассматриваются:

1) административными комиссиями при исполнительных комитетах районных, городских, районных в городах, поселковых, сельских, аульных Советов народных депутатов;

2) исполнительными комитетами поселковых, сельских, аульных Советов народных депутатов;

3) районными (городскими), районными в городах комиссиями по делам несовершеннолетних;

4) комиссиями по борьбе с пьянством при исполнительных комитетах районных, городских, районных в городах Советов народных депутатов [1];

5) районными (городскими) народными судами (народными судьями);

6) органами внутренних дел, органами государственных инспекций и другими органами (должностными лицами), уполномоченными на то законодательными актами СССР.

Статья 208. **Разграничение компетенции органов, уполномоченных рассматривать дела об административных правонарушениях**

Административные комиссии при исполнительных комитетах районных, городских, районных в городах, поселковых, сельских, аульных Советов народных депутатов решают все дела об административных правонарушениях, за исключением отнесенных в соответствии с Основами законодательства Союза ССР и союзных республик об административных правонарушениях к компетенции иных органов (должностных лиц).

Исполнительные комитеты поселковых, сельских, аульных Советов народных депутатов рассматривают дела об административных правонарушениях, отнесенные к их ведению законодательными актами Союза ССР и Казахской ССР.

Районные (городские), районные в городах комиссии по делам несовершеннолетних рассматривают дела об административных правонарушениях несовершеннолетних, если иное не предусмотрено законодательными актами СССР.

Комиссии по борьбе с пьянством при исполнительных комитетах районных, городских, районных в городах Советов народных депутатов рассматривают дела об административных правонарушениях, отнесенные к их ведению законодательными актами Союза ССР и Казахской ССР [1].

Районные (городские) народные суды (народные судьи) рассматривают дела об административных правонарушениях, отнесенные к их ведению Основами законодательства Союза ССР и союзных республик об административных правонарушениях, другими законодательными актами СССР, а также законодательными актами Казахской ССР.

Органы внутренних дел, органы государственных инспекций и другие уполномоченные органы (пункт 6 статьи 207) рассматривают дела об административных правонарушениях, отнесенные к их ведению законодательными актами СССР.

Статья 209. **Порядок образования и состав административных комиссий**

Административные комиссии образуются соответствующими Советами народных депутатов в составе председателя, заместителя председателя, ответственного секретаря, а также членов комиссии. В административных комиссиях при исполнительных комитетах районных, городских, районных в городах Советов народных депутатов имеется должность освобожденного ответственного секретаря комиссии.

---

[1] Статья 207 дополнена пунктом 4 и статья 208 дополнена частью четвертой Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

Статья 210. **Порядок образования и состав комиссий по делам несовершеннолетних**

Районные (городские), районные в городах комиссии по делам несовершеннолетних образуются соответствующими Советами народных депутатов в составе председателя, заместителя председателя, освобожденного ответственного секретаря и членов комиссии. При необходимости в состав комиссии может быть введена также должность инспектора по работе с детьми.

Статья 210-1. **Порядок образования и состав комиссий по борьбе с пьянством** [1]

Районные, городские, районные в городах комиссии по борьбе с пьянством образуются соответствующими Советами народных депутатов в составе председателя (заместителя председателя или секретаря исполнительного комитета), заместителя председателя, секретаря и членов комиссии.

Статья 211. **Правомочность заседаний коллегиальных органов**

Административные комиссии и комиссии по делам несовершеннолетних вправе рассматривать дела об административных правонарушениях при наличии не менее половины членов их состава, а исполнительные комитеты поселковых, сельских, аульных Советов народных депутатов — при наличии не менее двух третей общего состава исполнительного комитета.

Правомочность заседаний иных коллегиальных органов устанавливается законодательством Союза ССР и Казахской ССР.

Статья 212. **Полномочия должностных лиц**

Должностные лица, уполномоченные рассматривать дела об административных правонарушениях, могут налагать предусмотренные Особенной частью настоящего Кодекса административные взыскания в пределах предоставленных им полномочий лишь при исполнении служебных обязанностей и только за нарушение тех правил, надзор за соблюдением которых на них возложен.

Перечень должностных лиц, которые от имени органов, указанных в пункте шестом статьи 207 настоящего Кодекса, рассматривают дела об административных правонарушениях, устанавливается законодательными актами СССР и постановлениями Совета Министров СССР.

Глава 17

ПОДВЕДОМСТВЕННОСТЬ ДЕЛ ОБ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ПРАВОНАРУШЕНИЯХ. КОМПЕТЕНЦИЯ ДОЛЖНОСТНЫХ ЛИЦ ПО РАССМОТРЕНИЮ ДЕЛ И НАЛОЖЕНИЮ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ВЗЫСКАНИЙ

Статья 213. **Административные комиссии**

Административные комиссии при исполнительных комитетах районных, городских, районных в городах Советов народных депутатов рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмот-

---

[1] Статья 210-1 введена Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

ренных статьями 45—48, 51, 51-1, 54—58, статьей 62 (за нарушения, совершенные не в процессе разработки месторождений полезных ископаемых), статьями 67—81, статьями 82—88 (когда эти нарушения не являются нарушениями санитарно-гигиенических правил и норм по охране атмосферного воздуха), статьей 89 (кроме случаев невыполнения предписаний органов, осуществляющих государственный санитарный надзор), статьями 90—90-3, частью первой статьи 91 (кроме дел о нарушениях правил охоты), 93, 96—108, 108-1, 111, 112, статьей 138 (за совершение нарушений на автомобильном транспорте), статьями 140, 141, 143—147, 150—164, 166, 168—173, 176, частями первой и второй статьи 177, статьями 179-1, 179-2, статьей 181 (кроме дел в отношении родителей несовершеннолетних и лиц, их заменяющих), статьями 182, 187—199, 203-2—203-6 и 206 настоящего Кодекса [1].

Административные комиссии при исполнительных комитетах поселковых, сельских, аульных Советов народных депутатов рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьями 51-1, 82—88 (когда эти нарушения не являются нарушениями санитарно-гигиенических правил и норм по охране атмосферного воздуха), статьей 89 (кроме случаев невыполнения предписаний органов, осуществляющих государственный санитарный надзор), статьями 90, 90-1—90-3, частью первой статьи 91 (кроме дел о нарушениях правил охоты), 93, 97 (когда правонарушение совершено гражданином), статьями 98, 102—104, 107, 108, 111, 112, статьей 138 (за совершение нарушений на автомобильном транспорте), статьями 140, 141, 143, 144, 147, 150, 151, 154—159, 161, 163, 164, 166, 171—173, 176, частями первой и второй статьи 177, статьями 179-1, 179-2, статьей 181 (кроме дел в отношении родителей несовершеннолетних и лиц, их заменяющих), статьями 182, 188—192-1 и 203-2—203-6 настоящего Кодекса. В случаях труднодоступности или значительной отдаленности населенных пунктов от районного центра комиссии могут в порядке исключения рассматривать также дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьями 178 и 180 настоящего Кодекса. Перечень таких населенных пунктов устанавливается исполнительными комитетами областных Советов народных депутатов [2].

Статья 214. **Исполнительные комитеты поселковых, сельских, аульных Советов народных депутатов**

Исполнительные комитеты поселковых, сельских, аульных Советов народных депутатов рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьями 51-1, 90, 90-1—90-3, частью первой статьи 91 (кроме дел о нарушениях правил охоты), 93, 97 (когда правонарушение совершено гражданином), статьями 98, 102—104, 107, 108, 111, 112, 140, 141, 143, 144, 150, 151, 154—159, 161, 163, 164, 166, 171—173, 176, частями первой и второй статьи 177, статьями 179-1, 179-2, статьей 181 (кроме дел в отношении родителей несовершеннолетних и лиц, их заменяющих), статьями 182 и 188—192-1 настоящего Кодекса. В случаях труднодоступности или значительной отдаленности населенных пунктов от районного центра исполнительные комите-

---

[1] Часть первая статьи 213 — с изменениями, внесенными Указами от 25 апреля, от 22 октября и от 21 ноября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 19, ст. 191; № 45, ст. 457; № 49, ст. 513).

[2] Часть вторая статьи 213 — с изменениями, внесенными Указами от 28 сентября 1984 г., от 25 апреля, от 22 октября и от 21 ноября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534; 1985 г., № 19, ст. 190; № 45, ст. 457; № 49, ст. 513).

ты поселковых, сельских, аульных Советов народных депутатов могут в порядке исключения рассматривать также дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьями 178 и 180 настоящего Кодекса. Перечень таких населенных пунктов устанавливается исполнительными комитетами областных Советов народных депутатов [1].

Исполнительные комитеты поселковых, сельских, аульных Советов народных депутатов рассматривают также дела об административных правонарушениях, ответственность за которые устанавливается в соответствии с частью первой статьи 5 настоящего Кодекса.

Статья 215. **Комиссии по делам несовершеннолетних**

Районные (городские), районные в городах комиссии по делам несовершеннолетних рассматривают дела об административных правонарушениях несовершеннолетних, кроме дел, предусмотренных статьей 185 настоящего Кодекса. Дела о правонарушениях, предусмотренных статьями 52, 123—131, 162, 174, 176, 189—192 настоящего Кодекса, рассматриваются ими лишь в тех случаях, когда орган (должностное лицо), к которому поступило дело об указанных правонарушениях, передает его на рассмотрение этих комиссий.

Комиссии по делам несовершеннолетних рассматривают также дела в отношении родителей несовершеннолетних или лиц, их заменяющих, об административных правонарушениях, предусмотренных частью второй статьи 44, частью третьей статьи 177, статьями 179, 181 и 183 настоящего Кодекса [2].

Статья 215-1. **Комиссии по борьбе с пьянством** [3]

Комиссии по борьбе с пьянством при исполнительных комитетах районных, городских, районных в городах Советов народных депутатов рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьями 161, 179-1 и 179-2 настоящего Кодекса.

Статья 216. **Районные (городские) народные суды (народные судьи)**

Народные судьи районных (городских) народных судов рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьями 52, 148, 165, 174, частью третьей статьи 178, статьями 185 и 186 настоящего Кодекса [3].

Статья 217. **Органы внутренних дел (милиция)**

Органы внутренних дел рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных частью первой статьи 44, статьями 53, 113—117, 120, 123—137, статьей 138 (за исключением нарушений на автомобильном транспорте), статьями 139, 142, 167, 174, 175, 178, 180, 200 и 201 настоящего Кодекса.

Рассматривать дела об административных правонарушениях и налагать установленные административные взыскания вправе:

1) за административные правонарушения, предусмотренные частью

---

[1] Часть первая статьи 214 — с изменениями, внесенными Указами от 28 сентября 1984 г., от 22 октября и от 21 ноября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534; 1985 г., № 45, ст. 457; № 49, ст. 513),

[2] Статья 215 — с изменениями, внесенными Указами от 28 сентября 1984 г., от 25 апреля и от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534; 1985 г., № 19, ст. 190; № 45, ст. 457).

[3] Статья 215-1 введена Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457). Тем же Указом изменена статья 216.

первой статьи 44, статьями 53, 113—117, 120, 134—137, статьей 138 (за исключением нарушений на автомобильном транспорте), статьями 139, 167, 174, 175, статьей 200, частью первой статьи 201 настоящего Кодекса,— начальники органов внутренних дел и их заместители, а статьями 178, 180, частями второй, третьей и четвертой статьи 201 настоящего Кодекса,— начальники или заместители начальников отделов (управлений) внутренних дел исполнительных комитетов районных, городских, районных в городах Советов народных депутатов — предупреждение или штраф;

за административные правонарушения, предусмотренные статьями 178, 180 настоящего Кодекса, кроме того — начальники или заместители начальников органов внутренних дел на транспорте, других органов внутренних дел, приравненных к отделам (управлениям) внутренних дел исполнительных комитетов районных, городских, районных в городах Советов народных депутатов, а также — начальники отделений милиции, имеющихся в системе органов внутренних дел;

2) за административные правонарушения, предусмотренные частью третьей статьи 124, частью второй статьи 125, статьей 126, частями первой и второй статьи 127, частью второй статьи 128, статьями 129, 130, частью второй статьи 132, статьей 133 и частью первой статьи 142 настоящего Кодекса,— начальник или заместитель начальника отделения (отдела, управления) Государственной автомобильной инспекции, а при отсутствии в отделе внутренних дел исполнительного комитета районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов отделения (отдела) Государственной автомобильной инспекции — начальник или заместитель начальника отдела внутренних дел. В рассмотрении таких дел могут принимать участие представители трудовых коллективов и общественных организаций;

3) за административные правонарушения, предусмотренные статьей 123, частями первой и второй статьи 124, частью первой статьи 125, частью третьей статьи 127, частью первой статьи 128, статьей 131, частью первой статьи 132 и частью второй статьи 142 настоящего Кодекса,— командиры подразделений дорожно-патрульной службы и их заместители, государственные автомобильные инспектора — штраф в размере до тридцати рублей; инспектора дорожно-патрульной службы и другие инспектора, осуществляющие контроль за соблюдением правил дорожного движения и иных нормативов, относящихся к обеспечению безопасности дорожного движения,— штраф в размере до двадцати рублей[1].

Статья 218. **Органы государственного пожарного надзора**

Органы государственного пожарного надзора рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных частью первой статьи 122 и статьей 184 настоящего Кодекса.

Рассматривать дела об административных правонарушениях и налагать установленные административные взыскания вправе:

1) начальник Главного управления пожарной охраны Министерства внутренних дел СССР, начальник Управления пожарной охраны Министерства внутренних дел Казахской ССР и их заместители; начальники управлений (отделов) пожарной охраны управлений внутренних дел исполнительных комитетов областных и Алма-Атинского городского Советов народных депутатов — на должностных лиц штраф в размере до пятидесяти рублей;

[1] Статья 217 — с изменениями, внесенными Указами от 28 сентября 1984 г. и от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534; 1985 г., № 45, ст. 457).

2) начальники отделов (отделений, инспекций), инспекторы государственного пожарного надзора отделов внутренних дел исполнительных комитетов районных, городских, районных в городах Советов народных депутатов, начальники отрядов, частей пожарной охраны городов, поселков и районных центров — на граждан штраф в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до тридцати рублей.

Статья 219. **Органы железнодорожного транспорта**

Органы железнодорожного транспорта рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных частью первой статьи 43 (за совершение нарушений на железнодорожном транспорте), статьями 113, 114 и статьями 122, 134, 136—138 (за совершение нарушений на железнодорожном транспорте) настоящего Кодекса.

Перечень должностных лиц, которые от имени органов железнодорожного транспорта рассматривают дела об административных правонарушениях, устанавливается Советом Министров СССР.

Статья 220. **Органы морского транспорта**

Органы морского транспорта рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных частью первой статьи 43 (за совершение нарушений на морском транспорте), статьями 118, 119 и статьями 121, 122, 134, 136—138 (за совершение нарушений на морском транспорте) настоящего Кодекса.

Перечень должностных лиц, которые от имени органов морского транспорта рассматривают дела об административных правонарушениях, устанавливается Советом Министров СССР.

Статья 221. **Органы речного транспорта**

Органы речного транспорта рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных частью первой статьи 43 (за совершение нарушений на речном транспорте), статьей 120 и статьями 122, 134, 136—138 (за совершение нарушений на речном транспорте) настоящего Кодекса.

Рассматривать дела об административных правонарушениях и налагать административные взыскания вправе:

начальники портов и их заместители, начальники пристаней и вокзалов, дежурные администраторы речных портов-пристаней и вокзалов, начальники районов портов и начальники шлюзов, капитаны, их помощники и штурманы судов, старшие инспекторы и инспекторы судоходных инспекций, ревизоры пароходств, старшее в месте расположения порта-пристани должностное лицо ведомственной военизированной охраны Главного управления речного флота при Совете Министров Казахской ССР (начальник объединенного отряда, начальник отряда, командир, пожарный инструктор).

Статья 221-1. **Органы Государственной инспекции по маломерным судам Казахской ССР** [1]

Органы Государственной инспекции по маломерным судам Казахской ССР рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьей 120-1 настоящего Кодекса.

Рассматривать дела об административных правонарушениях и налагать административные взыскания вправе:

---

[1] Статья 221-1 введена Указом от 29 июля 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 32, ст. 325).

1) государственные инспектора по маломерным судам — предупреждение или штраф на граждан и должностных лиц в размере до тридцати рублей;

2) начальник управления Государственной инспекции по маломерным судам Казахской ССР и его заместитель, начальники государственных инспекций по маломерным судам областей — предупреждение или штраф на граждан в размере до пятидесяти рублей и предупреждение или штраф на должностных лиц — до ста рублей, лишение судоводителей права управления судами, поднадзорными Государственной инспекции по маломерным судам Казахской ССР, на срок до трех лет.

Статья 222. **Органы воздушного транспорта**

Органы воздушного транспорта рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных частью второй статьи 43, статьями 115—117, частью второй статьи 122, частью второй статьи 134, статьей 136 (за совершение нарушений на воздушном транспорте) и статьей 139 настоящего Кодекса.

Перечень должностных лиц, которые от имени органов воздушного транспорта рассматривают дела об административных правонарушениях, устанавливается Советом Министров СССР.

Статья 223. **Органы пассажирского городского и междугородного автомобильного транспорта и электротранспорта**

Органы пассажирского городского и междугородного автомобильного транспорта и электротранспорта рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных частью третьей статьи 134, статьей 135, статьями 136 и 137 (за совершение нарушений на автомобильном транспорте и электротранспорте) настоящего Кодекса.

Рассматривать дела об административных правонарушениях и налагать административные взыскания от имени органов, перечисленных в части первой настоящей статьи, вправе контролеры-ревизоры, билетные контролеры и другие уполномоченные на то работники пассажирского городского и междугородного автомобильного транспорта и электротранспорта (троллейбус, трамвай) [1].

Статья 224. **Правовые и технические инспекторы труда**

Правовые и технические инспекторы труда рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьей 41 настоящего Кодекса.

Рассматривать дела об административных правонарушениях и налагать установленные административные взыскания вправе:

1) за нарушение законодательства о труде — правовые инспекторы труда — штраф в размере до десяти рублей и главные правовые инспекторы труда — до пятидесяти рублей;

2) за нарушение правил по охране труда — технические инспекторы труда — штраф в размере до десяти рублей и главные технические инспекторы труда — до пятидесяти рублей;

Статья 225. **Органы госгортехнадзора**

Органы госгортехнадзора рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьями 49, 59—61, статьей 62 (за нарушения, совершенные в процессе разработки месторождений полез-

---

[1] Часть вторая статьи 223 — с изменениями, внесенными Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534).

ных ископаемых), частью первой статьи 94 и статьей 95 настоящего Кодекса [1].

Рассматривать дела об административных правонарушениях и налагать установленные административные взыскания вправе:

1) за нарушение законодательства о недрах, а также за нарушение правил по охране и использованию гидроминеральных ресурсов — начальники районных (областных) инспекций госгортехнадзора — штраф в размере до тридцати рублей, начальники управлений округов госгортехнадзора и их заместители — штраф в размере до пятидесяти рублей, Председатель Государственного комитета СССР по надзору за безопасным веденнем работ в промышленности и горному надзору (Госгортехнадзор СССР), Председатель Государственного комитета Казахской ССР по надзору за безопасным веденнем работ в промышленности и горному надзору (Госгортехнадзор Казахской ССР) и их заместители — штраф в размере до ста рублей;

2) за нарушение правил, норм и инструкций по безопасному веденню работ в отраслях промышленности и на объектах, подконтрольных органам госгортехнадзора — начальники районных (областных) инспекций госгортехнадзора — штраф в размере до десяти рублей, начальники управлений округов госгортехнадзора и их заместители — штраф в размере до тридцати рублей, а также Председатель Госгортехнадзора СССР и Председатель Госгортехнадзора Казахской ССР и их заместители — штраф в размере до пятидесяти рублей;

3) за нарушение правил, норм и инструкций по хранению, использованию и учету взрывчатых материалов в отраслях промышленности и на объектах, подконтрольных органам госгортехнадзора — начальники районных (областных) инспекций госгортехнадзора — штраф в размере до тридцати рублей; начальники управлений округов госгортехнадзора и их заместители — штраф в размере до пятидесяти рублей; Председатель Госгортехнадзора СССР, Председатель Госгортехнадзора Казахской ССР и их заместители — штраф в размере до ста рублей.

Статья 225-1. **Органы госатомэнергонадзора** [2]

Органы госатомэнергонадзора рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных частью второй статьи 94 настоящего Кодекса.

Рассматривать дела об административных правонарушениях и налагать административные взыскания от имени органов госатомэнергонадзора вправе:

начальники инспекций госатомэнергонадзора — штраф в размере до тридцати рублей; начальники управлений округов госатомэнергонадзора и их заместители — штраф в размере до пятидесяти рублей; Председатель Государственного комитета СССР по надзору за безопасным веденнем работ в атомной энергетике и его заместители — штраф в размере до ста рублей.

---

[1] Часть первая статьи 225 — с изменениями, внесенными Указом от 25 апреля, 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 19, ст. 190).

[2] Статья 225-1 введена Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534).

Статья 226. **Органы инспекций Министерства машиностроения СССР и Министерства среднего машиностроения СССР**

Органы инспекций Министерства машиностроения СССР и Министерства среднего машиностроения СССР рассматривают дела о нарушении правил, норм и инструкций по безопасному ведению работ на подконтрольных объектах.

Статья 227. **Таможенные органы**

Таможенные органы рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьями 204 и 205 настоящего Кодекса.

Рассматривать дела об административных правонарушениях и налагать административные взыскания вправе начальники таможен или их заместители.

Статья 228. **Органы Министерства обороны СССР**

Органы Министерства обороны СССР рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьей 123, частями первой и второй статьи 124, частью первой статьи 125 и частью третьей статьи 127 (совершенных водителями транспортных средств Вооруженных Сил СССР — военнослужащими и военнообязанными, призванными на сборы), статьями 202, 203 и 203-1 настоящего Кодекса.

Рассматривать дела об административных правонарушениях и налагать административные взыскания от имени органов Министерства обороны СССР вправе:

1) за административные правонарушения, предусмотренные статьями 202, 203 и 203-1 настоящего Кодекса,— районные (городские) военные комиссары;

2) за административные правонарушения, предусмотренные статьей 123, частями первой и второй статьи 124, частью первой статьи 125 и частью третьей статьи 127 настоящего Кодекса, должностные лица военной автомобильной инспекции: начальник или заместитель начальника, председатель военной квалификационной комиссии, старший инспектор, инспектор, а также офицеры, прапорщики и мичманы, назначаемые в установленном порядке нештатными инспекторами военной автомобильной инспекции,— в виде предупреждения.

Материалы о совершенных водителями транспортных средств Вооруженных Сил СССР — военнослужащими и военнообязанными и призванными на сборы, нарушениях, за которые в качестве административного взыскания предусмотрен только штраф, в установленном Министерством обороны СССР порядке передаются военной автомобильной инспекцией соответствующим командирам (начальникам) для решения вопроса о привлечении виновных к ответственности по Дисциплинарному уставу Вооруженных Сил СССР.

Протоколы о совершенных водителями транспортных средств Вооруженных Сил СССР — военнослужащими и военнообязанными, призванными на сборы, нарушениях, за которые может быть наложено административное взыскание в виде лишения права управления транспортным средством, передаются военной автомобильной инспекцией в порядке, установленном Министерством обороны СССР совместно с Министерствам внутренних дел СССР, в Государственную автомобильную инспекцию [1].

---

[1] Статья 228 — с изменениями, внесенными Указом от 21 ноября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 49, ст. 513).

Статья 229. **Органы и учреждения, осуществляющие государственный санитарный надзор**

Органы и учреждения, осуществляющие государственный санитарный надзор, рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьями 42, 43 (за исключением нарушений на железнодорожном транспорте), 82—88 (когда эти нарушения являются нарушением санитарно-гигиенических правил и норм по охране атмосферного воздуха) и статьей 89 (за невыполнение предписаний органов, осуществляющих государственный санитарный надзор) настоящего Кодекса.

Рассматривать дела об административных правонарушениях и налагать установленные административные взыскания вправе:

1) за нарушение санитарно-гигиенических и санитарно-противоэпидемических правил и норм (кроме правил и норм по охране атмосферного воздуха) — главный государственный санитарный врач СССР и его заместители — на граждан штраф в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей; главный государственный санитарный врач Казахской ССР и его заместители — на граждан штраф в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до тридцати рублей; главные государственные санитарные врачи областей и их заместители, главные государственные санитарные врачи городов, имеющих районное деление, и главные государственные санитарные врачи бассейнов на водном транспорте — на граждан штраф в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до двадцати рублей; главные государственные санитарные врачи городов, не имеющих районного деления, районов и главные государственные санитарные врачи портов и линейных участков на водном транспорте — на граждан и должностных лиц штраф в размере до десяти рублей;

2) за нарушение санитарно-гигиенических правил и норм по охране атмосферного воздуха — главный государственный санитарный врач СССР и его заместители, главный государственный санитарный врач Казахской ССР и его заместители — на граждан штраф в размере до пятидесяти рублей и на должностных лиц — до ста рублей; главные государственные санитарные врачи областей и их заместители, главные государственные санитарные врачи городов, имеющих районное деление, главные государственные санитарные врачи бассейнов на водном транспорте — на граждан штраф в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до тридцати рублей; главные государственные санитарные врачи городов, не имеющих районного деления, районов и главные государственные санитарные врачи портов и линейных участков на водном транспорте — на граждан штраф в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до двадцати рублей.

Статья 230. **Медицинские службы Министерства обороны СССР, Министерства внутренних дел СССР и Комитета государственной безопасности СССР, осуществляющие санитарный надзор**

Медицинские службы Министерства обороны СССР, Министерства внутренних дел СССР и Комитета государственной безопасности СССР, осуществляющие санитарный надзор, рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьей 42 настоящего Кодекса, о нарушениях санитарно-гигиенических и санитарно-противоэпидемических правил на объектах, расположенных на территории военных городков и учебных центров Министерства обороны СССР, и на объек-

тах, подведомственных Министерству внутренних дел СССР и Комитету государственной безопасности СССР.

Рассматривать дела об административных правонарушениях должностных лиц (кроме военнослужащих, а также лиц рядового и начальствующего состава органов внутренних дел СССР) и налагать на них установленные административные взыскания вправе:

главный эпидемиолог Министерства обороны СССР и его заместитель — штраф в размере до тридцати рублей; начальник Центральной санитарно-эпидемиологической лаборатории Министерства обороны СССР, а также главные эпидемиологи видов Вооруженных Сил СССР, округов — штраф в размере до двадцати рублей; начальник Центральной санитарно-эпидемиологической станции Министерства внутренних дел СССР и его заместитель, а также начальник санитарно-эпидемиологического отряда внутренних войск Министерства внутренних дел СССР — штраф в размере до тридцати рублей; начальники санитарно-эпидемиологических станций Министерства внутренних дел Казахской ССР, управлений внутренних дел исполнительных комитетов областных и Алма-Атинского городского Советов народных депутатов, а также начальники санитарно-эпидемиологических станций исправительно-трудовых учреждений — штраф в размере до двадцати рублей; начальник санитарно-эпидемиологической станции Комитета государственной безопасности СССР и его заместитель, а также главный эпидемиолог войск Комитета государственной безопасности СССР — штраф в размере до тридцати рублей, начальники медицинских служб, комитетов государственной безопасности СССР и Казахской ССР, начальники медицинских служб управлений комитетов государственной безопасности по областям, а также начальники санитарно-эпидемиологических отрядов войск Комитета государственной безопасности СССР — штраф в размере до двадцати рублей.

Статья 231. **Органы государственного ветеринарного надзора**

Органы государственного ветеринарного надзора рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьей 110 настоящего Кодекса.

Рассматривать дела об административных правонарушениях и налагать установленные административные взыскания вправе:

главный государственный ветеринарный инспектор СССР и его заместители — на граждан штраф в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей;

главный государственный ветеринарный инспектор Казахской ССР и его заместители — на граждан штраф в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до тридцати рублей;

главные государственные ветеринарные инспекторы областей, города Алма-Аты и областных центров, главные государственные ветеринарные инспекторы железных дорог и бассейнов — на граждан штраф в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до двадцати рублей;

государственные ветеринарные инспекторы городов, районов, начальники пограничных контрольных ветеринарных пунктов, начальники ветеринарного надзора на дезинфекционно-промывочных станциях и пунктах, заведующие участковыми ветеринарными лечебницами, ветеринарными участками, начальники транспортных ветеринарно-санитарных участков, заведующие мясо-молочными и пищевыми контрольными станциями на рынках — на граждан штраф в размере до пяти рублей и на должностных лиц — до десяти рублей.

Должностными лицами органов государственного ветеринарного надзора штраф может взиматься на месте:

1) на рынках — за нарушение ветеринарно-санитарных правил торговли животными (в том числе птицей и рыбой), продуктами и сырьем животного происхождения и другими пищевыми продуктами;

2) на железнодорожном, водном и воздушном транспорте, на шоссейных и грунтовых дорогах, на трассах перегона животных — за нарушение ветеринарно-санитарных правил перевозки животных (в том числе птиц, рыб и пчел), продуктов и сырья животного происхождения, а также правил перегона скота;

3) на государственной границе — за нарушение ветеринарно-санитарных правил по охране территории СССР от заноса заразных болезней животных (в том числе птиц, рыб и пчел) из иностранных государств.

Статья 232. **Органы охраны водных ресурсов**

Органы по регулированию использования и охране вод системы Министерства мелиорации и водного хозяйства СССР рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьями 50 и 63—66 настоящего Кодекса.

Органы системы Министерства геологии СССР рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьями 63, 65 и 66 настоящего Кодекса, в случаях загрязнения и засорения подземных вод или нарушения водоохранного режима на водосбросах, вызвавшего загрязнение этих вод.

Рассматривать дела об административных правонарушениях и налагать установленные административные взыскания вправе:

1) главный государственный инспектор по регулированию использования и охране вод СССР и его заместители, главный государственный инспектор по регулированию использования и охране вод Казахской ССР и его заместители, главные государственные бассейновые (территориальные) инспекторы по регулированию использования и охране вод и их заместители; заместитель Министра геологии СССР, ведающий вопросами контроля за охраной подземных вод, начальник Управления гидрогеологических работ Министерства геологии СССР, заместитель Министра геологии Казахской ССР, ведающий вопросами контроля за охраной подземных вод,— на граждан штраф в размере до пятидесяти рублей и на должностных лиц — до ста рублей;

2) старшие государственные инспекторы по регулированию использования и охране вод; начальники территориальных производственных геологических объединений (управлений и трестов) системы Министерства геологии СССР — на граждан штраф в размере до тридцати рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей.

3) государственные инспекторы по регулированию использования и охране вод — на граждан штраф в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до тридцати рублей.

Статья 233. **Органы рыбоохраны**

Органы рыбоохраны рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьей 92 настоящего Кодекса.

Рассматривать дела об административных правонарушениях и налагать административные взыскания от имени органов рыбоохраны вправе начальник Главрыбвода Министерства рыбного хозяйства СССР и его заместители, начальники бассейновых управлений по охране и воспроизводству рыбных запасов и регулированию рыболовства и их заместители, начальники отделов рыбоохраны указанных бассейновых управлений, старшие и районные инспекторы органов рыбоохраны [1].

---

[1] Часть вторая статьи 233 — с изменениями, внесенными Указом от 21 ноября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 49, ст. 513).

Статья 234. **Органы лесного хозяйства**

Органы лесного хозяйства рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьей 81 настоящего Кодекса.

Рассматривать дела об административных правонарушениях и налагать установленные административные взыскания вправе:

1) Председатель Государственного комитета СССР по лесному хозяйству, Министр лесного хозяйства Казахской ССР — на граждан штраф в размере до пятидесяти рублей и на должностных лиц — до ста рублей;

2) руководители и главные лесничие органов лесного хозяйства областей, начальники областных государственных инспекций лесов, начальники баз авиационной охраны лесов — на граждан штраф в размере до тридцати рублей и на должностных лиц — до восьмидесяти рублей;

3) начальники отделов охраны и защиты леса органов лесного хозяйства областей, руководители и главные лесничие лесхозов и других государственных лесохозяйственных предприятий и организаций, главные летчики-наблюдатели и командиры авиазвеньев баз авиационной охраны лесов — на граждан штраф в размере до двадцати рублей и на должностных лиц — до пятидесяти рублей;

4) старшие инженеры и инженеры отделов охраны и защиты леса органов лесного хозяйства областей, старшие инженеры и инженеры по охране и защите леса лесхозов и других государственных лесохозяйственных предприятий и организаций, старшие летчики-наблюдатели и летчики-наблюдатели баз авиационной охраны лесов, лесничие, начальники производственных участков лесомелиоративных станций — на граждан штраф в размере до десяти рублей и на должностных лиц — до тридцати рублей; штрафы в размере до пяти рублей с граждан могут взиматься на месте лицами, перечисленными в настоящем пункте.

Статья 235. **Органы, осуществляющие государственный надзор за соблюдением правил охоты**

Органы, осуществляющие государственный надзор за соблюдением правил охоты, рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьей 91 (за совершение нарушения правил охоты) настоящего Кодекса [1].

Рассматривать дела об административных правонарушениях и налагать установленные административные взыскания вправе руководители республиканских, областных и районных органов, осуществляющих государственный надзор за соблюдением правил охоты.

Статья 236. **Органы Государственной инспекции электросвязи системы Министерства связи СССР**

Органы Государственной инспекции электросвязи системы Министерства связи СССР рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьей 149 настоящего Кодекса.

Рассматривать дела об административных правонарушениях и налагать установленные административные взыскания вправе начальник Государственной инспекции электросвязи Министерства связи СССР, начальник государственной инспекции электросвязи Министерства связи Казахской ССР, начальники государственных инспекций электросвязи областных производственно-технических управлений связи.

---

[1] Часть первая статьи 235 — с изменениями, внесенными Указом от 21 ноября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 49, ст. 513).

Статья 237. **Органы госсельтехнадзора**

Органы госсельтехнадзора рассматривают дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьей 109 настоящего Кодекса.

Рассматривать дела об административных правонарушениях и налагать установленные административные взыскания вправе инженеры — инспекторы госсельтехнадзора управлений сельского хозяйства исполнительных комитетов районных Советов народных депутатов.

Раздел IV

ПРОИЗВОДСТВО ПО ДЕЛАМ ОБ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ПРАВОНАРУШЕНИЯХ

Глава 18

ОСНОВНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 238. **Задачи производства по делам об административных правонарушениях**

Задачами производства по делам об административных правонарушениях являются: своевременное, всестороннее, полное и объективное выяснение обстоятельств каждого дела, разрешение его в точном соответствии с законодательством, обеспечение исполнения вынесенного постановления, а также выявление причин и условий, способствующих совершению административных правонарушений, предупреждение правонарушений, воспитание граждан в духе соблюдения законов, укрепление социалистической законности.

Статья 239. **Порядок производства по делам об административных правонарушениях**

Порядок производства по делам об административных правонарушениях в органах (должностными лицами), уполномоченных рассматривать дела об административных правонарушениях, определяется Основами законодательства Союза ССР и союзных республик об административных правонарушениях и издаваемыми в соответствии с ними законодательными актами СССР и постановлениями Совета Министров СССР, настоящим Кодексом, иными законодательными актами Казахской ССР и постановлениями Совета Министров Казахской ССР.

Порядок производства по делам об административных правонарушениях в народных судах определяется законодательными актами Союза ССР, настоящим Кодексом и другими законодательными актами Казахской ССР.

Статья 240. **Обстоятельства, исключающие производство по делу об административном правонарушении**

Производство по делу об административном правонарушении не может быть начато, а начатое подлежит прекращению при наличии следующих обстоятельств:

1) отсутствие события административного правонарушения;

2) недостижение лицом на момент совершения административного правонарушения шестнадцатилетнего возраста;

3) невменяемость лица, совершившего противоправное действие или бездействие;

4) действие лица в состоянии крайней необходимости или необходимой обороны;

5) издание акта амнистии, если он устраняет применение административного взыскания;

6) отмена акта, устанавливающего административную ответственность;

7) истечение к моменту рассмотрения дела об административном правонарушении сроков, предусмотренных статьей 37 настоящего Кодекса;

8) наличие по тому же факту в отношении лица, привлекаемого к административной ответственности, постановления компетентного органа (должностного лица) о наложении административного взыскания, неотмененного постановления о прекращении дела об административном правонарушении, а также наличие возбужденного по данному правонарушению уголовного дела;

9) смерть лица, в отношении которого было начато производство по делу.

Статья 241. **Прекращение дела об административном правонарушении в связи с другими обстоятельствами**

Производство по делу об административном правонарушении может быть прекращено в порядке, предусмотренном настоящим Кодексом, в связи:

1) с малозначительностью и объявлением устного замечания;

2) с передачей материалов на рассмотрение товарищеского суда, общественной организации или трудового коллектива;

3) с передачей материала прокурору, органу предварительного следствия или дознания.

Статья 242. **Рассмотрение дел об административных правонарушениях на началах равенства граждан**

Рассмотрение дел об административных правонарушениях осуществляется на началах равенства перед законом и органом (должностным лицом), рассматривающим дело, всех граждан независимо от происхождения, социального и имущественного положения, расовой и национальной принадлежности, пола, образования, языка, отношения к религии, рода и характера занятий, места жительства и других обстоятельств.

Статья 243. **Открытое рассмотрение дела об административном правонарушении**

Дело об административном правонарушении рассматривается открыто.

В целях повышения воспитательной и предупредительной роли производства по делам об административных правонарушениях такие дела могут рассматриваться непосредственно в трудовых коллективах, по месту учебы или жительства нарушителя.

Статья 244. **Прокурорский надзор за исполнением законов при производстве по делам об административных правонарушениях**

В соответствии с Законом СССР о прокуратуре СССР при осуществлении надзора за исполнением законов при производстве по делам об административных правонарушениях прокурор вправе: возбуждать производство об административном правонарушении, проверять законность административного задержания, привлечения лица к административной ответственности и применения к нему соответствующим органом (должностным лицом) меры воздействия; принимать участие в рассмотрении

дела об административном правонарушении, заявлять ходатайства, давать заключения по вопросам, возникающим во время рассмотрения дела; приносить протест на постановление по делу об административном правонарушении, приостанавливать его исполнение, а также совершать другие, предусмотренные законом действия.

Статья 245. **Доказательства**

Доказательствами по делу об административном правонарушении являются любые фактические данные, на основе которых в определенном законом порядке органы (должностные лица), уполномоченные рассматривать дело, устанавливают наличие или отсутствие административного правонарушения, виновность данного лица в его совершении и иные обстоятельства, имеющие значение для правильного разрешения дела.

Эти данные устанавливаются протоколом об административном правонарушении, показаниями свидетелей, объяснениями потерпевшего, лица, привлекаемого к административной ответственности, заключением эксперта, вещественными доказательствами, протоколом об изъятии вещей и документов, а также иными документами.

Статья 246. **Оценка доказательств**

Орган (должностное лицо) оценивает доказательства по своему внутреннему убеждению, основанному на всестороннем, полном и объективном исследовании всех обстоятельств дела в их совокупности, руководствуясь законом и социалистическим правосознанием.

Статья 247. **Передача материалов прокурору, органу предварительного следствия или дознания**

Если при рассмотрении дела орган (должностное лицо) придет к выводу, что в нарушении содержатся признаки преступления, он передает материалы прокурору, органу предварительного следствия или дознания.

Глава 19

ПРОТОКОЛ ОБ АДМИНИСТРАТИВНОМ ПРАВОНАРУШЕНИИ. ОБЕСПЕЧЕНИЕ РАССМОТРЕНИЯ ДЕЛА

Статья 248. **Протокол об административном правонарушении**

О совершении административного правонарушения составляется протокол уполномоченными на то должностным лицом либо представителем общественной организации или органа общественной самодеятельности, за исключением случаев, предусмотренных статьей 251 настоящего Кодекса.

Статья 249. **Содержание протокола об административном правонарушении**

В протоколе об административном правонарушении указываются: дата и место его составления, должность, фамилия, имя, отчество лица, составившего протокол; сведения о личности нарушителя; место, время совершения и существо административного правонарушения; нормативный акт, предусматривающий ответственность за данное правонарушение; фамилии, адреса свидетелей и потерпевших, если они имеются; объяснение нарушителя; иные сведения, необходимые для разрешения дела.

Протокол подписывается лицом, его составившим, и лицом, совершившим административное правонарушение; при наличии свидетелей и потерпевших протокол может быть подписан также и этими лицами.

В случае отказа лица, совершившего правонарушение, от подписания протокола, в нем делается запись об этом. Лицо, совершившее правонарушение, вправе представить прилагаемые к протоколу объяснения и замечания по содержанию протокола, а также изложить мотивы своего отказа от его подписания.

При составлении протокола нарушителю разъясняются его права и обязанности, предусмотренные статьей 261 настоящего Кодекса, о чем делается отметка в протоколе.

Статья 250. **Направление протокола**

Протокол немедленно направляется органу (должностному лицу), уполномоченному рассматривать дело об административном правонарушении.

Статья 251. **Наложение административного взыскания без составления протокола**

При совершении административных правонарушений, предусмотренных статьями 43, 81 (если размер штрафа не превышает пяти рублей), статьями 113—116, 118—120, 121, 122, частью третьей статьи 127, частями первой и третьей статьи 131, статьями 134—137, а также статьей 123, частями первой и второй статьи 124, частью первой статьи 125 (в случаях совершения правонарушений водителями транспортных средств Вооруженных Сил СССР — военнослужащими и военнообязанными, призванными на сборы) настоящего Кодекса, если нарушитель не оспаривает налагаемое на него административное взыскание, протокол не составляется, штраф налагается и взимается, а предупреждение фиксируется на месте совершения правонарушения [1].

Если нарушитель оспаривает налагаемое на него взыскание за совершение правонарушений, предусмотренных частью первой настоящей статьи, то в соответствии со статьей 248 настоящего Кодекса составляется протокол.

При совершении административных правонарушений, предусмотренных статьей 110 (в случаях, указанных в части третьей статьи 231) настоящего Кодекса, протокол не составляется, штраф налагается и взимается на месте совершения правонарушения.

Статья 252. **Доставление нарушителя**

В целях составления протокола об административном правонарушении при невозможности составить его на месте, если составление протокола является обязательным, нарушитель может быть доставлен в милицию или в штаб добровольной народной дружины работником милиции или народным дружинником.

При совершении нарушений правил пользования средствами транспорта, правил по охране порядка и безопасности движения, правил, направленных на обеспечение сохранности грузов на транспорте, правил пожарной безопасности, санитарно-гигиенических и санитарно-противоэпидемических правил на транспорте, нарушитель может быть доставлен уполномоченным на то лицом в милицию, если у него нет документов, удостоверяющих личность, и нет свидетелей, которые могут сообщить необходимые данные о нем.

При совершении лесонарушений или нарушений правил охоты, правил рыболовства и охраны рыбных запасов и других нарушений законо-

---

[1] Часть первая статьи 251 — с изменениями, внесенными Указом от 21 ноября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 49, ст. 513).

дательства об охране и использовании животного мира в целях составления протокола, если личность нарушителя не может быть установлена на месте нарушения, работники государственной и ведомственной лесной охраны, а в колхозных лесах — работники лесной охраны колхозов или межколхозных лесхозов (лесничеств), уполномоченные на то должностные лица органов, осуществляющих государственный надзор за соблюдением правил охоты, органов рыбоохраны, должностные лица других органов, осуществляющих государственный и ведомственный контроль за охраной и использованием животного мира, должностные лица заповедников и других особо охраняемых территорий, а также работники милиции могут производить доставление лиц, совершивших эти правонарушения, в милицию или в помещение исполнительного комитета поселкового, сельского, аульного Совета народных депутатов. Доставление нарушителя может производиться также народными дружинниками, общественными инспекторами охраны природы, общественными охотничьими инспекторами, общественными инспекторами органов рыбоохраны и общественными лесными инспекторами.

При совершении правонарушений, связанных с посягательством на охраняемые объекты, другое государственное или общественное имущество, нарушитель может быть доставлен работниками военизированной охраны в служебное помещение военизированной охраны или в милицию для пресечения правонарушения, установления личности нарушителя и составления протокола о правонарушении.

Доставление должно быть произведено в возможно короткий срок [1].

Статья 253. **Административное задержание, личный досмотр, досмотр вещей, изъятие вещей и документов**

В случаях, прямо предусмотренных законодательными актами Союза ССР и Казахской ССР, в целях пресечения административных правонарушений, составления протоколов, обеспечения своевременного и правильного рассмотрения дел и исполнения постановлений по делам об административных правонарушениях допускаются административное задержание лица, личный досмотр, досмотр вещей, изъятие вещей и документов.

Порядок административного задержания, личного досмотра, досмотра вещей, изъятия вещей и документов определяется законодательством Союза ССР, настоящим Кодексом и другим законодательством Казахской ССР.

Статья 254. **Порядок административного задержания**

Об административном задержании составляется протокол, в котором указываются: дата, время и место его составления; должность, фамилия, имя и отчество лица, составившего протокол; сведения о личности задержанного; время, место и основания задержания. Протокол подписывается должностным лицом, его составившим, и задержанным. В случае отказа задержанного от подписания протокола, в нем делается запись об этом.

По просьбе лица, задержанного за совершение административного правонарушения, о месте его нахождения уведомляются его родственники, администрация по месту работы или учебы. О задержании несовер-

---

[1] Статья 252 — с изменениями, внесенными Указами от 28 сентября 1984 г. и от 21 ноября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534; 1985 г., № 49, ст. 513).

шеннолетнего уведомление его родителей или лиц, их заменяющих, обязательно.

Статья 255. **Органы (должностные лица), правомочные осуществлять административное задержание**

Административное задержание лица, совершившего административное правонарушение, может производиться лишь органами (должностными лицами), уполномоченными на то законодательством Союза ССР и Казахской ССР, а именно:

1) органами внутренних дел — при совершении мелкого хулиганства, злостного неповиновения законному распоряжению или требованию работника милиции или народного дружинника, незаконных операций с иностранной валютой и платежными документами, мелкой спекуляции, при распитии спиртных напитков в общественных местах или появлении в общественных местах в пьяном виде, оскорбляющем человеческое достоинство и общественную нравственность, нарушении правил дорожного движения, правил охоты, рыболовства и охраны рыбных запасов и других нарушений законодательства об охране и использовании животного мира, а также в иных случаях, прямо предусмотренных законодательными актами Союза ССР и Казахской ССР [1];

2) пограничными войсками — при нарушении пограничного режима или режима в пунктах пропуска через государственную границу;

3) старшим в месте расположения охраняемого объекта должностным лицом военизированной охраны — при совершении правонарушений, связанных с посягательством на охраняемые объекты, другое государственное или общественное имущество [2];

4) органами рыбоохраны, органами, осуществляющими государственный надзор за соблюдением правил охоты и органами лесного хозяйства — при нарушении правил, контроль за соблюдением которых осуществляют эти органы;

5) органами железнодорожного, морского, речного, воздушного, пассажирского автомобильного транспорта и электротранспорта — при нарушении правил, контроль за соблюдением которых осуществляют эти органы;

6) должностными лицами военной автомобильной инспекции — при нарушении водителями или другими лицами, управляющими транспортными средствами Вооруженных Сил СССР, правил дорожного движения [1].

Статья 256. **Сроки административного задержания**

Административное задержание лица, совершившего административное правонарушение, может длиться не более трех часов, за исключением случаев, когда в связи с особой необходимостью законодательными актами СССР установлены иные сроки административного задержания.

Лица, нарушившие пограничный режим или режим в пунктах пропуска через государственную границу, могут быть задержаны на срок до трех часов для составления протоколов, а в необходимых случаях для установления личности и выяснения обстоятельств правонарушения — до трех суток с сообщением об этом письменно прокурору в течение двадцати четырех часов с момента задержания или на срок до десяти суток с

---

[1] Пункт первый статьи 255 — с изменениями, внесенными Указом от 21 ноября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 49, ст. 513). Тем же Указом статья дополнена пунктом 6.

[2] Статья 255 дополнена пунктом 3 Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534).

санкции прокурора, если правонарушители не имеют документов, удостоверяющих их личность.

Лица, совершившие мелкое хулиганство, могут быть задержаны до рассмотрения дела народным судьей или начальником (заместителем начальника) органа внутренних дел.

Нахождение в штабе добровольной народной дружины доставленного лица не может длиться более одного часа.

Срок административного задержания исчисляется с момента доставления нарушителя для составления протокола, а лица, находившегося в состоянии опьянения,— со времени его вытрезвления.

Статья 257. **Личный досмотр и досмотр вещей**

Личный досмотр может производиться уполномоченными на то должностными лицами органов внутренних дел, военизированной охраны, гражданской авиации, таможенных учреждений и пограничных войск, а также других органов, уполномоченных на то законодательством Союза ССР и Казахской ССР[1].

Личный досмотр может производиться уполномоченным на то лицом одного пола с досматриваемым и в присутствии двух понятых того же пола.

Досмотр вещей может производиться уполномоченными на то должностными лицами органов внутренних дел, военизированной охраны, гражданской авиации, таможенных учреждений, пограничных войск, органов лесоохраны, органов рыбоохраны, органов, осуществляющих государственный надзор за соблюдением правил охоты, охраны и использования животного мира, а также других уполномоченных на то органов, в случаях, прямо предусмотренных законодательными актами Союза ССР и Казахской ССР[2].

Досмотр вещей, ручной клади, багажа, орудий охоты и рыбной ловли, добытой продукции и других предметов осуществляется, как правило, в присутствии лица, в собственности или владении которого они находятся. В случаях, не терпящих отлагательства, указанные вещи, предметы могут быть подвергнуты досмотру с участием двух понятых в отсутствие собственника (владельца).

Личный досмотр и досмотр вещей в таможенных учреждениях производится по правилам Таможенного кодекса СССР.

О личном досмотре и досмотре вещей составляется протокол либо делается соответствующая запись в протоколе об административном правонарушении.

Статья 258. **Изъятие вещей и документов**

Вещи и документы, являющиеся орудием или объектами правонарушений, обнаруженные при задержании, личном досмотре или досмотре вещей, изымаются должностными лицами органов, предусмотренных в статьях 255 и 257 настоящего Кодекса. Изъятые вещи и документы хранятся впредь до рассмотрения дела об административном правонарушении в местах, определяемых органами (должностными лицами), которым

---

[1] Часть первая статьи 257 — с изменениями, внесенными Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534).

[2] Часть третья статьи 257 — с изменениями, внесенными Указами от 28 сентября 1984 г. и от 21 ноября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534; 1985 г., № 49, ст. 513).

предоставлено право производить изъятие вещей и документов, а после рассмотрения дела, в зависимости от результатов его рассмотрения, они в установленном порядке конфискуются или возвращаются владельцу, или, при возмездном изъятии вещей, реализуются или уничтожаются. Изъятые орден, медаль, нагрудный знак к почетному званию СССР или Казахской ССР подлежат возврату их законному владельцу, а если он неизвестен, направляются соответственно в Президиум Верховного Совета СССР либо в Президиум Верховного Совета Казахской ССР.

При задержании предметов контрабанды для обеспечения взыскания штрафа допускается изъятие вещей (ценностей) у лица, совершившего контрабанду, если последнее не имеет постоянного места жительства в СССР.

В случае изъятия вещей и документов об этом составляется протокол либо делается соответствующая запись в протоколе об административном правонарушении.

При совершении нарушения, за которое в соответствии с настоящим Кодексом может быть наложено административное взыскание в виде лишения права управления транспортным средством, у водителя изымается до рассмотрения дела удостоверение на право управления транспортным средством, о чем делается запись в протоколе об административном правонарушении, а также в талоне к водительскому удостоверению, который возвращается водителю. Изъятие удостоверения производится в порядке, установленном Министерством внутренних дел СССР.

При совершении нарушений, предусмотренных статьями 176, 189, частями первой и второй статьи 190, статьями 191, 192 настоящего Кодекса, работник милиции вправе изъять огнестрельное оружие, а также боевые припасы до рассмотрения дела, о чем делается запись в протоколе с указанием марки или модели, калибра, серии и номера изымаемого оружия, количества и вида боевых припасов. К лицу, совершившему правонарушение при исполнении служебных обязанностей, изъятие, личный досмотр и досмотр вещей применяются лишь в случаях, не терпящих отлагательства.

При совершении нарушений, предусмотренных статьями 178, 179, 179-1, 179-2, 180 настоящего Кодекса, самогон и другие крепкие спиртные напитки домашней выработки, аппараты для их выработки органами внутренних дел (милицией) изымаются и после рассмотрения дела уничтожаются [1].

Статья 259. Отстранение от управления транспортными средствами и освидетельствование на состояние опьянения

Управляющие транспортными средствами водители или иные лица, в отношении которых имеются достаточные основания полагать, что они находятся в состоянии опьянения, подлежат отстранению от управления транспортным средством и освидетельствованию на состояние опьянения.

Порядок направления на освидетельствование указанных лиц на состояние опьянения и проведения освидетельствования их определяется Министерством внутренних дел СССР, Министерством здравоохранения СССР и Министерством юстиции СССР.

---

[1] Статья 258 — с изменениями, внесенными Указами от 28 сентября 1984 г. и от 21 ноября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534; 1985 г., № 49, ст. 513). Статья дополнена частью шестой Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

Статья 260. **Обжалование административного задержания, досмотра и изъятия вещей и документов**

Административное задержание, личный досмотр, досмотр вещей и изъятие вещей и документов могут быть обжалованы заинтересованным лицом в вышестоящий орган (должностному лицу) или прокурору.

Глава 20

ЛИЦА, УЧАСТВУЮЩИЕ В ПРОИЗВОДСТВЕ ПО ДЕЛАМ ОБ АДМИНИСТРАТИВНОМ ПРАВОНАРУШЕНИИ

Статья 261. **Лицо, привлекаемое к административной ответственности**

Лицо, привлекаемое к административной ответственности, вправе знакомиться с материалами дела, давать объяснения, представлять доказательства, заявлять ходатайства; при рассмотрении дела пользоваться юридической помощью адвоката, выступать на родном языке и пользоваться услугами переводчика, если не владеет языком, на котором ведется производство; обжаловать постановление по делу.

Дело об административном правонарушении рассматривается в присутствии лица, привлекаемого к административной ответственности. В отсутствие этого лица это дело может быть рассмотрено лишь в случаях, когда имеются данные о своевременном его извещении о месте и времени рассмотрения дела и если от него не поступило ходатайство об отложении рассмотрения дела.

При рассмотрении дел об административных правонарушениях, предусмотренных статьями 52, 148, 174, частью третьей статьи 178 и статьей 185 настоящего Кодекса, присутствие лица, привлекаемого к административной ответственности, обязательно. В случае его уклонения от явки по вызову органа внутренних дел или народного судьи оно может быть органом внутренних дел (милицией) подвергнуто приводу[1].

Законодательством Союза ССР и Казахской ССР могут быть предусмотрены и иные случаи, когда явка лица, привлекаемого к административной ответственности, в орган (к должностному лицу), разрешающий дело, обязательна.

Статья 262. **Потерпевший**

Потерпевшим является лицо, которому административным правонарушением причинен моральный, физический или имущественный вред.

Потерпевший вправе знакомиться с материалами дела, давать объяснения, заявлять ходатайства, приносить жалобы на постановление по делу об административном правонарушении.

Потерпевший может быть допрошен в качестве свидетеля в порядке, предусмотренном статьей 265 настоящего Кодекса.

Статья 263. **Законные представители**

Интересы лица, привлекаемого к административной ответственности, и потерпевшего, являющихся несовершеннолетними или лицами, которые в силу своих физических или психических недостатков не могут сами осуществлять свои права по делам об административных правонарушениях, вправе представлять их законные представители (родители, усыновители, опекуны, попечители).

---

[1] Часть третья статьи 261 — с изменениями, внесенными Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

Статья 264. **Адвокат**

Адвокат, участвующий в рассмотрении дела об административном правонарушении, вправе знакомиться со всеми материалами дела; участвовать в рассмотрении дела; заявлять ходатайства; по поручению пригласившего его лица от его имени приносить жалобы на постановление органа (должностного лица), рассматривающего дело.

Полномочия адвоката удостоверяются ордером, выдаваемым юридической консультацией.

Статья 265. **Свидетель**

В качестве свидетеля по делу об административном правонарушении может быть вызвано любое лицо, которому могут быть известны какие-либо обстоятельства, подлежащие установлению по данному делу.

По вызову органа (должностного лица), в производстве которого находится дело, свидетель обязан явиться в указанное время, дать правдивые показания, сообщить все известное ему по делу и ответить на поставленные вопросы.

Статья 266. **Эксперт**

Эксперт назначается органом (должностным лицом), в производстве которого находится дело об административном правонарушении, в случае, когда возникает необходимость в специальных познаниях.

Экспрет обязан явиться по вызову и дать объективное заключение по поставленным перед ним вопросам.

Эксперт вправе:

1) знакомиться с материалами дела, относящимися к предмету экспертизы;

2) заявлять ходатайства о предоставлении ему дополнительных материалов, необходимых для дачи заключения;

3) с разрешения органа (должностного лица), в производстве которого находится дело об административном правонарушении, задавать лицу, привлекаемому к ответственности, свидетелям, потерпевшему вопросы, относящиеся к предмету экспертизы;

4) присутствовать при рассмотрении дела.

Статья 267. **Переводчик**

Переводчик назначается органом (должностным лицом), в производстве которого находится дело об административном правонарушении.

Переводчик обязан явиться по вызову органа (должностного лица) и выполнить полно и точно порученный ему перевод.

Статья 268. **Суммы, подлежащие выплате потерпевшим, свидетелям, экспертам и переводчикам**

Потерпевшим, свидетелям, экспертам и переводчикам возмещаются в установленном порядке расходы, понесенные ими в связи с явкой в орган (к должностному лицу), в производстве которого находится дело об административном правонарушении.

За лицами, вызываемыми в качестве потерпевших, свидетелей, экспертов и переводчиков, сохраняется, в установленном порядке, заработок по месту их работы за время их отсутствия в связи с явкой в орган (к должностному лицу), в производстве которого находится дело об административном правонарушении.

Глава 21

РАССМОТРЕНИЕ ДЕЛ ОБ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ПРАВОНАРУШЕНИЯХ

Статья 269. **Подготовка к рассмотрению дела об административном правонарушении**

Орган (должностное лицо) при подготовке к рассмотрению дела об административном правонарушении выясняет следующие вопросы:

1) относится ли к его компетенции рассмотрение данного дела;

2) правильно ли составлены протокол и другие материалы дела об административном правонарушении;

3) извещены ли лица, участвующие в рассмотрении дела, о времени и месте его рассмотрения;

4) истребованы ли необходимые дополнительные материалы;

5) подлежат ли удовлетворению или отклонению ходатайства лица, привлекаемого к административной ответственности, потерпевшего, их законных представителей и адвоката.

Статья 270. **Место рассмотрения дела об административном правонарушении**

Дело об административном правонарушении рассматривается по месту его совершения.

Дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьями 123—130, 132 и 133 настоящего Кодекса, могут рассматриваться также по месту учета транспортных средств.

Дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьями 178, 180 настоящего Кодекса, рассматриваются по месту их совершения или по месту жительства нарушителя [1].

Дела об административных правонарушениях рассматриваются административными комиссиями и комиссиями по делам несовершеннолетних по месту жительства нарушителя.

Законодательством Союза ССР и Казахской ССР может быть предусмотрено и иное место рассмотрения дела об административном правонарушении.

Статья 271. **Сроки рассмотрения дел об административных правонарушениях**

Дела об административных правонарушениях рассматриваются в пятнадцатидневный срок со дня получения органом (должностным лицом) протокола об административном правонарушении и других материалов дела.

Дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьями 167, 174, 178 и 185 настоящего Кодекса, рассматриваются в течение суток, предусмотренных статьями 148 и 165 настоящего Кодекса,— в течение трех суток, а статьей 52 настоящего Кодекса — в пятидневный срок.

Законодательством Союза ССР и Казахской ССР могут быть установлены и иные сроки рассмотрения дел об административных правонарушениях [2].

---

[1] Статья 270 дополнена частью третьей Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

[2] Статья 271 — с изменениями, внесенными Указами от 28 сентября 1984 г. и от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534; 1985 г., № 45, ст. 457).

Статья 272. **Порядок рассмотрения дел об административных правонарушениях**

Рассмотрение дел начинается с объявления состава коллегиального органа или представления должностного лица, рассматривающего данное дело.

Председательствующий в заседании коллегиального органа или должностное лицо, рассматривающее дело, объявляет, какое дело подлежит рассмотрению, кто привлекается к административной ответственности, разъясняет лицам, участвующим в деле, их права и обязанности. После этого оглашается протокол об административном правонарушении. На заседании разрешаются ходатайства, заслушиваются лица, участвующие в рассмотрении дела, исследуются доказательства. В случае участия в деле прокурора заслушивается его заключение.

Статья 273. **Обстоятельства, подлежащие выяснению при рассмотрении дела об административном правонарушении**

Орган (должностное лицо) при рассмотрении дела об административном правонарушении обязан выяснить: было ли совершено административное правонарушение, виновно ли данное лицо в его совершении, подлежит ли оно административной ответственности, имеются ли обстоятельства, смягчающие и отягчающие ответственность, причинен ли имущественный ущерб, имеются ли основания для передачи материалов об административном правонарушении на рассмотрение товарищеского суда, комиссии по борьбе с пьянством, образованной на предприятии, в учреждении, организации и их структурных подразделениях, общественной организации, трудового коллектива, а также выяснить другие обстоятельства, имеющие значение для правильного разрешения дела [1].

Статья 274. **Протокол заседания коллегиального органа**

При рассмотрении дела об административном правонарушении коллегиальным органом ведется протокол, в котором указываются:

1) дата и место заседания;

2) наименование и состав органа, рассматривающего дело;

3) содержание рассматриваемого дела;

4) сведения о явке лиц, участвующих в деле;

5) объяснения лиц, участвующих в рассмотрении дела, их ходатайства и результаты их рассмотрения;

6) документы и вещественные доказательства, исследованные при рассмотрении дела;

7) сведения об объявлении принятого постановления и разъяснении порядка и сроков его обжалования.

Протокол заседания коллегиального органа подписывается председательствующим в заседании и секретарем.

Статья 275. **Постановление по делу об административном правонарушении**

Рассмотрев дело об административном правонарушении, орган (должностное лицо) выносит постановление по делу. Постановление исполнительного комитета поселкового, сельского, аульного Совета народных депутатов по делу об административном правонарушении принимается в форме решения.

---

[1] Статья 273 — с изменениями, внесенными Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

Постановление должно содержать: наименование органа (должностного лица), вынесшего постановление, дату рассмотрения дела; сведения о лице, в отношении которого рассматривается дело, изложение обстоятельств, установленных при рассмотрении дела; указание на нормативный акт, предусматривающий ответственность за данное административное правонарушение; принятое по делу решение, порядок и срок обжалования постановления.

Если при решении вопроса о наложении взыскания за административное правонарушение органами (должностными лицами), перечисленными в статье 207 настоящего Кодекса, одновременно решается вопрос о возмещении виновным имущественного ущерба, то в постановлении по делу указывается размер ущерба, подлежащего взысканию, срок и порядок его возмещения,

В постановлении по делу должен быть решен вопрос об изъятых вещах и документах.

Постановление коллегиального органа принимается простым большинством голосов членов коллегиального органа, присутствовавших на заседании. Постановление по делу об административном правонарушении подписывается должностным лицом, рассмотревшим дело, а постановление коллегиального органа — председательствующим и секретарем.

В случаях, предусмотренных законодательством Союза ССР и Казахской ССР, о мере взыскания производится соответствующая запись в протоколе об административном правонарушении либо постановление оформляется иным установленным способом.

Статья 276. **Виды постановлений**

Рассмотрев дело об административном правонарушении, орган (должностное лицо) выносит одно из следующих постановлений:

1) о наложении административного взыскания;

2) о прекращении дела производством.

Постановление о прекращении дела производством выносится в случаях, предусмотренных статьями 240 и 241 настоящего Кодекса.

Статья 277. **Объявление постановления по делу и вручение копии постановления**

Постановление объявляется немедленно по окончании рассмотрения дела.

Копия постановления в течение трех дней вручается или высылается лицу, в отношении которого оно вынесено, а также потерпевшему по его просьбе.

Копия постановления вручается под расписку. В случае, если копия постановления высылается, об этом делается соответствующая запись в деле.

По делам о нарушении таможенных правил и о контрабанде копия постановления вручается лицам, в отношении которых они вынесены, в порядке и сроки, установленные Таможенным кодексом СССР.

По делам об административных правонарушениях, предусмотренных статьей 176 и частями первой и второй статьи 190 настоящего Кодекса, в отношении лица, которому огнестрельное оружие, а также боевые припасы вверены в связи с выполнением служебных обязанностей или переданы во временное пользование предприятием, учреждением, организацией, копия постановления направляется соответствующему предприятию, учреждению или организации для сведения и органу внутренних дел

для рассмотрения вопроса о запрещении этому лицу пользования огнестрельным оружием [1].

Статья 278. **Доведение постановления о наложении административного взыскания до сведения общественности**

Орган (должностное лицо), рассматривающий дела об административных правонарушениях, предусмотренных статьями 52, 126, 129, 133, 165, 174, 178 и 180 настоящего Кодекса, доводит до сведения администрации или общественной организации по месту работы, учебы или жительства нарушителя, а статьями 202 и 203 настоящего Кодекса — до сведения руководителя предприятия, учреждения, организации, колхоза и учебного заведения по месту работы (учебы) о наложенном на него взыскании. По делам об административных правонарушениях, предусмотренных статьей 52 настоящего Кодекса, о принятом решении доводится также до сведения администрации предприятия, учреждения, организации или органа внутренних дел, направивших в суд протокол о мелком хищении [2].

Статья 279. **Предложения об устранении причин и условий, способствующих совершению административных правонарушений**

Орган (должностное лицо), рассматривающий дело, при установлении причин и условий, способствовавших совершению административных правонарушений, вносит руководителям предприятий, учреждений, организаций и другим должностным лицам предложения о принятии мер по устранению этих причин и условий. Указанные лица обязаны в течение месяца со дня поступления предложения сообщить органу (должностному лицу), внесшему предложение, о принятых мерах.

Глава 22

ОБЖАЛОВАНИЕ И ОПРОТЕСТОВАНИЕ ПОСТАНОВЛЕНИЯ ПО ДЕЛУ ОБ АДМИНИСТРАТИВНОМ ПРАВОНАРУШЕНИИ

Статья 280. **Право обжалования постановления по делу об административном правонарушении**

Постановление по делу об административном правонарушении может быть обжаловано лицом, в отношении которого оно вынесено, а также потерпевшим.

Постановление районного (городского) народного суда (народного судьи) о наложении административного взыскания является окончательным и обжалованию в порядке производства по делам об административных правонарушениях не подлежит, за исключением случаев, предусмотренных законодательными актами Союза ССР и Казахской ССР.

Статья 281. **Порядок обжалования постановления по делу об административном правонарушении**

Постановление по делу об административном правонарушении может быть обжаловано:

---

[1] Статья 277 дополнена частью пятой Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534).

[2] Статья 278 — с изменениями, внесенными Указами от 28 сентября 1984 г. и от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534; 1985 г., № 45, ст. 457).

1) постановление административной комиссии, комиссии по делам несовершеннолетних, комиссии по борьбе с пьянством при исполнительном комитете местного Совета народных депутатов — в исполнительный комитет соответствующего Совета народных депутатов или в районный (городской) народный суд, решение которого является окончательным [1];

2) решение исполнительного комитета поселкового, сельского, аульного Совета народных депутатов — в исполнительный комитет районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов или в районный (городской) народный суд, решение которого является окончательным;

3) постановление иного органа (должностного лица) о наложении административного взыскания в виде штрафа — в вышестоящий орган (вышестоящему должностному лицу) или в районный (городской) народный суд, решение которого является окончательным; постановление о наложении иного административного взыскания — в вышестоящий орган (вышестоящему должностному лицу), после чего жалоба может быть подана в районный (городской) народный суд, решение которого является окончательным. При этом постановление о наложении одновременно основного и какого-либо из дополнительных административных взысканий может быть обжаловано в тот орган, который правомочен рассматривать жалобу на постановление о наложении основного взыскания.

4) постановление должностного лица военной автомобильной инспекции о наложении административного взыскания в виде предупреждения, зафиксированного на месте совершения правонарушения без составления протокола,— вышестоящему должностному лицу, правомочному рассматривать жалобу [2].

Постановление органа внутренних дел (должностного лица) о наложении административного взыскания в виде предупреждения, зафиксированного на месте совершения правонарушения без составления протокола,— в вышестоящий орган (вышестоящему должностному лицу).

Жалоба подается через орган (должностное лицо), если иное не установлено законодательством СССР, вынесший постановление по делу об административном правонарушении, который в течение трех суток направляет ее вместе с делом органу (должностному лицу), правомочному, в соответствии с настоящей статьей, ее рассматривать.

С лица, обжаловавшего постановление о наложении административного взыскания, государственная пошлина не взыскивается.

Статья 282. Срок обжалования постановления по делу об административном правонарушении

Жалоба на постановление по делу об административном правонарушении может быть подана в течение десяти дней со дня вынесения постановления. В случае пропуска указанного срока по уважительным причинам этот срок по заявлению лица, в отношении которого вынесено постановление, может быть восстановлен органом (должностным лицом), правомочным рассматривать жалобу.

---

[1] Пункт первый части первой статьи 281 — с изменениями, внесенными Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

[2] Часть первая статьи 281 дополнена пунктом четвертым Указом от 21 ноября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 49, ст. 513).

Статья 283. Принесение протеста на постановление по делу об административном правонарушении

Постановление по делу об административном правонарушении может быть опротестовано прокурором.

Статья 284. Приостановление исполнения постановления в связи с подачей жалобы или принесением протеста

Подача в установленный срок жалобы приостанавливает исполнение постановления о наложении административного взыскания до рассмотрения жалобы, за исключением постановлений о применении мер взыскания, предусмотренных статьями 25 и 31 настоящего Кодекса, а также в случаях наложения штрафа, взимаемого на месте совершения административного правонарушения.

Принесение прокурором протеста приостанавливает исполнение постановления до рассмотрения протеста.

Статья 285. Срок рассмотрения жалобы и протеста на постановление по делу об административном правонарушении

Жалоба и протест на постановление по делу об административном правонарушении рассматриваются органами (должностными лицами), указанными в части первой статьи 281 настоящего Кодекса, в десятидневный срок со дня их поступления, если иное не установлено законодательством СССР.

Статья 286. Рассмотрение жалобы и протеста на постановление по делу об административном правонарушении

Орган (должностное лицо) при рассмотрении жалобы или протеста на постановление по делу об административном правонарушении проверяет законность и обоснованность вынесенного постановления.

При этом орган (должностное лицо), рассматривающий жалобу или протест, должен проверить, наложено ли взыскание на основании закона и органом (должностным лицом), правомочным решать дела данной категории.

Статья 287. Решение органа (должностного лица), рассматривающего жалобу или протест

Орган (должностное лицо), рассматривающий жалобу или протест на постановление по делу об административном правонарушении, принимает одно из следующих решений:

1) оставляет постановление без изменения, а жалобу или протест без удовлетворения;

2) отменяет постановление и направляет дело на новое рассмотрение;

3) отменяет постановление и прекращает дело;

4) изменяет меру взыскания в пределах предусмотренных нормативным актом об ответственности за административное правонарушение, с тем, однако, чтобы взыскание не было усилено.

Если будет установлено, что постановление вынесено органом (должностным лицом), неправомочным решать данное дело, то такое постановление отменяется и дело направляется на рассмотрение компетентного органа (должностного лица).

Статья 288. **Полномочия народного судьи, начальника органа внутренних дел, председателя вышестоящего суда и начальника вышестоящего органа внутренних дел по пересмотру дела**

Постановление народного судьи по делам об административных правонарушениях, предусмотренных статьями 52, 148, 174, частью третьей статьи 178, статьей 185 настоящего Кодекса, может быть отменено или изменено по протесту прокурора самим народным судьей, а также независимо от наличия протеста прокурора председателем вышестоящего суда.

Постановление начальника органа внутренних дел по делу об административном правонарушении, предусмотренном статьями 174, 178 и 180 настоящего Кодекса, может быть отменено или изменено по протесту прокурора самим начальником органа внутренних дел, а также независимо от наличия протеста прокурора начальником вышестоящего органа внутренних дел [1].

Статья 289. **Направление копии решения по жалобе или протесту на постановление**

Копия решения по жалобе или протесту на постановление по делу об административном правонарушении в течение трех дней высылается лицу, в отношении которого оно вынесено, потерпевшему — по его просьбе, а также органу (должностному лицу), вынесшему постановление по делу. О результатах рассмотрения протеста сообщается прокурору.

Статья 290. **Последствия отмены постановления с прекращением дела об административном правонарушении**

Отмена постановления с прекращением дела об административном правонарушении влечет за собой возврат взысканных денежных сумм, возмездно изъятых и конфискованных предметов, а также отмену других ограничений, связанных с ранее принятым постановлением. При невозможности возврата предмета возвращается его стоимость.

Возмещение ущерба, причиненного гражданину незаконным наложением административного взыскания в виде ареста или исправительных работ, производится в порядке, установленном законодательством.

Статья 291. **Опротестование решения по жалобе в порядке надзора**

Решение по жалобе на постановление по делу об административном правонарушении в порядке надзора может быть опротестовано прокурором, а решение районного (городского) народного суда также и председателем вышестоящего суда.

Протест на решение по жалобе вносится в вышестоящий орган (должностному лицу) по отношению к органу (должностному лицу), принявшему решение по жалобе.

---

[1] Статья 288 — с изменениями, внесенными Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

Раздел V

ИСПОЛНЕНИЕ ПОСТАНОВЛЕНИЙ О НАЛОЖЕНИИ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ВЗЫСКАНИЙ

Глава 23

ОСНОВНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 292. **Обязательность постановления о наложении административного взыскания**

Постановление о наложении административного взыскания обязательно для исполнения государственными и общественными органами, предприятиями, учреждениями, организациями, должностными лицами и гражданами.

Статья 293. **Порядок обращения постановления к исполнению**

Постановление о наложении административного взыскания подлежит исполнению с момента его вынесения, если иное не установлено законодательством Союза ССР, настоящим Кодексом и иным законодательством Казахской ССР.

При обжаловании или опротестовании постановления о наложении административного взыскания постановление подлежит исполнению после оставления жалобы или протеста без удовлетворения.

Постановление о наложении административного взыскания в виде штрафа подлежит принудительному исполнению по истечении срока, установленного законодательством для добровольного исполнения.

Постановление о наложении административного взыскания обращается к исполнению органом (должностным лицом), вынесшим постановление.

Статья 294. **Органы, исполняющие постановления о наложении административных взысканий**

Постановления о наложении административных взысканий приводятся в исполнение уполномоченными на то органами в порядке, установленном законодательством Союза ССР, настоящим Кодексом и другим законодательством Казахской ССР.

Постановление об административном аресте приводится в исполнение органами внутренних дел в порядке, установленном законодательством СССР.

Статья 295. **Исполнение нескольких постановлений в отношении одного лица**

В случае вынесения нескольких постановлений о наложении административных взысканий в отношении одного лица каждое постановление приводится в исполнение самостоятельно.

Статья 296. **Отсрочка исполнения постановления о наложении административного взыскания**

При наличии обстоятельств, делающих немедленное исполнение постановления о наложении административного взыскания в виде ареста, исправительных работ или штрафа (за исключением взыскания штрафа на месте совершения административного правонарушения) невозможным, орган (должностное лицо), вынесший постановление, может по заявлению лица, в отношении которого вынесено постановление, отсрочить исполнение постановления на срок до одного месяца.

Статья 297. **Прекращение исполнения постановления о наложении административного взыскания**

Орган (должностное лицо), вынесший постановление о наложении административного взыскания, прекращает исполнение постановления в случаях:

1) издания акта амнистии, если он устраняет применение административного взыскания;

2) отмены акта, устанавливающего административную ответственность;

3) смерти лица, в отношении которого вынесено постановление.

Прекращенное исполнительное производство не может быть начато вновь.

Статья 298. **Давность исполнения постановлений о наложении административного взыскания**

Не подлежит исполнению постановление о наложении административного взыскания, если оно не было обращено к исполнению в течение трех месяцев со дня вынесения. В случае приостановления исполнения постановления в соответствии со статьей 284 настоящего Кодекса течение давностного срока приостанавливается до рассмотрения жалобы или протеста. В случае отсрочки исполнения постановления в соответствии со статьей 296 настоящего Кодекса течение давностного срока приостанавливается до истечения срока отсрочки [1].

Законодательством Союза ССР и Казахской ССР могут быть установлены иные, более длительные сроки для исполнения постановлений по делам об отдельных видах правонарушений.

В соответствии с Таможенным кодексом СССР предметы контрабанды, а также перевозочные и другие средства, предназначенные для перемещения предметов контрабанды через государственную границу СССР или их сокрытия, подлежат конфискации независимо от времени их обнаружения.

Статья 299. **Разрешение вопросов, связанных с исполнением постановления**

На орган (должностное лицо), вынесший постановление о наложении административного взыскания, возлагаются разрешение вопросов, связанных с исполнением этого постановления, и контроль за его исполнением.

Глава 24

ИСПОЛНЕНИЕ ПОСТАНОВЛЕНИЯ О ВЫНЕСЕНИИ ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯ

Статья 300. **Порядок исполнения постановления о вынесении предупреждения**

Постановление о наложении административного взыскания в виде предупреждения исполняется органом (должностным лицом), вынесшим постановление, путем объявления его после окончания рассмотрения дела.

В случае вынесения в отсутствие нарушителя постановления о наложении административного взыскания в виде предупреждения ему вру-

---

[1] Часть первая статьи 298 — с изменениями, внесенными Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534).

чается копия постановления в порядке, предусмотренном статей 277 настоящего Кодекса [1].

При вынесении на месте совершения нарушения правил дорожного движения административного взыскания в виде предупреждения оно фиксируется способом, устанавливаемым Министерством внутренних дел СССР.

Глава 25

ИСПОЛНЕНИЕ ПОСТАНОВЛЕНИЯ О НАЛОЖЕНИИ ШТРАФА

Статья 301. **Сроки и порядок исполнения постановления о наложении штрафа**

Штраф должен быть уплачен нарушителем не позднее пятнадцати дней со дня вручения ему постановления о наложении штрафа, а в случае обжалования или опротестования такого постановления — не позднее пятнадцати дней со дня уведомления об оставлении жалобы или протеста без удовлетворения.

При отсутствии самостоятельного заработка у лиц в возрасте от шестнадцати до восемнадцати лет, совершивших мелкое хулиганство, штраф взыскивается с родителей или лиц, их заменяющих.

Штраф, наложенный за совершение административного правонарушения, вносится нарушителем в государственную трудовую сберегательную кассу или учреждение Государственного банка СССР.

Статья 302. **Принудительное исполнение постановления о взыскании штрафа**

В случае неуплаты штрафа нарушителем в срок, установленный статьей 301 настоящего Кодекса, постановление о наложении штрафа направляется для удержания суммы штрафа в принудительном порядке из его заработной платы или иного заработка, пенсии или стипендии в соответствии с правилами, установленными гражданским процессуальным законодательством.

Если лицо, подвергнутое штрафу, не работает или взыскание штрафа из заработка нарушителя невозможно по другим причинам, взыскание штрафа производится на основании постановления органа или должностного лица о наложении штрафа судебным исполнителем путем обращения взыскания на личное имущество нарушителя, а также на его долю в общей собственности по правилам Гражданского процессуального кодекса Казахской ССР.

Взыскание штрафа не может быть обращено на имущество, которое в соответствии с законодательством Союза ССР и Казахской ССР не подлежит конфискации.

При обнаружении предметов контрабанды в транспортных средствах, владельцы которых не имеют постоянного местожительства в СССР, штраф взыскивается по правилам Таможенного кодекса СССР.

Статья 303. **Исполнение постановления о наложении штрафа, взыскиваемого на месте**

При взимании штрафа в соответствии со статьей 251 настоящего Кодекса на месте совершения административного правонарушения нарушителю выдается квитанция установленного образца.

---

[1] Статья 300 дополнена частью второй Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534).

В случае неуплаты штрафа на месте производство по делу осуществляется в порядке, предусмотренном настоящим Кодексом.

Статья 304. **Окончание производства по исполнению постановления о наложении штрафа**

Постановление о наложении штрафа, по которому взыскание штрафа произведено полностью, с отметкой об исполнении возвращается органу (должностному лицу), вынесшему постановление.

Глава 26
ИСПОЛНЕНИЕ ПОСТАНОВЛЕНИЯ О ВОЗМЕЗДНОМ ИЗЪЯТИИ ПРЕДМЕТА

Статья 305. **Исполнение постановления о возмездном изъятии предмета**

Постановление о возмездном изъятии предмета, явившегося орудием совершения или непосредственным объектом административного правонарушения, приводится в исполнение уполномоченными на то органами в порядке, определяемом законодательством Союза ССР, настоящим Кодексом и другим законодательством Казахской ССР.

Статья 306. **Порядок исполнения постановления о возмездном изъятии предмета** [1]

Изъятые на основании постановления о возмездном изъятии предметы сдаются органами (должностными лицами), вынесшими постановление, для реализации в комиссионный магазин или другую торговую организацию по месту нахождения имущества нарушителя.

Постановление о возмездном изъятии огнестрельного оружия и боевых припасов исполняется органами внутренних дел.

Суммы, вырученные от реализации возмездно изъятого предмета, в соответствии со статьей 27 настоящего Кодекса передаются бывшему собственнику за вычетом расходов по реализации изъятого предмета [1].

Глава 27
ИСПОЛНЕНИЕ ПОСТАНОВЛЕНИЯ О КОНФИСКАЦИИ

Статья 307. **Исполнение постановления о конфискации**

Постановление о конфискации предмета, явившегося орудием совершения или непосредственным объектом административного правонарушения, приводится в исполнение уполномоченными на то органами, в порядке, установленном законодательством Союза ССР, настоящим Кодексом и другим законодательством Казахской ССР.

Статья 308. **Органы, осуществляющие исполнение постановления о конфискации**

Постановление о конфискации предмета, явившегося орудием совершения или непосредственным объектом административного правонарушения, приводится в исполнение:

---

[1] Заголовок и часть третья статьи 306 — с изменениями, внесенными Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534). Тем же Указом статья дополнена частью второй.

судебными исполнителями — при совершении правонарушений, предусмотренных статьями 90-3, частью первой статьи 91 (кроме дел о нарушении правил охоты), 148 и 165 настоящего Кодекса [1];

уполномоченными на то лицами органов воздушного транспорта — при совершении правонарушений, предусмотренных частью второй статьи 116 и частью второй статьи 134 настоящего Кодекса;

уполномоченными на то лицами органов внутренних дел при совершении правонарушений, предусмотренных статьями 167, 168, 176, 187, 189 и 190 настоящего Кодекса [2];

уполномоченными на то лицами предприятий и организаций газового хозяйства, тепловых сетей и коммунального хозяйства при совершении правонарушении, предусмотренных частью второй статьи 102 и частью второй статьи 156 настоящего Кодекса;

уполномоченными на то лицами финансовых органов — при совершении правонарушений, предусмотренных статьями 169 и 170 настоящего Кодекса;

уполномоченными на то лицами органов, осуществляющих государственный надзор за соблюдением правил охоты,— при совершении правонарушений, предусмотренных статьей 91 (за совершение нарушений правил охоты), статьей 172 настоящего Кодекса;

уполномоченными на то лицами органов рыбоохраны при совершении правонарушений, предусмотренных статьей 92 [1];

уполномоченными на то лицами предприятий и организаций, на которые возложен прием конфискованных плотоядных зверей и шкурок этих животных,— при совершении правонарушения, предусмотренного статьей 171 настоящего Кодекса;

уполномоченными на то лицами таможенных органов — при совершении правонарушений, предусмотренных статьями 204 и 205 настоящего Кодекса.

Статья 309. **Порядок исполнения постановления о конфискации**

Исполнение постановления о конфискации предмета, явившегося орудием совершения или непосредственным объектом административного правонарушения, осуществляется путем изъятия конфискованного предмета и принудительного безвозмездного обращения этого предмета в собственность государства.

Исполнение постановлений о конфискации предметов контрабанды, а также перевозочных и других средств, предназначенных для перемещения предметов контрабанды через государственную границу СССР или их сокрытия, производится по правилам Таможенного кодекса СССР.

Постановление о конфискации предмета с отметкой об исполнении возвращается органу (должностному лицу), вынесшему постановление [2].

Статья 310. **Порядок реализации конфискованных предметов**

Реализация конфискованных предметов, явившихся орудием совершения или непосредственным объектом административного правонарушения, производится в порядке, устанавливаемом Советом Министров Казахской ССР.

---

[1] Абзацы второй, седьмой статьи 308 — с изменениями, внесенными Указом от 21 ноября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 49, ст. 513). Тем же Указом статья дополнена абзацем восьмым.

[2] Абзац четвертый статьи 308 — с изменениями, внесенными Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534). Тем же Указом статья 309 дополнена частью третьей.

Глава 28

ИСПОЛНЕНИЕ ПОСТАНОВЛЕНИЯ О ЛИШЕНИИ СПЕЦИАЛЬНОГО ПРАВА

Статья 311. **Исполнение постановления о лишении специального права**

Постановление о лишении специального права, предоставленного данному гражданину (права управления транспортными средствами, права охоты), приводится в исполнение в порядке, установленном законодательством Союза ССР, настоящим Кодексом и другим законодательством Казахской ССР.

Статья 312. **Органы, исполняющие постановление о лишении специального права**

Постановление о лишении права управления транспортными средствами приводится в исполнение должностными лицами органов внутренних дел, указанными в пункте 2 статьи 217 настоящего Кодекса.

Постановление о лишении судоводителей права управления маломерными судами приводится в исполнение должностными лицами органов Государственной инспекции по маломерным судам Казахской ССР, указанными в пункте 2 статьи 221-1 настоящего Кодекса [1];

Постановление о лишении права охоты приводится в исполнение должностными лицами органов, осуществляющих государственный надзор за соблюдением правил охоты, указанными в части второй статьи 235 настоящего Кодекса.

Статья 313. **Порядок исполнения постановления о лишении права управления транспортными средствами и маломерными судами**

Исполнение постановления о лишении права управления транспортными средствами или маломерными судами производится путем изъятия водительского удостоверения и талона к нему, если водитель или судоводитель лишен права управления всеми видами транспортных средств или маломерных судов.

Если водитель или судоводитель лишен права управления не всеми видами транспортных средств или маломерных судов, то в водительском удостоверении и в талоне к нему отмечается, какими видами транспортных средств или маломерных судов он лишен права управления.

Порядок изъятия удостоверения на право управления транспортными средствами или маломерными судами устанавливается соответственно Министерством внутренних дел СССР или Государственной инспекцией по маломерным судам Казахской ССР.

В случае уклонения водителя или судоводителя, лишенного права управления транспортными средствами или маломерными судами, от сдачи водительского удостоверения органами внутренних дел или Государственной инспекции по маломерным судам Казахской ССР принимаются предусмотренные законодательством меры к изъятию удостоверения [1].

---

[1] Статья 312 дополнена частью второй Указом от 29 июля 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 32, ст. 325). Тем же Указом внесены изменения в статью 313.

Статья 314. **Порядок исполнения постановления о лишении права охоты**

Исполнение постановления о лишении права охоты производится путем изъятия охотничьего билета.

В случае уклонения лица, лишенного права охоты, от сдачи охотничьего билета органы, осуществляющие государственный надзор за соблюдением правил охоты, принимают предусмотренные законодательством меры к изъятию охотничьего билета.

Статья 315. **Исчисление сроков лишения специального права**

Водители транспортных средств и лица, нарушившие правила охоты, считаются лишенными специального права со дня вынесения постановления о лишении этого права.

По истечении срока лишения специального права, а также в случае его сокращения в соответствии со статьей 316 настоящего Кодекса лицу, подвергнутому данной мере административного взыскания, возвращаются в установленном порядке изъятые у него документы.

Статья 316. **Основание и порядок сокращения срока лишения специального права**

При добросовестном отношении к труду и примерном поведении лица, лишенного на определенный срок права управления транспортным средством или права охоты, орган (должностное лицо), наложивший взыскание, может по истечении не менее половины назначенного срока сократить по ходатайству общественной организации, трудового коллектива срок лишения указанного права.

Глава 29

ИСПОЛНЕНИЕ ПОСТАНОВЛЕНИЯ ОБ ИСПРАВИТЕЛЬНЫХ РАБОТАХ

Статья 317. **Порядок исполнения постановления об исправительных работах**

Постановление об исправительных работах приводится в исполнение органами внутренних дел в порядке, установленном законодательством Союза ССР, настоящим Кодексом и другим законодательством Казахской ССР.

Постановление народного судьи о применении исправительных работ направляется на исполнение не позднее чем на следующий день после его вынесения.

Исправительные работы в соответствии со статьей 30 настоящего Кодекса отбываются по месту постоянной работы правонарушителя.

Из заработка правонарушителя производятся на основании постановления об исправительных работах удержания в доход государства в течение срока отбывания взыскания в размерах, определяемых постановлением.

Статья 318. **Срок отбывания исправительных работ**

Отбывание исправительных работ исчисляется временем, в течение которого нарушитель работал и из его заработка производилось удержание.

Число дней, отработанных нарушителем, должно быть не менее числа рабочих дней, приходящихся на установленный судом календарный срок взыскания. Если нарушитель не отработал указанного коли-

чества рабочих дней, отбывание исправительных работ продолжается до полной отработки нарушителем положенного количества рабочих дней.

В срок отбывания взыскания засчитывается время, в течение которого нарушитель не работал по уважительным причинам и ему в соответствии с законом выплачивалась заработная плата. В этот срок также засчитывается время болезни, время, предоставленное для ухода за больным, и время, проведенное в отпуске по беременности и родам. Время болезни, вызванной опьянением или действиями, связанными с опьянением, в срок отбывания исправительных работ не засчитывается [1].

Статья 319. **Обязанность администрации предприятий, учреждений и организаций по месту отбывания нарушителем исправительных работ**

На администрацию предприятий, учреждений и организаций по месту отбывания нарушителем исправительных работ возлагается:

правильное и своевременное производство удержаний из заработка нарушителя в доход государства и своевременный перевод удержанных сумм в установленном порядке;

трудовое воспитание нарушителя в духе честного отношения к труду, соблюдения трудовой дисциплины.

В случае уклонения лица, в отношении которого применены меры административного взыскания в виде отбывания исправительных работ, от отбывания этого взыскания администрация уведомляет об этом орган внутренних дел.

Статья 320. **Последствия уклонения от исправительных работ, примененных за совершение мелкого хулиганства**

В случае уклонения лица от отбывания исправительных работ, примененных за совершение мелкого хулиганства, постановлением народного судьи неотбытый срок исправительных работ может быть заменен штрафом от десяти до пятидесяти рублей или административным арестом из расчета один день ареста за три дня исправительных работ, но не более чем на пятнадцать суток [1].

Глава 30

ИСПОЛНЕНИЕ ПОСТАНОВЛЕНИЯ ОБ АДМИНИСТРАТИВНОМ АРЕСТЕ

Статья 321. **Исполнение постановления об административном аресте**

В случае наложения административного взыскания в виде административного ареста постановление об административном аресте приводится в исполнение немедленно органами внутренних дел в порядке, установленном законодательством СССР.

Статья 322. **Порядок исполнения постановления об административном аресте**

Лица, подвергнутые административному аресту, содержатся под стражей в местах, определяемых органами внутренних дел, изолированно

---

[1] Статья 318 дополнена частью третьей Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534). Тем же Указом в статью 320 внесены изменения.

от других категорий лиц, содержащихся под стражей. При исполнении постановления об административном аресте арестованные подвергаются личному досмотру. Срок административного задержания засчитывается в срок административного ареста [1].

Организация трудового использования лиц, подвергнутых административному аресту, возлагается на исполнительные комитеты местных Советов народных депутатов. Лица, подвергнутые административному аресту за правонарушения, предусмотренные статьей 174, частью третьей статьи 178, статьей 185 настоящего Кодекса, используются без оплаты труда на физических работах. За время нахождения под арестом заработная плата им по месту постоянной работы не выплачивается [2].

Глава 31

ИСПОЛНЕНИЕ ПОСТАНОВЛЕНИЯ В ЧАСТИ ВОЗМЕЩЕНИЯ ИМУЩЕСТВЕННОГО УЩЕРБА

Статья 323. **Исполнение постановления в части возмещения имущественного ущерба**

Постановление по делу об административном правонарушении в части возмещения имущественного ущерба, подлежащего взысканию в соответствии со статьей 39 настоящего Кодекса, приводится в исполнение в порядке, устанавливаемом законодательством Союза ССР, настоящим Кодексом и гражданским процессуальным законодательством Казахской ССР.

Статья 324. **Порядок исполнения постановления в части возмещения имущественного ущерба**

Постановление по делу об административном правонарушении в части возмещения имущественного ущерба является исполнительным документом.

Имущественный ущерб должен быть возмещен нарушителем не позднее пятнадцати дней со дня вручения ему постановления, а в случае обжалования или опротестования такого постановления — не позднее пятнадцати дней со дня уведомления об оставлении жалобы или протеста без удовлетворения.

В случае неисполнения постановления в части возмещения имущественного ущерба в срок, установленный частью второй настоящей статьи, оно направляется для взыскания ущерба в порядке исполнительного производства, предусмотренном гражданским процессуальным законодательством.

О ВВЕДЕНИИ В ДЕЙСТВИЕ КОДЕКСА КАЗАХСКОЙ ССР ОБ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ПРАВОНАРУШЕНИЯХ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА КАЗАХСКОЙ ССР от 22 марта 1984 г.

(Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 14, ст. 196)

В связи с принятием Кодекса Казахской ССР об административных правонарушениях Верховный Совет Казахской Советской Социалистической Республики постановляет:

---

[1] Часть первая статьи 322 — с изменениями, внесенными Указом от 28 сентября 1984 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 534).

[2] Часть вторая статьи 322 — с изменениями, внесенными Указом от 22 октября 1985 г. (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457).

1. Ввести в действие Кодекс Казахской ССР об административных правонарушениях с 1 октября 1984 года.

2. Поручить Президиуму Верховного Совета Казахской ССР установить порядок введения в действие Кодекса Казахской ССР об административных правонарушениях и привести законодательство Казахской ССР в соответствие с этим Кодексом.

О ПОРЯДКЕ ВВЕДЕНИЯ В ДЕЙСТВИЕ КОДЕКСА КАЗАХСКОЙ ССР ОБ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ПРАВОНАРУШЕНИЯХ [1]

УКАЗ ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА КАЗАХСКОЙ ССР
от 28 сентября 1984 г.

(Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 41, ст. 535)

В соответствии с постановлением Верховного Совета Казахской ССР от 22 марта 1984 года «О введении в действие Кодекса Казахской ССР об административных правонарушениях» (Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1984 г., № 14, ст. 196) Президиум Верховного Совета Казахской ССР постановляет:

1. Впредь до приведения законодательства Казахской ССР в соответствие с Кодексом Казахской ССР об административных правонарушениях действующие акты законодательства и иные нормативные акты Казахской ССР об административных правонарушениях граждан и должностных лиц применяются, поскольку они не противоречат Кодексу. Вступление в силу Кодекса не затрагивает действующих актов законодательства по вопросам ответственности юридических лиц в административном порядке.

2. Правила, содержащиеся в Кодексе Казахской ССР об административных правонарушениях, установленные Основами законодательства Союза ССР и союзных республик об административных правонарушениях, применяются со дня введения в действие Основ, то есть с 1 марта 1981 года, в соответствии с Указом Президиума Верховного Совета СССР от 19 февраля 1981 года (Ведомости Верховного Совета СССР, 1981 г., № 8, ст. 178).

3. Правила Кодекса Казахской ССР об административных правонарушениях применяются в отношении лиц, совершивших правонарушения после введения в действие Кодекса, то есть с 1 октября 1984 года, за изъятиями, установленными статьей 6 настоящего Указа.

Дела об административных правонарушениях, совершенных до введения в действие Кодекса, рассматриваются с 1 октября 1984 года по правилам, установленным Кодексом.

4. Если на лицо, совершившее административное правонарушение, предусмотренное Указом Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 15 апреля 1960 года «Об ответственности за незаконное изготовление и использование радиопередающих устройств» (Ведомости Верховного Совета и Правительства Казахской ССР, 1960 г., № 12, ст. 76), был наложен штраф в размере, превышающем пятьдесят рублей, и этот штраф не был взыскан до 1 октября 1984 года, то он взыскивается в размере пятидесяти рублей.

Взысканные суммы штрафа возврату не подлежат.

---

[1] Статьи 9 и 10 не приводятся, как не содержащие норм, подлежащих включению в Свод законов Казахской ССР.

5. Если в соответствии со статьями Особенной части Кодекса Казахской ССР об административных правонарушениях установлено взыскание в виде штрафа в более высоком размере, чем в ранее действовавшем законодательстве, такой штраф применяется к лицам, совершившим правонарушение после 1 октября 1984 года. В ином случае применяется ранее действовавшее законодательство.

6. Правила статей 162, 176, 189—192 Кодекса Казахской ССР об административных правонарушениях в редакции Указа Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 28 сентября 1984 года «О внесении изменений и дополнений в Кодекс Казахской ССР об административных правонарушениях» применяются к лицам, совершившим административные правонарушения после 1 января 1985 года.

7. Дела об административных правонарушениях, оставшиеся не рассмотренными до 1 октября 1984 года, рассматриваются тем органом (должностным лицом), в чьем производстве они находятся, независимо от подведомственности, установленной Кодексом.

8. Действие статьи 320 Кодекса в редакции Указа Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 28 сентября 1984 года «О внесении изменений и дополнений в Кодекс Казахской ССР об административных правонарушениях» в части замены исправительных работ другими видами административного взыскания распространяется и на лиц, привлеченных к административной ответственности до 1 октября 1984 года.

11. Настоящий Указ вводится в действие с 1 октября 1984 года.

ЗАКОН КАЗАХСКОЙ ССР О ЗДРАВООХРАНЕНИИ [1]

от 23 декабря 1970 г.

(Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1970 г., приложение к № 52)

Статья 60 [1]

ОБ ОБЛАСТНОМ СОВЕТЕ НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ КАЗАХСКОЙ ССР [2]

ЗАКОН КАЗАХСКОЙ ССР
от 13 ноября 1980 г.

(Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1980 г., № 48, ст. 185)

Пункт 7 статьи 30

О РАЙОННОМ СОВЕТЕ НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ КАЗАХСКОЙ ССР [3]

ЗАКОН КАЗАХСКОЙ ССР
от 21 июля 1971 г.

(В редакции Закона Казахской ССР от 14 декабря 1979 г.— Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1979 г., № 52)

Пункт 6 статьи 28

[1] См. том 3, стр. 287.
[2] См. том 1, стр. 163.
[3] См. том 1, стр. 190.

О ГОРОДСКОМ, РАЙОННОМ В ГОРОДЕ СОВЕТЕ НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ КАЗАХСКОЙ ССР[1]

ЗАКОН КАЗАХСКОЙ ССР
от 21 июля 1971 г.

(В редакции Закона Казахской ССР от 14 декабря 1979 г.— Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1979 г., № 52)

Пункт 6 статьи 26

О ПОСЕЛКОВОМ, СЕЛЬСКОМ, АУЛЬНОМ СОВЕТЕ НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ КАЗАХСКОЙ ССР[2]

ЗАКОН КАЗАХСКОЙ ССР
от 20 декабря 1968 г.

(В редакции Закона Казахской ССР от 14 декабря 1979 г.— Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1979 г., № 52)

Статья 26

О ВЫБОРАХ В ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ КАЗАХСКОЙ ССР[3]

ЗАКОН КАЗАХСКОЙ ССР
от 20 декабря 1978 г.

(Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1978 г., № 52)

Статья 46

О СУДОУСТРОЙСТВЕ КАЗАХСКОЙ ССР[4]

ЗАКОН КАЗАХСКОЙ ССР
от 12 июня 1981 г.

(Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1981 г., № 25)

Статья 60

ПОЛОЖЕНИЕ О ДОБРОВОЛЬНЫХ НАРОДНЫХ ДРУЖИНАХ ПО ОХРАНЕ ОБЩЕСТВЕННОГО ПОРЯДКА КАЗАХСКОЙ ССР[5]

УТВЕРЖДЕНО ПОСТАНОВЛЕНИЕМ ЦК КП КАЗАХСТАНА И СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР
от 7 июня 1974 г. № 332

(СП Казахской ССР, 1974 г., № 14, ст. 67)

Подпункты «б»—«д» статьи 22

---

[1] См. том 1, стр. 220.
[2] См. том 1, стр. 252.
[3] См. том 1, стр 51.
[4] См. том 11, стр. 7.
[5] См. стр. 22.

ПОЛОЖЕНИЕ О КОМИССИЯХ ПО ДЕЛАМ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ[1]

УТВЕРЖДЕНО УКАЗОМ ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА КАЗАХСКОЙ ССР
от 26 августа 1967 г.

(В редакции Указа от 22 октября 1985 г.— Ведомости Верховного Совета Казахской ССР, 1985 г., № 45, ст. 457)

Часть первая статьи 32

[1] См. стр. 40.

ХРОНОЛОГИЧЕСКИЙ ПЕРЕЧЕНЬ АКТОВ, ПОМЕЩЕННЫХ В ТОМЕ

Стр.

1957 год

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 10 мая 1957 г. № 288 «Об организации республиканского добровольного пожарного общества» . . 139

1959 год

Положение об общественных автоинспекторах, городских и районных советах общественных автоинспекторов, утвержденное распоряжением Совета Министров Казахской ССР от 2 октября 1959 г. № 1694 133

1962 год

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 24 декабря 1962 г. № 944 «Об утверждении образцов и описаний знака добровольного пожарного общества Казахской ССР» ДПО КазССР» и нагрудного значка «Отличник ДПО КазССР» 154

1963 год

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 9 октября 1963 г № 805 «Об утверждении Положений о добровольных пожарных дружинах и общественных пожарных инспекторах» 156

1964 год

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 2 сентября 1964 г. № 616 «Об утверждении Положения об общественных инспекторах по паспортному режиму» 119

Указ Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 19 октября 1964 г. «О принудительном лечении и трудовом перевоспитании хронических алкоголиков и наркоманов» 80

1966 год

Постановление Центрального Комитета КП Казахстана и Совета Министров Казахской ССР от 3 декабря 1966 г. № 838 «Об учреждении нагрудного знака «Отличный дружинник Казахской ССР» 33

1967 год

Положение о комиссиях по делам несовершеннолетних, утвержденное Указом Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 26 августа 1967 г. . . 40

Часть первая статьи 32 (отсылка) 267
Указ Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 26 августа 1967 г. «Об утверждении Положения об общественных воспитателях несовершеннолетних» 54

1968 год

Закон Казахской ССР от 20 декабря 1968 г. «О поселковом, сельском, аульном Совете народных депутатов Казахской ССР», пункты 1, 5, 7 статьи 24, пункты 1 и 3 статьи 57 (отсылка) 8
Статья 26 (отсылка) 266

1970 год

Постановление Центрального Комитета КП Казахстана и Совета Министров Казахской ССР от 17 марта 1970 г. № 184 «О реализации постановления ЦК КПСС и Совета Министров СССР от 23 февраля 1970 года № 136 «О мерах по усилению борьбы с лицами, уклоняющимися от общественно полезного труда и ведущим антиобщественный паразитический образ жизни» 82
Закон Казахской ССР о здравоохранении от 23 декабря 1970 г., статья 60 [1] (отсылка) 265

1971 год

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 7 июня 1971 г. № 310 «Об утверждении Положения об отделе внутренних дел исполнительного комитета районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов» 101
Закон Казахской ССР от 21 июля 1971 г. «О районном Совете народных депутатов Казахской ССР», статья 3, пункты 1, 7, 12 статьи 28, пункты 1 и 5 статьи 69 (отсылка) 7
Пункт 6 статьи 28 (отсылка) 265
Закон Казахской ССР от 21 июля 1971 г. «О городском, районном в городе Совете народных депутатов Казахской ССР», пункты 1, 7, 12 статьи 26, пункт 9 статьи 31, пункты 1 и 5 статьи 74 (отсылка) 8
Пункт 6 статьи 26 (отсылка) 266

1972 год

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 20 июня 1972 г. № 353 «О мерах по усилению борьбы против пьянства и алкоголизма» . . . 73
Постановление Совета Министров Казахской ССР и Казахского республиканского совета профессиональных союзов от 15 августа 1972 г. № 467 «Об организации на предприятиях автомобильного транспорта и городского электротранспорта комиссий общественного контроля за безопасностью движения» . 130
Положение о комиссиях по борьбе с пьянством при Совете Министров Казахской ССР и исполнительных комитетах местных Советов народных депутатов, утвержденное Указом Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 18 декабря 1972 г. 75
Постановление Совета Министров Казахской ССР от 29 декабря 1972 г. № 666 «О дополнительных мерах по обеспечению безопасности дорожного движения» 125

1973 год

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 16 марта 1973 г. № 135 «Об утверждении Положения о Министерстве внутренних дел Казахской ССР» 87
Постановление Совета Министров Казахской ССР от 29 ноября 1973 г. № 612 «Об утверждении Положения об управлении внутренних дел исполкома областного (Алма-Атинского городского) Совета народных депутатов» . . . 93

1974 год

Постановление Центрального Комитета КП Казахстана и Совета Министров Казахской ССР от 7 июня 1974 г. № 332 «О реализации постановления ЦК КПСС и Совета Министров СССР от 20 мая 1974 г. № 379 «О дальнейшем совершенствовании деятельности добровольных народных дружин по охране общественного порядка» 19

Подпункты «б»—«д» статьи 22 (отсылка) 266

1977 год

Указ Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 28 марта 1977 г. «Об утверждении Положения о товарищеских судах и Положения об общественных советах по работе товарищеских судов» 8

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 9 августа 1977 г. № 383 «О тарифах за охрану предприятий, учреждений, организаций и других объектов, осуществляемую подразделениями вневедомственной охраны при органах внутренних дел Казахской ССР» 109

1978 год

Закон Казахской ССР от 20 декабря 1978 г. «О выборах в Верховный Совет Казахской ССР», статья 46 (отсылка) 266

1979 год

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 10 мая 1979 г. № 197 «Об утверждении Положения о Комиссии по обеспечению безопасности дорожного движения при Совете Министров Казахской ССР» 127

Закон Казахской ССР от 14 декабря 1979 г. «О Совете Министров Казахской ССР», пункт 1 статьи 13 (отсылка) 7

1980 год

Указ Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 17 июля 1980 г. «Об утверждении Положения об общественных пунктах охраны порядка Казахской ССР» 35

Закон Казахской ССР от 13 ноября 1980 г «Об областном Совете народных депутатов Казахской ССР», часть первая статьи 5, пункты 1, 11 и 15 статьи 30, часть вторая статьи 48 (отсылка) 7

Пункт 7 статьи 30 (отсылка) 265

1981 год

Закон Казахской ССР от 12 июня 1981 г. «О судоустройстве Казахской ССР», статья 60 (отсылка) 266

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 14 сентября 1981 г. № 403 «Об объединении решений Правительства Казахской ССР по вопросам охраны лесов от пожаров и защиты их от вредных насекомых и болезней» (отсылка) 156

1983 год

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 7 июля 1983 г. № 283 «Об объединении решений Правительства республики по вопросам обеспечения пожарной безопасности городов, других населенных пунктов и объектов народного хозяйства Казахской ССР» 151

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 21 декабря 1983 г. № 484 «Об утверждении Типового договора об охране вневедомственной охраной при органе внутренних дел квартир и других помещений с личным имуществом граждан» 111

1984 год

Кодекс Казахской ССР об административных правонарушениях, принятый Верховным Советом Казахской ССР 22 марта 1984 г. 173

Постановление Верховного Совета Казахской ССР от 22 марта 1984 г. «О введении в действие Кодекса Казахской ССР об административных правонарушениях» 263

Указ Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 28 сентября 1984 г. «О порядке введения в действие Кодекса Казахской ССР об административных правонарушениях» 264

1985 год

Указ Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 23 мая 1985 г. «О мерах по усилению борьбы против пьянства и алкоголизма, искоренению самогоноварения» 58

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 30 мая 1985 г. № 187 «О реализации постановления Совета Министров СССР от 7 мая 1985 года № 410 «О мерах по преодолению пьянства и алкоголизма, искоренению самогоноварения 64

Указ Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 22 октября 1985 г. «Об утверждении Положения о комиссиях по борьбе с пьянством, образуемых на предприятиях, в учреждениях, организациях и их структурных подразделениях» 68

АЛФАВИТНО-ПРЕДМЕТНЫЙ УКАЗАТЕЛЬ К АКТАМ, ПОМЕЩЕННЫМ В ТОМЕ

А

АВАРИЙНАЯ ОБСТАНОВКА
Создание А. О.— 202

АВТОМОБИЛИ
Выпуск в эксплуатацию А. с превышением норматива загрязняющих веществ в выбросах — 192

АВТОТРАНСПОРТ
см. Транспорт

АДВОКАТ
Участие А. в рассмотрении дела — 247

АДМИНИСТРАТИВНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ
Условия, при которых наступает А. О.— 176

АДМИНИСТРАТИВНОЕ ВЗЫСКАНИЕ
Понятие А. В.— 179
— виды А. В.— 179
— основное и дополнительное А. В.— 180
— А. В. не освобождает лицо, совершившее административное правонарушение, исполнить обязанность — 184

АДМИНИСТРАТИВНОЕ ЗАДЕРЖАНИЕ
— Цели А. З.— 242
— порядок А. З.— 242
— органы (должностные лица), правомочные осуществлять А. З.— 243
— сроки А. З.— 243
— обжалование А. З.— 246

АДМИНИСТРАТИВНОЕ ПРАВОНАРУШЕНИЕ
— понятие А. П.— 176
— А. П., совершенное умышленно — 176
— А. П., совершенное по неосторожности — 177
— порядок производства по делам об А. П.— 238
— порядок рассмотрения дел об А. П.— 249

АДМИНИСТРАТИВНЫЕ КОМИССИИ
— компетенция А. К.— 225
— порядок образования и состав А. К.— 225
— подведомственность дел А. К.— 226

АДМИНИСТРАТИВНЫЙ АРЕСТ
— применение А. А.— 181
— исполнение постановлений об А. А.— 262

АДМИНИСТРАТИВНЫЙ НАДЗОР

— нарушение правил А. Н.— 216

АЗАРТНЫЕ ИГРЫ — 215

АЛКОГОЛИЗМ

— меры борьбы с А.— 73
— лечение и трудовое перевоспитание А.— 80—82
— принудительное лечение А.— 80
— см. также Пьянство

АЛКОГОЛЬНЫЕ НАПИТКИ

— сокращение продажи А. Н.— 74
— ответственность за нарушение порядка продажи А. Н.— 60

АНТИОБЩЕСТВЕННЫЙ ОБРАЗ ЖИЗНИ

— борьба с лицами, ведущими А. О. Ж.— 82

АТМОСФЕРА

— превышение нормативов предельно допустимых выбросов загрязняющих веществ в А.— 191
— нарушение правил эксплуатации сооружений, оборудования для очистки выбросов в А.— 191
— ввод в эксплуатацию объектов, не удовлетворяющих требованиям по охране А.— 191
— нарушение правил складирования и сжигания промышленных и бытовых отходов — 192
— нарушение правил транспортировки, хранения и применения средств защиты растений, минеральных удобрений, повлекшее загрязнение А.— 192
— невыполнение предписаний органов, осуществляющих контроль за охраной А. воздуха — 192

Б

БЕЗБИЛЕТНЫЙ ПРОЕЗД — 205

БЕЗОПАСНОЕ ВЕДЕНИЕ РАБОТ

— нарушение правил, норм и инструкций по Б. В. Р. в отраслях промышленности — 195

БЕЗОПАСНОСТЬ ДВИЖЕНИЯ

— Б. Д. на железнодорожном транспорте — 199
— комиссия по обеспечению Б. Д. при Совете Министров Казахской ССР — 127
— контроль милиции за Б. Д.— 90, 98
— материальное обеспечение Б. Д.— 125, 126
— Б. Д. на морском транспорте — 200
— нарушение водителями правил эксплуатации транспортных средств — 202
— ответственность за нарушение правил Б. Д.— 202—205
— пропаганда правил Б. Д.— 128
— Б. Д. на речном транспорте — 201

БЕЗОПАСНОСТЬ ПАССАЖИРОВ

— нарушение правил, обеспечивающих Б. П. на морском транспорте — 201
— нарушение правил пользования средствами железнодорожного транспорта — 200

БЕЗОПАСНОСТЬ ПОЛЕТОВ — 200

БЕНЗИН

Незаконный отпуск и приобретение Б.— 186

БЕРЕМЕННЫЕ ЖЕНЩИНЫ

К Б. Ж. не может применяться административный арест — 181

БЛАГОУСТРОЙСТВО ГОРОДОВ И НАСЕЛЕННЫХ ПУНКТОВ

Нарушение правил Б. Г. и Н. П.— 210

БОЛЕЗНИ РАСТЕНИЙ

Нарушение правил по борьбе с Б. Р.— 197

БУРОВЫЕ СКВАЖИНЫ
Невыполнение требований по приведению Б. С. в безопасное состояние — 188

В

ВЕНЕРИЧЕСКИЕ БОЛЕЗНИ
— уклонение от медицинского обследования больных В. Б.— 185
— уклонение от лечения больных В. Б.— 185
— сокрытие больным В. Б. источника заражения — 185

ВЕТЕРИНАРНО-САНИТАРНЫЕ ПРАВИЛА
Нарушение В. П.— 199

ВЗРЫВЧАТЫЕ МАТЕРИАЛЫ
Нарушение правил, норм и инструкций по хранению, использованию и учету В. М.— 195

ВИДЫ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ВЗЫСКАНИЙ — 179

ВНЕВЕДОМСТВЕННАЯ ОХРАНА
— типовой договор об охране В. О. при органе внутренних дел — 111
— тарифы за охрану предприятий, учреждений, организаций, осуществляемую подразделениями В. О.— 109

ВОДА
Нарушение права государственной собственности на В.— 185
— засорение и загрязнение В.— 188

ВОДНЫЕ ОБЪЕКТЫ
См. Вода

ВОДНЫЕ РЕСУРСЫ
Нарушение правил охраны В. Р.— 188

ВОДОПОЛЬЗОВАНИЕ
Нарушение правил В.— 188

ВОДОПРОВОДНЫЕ СЕТИ
Самовольное подключение к В. С.— 210

ВОДОХОЗЯЙСТВЕННЫЕ СООРУЖЕНИЯ
Повреждение В. С. и устройств, нарушение правил их эксплуатации — 189

ВОЕННОСЛУЖАЩИЕ
Ответственность В. за административные правонарушения — 177

ВОЕННЫЙ БИЛЕТ
Умышленная порча или небрежное хранение В. Б.— 220

ВОЗМЕЗДНОЕ ИЗЪЯТИЕ ПРЕДМЕТА
В. И. П., явившегося орудием административного правонарушения — 180
— исполнение постановления о В. И. П.— 258

ВОЗМЕЩЕНИЕ ИМУЩЕСТВЕННОГО УЩЕРБА
— исполнение постановления в части В. И. У.— 263

ВОЗМЕЩЕНИЕ РАСХОДОВ ПОТЕРПЕВШИМ, СВИДЕТЕЛЯМ, ЭКСПЕРТАМ И ПЕРЕВОДЧИКАМ — 247

ВОЗРАСТ
— В. по достижении которого наступает административная ответственность — 177

ВОИНСКИЙ УЧЕТ
Нарушение правил В. У.— 220

ВОСПИТАНИЕ ДЕТЕЙ
Невыполнение родителями или лицами, их заменяющими, обязанностей по В. Д.— 215

ВОССТАНОВЛЕНИЕ ЛЕСОВ
Нарушение правил В. Л.— 190

ВРЕДИТЕЛИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ РАСТЕНИЙ
Нарушение или невыполнение правил по борьбе с В. С. Р.— 198

ВРЕДНОЕ ВОЗДЕЙСТВИЕ НА ЛЕСА
Ввод в эксплуатацию производственных объектов без устройств, предотвращаю-

щих В. В.— 190

ВРЕДНЫЕ ВЕЩЕСТВА
— Невыполнение обязанностей по регистрации в судовых документах операций с В. В.— 188

ВРЕДНЫЕ ВЫБРОСЫ
— повреждение леса В. В.— 190
— выпуск в эксплуатацию транспортных средств с превышением нормативов В. В.— 192

ВЫПУСК НА ЛИНИЮ НЕИСПРАВНЫХ ТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ — 204

ВЫСОКОВОЛЬТНЫЕ ЭЛЕКТРИЧЕСКИЕ СЕТИ
Повреждение В. Э. С.— 195

Г

ГАЗ
Нарушение правил и норм использования Г.— 196

ГАЗОИСПОЛЬЗУЮЩИЕ УСТАНОВКИ
Эксплуатация Г. У. без учета расходов газа или тепловой энергии — 196

ГАЗОСНАБЖЕНИЕ
Самовольное подключение к системам Г.— 197

ГЕОДЕЗИЧЕСКИЕ ЗНАКИ
Уничтожение или повреждение Г. З.— 187

ГЕОЛОГИЧЕСКОЕ ИЗУЧЕНИЕ НЕДР
Нарушение требований проведения работ по Г. И. Н.— 188

ГИГИЕНА
Нарушение санитарно-гигиенических правил.— 184

ГОРНЫЕ ВЫРАБОТКИ
Невыполнение требований по приведению ликвидируемых и консервируемых Г. В. в безопасное для населения состояние — 188

ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ИНСПЕКЦИИ
Компетенция Г. И.— 225

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ КОМИТЕТ КАЗАХСКОЙ ССР ПО ДЕЛАМ ИЗДАТЕЛЬСТВ, ПОЛИГРАФИИ И КНИЖНОЙ ТОРГОВЛИ
— выпуск Г. К. литературы по вопросам безопасности движения — 128

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ КОМИТЕТ КАЗАХСКОЙ ССР ПО КИНЕМАТОГРАФИИ
— освещение Г. К. вопросов безопасности движения в киножурналах, кинофильмах — 132

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ КОМИТЕТ КАЗАХСКОЙ ССР ПО ТЕЛЕВИДЕНИЮ И РАДИОВЕЩАНИЮ
— организация Г. К. передач о безопасности дорожного движения — 128

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ КОНТРОЛЬ
— Г. К. за выполнением Правил пожарной безопасности — 151

ГРАНИЦЫ ЗЕМЛЕПОЛЬЗОВАНИЙ
— уничтожение Г. З.— 187

Д

ДЕЙСТВИЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА ОБ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ПРАВОНАРУШЕНИЯХ во времени и по месту совершения правонарушения — 176

ДИКОРАСТУЩИЕ ПЛОДЫ
Самовольный сбор Д. П. на участках, где это запрещено — 190

ДОБРОВОЛЬНАЯ НАРОДНАЯ ДРУЖИНА
— материально-техническое обеспечение Д. Н. Д.— 31
— положение о Д. Н. Д. по охране общественного порядка Казахской ССР — 22
— создание Д. Н. Д.— 22—23

— основные задачи и функции Д. Н. Д.— 23
— формы и методы работы Д. Н. Д. - 28
— руководство Д. Н. Д.— 29
— См. также Дружинник.

ДОБРОВОЛЬНАЯ ПОЖАРНАЯ ДРУЖИНА

— материальное обеспечение Д. П. Д.— 160, 167
— оплата и поощрения членов Д. П. Д.— 160
— организация Д. П. Д.— 158
— Положение о Д. П. Д.— 157, 162

ДОКАЗАТЕЛЬСТВА — 240

ДОЛЖНОСТНЫЕ ЛИЦА

ответственность Д. Л.— 177
— Д. Л., уполномоченные рассматривать дела об административных правонарушениях — 224
— полномочия Д. Л.— 226

ДОРОГИ

— повреждение Д. на землях гослесфонда — 190
— нарушение правил содержания Д.— 208

ДОРОЖНОЕ ДВИЖЕНИЕ

— мероприятия по обеспечению безопасности Д. Д.— 125
— комиссии по безопасности Д. Д.— 127

ДОРОЖНЫЕ ЗНАКИ

— несоблюдение требований Д. З., разметки проезжей части дороги — 202

ДОРОЖНО-ТРАНСПОРТНЫЕ ПРОИСШЕСТВИЯ

— учет Д. П.— 132

ДОСМОТР ВЕЩЕЙ — 242, 244

— обжалование Д. В.— 246

ДОСТАВЛЕНИЕ НАРУШИТЕЛЯ — 241

ДРЕВЕСИНА

— нарушение правил использования Д.— 190

ДРЕНАЖНЫЕ СИСТЕМЫ

— уничтожение или повреждение Д. С. на землях гослесфонда — 190

ДРУЖИННИК

— ответственность за посягательство на Д. Д.— 215
— нагрудный знак «Отличный Д. Казахской ССР» — 33

Ж

ЖАЛОБА

— порядок подачи Ж.— 251
— срок подачи Ж.— 252
— приостановление исполнения постановления в связи с подачей Ж.— 253
— срок рассмотрения Ж.— 253
— рассмотрение Ж.— 253
— решение органа, рассматривающего Ж.— 253
— направление копии решения по Ж.— 254
— опротестование решения по Ж. в порядке надзора — 254

ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНЫЕ ПЕРЕЕЗДЫ

— нарушение водителями проезда Ж. П.— 203
— умышленное повреждение Ж. П.— 207
— нарушение правил содержания Ж. П.— 208

ЖЕНЩИНЫ, ИМЕЮЩИЕ ДЕТЕЙ

— к Ж., И. Д. до 12 лет, не применяется арест — 181

ЖЕСТОКОЕ ОБРАЩЕНИЕ С ЖИВОТНЫМИ — 199

ЖИВОТНЫЙ МИР

— нарушение правил охраны Ж. М.— 193

ЖИЛЫЕ ДОМА

— нарушение сроков заселения Ж. Д.— 209
— самовольное переоборудование и перепланировка Ж. Д.— 209

ЖИЛЫЕ ПОМЕЩЕНИЯ

— нарушение правил пользования Ж. П.— 209

З

ЗАГОТОВКА ДРЕВЕСИНЫ

— нарушение порядка З. Д.— 189

ЗАГОТОВКА ЖИВИЦЫ

— нарушение порядка З. Ж.— 189

ЗАГРЯЗНЯЮЩИЕ ВЕЩЕСТВА

— выброс З. В. в атмосферу — 191
— выпуск в эксплуатацию транспортных средств с превышением нормативов содержания З. В. в выбросах — 192
— эксплуатация автотранспортных средств, у которых содержание З. В. бросах превышает установленные нормативы — 192

ЗАДАЧИ производства по делам об административных правонарушениях — 238

ЗАКОННЫЕ ПРЕДСТАВИТЕЛИ — 246

ЗАПАСЫ ПОЛЕЗНЫХ ИСКОПАЕМЫХ

— нарушение требований по рациональному использованию З. П. И.— 187

ЗАПРЕЩЕННЫЕ ПРЕДМЕТЫ

— незаконная передача З. П. и веществ лицам, содержащимся в ПТУ, ВТП и ЛТП — 216

ЗАПРЕЩЕННЫЕ ПРОМЫСЛЫ

— занятие З. П.— 212

ЗАСЕДАНИЯ коллегиальных органов — 226

ЗАСОРЕНИЕ ЛЕСОВ

— З. Л. бытовыми отходами и отбросами — 190

ЗЕМЛЕУСТРОЙСТВО

— отступление от проекта внутрихозяйственного З.— 187

ЗЕМЛИ ЛЕСНОГО ФОНДА

— незаконное использование З. Л. Ф.— 189

ЗЕМЛЯ

— нарушение права государственной собственности на З.— 185
— бесхозяйственное использование З.— 187
— порча, загрязнение сельскохозяйственных З.— 187
— несвоевременный возврат занимаемых З. и неприведение их в пригодное состояние — 187

ЗНАКИ МЕЖЕВЫЕ

— уничтожение З. М.— 187

И

ИЗЪЯТИЕ ВЕЩЕЙ И ДОКУМЕНТОВ — 242, 244

— обжалование И. В. и Д.— 246

ИЗЪЯТИЕ ВОЗМЕЗДНОЕ

— см. возмездное изъятие

ИНВАЛИДЫ

— к И. 1 и 2 группы не применяется административный арест — 181

ИНОСТРАННАЯ ВАЛЮТА

— незаконная скупка, продажа и обмен И. В.— 211

ИНОСТРАННЫЕ ГРАЖДАНЕ

— ответственность И. Г. за административные правонарушения — 178
— нарушение И. Г. правил пребывания в СССР — 220

ИНСПЕКЦИЯ

— наложение штрафов органами И.— 232

ИСПОЛНЕНИЕ ПОСТАНОВЛЕНИЯ

— порядок обращения постановления к исполнению — 255
— органы, исполняющие постановление о наложении административного взыскания — 255
— исполнение нескольких постановлений в отношении одного лица — 255
— отсрочка И. П. о наложении административного взыскания — 255
— прекращение И. П. о наложении административного взыскания — 256
— давность И. П.— 256
— разрешение вопросов, связанных с И. П.— 256
— порядок И. П. о вынесении предупреждения — 256
— сроки и порядок И. П. о наложении штрафа — 257
— принудительное И. П. о взыскании штрафа — 257
— И. П. о наложении штрафа, взыскиваемого на месте — 257
— окончание производства по И. П. о наложении штрафа — 258
— И. П. о возмездном изъятии предмета — 258
— И. П. о конфискации — 258, 259
— И. П. о лишении специального права — 260
— порядок И. П. о лишении права охоты — 261
— порядок И. П. об исправительных работах — 261
— И. П. об административном аресте — 262
— И. П. в части возмещения имущественного ущерба — 263

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЕ КОМИТЕТЫ

— компетенция И. К. поселковых, сельских, аульных Советов народных депутатов — 225
— подведомственность дел И. К.— 227

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ транспортных средств в целях личной наживы — 207

ИСПРАВИТЕЛЬНЫЕ РАБОТЫ

— общие принципы И. Р.— 181
— порядок исполнения постановления об И. Р.— 261
— сроки отбывания И. Р.— 261
— обязанность администрации предприятий, учреждений, организаций по месту отбывания И. Р.— 262
— последствия уклонения от И. Р., примененных за совершение мелкого хулиганства — 262

ИСЧИСЛЕНИЕ СРОКОВ

— И. С. административного взыскания — 183

К

КАРАНТИН ЖИВОТНЫХ

— нарушение правил по К. Ж.— 199

КАРАНТИННАЯ ПРОВЕРКА, ОБРАБОТКА

— вывоз материалов из пограничных морских и речных портов, железнодорожных станций, автовокзалов и аэропортов, не прошедших К. П., О.— 197

КАРАНТИННЫЕ ВРЕДИТЕЛИ

— нарушение правил борьбы с К. В.— 197

КАРАТЭ

— нарушение правил открытия секций К., обучение приемам, запрещенным пра-

вилами — 219

КИНОСЪЕМКА

— нарушение правил К. с воздушного судна — 200

КОЛХОЗНЫЕ РЫНКИ

— нарушение правил торговли на К. Р.— 211

КОМИССИИ

— К. Совета народных депутатов по социалистической законности и охране общественного порядка — 7, 8, 265, 266
— постоянные К. по транспорту в Советах народных депутатов — 130
— К. по безопасности дорожного движения — 127, 130
— К. по делам несовершеннолетних — 40

КОМИССИИ ПО ДЕЛАМ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ

— Положение о К. по Д. Н.— 40
— компетенция и состав К. по Д. Н.— 225, 226
— передача материалов в К. по Д. Н.— 40, 42
— функции К. по Д. Н.— 40
— порядок образования К. по Д. Н.— 40, 226
— подведомственность дел К. по Д. Н.— 228

КОММУНАЛЬНО-БЫТОВЫЕ ВЫБРОСЫ

— повреждение леса К. В.— 190

КОМПЕТЕНЦИЯ

— К. Союза ССР в области законодательства об административных правонарушениях — 174
— К. Казахской ССР в области законодательства об административных правонарушениях — 175
— К. органов, уполномоченных рассматривать дела об административных правонарушениях — 225

КОНТРАБАНДА — 223

КОНФИСКАЦИЯ

— К. предмета, явившегося орудием административного правонарушения — 181
— органы, исполняющие постановление о К.— 258
— порядок реализации К. предметов — 259

КОШКИ

— нарушение правил содержания собак и К.— 199

КРАЙНЯЯ НЕОБХОДИМОСТЬ

— действие лица в состоянии К. Н.— 178

КУСТАРНО-РЕМЕСЛЕННЫЕ ПРОМЫСЛЫ — 212

Л

ЛЕСА

— нарушение права государственной собственности на Л.— 186
— уничтожение или повреждение подроста в Л.— 189
— нарушение правил восстановления и улучшения Л.— 190
— вредное воздействие на Л.— 190
— повреждение Л. сточными водами, химическими веществами, вредными выбросами, отходами и отбросами — 190
— засорение Л. бытовыми отходами — 190
— уничтожение и повреждение отграничительных знаков в Л.— 191
— уничтожение полезной для Л. фауны — 191
— нарушение требований пожарной безопасности в Л.— 191
— объединение решений Правительства Казахской ССР по вопросам охраны Л.— 156

ЛЕСНОЕ ПОЛЬЗОВАНИЕ

— осуществление Л. Н. не в соответствии с целями, предусмотренными в лесорубочном билете — 189

ЛЕСООСУШИТЕЛЬНЫЕ КАНАЛЫ

— уничтожение или повреждение Л. К.— 190

ЛЕСОСЕЧНЫЙ ФОНД

— нарушение порядка использования Л. Ф.— 189

ЛИЦА БЕЗ ГРАЖДАНСТВА

— ответственность Л. Б. Г. за административные правонарушения — 178
— нарушение Л. Б. Г. правил пребывания в СССР — 220

ЛИЧНЫЙ ДОСМОТР — 242, 244

— обжалование Л. Д.— 246

ЛИШЕНИЕ СПЕЦИАЛЬНОГО ПРАВА

— общие принципы Л. С. П.— 181
— исполнение постановления о Л. С. П.— 260
— исчисление сроков Л. С. П.— 261
— основание и порядок сокращения сроков Л. С. П.— 261

М

МАГИСТРАЛЬНЫЕ ТРУБОПРОВОДЫ

— нарушение правил охраны М. Т.— 208

МАЛОЗНАЧИТЕЛЬНОСТЬ ПРАВОНАРУШЕНИЯ

— освобождение от ответственности при М. П.— 179

МАРКШЕЙДЕРСКАЯ ДОКУМЕНТАЦИЯ

— утрата М. Д.— 188

МАРКШЕЙДЕРСКИЕ ЗНАКИ

— уничтожение и повреждение М. З.— 187

МАТРИЦЫ

— нарушение правил использования, учета и хранения М.— 218

МЕДИЦИНСКОЕ ОБСЛЕДОВАНИЕ

— уклонение от М. О. лиц, больных венерическими болезнями — 185

МЕДИЦИНСКИЕ СЛУЖБЫ

— подведомственность дел М. С. Минобороны, МВД СССР и КГБ СССР — 234

МЕЖЕВЫЕ ЗНАКИ

— уничтожение М. З.— 187

МЕЖДУНАРОДНЫЕ ПОЛЕТЫ

— нарушение правил М. П.— 200

МЕЛКАЯ СПЕКУЛЯЦИЯ — 211

МЕЛКОЕ ХУЛИГАНСТВО

— М. Х., совершенное подростком — 213
— последствия уклонения от исправительных работ, примененных за совершение М. Х.— 262

МЕСТО РАССМОТРЕНИЯ дел об административном правонарушении — 248

МЕХАНИЗАТОРЫ

— грубое нарушение М. правил технической эксплуатации тракторов, комбайнов и других самоходных сельскохозяйственных машин — 199

МИГРАЦИЯ ЖИВОТНЫХ

— нарушение правил охраны и путей М. Ж.— 193

МИЛИЦИЯ

— взаимодействие М. с государственными и общественными организациями — 89
— задачи М.— 88
— компетенция М.— 87
— наложение штрафов органами М.— 228

— обеспечение М. мер по безопасности движения — 88
— ответственность за посягательство на работников М.— 215
— контроль М. за выполнением правил паспортной системы — 119
— руководство М.— 87
— см. также Министерство внутренних дел Казахской ССР. Органы внутренних дел — 87

МИНЕРАЛЬНЫЕ УДОБРЕНИЯ

— нарушение правил транспортировки, хранения и применения М. У., повлекшее загрязнение атмосферного воздуха — 192

МИНИСТЕРСТВО ВНУТРЕННИХ ДЕЛ

— образование М. В. Д. Казахской ССР — 87
— положение о М. В. Д. Казахской ССР — 87
— комиссия по безопасности дорожного движения при М. В. Д.— 88
— разрешение М. В Д. на продажу охотничьих ружей — 90

МНОЖИТЕЛЬНЫЕ АППАРАТЫ

— нарушение правил использования, учета и хранения М. А.— 218

Н

НАЛОЖЕНИЕ АДМИНИСТРАТИВНОГО ВЗЫСКАНИЯ

— общие положения Н. А. В.— 182
— Н. А. В. при совершении нескольких административных правонарушений — 183
— Н. А. В. без составления протокола — 241

НАРКОМАНИЯ

— принудительное лечение хронических алкоголиков и Н.— 80

НАРКОТИЧЕСКИЕ ВЕЩЕСТВА

— потребление Н. В. без назначения врача — 184

НАРОДНЫЕ ДРУЖИНЫ

— см. Добровольные Н. Д.

НАРОДНЫЕ СУДЫ (народные судьи)

— компетенция Н. С.— 225
— подведомственность дел Н. С.— 228

НАПРАВЛЕНИЕ ПРОТОКОЛА — 241

НАРУШЕНИЕ ТИШИНЫ — 213

НЕВМЕНЯЕМОСТЬ — 178

НЕДРА

— нарушение права государственной собственности на Н.— 185
— нарушение требований по охране Н.— 187

НЕЗАКОННАЯ ОХОТА — 194

— прием продукции Н. О.— 212

НЕЗАКОННОЕ НОШЕНИЕ И ХРАНЕНИЕ ОРДЕНА, МЕДАЛИ — 217

НЕОБХОДИМАЯ ОБОРОНА

— превышение пределов Н. О.— 178

НЕОСТОРОЖНОЕ ПРАВОНАРУШЕНИЕ — 177

НЕПОВИНОВЕНИЕ

— Н. законному распоряжению работника милиции или народного дружинника — 215

НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИЕ

— возраст, с которого наступает административная ответственность — 177
— к лицам, не достигшим 18 лет, не применяется административный арест — 181
— доведение Н. до состояния опьянения — 215
— невыполнение родителями или лицами, их заменяющими, обязанности по воспитанию Н. детей — 215

— см. также Комиссии по делам несовершеннолетних — 40

О

ОБЕСПЕЧЕНИЕ ЗАКОННОСТИ

— О. З. при применении мер воздействия за административные правонарушения — 175

ОБЖАЛОВАНИЕ

— О. административного задержания, досмотра и изъятия вещей и документов — 246
— О. постановления по делу об административном правонарушении — 251
— порядок О. постановления об административном правонарушении — 251
— срок О. постановления об административном правонарушении — 252

ОБОРУДОВАНИЕ

— нарушение правил эксплуатации О. для очистки выбросов в атмосферу — 191

ОБРАТНАЯ СИЛА

— О. С. законодательных актов — 176

ОБЩЕСТВЕННЫЕ ВОСПИТАТЕЛИ

— положение об О. В. несовершеннолетних — 54

ОБЩЕСТВЕННЫЙ КОНТРОЛЬ

— комиссии О. К. за безопасностью движения — 130
— положение о комиссии О. К. за безопасностью движения на автомобильном транспорте и городском электротранспорте — 130

ОБЩЕСТВЕННЫЙ ПОРЯДОК

— участие граждан в охране О. П.— 19, 266

ОРГАНЫ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ

— компетенция О. В. Д.— 101
— см. также Милиция, Министерство внутренних дел Казахской ССР

ОБЩЕСТВЕННЫЙ ТРАНСПОРТ

— нарушение правил пользования О. Т.— 205

ОБЯЗАННОСТЬ ВОЗМЕСТИТЬ ПРИЧИНЕННЫЙ УЩЕРБ

— возложение О. В. П. У.— 183

ОГНЕСТРЕЛЬНОЕ ОРУЖИЕ

— нарушение порядка продажи О. О.— 211
— стрельба из О. О. в населенных пунктах и не отведенных для этого местах — 213
— нарушение порядка приобретения и хранения или передачи охотничьих ружей — 216
— уклонение от регистрации или перерегистрации О. О.— 217
— нарушение порядка приобретения и хранения О. О. предприятиями, учреждениями, организациями — 217
— незаконная выдача или использование О. О. не по прямому назначению — 217

ОПРОТЕСТОВАНИЕ

— О. решения по жалобе в порядке надзора — 254

ОРГАНЫ

— О., исполняющие постановление о лишении специального права — 260
— О., уполномоченные рассматривать дела об административных правонарушениях — 224, 228—237

ОСВИДЕТЕЛЬСТВОВАНИЕ

— О. на состояние опьянения — 245

ОСВОБОЖДЕНИЕ

— О. от административной ответственности — 179

ОТВЕТСТВЕННОСТЬ

— О. несовершеннолетних — 177
— О. должностных лиц — 177
— О. военнослужащих — 177
— О. лиц, на которых распространяется действие дисциплинарных уставов — 177
— О. иностранных граждан — 178
— О. лиц без гражданства — 178

ОТГРАНИЧИТЕЛЬНЫЕ ЗНАКИ

— уничтожение и повреждение О. З. в лесах — 191

ОТСТРАНЕНИЕ

— О. от управления транспортными средствами — 245

ОТХОДЫ

— повреждение леса промышленными и коммунально-бытовыми О.— 190

ОТЯГЧАЮЩИЕ ОБСТОЯТЕЛЬСТВА — 182

ОХРАНА:

АВТОМОБИЛЬНЫХ ДОРОГ

— нарушение землепользователями правил О. А. Д. и дорожных сооружений — 207

АТМОСФЕРНОГО ВОЗДУХА

— ввод в эксплуатацию объектов, не удовлетворяющих требованиям по О. А. В.— 191
— нарушение правил складирования и сжигания промышленных и бытовых отходов, связанных с О. А. В.— 192
— нарушение правил транспортировки, хранения и применения средств защиты растений, минеральных удобрений, повлекшее загрязнение А. В.— 192
— невыполнение предписаний органов, осуществляющих контроль за О. А. В.— 192

ЖИВОТНОГО МИРА

— нарушение правил О. Ж. М.— 193

ЗДАНИЙ И СООРУЖЕНИЙ

— невыполнение правил О. З. и С. от вредного влияния работ, связанных с пользованием недрами — 187

ЗЕЛЕНЫХ НАСАЖДЕНИЙ

— нарушение правил О. З. Н.— 210

ЛИНИЙ И СООРУЖЕНИЙ СВЯЗИ

— нарушение правил О. Л. и С. С.— 209

МАГИСТРАЛЬНЫХ ТРУБОПРОВОДОВ

— нарушение правил О. М. Т.— 208

НЕДР

— невыполнение правил по О. Н.— 187

ОКРУЖАЮЩЕЙ ПРИРОДНОЙ СРЕДЫ — 187

ПАМЯТНИКОВ ИСТОРИИ И КУЛЬТУРЫ

— нарушение правил О. П. И. и К.— 194

РЫБНЫХ ЗАПАСОВ — нарушение правил О. Р. З.— 194

ОХОТА

— О. без надлежащего разрешения в запрещенных местах — 194

ОЦЕНКА ДОКАЗАТЕЛЬСТВА — 240

П

ПАМЯТНИКИ ИСТОРИИ И КУЛЬТУРЫ

— нарушение правил охраны П. И. и К.— 194

ПАРАЗИТИЗМ

— борьба с проявлениями П.— 82

ПАСПОРТ

— проживание граждан без П., без прописки или по недействительному П.— 219
— порча П. или утрата его по небрежности — 219
— допущение проживания без П. или без прописки — 219
— прием на работу без П. или без прописки — 219
— незаконное изъятие П. или прием его в залог — 219

ПАСПОРТНАЯ СИСТЕМА

— обеспечение соблюдения П. С.— 7, 8
— контроль Советов народных депутатов за выполнением правил П. С.— 8

ПАСТБИЩНЫЕ УГОДЬЯ

— повреждение П. У.— 190

ПАСТЬБА СКОТА

— П. С. на землях гослесфонда — 190

ПЕРЕВОЗКА ОПАСНЫХ ВЕЩЕСТВ

— нарушение правил П. О. В. на железнодорожном, воздушном, морском и речном транспорте, в автобусе, трамвае, троллейбусе — 205

ПЕРЕВОДЧИК

— обязанности П.— 247
— возмещение расходов, понесенных П.— 247

ПЕРЕДАЧА МАТЕРИАЛОВ

— П. М. на рассмотрение товарищеского суда, общественной организации, трудового коллектива — 179
— П. М. прокурору, органу предварительного следствия или дознания — 240

ПЕРЕДАЧА УПРАВЛЕНИЯ ТРАНСПОРТНЫМ СРЕДСТВОМ

— П. У. Т. С. лицу, не имеющему права управления транспортным средством — 202
— П. У. Т. С. лицу, находящемуся в состоянии опьянения — 203, 204

ПЕРЕОБОРУДОВАНИЕ

— П. транспортных средств без разрешения — 204

ПЕРЕРАБОТКА

— П. шкурок пушных зверей — 212

ПЛАТЕЖНЫЕ ДОКУМЕНТЫ

— незаконная скупка, продажа, обмен П. Д. в иностранной валюте — 211
— незаконная продажа П. Д. в рублях — 212

ПЛОТОЯДНЫЕ ПУШНЫЕ ЗВЕРИ

— содержание гражданами П. П. З.— 212

ПОВРЕЖДЕНИЕ ГРУЗОВ

— П. Г., дорог, дорожных сооружений водителями — 203

ПОВРЕЖДЕНИЕ ДВОРОВ, УЛИЦ, ПЛОЩАДЕЙ

— раскопка Д. У. П. без разрешения, загромождение их строительными материалами — 210

ПОВРЕЖДЕНИЕ ДЕРЕВЬЕВ

— П. Д., кустарников, лесных культур, сеянцев — 189

ПОВРЕЖДЕНИЕ ДОРОГ

— умышленное П. Д., железнодорожных переездов, дорожных сооружений и технических средств регулирования дорожного движения — 207

ПОВРЕЖДЕНИЕ НАСАЖДЕНИЙ

— П. Н. колхозов, совхозов и других хозяйств — 197
— проезд по Н.— 197

ПОВРЕЖДЕНИЕ ОГРАЖДЕНИЙ

— П. О. грузовых дворов, железнодорожных станций, автомобильных станций, контейнерных пунктов, портов, складов — 206

ПОВРЕЖДЕНИЕ ПЛОМБ И ЗАПОРНЫХ УСТРОЙСТВ

— П. П. и З. У. грузовых вагонов, автомобилей, автоприцепов, трюмов и других грузовых помещений, плавучих средств — 206
— П. П. и З. У. на воздушном транспорте — 207

ПОВРЕЖДЕНИЕ ПОДВИЖНОГО СОСТАВА — 206

ПОВРЕЖДЕНИЕ ТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ

— нарушение водителями транспортных средств правил дорожного движения, повлекшее П. Т. С.— 203

ПОГРАНИЧНАЯ ЗОНА

— нарушение правил въезда в П. З. или правил проживания и прописки в ней — 219

ПОГРУЗКА ГРУЗОВ

— нарушение правил П. Г. в морских портах — 201

ПОДВЕДОМСТВЕННОСТЬ ДЕЛ ОРГАНАМ

— П. Д. О. ветеринарного надзора — 235
— П. Д. О. госгортехнадзора — 231
— П. Д. О. воздушного транспорта — 231
— П. Д. О. внутренних дел — 228
— П. Д. О. государственной инспекции электросвязи — 237
— П. Д. О. госохотнадзора — 237
— П. Д. О. госсаннадзора — 233
— П. Д. О. госсельтехнадзора — 237
— П. Д. О. железнодорожного транспорта — 230
— П. Д. О. инспекции Минмаша и Минсредмаша — 232
— П. Д. О. лесной охраны — 236
— П. Д. О. Минобороны — 233
— П. Д. О. морского транспорта — 230
— П. Д. О. охраны водных ресурсов — 236
— П. Д. О. пассажирского городского транспорта — 231
— П. Д. О. пожарного надзора — 229
— П. Д. правовым и техническим инспекциям труда — 231
— П. Д. О. речного транспорта — 230
— П. Д. О. рыбоохраны — 236
— П. Д. таможенным органам — 233

ПОДГОТОВКА К РАССМОТРЕНИЮ дел об административных правонарушениях — 248

ПОДРОСТ В ЛЕСАХ

— уничтожение или повреждение П. в Л.— 189

ПОЖАРНАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ

— нарушение установленных правил П. Б. на железнодорожном, воздушном, морском и речном транспорте — 202
— нарушение или невыполнение правил П. Б. на предприятиях, в учреждениях, организациях и на других объектах — 215
— нарушение требований П. Б. в лесах — 191

ПОЖАРНЫЕ ДРУЖИНЫ

— Положение о добровольных П. Д. на промышленных предприятиях, совхозах, стройках, базах, складах и других объектов Казахской ССР — 157
— задачи добровольной П. Д.— 158
— порядок организации добровольной П. Д. и ее работа — 158
— обязанности начальника добровольной П. Д.— 159
— обязанности начальника отделения (боевого расчета) добровольной П. Д.— 159
— обязанности членов добровольной П. Д.— 160
— права начальника добровольной П. Д.— 160

ПОЖАРНОЕ ОБЩЕСТВО

— Устав Добровольного П. О. Казахской ССР — 139
— знак Добровольного П. О. Казахской ССР «ДПО Казахской ССР» — 154, 155
— нагрудный значок «Отличник ДПО Казахской ССР»— 155

ПОЖАРНАЯ ОХРАНА

— Положение об общественных инспекторах при отделах и инспекциях П. О. кра-

ев, областей, городов и районов Казахской ССР — 169

ПОЛЕЗНЫЕ ИСКОПАЕМЫЕ

— нарушение требований по рациональному использованию запасов П. И.— 189

ПОЛИГРАФИЧЕСКИЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

— нарушение правил открытия П. П.— 218

ПОЛНОМОЧИЯ

— П. местных Советов народных депутатов в принятии решений, за нарушение которых устанавливается административная ответственность — 175
— П. должностных лиц — 226
— П. народного судьи, начальника органа внутренних дел, председателя вышестоящего суда и начальника вышестоящего органа внутренних дел по пересмотру дела — 254

ПОЛОСА ОТВОДА АВТОМОБИЛЬНЫХ ДОРОГ

— распашка участков, покос травы, порубка и повреждение насаждений, снятие дерна, выемка грунта, спуск вод в водоотводные сооружения, на П. О. А. Д.— 207

ПОЛЬЗОВАНИЕ ЖИЛЫМИ ПОМЕЩЕНИЯМИ

— нарушение правил П. Ж. П.— 209

ПОЛЬЗОВАНИЕ ОБЩЕСТВЕННЫМ ТРАНСПОРТОМ

— нарушение правил П. О. Т.— 205

ПОЛЬЗОВАНИЕ СРЕДСТВАМИ РАДИОСВЯЗИ

— нарушение правил П. С. Р. с воздушного судна — 200

ПОНЯТИЕ АДМИНИСТРАТИВНОГО ПРАВОНАРУШЕНИЯ — 176

ПОРУБКА

— незаконная П. деревьев п кустарников — 189

ПОСЕВЫ

— потрава П.— 197
— проезд по П.— 197

ПОСЛЕДСТВИЯ отмены постановления с прекращением дела об административном правонарушении — 254

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

— П. по делу об административном правонарушении — 249
— виды П.— 250
— объявление П. по делу и вручение копии П.— 50
— доведение П. о наложении административного взыскания до сведения общественности — 251
— право обжалования П.— 251
— порядок обжалования П.— 251
— срок обжалования П.— 252
— принесение протеста па П.— 253
— приостановление исполнения П. в связи с подачей жалобы и принесением протеста — 253
— последствия отмены П. с прекращением дела — 254
— обязательность П. о наложении взыскания — 255
— порядок обращения П. к исполнению — 255
— орган, исполняющий П. о наложении административного взыскания — 255
— исполнение нескольких П. в отношении одного лица — 255

ПОТЕРПЕВШИЙ

— Право П.— 246
— возмещение расходов, понесенных П.— 247

ПОТРАВА

— П. посевов и стогов — 197

ПОТРЕБЛЕНИЕ НАРКОТИЧЕСКИХ ВЕЩЕСТВ

— см. Наркомания

ПОЧВА

— невыполнение обязательных мероприятий по охране П.— 187

ПОЯВЛЕНИЕ в общественных местах в пьяном виде — 214

ПРАВИЛА ДВИЖЕНИЯ

— нарушение П. Д. на железнодорожном транспорте — 199
— нарушение П. Д. на морском транспорте — 200
— нарушение П. Д. на речном транспорте — 201
— нарушение П. Д. водителями транспортных средств — 203
— нарушение П. Д. пешеходами и иными участниками движения — 204

ПРАВИЛА ТЕХНИЧЕСКОЙ ЭКСПЛУАТАЦИИ

— грубое нарушение механизаторами П. Т. Э. тракторов, комбайнов и других самоходных сельскохозяйственных машин — 199

ПРАВИЛА ПОВЕДЕНИЯ НА ВОЗДУШНОМ СУДНЕ

— невыполнение лицами, находящимися на воздушном судне, распоряжений командира; нарушение правил фотографирования, киносъемки и пользования средствами радиосвязи — 200

ПРАВИЛА ПОЛЬЗОВАНИЯ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНЫМ ТРАНСПОРТОМ

— самовольная остановка поезда или самовольный проезд в грузовых поездах — 200

ПРЕВЫШЕНИЕ СКОРОСТИ

— П. С. водителями транспортных средств — 202

ПРЕДЛОЖЕНИЕ об устранении причин и условий, способствовавших совершению административных правонарушений — 251

ПРЕДПИСАНИЯ ОРГАНОВ

— невыполнение П. О., осуществляющих контроль за охраной атмосферного воздуха — 192

ПРЕДСТАВИТЕЛИ ЗАКОННЫЕ — 246

ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ

— П. административных правонарушений — 175
— П. как мера административного взыскания — 180
— порядок исполнения постановления о вынесении П.— 256

ПРЕКРАЩЕНИЕ ДЕЛА

— П. Д. об административном правонарушении — 238, 239

ПРИЕМ ПРОДУКЦИИ НЕЗАКОННОЙ ОХОТЫ — 212

ПРИОСТАНОВЛЕНИЕ ИСПОЛНЕНИЯ

— П. И. постановления в связи с подачей жалобы или принесением протеста — 253

ПРОВОЗ неоплаченного багажа и ручной клади — 206

ПРОДАЖА, СКУПКА И ПЕРЕРАБОТКА шкурок пушных зверей — 212

ПРОЕЗД

— П. в грузовых поездах — 200
— нарушение водителями правил П. железнодорожных переездов — 203
— несоблюдение требований П. перекрестков, пешеходных переходов, остановок общественного транспорта — 202

ПРОКУРАТУРА

— взаимодействие органов П. с народными дружинами — 30

ПРОКУРОРСКИЙ НАДЗОР — 239

ПРОМЫШЛЕННЫЕ ВЫБРОСЫ

— повреждение леса П. В.— 190

ПРОПАГАНДА

— П. правил безопасности движения — 128
— П. правил пожарной безопасности — 153

ПРОТЕСТ

— принесение П. на постановление — 253

— приостановление исполнения в связи с принесением П.— 253
— срок рассмотрения П.— 253
— порядок рассмотрения П.— 253
— направление копии решения по П.— 254

ПРОТОКОЛ

— П. об административном правонарушении — 240
— содержание П.— 240
— направление П.— 241
— наложение административного взыскания без составления П.— 241
— П. заседания коллегиального органа — 249

ПЬЯНСТВО

— Положение о комиссиях по борьбе с П. при Совете Министров Казахской ССР и исполнительных комитетах местных Советов народных депутатов — 75
— Положение о комиссиях по борьбе с П., образуемых на предприятиях, в учреждениях, организациях и их структурных подразделениях — 68
— меры, направленные на борьбу с П.— 73—75

Р

РАДИОПЕРЕДАЮЩИЕ УСТРОЙСТВА

— изготовление и использование Р. У.— 208

РАДИОТОЧКИ

— устройство и эксплуатация Р.— 208

РАДИОТРАНСЛЯЦИОННЫЕ УЗЛЫ

— устройство и эксплуатация Р. У.— 208

РАДИОЭЛЕКТРОННЫЕ СРЕДСТВА

— нарушение правил приобретения, установки, строительства и эксплуатации Р. С.— 208

РАЗГРУЗКА ГРУЗОВ

— нарушение правил Р. Г. в морских портах — 201

РАЗУБОЖИВАНИЕ ПОЛЕЗНЫХ ИСКОПАЕМЫХ — 187

РАССМОТРЕНИЕ ДЕЛ

— Р. Д. об административных правонарушениях на началах равенства граждан — 239
— подготовка к Р. Д.— 248
— место Р. Д.— 248
— сроки Р. Д.— 248
— порядок Р. Д.— 249
— обстоятельства, подлежащие выяснению при Р. Д.— 249

РАССМОТРЕНИЕ ЖАЛОБЫ И ПРОТЕСТА на постановление по делу об административном правонарушении — 253

РЕЗЕРВНОЕ ТОПЛИВНОЕ ХОЗЯЙСТВО

— непринятие мер к обеспечению подготовленности к работе Р. Т. Х.— 196

РЕЛИГИОЗНЫЕ КУЛЬТЫ

— нарушение законодательства о Р. К.— 224

РЫБОЛОВСТВО

— нарушение правил Р.— 194

С

САДОВЫЕ ДОМИКИ

— нарушение правил строительства летних С. Д.— 198

САМОВОЛЬНАЯ ЗАСТРОЙКА

— С. З. площадей залегания полезных ископаемых — 187

САМОВОЛЬНАЯ ОСТАНОВКА ПОЕЗДА — 200
САМОВОЛЬНОЕ ПОДКЛЮЧЕНИЕ
— С. П. к системам газоснабжения — 197
САМОВОЛЬНОЕ СЕНОКОШЕНИЕ — 190
САМОВОЛЬНОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО
— С. С. хозяйственных и бытовых строений — 210
САМОВОЛЬНЫЙ ПРОЕЗД в грузовых поездах — 200
САМОЛЕТЫ
— выпуск в эксплуатацию С. с превышением нормативов содержания загрязняющих веществ в выбросах — 192
САМОУПРАВСТВО — 216
САНИТАРИЯ
— нарушение санитарно-гигиенических и санитарно-противоэпидемиологических правил на объектах народного хозяйства и на транспорте — 184
— нарушение санитарного состояния населенных пунктов — 210
СВИДЕТЕЛЬ
— обязанности С.— 247
— возмещение расходов, понесенных С.— 247
СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫЕ ЗЕМЛИ
— порча, загрязнение С. З.— 187
СЕНОКОСЫ
— повреждение С.— 190
СИГНАЛЫ РЕГУЛИРОВАНИЯ ДОРОЖНОГО ДВИЖЕНИЯ
— неподчинение С. Р. Д. Д.— 202
СКВАЖИНЫ
— несоблюдение режима С. на подземные воды — 187
СКЛАДИРОВАНИЕ ГРУЗОВ
— нарушение правил С. Г. в морских портах — 201
СКЛАДИРОВАНИЕ И СЖИГАНИЕ
— С. и С. промышленных и бытовых отходов с нарушением правил по охране атмосферного воздуха — 192
СМЯГЧАЮЩИЕ ОБСТОЯТЕЛЬСТВА — 182
СОБАКИ
— нарушение правил содержания С.— 199
СОВЕТЫ НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ
— функции С. Н. Д. в области охраны государственного и общественного порядка — 7, 8
— полномочия С. Н. Д. в области обеспечения социалистической законности и охране общественного порядка — 7, 8
— контроль С. Н. Д. за выполнением правил паспортной системы — 7, 8
— отдел внутренних дел исполкома районного, городского, районного в городе С. Н. Д.— 101
— комиссии С. Н. Д. по борьбе с пьянством — 75
— руководство С. Н. Д. добровольными народными дружинами— 7, 8
СООРУЖЕНИЯ
— нарушение правил эксплуатации С. для очистки выбросов в атмосферу — 191
СОРНЫЕ РАСТЕНИЯ
— непринятие мер по борьбе с С. Р.— 198
СОРНЯКИ КАРАНТИННЫЕ
— нарушение правил по борьбе с С. К.— 197
СПИРТНЫЕ НАПИТКИ
— нарушение правил торговли С. Н.— 210

— распитие С. Н. в общественных местах — 214
— приобретение крепких С. Н. домашней выработки — 215

СРЕДСТВА ЗАЩИТЫ РАСТЕНИЙ

— нарушение правил транспортировки и применения С. З. Р., повлекшее загрязнение атмосферного воздуха — 192

СРОКИ

— С. наложения административного взыскания — 183
— С., по истечении которых лицо считается не подвергавшимся административному взысканию — 183
— несоблюдение установленных С. заселения жилых домов — 209
— С. административного задержания — 243
— С. рассмотрения дел об административных правонарушениях — 248
— С. обжалования постановления по делу — 252
— С. рассмотрения жалобы и протеста — 253
— С. лишения специального права — 261
— сокращения С. лишения специального права — 261
— С. отбывания исправительных работ — 261

СТИХИЙНЫЕ БЕДСТВИЯ

— См. полномочия.

СТОЧНЫЕ ВОДЫ

— повреждение леса С. В.— 190

СТРЕЛЬБА

— С. из огнестрельного оружия в населенных пунктах и не отведенных для этого местах — 213

СУДА

— выпуск в эксплуатацию С. с превышением нормативов содержания загрязнения веществ в выбросах — 192

Т

ТАРИФЫ

— Т. на содержание вневедомственной охраны — 109

ТАМОЖЕННЫЕ ПРАВИЛА

— нарушение Т. П.— 222

ТЕЛЕФОНЫ-АВТОМАТЫ

— повреждение Т.— 209

ТЕПЛОВАЯ ЭНЕРГИЯ

— расточительное расходование Т. Э.— 195

ТЕПЛОВЫЕ СЕТИ

— самовольное подключение к Т. С.— 197

ТЕХНИКА БЕЗОПАСНОСТИ

— грубое нарушение механизаторами Т. Б.— 199

ТИШИНА

— нарушение Т. в ночное время — 213

ТОВАРИЩЕСКИЕ СУДЫ

— Положение о Т. С.— 8

ТОПЛИВНОЕ ХОЗЯЙСТВО РЕЗЕРВНОЕ

— непринятие мер к обеспечению подготовленности к работе, предусмотренного для газопотребляющего предприятия Т. Х. Р.— 196

ТОРГОВЛЯ

— нарушение правил Т.— 210
— нарушение правил Т. спиртными напитками — 210
— нарушение порядка продажи огнестрельного оружия — 211

— нарушение правил Т. на колхозных рынках — 211
— Т. с рук в неустановленных местах — 211
— ограничение Т. спиртными напитками — 64

ТРАНСПОРТИРОВКА

— нарушение правил Т. средств защиты растений, минеральных удобрений, повлекшее загрязнение атмосферного воздуха — 192

ТРАНСПОРТНЫЕ СРЕДСТВА

— выпуск в эксплуатацию Т. С. с превышением нормативов содержания загрязняющих веществ в выбросах — 192
— эксплуатация Т. С., у которых содержание загрязняющих веществ и уровень шума превышает установленные нормативы — 192
— использование Т. С. в целях личной наживы — 207
— нарушение порядка хранения Т. С.— 207

ТРУД

— нарушение законодательства и правил по охране Т.— 184

ТУНЕЯДСТВО

— меры борьбы с Т.— 82

У

УКЛОНЕНИЕ

— У. водителя от освидетельствования на состояние опьянения — 204
— У. от обязанностей сдачи государству шкурок ценных пушных зверей — 212

УМЫШЛЕННОЕ ПРАВОНАРУШЕНИЕ — 176

УПРАВЛЕНИЕ ТРАНСПОРТНЫМИ СРЕДСТВАМИ

— У. Т. С. в состоянии опьянения — 203
— У. Т. С. лицами, не имеющими права на управление — 203
— У. Т. С. лицами, не имеющими права на управление, в состоянии опьянения — 204
— допуск к У. Т. С. водителей, находящихся в состоянии опьянения, или лиц, не имеющих права на управление — 205

УСТАВ

— У. добровольного пожарного общества Казахской ССР — 139

УЧЕТ ГРАЖДАН

— нарушение порядка постановки на У. Г., нуждающихся в улучшении жилищных условий и снятие с учета — 209

УЩЕРБ

— возложение обязанности возместить причиненный У.— 183

Ф

ФАУНА

— уничтожение полезной для леса Ф.— 191

ФИЗИЧЕСКОЕ ВОЗДЕЙСТВИЕ

— вредное Ф. В. на атмосферу — 191

ФОТОГРАФИРОВАНИЕ

— нарушение правил Ф. с борта воздушного судна — 200

Х

ХИМИЧЕСКИЕ ВЕЩЕСТВА

— повреждение леса Х. В.— 190

ХИЩЕНИЕ

— мелкое Х. государственного и общественного имущества — 186

ХРАНЕНИЕ

— нарушение правил Х. средств защиты растений, минеральных удобрений, повлекшее загрязнение атмосферного воздуха — 192
— нарушение порядка Х., транспортных средств — 207

ХУЛИГАНСТВО, совершенное подростком — 213

Ш

ШРИФТЫ

— нарушение правил использования, учета и хранения Ш.— 218

ШТЕМПЕЛЬНО-ГРАВЕРНЫЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

— нарушение правил открытия Ш. П.— 218

ШТРАФ

— порядок установления и размеры Ш., как меры административного взыскания — 180
— сроки и порядок исполнения постановления о наложении Ш.— 257
— принудительное исполнение постановления о наложении Ш.— 257
— исполнение постановления о наложении Ш., взыскиваемого на месте — 257
— окончание производства по исполнению постановления о наложении Ш.— 258

Э

ЭКСПЕРТ

— права и обязанности Э.— 247
— возмещение расходов, понесенных Э.— 247

ЭКСПЛУАТАЦИЯ

— нарушение правил Э. оборудования для очистки выбросов в атмосферу — 191
— Э. неисправных транспортных средств — 202

ЭЛЕКТРИЧЕСКАЯ ЭНЕРГИЯ

— расточительное расходование Э. Э.— 195

ЭЛЕКТРИЧЕСКИЕ СЕТИ

— повреждение высоковольтных Э. С.— 195
— повреждение Э. С. напряжением до 1000 вольт — 196

ЭПИДЕМИИ

— см. полномочия

Ю

ЮСТИЦИЯ

— взаимодействие органов Ю. с народными дружинами — 30

СОДЕРЖАНИЕ

РАЗДЕЛ V. ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО О ПРАВОСУДИИ, АРБИТРАЖЕ И ОХРАНЕ ПРАВОПОРЯДКА

ГЛАВА 5. ВОПРОСЫ ОХРАНЫ ОБЩЕСТВЕННОГО ПОРЯДКА. ОРГАНЫ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ

§ 1. ОБЩИЕ ВОПРОСЫ ОХРАНЫ ОБЩЕСТВЕННОГО ПОРЯДКА

Закон Казахской ССР от 14 декабря 1979 г. «О Совете Министров Казахской ССР», пункт 1 статьи 13 (отсылка) 7

Закон Казахской ССР от 13 ноября 1980 г. «Об областном Совете народных депутатов Казахской ССР», часть первая статьи 5, пункты 1, 11 и 15 статьи 30, часть вторая статьи 48 (отсылка) 7

Закон Казахской ССР от 21 июля 1971 г. «О районном Совете народных депутатов Казахской ССР», статья 3, пункты 1, 7, 12 статьи 28, пункты 1 и 5 статьи 69 (отсылка) 7

Закон Казахской ССР от 21 июля 1971 г. «О городском, районном в городе Совете народных депутатов Казахской ССР», пункты 1, 7, 12 статьи 26, пункт 9 статьи 31, пункты 1, 5 статьи 74 (отсылка) 8

Закон Казахской ССР от 20 декабря 1968 г. «О поселковом, сельском, аульном Совете народных депутатов Казахской ССР», пункты 1, 5, 7 статьи 24, пункты 1 и 3 статьи 57 (отсылка) 8

Указ Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 28 марта 1977 г. «Об утверждении Положения о товарищеских судах и Положения об общественных советах по работе товарищеских судов» 8

Постановление Центрального Комитета КП Казахстана и Совета Министров Казахской ССР от 7 июня 1974 г. № 332 «О реализации постановления ЦК КПСС и Совета Министров СССР от 20 мая 1974 г. № 379 «О дальнейшем совершенствовании деятельности добровольных народных дружин по охране общественного порядка» 19

Постановление Центрального Комитета КП Казахстана и Совета Министров Казахской ССР от 3 декабря 1966 г. № 838 «Об учреждении нагрудного знака «Отличный дружинник Казахской ССР» 33

Указ Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 17 июля 1980 г. «Об утверждении Положения об общественных пунктах охраны порядка Казахской ССР 35

Положение о комиссиях по делам несовершеннолетних, утвержденное Указом Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 26 августа 1967 г. 40

Указ Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 26 августа 1967 г. «Об утверждении Положения об общественных воспитателях несовершеннолетних 54

Указ Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 23 мая 1985 г. «О мерах по усилению борьбы против пьянства и алкоголизма, искоренению самогоноварения» 58

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 30 мая 1985 г. № 187 «О реализации постановления Совета Министров СССР от 7 мая 1985 г. № 410 «О мерах по преодолению пьянства и алкоголизма, искоренению самогоноварения» 64

Указ Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 22 октября 1985 г. «Об утверждении Положения о комиссиях по борьбе с пьянством, образуемых на предприятиях, в учреждениях, организациях и их структурных подразделениях» 68

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 20 июня 1972 г. № 353 «О мерах по усилению борьбы против пьянства и алкоголизма . . 73

Положение о комиссиях по борьбе с пьянством при Совете Министров Казахской ССР и исполнительных комитетах местных Советов народных депутатов, утвержденное Указом Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 18 декабря 1972 г. 75

Указ Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 19 октября 1964 г. «О принудительном лечении и трудовом перевоспитании хронических алкоголиков и наркоманов» 80
Постановление Центрального Комитета КП Казахстана и Совета Министров Казахской ССР от 17 марта 1970 г. № 184 «О реализации постановления ЦК КПСС и Совета Министров СССР от 23 февраля 1970 года № 136 «О мерах по усилению борьбы с лицами, уклоняющимися от общественно полезного труда и ведущими антиобщественный паразитический образ жизни» 82

§ 2. ОРГАНЫ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 16 марта 1973 г. № 135 «Об утверждении Положения о Министерстве внутренних дел Казахской ССР» 87
Постановление Совета Министров Казахской ССР от 29 ноября 1973 г. № 612 «Об утверждении Положения об управлении внутренних дел исполкома областного (Алма-Атинского городского) Совета народных депутатов» 93
Постановление Совета Министров Казахской ССР от 7 июня 1971 г. № 310 «Об утверждении Положения об отделе внутренних дел исполнительного комитета районного, городского, районного в городе Совета народных депутатов» 101
Постановление Совета Министров Казахской ССР от 9 августа 1977 г. № 383 «О тарифах за охрану предприятий, учреждений, организаций и других объектов, осуществляемую подразделениями вневедомственной охраны при органах внутренних дел Казахской ССР» 109
Постановление Совета Министров Казахской ССР от 21 декабря 1983 г. № 484 «Об утверждении Типового договора об охране вневедомственной охраной при органе внутренних дел квартир и других помещений с личным имуществом граждан» 111

§ 3. ПАСПОРТНАЯ СИСТЕМА

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 2 сентября 1964 г. № 616 «Об утверждении Положения об общественных инспекторах по паспортному режиму» 119

§ 4. БЕЗОПАСНОСТЬ ДОРОЖНОГО ДВИЖЕНИЯ

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 29 декабря 1972 г. № 666 «О дополнительных мерах по обеспечению безопасности дорожного движения» 125
Постановление Совета Министров Казахской ССР от 10 мая 1979 г. № 197 «Об утверждении Положения о Комиссии по обеспечению безопасности дорожного движения при Совете Министров Казахской ССР» 127
Постановление Совета Министров Казахской ССР и Казахского республиканского совета профессиональных союзов от 15 августа 1972 г. № 467 «Об организации на предприятиях автомобильного транспорта и городского электротранспорта комиссий общественного контроля за безопасностью движения» 130
Положение об общественных автоинспекторах, городских и районных советах общественных автоинспекторов, утвержденное распоряжением Совета Министров Казахской ССР от 2 октября 1959 г. № 1694 . 133

§ 5. ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ПОЖАРНЫЙ НАДЗОР

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 10 мая 1957 г. № 288 «Об организации республиканского добровольного пожарного общества» 139
Постановление Совета Министров Казахской ССР от 7 июля 1983 г. № 283 «Об объединении решений Правительства республики по вопросам обеспечения пожарной безопасности городов, других населенных пунктов и объектов народного хозяйства Казахской ССР 151
Постановление Совета Министров Казахской ССР от 24 декабря 1962 г. № 944 «Об утверждении образцов и описаний знака добровольного пожарного общества Казахской ССР «ДПО КазССР» и нагрудного

значка «Отличник ДПО КазССР» 154

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 14 сентября 1981 г. № 403 «Об объединении решений Правительства Казахской ССР по вопросам охраны лесов от пожаров и защиты их от вредных насекомых и болезней» (отсылка) 156

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 9 октября 1963 г. № 805 «Об утверждении Положений о добровольных пожарных дружинах и общественных пожарных инспекторах» 156

ГЛАВА 6. ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО ОБ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ПРАВОНАРУШЕНИЯХ

Кодекс Казахской ССР об административных правонарушениях, принятый Верховным Советом Казахской ССР 22 марта 1984 г. 173

Постановление Верховного Совета Казахской ССР от 22 марта 1984 г. «О введении в действие Кодекса Казахской ССР об административных правонарушениях» 263

Указ Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 28 сентября 1984 г. «О порядке введения в действие Кодекса Казахской ССР об административных правонарушениях» 264

Закон Казахской ССР о здравоохранении от 23 декабря 1970 г., статья 60[1] (отсылка) 265

Закон Казахской ССР от 13 ноября 1980 г. «Об областном Совете народных депутатов Казахской ССР», пункт 7 статьи 30 (отсылка) . . . 265

Закон Казахской ССР от 21 июля 1971 г. «О районном Совете народных депутатов Казахской ССР», пункт 6 статьи 28 (отсылка) 265

Закон Казахской ССР от 21 июля 1971 г. «О городском, районном в городе Совете народных депутатов Казахской ССР», пункт 6 статьи 26 (отсылка) 266

Закон Казахской ССР от 20 декабря 1968 г. «О поселковом, сельском, аульном Совете народных депутатов Казахской ССР», статья 26 (отсылка) 266

Закон Казахской ССР от 20 декабря 1978 г. «О выборах в Верховный Совет Казахской ССР», статья 46 (отсылка) 266

Закон Казахской ССР от 12 июня 1981 г. «О судоустройстве Казахской ССР», статья 60 (отсылка) 266

Положение о добровольных народных дружинах по охране общественного порядка Казахской ССР, утвержденное постановлением ЦК КП Казахстана и Совета Министров Казахской ССР от 7 июня 1974 г. № 332, подпункты «б»—«д» статьи 22 (отсылка) 266

Положение о комиссиях по делам несовершеннолетних, утвержденное Указом Президиума Верховного Совета Казахской ССР от 26 августа 1967 г., часть первая статьи 32 (отсылка) 267

ХРОНОЛОГИЧЕСКИЙ ПЕРЕЧЕНЬ АКТОВ, ПОМЕЩЕННЫХ В ТОМЕ . . . 268

АЛФАВИТНО-ПРЕДМЕТНЫЙ УКАЗАТЕЛЬ К АКТАМ, ПОМЕЩЕННЫМ В ТОМЕ 272

СВОД ЗАКОНОВ КАЗАХСКОЙ ССР

ТОМ 12

(на казахском и русском языках)

Сдано в набор 14.01.86. Подписано в печать 01.11.86. Формат 84×108 1/16. Бумага № 1. Гарнитура литературная. Печать высокая. Усл. печ. л. 63,0. Усл. кр.-отт. 63,0. Уч.-изд. л. 46,58. Тираж 6800 экз. Заказ № 160. Цена 12 руб.

Ордена Дружбы народов издательство «Казахстан» Государственного комитета Казахской ССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли, 480124, г. Алма-Ата, проспект Абая, 143.

Фабрика книги производственного объединения полиграфических предприятий «Кітап» Государственного комитета Казахской ССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли, 480124, г. Алма-Ата, проспект Гагарина, 93.